

สรุปผลงานคณะกรรมการ การเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔

ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕
ถึงวันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

กลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

สำนักกรรมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สรุปผลงาน
คณะกรรมการการการเกษตรและสหกรณ์
สภาผู้แทนราษฎร
ชุดที่ ๒๔

ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔
ถึงวันจันทร์ที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

จัดทำโดย
กลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
สำนักการรวมการ ๑ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สารประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิต และการตลาด โดยคณะกรรมการฯ ชุดที่ ๒๔ ได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและภาคการเกษตรเป็นสำคัญ ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา ตรวจสอบและติดตามความคืบหน้านโยบายด้านการเกษตรของรัฐบาล ตลอดจนได้พิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรที่สำคัญซึ่งเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างและส่งผลกระทบต่อเกษตรกรอย่างรุนแรง เช่น โครงการรับจำนำข้าว โครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ การพิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยปี ๒๕๕๕ ปัญหาความเดือดร้อนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ (ยาเส้น) เกี่ยวกับกรณีการออกกฎกระทรวงการคลังกำหนดอัตราค่าแสดมปยาสูบไม่เป็นธรรม ปัญหาการจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ปัญหาเกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ของรัฐ ปัญหาการบริหารจัดการน้ำภาคการเกษตร ปัญหาแมลงศัตรูพืชและโรคระบาดในพื้นที่การเกษตร เป็นต้น

ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้ลงพื้นที่ศึกษาดูงานในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อรับฟังปัญหา และตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ เพื่อรวบรวมเป็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกร รวมถึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานภาคการเกษตรในพื้นที่จัดสัมมนาให้ความรู้และความเข้าใจด้านการเกษตรอย่างรอบด้านแก่เกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรเกิดองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและนำไปสู่การพัฒนาภาคการเกษตรที่ยั่งยืน

นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการเกษตรและสหกรณ์และเจรจาความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างประเทศ อาทิ การนำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตร การกำหนดอัตราภาษีและสิทธิพิเศษทางการค้าและการลงทุนด้านการเกษตร เพื่อนำองค์ความรู้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศไทย

บัดนี้ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ได้รวบรวมผลการดำเนินการของคณะกรรมการฯ ตลอดระยะเวลากว่า ๒ ปี เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยต้องขอขอบคุณคณะกรรมการ ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการฯ ทุกท่าน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน และประชาชน ที่ได้ให้ความร่วมมือ ให้ข้อมูลและข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

(นายชาดา ไทยเศรษฐ์)

ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

สภาผู้แทนราษฎร

คำนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคแรก ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภา ประกอบข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ (๗) ตั้งคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิต และการตลาด

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ (พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากมีการยุบสภาตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖) ซึ่งตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงานที่ผ่านมา คณะกรรมการ ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และตามที่สภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและภาคเกษตรกรเป็นสำคัญ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงได้รวบรวมผลการดำเนินการของคณะกรรมการ ตลอดระยะเวลากว่า ๒ ปี จัดทำเป็นรายงานฉบับนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์แก่งานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคลที่สนใจในการศึกษา ค้นคว้า เพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

กลุ่มงานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

สำนักกรรมการ ๑

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
รายนามคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์	จ
ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำคณะกรรมการ	ซ
บทที่ ๑ ความเป็นมาของคณะกรรมการ	๑
๑.๑ ที่มาของคณะกรรมการ	๑
๑.๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ	๑
๑.๓ แนวทางการดำเนินงานคณะกรรมการ	๒
บทที่ ๒ ผลการดำเนินงานในภาพรวมของคณะกรรมการ/การตั้งคณะอนุกรรมการ	๔
๒.๑ การประชุมคณะกรรมการ	๔
๒.๒ การประชุมคณะอนุกรรมการ	๙
บทที่ ๓ ผลการพิจารณา สอบสวน ญัตติ หรือเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ	๑๑
บทที่ ๔ การจัดสัมมนาของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ	๑๒๗
บทที่ ๕ การเดินทางศึกษาดูงาน และการรับรองบุคคลสำคัญทางการเมือง	๑๙๓
๕.๑ การเดินทางศึกษาดูงานภายในประเทศ	๑๙๓
๕.๒ การเดินทางศึกษาดูงาน ณ ต่างประเทศ	๒๒๑
๕.๓ การรับรองบุคคลสำคัญทางการเมือง	๒๖๖
ภาคผนวก	๒๖๙

บทสรุปผู้บริหาร

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคแรก ได้กำหนดให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละสภาตั้งเป็นคณะกรรมการธิการสามัญ และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้เป็นสมาชิก ตั้งเป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา แล้วรายงานต่อสภามติตั้งคณะกรรมการธิการวิสามัญดังกล่าวต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ จึงอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าว ประกอบข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ (๗) ตั้งคณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการกระทำการพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิต และการตลาด

คณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ (พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากมีการยุบสภาตามพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๖) โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า “คณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรนิติบัญญัติที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ในการพิจารณาสอบสวน ศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์” ซึ่งในการดำเนินการต่างๆ ที่ผ่านมา คณะกรรมการธิการ ได้มีการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ และตามที่สภาผู้แทนราษฎรมอบหมายจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกร ซึ่งสรุปสาระสำคัญผลการดำเนินการได้ดังนี้

๑) คณะกรรมการธิการ ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาญัตติ และเรื่องร้องเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ โดยเชิญบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมชี้แจง แลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง และให้ข้อคิดเห็น จำนวน ๖๕ ครั้ง แบ่งเป็นเรื่องพิจารณา จำนวน ๕๐ เรื่อง ซึ่งมีเรื่องที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร อาทิ

๑.๑) การแก้ไขปัญหาราคาสินค้าตกต่ำ เช่น ปัญหาราคายางพาราตกต่ำ , ปัญหาน้ำมันปาล์มตกต่ำ , ปัญหาราคาสับปะรดตกต่ำ , ปัญหาราคาลำไยอบแห้งตกต่ำ , ปัญหาราคากุ้งขาวในประเทศตกต่ำ , ปัญหาต้นทุนเมล็ดพันธุ์ตกต่ำ และปัญหาการค้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตกต่ำ

๑.๒) การดำเนินการตามนโยบายรัฐบาล เช่น โครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ , โครงการรับจำนำสินค้าเกษตรของรัฐบาล , โครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพาราตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ , ความเดือดร้อนของของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ (ยาเส้น) เกี่ยวกับกรณีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้ออกกฎกระทรวงฯ กำหนดอัตราค่าแสตมป์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ , การให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยปี ๒๕๕๔ , ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขต

เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และการขอให้ทบทุนการคัดเลือกและจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ตามมติคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมในคราวการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖

๑.๓) การศึกษารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีการพิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร

๑.๔) ปัญหาเกี่ยวกับสหกรณ์ เช่น กรณีสมาชิกสหกรณ์นิคมเกษตรกรก้าวหน้าพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๗ ราย ถูกบุกรุกที่ดินที่ได้รับการจัดสรรจากนิคมสหกรณ์พร้าวจังหวัดเชียงใหม่ , การขอให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเดิฐ จังหวัดสุโขทัย เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ , การช่วยเหลือเรื่องการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้กรณีอุทกภัยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด จังหวัดสงขลา และความเดือดร้อนของชมรมสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเครือข่ายสหกรณ์ ๔ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพิกน้ำครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท อย่างน้อย ๓ ปี

๑.๕) ปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาด เช่น ปัญหาการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว , ปัญหาโรคระบาดในกุ้ง และปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าวเข้าทำลายใบและยอดมะพร้าวได้รับความเสียหาย

๑.๖) ปัญหาการเกี่ยวข้องกับสภาเกษตรกรแห่งชาติ เช่น การปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติ ของประธานสภาเกษตรกรจังหวัด และกระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อคัดเลือกเป็นหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด

๑.๗) ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิพิเศษทางภาษี เช่น สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences – GSP) ของสหภาพยุโรป , ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย – ออสเตรเลีย (Thailand – Australia Free Trade Agreement : TAFTA) , ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย – นิวซีแลนด์ (Thailand – New Zealand Closer Economic Partnership : TNZCEP)

๑.๘) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เช่น การป้องกันและแก้ไขปัญหาร้ายแล้งในพื้นที่ต่าง ๆ , ปัญหาอ่างเก็บน้ำท่าเกวียน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ , การก่อสร้างทางผันน้ำ (Flood Diversion Channel) ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ภายใต้โครงการระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหอุทกภัยของประเทศไทย , การก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ , ความคืบหน้าในการอนุมัติโครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งซ้าย ระยะที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก และโครงการแก้ไขปัญหอุทกภัยคาบสมุทรมหสมุทรสาคร จังหวัดสงขลา

๑.๙) ปัญหาเกี่ยวกับที่ดิน เช่น การแก้ไขปัญหการถือครองที่ดิน ส.ป.ก. อำเภอเพ็ญ และอำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี และกรณีที่ดินราชกรณพื้นที่หมู่ ๑๐ ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ถูกทางราชการยึดที่ทำกิน และโดนจับกุมดำเนินคดี

- ๒) การตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาศึกษาเรื่องต่างๆ จำนวน ๗ คณะ ได้แก่
- ๒.๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาโครงสร้างและการดำเนินงานของ คณะกรรมการนโยบายพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ และคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์
- ๒.๒) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล
- ๒.๓) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ
- ๒.๔) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริง กรณีปัญหาการทุจริตโครงการรับจำนำ ข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๔/๕๕ ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์
- ๒.๕) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบจากการประกาศใช้กฎกระทรวงการคลัง กำหนดอัตราค่าแสดมปยาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕
- ๒.๖) คณะอนุกรรมการการพัฒนาการเกษตรทั้งระบบ
- ๒.๗) คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือแก่ เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติและการประกันภัยพืชผลทางการเกษตร
- ๓) การเดินทางศึกษาดูงานภายในประเทศ จำนวน ๑๗ ครั้ง ในพื้นที่ต่างๆ เช่น จังหวัดสงขลา จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัด นครศรีธรรมราช จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดบุรีรัมย์
- ๔) การเดินทางศึกษาดูงานและหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ในต่างประเทศ จำนวน ๔ ครั้ง ได้แก่
- ๔.๑) ศึกษาดูงานและหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐประชาชน จีน ระหว่างวันที่ ๒๙ มิถุนายน ถึงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕
- ๔.๒) ศึกษาดูงานและหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๖ ถึงวันอังคารที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕
- ๔.๓) ศึกษาดูงานและหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐเช็กและ ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ ๑๒ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕
- ๔.๔) ศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตร ณ สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖
- ๕) การจัดสัมมนาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๓๑ ครั้ง โดยเฉพาะคณะกรรมการได้มีการจัดสัมมนาในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ และความเข้าใจแก่เกษตรกรในพื้นที่ เกี่ยวการเกษตร นอกจากนี้ได้จัดสัมมนาเกี่ยว “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เกษตรกรไทยได้ หรือเสีย?” วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องจูปีเตอร์ ชั้น ๓ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต หลักสี่ ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร โดยเชิญหัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ และประธานสภาเกษตรกรจังหวัด ทุกจังหวัดมาร่วมประชุม

เพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกรในการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ๒๕๕๘

๖) การรับรองบุคคลสำคัญทางการเมืองต่างประเทศ จำนวน ๑ ครั้ง Mr. CHOI Kyu-sung ประธานคณะกรรมการอาหาร การเกษตร การป่าไม้ และการประมง แห่งสาธารณรัฐเกาหลี และคณะ เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ ณ ห้องรับรอง ๒ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๑

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

สภาผู้แทนราษฎร

ชุดที่ ๒๔

นายชาดา ไทยเศรษฐ์ ประธานคณะกรรมการ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุทัยธานี

นายอนันต์ ศรีพันธุ์

รองประธาน คนที่หนึ่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุดรธานี

นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว

รองประธาน คนที่สอง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสงขลา

นายพงศ์เวช เวชชาชีวะ

รองประธาน คนที่สาม

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดจันทบุรี

นายประสาท ต้นประเสริฐ

รองประธาน คนที่สี่

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดนครสวรรค์

นางชมภู จันทาทอง

รองประธาน คนที่ห้า

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จังหวัดหนองคาย

นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช

นายโสภณ ชาร์มย์ ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์

นายองอาจ วงษ์ประยูร เลขานุการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสระบุรี

นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น ผู้ช่วยเลขานุการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอำนาจเจริญ

นายยุพราช บัวอินทร์
โฆษกคณะกรรมาธิการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์

นายหนูแดง วรรณกางซ้าย
ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมาธิการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดบุรีรัมย์

นายรัฐกร เจนกิจนรงค์
กรรมาธิการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดนครปฐม

นายสุทัศน์ จันทรแสงศรี
กรรมาธิการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดเพชรบูรณ์

นางสาวสุนทรี ชัยวิรัตน์
กรรมาธิการ
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
แบบบัญชีรายชื่อ

**ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการ
ประจำคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร**

๑. นายสุวัฒน์ โชคสุวัฒนสกุล	ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ
๒. นายธนิก ปริญาภาพ	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๓. นางสาวอรรพรรณ ศิริโชติรัตน์	ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการ
๔. นายพิทักษ์ เรืองสุขอุดม	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๕. นายพันธ์ยศ อัครอมรพงศ์	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๖. นายณัฐ วิบูลศิลป์	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๗. นายเจน ปิยะทัต	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
๘. นางสาวปานบุลินธ์ ทิพนาค	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๙. นายจารุเกียรติ กิจรัตนศิริวนนท์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๐. นายเจศฎา นันทพูลทรัพย์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๑. นายประจัญ ไทรเมือง	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๒. นางสาวสุภาวดี ผ่องแผ้ว	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๓. นายมนตรี ธนภรรคมวิน	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๔. นางศิริพร สุขมากุลวงศ์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๕. นายสุรศักดิ์ เพชรสว่าง	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๖. นายอารักษ์ แดงจันทร์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๗. นางวารุณี ปัทมาลัย	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๘. นางเพ็ญทูล อยู่วิทยา	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๑๙. นางปารณีย์ อำนวยรักษ์สกุล	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๐. นายธนสาร วิจิตรกาญจน์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๑. นายนพดล ไพรวัลย์	เลขานุการประจำคณะกรรมการ
๒๒. นายบัณฑิตย์ โรจน์รุ่งเรือง	เลขานุการประจำคณะกรรมการ

ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

๑. นายสมคิด คชนูด
๒. นายวิรุฬห์ พิรสุขประเสริฐ
๓. นางสาวกฤติมา ก้องธนวัชร
๔. นายรณภพ วัตตะสิงห์
๕. นายจี๊ด ชัยชนะ
๖. นายจตุรงค์ กาญจนคช
๗. นายประสิทธิ์ อนุมาน
๘. นายสมชาย วชิรสกุลชัย
๙. นายสมศักดิ์ แจ่มฟ้า
๑๐. พันตำรวจโท ชนะเทพ สวนแก้ว
๑๑. พันตำรวจโท คณัฏ มุสิกานนท์
๑๒. นายธงชัย ศรีสุขจร
๑๓. นายพัสดพงศ์ พิทักษ์พูลสิน
๑๔. นายพรสุข สุขเจริญ
๑๕. นายเฉลิมชัย เฉิดสกุลกิจ
๑๖. นายนพดล ศรีทอง
๑๗. นายวัชรพล โกมลตะเมธี

ที่ปรึกษาประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

๑. พลตำรวจตรี วันชัย วิสุทธินันท์
๒. พลอากาศตรี สุรพันธ์ ทองคำเภา
๓. นายกฤตพัฒน์ ชูจิต
๔. ว่าที่ร้อยตรี ทวีป ยอดเศรษฐี
๕. นายวรุฑณ์ บัวทองศรี
๖. นายอุทัยสิทธิ์ ตรีบุญเมือง
๗. นายธีระ เฟื่องฟูลอย
๘. นายอดุลย์ เหลืองบริบูรณ์
๙. นายชนวัฒน์ สิทธิธูรณ์
๑๐. นายชัยวัฒน์ ศรีม่วง
๑๑. นายกมล เกษมสุข
๑๒. นายธีระศักดิ์ แสนวรากล
๑๓. นายประยุทธ์ อินทร์ตลาดชุม
๑๔. นางพรรณพิมล ชัญญานุวัตร
๑๕. นายระพี ผ่องบุพกิจ
๑๖. นายดำรง ศรีฟูเดช
๑๗. พันตำรวจโท สะอาด สุนทร
๑๘. นายมนัส ปิยะตรึงส์
๑๙. นางสาวจุฑารัตน์ จิงเจริญสุขยิ่ง
๒๐. นางนราวดี แสงรัตนกุล
๒๑. นายกิจจา หอรักษา
๒๒. นายนิรันดร์ วณิชวรพงศ์
๒๓. นายอภิชาติ สมรพิทักษ์กุล
๒๔. นางสาวชนารดี เลิศภูมิพัฒน์
๒๕. นายชลวิทย์ จุลบุตร
๒๖. นายเชิดเชาว์ นิวัตร
๒๗. นางสาวชัชมนต์ อุทัยเก่า
๒๘. นายมรกต พิธรัตน์
๒๙. ดร.สมเจตน์ ประทุมมินทร์
๓๐. นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต

บทที่ ๑
ความเป็นมาของคณะกรรมการ

๑.๑ ที่มาของคณะกรรมการ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ ให้สภาผู้แทนราษฎรมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตั้งเป็นกรรมาธิการสามัญ และต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการกระทำการพิจารณาสอบสวนเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ แล้วรายงานผลการพิจารณาศึกษา พร้อมข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือควรปฏิบัติต่อสภาเพื่อพิจารณา

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ ให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นมา ๓๕ คณะ (แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมาธิการ จำนวน ๑๕ คน)

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๓ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ ได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

๑. นางสาวสุนทรี ชัยวิรัตน์	๒. นางชมภู จันทาทอง
๓. นายหนูแดง วรรณกางซ้าย	๔. นายอนันต์ ศรีพันธุ์
๕. นายสุทัศน์ จันทร์แสงศรี	๖. นายองอาจ วงษ์ประยูร
๗. นายรัฐกร เจนกิจณรงค์	๘. นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว
๙. นายยุพราช บัวอินทร์	๑๐. นายอภิวัฒน์ เงินหมื่น
๑๑. นายพงศ์เวช เวชชาชีวะ	๑๒. นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ
๑๓. นายโสภณ ชาร์มย์	๑๔. นายชาดา ไทยเศรษฐ์
๑๕. นายประสาท ต้นประเสริฐ	

๑.๒ อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

ตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎรสามสิบห้าคณะ เพื่อเป็นกลไกในการช่วยเหลือกิจการของสภาผู้แทนราษฎรในการทำงานด้านการตรวจสอบและควบคุมการบริหารราชการของฝ่ายบริหาร โดย ข้อ ๘๒ ให้สภาตั้งคณะประกอบด้วยกรรมาธิการมีจำนวนสิบห้าคน โดยให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

“มีอำนาจหน้าที่กระทำการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร การสหกรณ์ การพัฒนาการผลิต และการตลาด”

๑.๓ แนวทางการดำเนินงานคณะกรรมการธิการ

ในคราวประชุมคณะกรรมการธิการ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ประชุมได้พิจารณากรอบและแนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการธิการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

คณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ เป็นองค์กรนิติบัญญัติที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ในการพิจารณาสอบสวน ศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร และสหกรณ์

พันธกิจ (Mission)

๑. ติดตามผลการปฏิบัติราชการของหน่วยราชการ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ และตามแนวนโยบายแห่งรัฐ

๒. พิจารณาสอบสวน ศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์ และภารกิจที่สภาผู้แทนราษฎรมอบหมาย

๓. ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการผลิต พัฒนาการตลาด และระบบสหกรณ์

๔. พัฒนาสมรรถนะของคณะกรรมการฯ ในการพิจารณา สอบสวน ศึกษา และวางแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์

๕. คัดกรองและรักษาผลประโยชน์ของเกษตรกร

กลยุทธ์ (Strategy)

๑. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพผลผลิต

๒. การเพิ่มศักยภาพทางการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓. การสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาคการเกษตรระดับชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้าการเกษตรระยะยาว

๔. การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้มีความถูกต้องแม่นยำ และสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานเพื่อการวางแผนการผลิตและการตลาดให้มีประสิทธิภาพ

๕. การเพิ่มประสิทธิภาพการสอบสวนเรื่องร้องเรียนด้านการเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ ปัญหาเร่งด่วนของภาคการเกษตรในปัจจุบัน

๑. ปัญหาต้นทุนการผลิตสูงและราคาสินค้าเกษตรตกต่ำซ้ำซาก

๒. ปัญหาองค์กรภาคการเกษตร ขาดความเข้มแข็ง

๓. ปัญหาข้อมูลทางการเกษตรของภาครัฐไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

๔. ปัญหาที่ดินทำการเกษตร

๕. ปัญหาการตลาด
๖. ปัญหาแหล่งน้ำ
๗. ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร
๘. ปัญหาการกำหนดโซนนิ่งในการเพาะปลูกพืชทางการเกษตร
๙. ติดตาม ตรวจสอบนโยบายการช่วยเหลือเกษตรกรของรัฐบาล

บทที่ ๒

ผลการดำเนินงานในภาพรวมของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ

๒.๑ การประชุมคณะกรรมการ ระหว่างวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๖๕ ครั้ง มีเรื่องพิจารณา จำนวน ๕๐ เรื่อง ได้แก่

๑. ยุติติของ นายอำนวย คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี เพื่อขอให้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ในพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรีที่ได้รับความเดือดร้อนจากการจำหน่ายน้ำนมดิบต่ำกว่าราคาต้นทุน (การประชุมครั้งที่ ๕ วันพุธที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาหาคายางพาราตกต่ำ (การประชุมครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕)

๓. การศึกษาวิจัย และการพัฒนาพันธุ์ข้าว โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมจังหวัด และข้าวสายพันธุ์อื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการแยกคุณสมบัติ คุณภาพ และกำหนดราคาข้าวแต่ละชนิด (การประชุมครั้งที่ ๙ วันพุธที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕)

๔. แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบการนำเข้า-ส่งออก สินค้าเกษตร โค และกระบือ ผ่านด่านชายแดน (การประชุมครั้งที่ ๑๐ วันพุธที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

๕. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๕ กลุ่มน้ำ งบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแนวทางการแก้ไขปัญหาห้ท่วมแบบบูรณาการ (การประชุมครั้งที่ ๑๑ วันพุธที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

๖. ปัญหาการดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร

๖.๑ เรื่องร้องเรียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ (การประชุมครั้งที่ ๑๒ วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

๖.๒ การดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๕ และมันสำปะหลัง (การประชุมครั้งที่ ๑๔ วันพุธที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ และการประชุมครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕)

๖.๓ แนวทางการแก้ไขปัญหากรณีเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับผลกระทบจากโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๕ (การประชุมครั้งที่ ๒๖ วันพุธที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕)

๗. ยุติติของนายเฉลิมชัย ศรีอ่อน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และคณะกรรมการแก้ไขปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าว (การประชุมครั้งที่ ๑๓ วันพุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

๘. การศึกษารายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีการพิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร (การประชุมครั้งที่ ๑๖ วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕)

๙. เรื่องร้องเรียนของนายวิเชียร ฉายศิริ เกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ (การประชุมครั้งที่ ๑๗ วันพุธที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕)

๑๐. ปัญหาเกี่ยวกับกุ้ง

๑๐.๑ เรื่องร้องเรียนของ นายครรชิต เหมะรักษ์ เกี่ยวกับปัญหาราคากุ้งขาวในประเทศตกต่ำ (การประชุมครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕)

๑๐.๒ ญัตติของนายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการธิการ คนที่สอง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาโรคระบาดในกุ้ง (การประชุมครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕)

๑๑. ญัตติของนายฮอชาลี มาเหรัมย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสตูล เรื่อง ขอให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณาศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของชาวประมงที่ประกอบอาชีพทำโปงฟางและโป๊ะน้ำตื้น (การประชุมครั้งที่ ๑๙ วันพุธที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕)

๑๒. ญัตติของนายอำนาจ คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี เรื่อง ปัญหาการใช้น้ำเพื่อการเกษตรโครงการวางท่อน้ำเชื่อมป่าสักชลสิทธิ์ (การประชุมครั้งที่ ๒๐ วันพุธที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕)

๑๓. ปัญหาน้ำนมดิบ

๑๓.๑ เรื่องร้องเรียนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเกี่ยวกับปัญหาน้ำนมดิบล้นตลาด (การประชุมครั้งที่ ๒๑ วันพุธที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

๑๓.๒ เรื่องร้องเรียนของชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด เกี่ยวกับความคืบหน้าการแก้ไขปัญหา น้ำนมดิบล้นตลาดตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ และการขุดเขยช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอันเนื่องมาจากเหตุการณ์อุทกภัย (การประชุมครั้งที่ ๓๑ วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕)

๑๓.๓ ติดตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด กรณีการขอรับเงินชดเชยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยปลายปี ๒๕๕๔ (การประชุมครั้งที่ ๔๐ วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖)

๑๓.๔ เรื่องร้องเรียนของนายกิติรัตน์ ภัทรปริชาสกุล บริษัท ภัทรฟู้ดส์ จำกัด และกลุ่มผู้ประกอบการนมโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบ ขอให้ทบทุนการคัดเลือกและจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ตามมติคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมในคราวการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ (การประชุมครั้งที่ ๖๑ วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๖๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

๑๔. แนวทางการแก้ไขปัญหา น้มน้ำมันปาล์มของรัฐบาล โดยการนำเข้า น้มน้ำมันปาล์มดิบ จากต่างประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ (การประชุมครั้งที่ ๖๒ วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

๑๕. ญัตติของนายบัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดระยอง เรื่อง ขอให้แก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวสวนผลไม้จังหวัดระยองขาดแคลนนํ้าเพื่อการเกษตร กรณี ท่อส่งนํ้าดิบจากอ่างเก็บนํ้าคลองระโงก ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง แตกชำรุดเป็น ประจำ (การประชุมครั้งที่ ๒๓ วันพุธที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

๑๖. ญัตติของนายมนตรี ปาน้อยนันท สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ นายสุรัตน์ มุนินทรวงศ์ นายกสมาคมไร้สับประรดไทย เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาสับประรด ปี ๒๕๕๕ (การประชุมครั้งที่ ๒๔ วันพุธที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

๑๗. เรื่องร้องเรียนของนายธนกร จันทรศิริสุข เกี่ยวกับการขอขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร และความคืบหน้าการก่อสร้างอ่างเก็บนํ้าหนองขุนนาก ตำบลหนองขุนนาก อำเภอหนองบุญมาก จังหวัด นครราชสีมา และในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ (การประชุมครั้งที่ ๒๕ วันพุธที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕)

๑๘. ญัตติของนายปวีณ แซ่จิ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ กรณีขอให้พิจารณา ตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากเกษตรกร จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับความเดือดร้อนจากความล่าช้าของขั้นตอนและกระบวนการในการออกโฉนดที่ดิน (การประชุมครั้งที่ ๒๗ วันพุธที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๕)

๑๙. การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพาราตาม มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ (การประชุมครั้งที่ ๒๒ วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๒๔ วันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕)

๒๐. เรื่องร้องเรียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ (ยาเส้น) เกี่ยวกับการนิรฐมนตรืว่าการ กระทบวงการคลัง ได้ออกกฎกระทรวงฯ กำหนดอัตราค่าแสดมปียาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ (การประชุมครั้งที่ ๓๐ วันพุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕)

๒๑. เรื่องร้องเรียนของกลุ่มสหกรณ์การเกษตรวิสาหกิจชุมชน เกษตรกร และผู้ประกอบการลำไย อบแห้งภาคเหนือ เรื่อง ขอความช่วยเหลือการแก้ไขปัญหาราคาลำไยอบแห้งตกต่ำ เนื่องจากขณะนี้ได้ ประสบปัญหาราคาลำไยอบแห้งตกต่ำเป็นอย่างมาก และหาที่ระบายได้ยาก จึงทำให้ผู้แปรรูปลำไยประสบ ปัญหาขาดทุน (การประชุมครั้งที่ ๓๑ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕)

๒๒. เรื่องร้องเรียนของนายชาติรี สุภาติบ ประธานกรรมการสหกรณ์นิคมเกษตรกรก้าวหน้าพร้าว จำกัด กรณีสมาชิกสหกรณ์นิคมเกษตรกรก้าวหน้าพร้าว จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๗ ราย ถูกบุกรุก ที่ดินที่ได้รับการจัดสรรจากนิคมสหกรณ์พร้าว (การประชุมครั้งที่ ๓๒ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕)

๒๓. เรื่องร้องเรียนของนายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรืฝ่ายการเมือง กรณีขอให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเดิฐ จังหวัดสุโขทัย เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ (การประชุมครั้งที่ ๓๒ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕, ครั้งที่ ๓๓ วันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕, ครั้งที่ ๔๖ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๕๓ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖))

๒๔. เรื่องร้องเรียนของนายอภิรัตน์ ไชยพร นายกสมาคมส่งเสริมการประมง และคณะกรรมการปัญหา การชำระค่าบริการและการต่อใบอนุญาตของผู้ประกอบกิจการแพปลา ในสะพานปลากรุงเทพ (การประชุมครั้งที่ ๓๗ วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

๒๕. แนวทางการแก้ไขปัญหการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว เพื่อเตรียม ความพร้อมในการป้องกันการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (การประชุมครั้งที่ ๓๘ วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

๒๖. การปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติ ของประธาน สภาเกษตรกรจังหวัด

๒๖.๑ เรื่องร้องเรียนของนายกิตติชัย บาลี สมาชิกสภาเกษตรกรระดับอำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี และคณะ กรณีขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาบุคคลเพื่อคัดเลือกเป็น หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี ไม่มีความโปร่งใสและไม่เป็นธรรม (การประชุมครั้งที่ ๓๙ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖)

๒๖.๒ เรื่องร้องเรียนของสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย กรณีประธานสภาเกษตรกร จังหวัดหนองคายปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยเฉพาะการสรรหาบุคคลเข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย (การประชุมครั้งที่ ๔๔ วันพุธที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๔๕ วันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

๒๗. การดำเนินการเรื่องสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ของสหภาพยุโรป (การประชุมครั้งที่ ๓๙ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖)

๒๘. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน (การประชุมครั้งที่ ๔๑ วันพุธที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖)

๒๙. เรื่องร้องเรียนของชมรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาเส้นจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดหนองคาย เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า (การประชุมครั้งที่ ๔๒ วันพุธที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖)

๓๐. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ต่าง ๆ (ครั้งที่ ๔๔ วันพุธที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

๓๑. พิจารณาวัตติของนายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว เพื่อให้ความช่วยเหลือเรื่องการขุดเซตออกเบี้ยเงินกู้ กรณีอุทกภัยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด จังหวัดสงขลา (การประชุมครั้งที่ ๔๖ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖)

๓๒. ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัยปี ๒๕๕๔ (การประชุมครั้งที่ ๔๗ วันพุธที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

๓๓. ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหากรณีการโต้แย้งสิทธิ์ในที่ดิน ส.ป.ก. อำเภอเพ็ญ และอำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี (การประชุมครั้งที่ ๔๘ วันพุธที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖)

๓๔. แนวทางการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของชมรมสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออก ฉะเชิงเทรา และเครือข่ายสหกรณ์ ๔ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพักหนี้ครัวเรือนของเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท อย่างน้อย ๓ ปี (การประชุมครั้งที่ ๔๙ วันพุธที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖)

๓๕. เรื่องร้องเรียนของนายฟ้าคำรณ หนูรอด และคณะ กรณีที่ราษฎรพื้นที่หมู่ ๑๐ ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ถูกทางราชการยึดที่ทำกิน และโดนจับกุมดำเนินคดี (การประชุมครั้งที่ ๕๐ วันพุธที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๖)

๓๖. ญัตติของนายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง กรณีเกษตรกรชาวสวนยางได้ประสบปัญหาราคายางพาราตกต่ำ และมีแนวโน้มที่ลดต่ำลง รวมทั้งต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราทั่วประเทศ (การประชุมครั้งที่ ๕๑ วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖)

๓๗. ญัตติของนางเป่ล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเลย เรื่อง ขอความเป็นธรรมเรื่องชำระเงินค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จาก บริษัท สหฟาร์ม จำกัด และ บริษัทในเครือ (การประชุมครั้งที่ ๕๓ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖)

๓๘. ญัตติของของนายปวีณ แซ่จิ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ กรณีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำน้าบ้านคลีลิ่งและกลุ่มเกษตรกรทำน้าบ้านจิกสังข์ทอง จังหวัดศรีสะเกษ (การประชุมครั้งที่ ๕๔ วันพุธที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๕๖ วันพุธที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖)

๓๙. เรื่องร้องเรียนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอนองโตน และอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากไม่สามารถเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๒๕๕๖ รอบที่ ๒ (การประชุมครั้งที่ ๕๔ วันพุธที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖)

๔๐. ญัตติของนายนคร มาฉิม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์จังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายศิลา ปัญจรี ประธานเครือข่ายชาวสวนยางจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอให้พิจารณหาแนวทางทบทวนประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ (การประชุมครั้งที่ ๕๕ วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖)

๔๑. ญัตติของนายอำนาจ วิลาวัลย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ในพื้นที่อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี (การประชุมครั้งที่ ๕๕ วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖)

๔๒. เรื่องร้องเรียนของนายเพชรายุทธ ทรงชุ่ม ยุวชนประชาธิปัตย์จังหวัดสมุทรสาคร กรณีเกษตรกรชาวสวนมะพร้าวในพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ประสบปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าวเข้าทำลายใบและยอดมะพร้าวได้รับความเสียหาย โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม (การประชุมครั้งที่ ๕๖ วันพุธที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖)

๔๓. พิจารณาญัตติของนายยุพราช บัวอินทร์ โฆษกคณะกรรมการ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์ กรณีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดใกล้เคียงประสบปัญหาไม่สามารถเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๖/๒๕๕๗ ได้เนื่องจากเกษตรกรปลูกข้าวโพดในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ และประสบปัญหาราคาข้าวโพดตกต่ำ (การประชุมครั้งที่ ๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖)

๔๔. เรื่องร้องเรียนของนายอำนาจ จรแก้ว กำนันตำบลสัมป่อย อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เรื่องการแก้ไขปัญหาอ่างเก็บน้ำท่าเกวียน อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ (ครั้งที่ ๕๘ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖)

๔๕. เรื่องร้องเรียนของนายสมชาย กุลนริศ กรณีขอให้ยกเลิกการนำเข้าสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนไทย ได้แก่ สารคาร์โบฟูราน สารเมโทมิล สารไดโครโตฟอส และสารอีพีเอ็ม (ครั้งที่ ๕๙ วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖)

๔๖. ติดตามความคืบหน้าในการก่อสร้างทางผันน้ำ (Flood Diversion Channel) ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ภายใต้โครงการระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหาอุทกภัยของประเทศไทย พิจารณาเกี่ยวกับความคืบหน้าในการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ และพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ (ครั้งที่ ๖๐ วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖)

๔๗. เรื่องร้องเรียนของนายจินดา คงเพียร เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อระบบฟาร์มปิด อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี (การประชุมครั้งที่ ๖๑ วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖)

๔๘. ญัตติของนายนคร มาฉิม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับความคืบหน้าในการอนุมัติโครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งซ้าย ระยะที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก (ครั้งที่ ๖๓ วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

๔๙. ความคืบหน้าในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาอุทกภัยคาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา (ครั้งที่ ๖๓ วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

๕๐. พิจารณาเกี่ยวกับความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย – ออสเตรเลีย (Thailand – Australia Free Trade Agreement : TAFTA) และความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย – นิวซีแลนด์ (Thailand – New Zealand Closer Economic Partnership : TNZCEP) และพิจารณาเกี่ยวกับการถูกตัดสิทธิจากระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences – GSP) ของสหภาพยุโรป และพิจารณาการที่สหภาพยุโรป (EU) จะตัดสิทธิ GSP สินค้าไทย ในปี ๒๕๕๘ (ครั้งที่ ๖๔ วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

๒.๒ การตั้งคณะกรรมการ จำนวน ๗ คณะ

๑. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาโครงสร้างและการดำเนินงานของคณะกรรมการนโยบายพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ และคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์
๒. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล
๓. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ
๔. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริง กรณีปัญหาการทุจริตโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๔/๕๕ ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์
๕. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาผลกระทบจากการประกาศใช้กฎกระทรวงการคลัง กำหนดอัตราค่าแถมยาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕
๖. คณะอนุกรรมการการพัฒนาการเกษตรทั้งระบบ
๗. คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาการกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติและการประกันภัยพืชผลทางการเกษตร

บทที่ ๓

ผลการพิจารณา สอบสวน ญาติ หรือเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ

เรื่องพิจารณา ญาติของ นายอานวย คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี เพื่อขอให้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้รับความเดือดร้อนจากการจำหน่ายน้ำนมดิบต่ำกว่าราคาต้นทุน (การประชุมครั้งที่ ๕ วันพุธที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔)

ผู้เสนอญาติ นายอานวย คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี

ผู้มาชี้แจง ๑. คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม
๒. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๓. องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย

สภาพปัญหา

เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมในพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้รับความเดือดร้อนจากการจำหน่ายน้ำนมดิบต่ำกว่าราคาต้นทุน ซึ่งมีต้นทุนการผลิตเท่ากับ ๑๖.๘๐ บาทต่อกิโลกรัม แต่จำหน่ายน้ำนมดิบได้ในราคา ๑๖.๕๐ บาทต่อกิโลกรัม (เกรดเอ) นอกจากนี้ ยังเป็นราคาที่ต่ำกว่าในเขตพื้นที่อื่น ได้แก่ จังหวัดสระบุรี นครราชสีมา และราชบุรี เป็นต้น จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาต้นทุนน้ำนมดิบให้มีความเหมาะสมและสะท้อนต้นทุนที่แท้จริง เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ในอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. การคิดคำนวณต้นทุนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม กับคณะอนุกรรมการจัดระบบราคารับซื้อน้ำนมดิบและผลิตภัณฑ์นมมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ ต้องมีการหารือร่วมกัน เพื่อให้ต้นทุนที่นำมาใช้ประกอบการกำหนดราคารับซื้อน้ำนมดิบเป็นฐานข้อมูลเดียวกัน โดยที่สะท้อนถึงต้นทุนการผลิตที่แท้จริง และราคารับซื้อน้ำนมดิบที่คณะอนุกรรมการฯ กำหนดขึ้นนั้น ควรเป็นราคาที่เกษตรกรได้รับอย่างแท้จริง และควรมีการพิจารณาทบทวนเป็นระยะตามความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกร

๒. คุณลักษณะของสินค้าทางการเกษตรที่มีการเน่าเสีย และต้องใช้ระยะเวลาของรอบการผลิตที่นาน ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับราคาสินค้าเป็นประจำทุกปี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีการเตรียมความพร้อมให้สามารถรองรับกับการเปลี่ยนแปลงราคาที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทันทั่วถึง อีกทั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำฐานข้อมูลทางการเกษตร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการคิดคำนวณต้นทุน และการกำหนดราคาซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสมต่อไป

๓. การปรับปรุงสายพันธุ์ และการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคและแมลงต่าง ๆ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นสำหรับเกษตรกรอย่างยิ่ง ที่จะทำให้เกษตรกรประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและบูรณาการความร่วมมือ ตลอดจนส่งเสริมและให้ความรู้กับเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

๔. นำนมดิบเมื่อเข้าสู่กระบวนการผลิตจะถูกนำไปผลิตเป็นนมโรงเรียนและนมพาณิชย์ นมโรงเรียนเป็นเป้าประสงค์หลักของทางรัฐบาลที่ต้องการให้เยาวชนรับประโยชน์จากการดื่มนม คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมควรมีการควบคุมคุณภาพของนมโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน มีคุณค่าทางอาหารอย่างครบถ้วน และมีมาตรการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีค่านิยมในการดื่มนมโรงเรียนให้มากขึ้น

๕. กระบวนการสหกรณ์ เน้นการมีส่วนร่วมและหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามกระบวนการของสหกรณ์ ต้องอาศัยทั้งคณะกรรมการสหกรณ์ สมาชิก และเจ้าหน้าที่ที่ดูแล กระบวนการสหกรณ์ที่เข้มแข็งในการทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถขอรับการสนับสนุนจากทางรัฐบาลได้ ดังนั้น ควรหาแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของระบบสหกรณ์

๖. ภายใต้สถานการณ์ที่มีการแข่งขันและเกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูง รัฐบาลควรให้การอุดหนุน (subsidize) กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมต่อไปได้ เช่น เรื่องพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ กองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เป็นต้น ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละพื้นที่

มติที่ประชุม

๑. ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตรวจสอบการดำเนินงานเกี่ยวกับธุรกิจการรวบรวมน้ำนมดิบของศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบของสหกรณ์ในพื้นที่อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในการรับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกร และการขายน้ำนมดิบที่รวบรวมได้ไปขายให้กับผู้ประกอบการ โดยให้รายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการสิทธิการทราบในโอกาสต่อไป

๒. ให้คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม โดยคณะกรรมการจัดระบบราคาน้ำนมโคและผลิตภัณฑ์นม พิจารณาทบทวนการคำนวณต้นทุนการผลิตที่ให้สะท้อนต้นทุนการผลิตที่แท้จริงของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และการกำหนดราคารับซื้อน้ำนมดิบควรเป็นราคารับซื้อที่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมได้รับ โดยอยู่บนพื้นฐานของการที่สามารถทำให้ทั้งเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนมทั้งระบบสามารถดำเนินกิจการอยู่ร่วมกันได้ทุกฝ่าย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

คณะกรรมการองค์การคลังสินค้า ได้มีการประชุมพิจารณาการปรับราคาน้ำนมดิบ หากแต่ไม่มีการปรับราคาขึ้น เพราะต้นทุนปรับเพิ่มเพียงเล็กน้อยไม่เกิน ๕-๑๐ สตางค์ ยังอยู่ในภาวะที่รับได้ แต่หากต้นทุนปรับเพิ่มขึ้น ๕๐ สตางค์ ถึง ๑ บาท จำเป็นต้องปรับราคาน้ำนมดิบขึ้น จากครั้งล่าสุดที่ปรับขึ้นไปเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ จาก ๑๗ บาท เป็น ๑๘ บาท

นอกจากนี้ อยู่ระหว่างการจัดทำแผนนมโรงเรียนเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาในต้นปี ๒๕๕๖ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่ออายุสัญญาให้องค์การคลังสินค้า จำหน่ายนมโรงเรียนต่ออีก ๓ ปี โดยมติคณะรัฐมนตรีเดิมสัญญาจะหมดอายุในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖

เรื่องพิจารณา แนวทางการแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำ
(การประชุมครั้งที่ ๘ วันพุธที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

- ผู้มาชี้แจง
๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ๒. องค์การสวนยาง
 ๓. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
 ๔. กรมวิชาการเกษตร
 ๕. สภาการยางพาราแห่งประเทศไทย
 ๖. สมาคมสหพันธ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย
 ๗. ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย

สภาพปัญหา

จากราคายางพาราที่ตกต่ำในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัจจุบันต้นทุนค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิตพุ่งสูงขึ้น ดังนั้น เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับชาวสวนยาง คณะกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษาและหามาตรการแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. เพื่อให้การแก้ไขปัญหาราคายางพาราเกิดผลเป็นรูปธรรมและยั่งยืน ภาครัฐควรดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรดูแลข้อตกลงที่เป็นมติของคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติให้เข้าสู่มติคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งสัญญาณที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

๑.๒ การเห็นชอบให้ยางพารามีราคาที่ ๑๒๐ บาท/กิโลกรัม เป็นราคาของยางพาราส่งออก ไม่ใช่ราคายางพาราภายในประเทศ ทั้งนี้ เพื่อแก้ไขปัญหาระยะยาว คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ จึงควรส่งเสริมการใช้ยางภายในประเทศให้มากขึ้น โดยในช่วงปี ๒๕๓๘ คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ได้เคยมีการเสนอให้มีการตั้งพื้นที่อุตสาหกรรมยางแห่งประเทศไทยขึ้นมาโดยใช้พื้นที่องค์การสวนยาง และเชิญชวนนักลงทุนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาดำเนินงานเพื่อลดปริมาณการส่งออก และใช้ยางภายในประเทศให้มากขึ้น ซึ่งหากนำมาดำเนินงานได้อีกครั้งก็จะทำให้ราคายางพารามีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น

๑.๓ ตามที่คณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติได้ปรับเปลี่ยนจำนวนกรรมการที่เป็นผู้แทนสถาบันเกษตรกรสวนยาง จากเดิมกำหนดไว้ ๑ สถาบัน เป็น ๓ สถาบันนั้น ควรกำหนดให้ผู้แทนสถาบันเกษตรกรสวนยางเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น รวมทั้งรัฐบาลจะต้อง

เผื่อระวังและติดตามข้อมูลอย่างพารายอย่างใกล้ชิด เพราะเป็นพืชเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้ประเทศมากที่สุด และกระทบต่อเกษตรกรทั่วประเทศ

๒. ควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อกำหนดราคาพืชเศรษฐกิจที่สำคัญเพื่อให้เกิดความยั่งยืนแก่เกษตรกร

๓. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรเร่งผลักดันสภาเกษตรกรแห่งชาติเพื่อให้สภาเกษตรกรแห่งชาติมีบทบาทในการกำหนดกรอบนโยบายด้านการเกษตรเสนอให้รัฐบาลดำเนินการโดยเร็วต่อไป

๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรดำเนินการสำรวจความต้องการและราคาสินค้าการเกษตรในตลาดต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดยต้องทำเป็นข้อมูลล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๐ ปี เพื่อพัฒนาพืชการเกษตรให้ยั่งยืนต่อไป

๕. ควรส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าอย่าง เพื่อสนับสนุนการใช้ภายในประเทศให้มากยิ่งขึ้นและลดการพึ่งพาการส่งออกวัตถุดิบยาง อีกทั้งยังเป็นการบรรเทาปัญหาราคายางพาราตกต่ำด้วย เช่น การแปรรูปยางพาราไปใช้ทำถนน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนสถาบันเกษตรกรในการทำยางคอมปาวด์ให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นที่ต้องการของตลาดในการทำถุงมือแพทย์

ทั้งนี้ ไม่ควรนำยางไปทำเชือกยางมากนัก เนื่องจากหากเกิดการชำรุดจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากในการแก้ไขและการแก้ไขต้องใช้ระยะเวลานาน

๖. ยางพาราเป็นพืชที่ไม่มีรากแก้ว ไม่ยึดเกาะหน้าดิน และไม่ชะลอความรุนแรงของน้ำป่า ส่งผลให้เกิดปัญหาดินโคลนถล่ม สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สถาบันวิจัยยาง ควรพิจารณากำหนดแนวทางส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชที่รากแก้ว ยึดเกาะหน้าดินได้ดี โดยการปลูกแซมในพื้นที่สวนยาง เพื่อป้องกันการแก้ไขปัญหาดินโคลนถล่ม

๗. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับเกษตรกรเกี่ยวกับสาเหตุปัญหายางพารามีราคาตกต่ำว่าไม่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของภาครัฐแต่เกิดจากปัจจัยอื่น ๆ

๘. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรเข้าไปดูแลการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ครูด้วย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ ให้มีการรักษาเสถียรภาพราคายาง โดยอนุมัติให้กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้องค์การสวนยางดำเนินการ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท และให้สถาบันการเกษตรดำเนินการ จำนวน ๕,๐๐๐ ล้านบาท

เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติงบประมาณชุดเงินอุดหนุนการดำเนินการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางประสพภาวะการขาดทุน

สำหรับราคารับซื้อยางคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติกำหนดไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ยางแผ่นดิบ ชั้น ๓ ราคา กิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท ยางแผ่นรมควัน ชั้น ๓ กิโลกรัมละ ๑๐๔ บาท แต่ราคาซื้อขายตามตลาดยังคงต่ำอยู่

เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติกรอบวงเงิน ๓๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อรับซื้อยางพาราประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ ตัน ขออนุมัติเงินงวดแรก ๕,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลา ๖ เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยจะทยอยขอเบิกจ่ายงบประมาณจาก คณะรัฐมนตรีครั้งละ ๕,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อรับซื้อยางพาราประมาณ ๕๐,๐๐๐ ตัน ในราคาอย่างแผ่นดินบ กิโลกรัมละ ๑๐๐ บาท และยางแผ่นรมควันชั้น ๓ กิโลกรัมละ ๑๐๔ บาท

เรื่องพิจารณา การศึกษาวิจัยและการพัฒนาพันธุ์ข้าว โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมจังหวัด และข้าวสายพันธุ์อื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการแยกคุณสมบัติ คุณภาพ และกำหนดราคาข้าวแต่ละชนิด

(การประชุมครั้งที่ ๙ วันพุธที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมการการหิบบกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
๒. กรมการข้าว
๓. กรมวิชาการเกษตร

สภาพปัญหา

คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา วิจัยและการพัฒนาพันธุ์ข้าว โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมจังหวัด และข้าวสายพันธุ์อื่น ๆ รวมทั้งประเด็นปัญหาการกำหนดมาตรฐานสายพันธุ์ข้าวหอมมะลิ ข้าวหอมจังหวัด และข้าวสายพันธุ์อื่น ๆ รวมทั้ง หน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานสายพันธุ์ข้าว ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. กรมการข้าว ควรเป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดมาตรฐานข้าวและวิจัยพันธุ์ข้าว ให้เป็นมาตรฐานสากล โดยใช้หลักฐานทางวิทยาศาสตร์กำหนดมาตรฐานข้าว และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาการกำหนดมาตรฐานข้าวหอมมะลิและข้าวหอมจังหวัด ตลอดจนส่งเสริม รมรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รับทราบงานวิจัยพันธุ์ข้าว เพื่อเป็นทางเลือกให้เกษตรกรในการตัดสินใจคัดเลือกสายพันธุ์ข้าวต่อไป

นอกจากนี้ กรมการข้าวควรวิจัยเรื่อง ความหอมและรสชาติข้าวหอมมะลิ เนื่องจากปัญหาข้าวหอมมะลิมีการปลอมปนทำให้เอกลักษณ์ด้านกลิ่นหอมไม่มีเหลืออยู่เลย ส่งผลให้ข้าวหอมมะลิไทยขายแข่งกับข้าวหอมประเทศอื่น ๆ ไม่ได้ ดังนั้น ควรพัฒนาปรับปรุงการวิจัยข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้

๒. รัฐบาลควรให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณสำหรับงานวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์ข้าว โดยสนับสนุนจัดหาเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจวัดมาตรฐานข้าวได้รวดเร็วและขอให้กรมการข้าวสำรวจเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับงานวิจัย บุคลากร (นักวิจัย) ด้านปรับปรุงพันธุ์ และงบประมาณเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณประจำปี ๒๕๕๖

มติที่ประชุม

๑. ให้กระทรวงพาณิชย์พิจารณาทบทวนการกำหนดมาตรฐานข้าวหอมมะลิและข้าวหอมจังหวัดให้เป็นมาตรฐานสากล โดยใช้คุณภาพข้าวเป็นตัวชี้วัดและหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับ

รวมทั้งการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้ทันกับสถานการณ์ทางการตลาดที่เปลี่ยนไปทั้งในช่วงเวลาที่ราคามีแนวโน้มสูงขึ้นและราคาตกต่ำ

ทั้งนี้ ขอให้ประสานกรมการข้าวและกรมวิชาการเกษตรให้เข้าไปร่วมพิจารณากำหนดมาตรฐานข้าวด้วย และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอให้แจ้งคณะกรรมการการรับทราบต่อไปด้วย

๒. ให้กระทรวงพาณิชย์จัดส่งข้อมูลปริมาณข้าวในสต็อกรัฐบาลที่มีอยู่ คุณภาพข้าวที่ได้รับความเสียหายจากปัญหาน้ำท่วม และสภาพการเก็บรักษา รวมทั้งแผนการบริหารจัดการข้าวในสต็อกของรัฐบาล และหลักเกณฑ์การซื้อขายข้าวโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ให้คณะกรรมการการเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

๑. กรมการค้าต่างประเทศ ได้จัดส่งหนังสือมาตรฐานข้าวไทย และมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย จำนวน ๒๐ เล่ม มายังคณะกรรมการซึ่งฝ่ายเลขานุการได้แจ้งให้คณะกรรมการทุกท่านแล้ว

๒. กระทรวงพาณิชย์ ได้มีหนังสือมายังคณะกรรมการชี้แจงความคืบหน้าการพิจารณาทบทวนการกำหนดมาตรฐานสินค้าข้าวหอมมะลิไทยและข้าวหอมจังหวัดให้เป็นมาตรฐานสากล ดังนี้

(๑) กระทรวงพาณิชย์ได้กำหนดข้าวหอมมะลิไทยเป็นสินค้ามาตรฐานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๔ เพื่อควบคุมคุณภาพสินค้าส่งออก มีสาระสำคัญคือ เป็นข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กข.๑๕ ข้าวหอมมะลิไทยที่จะส่งออกต้องมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานสินค้าที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดไว้ โดยต้องมีปริมาณข้าวหอมมะลิไทยไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๒ มีปริมาณอมิโลสระหว่าง ๑๓ - ๑๘ มีค่าการสลายเมล็ดข้าวในต่างระดับ ๖ - ๗ นอกจากนี้ ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับขนาดเมล็ด ความชื้น ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ขณะนี้กระทรวงพาณิชย์อยู่ระหว่างดำเนินการทบทวนมาตรฐานข้าวหอมมะลิไทย สำหรับข้าวหอมมะลิที่ปลูกในพื้นที่จังหวัดในภาคอีสาน และ ๓ จังหวัดภาคเหนือ คือ เชียงใหม่ พะเยา และเชียงราย โดยทั่วไปมีกลิ่นหอมกว่าข้าวที่ปลูกในเขตอื่น เนื่องจากสภาพดินเค็มและอากาศแล้งเหมาะสมกับการเพาะปลูกข้าวหอมมะลิไทย และหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้การยอมรับว่าคุณภาพข้าวเปลือกเมื่อสีแปรสภาพเป็นข้าวสารจะได้ต้นข้าวในปริมาณมากกว่าข้าวหอมมะลิไทยที่ปลูกในพื้นที่อื่น

(๒) กระทรวงพาณิชย์ได้ดำเนินการระบายข้าวสารในสต็อกของรัฐบาลอย่างต่อเนื่อง โดยการระบายข้าวในหลาย ๆ แนวทางเป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์การระบายข้าว ซึ่งมีแนวทางการระบายข้าว ดังนี้

- เจริญขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G)
 - ขายในตลาดซื้อ - ขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย (AFET)
 - ขายเป็นการทั่วไปให้กับผู้ประกอบการในประเทศ เพื่อการส่งออกและ/หรือจำหน่ายภายในประเทศ
 - ขายให้องค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อสาธารณประโยชน์
- บริจาคข้าวให้แก่ประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับภัยพิบัติ

ทั้งนี้ การระบายข้าวสารจะคำนึงถึงสถานการณ์ข้าวในประเทศและตลาดโลก ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อราคาข้าวสารภายในประเทศ

เรื่องพิจารณา แนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบการนำเข้า-ส่งออก สินค้าเกษตร โค และกระบือ ผ่านด่านชายแดน
(การประชุมครั้งที่ ๑๐ วันพุธที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

- ผู้มาชี้แจง**
๑. กรมปศุสัตว์
 ๒. กรมการค้าภายใน
 ๓. กรมศุลกากร
 ๔. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
 ๕. กรมการค้าต่างประเทศ
 ๖. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

สภาพปัญหา

เนื่องจากระบบเศรษฐกิจแบบเปิด ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีการติดต่อค้าขายเพื่อนำเข้า-ส่งออก สินค้าต่าง ๆ ระหว่างกัน และสร้างมูลค่าจำนวนมหาศาลในแต่ละปีโดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าทางการเกษตร ซึ่งมีทั้งที่ดำเนินการอย่างถูกต้องตามกฎหมายและผิดกฎหมาย ซึ่งส่วนราชการที่เกี่ยวข้องต้องมีมาตรการในการกำกับ ดูแล และควบคุม ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบกับเกษตรกรภายในประเทศ คณะกรรมาธิการ จึงได้พิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบการนำเข้า-ส่งออก สินค้าเกษตร โค และกระบือ ผ่านด่านชายแดน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตร โค และกระบือ ของไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการควบคุมการนำเข้าเครื่องในสัตว์จากต่างประเทศ เนื่องจากอาจเป็นที่มาของโรคระบาดใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับสัตว์ภายในประเทศ ซึ่งในต่างประเทศไม่มีกร นำมาบริโภค แต่จะนำมาใช้ประกอบอาหารเลี้ยงสัตว์
๒. การดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันการนำเข้า ควรมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองท้องถิ่น ในการออกกฎ ระเบียบ มาตรการ แนวปฏิบัติในระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการปกป้อง ช่วยเหลือเกษตรกรภายในประเทศ
๓. การลักลอบนำเข้าสินค้า หากมีการตรวจพบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการทำลายทั้งหมด ไม่ควรให้มีการประมูลซื้อกลับของผู้ลักลอบนำเข้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเพื่อการอุปโภค
๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีกลไกและมาตรการที่ดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ผลิตภายในประเทศมิให้ได้รับผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรี
๕. ควรมีการนำกฎหมายต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ มาเป็นมาตรการในการกำกับ ดูแล ควบคุม การนำเข้าสินค้าต่าง ๆ เข้ามาในประเทศไทย

๖. การดำเนินงานตามภารกิจในอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานต่าง ๆ ควรคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนชาวไทย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

จากข้อมูลทางด้านศุลกากรแม่สอด มีสถิติตัวเลขการนำเข้าโค – กระบือจากประเทศพม่า ในงบประมาณ ปี ๒๕๕๕ หรือ ๙ เดือนแรกของปีงบประมาณ ๒๕๕๕ ระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕ นำเข้าเกือบ ๖๐,๐๐๐ ตัว คิดเป็นมูลค่ากว่า ๒๕๐ ล้านบาท ซึ่งยังไม่นับรวมกับกลุ่มที่มีการลักลอบนำเข้าโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากรอีกจำนวนมาก ซึ่งอาจจะมีมากถึง ๘๐,๐๐๐ ตัว มูลค่ากว่า ๕๐๐ ล้านบาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕)

เรื่องพิจารณา ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๕ กลุ่มน้ำ งบประมาณ
ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแนวทางการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมแบบบูรณาการ
(การประชุมครั้งที่ ๑๑ วันพุธที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมชลประทาน
๒. กรมทรัพยากรน้ำ

สภาพปัญหา

คณะกรรมาธิการได้พิจารณาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๕ กลุ่มน้ำ งบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแนวทางการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมแบบบูรณาการ เพื่อรับทราบเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๕ กลุ่มน้ำ งบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแนวทางการแก้ไขปัญหา น้ำท่วมแบบบูรณาการ

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. ควรมีการจัดทำประตูควบคุมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณปากอ่าวเพื่อป้องกันน้ำทะเลหนุน
๒. กรมทรัพยากรน้ำควรมีแผนการนำน้ำจากบนดินลงสู่ใต้ดิน เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและน้ำแล้ง
๓. ในการบริหารจัดการพื้นที่ชลประทาน รัฐบาลควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจนว่าจะทำนาปีหรือนาปรังในพื้นที่ไหนบ้าง รวมทั้งควรจำกัดพื้นที่การปลูกข้าวให้เหลือไม่เกิน ๒๐ ล้านไร่
๔. ควรมีการนำโครงการที่ได้มีการสำรวจออกแบบไว้แล้วมาดำเนินการก่อสร้างก่อน โดยลดสัดส่วนโครงการที่จะมีการสำรวจออกแบบใหม่
๕. ปัญหาการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือ EIA ซึ่งทำให้โครงการต่างๆ ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างได้นั้น ควรกำหนดให้มติคณะรัฐมนตรีสามารถยกเว้นการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในบางโครงการได้
๖. ควรมีการจำลองภูมิประเทศเพื่อใช้ในการวิเคราะห์การไหลของน้ำเพื่อให้ทราบว่าพื้นที่ไหนมีน้ำท่วมหรือไม่
๗. การทำ Floodway ควรดำเนินการตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ลงมา

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ ๔๓,๔๐๒.๔ ล้านบาท สำหรับการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ เพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการโครงข่ายลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในการป้องกันอุทกภัยและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ให้บริการระบบประปาที่มีคุณภาพเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น สนับสนุนปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่เป้าหมาย ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย โดยสนับสนุนระบบป้องกันน้ำท่วมในพื้นที่การเกษตร และพื้นที่ชุมชนเมืองสำคัญ

ปัญหาการดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร

(คณะกรรมการมีการพิจารณา จำนวน ๔ ครั้ง คือ การประชุมครั้งที่ ๑๒ วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕, ครั้งที่ ๑๔ วันพุธที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕, ครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๒๖ วันพุธที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕)

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังปี ๒๕๕๔/๕๕ (การประชุมครั้งที่ ๑๒ วันพุธที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมส่งเสริมการเกษตร
๒. องค์การคลังสินค้า
๓. กรมการค้าภายใน
๔. กรมการค้าต่างประเทศ
๕. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๖. เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง จังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

๑. มันสำปะหลังมีราคาตกต่ำ ซึ่งปัจจุบันอยู่ที่ ๑.๒๐-๑.๕๐ บาท/กิโลกรัม โดยมีการกำหนดสถานที่รับซื้อไม่ชัดเจน (ปัจจุบันทั้งจังหวัดมีประมาณ ๔ แห่ง) และการรับซื้อต่อรายไม่เกิน ๑๐ ตัน/ครั้ง

๒. ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้ดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังปี ๒๕๕๔/๕๕ จำนวน ๑๐ ล้านตัน กำหนดระยะเวลาตั้งแต่ ๑ กุมภาพันธ์ - ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ โดยกำหนดราคาไว้ที่ ๒.๗๕ บาท แต่ปัจจุบันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ดำเนินการใด ๆ และขั้นตอนการดำเนินการไม่มีความชัดเจน รวมทั้ง ถ้าจำนำจำนวน ๑๐ ตัน จะถูกตัดน้ำหนัก ๑.๕-๑.๗ ตัน จึงทำให้เกษตรกรถูกกดตันทั้งราคา/น้ำหนักและสถานที่รับซื้อ นอกจากนี้ เกษตรกรไม่สามารถจำนำมันสำปะหลังข้ามจังหวัดได้ต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติใบประทวนก่อน

จากกรณีดังกล่าว เกษตรกรได้ตัดต้นมันเพื่อรอการชုตไปจำนำแต่โครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ สด ไม่สามารถดำเนินการได้ส่งผลให้ต้นมันที่ตัดเริ่มแตกยอดตั้งต้นลำใหม่ ทำให้ปริมาณแป้งมันลดลงมันสำปะหลังก็จะมีราคาลดลงตามไปด้วย

ผลการพิจารณา

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. จุดอ่อนของโครงการรับจำนำสินค้าการเกษตร คือ ข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกพืชและปริมาณผลผลิตไม่มีความชัดเจน ซึ่งเป็นปัจจัยทำให้เกิดช่องว่างของการทุจริต ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการปรับปรุงข้อมูลด้านการเกษตร ดังนี้

(๑) กรมส่งเสริมการเกษตรและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรต้องดำเนินการสำรวจฐานข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกพืชการเกษตรให้สอดคล้องตรงกัน ซึ่งธนาคารฯ มีฐานข้อมูลพื้นที่การเกษตรของเกษตรกรอยู่แล้วหากนำเทียบเคียงและปรับเข้ากับข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตรก็จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

(๒) ควรนำเทคโนโลยีด้านดาวเทียมมาช่วยสำรวจข้อมูลพื้นที่การเพาะปลูกในแต่ละพื้นที่ให้แม่นยำยิ่งขึ้น รวมทั้ง ขอความร่วมมือกับสมาชิกสภาเกษตรกรระดับหมู่บ้านสำรวจข้อมูลพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตพืชการเกษตรในหมู่บ้านนั้น ๆ ด้วยก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่แน่นอนอีกทางหนึ่ง

(๓) กรมส่งเสริมการเกษตรและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรควรปรับโครงสร้างการผลิต โดยระบุพื้นที่เพาะปลูกพืชการเกษตรที่สำคัญให้ชัดเจน

(๔) ควรส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้เข้มแข็ง และสามารถต่อรองและตรวจสอบการกระทำทุจริต ในระหว่างการประชุมเพื่อขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว/มันสำปะหลัง

๒. การทุจริตโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร ส่งผลให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเป็นอย่างมาก ดังนั้น หากภาครัฐจะดำเนินโครงการให้เกิดผลดีต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง จะต้องกำหนดมาตรการตรวจสอบการทุจริตและดำเนินการลงโทษกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจังและเกิดผลเป็นรูปธรรม

๓. ปัญหากรณีที่ดินมันและโรงแปงเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ มีจำนวนน้อย เนื่องจากลานมันและโรงแปงบางแห่งไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกันตามเงื่อนไขของสัญญากับองค์การคลังสินค้า ดังนั้น ภาครัฐจึงควรปรับหรือผ่อนปรนหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย

๔. เนื่องจากปัจจุบันต้นทุนการผลิตสินค้าการเกษตรสูงขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรพิจารณาปรับราคารับจำนำมันสำปะหลังให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและคุ้มทุน

๕. กระทรวงพาณิชย์ควรประเมินสถานการณ์ราคาสินค้าการเกษตรทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ โดยต้องทำเป็นข้อมูลล่วงหน้าในระยะยาว เพื่อนำมาวางแผนกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าการเกษตรให้เกิดผลดียังยืนต่อไป รวมทั้ง ควรกำหนดราคากลางมันสำปะหลังให้ชัดเจน เพื่อให้ราคามันสำปะหลังในทุกพื้นที่ถูกต้องตรงกัน และเกิดความเท่าเทียมกันแก่เกษตรกร

๖. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ ให้สมประโยชน์ทั้งเกษตรกรและกลุ่มผู้ประกอบการ

๗. องค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรสร้างเครือข่ายข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลการรับจำนำข้าวของเกษตรกรแต่ละรายได้ เพื่อป้องกันการรับจำนำข้าวของเกษตรกรเกินกว่าหนึ่งครั้ง

๘. เนื่องจากการดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ มีความล่าช้าส่งผลให้เกษตรกรมีความจำเป็นต้องนำเงินไปใช้จ่ายจึงอาจไม่มีทางเลือกจำต้องขายสินค้าการเกษตรในราคาต่ำ ทำให้ปัจจุบันมันสำปะหลังส่วนใหญ่อยู่กับพ่อค้าคนกลาง ซึ่งอาจจะได้รับประโยชน์จากโครงการฯ มากกว่าเกษตรกร

๙. จากการเปรียบเทียบราคามันสำปะหลังในระยะเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว ถือว่าราคามันสำปะหลังที่เกษตรกรขายได้ไม่ได้เป็นไปตามกลไกตลาด แต่อาจเกิดจากการกักตุนมันสำปะหลังของ

พ่อค้าคนกลางเพื่อรองรับนโยบายโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ ดังนั้น ภาครัฐควรกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาการกักตุนมันสำปะหลังของพ่อค้าคนกลางด้วย

๑๐. หน่วยงานภาครัฐยังขาดความพร้อมและไม่มีมาตรการที่ดีในการรองรับนโยบายโครงการรับจำนำสินค้าการเกษตร

๑๑. ภาครัฐควรกำหนดแนวทางช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังที่เสียโอกาสจากโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๕๕ โดยอาจพิจารณาจ่ายเงินค่าส่วนต่างจากโครงการรับจำนำกับราคาที่เกษตรกรขายได้ ซึ่งต้องหาหลักฐานการซื้อขายมันสำปะหลังมาพิสูจน์ หรือพิจารณาเฉลี่ยส่วนค่าแปรสภาพมันเส้นของลานมันมาให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง

๑๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรติดตามดำเนินการเอาผิดกับผู้กระทำการทุจริตจากโครงการรับจำนำสินค้าการเกษตรอย่างจริงจัง รวมทั้ง อาจขอความร่วมมือให้กลุ่มเกษตรกรมาเป็นพยานในการตรวจสอบการทุจริตได้

๑๓. ภาครัฐควรดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการรับจำนำสินค้าการเกษตร และจูงจูงรับจำนำให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้ง แจกข้อมูลไปยังสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์อีกทางหนึ่ง

๑๔. เพื่อให้ปัญหาโครงการรับจำนำสินค้าการเกษตร ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดผลดีต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง คณะกรรมการการตรวจบัญชีการแผ่นดินเพื่อเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขจากการศึกษาดูงานของคณะกรรมการและข้อร้องเรียนของเกษตรกร เพื่อให้นายกรัฐมนตรีรับทราบข้อมูลรอบด้านและนำไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

มติที่ประชุม

ให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนของนายบุญธรรม สุขแจ่ม กรณีที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ กรณีมันสำปะหลังเสียหายจากอุทกภัย แต่เจ้าหน้าที่ไม่รับแจ้งแล้ว

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีหนังสือรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการกลั่นกรองและตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยระดับหมู่บ้าน/ตำบลทุ่งพิบูล ได้ตรวจสอบแปลงผู้ร้องในช่วงหลังเกิดอุทกภัย ปี ๒๕๕๔ พบว่ามันสำปะหลังได้รับผลกระทบจากอุทกภัยแต่ไม่เสียหายสิ้นเชิงตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านพืช จึงไม่ได้รับความช่วยเหลือ

๒. จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงในพื้นที่เมื่อวันที่ ๑๖ ก.พ. ๒๕๕๔ พบว่าแปลงมันสำปะหลังของนายบุญธรรม สุขแจ่ม ผู้ร้องอยู่ระหว่างเตรียมพื้นที่เก็บเกี่ยว ลักษณะความเสียหายกระจาย (๑๐ ต้นเสียหายประมาณ ๑-๒ ต้น) สามารถเก็บเกี่ยวได้และเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงแล้ว เกษตรกรไม่พอใจเอาความ

๓. สาเหตุที่ร้องเรียน เนื่องจากเห็นว่าเกษตรกรที่ตำบลซับไม้แดงและตำบลพญาวังในอำเภอบึงสามพัน และอำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ลักษณะความเสียหายเหมือนกัน เหตุใดจึงได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงให้เข้าใจแล้ว

เรื่องพิจารณา การดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๕
และมันสำปะหลัง
(การประชุมครั้งที่ ๑๔ วันพุธที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมส่งเสริมการเกษตร
๒. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
๓. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากในคราวประชุมคณะกรรมาธิการ ครั้งที่ ๑๒ ที่ประชุมได้มีการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ โดยที่ประชุมคณะกรรมาธิการได้มีมติให้เชิญกรรมการค้าภายใน กรมการค้าต่างประเทศ กรมส่งเสริมการเกษตร องค์การคลังสินค้า และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มาร่วมประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับทราบปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง ข้อเสนอแนะ รวมทั้งแนวทางในการดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าการเกษตรให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น และนำเสนอต่อนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาดำเนินการต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. ปัญหาการขาดการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับจำนำข้าวเปลือก ทำให้เกิดช่องว่างการทุจริตโดยการสวมสิทธิ์หนังสือรับรองเกษตรกร

ดังนั้น รัฐบาลจึงควรมีหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ฤดูแล้ง ๒๕๕๔/๒๕๕๕ ที่มีการอัปเดตข้อมูลตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูล และสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ (Testability) ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร องค์การคลังสินค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

นอกจากนี้ รัฐบาลยังควรจัดตั้งหน่วยงานกลางในการจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรออนไลน์ที่มีการนำเทคโนโลยีดาวเทียมมาใช้ในการตรวจสอบพื้นที่เพาะปลูก ทำการพิสูจน์และทำการประมง ซึ่งจะทำให้ภาครัฐสามารถกำหนดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างแม่นยำ และสามารถดำเนินการช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมถึงเกิดการบูรณาการในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกร

๒. ปัญหาปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกที่ระบุในหนังสือรับรองเกษตรกรสูงกว่าปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกที่เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวได้จริง ส่งผลให้เกิดช่องว่างในการทุจริตโดยการสวมสิทธิ์หนังสือรับรองเกษตรกร

ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรควรปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์การคำนวณผลผลิตข้าวเปลือกต่อไร่จากอัตราผลผลิตสูงสุดต่อไร่ของแต่ละจังหวัดเป็นอัตราเฉลี่ยต่อไร่ และปรับปรุงแบบฟอร์มหนังสือรับรองเกษตรกรให้องค์การคลังสินค้าหรือองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรสามารถระบุจำนวนครั้งที่เกษตรกรนำข้าวเปลือกมาจำหน่าย ปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาจำหน่าย และปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรสามารถจำหน่ายได้ในภายหลังได้

๓. ปัญหาเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปนและคุณภาพของข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาจำหน่าย ขาดความแม่นยำ ทำให้เกษตรกรไม่ได้รับความเป็นธรรม นอกจากนี้ เกษตรกรหลายรายยังถูกปฏิเสธการจำหน่ายข้าวเปลือก โดยอ้างว่าข้าวเปลือกมีคุณภาพต่ำและมีสิ่งเจือปนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้เกษตรกรต้องยอมขายข้าวในราคาถูก

ดังนั้น องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรและองค์การคลังสินค้าควรพัฒนาเครื่องมือและวิธีการตรวจสอบความชื้น สิ่งเจือปนและคุณภาพของข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาจำหน่าย ให้มีประสิทธิภาพและมีความแม่นยำ

๔. ปัญหาเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังไม่ทราบเกี่ยวกับมาตรการช่วยเหลือของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในระหว่างที่เกษตรกรยังไม่ได้นำมันสำปะหลังมาจำหน่าย ณ จุดรับจำหน่าย ดังนั้น ธนาคารฯ ควรเร่งรัดการประชาสัมพันธ์มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง ในระหว่างที่เกษตรกรยังไม่นำมันสำปะหลังมาจำหน่าย ณ จุดรับจำหน่าย เพื่อให้เกษตรกรได้ทราบอย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยให้โครงการจำหน่ายมันสำปะหลังประสบผลสำเร็จและเกิดประโยชน์กับเกษตรกรอย่างแท้จริง

ข้อสังเกตของคณะกรรมการการดำเนินการดำเนินโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี ฤดูกาลผลิตปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ และข้าวเปลือกนาปรังปี ๒๕๕๕

๑. รัฐบาลควรกำหนดแนวทางการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี ฤดูกาลผลิตปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ให้เกิดความชัดเจนทั้งการคาดการณ์ปริมาณข้าวเปลือกนาปีที่เกษตรกรจะนำมาจำหน่าย งบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการรับจำหน่าย หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการรับจำหน่าย ระยะเวลาในการเก็บรักษาข้าวสารที่สีแปรสภาพ และหลักเกณฑ์ในการระบายข้าวสารที่เก็บรักษาในโกดังกลาง

๒. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีปริมาณข้าวในโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปี ฤดูกาลผลิต ๒๕๕๔/๒๕๕๕ น้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้คือ

๒.๑ การเกิดปัญหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในช่วงปลายปี ๒๕๕๔ ทำให้พื้นที่ปลูกข้าวได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก

๒.๒ เกษตรกรขายข้าวให้กับโรงสี/พ่อค้าคนกลางในช่วงรอยต่อระหว่างการเปลี่ยนแปลงนโยบายจากการประกันราคาข้าวเป็นการรับจำหน่ายข้าว รวมถึงการที่เกษตรกรมีความจำเป็นต้องรับขายข้าวเพื่อนำเงินไปชำระหนี้ ทั้งนี้ในระบบและหีบนอกระบบ เนื่องจากเกิดความล่าช้าในกระบวนการรับจำหน่ายข้าวเปลือกและการชำระเงินให้กับเกษตรกร

๒.๓ กรมส่งเสริมการเกษตรประเมินพื้นที่เพาะปลูกข้าวและปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกที่เกษตรกรจะสามารถเก็บเกี่ยวได้สูงเกินความเป็นจริง

๓. คณะกรรมาธิการคาดการณ์ว่าปริมาณผลผลิตข้าวเปลือกนาปี ๒๕๕๕ น่าจะมีประมาณ ๗ ล้านตัน ซึ่งน้อยกว่าที่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรคาดการณ์ประมาณ ๑๑.๑ ล้านตัน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมาธิการคาดการณ์ว่าจะมีเกษตรกรนำข้าวเปลือกนาปีมาจำหน่ายกับรัฐบาลประมาณ ๑๒-๑๓ ล้านตัน เนื่องจากการนำข้าวเปลือกจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสมมติ

๔. ข้อแตกต่างระหว่างโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ฤดูกาลผลิต ๒๕๕๔/๒๕๕๕ กับ โครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลังปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ คือ ลานมันที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำมันสำปะหลังมีน้อย ขณะที่โรงสีที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกมีมาก

เรื่องพิจารณา การดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวเปลือกนาปี ข้าวเปลือกนาปี และมันสำปะหลังปี ๒๕๕๕
(การประชุมครั้งที่ ๑๕ วันพุธที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมการค้าภายใน
๒. องค์การคลังสินค้า

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากการประชุม เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ คณะกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษาการดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวเปลือกนาปี ข้าวเปลือกนาปี และมันสำปะหลัง แต่เนื่องจากกรมการค้าภายในและองค์การคลังสินค้า ไม่ได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมาธิการในวันดังกล่าว คณะกรรมาธิการจึงเชิญกรมการค้าภายในและองค์การคลังสินค้า มาร่วมประชุมกับคณะกรรมาธิการอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและรับทราบปัญหา อุปสรรค จุดอ่อน จุดแข็ง ข้อเสนอแนะ และแนวทางการดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าการเกษตรให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อนำเสนอต่อรัฐบาลพิจารณาต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร เพื่อรองรับการดำเนินโครงการที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตรของรัฐบาล

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลัง ควรบูรณาการร่วมกันในการแก้ไขปรับปรุงและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร ให้เป็นข้อมูลปัจจุบัน เพื่อรับทราบพื้นที่การเกษตร ผลผลิตทางการเกษตร ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรให้เกษตรกรต่อไป ทั้งนี้ โดยใช้ระบบสารสนเทศเชิงภูมิศาสตร์ (GIS) มาประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกร

๓. ให้องค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลที่ใช้ในการออกใบประทวน เนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลที่ใช้ในการออกใบประทวนขององค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ไม่สามารถเชื่อมโยงกันได้ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้มีการทุจริตจำนำข้าวเกินปริมาณการผลิตที่ระบุไว้ในใบรับรองผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

๔. ให้ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงและการแก้ไขปัญหาเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ ในอำเภอหนองกี่และพื้นที่อื่น ๆ ใน จังหวัดบุรีรัมย์ กรณีการระงับการจ่ายเงินไว้ชั่วคราว เนื่องจากเกษตรกรบางรายมียอดผลผลิตข้าวที่นำไปเข้าร่วมโครงการมากกว่าปริมาณผลผลิตที่ระบุไว้ในหนังสือรับรองเกษตรกร มาตรการตรวจสอบและป้องกันการลักลอบการขนย้ายข้าวเปลือกจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสวมสิทธิ์ในโครงการรับจำนำข้าว และการขนย้ายข้าวเปลือกของจุดรับจำนำนอกพื้นที่ รวมทั้ง แนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกใบประทวนปลอม ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอหนองกี่

๕. ให้ทำหนังสือถึงกรมการค้าภายใน องค์การคลังสินค้า องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินการรับจำนำข้าวโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ ปริมาณการรับจำนำข้าว งบประมาณการดำเนินโครงการ รวมทั้งรายชื่อโรงสี/คลังสินค้ากลางที่เปิดรับจำนำโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และแนวทางในการแก้ไขปัญหา

๖. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการรองรับ สำหรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี ๒๕๕๘ โดยเฉพาะในส่วนของสินค้าเกษตร

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีหนังสือมายังคณะกรรมการฯ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีการระงับการออกใบประทวนข้าวให้กับเกษตรกรประมาณ ๔๖๐ ราย รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการรับจำนำข้าวในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้มีมติที่ประชุมครั้งที่ ๑๗ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับกรณีเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ประมาณ ๔๖๐ ราย ถูกระงับการออกใบประทวนข้าว ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถทำสัญญาจำนำข้าวกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม และสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้เป็นผลสำเร็จ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจึงสามารถทำสัญญาจำนำข้าวเปลือกให้กับเกษตรกรจนครบทุกรายประกอบด้วยเกษตรกรจำนวนรวมทั้งสิ้น ๔๓๘ ราย ปริมาณข้าวเปลือกที่จำนำรวมทั้งสิ้น ๒,๓๙๒.๕๒๖ ตัน จำนวนเงินรวมทั้งสิ้น ๔๔,๙๔๕,๒๗๗ บาท

เรื่องพิจารณา แนวทางการแก้ไขปัญหagrณิเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้รับผลกระทบจากโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรัง ปี ๒๕๕๕
(การประชุมครั้งที่ ๒๖ วันพุธที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายยุพราช บัวอินทร์ โฆษกคณะกรรมการ

ผู้มาชี้แจง ๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
๒. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบูรณ์
๓. สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์
๔. สำนักงานการค้าภายในจังหวัดเพชรบูรณ์
๕. สำนักงานธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
๖. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรเขต ๖ จังหวัดเพชรบูรณ์

สภาพปัญหา

เนื่องจากเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ได้รับความเดือดร้อนจากการนำข้าวเปลือกไปเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรังปี ๒๕๕๕ ณ ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงสีมานะยิ่งเจริญดี เนื่องจากทางโรงสีไม่ยอมจ่ายเงินค่าข้าวเปลือกให้กับเกษตรกร ภายหลังจากที่ทางโรงสีได้อ้างว่าตนเองน่าจะได้รับการคัดเลือกให้เป็นจุดรับจำนำข้าวเปลือกนาปรัง ปี ๒๕๕๕ และขอให้เกษตรกรนำข้าวมาจำนำกับทางโรงสี โดยเกษตรกรหลงเชื่อเนื่องจากเคยนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๔/๕๕ มาจำนำกับทางโรงสี โดยไม่ได้ถูกฉ้อโกงเงินแต่อย่างใด แต่เมื่อเกษตรกรนำข้าวเปลือกนาปรังมาจำนำกับโรงสี โดยทางโรงสีได้ออกใบชั่งน้ำหนักให้กับเกษตรกรไว้เป็นหลักฐานเรียบร้อยแล้ว และขอให้เกษตรกรมารับใบประทวนข้าวในภายหลัง แต่เมื่อเกษตรกรทวงถามหลายครั้งก็ได้รับการบ่ายเบี่ยงมาโดยตลอด

ผลการพิจารณา

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. คณะอนุกรรมการติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับจังหวัดควรพิจารณาให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีมานะยิ่งเจริญดีเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรังปี ๒๕๕๕ เพื่อให้ทางโรงสีจ่ายเงินค่าข้าวเปลือกให้กับเกษตรกรทุกราย

๒. เกษตรกรควรแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อให้ดำเนินคดีกับห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงสีมานะยิ่งเจริญดีในทางแพ่งฐานฉ้อโกงหนี้ เพื่อร้องขอให้ศาลอายัดทรัพย์สินของโรงสีไว้เสียก่อน เนื่องจากหากเป็นความผิดฐานฉ้อโกงจะเป็นความผิดอันยอมความกันได้ ซึ่งจะมีอายุความเพียง ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่รู้ตัวผู้กระทำความผิด

นอกจากนี้ เกษตรกรควรแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อให้ดำเนินคดีกับห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงสีมานะยิ่งเจริญดีในข้อหาฉ้อโกงเกษตรกรเป็นรายบุคคล โดยเมื่อทางเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการออกหมายจับ และได้จับกุมตัวผู้ต้องหาได้แล้วก็ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจคัดค้านการประกันตัว และเปิดโอกาสให้ทางโรงสีและเกษตรกรเจรจายอมความกันเป็น

รายบุคคล ถ้าหากเกษตรกรรายใดได้รับเงินค่าข้าวเปลือกคืนแล้วก็ให้ถอนการแจ้งความ ซึ่งจะเป็นช่องทางที่รวดเร็วที่สุดที่จะทำให้เกษตรกรได้รับเงินค่าข้าวเปลือกคืนจากทางโรงสี

มติที่ประชุม

๑. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ในฐานะประธานคณะกรรมการติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับจังหวัด พิจารณาตั้งคณะทำงานพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีเกษตรกรได้รับผลกระทบจากการฉ้อโกงของห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงสีมานะยิ่งเจริญดี โดยขอให้พิจารณาตั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงานประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้ นายยุพราช บัวอินทร์ โฆษกคณะกรรมการ นายสุทัศน์ จันทร์แสงศรี กรรมการ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ตัวแทนเกษตรกร ตัวแทนสภาเกษตรกรจังหวัดเพชรบูรณ์ ประธานสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์ และตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดหาเงินช่วยเหลือเกษตรกรเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรในเบื้องต้นก่อนที่เกษตรกรจะได้รับเงินค่าข้าวจากห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีมานะยิ่งเจริญดี

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

- คณะกรรมการ ได้มีหนังสือไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อยื่นเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหากรณีเกษตรกรถูกฉ้อโกง จาก หจก.โรงสีมานะยิ่งเจริญดี (หนังสือคณะกรรมการ ส่วนที่ ๗๗๑๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

- เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีหนังสือรายงานผลความคืบหน้ากรณีเกษตรกรถูกฉ้อโกงจาก หจก.โรงสีมานะยิ่งเจริญดี ดังนี้

(๑) จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ถูกฉ้อโกงจาก หจก.โรงสีมานะยิ่งเจริญดี โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการ พร้อมด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ และให้ นายยุพราช บัวอินทร์ นายสุทัศน์ จันทร์แสงศรี สมาชิกผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ เป็นที่ปรึกษาคณะกรรมการ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการได้ดำเนินการจัดประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยมีมติให้จังหวัดมีหนังสือขอเงินทุนเยียวยาจากกองทุนยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม กองทุนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณเหลือจ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อมาเยียวยาบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกร

(๒) สถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบูรณ์ได้รายงานเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ นางสาวณธธา อัครบัณฑิต หัวหน้า/เจ้าของ หจก.โรงสีมานะยิ่งเจริญดี ผู้ต้องหาได้เข้ามอบตัวเพื่อต่อสู้คดีตามหมายจับจังหวัดเพชรบูรณ์ขอหมายร่วมกันฉ้อโกงประชาชน และขอหาโทษเจ้าหนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการฝากขังไว้ที่ศาลจังหวัดเพชรบูรณ์แล้ว

- เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้มีหนังสือรายงานความคืบหน้าขอความอนุเคราะห์เงินทุนช่วยเหลือเกษตรกรที่ถูกฉ้อโกงจากโรงสีมานะยังเจริญดี โดยจากการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงและหามาตรการเยียวยา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ สรุปดังนี้

(๑) จังหวัดเพชรบูรณ์ได้มีหนังสือขอความอนุเคราะห์พิจารณาเงินทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ถูกฉ้อโกงจากการขายข้าวเปลือกดังนี้ กรมการค้าภายใน ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี

(๒) การช่วยเหลือเยียวยากรณีเร่งด่วน

- นายจักรรัตน์ พัวช่วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ ได้มอบเงินให้เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนในเขตอำเภอหล่มสัก รายละเอียด ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๒๘ ราย

- นายสุทัศน์ จันทร์แสงศรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๑ ได้มอบเงินให้เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนในเขตอำเภอเมือง รายละเอียด ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๐๑ ราย

(๓) การดำเนินคดีกับห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีมานะยังเจริญดี

- อัยการจังหวัดเพชรบูรณ์ได้ยื่นฟ้องผู้ต้องหา จำนวน ๓ ราย ซึ่งศาลได้ประทับรับฟ้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

- สถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบูรณ์ ได้จับกุมผู้ต้องหาเพิ่มเติม จำนวน ๑ ราย

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายเฉลิมชัย ศรีอ่อน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และคณะ กรณีการแก้ไขปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าว
(การประชุมครั้งที่ ๑๓ วันพุธที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมส่งเสริมการเกษตร
๒. กรมวิชาการเกษตร
๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๔. เกษตรกรชาวสวนมะพร้าวจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

สภาพปัญหา

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นจังหวัดที่มีการปลูกมะพร้าวมากที่สุดในประเทศ และตั้งแต่ต้นปี ๒๕๕๑ เกิดการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าวอย่างต่อเนื่อง สร้างความเสียหายอย่างรุนแรง ซึ่งในปัจจุบันมีการระบาดทั่วประเทศ แต่ยังไม่มีความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวได้ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาแก่เกษตรกรชาวสวนมะพร้าวดังกล่าวต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. การตั้งงบประมาณหรือจัดสรรงบประมาณในการแก้ไขปัญหาการระบาดของศัตรูมะพร้าวในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องมีการตั้งงบประมาณหรือจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหาอย่างแท้จริงและเป็นรูปธรรม

๒. กรณีการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าว นั้น หากพิจารณาถึงต้นเหตุของการระบาดที่มีการกล่าวอ้างว่าเกิดจากการนำเข้ามาและปลูมประดับต่าง ๆ นั้น สาเหตุที่แท้จริง เป็นไปได้หรือไม่ว่าอาจเกิดเพราะมีพ่อค้านำเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจ ส่วนในการแก้ไขปัญหาหนอนหัวดำโดยการนำเข้าแตนเบียน *Goniozus nephantidis* จากประเทศอินเดีย เมื่อนำเข้ามาแล้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการตั้งสถานที่ผลิตเป็นหลักแหล่งเป็นของตนเองเพื่อไม่ต้องพึ่งพาการนำเข้าแต่เพียงอย่างเดียว

๓. กรณีที่ประสบปัญหาการระบาดของศัตรูมะพร้าว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ควรจะประกาศเป็นเขตภัยพิบัติเพื่อนำงบประมาณมาใช้แก้ไขปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าวโดยเร็ว

๔. กรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร ควรมีการวางแผนป้องกันอย่างต่อเนื่องและตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อรองรับกรณีเกิดปัญหาการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าว นอกจากนี้ ควรเชิญ กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมวิชาการเกษตรมาชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการฯ ว่าได้มีการจัดทำแผนและตั้งงบประมาณในการป้องกันแก้ไขปัญหาเรื่องศัตรูมะพร้าวไว้หรือไม่ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าว

๕. ควรทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี เพื่อช่วยเร่งรัดกรณีที่กรมส่งเสริมการเกษตร ได้มีการจัดทำโครงการควบคุมและกำจัดศัตรูมะพร้าวแบบครอบคลุมพื้นที่ ๑,๑๙๗,๐๐๐ ไร่ ใน ๑๙ จังหวัด เพื่อเสนอขอรับการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ในรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวนประมาณ ๓๓๓ ล้านบาทเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งจะนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในวันอังคารที่จะถึงนี้

๖. เมื่อจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้มีการประกาศเป็นเขตภัยพิบัติแล้ว ทางจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต้องมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน ระหว่างกรมส่งเสริมการเกษตร และกรมวิชาการเกษตร ในการใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อแก้ไขปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าว

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้อนุมัติงบประมาณ จำนวน ๕๐ ล้านบาท ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เรื่องพิจารณา รายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรี
ได้มีการพิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างการนำเสนอเข้าสู่การพิจารณาของ
สภาผู้แทนราษฎร
(การประชุมครั้งที่ ๑๖ วันพุธที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมการการหยีบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร
๒. กรมประมง
๓. สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย
๔. สมาคมการประมงนอกลำน้ำไทย

ประเด็นปัญหา/ข้อร้องเรียน

ปัญหาการทำประมงในขณะนี้ คือ ปัญหาทรัพยากรทางทะเลที่มีอยู่อย่างจำกัด ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ปัญหาต้นทุนการทำประมงที่เพิ่มสูงขึ้น และปัญหาราคาสินค้าประมงที่ตกต่ำ การเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวมีหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ควรผลักดันให้ร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรโดยเร็ว รวมทั้ง ควรมีการรับฟังความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. จากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะปัญหาอุปสรรคและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรเทาความเห็นต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ... เพื่อพิจารณาต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ควรมีการแก้ไขร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. โดยตัดคำว่า “เรือประมง” ออกจากบทนิยามของคำว่า “เครื่องมือประมง”
๒. ควรมีการบัญญัติกองทุนหมุนเวียน ไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้
๓. การลงโทษผู้กระทำความผิดตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ควรพิจารณาตามความหนักเบาของการกระทำความผิด
๔. ควรมีการนำรถยนต์เก่าไปจมนำปะการังเทียมด้วย
๕. ในการนำเงินไปซื้อเรือประมงและรถยนต์เก่าเพื่อนำไปจมนำปะการังเทียม ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่รัดกุมเพื่อป้องกันการนำเงินที่ได้ไปซื้อเรือประมงและรถยนต์คันใหม่
๖. ควรมีการกำหนดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ประกอบการประมง เพื่อนำเงินไปใช้ในการจัดทำปะการังเทียมด้วย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๔ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๓๐ (สมัยสามัญทั่วไป) วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. และตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. โดยกำหนดการแปรญัตติภายใน ๑๕ วัน ซึ่งคณะกรรมการวิสามัญมีการประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายนายวิเชียร ฉายศิริ เกี่ยวกับปัญหาการส่งเสริมขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ
(การประชุมครั้งที่ ๑๗ วันพุธที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน นายวิเชียร ฉายศิริ ผู้ประสานงานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์บุรีพา นายธีระ วงษ์เจริญ เลขาธิการมูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ และประธานสภาเกษตรกรจังหวัดจันทบุรี

ผู้มาชี้แจง

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กรมวิชาการเกษตร
๓. กรมพัฒนาที่ดิน
๔. กรมส่งเสริมการเกษตร
๕. สำนักงานรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
๖. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

เครือข่ายเกษตรอินทรีย์บุรีพา เป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ โดยมีอาจารย์ธีระ วงษ์เจริญ ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เริ่มก่อตั้งศูนย์กสิกรรมธรรมชาติโป่งแรด จังหวัดจันทบุรี และคณะกรรมการสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง ขอนำเสนอประเด็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ดังนี้

๑. ภาครัฐละเลยภาคประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ
๒. การจัดทำโครงการด้วยตนเองของกรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นการดำเนินงานที่อาจจะขัดต่อเจตนารมณ์ของการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นแนวทางในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ
๓. ในระดับจังหวัดยังไม่มีกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ที่เป็นแนวทางในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริอย่างจริงจัง
๔. การใช้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์กับผู้ที่ต้องการทำการค้าหรือส่งออกเท่านั้น
๕. การที่รัฐสร้างกลุ่มเกษตรอินทรีย์ใหม่ ๆ โดยที่ขาดการประสานกับเครือข่ายเกษตรอินทรีย์ภาคประชาชน
๖. งานวิจัยด้านเกษตรอินทรีย์ยังมีน้อยเกินไป
๗. การที่รัฐละเลยกำหนดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของนักเรียนและให้ถือปฏิบัติอย่างจริงจัง

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิการ

๑. เกษตรอินทรีย์ของประเทศ มักเป็นกลุ่มเกษตรกรรายย่อย มักประสบปัญหาเรื่องขาดการพัฒนา และส่งเสริมจากภาครัฐอย่างจริงจัง

๒. เกษตรอินทรีย์ มักประสบปัญหาเรื่องแหล่งจำหน่ายสินค้า ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร เช่น จัดตั้งร้านสะดวกซื้อเพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะ

๓. ปัจจุบันมีการใช้คำว่าเกษตรอินทรีย์กันอย่างแพร่หลาย สินค้าเกษตรใดต้องการได้ราคาสูง มักจะนำคำว่าเกษตรอินทรีย์มาใช้ร่วมด้วย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์แก่เกษตรกร ให้มีความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ อีกทั้ง คณะกรรมการฯ ควรจะมีการดำเนินการจัดสัมมนา เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลดี ผลเสีย ของเกษตรอินทรีย์อีกทางหนึ่งด้วย

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร โดยการสร้างมาตรฐานสินค้าภายในประเทศขึ้นมา เพื่อรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรภายในประเทศ ซึ่งเป็นมาตรฐานของประเทศไทยเอง โดยไม่ต้องอ้างอิงกับมาตรฐานของต่างประเทศ

๕. ในการขับเคลื่อนระบบเกษตรอินทรีย์ ควรจะต้องส่งเสริมสนับสนุนในระดับเกษตรกรครัวเรือนก่อน

๖. หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนระบบเกษตรอินทรีย์ อ้างในเรื่องงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ การพัฒนาของระบบเกษตรอินทรีย์ก็คงจะไม่สามารถพัฒนาได้ ซึ่งควรที่จะต้องดำเนินงานภายใต้ข้อจำกัดที่มี การที่จะส่งเสริมเกษตรอินทรีย์มี ๒ เรื่องที่สำคัญได้แก่ ๑. ปุ๋ยอินทรีย์ ๒. การเป็นผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ ซึ่งในเรื่องสินค้าเกษตรอินทรีย์จะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้ามาเป็นอันดับหนึ่ง

๗. การที่จะขับเคลื่อนระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นองค์รวม ควรจะต้องมีการบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับ เพื่อปลูกฝังเรื่องเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ระดับเยาวชน

๘. ควรจะต้องมีการจัดตั้งงบประมาณเป็นกรณีพิเศษ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ โดยเฉพาะงบประมาณในส่วนด้านการส่งเสริมเรื่องการตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๙. ในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางพระราชดำริ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะต้องมีการกำหนด เป้าหมายและระยะเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน

๑๐. การจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการประสานงานกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อเพิ่มช่องทางในการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร โดยการนำไปจำหน่าย ณ โรงพยาบาลต่าง ๆ เพราะผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษา มักต้องการบริโภคสินค้าที่ปลอดภัย

๑๑.กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรขับเคลื่อนสร้างระบบความปลอดภัยด้านอาหาร (Food Safety) เพื่อส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ได้มาตรฐานสากลมากขึ้น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างความมั่นคงด้านอาหาร รวมถึงการส่งเสริม/ปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรตระหนักถึงคุณค่าการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตามระบบความปลอดภัยอาหาร

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ เครือข่ายเกษตรอินทรีย์บูรพา ได้มีหนังสือรายงานความคืบหน้าในกรณีดังกล่าวว่า นายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ โดยมอบหมายให้ นายชุมพล ศิลปอาชา รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และมีนายนิวัติ สุธีมีชัยกุล รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการ อีกทั้ง ได้แต่งตั้งผู้แทนจากภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นกรรมการ ทั้งนี้ นายวิเชียร ฉายศิริ ผู้ประสานงานเครือข่ายเกษตรอินทรีย์บูรพาผู้ร้องเรียน ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติด้วย

ปัญหาเกี่ยวกับกุ้ง

(คณะกรรมการมีการพิจารณา จำนวน ๒ ครั้ง คือ (การประชุมครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๓๘ วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายครรชิต เหมะรักษ์ เกี่ยวกับปัญหาราคากุ้งขาวในประเทศตกต่ำ (การประชุมครั้งที่ ๑๘ วันพุธที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน นายครรชิต เหมะรักษ์ ประธานเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งภาคใต้
นายกาจับฉัตร รามมาก ประธานชมรมเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจังหวัดสงขลา
นายปรีชา สุขเกษม และนายธีรศักดิ์ ลิ้มประดิษฐ์

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมส่งเสริมการส่งออก
๒. กรมการค้าต่างประเทศ
๓. กรมประมง
๔. กรมการค้าภายใน
๕. สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย สมาคมกุ้งไทย
๖. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งขาวทางภาคใต้ประสบปัญหาในเรื่องราคากุ้งขาวที่ไม่แน่นอนมาโดยตลอด ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ถึงปี ๒๕๕๒ โดยในปี ๒๕๕๓ และปี ๒๕๕๔ ราคากุ้งขาวเริ่มปรับตัวดีขึ้น แต่ในปี ๒๕๕๕ ราคากุ้งขาวตกต่ำอย่างรุนแรงและผิดปกติเป็นอย่างมาก ในขณะที่ผลผลิตกุ้งออกสู่ตลาดมีจำนวนน้อยและตลาดมีความต้องการสูง แต่ราคากุ้งขาวปรับตัวลดลง โดยกุ้งขาวขนาด ๖๐ ตัว/กิโลกรัม ราคา ๑๖๕ บาท ลดลงเหลือ ราคา ๑๒๖ บาท ซึ่งต้นทุนในการผลิตอยู่ที่ ๑๒๓ บาท เป็นเหตุให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งประสบปัญหาขาดทุนและเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ประกอบกับจำเป็นต้องจับกุ้งทุกวัน เฉลี่ยประมาณวันละ ๑,๐๐๐ ตัน ดังนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งจึงต้องการให้รัฐบาลช่วยเหลือโดยการประกันราคากุ้งขาว ดังนี้ กุ้งขาวขนาด ๕๐ ตัว/กิโลกรัม ราคาไม่ต่ำกว่า ๑๖๐ บาท กุ้งขาวขนาด ๖๐ ตัว/กิโลกรัม ราคาไม่ต่ำกว่า ๑๔๕ บาท กุ้งขาวขนาด ๗๐ ตัว/กิโลกรัม ราคาไม่ต่ำกว่า ๑๔๐ บาท

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. รัฐบาลควรมีมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการแก้ไขปัญหาในกรณีราคากุ้งขาวตกต่ำอย่างเร่งด่วน
๒. สาเหตุของราคากุ้งขาวตกต่ำ เนื่องมาจากผู้ส่งออกกุ้งขาวไม่มีปริมาณการสั่งซื้อไว้ล่วงหน้าเป็นเหตุให้กุ้งขาวในท้องถิ่นไม่สามารถระบายออกได้ ส่งผลให้ไม่มีท้องถิ่นในการรับซื้อกุ้งขาวจากเกษตรกร

๓. ไม่สมควรจัดตั้ง Shrimp Board และกรมการกุ้ง เพราะเป็นเหตุให้บริษัทนายทุนเข้ามาครอบงำอุตสาหกรรมกุ้ง จึงไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง

๔. รัฐบาลต้องเป็นผู้กำหนดราคากุ้งและควบคุมราคาในตลาดกุ้ง ในราคาที่ไม่ทำให้เกษตรกรขาดทุน

๕. กรมการค้าภายในและกรมประมงต้องบูรณาการร่วมกันในการติดตามผลการแก้ไขปัญหาในเรื่องราคากุ้ง และแก้ไขปัญหาให้เกิดเป็นรูปธรรม

มติที่ประชุม

๑. ให้ฝ่ายเลขานุการทำหน้าที่สื่อถึงรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ ในผลการพิจารณาของคณะกรรมการครั้งนี้ โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาราคากุ้งชาวตกต่ำ ดังนี้

๑.๑ กระทรวงพาณิชย์ ควรชดเชยดอกเบี้ยให้แก่ผู้ประกอบการในการรับซื้อกุ้งชาวตามราคาที่เกษตรกรเรียกร้อง

๑.๒ กรมการค้าภายใน ควรจัดหาตลาดรับซื้อกุ้งชาวในประเทศ หรือร้านค้าสมัยใหม่ modern trade เช่น ห้างสรรพสินค้าโลตัส ในการรับซื้อกุ้งโดยตรงจากเกษตรกรเพื่อนำไปจำหน่าย

๑.๓ กรมการค้าภายใน และกรมประมง ควรประสานกับสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย เพื่อจัดหาห้องเย็นหรือห้องแช่แข็ง ในการรับซื้อกุ้งชาวจากเกษตรกร

๒. ให้กรมการค้าภายในนำเสนอข้อเรียกร้องของเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง และผลการพิจารณาของคณะกรรมการในวันนี้ต่ออธิบดีกรมการค้าภายใน เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรีกระทรวงพาณิชย์ ในกรณีหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวในระยะเร่งด่วน และระยะยาว รวมทั้งแจ้งแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้แก่เกษตรกรผู้ร้องได้รับทราบต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

การแก้ไขปัญหากุ้งชาวแวนนาไมตกต่ำ

ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕ ได้มีการพิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง โดยได้อนุมัติงบประมาณ ๙๓.๘๕ ล้านบาท นำมาชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ยืมอัตราร้อยละ ๓ แก่ผู้ประกอบการห้องเย็นเพื่อเสริมสภาพคล่องในการรับซื้อกุ้งชาวแวนนาไมจากเกษตรกรจำนวน ๓ หมื่นตัน ในราคากิโลกรัมละ ๑๓๕ บาท (๖๐ ตัว/กิโลกรัม) รวมทั้งอนุมัติงบประมาณ ๒.๗๓ ล้านบาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการรับซื้อกุ้งให้แก่เกษตรกร โดยมอบให้กรมประมงจัดทำบัญชีรายชื่อเกษตรกรและตรวจสอบปริมาณกุ้งที่รับซื้อให้รอบคอบ นอกจากนี้ คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) เปิดโครงการรับจำนำกุ้งชาวแวนนาไมจำนวน ๓๐,๐๐๐ ตัน ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยกุ้งขนาด ๕๐ ตัว/กิโลกรัม ราคา ๑๖๐ บาท/กิโลกรัม กุ้งขนาด ๖๐ ตัว/กิโลกรัม ราคา ๑๔๕ บาท ขนาด ๗๐ ตัว/กิโลกรัม ราคา ๑๔๐ บาท และ ขนาดอื่น ๆ ให้ปรับราคา

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คนที่สอง เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาโรคระบาดในกุ้ง
(การประชุมครั้งที่ ๓๘ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน คนที่สอง

ผู้มาชี้แจง กรมประมง

สภาพปัญหา

ปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในพื้นที่จังหวัดสงขลา และพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศกำลังประสบปัญหา โรคระบาดในกุ้ง ประกอบกับกุ้งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ซึ่งมีรายได้จากการส่งออกเป็นลำดับต้น ๆ ของประเทศ จึงส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง และรายได้ของประเทศเป็นอย่างมาก ทั้งที่กุ้งเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศแต่กลับไม่มีมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งเมื่อประสบปัญหา เช่นเดียวกับพืชเศรษฐกิจชนิดอื่น เช่น ข้าว ยางพารา หรือสัตว์ประเภทอื่น ๆ

เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งในภาคใต้ นั้น จะมีหลายประเภทด้วยกัน ทั้งเกษตรกรที่เลี้ยงในระบบฟาร์ม เกษตรกรที่เริ่มเลี้ยง และเกษตรกรที่เลี้ยงเป็นอาชีพ ซึ่งขณะนี้โรคอีเอ็มเอสได้แพร่ระบาดจากภาคตะวันออกมายังภาคใต้แล้ว และมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ประกอบกับต้นทุนในการเลี้ยงกุ้งค่อนข้างสูงจึงส่งผลให้เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก

ผลการพิจารณา

การแก้ไขปัญหาโรคระบาดในกุ้ง กรมประมงจะต้องเร่งทำการวิจัยในเรื่องของโรคระบาด โดยเฉพาะโรคอีเอ็มเอสเพื่อหาสาเหตุที่แน่ชัดว่าเกิดจากสาเหตุใด และดำเนินการแก้ไขปัญหาและการป้องกันโดยจัดทำเอกสารแจกให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งเพื่อทำความเข้าใจและให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสหกรณ์ควรที่จะมีการผลักดันในเรื่องของงบประมาณการวิจัยของกรมประมงเพื่อสนับสนุนงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อีกทั้ง กรมประมงควรบูรณาการร่วมกับกรมชลประทาน จัดระบบชลประทานน้ำเค็มเพื่อใช้เป็นบ่อกักเก็บน้ำให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งก่อนที่จะนำน้ำเข้าสู่บ่อเลี้ยงกุ้ง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีบ่อกักเก็บน้ำ ประกอบกับกรมประมงต้องจัดอบรม สัมมนาให้ความรู้ในเรื่องการเลี้ยงกุ้งแก่เกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งทางภาคใต้ซึ่งประสบปัญหาอยู่ในขณะนี้

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรรมการสิทธิมนุษยชน

กรมประมงควรดำเนินการเชิงรุกในการตรวจสอบคุณภาพของลูกกุ้ง และกุ้งที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ พร้อมทั้งสถานที่เพาะเลี้ยงลูกกุ้งก่อนที่จะนำเข้าโดยสร้างมาตรฐานโรงเพาะเลี้ยงลูกกุ้ง และมีการตรวจสอบควบคุมอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นแหล่งกำเนิดเชื้อโรค

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายฮอซาลี มาห์หมัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสตูล เรื่อง ขอให้
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณาศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของ
ชาวประมงที่ประกอบอาชีพทำโปงพางและโป๊ะน้ำตื้น
(การประชุมครั้งที่ ๑๙ วันพุธที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายฮอซาลี มาห์หมัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดสตูล

ผู้มาชี้แจง ๑. นายฮอซาลี มาห์หมัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสตูล
๒. กรมประมง
๓. ชาวประมงผู้ประกอบอาชีพโปงพาง

สภาพปัญหา

ปัญหาความเดือดร้อนของชาวประมงที่ประกอบอาชีพโปงพางและโป๊ะน้ำตื้น ในพื้นที่ตำบลสาคร
อำเภอท่าแพ จังหวัดสตูล เนื่องจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรมประมง อาศัยอำนาจตาม
กฎหมายบังคับให้หยุดและรื้อถอนเครื่องมือประมง โพงพางและโป๊ะน้ำตื้น ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น โดย
ลักลอบทำลายในเวลากลางคืน ทำให้ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เพราะการทำประมงเป็น
อาชีพหลักของชาวบ้าน ซึ่งมีฐานะยากจน หาเช้ากินค่ำ จึงขอให้คณะกรรมการการพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริง
และแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผลการพิจารณา

แนวทางการแก้ไขปัญหา

กรมประมงจะมอบหมายให้ประมงจังหวัดสตูลสำรวจข้อมูลการทำประมงโปงพาง จำนวน
เครื่องมือโปงพางที่มีอยู่ในจังหวัดทั้งหมด ภายในระยะเวลา ๑๕ วัน จากนั้นจะนำข้อมูลให้คณะกรรมการ
จังหวัดเป็นผู้พิจารณาสรุปแนวทางการลดจำนวนโปงพางให้ชัดเจนตามช่วงระยะเวลาที่เหมาะสม รวมทั้ง
แนวทางดำเนินการตามมาตรการข้อกฎหมาย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการยกเว้นให้ทำการ
ประมงโปงพางได้ เป็นแต่เพียงการชะลอเวลาเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาเท่านั้น ทั้งนี้ ในอนาคตจังหวัด
สตูลจะต้องไม่มีโปงพางเหลืออยู่

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. กรมประมงควรพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาการทำประมงโปงพางให้เป็นวาระ
ที่สำคัญ รวมทั้งเป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหาอย่างชัดเจน พร้อมทั้งบูรณาการการแก้ไขปัญหา
ร่วมกับชาวประมง

๒. กรมประมงควรส่งเสริมการปรับเปลี่ยนอาชีพอื่น ๆ เพื่อรองรับก่อนดำเนินการแก้ไขปัญหา
ตามมาตรการข้อกฎหมาย โดยคำนึงถึงความชำนาญของชาวประมง และสภาพในแต่ละพื้นที่ รวมทั้ง
กำหนดแนวทางให้สอดคล้องกับความต้องการของชาวประมงอย่างแท้จริง โดยอาจจัดสัมมนารับฟังความ
คิดเห็นของชาวประมง และขอความร่วมมือจากกระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมอาชีพ ตลอดจน

ให้สหกรณ์เข้ามาช่วยพัฒนาดูแลอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ การพัฒนาปรับเปลี่ยนอาชีพควรดำเนินการควบคู่ไปกับการลดจำนวนโพงพางด้วย

ทั้งนี้ กรมประมงควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อใช้ดำเนินโครงการพิเศษในการปรับเปลี่ยนอาชีพของชาวประมงให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยอาจกำหนดให้จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดนำร่อง ตลอดจนสนับสนุนงบประมาณในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลในแต่ละพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น

๓. การกำหนดแนวทางลดจำนวนโพงพางให้หมดไปควรพิจารณาว่าจะลดจำนวนในส่วนรายบุคคลและจำนวนทั้งหมดในพื้นที่อย่างไรด้วย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ประสานงานกับประมงจังหวัดสตูล เพื่อสอบถามความคืบหน้ากรณีดังกล่าวสรุปได้ว่า อธิบดีกรมประมง ได้สั่งการให้ประมงจังหวัดสตูลดำเนินการสำรวจเครื่องมือโพงพางและโป๊ะจังหวัดสตูล ซึ่งสำนักงานประมงจังหวัดได้สำรวจเครื่องมือโพงพางและโป๊ะ พบว่า มีโพงพางทั้งหมด ๑,๖๕๕ ช่อง อำเภอเมืองมีมากที่สุด คือ ๘๗๗ ช่อง รองลงมาเป็นอำเภอทุ่งหว้า ๖๔๘ ช่อง ส่วนโป๊ะมีทั้งหมด ๒๐๐ ลูก โดยทางเจ้าหน้าที่ประมง ร่วมกับหน่วยบริหารจัดการด้านการประมงทะเลเกาะหลีเป๊ะ หรือหน่วย (ใบไม้เขียว) ได้ออกพบปะชี้แจงให้ผู้ประกอบการได้รู้ถนอน แต่ไม่มีการรื้อถนอนแต่กลับมีเพิ่มมากขึ้น เมื่อเจ้าหน้าที่จะรื้อถนอนก็ถูกขู่มปิดอ่าวจากชาวประมง โดยกรมประมงกำหนดให้มีการรื้อถนอนโพงพางดังกล่าว แต่ต้องทำความเข้าใจกับชาวบ้านให้ดีโดยจะหาเงินงบประมาณ ๗ ล้านบาท เพื่อมาเยียวยาชาวประมงที่รื้อถนอนเพื่อปรับเปลี่ยนอาชีพใหม่ครอบครัวละ ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๕๐ ครอบครัว หลังชี้แจงทำความเข้าใจแล้วจะเริ่มรื้อถนอนในพื้นที่อำเภอเมือง ซึ่งมีโพงพางมากที่สุดก่อน โดยกำหนดเมื่อวันที่ ๑๕ - ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ จะเริ่มที่พื้นที่ตำบลท่ามะถ้ำ ซึ่งเป็นปากอ่าวร่อนน้ำ จากนั้นดำเนินการต่อที่ตำบลตันหยงโปและตำบลอื่น ๆ และอำเภออื่น ๆ ต่อไปตามลำดับ ซึ่งหลังจากรื้อถนอนเครื่องมือดังกล่าวเสร็จแล้วจะปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงในแหล่งน้ำดังกล่าวให้มากที่สุดเพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำและจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์เพื่อรักษาดูแลทรัพยากรสัตว์น้ำให้ยั่งยืนต่อไป

ในการนี้ ชาวประมงผู้ประกอบการอาชีพโพงพาง ได้คัดค้านไม่ให้มีการรื้อถนอนโพงพาง เมื่อวันที่ ๑๕-๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ และขอให้จังหวัดสตูลพิจารณาหามาตรการช่วยเหลือเยียวยาและผ่อนผันกรณีส่วนราชการรื้อถนอนโพงพาง เนื่องจากชาวประมงผู้ประกอบการอาชีพโพงพางได้รับความเดือดร้อนจากกรณีดังกล่าว

อนึ่ง อยู่ระหว่างการดำเนินการแก้ไขปัญหาของจังหวัดสตูล โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ได้ตั้งคณะทำงานแก้ไขปัญหาการทำการประมงด้วยเครื่องมือโพงพางและเครื่องมือประจําที่อื่น ๆ โดยคณะทำงานประกอบด้วย ประมงจังหวัด ประมงอำเภอ ตัวแทนนายอำเภอแต่ละอำเภอ เจ้าท่าภูมิภาคเจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้แทนชาวประมงผู้ประกอบการอาชีพโพงพาง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือเยียวยากรณีส่วนราชการรื้อถนอนโพงพาง ต่อไป

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายอานวย คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี
เรื่อง ปัญหาการใช้น้ำเพื่อการเกษตรโครงการวางท่อน้ำเชื่อมป่าสักชลสิทธิ์
(การประชุมครั้งที่ ๒๐ วันพุธที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายอานวย คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี

ผู้มาชี้แจง ๑. นายอานวย คลังผา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลพบุรี
๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. กรมชลประทาน
๔. กรมส่งเสริมการเกษตร

สภาพปัญหา

สำหรับโครงการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตรโดยระบบท่อ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ มีการทำสัญญา เมื่อปี ๒๕๔๖ และมีการวางท่อแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๕๓ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาเป็นประธานในพิธีเปิด แต่โครงการดังกล่าวไม่สามารถจ่ายน้ำให้เกษตรกรใน ๓ อำเภอ คือ อำเภอโคกสำโรง อำเภอสระโบสถ์ และอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีได้ รวมทั้งจากเหตุการณ์น้ำท่วมที่ผ่านมาทำให้อุปกรณ์และสิ่งของสูญหาย และในฤดูแล้งนี้เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการใช้น้ำเพื่อทำการเกษตรจำนวนมาก โดยจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง นอกจากนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ได้อนุมัติงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้า จำนวน ๒๐ ล้านบาท หากเกินให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนเพิ่มเติม

ผลการพิจารณา

กรมชลประทาน รับไปดำเนินการ โดยคาดว่าจะสามารถติดตั้งสถานีสูบน้ำให้แล้วเสร็จต้นเดือน พฤษภาคม ๒๕๕๕ ในส่วนของอำเภอโคกสำโรง และอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี ได้มีการดำเนินการก่อสร้างแล้วเหลือประมาณร้อยละ ๑๐ ของโครงการ ส่วนอำเภอโคกเจริญ อยู่ระหว่างการก่อสร้างคันคูน้ำ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๕

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้ประสานงานกับกรมชลประทาน เพื่อติดตามความคืบหน้าการก่อสร้างสถานีสูบน้ำในพื้นที่อำเภอโคกสำโรง และอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี สรุปได้ว่า กรมชลประทานได้ดำเนินโครงการดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว และสามารถสูบน้ำไปใช้เพื่อการเกษตรในพื้นที่ดังกล่าวได้แล้ว

ปัญหาน้ำนมดิบ

(คณะกรรมการมีการพิจารณา จำนวน ๔ ครั้ง คือ การประชุมครั้งที่ ๒๑ วันพุธที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕, ครั้งที่ ๓๑ วันพุธที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕, ครั้งที่ ๔๐ วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖, ครั้งที่ ๖๑ วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๖๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหาน้ำนมดิบล้นตลาด เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมที่ได้รับผลกระทบจากกรณีดังกล่าว
(การประชุมครั้งที่ ๒๑ เมื่อวันพุธที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม

ผู้มาชี้แจง

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
๒. กรมการค้าภายใน
๓. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๕. กรมปศุสัตว์
๖. องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
๗. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

ปัจจุบันสหกรณ์โนนสุวรรณมีการเทน้ำนมดิบทิ้งเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ช่วงปลายปี ๒๕๕๔ เนื่องจากมีปริมาณน้ำนมดิบเกินกว่าปริมาณที่มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงการบริหารจัดการน้ำนมโค (MOU) โดยที่ผ่านมามีปริมาณน้ำนมส่วนเกินไปขายในราคาที่ต่ำกว่าที่มีการทำ MOU ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นต่อเนื่องมาถึงช่วงต้นปี ๒๕๕๕ และประกอบกับอยู่ในช่วงปิดภาคการศึกษา ส่งผลทำให้ปริมาณน้ำนมดิบส่วนเกินมีมากขึ้น นอกจากนี้ เป็นผลสืบเนื่องจากการเกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ภาคกลางซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงงานรับซื้อน้ำนมดิบทำให้สหกรณ์ไม่สามารถหาแหล่งจำหน่ายได้ ทั้งนี้ แนวทางการแก้ไขปัญหที่สำคัญ คือต้องมีการหาตลาดระบายน้ำนมดิบให้กับเกษตรกร

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงการบริหารจัดการน้ำนมโค (MOU) ปริมาณน้ำนมโคที่จะทำ การซื้อขายตามข้อตกลง MOU ต้องสะท้อนถึงกำลังการผลิตที่แท้จริงของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาน้ำนมดิบส่วนเกินในระบบ โดยการจัดทำ MOU ควรเปิดโอกาสให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดปริมาณน้ำนมโคดิบที่จะมีการซื้อขาย

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวิจัย ปรับปรุง และพัฒนาผลิตภัณฑ์นมให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับน้ำนมโค ช่วยลดปัญหาน้ำนมโคส่วนเกินในระบบ และหาช่องทางที่เหมาะสมสำหรับการกระจายผลิตภัณฑ์เหล่านั้นไปยังผู้บริโภค

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนได้ให้ความสำคัญกับการดื่มนมมากยิ่งขึ้น

๔. ภาครัฐควรมีมาตรการในการเตรียมความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม ในกรณีที่มีการเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติธรรมชาติต่าง ๆ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทันท่วงที ตลอดจนสนับสนุนสหกรณ์ที่มีศักยภาพในการผลิตและแปรรูปนํ้านม

มติที่ประชุม

ให้ชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด มีหนังสือเกี่ยวกับแนวทางการขอรับความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย กระทั่งทำให้ต้องมีการเหนี่ยวนำทั้ง ไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความเห็นประกอบ โดยพิจารณาให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย กฎ และระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเสนอมายังคณะกรรมการฯ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นต่อเรื่องดังกล่าวและเสนอแนะต่อรัฐบาลต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

คณะกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ในการประชุมครั้งที่ ๓๑ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด เกี่ยวกับความคืบหน้าการแก้ไขปัญหาหนี้สินค้ำประกันตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๕ และการชดเชยช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอันเนื่องมาจากเหตุการณ์อุทกภัย (การประชุมครั้งที่ ๓๑ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน ชุมชนสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด และสหกรณ์โคนมท่าม่วง จำกัด

ผู้มาชี้แจง

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
๒. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๔. กรมปศุสัตว์
๕. องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย

สภาพปัญหา

ชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ยื่นหนังสือมายังคณะกรรมการฯ เพื่อขอให้พิจารณาเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และได้มีมติให้ทางชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด ทำหนังสือถึงประธานคณะกรรมการฯ ผ่านทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อชดเชยความเสียหายค่านํ้านมดิบของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่ได้รับความเสียหาย โดยส่งหนังสือไปเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทั้งหมด ทั้งนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้แจ้งให้

ทางชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด จัดทำรายละเอียดสรุปข้อเท็จจริงที่สหกรณ์แต่ละแห่งประสบปัญหาความเดือดร้อน และงบประมาณที่ต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ พร้อมแนบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ เพิ่มเติม แต่อย่างไรก็ตาม ขณะนี้ทางชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด ยังคงมิได้รับการช่วยเหลือแต่อย่างใด

ดังนั้น ชุมชนสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด ขอรับความช่วยเหลือ ต่าง ๆ ดังนี้

๑. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณชดเชยค่าน้ำมันดิบที่ไม่มีที่จำหน่าย
๒. ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อผลิตภัณฑ์นม ยู.เอช.ที. ที่สหกรณ์นำไปจ้างผลิตเป็นนมกล่องไว้
๓. สนับสนุนงบประมาณเพื่อชดเชยส่วนต่างราคาน้ำมันดิบที่เกษตรกรต้องขายต่ำกว่าราคากลางที่รัฐบาลประกาศ พร้อมทั้งลงโทษผู้ประกอบการที่เอาเปรียบเกษตรกรจากการไปรับซื้อในราคาต่ำกว่าราคากลาง
๔. จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อนำมาเสริมสภาพคล่องให้กับแต่ละสหกรณ์
๕. สนับสนุนการก่อสร้างโรงงานแปรรูปนมของเกษตรกร เพื่อเป็นการส่งเสริมและแก้ไขปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมอย่างยั่งยืนต่อไป

ทั้งนี้ ชุมชนสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย ได้สรุปวิเคราะห์เอกสารหลักฐานต่าง ๆ และร้องเรียนมาที่คณะกรรมการอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ โดยมีจำนวนสหกรณ์ที่ยื่นเรื่องขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือ จำนวน ๓๒ สหกรณ์ แต่ละสหกรณ์ได้จัดทำรายงาน และมีมติของแต่ละสหกรณ์เพื่อรับรองรายงานดังกล่าว ประกอบกับการทำงานการเงิน ภาพถ่ายการเทน้ำนมดิบทั้ง บันทึกประจำวัน การแจ้งความการเทน้ำนมทิ้ง ตลอดจนหนังสือที่ยื่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ และมีมติของที่ประชุมของชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย เพื่อรับรองรายละเอียดรายงานของแต่ละสหกรณ์ ทั้งนี้ หากกรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการเสร็จแล้วควรเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ในอนาคตประเทศไทยอาจต้องประสบกับปัญหาอุทกภัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมากับสินค้าทางการเกษตร เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างทัน่วงที
๒. การเบิกจ่ายงบประมาณแผ่นดิน จำเป็นต้องมีเอกสารหลักฐานที่ถูกต้องสมบูรณ์ และเป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มติที่ประชุม

ให้ชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด จัดส่งข้อมูลเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การขอรับความช่วยเหลือชดเชยค่าน้ำมันดิบให้กับเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ไปให้กับทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้ความเห็นประกอบเพื่อเสนอไปยัง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และให้มีการรายงานความคืบหน้าให้คณะกรรมการการทราบในโอกาสต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

ชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด ได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานว่า ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการ ให้ชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด จัดส่งข้อมูลเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอรับความช่วยเหลือชดเชยค่าน้ำมันดิบให้กับเกษตรกรผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ไปให้กับทางกรมส่งเสริมสหกรณ์ ใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้ความเห็นประกอบเพื่อเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมนั้น ทางชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด ได้ส่งข้อมูลสรุปรายงานข้อเท็จจริงประกอบการขอสนับสนุนงบประมาณชดเชยค่าน้ำมันดิบของสหกรณ์ รวมจำนวน ๓๑ สหกรณ์ และรายงานการประชุมของคณะกรรมการชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕ ให้กับคณะกรรมการการ และกรมส่งเสริมสหกรณ์เรียบร้อยแล้ว

กรมส่งเสริมสหกรณ์ มีหนังสือที่ กษ ๑๑๐๙/๑๔๖๔๘ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ รายงานความคืบหน้าว่า ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและกำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นแนวทางเดียวกันกับกรณีการชดเชยค่าน้ำมันโคที่เททิ้งเนื่องจากโรงงานผู้รับซื้อประสบอุทกภัยปลายปี ๒๕๕๔ ซึ่งผลการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวปรากฏผล ดังนี้

๑. สหกรณ์ที่แจ้งความประสงค์ขอรับเงินชดเชยฯ จำนวนทั้งสิ้น ๓๑ สหกรณ์ คงมีสหกรณ์ที่เข้าตามหลักเกณฑ์ฯ ที่ตรวจสอบ จำนวน ๖ สหกรณ์ คือ สหกรณ์โคนมไทย – เดนมาร์ค สวนมะเดื่อ จำกัด สหกรณ์โคนมไทยมิลค์ จำกัด สหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมหินซ็อน จำกัด สหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด สหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด และสหกรณ์โคนมเทพสถิต จำกัด

๒. สหกรณ์ที่เข้าตามหลักเกณฑ์ฯ ทั้ง ๖ แห่ง แต่มีสหกรณ์ที่เข้าซ้อนอยู่ในส่วนที่ได้มีการเสนอขอชดเชยค่าน้ำมันโคที่เททิ้งเนื่องจากโรงงานผู้รับซื้อประสบอุทกภัยปลายปี ๒๕๕๔ จำนวน ๓ แห่ง คือ สหกรณ์ ผู้เลี้ยงโคนมหินซ็อน จำกัด สหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด และสหกรณ์ โคนมเทพสถิต จำกัด ดังนั้นคงเหลือสหกรณ์ที่เข้าตามหลักเกณฑ์ฯ จำนวน ๓ แห่ง รวมปริมาณน้ำมันโค จำนวน ๑๐,๗๒๒,๔๗๘.๑๐ กิโลกรัม (๑๐,๗๒๒.๔๘ ตัน) มูลค่าขอชดเชย ๒๑,๙๓๘,๖๙๑.๙๖ บาท ได้แก่

- สหกรณ์โคนมไทย – เดนมาร์คสวนมะเดื่อ จำกัด
- สหกรณ์โคนมไทยมิลค์ จำกัด
- สหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด

๓. กรณีสหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด ซึ่งสหกรณ์ได้นำน้ำมันโคที่จะเททิ้งไปทำเป็นนมกล่อง โดยนำไปจ้างผลิตและไม่สามารถจำหน่ายได้ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวไม่มีการเสนอมาตรการขอรับการชดเชยมาก่อน รวมปริมาณนมกล่องที่จ้างผลิตขายไม่ได้ จำนวน ๕๔,๐๐๐ กล่อง มูลค่าการขอชดเชย ๒,๐๒๗,๗๑๖ บาท และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้รับแจ้งจากสหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด ตามหนังสือสหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด เลขที่ สค.พม.(ก) ๓๓๘/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ แจ้งว่า ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

ของสหกรณ์ได้มีมติให้นำไปบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยทางไทยทีวีสีช่อง ๓ ดังนั้นจึงเห็นว่าไม่เข้า
ข่ายตามหลักเกณฑ์ที่จะขอเงินช่วยเหลือ เนื่องจากสหกรณ์ได้มีการบริหารจัดการ นำไปดำเนินการตามที่สหกรณ์มี
วัตถุประสงค์ข้างต้นแล้ว

รวมสหกรณ์ที่ขอรับการช่วยเหลือฯ ทั้งสิ้น ๓ สหกรณ์ เป็นเงินทั้งสิ้น ๒๑,๙๓๘,๖๙๑.๙๖ บาท

เรื่องพิจารณา พิจารณาดำเนินการตามความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของชุมนุมสหกรณ์โคนม
แห่งประเทศไทย จำกัด กรณีการขอรับเงินช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยปลายปี ๒๕๕๔
(การประชุมครั้งที่ ๔๐ วันพุธที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมการบริหารยักขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๓. กรมปศุสัตว์
๔. องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
๕. ชุมชนสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด

สภาพปัญหา

เพื่อแก้ไขปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมฯ กรณีขอรับเงินช่วยเหลือ
เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัยปลายปี ๒๕๕๔

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการบริหาร

๑. ขอให้คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมพิจารณาหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือสหกรณ์
ที่เหน็ดเหนื่อยและนำเงินไปผลิตเป็นนมกล่องแล้วไม่มีที่จำหน่ายอีกครั้งหนึ่ง หากผลการพิจารณา
เป็นประการใดขอให้รายงานให้คณะกรรมการบริหารรับทราบต่อไป

๒. ควรหาแหล่งเงินกู้พิเศษ เพื่อปล่อยกู้ปลอดดอกเบี้ยระยะสั้น ๕ ปี เพื่อเสริมสภาพคล่องต่อการ
ดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ หากสามารถเจรจากับคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การ
ให้ความช่วยเหลือกรณีดังกล่าวจะสามารถจ่ายค่าช่วยเหลือเป็นเปอร์เซ็นต์ได้

๓. คณะกรรมการบริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สหกรณ์เป็นวาระแห่งชาติ

๔. ขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์จัดส่งข้อมูลยุทธศาสตร์ในวาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์
เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารต่อไป

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับข้อเสนอของคณะกรรมการการไปพิจารณาโดยจะนำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม เพื่อพิจารณาหาแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมฯ อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะมีการประชุมในวันที่ ๒๘ หรือ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๖

๒. เพื่อแก้ไขปัญหาและเยียวยาช่วยเหลือสหกรณ์ผู้เลี้ยงโคนมฯ กรมส่งเสริมสหกรณ์จะขอยืมเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับสหกรณ์โคนมเป็นเงินกู้ปลอดดอกเบี้ยให้แก่สหกรณ์สามารถกู้ได้ ทั้งนี้ หากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อนุมัติให้ใช้เงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรก็จะสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายกิติรัตน์ ภัทรปรีชาสกุล บริษัท ภัทรฟู้ดส์ จำกัด และกลุ่มผู้ประกอบการนมโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบ ขอให้ทบทวนการคัดเลือกและจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ตามมติคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมในคราวการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ (การประชุมครั้งที่ ๖๑ วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๖๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายกิติรัตน์ ภัทรปรีชาสกุล บริษัท ภัทรฟู้ดส์ จำกัด และกลุ่มผู้ประกอบการนมโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบ ขอให้ทบทวนการคัดเลือกและจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖

ผู้มาชี้แจง

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(ในฐานะคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม)
๓. กรมปศุสัตว์
๔. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๕. องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย
๖. ชุมนุมสหกรณ์โคนมแห่งประเทศไทย จำกัด
๗. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากนายกิติรัตน์ ภัทรปรีชาสกุล บริษัท ภัทรฟู้ดส์ จำกัด ได้มีหนังสือร้องเรียนมายังคณะกรรมการการ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการคัดเลือกและจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ของคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรรมาธิการ

๑. คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมควรที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และประกาศออกมาให้ชัดเจนว่าจะส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มสถาบันเกษตรกรและองค์กรของรัฐเป็นหลักเท่านั้น และไม่มีนโยบายจะเพิ่มสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียนให้แก่กลุ่มเอกชน เพื่อให้ผู้ประกอบการเอกชนได้มีเวลาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้ หากมีการเพิ่มสิทธิการจัดสรรการจำหน่ายนมโรงเรียนให้แก่กลุ่มสถาบันเกษตรกรและองค์กรของรัฐ จะต้องมีการปรับลดสิทธิการจัดสรรการจำหน่ายนมโรงเรียนเฉลี่ยตามสิทธิที่ได้รับในครั้งที่ผ่านมาทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเท่าเทียมกันทุกกลุ่ม

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงรสชาติของนมโรงเรียนให้มีรสชาติหวานขึ้น เพื่อเชิญชวนให้เด็กนักเรียนหันมาสนใจดื่มนมโรงเรียนมากขึ้น

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตรวจสอบในเรื่องของวัน เดือน ปี ที่หมดอายุข้างกล่องนมที่วางจำหน่ายตามท้องตลาดอย่างเคร่งครัด เนื่องจากบางครั้งนมในกล่องมีรสชาติบูดแต่วัน เดือน ปีข้างกล่องกำหนดว่ายังไม่หมดอายุ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมคณะกรรมาธิการได้มีมติให้คณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นมดำเนินการพิจารณา ทบทวน การจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียนสำหรับภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ใหม่อีกครั้ง โดยผลการพิจารณาเป็นประการใดให้รายงานมายังคณะกรรมาธิการทราบด้วย

ทั้งนี้ ในการประชุมครั้งที่ ๖๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ที่ประชุมได้มีมติเพื่อ บรรเทาความเดือดร้อนของกลุ่มผู้ประกอบการนมโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบให้ได้รับความเป็นธรรม ให้ องค์กรส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียนภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ใน สัดส่วนขององค์กรส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย จำนวน ๑๗ ตัน ให้แก่ผู้ร้องได้นำไปบริหารจัดการต่อไป

เรื่องพิจารณา ติดตามความคืบหน้าการดำเนินการตามมติที่ประชุมในการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของ นายกิตติรัตน์ ภัทรปรีชาสกุล บริษัท ภัทรฟู้ดส์ จำกัด และกลุ่มผู้ประกอบการนมโรงเรียน ที่ได้รับผลกระทบจากการจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ (การประชุมครั้งที่ ๖๕ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายกิตติรัตน์ ภัทรปรีชาสกุล บริษัท ภัทรฟู้ดส์ จำกัด และกลุ่มผู้ประกอบการนมโรงเรียนที่ ได้รับผลกระทบจากการจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖

ผู้มาชี้แจง

๑. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
๓. กรมปศุสัตว์
๔. องค์กรส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย

๕. กรมส่งเสริมสหกรณ์

๖. ผู้ร้องเรียน

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของกลุ่มผู้ประกอบการนมโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบให้ได้รับความเป็นธรรม ให้องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทยจัดสรรสิทธิการจำหน่ายนมโรงเรียนภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๖ ในสัดส่วนขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย จำนวน ๑๗ ตัน ให้แก่ ผู้ร้องได้นำไปบริหารจัดการต่อไป

เรื่องพิจารณา แนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำมันปาล์มของรัฐบาล โดยการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากต่างประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕
(การประชุมครั้งที่ ๒๒ วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

- ผู้มาชี้แจง**
๑. กรมการค้าภายใน
 ๒. องค์การคลังสินค้า
 ๓. กรมวิชาการเกษตร
 ๔. สมาคมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มแห่งประเทศไทย
 ๕. สมาคมโรงกลั่นน้ำมันปาล์ม
 ๖. สหกรณ์นิคมท่าแซะ จำกัด
 ๗. ชุมชนสหกรณ์ชาวสวนปาล์มน้ำมันกระบี่ จำกัด

สภาพปัญหา

คณะกรรมาธิการได้พิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำมันปาล์มของรัฐบาล โดยการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากต่างประเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ เพื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาน้ำมันปาล์ม โดยการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากต่างประเทศ

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ

๑. ทำให้รัฐบาลจึงไม่ซื้อน้ำมันปาล์มดิบในประเทศ ทั้ง ๆ ที่ราคาไม่ต่างกับตลาดโลก และการให้บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จัดหาน้ำมันปาล์มมีความไม่ชอบมาพากลหรือไม่ อย่างไร จึงขอให้รัฐบาลพิจารณาทบทวนการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากต่างประเทศ

๒. รัฐบาลควรระงับการนำเข้าน้ำมันปาล์มส่วนที่เหลืออีก ๓๐,๐๐๐ ตัน เนื่องจากปริมาณน้ำมันปาล์มดิบภายในประเทศมีเพียงพอ ประกอบกับผลผลิตปาล์มในฤดูกาลใหม่ ๒๕๕๕/๕๖ จะออกสู่ตลาดในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๕

๓. ให้รัฐบาลซื้อน้ำมันปาล์มดิบส่วนที่เหลืออีก ๓๐,๐๐๐ ตัน จากโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบภายในประเทศแทนการซื้อจากต่างประเทศ โดยรัฐบาลควรจัดสรรเงินชดเชยส่วนต่างของราคาให้กับโรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบด้วย

ทั้งนี้ ขอให้กรมการค้าภายใน นำข้อเสนอแนะและข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการ สมาคมผู้ประกอบการน้ำมันปาล์ม และเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ในการแก้ไขปัญหาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม กรณีการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากต่างประเทศ เพื่อนำเรียนต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เพื่อพิจารณาด้วย และหากผลการพิจารณาเป็นประการใดขอให้รายงานให้คณะกรรมาธิการรับทราบด้วย

๔. ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือ/บูรณาการในการแก้ไขปัญหาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม เพื่อประโยชน์ต่อเกษตรกร ผู้บริโภค ผู้ประกอบการน้ำมันปาล์มและประเทศต่อไป

๕. คณะกรรมการการควรพิจารณาศึกษาเรื่องปาล์มน้ำมันในระยะยาวอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านกฎหมาย โครงสร้าง การบริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการเพิ่มมูลค่าปาล์มน้ำมัน และการส่งเสริมประสิทธิภาพในการส่งออกทั้งของโรงงานน้ำมันปาล์มและผู้ส่งออกน้ำมันปาล์ม

๖. เนื่องจากการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบจากต่างประเทศ เป็นเรื่องของนโยบายในการแก้ไขปัญหาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม คณะกรรมการจะเชิญ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ เข้ามาชี้แจงต่อคณะกรรมการอีกครั้งหนึ่ง

๗. กรมวิชาการเกษตร ควรส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมันรวมทั้ง การประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้เกษตรกรหาพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่เหมาะสม รวมทั้ง ควรศึกษาและวิจัยพันธุ์ปาล์มน้ำมัน ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ถูกต้องต่อไป

๘. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรผลักดันให้มีกฎหมายควบคุมมาตรฐานปาล์มน้ำมัน เพื่อดูแลอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ (กปน.) ได้มีมติยกเลิกการนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ จำนวน ๓๐,๐๐๐ ตัน ที่เหลืออยู่ตามโควตาการนำเข้าตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๔๐,๐๐๐ ตัน

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายบัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดระยอง เรื่อง ขอให้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวสวนผลไม้จังหวัดระยองขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร กรณีท่อส่งน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำคลองระโงก ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง แตกชำรุดเป็นประจำ
(การประชุมครั้งที่ ๒๓ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายบัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง

ผู้มาชี้แจง ๑. นายบัญญัติ เจตนจันทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง
๒. กรมชลประทาน
๓. จังหวัดระยอง
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน
๕. เกษตรกรชาวสวนผลไม้จังหวัดระยอง

สภาพปัญหา

เกษตรกรทำสวนผลไม้ตำบลทุ่งควายกิน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้ประสบปัญหาความเดือดร้อนขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร เนื่องจากท่อส่งน้ำดิบจากอ่างเก็บน้ำคลองระโงกชำรุดเสียหายแตกทุกครั้งที่มีการเปิดใช้น้ำ ซึ่งเรื่องดังกล่าวได้มีการยื่นกระทู้ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และได้มีการตอบในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๒ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยืนยันที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการซ่อมบำรุงแทนการก่อสร้างใหม่ ซึ่งราษฎรต่างประสบปัญหาความเดือดร้อนจากการแก้ไขปัญหานี้ เนื่องจากเมื่อซ่อมเสร็จแล้วแต่ไม่สามารถใช้งานได้ จึงเป็นเหตุให้พืชผลทางการเกษตรได้รับความเสียหาย

สำหรับแนวของท่อส่งน้ำดิบดังกล่าวยังอยู่ในพื้นที่ของราษฎร และราษฎรจะไม่ยอมให้เข้าไปขุดเพื่อทำการซ่อมแซม เนื่องจากจะทำให้ต้นไม้ได้รับความเสียหาย จึงทำให้การซ่อมแซมมีความล่าช้า นอกจากนี้เมื่อมีการเปิดน้ำแล้ว ท่อส่งน้ำจะมีความดันสูงมาก และจะทำให้ท่อส่งน้ำแตกเป็นช่วง ๆ ดังนั้นจึงขอให้กรมชลประทานดำเนินการเปลี่ยนท่อส่งน้ำใหม่ทั้งหมดแทนการซ่อมแซมท่อส่งน้ำ รวมทั้ง ควรมีการย้ายแนวท่อส่งน้ำไปไว้ในที่ดินสาธารณะด้วย

ผลการพิจารณา

- กรมชลประทาน รับไปดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน สำหรับท่อส่งน้ำดิบที่มีขนาด ๖๐๐ มม. ที่ชำรุดบ่อยอาจเกิดจากการคำนวณที่ใกล้เคียงจนเกินไป กรมชลประทานจะมอบหมายให้สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม ไปดำเนินการตรวจสอบพื้นที่และหาสาเหตุการแตกชำรุดพร้อมแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

- แนวทางการแก้ไขปัญหา ในเบื้องต้นจะมีการเปลี่ยนท่อส่งน้ำใหม่ และจะดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ แต่จะใช้ท่อส่งน้ำแบบใดนั้น ขณะนี้อยู่ระหว่างตรวจสอบแรงดันของน้ำในท่อและการออกแบบท่อส่งน้ำ ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน ๒๕๕๕

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

สำนักชลประทานที่ ๙ ได้แจ้งความคืบหน้าว่า ขณะนี้สำนักออกแบบวิศวกรรมและสถาปัตยกรรมกรมชลประทานได้ดำเนินการแก้ไขแบบเปลี่ยนแปลงท่อเป็นท่อเหล็ก โดยโครงการฯ มีแผนที่จะดำเนินการเปลี่ยนท่อที่แตกชำรุดบ่อย ที่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖๐๐ เมตร ยาว ๔,๒๕๖ กิโลเมตร ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๕๐๐ มิลลิเมตร ยาว ๓,๐๒๘ กิโลเมตร และขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๔๐๐ กิโลเมตร ยาว ๐.๗๖๗ กิโลเมตร รวมความยาวทั้งสิ้น ๗,๙๖๐ กิโลเมตร

ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๕ กรมชลประทาน ได้โอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณเหลือจ่ายมาให้ดำเนินการบางส่วน จำนวน ๑๐ ล้านบาท โดยสามารถเปลี่ยนท่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ๖๐๐ มิลลิเมตร ได้ยาวประมาณ ๕๗๐ เมตร และได้ดำเนินการประกวดราคาและทำข้อผูกพันแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๕ คาดว่าจะเริ่มดำเนินการก่อสร้างได้ในเดือน พฤศจิกายน ๒๕๕๕ แล้วเสร็จประมาณเดือนมกราคม ๒๕๕๖ สำหรับการเปลี่ยนท่อส่วนที่เหลือ จะต้องใช้เงินงบประมาณอีกจำนวน ๙๐ ล้านบาท โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๖ จะขออนุมัติกรมฯ เปลี่ยนแปลงงบประมาณเหลือจ่ายไปดำเนินการบางส่วน และส่วนที่เหลือจะขอตั้งแผนงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อไป

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายมนตรี ปาน้อยนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาลับปะรดปี ๒๕๕๕
(การประชุมครั้งที่ ๒๔ วันพุธที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายมนตรี ปาน้อยนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
และนายสุรัตน์ มุนินทรวงศ์ ประธานสมาคมชาวไร่สับปะรดไทย

ผู้มาชี้แจง ๑. นายมนตรี ปาน้อยนนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๒. นายจรสฤทธิ จันทรสรินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดลำปาง
๓. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๔. กรมส่งเสริมการเกษตร
๕. นายสุรัตน์ มุนินทรวงศ์ ประธานสมาคมชาวไร่สับปะรดไทย ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

เนื่องด้วยนายกสมาคมชาวไร่สับปะรดไทย ได้มีหนังสือร้องเรียนมายังคณะกรรมการธิการ
การเกษตรและสหกรณ์ กรณีที่สมาคมชาวไร่สับปะรดไทยเห็นว่าโครงการระบายสับปะรดส่วนเกินออกนอก
ระบบ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในเบื้องต้นแต่ในทางปฏิบัติได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงการแล้วไม่
ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด อีกทั้งยังเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับโรงงานและผู้เกี่ยวข้อง
สมาคมชาวไร่สับปะรดไทย จึงขอความอนุเคราะห์ให้คณะกรรมการธิการพิจารณาแก้ไขในเรื่องดังกล่าว เพื่อ
ช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

๑. หากโครงการแก้ไขปัญหาลับปะรดปี ๒๕๕๕ ตามมติคณะรัฐมนตรี ไม่ตรงต่อความต้องการ
และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรควรยกเลิกโครงการดังกล่าว แต่หากมีการยกเลิกโครงการไปแล้วเกษตรกร
ยังขอให้รัฐจ่ายเงินชดเชยนั้น อาจเป็นการไม่เหมาะสม

๒. กรณีการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ควรกำหนดให้เกษตรกรทำการขึ้นทะเบียนก่อนที่จะเพาะปลูก
พืชชนิดนั้น ๆ นอกจากนี้ การขึ้นทะเบียนของเกษตรกรควรมีการทำประชาคมหมู่บ้าน เพื่อรับรองความ
เป็นเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดจริง เพราะหากมีการปล่อยให้ขึ้นทะเบียนที่หน้าโรงงานจูดรับซื้อได้โดยไม่มี
การตรวจสอบที่ดี อาจก่อให้เกิดกระบวนการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เช่น การสวมสิทธิเกษตรกร
เกิดขึ้นได้

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญเรื่องการแก้ไขปัญหาลับปะรดอย่างเร่งด่วน
เนื่องจากสับปะรดเป็นพืชผลทางการเกษตรที่เน่าเสียอย่างรวดเร็ว เพราะมติคณะรัฐมนตรีตั้งแต่เดือน
เมษายนที่ผ่านมาจนถึงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ การดำเนินการในทางปฏิบัติไม่สามารถทำได้ตาม
วัตถุประสงค์ นอกจากนี้ อุปสรรคในการดำเนินงานคือ มติคณะรัฐมนตรีต่าง ๆ ออกมาโดยไม่มี
ชัดเจนแน่นอนในการดำเนินงานโครงการ

๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องมีการวางระบบโซนนิ่ง (Zoning) และกระบวนการการขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ดี เพราะจะทำให้สามารถทราบจำนวนผลผลิตทางการเกษตรที่จะออกสู่ตลาดได้อย่างแม่นยำ

๕. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการพิจารณาหาแนวทางในการนำสับปะรดไป ผลิตเป็นพลังงานทดแทน (เอทานอล) ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งพลังงานทดแทน และเป็นการแก้ไขปัญหาสับปะรดล้นตลาดให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่งด้วย

มติที่ประชุม

ให้ทำหนังสือกราบเรียน นายรัฐมนตรี เพื่อขอให้พิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาสับปะรด ปี ๒๕๕๕ ดังนี้

๑. ขอยกเลิกโครงการแก้ไขปัญหาสับปะรดตกต่ำ ในปี ๒๕๕๕
๒. ขอให้เยียวยาช่วยเหลือเกษตรกร โดยนำวงเงินโครงการแทรกแซงราคาสับปะรดในประเทศ จำนวน ๑,๕๙๐ ล้านบาท (ตามนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕) มาชดเชยให้กับเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด จำนวน ๒๓,๐๐๐ ราย ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร เมื่อปี ๒๕๕๕

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือมายังคณะกรรมการธิการ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ ว่า ได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเรียนรองนายกรัฐมนตรี นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง และนายชุมพล ศิลปะอาชา ในฐานะกำกับการบริหารราชการส่วนราชการดังกล่าว แทนนายกรัฐมนตรีได้รับทราบแล้ว และมีความคืบหน้า ดังนี้

- ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ สำนักงบประมาณอนุมัติงบกลางวงเงิน ๑๗๕ ล้านบาท เป้าหมาย ๔๐,๐๐๐ ตัน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการแก้ไขปัญหาสับปะรด ปี ๒๕๕๕ แล้ว
- ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีมติเห็นชอบในหลักการให้ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร กู้เงินตามโครงการฯ ดังกล่าวแล้ว ส่วนของแหล่งเงินทุนที่ใช้ในโครงการฯ ได้มอบหมายให้ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับไปประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป
- ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๕ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ทำหนังสือถึงธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อขอกู้เงิน ๕๐๐ ล้านบาท เพื่อใช้รับซื้อสับปะรดพร้อมแผนการรับซื้อและแผนการกู้เงิน
- ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๕ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ทำหนังสือถึงจังหวัดต่าง ๆ ให้ยืนยันปริมาณผลผลิตที่ยังไม่ได้เก็บเกี่ยวพร้อมกับราคาที่เกษตรกรขายได้
- ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ สำนักงบประมาณ กรมการค้าภายใน องค์การคลังสินค้า และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร ประชุมหารือการกู้เงินเพื่อดำเนินโครงการฯ

- ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ มีการประชุมคณะอนุกรรมการโครงการแก้ไขปัญหาสับปะรด ปี ๒๕๕๕ มีมติดังนี้

(๑) เนื่องจาก องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรยังอยู่ระหว่างประสานการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผลผลิตยังอยู่ในมือเกษตรกร จึงเห็นควรขยายระยะเวลาการรับซื้อจากสิ้นสุด ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็น ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕

(๒) ให้มีการสนับสนุนค่าขนส่งให้เกษตรกรในจังหวัดที่ไม่มีโรงงานแปรรูปสับปะรดตั้งอยู่ โดยให้กรมการค้าภายใน ไปดำเนินการกำหนดอัตราการจ่ายเงินชดเชยตามระยะทางเช่นเดียวกับโครงการรับจำนำมันสำปะหลัง

(๓) มอบหมายให้ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรนำมติที่ประชุมเสนอประธานกรรมการนโยบายและพัฒนาสับปะรดแห่งชาติ เพื่อพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายธนกร จันทรศิริสุข เกี่ยวกับกรณีการขอขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร และความคืบหน้าการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำหนองขุนนา ตำบลหนองขุนนา อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และในพื้นที่จังหวัดอื่น ๆ
(การประชุมครั้งที่ ๒๕ วันพุธที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน นายธนกร จันทรศิริสุข

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมทรัพยากรน้ำ
๒. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
๓. นายธนกร จันทรศิริสุข ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

เนื่องจากตัวแทนกลุ่มเกษตรกรบ้านหนองขุนนา ตำบลหนองขุนนา อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ได้รับความเดือดร้อนจากกรณีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคไม่ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตร จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาติดตามเร่งรัดการดำเนินงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพื่อสนับสนุนให้มีการขยายเขตไฟฟ้าเพื่อทำการเกษตรในพื้นที่อำเภอหนองบุญมาก รวมทั้งติดตามความคืบหน้าการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำหนองขุนนา ตลอดจนแผนการดำเนินงานขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งนี้ หากมีการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตรเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว จะช่วยให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา ควรมีการดำเนินโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตร ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าเพื่อเกษตรกรจะสามารถนำกระแสไฟฟ้าไปใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางเกษตรต่อไป

๒. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ควรได้มีการพิจารณาทบทวนหลักเกณฑ์ของโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตร ให้มีความสอดคล้องกับแต่ละพื้นที่ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนค่าใช้จ่ายในการวางระบบไฟฟ้า ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการมีไฟฟ้าได้อย่างทั่วถึง และเกิดความเป็นธรรมกับประชาชนในทุก ๆ พื้นที่ต่อไป

๓. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ควรมีการประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการขอใช้พื้นที่หวงห้าม เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตรให้กับประชาชนที่มีพื้นที่ทางการเกษตรอยู่ในพื้นที่หวงห้าม

๔. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ควรปรับหลักเกณฑ์ต่อต้นทุนค่าใช้จ่ายในการวางระบบไฟฟ้าภายใต้โครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตร ที่เดิมให้มีต้นทุนค่าใช้จ่ายไม่เกินรายละ ๕๐,๐๐๐ บาท เป็นไม่เกินรายละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการมีไฟฟ้าใช้สำหรับภาคการเกษตรของประชาชนให้มากขึ้น

๕. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในแต่ละพื้นที่ ควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตร ให้ประชาชน ผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการดังกล่าว ตลอดจนสามารถมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานโครงการของรัฐได้อย่างแท้จริง

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

จากการประชุมคณะกรรมการธิการ ครั้งที่ ๒๕ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ ที่ประชุมได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนของเกษตรกรเกี่ยวกับกรณีขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรและความคืบหน้าการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำหนองขุนนาง ตำบลหนองขุนนาง อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา และที่ประชุมคณะกรรมการได้ขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จัดส่งข้อมูลผลการดำเนินงานและความคืบหน้าการดำเนินโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา อุทัยธานี นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ นครปฐม จันทบุรี สระบุรี อุดรธานี หนองคาย บุรีรัมย์ อำนาจเจริญ ชัยภูมิ นครศรีธรรมราช และจังหวัดสงขลา

- เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้จัดส่งข้อมูลผลการดำเนินงานและความคืบหน้าการดำเนินโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินทางการเกษตร ในแต่ละจังหวัดดังกล่าวมายังคณะกรรมการฯ ดังนี้

๑. จังหวัดอุทัยธานี จำนวน ๑,๐๖๖ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๙๕๕ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๑๑ ราย

๒. จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน ๔๔๑ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๓๘๒ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๕๙ ราย

๓. จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๒,๒๘๘ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๒,๒๒๐ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๖๘ ราย

๔. จังหวัดหนองคาย จำนวน ๖๕๑ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๔๕๑ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๒๐๐ ราย

๕. จังหวัดอุดรธานี จำนวน ๑,๘๙๕ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๑,๒๖๖ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๖๒๙ ราย

๖. จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน ๑๘๘ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๗๘ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๑๐ ราย

๗. จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒,๗๔๑ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๒,๒๑๓ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๕๒๘ ราย

๘. จังหวัดชัยภูมิ จำนวน ๑,๓๕๑ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๙๐๙ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๔๔๒ ราย

๙. จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๒,๖๓๕ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๑,๙๘๑ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๖๕๔ ราย

๑๐. จังหวัดสระบุรี จำนวน ๑๗๘ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๑๓๑ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๔๗ ราย

๑๑. จังหวัดจันทบุรี จำนวน ๑,๒๔๔ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๖๐๘ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๖๓๖ ราย

๑๒. จังหวัดนครปฐม จำนวน ๒๔๘ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๒๒๓ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๒๕ ราย

๑๓. จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๑,๐๗๒ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๕๘๔ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๔๘๘ ราย

๑๔. จังหวัดสงขลา จำนวน ๑,๒๔๒ ราย ก่อสร้างแล้วเสร็จ ๑,๒๒๕ ราย และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๑๗ ราย

- เมื่อวันอังคารที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ได้สอบถามความคืบหน้าการดำเนินการกรณีดังกล่าว สรุปได้ว่า ในระยะ ๓ เดือนที่ผ่านมา ยังไม่มีการดำเนินการโครงการขยายเขตไฟฟ้าให้พื้นที่ทำกินอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา เนื่องจากอยู่ในช่วงฤดูฝน ทั้งนี้ หากมีการดำเนินการโครงการดังกล่าว การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา จะรายงานให้คณะกรรมการรับทราบต่อไป

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายปวีณ แซ่จิ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ กรณียขอให้พิจารณาตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิในที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เนื่องจากเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษได้รับความเดือดร้อนจากความล่าช้าของขั้นตอนและกระบวนการในการออกโฉนดที่ดิน
(การประชุมครั้งที่ ๒๗ วันพุธที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ นายปวีณ แซ่จิ่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
 ๒. กรมที่ดิน

สภาพปัญหา

เนื่องจากเกษตรกรจังหวัดศรีสะเกษได้รับความเดือดร้อนจากการยื่นขอออกโฉนดที่ดินมีความล่าช้า เพราะจะต้องส่งหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส.๓) หรือใบรับแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (สค.๑) ไปให้กับทางสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในส่วนกลางดำเนินการตรวจสอบว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือไม่ ทั้งที่เดิมเพียงส่งหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส.๓) หรือหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (สค.๑) ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินในระดับจังหวัดเป็นผู้ตรวจสอบเท่านั้น ทำให้ปัจจุบันการตรวจสอบมีความล่าช้าไปจากเดิมเป็นอย่างมาก จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการตรวจสอบการออกเอกสารสิทธิในที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

การออกเอกสารสิทธิให้กับประชาชนเป็นภารกิจหลักของกรมที่ดิน แต่จะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลาย ๆ หน่วยงาน เนื่องจากที่ดินที่ราษฎรเข้าทำประโยชน์และประสงค์ขอออกโฉนดที่ดินมีความทับซ้อนกับแนวเขตที่ดินของรัฐ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องบูรณาการทำงานร่วมกัน และต้องมีความชัดเจนในการจัดทำแนวเขตที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อให้การออกโฉนดที่ดินให้กับประชาชนเป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นธรรม และคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประเทศเป็นสำคัญ

มติที่ประชุม

ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐาน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส.๓) หรือใบรับแจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (สค.๑) ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน เพื่อจะส่งเรื่องให้กรมที่ดินดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้กับราษฎรในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้รายงานผลความคืบหน้าการตรวจสอบตามมติ ดังนี้

๑. ตรวจสอบตำแหน่งแปลงที่ดินของหลักฐาน ส.ค.๑ แล้วปรากฏว่า อยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน ๖ ราย

๒. ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ที่ดินกับรูปถ่ายทางอากาศ ปี ๒๕๕๗ แล้วเสร็จไปแล้ว จำนวน ๙ ราย ซึ่งจะได้แจ้ง ส.ป.ก. ศรีสะเกษ แจ้งสำนักงานที่ดิน เพื่อดำเนินการต่อไป

๓. อยู่ระหว่างการตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์ที่ดินกับรูปถ่ายทางอากาศ ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๓๐ ราย

๔. อยู่ระหว่างการจัดซื้อภาพถ่ายทางอากาศจากกรมแผนที่ทหาร เพื่อนำมาใช้ในการตรวจสอบ จำนวน ๒๑ ราย

ในส่วนของรายซึ่งอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดินตามข้อ ๑ และรายที่ตรวจสอบร่องรอยการทำประโยชน์กับรูปถ่ายทางอากาศแล้วตามข้อ ๒ ส.ป.ก. จะได้แจ้งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ ให้แจ้งสำนักงานที่ดินทราบ เพื่อพิจารณาออกหนังสือแสดงสิทธิให้แก่ราษฎรต่อไป สำหรับรายชื่ออยู่ระหว่างการดำเนินการตามข้อ ๒ และข้อ ๔ ทาง ส.ป.ก. จะเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยด่วนต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รายงานถึงเหตุผลความล่าช้าในการตรวจสอบดังกล่าว พร้อมเร่งรัดดำเนินงานได้ผลความคืบหน้าดังนี้

๑. เพื่อให้การดำเนินงานตรวจพิสูจน์สิทธิตามบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดิน และ ส.ป.ก. กรณีมีการยื่นขอออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (น.ส.๓) โดยใช้หลักฐาน ส.ค.๑ มีความรอบคอบและถูกต้อง ส.ป.ก. ได้กำหนดให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ส.ป.ก.จังหวัด) ส่งหลักฐานประกอบด้วย สำเนา ส.ค.๑ รายงานผลการรังวัด รูปแผนที่กระดาดบาง แผนที่ภูมิประเทศ แสดงตำแหน่งที่ดิน และสำเนาระวางแผนที่ ให้ ส.ป.ก. เพื่อตรวจสอบกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศ หรือระวางรูปถ่ายทางอากาศฉบับที่จัดทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่ทางราชการมีอยู่ ก่อนนำไปพิจารณาประกอบการแจ้งผลให้สำนักงานที่ดิน

๒. นับจากวันที่มีหนังสือให้ ส.ป.ก.จังหวัดส่งหลักฐานให้ ส.ป.ก.ตรวจสอบถึงปัจจุบัน (วันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๖) มีการส่ง ส.ค.๑ ให้ ส.ป.ก.ตรวจสอบ จำนวน ๙,๑๘๔ แปลง ส.ป.ก.ได้ดำเนินการตรวจสอบและจัดส่งให้ ส.ป.ก.จังหวัดแล้ว จำนวน ๑,๕๙๑ แปลง ในจำนวนนี้เป็นของจังหวัดศรีสะเกษ ส่งให้ตรวจสอบ จำนวน ๒๔๗ แปลง ผลการตรวจสอบและส่งให้จังหวัดแล้ว จำนวน ๑๓๙ แปลง (๑๑๔ ราย)

๓. การตรวจสอบหลักฐานการใช้ ส.ค.๑ ยื่นขอออกโฉนดที่ดิน หรือ น.ส.๓ โดยการตรวจสอบกับระวางแผนที่รูปถ่ายทางอากาศหรือระวางรูปถ่ายทางอากาศฉบับที่จัดทำขึ้นก่อนสุดเท่าที่ทางราชการมีอยู่การลงพิกัดตำแหน่งที่ดิน และอ่านแปลภาพถ่ายต้องใช้เจ้าหน้าที่ผู้มีความเชี่ยวชาญและมีความละเอียดรอบคอบ โดยใน ๑ แปลง ต้องใช้ระยะเวลา ๓ – ๔ วัน ประกอบกับบางแปลงสำนักงานที่ดินและ ส.ป.ก. จังหวัดส่งเอกสารไม่ครบถ้วน ต้องมีการขอเอกสารเพิ่มเติม และแผนที่รูปถ่ายทางอากาศฉบับที่จัดทำขึ้นก่อนสุดมีไม่ครบทุกพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

๔. สำหรับแปลงที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ส.ป.ก. ได้เร่งรัดการดำเนินงานโดยได้เพิ่มคณะผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบเพิ่มเติม พร้อมได้ดำเนินการจัดซื้อแผนที่เพื่อใช้ตรวจสอบครบถ้วนแล้ว

การดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพารา

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕

(คณะกรรมการมีการพิจารณา จำนวน ๒ ครั้ง ดังนี้ การประชุมครั้งที่ ๒๒ วันพุธที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ และครั้งที่ ๒๙ วันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕)

เรื่องพิจารณา ความคืบหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร
เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพาริตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕
(การประชุมครั้งที่ ๒๘ วันพุธที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมการกฤษฎีกาขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมวิชาการเกษตร
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร
๓. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๔. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

สภาพปัญหา

สืบเนื่องมาจากในปัจจุบันเกษตรกรได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำ โดยเฉพาะยางพารา จึงได้มีการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการรักษาเสถียรภาพราคายาง และในขณะนี้ได้มีการยกระดับเป็นภาคีเครือข่ายเกษตรกรภาคใต้ทั้งหมด และเรียกร้องให้รัฐบาลรับซื้อยางในราคากิโลกรัมละ ๑๒๐ บาท โดยให้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ ให้มีการรักษาเสถียรภาพราคายาง โดยอนุมัติให้กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน ๑๕,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้องค์การสวนยางดำเนินการ จำนวน ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท และให้สถาบันการเกษตรดำเนินการ จำนวน ๕,๐๐๐ ล้านบาท แต่มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไม่สามารถดำเนินการประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่สามารถขุดเขยราคาให้กับเกษตรกรได้ ภายหลังจากนั้นอีก ๗ เดือน คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ขุดเขยการขาดทุนให้กับเกษตรกร ในระยะเวลาระหว่าง ๗ เดือนนั้น จึงทำให้เกิดการขาดความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการและทำให้มีปริมาณยางอยู่ในสต็อกของผู้ประกอบการจำนวนมาก

ผลการพิจารณา

คณะกรรมการ ได้ขอให้กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จัดส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องมายังคณะกรรมการ โดยเฉพาะข้อมูลวิสาหกิจชุมชนที่มีการจำหน่าย ปริมาณการรับซื้อ การรับซื้อของสหกรณ์ และข้อมูลโกดังจัดเก็บยาง รวมทั้งคณะกรรมการได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง ดังนี้

๑. รัฐบาลควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาการค้าขาย โดยการรับซื้อยางที่ราคาโลกรั่ม
ละ ๑๒๐ บาท

๒. นโยบายการชะลอการส่งออกโดยการนำกฎหมายควบคุมยางมาใช้ นั้น อาจจะไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น ควรนำมาตรการดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำมาช่วยเหลือผู้ประกอบการด้วย

๓. มาตรการการลดพื้นที่การปลูกยางนั้น ควรมีมาตรการการจูงใจให้เกษตรกรชะลอการกรีดยาง และส่งเสริมการค้าขายอย่างเสรีเพื่อให้มีการแข่งขันทางการค้า

๔. มาตรการการแทรกแซงราคายางควรให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาเสถียรภาพราคายางด้วย

๕. ควรมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เพื่อสามารถทราบว่ามีพื้นที่ปลูกเท่าไร และได้ผลผลิตเท่าไร

๖. วิสาหกิจชุมชนควรมีการรายงานการดำเนินงาน/กิจกรรมมายังเกษตรจังหวัดทุกเดือนเพื่อรวบรวมส่งกรมส่งเสริมการเกษตรต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

คณะกรรมการได้มีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง ในการประชุมครั้งที่ ๒๙ เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่องพิจารณา ความคืบหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร
เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพารา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕
(พิจารณาต่อจากการประชุมครั้งที่ ๒๘ วันพุธที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕)
(การประชุมครั้งที่ ๒๙ วันพุธที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง องค์การสวนยาง

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ คณะกรรมการได้รับทราบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ แนวทาง และวิธีการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพาราตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๕ รวมทั้งความคืบหน้าผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และแนวทางการแก้ไขปัญหาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคณะกรรมการยังไม่ได้รับทราบข้อมูลองค์การสวนยางซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญในการดำเนินโครงการแต่อย่างใด เนื่องจากผู้อำนวยการองค์การสวนยางติดภารกิจ จึงเชิญผู้อำนวยการองค์การสวนยาง มาร่วมประชุมเพื่อชี้แจงข้อมูลดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

ผลการพิจารณา

ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

๑. คณะกรรมการธิการควรจะลงพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ เพื่อตรวจสอบการดำเนินการของสถาบันเกษตรกร (กลุ่มวิสาหกิจชุมชน) ตามโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพารา เพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตในโครงการดังกล่าว

๒. การดำเนินการโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพารา ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ควรมีการเปลี่ยนแปลงจุดรับซื้อยาง เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ชาวสวนยาง ดังนี้

- เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกร ควรให้สถาบันเกษตรกรสามารถเปิดจุดรับซื้อยางได้โดยตรง

- ให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางรับซื้อยางจากเกษตรกรโดยตรง และให้องค์การสวนยางรับซื้อยางจากสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบคุณภาพและน้ำหนักยางตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ องค์กรสวนยางอาจจะตั้งจุดรับซื้อยาง ณ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง หรือศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองก็ได้ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้องค์กรสวนยางมีจุดรับซื้อยางเพิ่มขึ้น ประกอบกับเพื่อเป็นการส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีการปรับปรุงคุณภาพยางอีกทางหนึ่งด้วย

ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสวนยางเห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว โดยจะนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาศักยภาพฯ เพื่อประกอบการพิจารณาต่อไป

๓. รัฐบาลควรแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำ โดยต้องดำเนินการรับซื้อยางพาราในราคาเป้าหมายกิโลกรัมละไม่ต่ำกว่า ๑๒๐ บาท

๔. เนื่องจากสถาบันเกษตรกรที่เก็บยางพาราไว้เต็มสต็อกจะเกิดความเสียหายสูงมาก เพราะเมื่อฝนตก ยางพาราจะขึ้นราและเสื่อมค่าจนเกิดภาวะขาดทุนทันที ดังนั้น เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง องค์กรสวนยางควรเร่งแก้ปัญหารณณียางค้างสต็อกโดยเร็ว

๕. ควรกำหนด Zoning พื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก เช่น ยางพารา ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย เป็นต้น เพื่อเพิ่มผลผลิตยางพารา ได้มาตรฐาน เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ และเพื่อลดการบุกรุกป่าเข้าไปในพื้นที่ชุ่มน้ำหรือพื้นที่ป่าสงวน

มติที่ประชุม

- ขอให้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริง มูลค่าความเสียหายและวงเงินประกันภัยที่จะได้รับกรณีโรคมดและเก็บยางพาราของ บริษัท มิตรไทย โฮลดิ้ง จำกัด จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นบริษัทจุดรับซื้อยางพารา ตามโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพาราของ องค์กรสวนยาง ที่ถูกเพลิงไหม้ ให้กับคณะกรรมการรับทราบเป็นระยะด้วย

- ขอให้ส่งข้อมูลรายละเอียดกรณีคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกร เพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางพารา ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ดูแลและกำกับ

โครงการในส่วนขององค์การสวนยางที่ได้รับมอบหมายเข้าเป็นผู้ดำเนินการซื้อขายยางในโครงการดังกล่าวให้กับคณะกรรมการเพื่อประกอบการพิจารณา ต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

๑. เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๕ องค์การสวนยางมีคำสั่ง ที่ ๑๑๒/๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง กรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้โรงรมเก็บรักษายาง บริษัทมิตรไทยโฮลดิ้ง จำกัด ซึ่งองค์การสวนยาง ได้ว่าจ้างให้ดำเนินการอัดห่ออย่างแผ่นรมควัน และรมควันยางแผ่นดิบ ตามโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่องค์การสวนยาง ซึ่งมีสัญญาว่าจ้างยางจำนวนประมาณ ๒,๕๐๐ ตัน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ประกอบด้วย

๑.๑ นายมานิช สุวรรณศิลป์	ประธานกรรมการตรวจสอบ	ประธานกรรมการ ขององค์การสวนยาง
๑.๒ นางสาวสุวิมล ลีนาพันธ์	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๑.๓ นายไพบุลย์ หอมเกตุ	ผู้อำนวยการฝ่ายโรงงาน ๒	กรรมการ
๑.๔ นางจิรณัย หอมเกตุ	ผู้จัดการส่วนควบคุมคุณภาพ ฝ่ายโรงงาน ๑	กรรมการ
๑.๕ นายฉัตรชัย จุรานนท์	หัวหน้างานนิติกร สำนักบริหาร และเลขานุการ	กรรมการ
๑.๖ นายวิษเณทร์ แจ่มเศรษฐ์	นิติกร สำนักบริหาร	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง มีหน้าที่ตรวจสอบพยานบุคคล พยานเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง และมูลค่าความเสียหายกรณีดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบข้อเท็จจริงและสรุปผลการสอบข้อเท็จจริง

จากนั้น องค์การสวนยางมีคำสั่ง ที่ ๑๓๑/๒๕๕๕ แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจนับสต็อกยางคงเหลือหลังเกิดเหตุเพลิงไหม้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๕ ของบริษัท มิตรไทยโฮลดิ้ง จำกัดทั้งที่เสียหายและไม่เสียหายจากเหตุเพลิงไหม้ โดยร่วมกันระหว่างองค์การสวนยาง ตัวแทนบริษัท มิตรไทยโฮลดิ้ง จำกัด ตัวแทนของบริษัทสำรวจภัยที่ได้รับมอบหมายจากบริษัทประกันภัยของ องค์การสวนยางและบริษัทประกันภัยของ บริษัท มิตรไทยโฮลดิ้ง จำกัดซึ่งได้ดำเนินการร่วมกันในวันที่ ๑๗-๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ ได้ความว่ามียางคงเหลือทั้งสิ้น จำนวน ๑,๔๙๔,๗๕๓.๗ กก.

ขณะนี้ อยู่ระหว่างกระทรวงตรวจสอบความเสียหายและดำเนินการตามสัญญาประกันภัยของบริษัทเบลเวอร์เวย์ จำกัด ตัวแทนของบริษัททิพย์ประกันภัย จำกัด ผู้รับประกันภัยขององค์การสวนยางตามโครงการฯ ซึ่งมีทุนประกันภัยจำนวน ๓๐๐ ล้านบาท

๒. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ ดังนี้

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายาง โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายฉัตรชัย ไส่เกื้อ) เป็น

ประธานกรรมการ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยแต่งตั้ง
คณะกรรมการทั้งหมด ๕ คณะ และแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติม ๒ คณะ ดังนี้

๑.๑ คณะอนุกรรมการบริหารโครงการฯ ระดับจังหวัด

๑.๒ คณะอนุกรรมการเก็บรักษาซาก

๑.๓ คณะอนุกรรมการตลาดซาก

๑.๔ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการ

๑.๕ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์

๑.๖ คณะอนุกรรมการตรวจสอบปริมาณและราคาต้นทุนการรับซื้อซาก

๑.๗ คณะอนุกรรมการกำหนดและควบคุมค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน

๒) องค์การสวนยาง ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานในส่วนขององค์การสวนยาง โดย
การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน รวม ๖ คณะ ดังนี้ คณะอนุกรรมการกำหนดราคาซื้อขายซาก
ขายซาก คณะทำงานตรวจสอบคุณภาพและน้ำหนักซาก ณ จุดรับซื้อซากจากสถาบัน คณะทำงานตรวจสอบ
คุณภาพซากที่ส่งมอบ ณ โกดัง คณะทำงานตรวจรับการจ้างการแปรรูปซาก คณะทำงานตรวจรับการเข้า
โกดังซาก และคณะทำงานตรวจสอบสต็อกซาก

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบ (ยาเส้น) เกี่ยวกับกรณีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้ออกกฎกระทรวงฯ กำหนดอัตราค่าแสดมปียาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕
(การประชุมครั้งที่ ๓๐ วันพุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน ผู้แทนผู้ประกอบการยาสูบ นางกาญจนา โมเรือง นายทวี วันเมือง นายเจตน์ รุ่งเรือง นายประวิทย์ ไวกิต และนายสะท้อน นวลปิ่น

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
๒. กรมสรรพสามิต
๓. กรมส่งเสริมการเกษตร
๔. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๕. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากได้รับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบและผู้ประกอบการยาเส้นในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการประกาศใช้กฎกระทรวงการคลังกำหนดอัตราค่าแสดมปียาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมาธิการจึงได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกรณีดังกล่าว เพื่อหาแนวทางการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ประกอบการที่ได้รับความเดือดร้อนอย่างเร่งด่วน

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

๑. ให้ทำหนังสือเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกยาสูบและผู้ประกอบการไปยังนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดังนี้

(๑) ขอให้ผ่อนผันกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าแสดมปียาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อที่ ๒ (ยาเส้น) โดยขอใช้อัตราค่าแสดมปียาเส้น ในอัตราภาษีเดิม ตามมูลค่าร้อยละ ๐.๑๐ และตามปริมาณ ๑ บาทต่อกิโลกรัม ตามพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๘

(๒) ขอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อให้มีการจัดเก็บภาษีจากยาเส้นพันธุ์พื้นเมืองจากผู้ประกอบการโรงงานในอัตราเดียวกัน

(๓) ขอให้พิจารณาเร่งรัดดำเนินการช่วยเหลือตามข้อเรียกร้องดังกล่าวเป็นกรณีเร่งด่วน เนื่องจากใกล้ถึงฤดูกาลเพาะปลูกยาเส้นของเกษตรกร ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๕

๒. ให้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาศึกษาหรือสอบสวนเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับผลกระทบจากการประกาศใช้กฎกระทรวงการคลัง กำหนดอัตราค่าแสดมปียาสูบ พ.ศ. ๒๕๕๕

โดยคณะกรรมการมีแนวทางแก้ไข ดังนี้

(๑) กรณีที่กรมสรรพสามิตจะดำเนินการออกแสดงใบเครื่องหมายการเสียภาษีอากร ร้อยละ ๐ เพื่อแก้ไขปัญหาการเก็บภาษีอากรซ้ำซ้อนระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ เพื่อให้การปฏิบัติงานดังกล่าวของเจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตเป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลังควรจะประชาสัมพันธ์การติดแสดงใบป้ายร้อยละ ๐ เพื่อเป็นการส่งสัญญาณให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพสามิตในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศรับทราบแนวทางการดำเนินการต่อไป

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการเสนอเข้าสู่การพิจารณาให้ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(๒) ในช่วงฤดูกาลเพาะปลูกใบยาสูบในเดือนตุลาคม โรงงานยาสูบจะดำเนินการรับซื้อยาเส้นจากเกษตรกรในราคาประกัน เพื่อใช้ดำเนินการประกอบธุรกิจต่อไป

(๓) การกำหนดนโยบายปรับปรุงแก้ไขการกำหนดอัตราค่าแสดงใบยาสูบให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการเพื่อแก้ไขปัญหาความลักลั่นในการจัดเก็บภาษีอากรพื้นที่เมืองกับใบยาสูบพื้นที่อื่นกรมสรรพสามิตจะดำเนินการแก้ไขและจัดเก็บภาษีให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

(๔) คณะอนุกรรมการได้มอบหมายให้ นางชมภู จันทาทอง รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง เป็นประธานผู้แทนกับรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายทศศักดิ์ เล็กอุทัย) เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์การปิดอากรแสดงใบยาเส้นร้อยละ ๐

๓. ให้กรมสรรพสามิตเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณาให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ เพื่อยกเลิกการยกเว้นการเก็บภาษีอากรพื้นที่เมือง

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

๑. รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร (นางฐะปาณีย์ อาจารย์วงศ์) ได้มีหนังสือมายังประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อแจ้งว่าทางสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องกรณีที่คณะกรรมการได้ทำหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรี และเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เพื่อขอให้พิจารณาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไปให้กระทรวงการคลัง พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องและเรียนรองนายกรัฐมนตรี (นายกิตติรัตน์ ณ ระนอง) ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงการคลังแทนนายกรัฐมนตรี ได้รับทราบแล้ว

๒. เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ได้ประสานไปยังกระทรวงการคลัง โดยกระทรวงการคลังแจ้งว่าได้มอบหมายให้กรมสรรพสามิตดำเนินการในเรื่องดังกล่าวแล้ว กรมสรรพสามิตได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในการออกแสดงใบเครื่องหมายการเสียภาษีอากร ร้อยละ ๐ โดยสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเรื่องเพื่อดำเนินการต่อไปแล้ว

ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันอังคารที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ อนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าแสดงใบยาสูบ พ.ศ. ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ โดยกำหนดให้จัดเก็บค่าแสดงใบยาสูบ ร้อยละ ๐ บาท และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาต่อไป

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของกลุ่มสหกรณ์การเกษตรวิสาหกิจชุมชน เกษตรกร และผู้ประกอบการ
ลำไยอบแห้งภาคเหนือ เรื่อง ขอความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาราคาลำไยอบแห้งตกต่ำ
เนื่องจากขณะนี้ได้ประสบปัญหาราคาลำไยอบแห้งตกต่ำเป็นอย่างมาก และหาที่ระบายได้
ยาก จึงทำให้ผู้แปรรูปลำไยประสบปัญหาขาดทุน
(การประชุมครั้งที่ ๓๑ วันพุธที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน กลุ่มสหกรณ์การเกษตรวิสาหกิจชุมชน เกษตรกร
และผู้ประกอบการลำไยอบแห้งภาคเหนือ

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร
๓. กรมการค้าภายใน
๔. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากการร้องเรียนของผู้ประกอบการลำไยในพื้นที่ ๖ จังหวัดของภาคเหนือ ว่ากลุ่มของ
ตนถูกหลอกหลวงให้รับซื้อลำไยจากเกษตรกรในราคานำตลาดที่ประมาณ ๒๐ บาท/กิโลกรัม เพื่อนำไปแปรรูป
เป็นลำไยอบแห้ง และขายให้กับผู้ประกอบการเพื่อส่งออกไปขายยังประเทศจีนต่อไป ทำให้ขณะนี้ลำไย
อยู่ในมือผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ ผู้ประกอบการชาวไทยยังถูกพ่อค้าชาวจีนกดราคา ทำให้ไม่สามารถขายได้ในราคา
ที่ได้มีการเจรจากันไว้ในข้างต้น ทำให้ผู้ประกอบการชาวไทยได้รับเดือดร้อนเป็นอย่างมาก อีกทั้ง
ผู้ประกอบการชาวจีนเข้ามาดำเนินการรับซื้อลำไยโดยตรงจากเกษตรกรไทย และนำเข้าไปขายในจีน
ซึ่งผู้ประกอบการชาวไทยไม่สามารถนำลำไยเข้าไปขายในจีนได้โดยตรง

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีข้อสังเกต ดังนี้

๑. ปัจจุบันมีผู้ประกอบการชาวจีนเข้ามาทำธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีมาตรการรองรับเพื่อมิให้เข้ามาแย่งการประกอบอาชีพคนไทย หรือมาเอารัดเอา
เปรียบเกษตรกรไทย ซึ่งอาจอาศัยกฎหมายท้องถิ่นเข้ามาเป็นเครื่องมือ

๒. ปัจจุบันไทยมีมูลค่าการค้ากับประเทศจีนจำนวนมาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมีการ
พิจารณาแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกันให้มากขึ้น และควรทำก่อนการเกิดปัญหามีผลผลิตทางการเกษตรล้น
ตลาด เพื่อให้ไทยมีอำนาจการต่อรอง

๓. การขอรับค่าชดเชยโดยผ่านทาง คชก. ผู้ที่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง คือ เกษตรกร โดย
ต้องพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ เพื่อให้การใช้งบประมาณเป็นไป
อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผลไม้ ควรประสานความร่วมมือกัน โดยยึดหลัก “เอาการตลาดนำการผลิต” ตลอดจนจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายไปยังตลาดใหม่ ๆ ในต่างประเทศที่มีศักยภาพสำหรับสินค้าลำไย อาทิ อินเดีย เวียดนาม และประเทศเพื่อนบ้านของไทย

๕. การแก้ไขปัญหาในระยะสั้น แนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาสินค้าทางการเกษตร คือ การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ซึ่งสามารถทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในการผลิตพืชแต่ละชนิด และนำมาเป็นข้อมูลวางแผนการตลาดต่อไป

๖. ในอนาคตประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการผลผลิตทางการเกษตร ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับเกษตรกร ตลอดจนต้องมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ ๆ เป็นรายสินค้า โดยต้องมีการทำให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ พร้อมทั้งต้องมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และเพิ่มช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้กับเกษตรกรให้มากขึ้น

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

คณะกรรมการป้องกันแก้ไขปัญหาผลไม้ภาคเหนือ ๘ จังหวัด ได้พิจารณาการแก้ไขปัญหาราคาลำไยอบแห้ง โดยให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ดำเนินการปล่อยเงินกู้ ๗๘ ล้านบาท ให้แก่ บริษัท TABCO ที่ดูแลการส่งออกไปยังประเทศจีน เพื่อรับซื้อลำไยอบแห้ง จากเกษตรกรในพื้นที่ ๘ จังหวัดภาคเหนือ จำนวน ๘๐๐ ตัน ซึ่งขณะนี้ รอขั้นตอนยืนยันจากรัฐบาล เพื่อให้ทางจีนได้รับทราบก่อน

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายชาติรี สุภาต๊ีบ ประธานกรรมการสหกรณ์นิคมเกษตรกร ก้าวหน้าพร้าว จำกัด เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนกรณีสมาชิกสหกรณ์นิคมเกษตรกร ก้าวหน้าพร้าว จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๗ ราย ถูกบุกรุกที่ดินที่ได้รับการจัดสรร จากนิคมสหกรณ์พร้าว

(การประชุมครั้งที่ ๓๒ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน นายชาติรี สุภาต๊ีบ ประธานกรรมการสหกรณ์นิคมเกษตรกรก้าวหน้าพร้าว จำกัด
นายมนต์พันธ์ วิสิทธิ์ธร รองประธานกรรมการสหกรณ์นิคมเกษตรกรก้าวหน้าพร้าว จำกัด
นายปรีชา ไคร้โห่ง และ นายวิบูลย์ ศรีชัย

ผู้มาชี้แจง ๑. ผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์พร้าว
๒. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สหกรณ์นิคมเกษตรกรก้าวหน้าพร้าว จำกัด เกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรก้าวหน้า ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการจัดตั้งเพื่อให้นักศึกษาที่จบการเกษตรระดับปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ให้ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีการจัดตั้งเมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๑ มีสมาชิกทั้งสิ้น ๙๔ คน จากปัญหาที่เกิดขึ้นตามข้อร้องเรียนทางสหกรณ์นิคมเกษตรก้าวหน้าพร้าวได้รับเรื่องร้องเรียนของสมาชิก จำนวน ๘ ราย ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่จะร้องเรียนเรื่องปัญหาการบุกรุกที่ดินของสมาชิกที่ไม่ได้รับการแก้ไขปัญห และผู้อำนวยการนิคมสหกรณ์พร้าว ได้มีการระงับหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของสมาชิกดังกล่าว

นิคมสหกรณ์พร้าว ได้ออกหนังสือรับรองการเข้าทำประโยชน์ของนิคม จำนวน ๙ ไร่ ๓ งาน ๑๒ ตารางวา และทางสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ได้ออกโฉนดให้เพียง ๕ ไร่ ๓ งาน ๒๑ ตารางวา โดยได้มีการทำประโยชน์มาโดยตลอด และภายหลังทราบว่ามีการบุกรุกที่ดิน ซึ่งอ้างว่าได้ซื้อที่ดินจากทางนิคมสหกรณ์ ในราคาไร่ละ ๔ หมื่นบาท

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการจะลงไปตรวจสอบพื้นที่นิคมสหกรณ์พร้าวตามที่ได้มีผู้ร้องเรียน โดยขอให้เชิญผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมในการตรวจสอบพื้นที่ด้วย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

คณะกรรมการได้ลงพื้นที่ไปประชุมและศึกษาดูงานเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีสมาชิกสหกรณ์นิคมเกษตรกรก้าวหน้าพร้าว จำกัด ถูกบุกรุกที่ดินที่ได้รับการจัดสรรจากนิคมสหกรณ์พร้าว ณ นิคมสหกรณ์พร้าว ตำบลแม่แวน อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันศุกร์ที่ ๒ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ซึ่งจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

๑. มอบหมายให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้องของหารือร่วมกันพร้อมทั้งเชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่พื้นที่เข้าร่วมหารือด้วย

๒. มอบหมายให้นิคมสหกรณ์พร้าวตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีคณะกรรมการสหกรณ์นิคมเกษตรก้าวหน้า จำกัด ลาออก

๓. คณะกรรมการบริหารจะนำปัญหาเรื่องดังกล่าวกลับไปพิจารณาในรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ นิคมสหกรณ์พร้าว ได้มีหนังสือมายังคณะกรรมการบริหารเพื่อรายงานความคืบหน้าว่า สาเหตุที่ทำให้สมาชิกเป็นหนี้สหกรณ์ จนสหกรณ์มีความจำเป็นต้องหาเงินไปชำระหนี้ให้กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ฯ เนื่องจากสมาชิกเป็นวัยหนุ่มสาว มีความรู้แต่ขาดประสบการณ์ ขาดเงินลงทุน จึงละทิ้งพื้นที่ไปประกอบอาชีพใหม่ ประกอบกับพื้นที่ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์จัดเตรียมไว้ให้นั้นเป็นพื้นที่ลาดเอียง เป็นดินลูกรังแข็ง ขาดแคลนน้ำ จึงทำการเกษตรไม่ได้ผล

ด้วยสาเหตุดังกล่าว จึงได้มีการประชุมของคณะกรรมการสหกรณ์ฯ ขึ้น โดยที่ประชุมมีมติให้รวบรวมเงิน จากเงินคงเหลือของสหกรณ์ฯ เงินที่ได้รับจากการเร่งรัดหนี้สินจากสมาชิกที่ทำกินอยู่ในพื้นที่ และที่สามารถจะติดต่อได้ และเงินที่ได้รับจากชาวบ้านที่เข้าไปทำกินในที่ดินของสมาชิกที่ยินยอมชำระหนี้แทนสมาชิกที่ออกนอกพื้นที่ไปแล้ว ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าวเป็นที่มาของการร้องเรียนของสมาชิกว่า ถูกบุกรุกที่ดิน เนื่องจากคณะกรรมการฯ ได้แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบถึงมติที่ประชุมที่มีมติให้ดำเนินการดังกล่าว

ปัญหากรณีขอให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเตี๋ย

จังหวัดสุโขทัย เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์

คณะกรรมการมีการพิจารณา จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

๑. การประชุมครั้งที่ ๓๒ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕
๒. การประชุมครั้งที่ ๓๓ วันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕
๓. การประชุมครั้งที่ ๔๖ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖
๔. การประชุมครั้งที่ ๕๓ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง
กรณีขอให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเตี๋ย จังหวัดสุโขทัย
เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์

(การประชุมครั้งที่ ๓๒ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน นายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๒. กรมป่าไม้
๓. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ (ตาก)
๔. รองผู้ว่าราชการจังหวัดจังหวัดสุโขทัย (นายปิติ แก้วสลับสี)
๕. เจ้าพนักงานที่ดิน จังหวัดสุโขทัย
๖. กลุ่มจัดตั้งนิคมสหกรณ์
๗. นายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

ประชาชนในพื้นที่นิคมสหกรณ์เตี๋ย จังหวัดสุโขทัย ได้มีการยื่นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการขอเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติเพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์มาเป็นเวลานาน แต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข นิคมสหกรณ์เตี๋ยได้รับการจัดตั้งมาเป็นเวลา ๓๘ ปี และในปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าแล้ว มีแต่บ้านเรือนประชาชน นอกจากนี้ ประชาชนยังไม่สามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปขอกู้ยืมเงินมาเป็นทุนในการดำเนินชีวิตได้ ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาติดตามความคืบหน้าว่า ขณะนี้การดำเนินการเพิกถอนพื้นที่ป่าสงวนนครเตี๋ย เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์เตี๋ยมีความล่าช้าในส่วนใดบ้าง กรมป่าไม้ควรเข้าไปดำเนินการตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากมีนิคมสหกรณ์อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน ๓ นิคมสหกรณ์ มีระยะทางห่างกันไม่ถึง ๑๐ กิโลเมตร แต่ได้มีการเพิกถอนพื้นที่ป่าและมีการออกเอกสารสิทธิ์แล้ว

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

ให้เชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ อธิบดีกรมป่าไม้ และนายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง มาร่วมประชุมกับคณะกรรมการฯ ในวันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ เพื่อชี้แจงและแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการเพิกถอนสภาพพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของ นายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง เกี่ยวกับกรณีขอให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเดีฐ จังหวัดสุโขทัย เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ (พิจารณาต่อเนื่องจากการประชุม ครั้งที่ ๓๒ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕)

(การประชุมครั้งที่ ๓๓ วันพุธที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน นายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ผู้มาชี้แจง

๑. รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายณัฐวุฒิ ใสยเกื้อ)
๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๓. ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. กรมป่าไม้
๕. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

เป็นการพิจารณาต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ ๓๒ วันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ นิคมสหกรณ์ นครเดีฐ จังหวัดสุโขทัย ได้มีการจัดตั้งมากกว่า ๓๘ ปี ในรูปแบบของสหกรณ์การเช่าที่ดิน ซึ่งสมาชิกไม่มีการสิทธิและเอกสารสิทธิในที่ดินที่จะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินการเพื่อเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ ของภาครัฐได้ เช่น โครงการรับจำนำข้าว หรือการแปลงเอกสารสิทธิเป็นสินทรัพย์ในการขยายโอกาสเพื่อประกอบอาชีพ ดังนั้น จึงมีความพยายามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีการจัดตั้งนิคมสหกรณ์ ที่สมาชิกสามารถขอรับเอกสารสิทธิได้ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในขณะนั้น ได้อนุมัติในหลักการเพื่อให้มีการจัดตั้งนิคมสหกรณ์ แต่เรื่องดังกล่าวก็เงียบหายไป ขณะที่ในสมัยที่นายเนวิน ชิดชอบ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แจ้งกับตนว่าจะดำเนินการเพื่อให้มีการจัดตั้งนิคมในพื้นที่ป่านครเดีฐ จังหวัดสุโขทัย พร้อมกับนิคมสหกรณ์ในพื้นที่อื่นอีก ๑๒ นิคมสหกรณ์ แต่เกิดเหตุการณ์รัฐประหารขึ้นก่อนที่จะมีการดำเนินการให้แล้วเสร็จ ทั้งนี้ จึงอยากจะทราบความชัดเจนว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันจะดำเนินการเพื่อให้มีการจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในพื้นที่ป่านครเดีฐหรือไม่

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดที่ดินทำกินและปัญหาป่าไม้ถูกบุกรุก โดยคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรพิจารณาว่าในปัจจุบันมีสภาพป่าที่ยังไม่ถูกบุกรุกอยู่ในพื้นที่ใดบ้าง และควรกำหนดแนวเขตที่ชัดเจนเพื่อป้องกันไม่ให้มีการบุกรุกอีกต่อไป ขณะที่พื้นที่ป่าซึ่งมีราษฎรเข้าไปครอบครองทำประโยชน์จนไม่มีสภาพป่าเหลือแล้วก็ควรจะมีการออกเอกสารสิทธิ์ให้กับราษฎรที่ครอบครองอยู่

๒. การกำหนดเงื่อนไขให้ราษฎรที่เป็นสมาชิกของนิคมสหกรณ์การเช่าที่ดิน ๑๓ นิคม ที่จะได้รับสิทธิ์จะต้องเป็นสมาชิกรายเดิมตั้งแต่ได้มีการจัดตั้งนิคมสหกรณ์นั้นเป็นการกำหนดเงื่อนไขที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เนื่องจากสมาชิกรายเดิมอาจจะเสียชีวิตไปแล้ว หรืออาจจะมีการโอนกรรมสิทธิ์ให้กับทายาทแล้ว ดังนั้น การกำหนดเงื่อนไขในการให้สิทธิ์ควรจะสอดคล้องกับสภาพความจริงในปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินการออกกฎกระทรวงเพื่อเพิกถอนสภาพป่าสงวน และการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ดำเนินการได้รวดเร็วและคล่องตัว

มติที่ประชุม

ให้กรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์เร่งรัดในการดำเนินการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในพื้นที่ของนิคมสหกรณ์นครเดิฐ จังหวัดสุโขทัย นิคมสหกรณ์ขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา นิคมสหกรณ์สตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาประมาณ ๓ เดือน ทั้งนี้ ขอให้กรมป่าไม้รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมายังคณะกรรมการเป็นประจำทุกเดือนจนกว่าการดำเนินการจะแล้วเสร็จ

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการได้มีมติมอบหมายให้กรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ โดยดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๓ เดือน โดยจะครบกำหนดวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๖ นั้น

๑. เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้สอบถามความคืบหน้าไปยังกรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์ สรุปดังนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ อยู่ระหว่างการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามที่กรมป่าไม้ได้ขอมา ส่วนกรมป่าไม้อยู่ในขั้นตอนรวบรวมและตรวจเอกสารหลักฐาน เพื่อให้ตรงกับความเป็นจริง เมื่อรวบรวมและตรวจสอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะดำเนินการส่งไปยังผู้บริหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อพิจารณาดำเนินการ ต่อไป

๒. เมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๖ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการได้สอบถามความคืบหน้าไปยังกรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งกรมป่าไม้ได้กล่าวอ้างว่ามีหนังสือขอเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่จะต้องใช้ในการดำเนินการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติจากกรมส่งเสริมสหกรณ์แล้วหลังจากที่มีมติของคณะกรรมการ แต่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานไม่ตรงตามที่กรมป่าไม้

ต้องการ แต่เนื่องจากกรมป่าไม้ยังมีการกิจจำนวนมากที่จะต้องดำเนินการจึงยังไม่ได้ดำเนินการขอเอกสารหลักฐานไปยังกรมส่งเสริมสหกรณ์อีกครั้ง

เรื่องพิจารณา ติดตามความคืบหน้าเรื่องร้องเรียนของนายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง กรณีขอให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่
ป่านครเดิฐ จังหวัดสุโขทัย เพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ (พิจารณาติดตามความคืบหน้า
ต่อจากการประชุม ครั้งที่ ๓๒ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๕)
(การประชุมครั้งที่ ๔๖ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายประทวน เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมป่าไม้
๒. กรมส่งเสริมสหกรณ์

สภาพปัญหา

กรณีปัญหาการขอให้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเดิฐ จังหวัดสุโขทัย เพื่อ
จัดตั้งนิคมสหกรณ์ เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกร กระบวนการจึงได้เชิญหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติ
ในเขตพื้นที่ป่านครเดิฐเกิดผลสำเร็จ ขอให้ใช้แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือดาวเทียมแสดงแนวเขตนิคม
สหกรณ์ของกรมป่าไม้เพื่อความรวดเร็วในการดำเนินงาน รวมทั้งขอให้กรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์
บูรณาการแก้ไขปัญหากรณีการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเดิฐ จังหวัดสุโขทัย เพื่อ
จัดตั้งนิคมสหกรณ์และบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับเกษตรกรต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กรมป่าไม้เป็นผู้รับผิดชอบในการรังวัดแนวเขตที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ
ในเขตพื้นที่นครเดิฐให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการเพิกถอนสภาพป่าสงวนที่
เสื่อมโทรม และจัดตั้งนิคมสหกรณ์นครเดิฐต่อไป ทั้งนี้ ขอให้กรมป่าไม้รายงานผลการดำเนินการให้
คณะกรรมการรับทราบด้วย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

คณะกรรมการมีมติกำหนดให้นิคมสหกรณ์นครเดิฐเป็นนิคมนำร่องในการเพิกถอนป่าสงวน
แห่งชาติ โดยเสนอแนะให้กรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการจัดทำข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่สำคัญ
ให้เสร็จเป็นที่เรียบร้อย รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขให้ชัดเจนเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกนิคมสหกรณ์นครเดิฐนำ
ที่ดินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ จากนั้นให้กรมป่าไม้ดำเนินการทำหนังสือไปยังปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะ

เลขานุการคณะกรรมการศึกษาแก้ไขปัญหาด้านเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินของกลุ่มเครือข่ายสหกรณ์ผู้เช่า ๑๓ นิคมสหกรณ์ ดำเนินการพิจารณาเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมในเขตนิคมสหกรณ์นครเดิฐ รวมทั้งให้กรมป่าไม้รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการมายังคณะกรรมการการได้รับทราบทุก ๒ เดือน

เรื่องพิจารณา ติดตามความคืบหน้าการดำเนินการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์ฯ ๑๓ นิคมสหกรณ์ (การประชุมครั้งที่ ๕๓ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายประพนธ์ เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๒. กรมป่าไม้
๓. สำนักจัดการที่ดินป่าไม้

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากการประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ ๔๖ วันพุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖ ที่ประชุม ได้พิจารณาติดตามความคืบหน้าเรื่องร้องเรียนของนายประพนธ์ เขียวฤทธิ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง กรณีขอให้เพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่ป่านครเดิฐเพื่อจัดตั้งนิคมสหกรณ์ ซึ่งที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กรมป่าไม้เป็นผู้รับผิดชอบในการรังวัดแนวเขตที่ดินป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่นครเดิฐให้แล้วเสร็จภายใน ๓ เดือน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการเพิกถอนสภาพป่าสงวนที่เสื่อมโทรม และจัดตั้งนิคมสหกรณ์นครเดิฐต่อไป ทั้งนี้ กรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมแล้ว

ในการนี้ เพื่อให้การเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์ ๑๓ นิคมเป็นผลสำเร็จและจัดสรรให้แก่เกษตรกรในรูปของนิคมสหกรณ์ คณะกรรมการจึงกำหนดที่จะพิจารณาติดตามความคืบหน้าการดำเนินการเพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติในเขตพื้นที่นิคมสหกรณ์ฯ ๑๓ นิคมสหกรณ์

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายอภิรัตน์ ไชยพร นายกสมาคมส่งเสริมการประมง และคณะ กรณีปัญหาการชำระค่าบริการและการต่อใบอนุญาตของผู้ประกอบกิจการแพปลาในสะพานปลากรุงเทพ (การประชุมครั้งที่ ๓๗ วันพุธที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

ผู้ร้องเรียน นายอภิรัตน์ ไชยพร นายกสมาคมส่งเสริมการประมง และคณะ

ผู้มาชี้แจง

๑. องค์การสะพานปลา
๒. กรมชลประทาน
๓. จังหวัดระยอง
๔. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งควายกิน
๕. เกษตรกรชาวสวนผลไม้จังหวัดระยอง
๖. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

ผู้ประกอบกิจการแพปลาในพื้นที่สะพานปลากรุงเทพ ได้ร้องเรียนกรณีปัญหาการชำระค่าบริการ และการต่อใบอนุญาตของผู้ประกอบกิจการแพปลาในสะพานปลากรุงเทพ จึงขอให้คณะกรรมการพิจารณาหาแนวทางบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับผู้ประกอบกิจการแพปลา คณะกรรมการจึงเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม เพื่อรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการเรียกเก็บค่าบริการและการต่อใบอนุญาตประกอบกิจการแพปลาในพื้นที่สะพานปลากรุงเทพ ความคืบหน้าในการก่อสร้างสถานที่ประกอบกิจการแพปลาแห่งใหม่ในพื้นที่ สะพานปลากรุงเทพ แทนสถานที่เดิมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ แนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประกอบกิจการแพปลาในพื้นที่สะพานปลากรุงเทพ กรณีการค้างชำระค่าบริการ ปี ๒๕๕๔-๒๕๕๕ และกรณีไม่สามารถต่อใบอนุญาตประกอบกิจการแพปลา ปี ๒๕๕๔

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ในพื้นที่เขตบางบอนนั้น หากให้สมาคมส่งเสริมการประมงไปประกอบกิจการจะเป็นการแข่งขันกับองค์การสะพานปลา
๒. การที่สมาคมส่งเสริมการประมงจะไปประกอบธุรกิจในพื้นที่เขตบางบอน พร้อมทั้งยังต้องการได้พื้นที่เดิมขององค์การสะพานปลาดังนั้น การกระทำดังกล่าวอาจไม่เป็นธรรมแก่ผู้ประกอบกิจการแพปลารายอื่น ๆ
๓. ในพื้นที่เขตบางบอน องค์การสะพานปลาควรจะเข้าไปมีส่วนร่วม โดยอาจจัดให้เป็นพื้นที่สาขาโดยให้ผู้ประกอบการรายอื่น ๆ นอกจากฝ่ายผู้ร้องและคณะสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการใช้พื้นที่ได้
๔. องค์การสะพานปลาควรผ่อนผันระยะเวลาให้แก่ผู้ร้องและคณะในการที่จะย้ายออกจากพื้นที่พิพาท เนื่องจากองค์การสะพานปลาเป็นองค์การของรัฐมีหน้าที่ในการดูแลประชาชน

แนวทางแก้ไขปัญหา

ภายหลังจากการพิจารณาผู้ร้องและคณะกรรมการการ ได้มีข้อตกลงกับองค์การสะพานปลา ดังนี้
องค์การสะพานปลาทกลงที่จะขยายระยะเวลาในการรื้อถอนอาคารในพื้นที่พิพาท (ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๖๘๑ ตำบลบ้านทวาย (ยานนาวา) อำเภอบางรัก (สาทร) จังหวัดกรุงเทพมหานคร) ออกไปจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ และฝ่ายผู้ร้องและคณะทกลงที่จะย้ายออกจากพื้นที่พิพาท (ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๖๘๑ ตำบลบ้านทวาย (ยานนาวา) อำเภอบางรัก (สาทร) จังหวัดกรุงเทพมหานคร) ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ส่วนในเรื่องค่าบริการและค่าเช่าค้ำชำระ องค์การสะพานปลาจะดำเนินการฟ้องร้องใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

ผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา ได้มีหนังสือมายังประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์แจ้งว่า คณะกรรมการองค์การสะพานปลาได้มีการประชุมในเรื่องดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และมีความเห็นสรุปได้ ดังนี้

๑. ในประเด็นเรื่องร้องเรียนดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ องค์การสะพานปลา มีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำพิพากษา คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๔/๒๕๕๒ มีความเสียหายที่เป็นเงินอย่างน้อยเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ที่จะต้องชำระแก่สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

๑.๒ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นโจทก์ตามคำพิพากษา คดีหมายเลขแดงที่ ๒๒๑๔๑๒๕๕๒ มีสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายตามคำพิพากษาที่จะบังคับคดีกับองค์การสะพานปลา เมื่อใดก็ได้จะไม่รับรู้ถึงมติที่ประชุมคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ที่ให้ขยายระยะเวลาการรื้อถอนออกไปถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ หากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้กรมบังคับคดีเข้ามาบังคับคดีกับองค์การสะพานปลา ก่อนวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ หรือก่อนวันที่องค์การสะพานปลาจะรื้อถอนแล้วเสร็จย่อมกระทำได้ตลอดเวลาจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงกับองค์การสะพานปลาและบริษัทสมพร ๓๔๕ เมทล ออลไทพ คอมเมอร์ส จำกัด

๑.๓ การขยายเวลาการรื้อถอน จะทำให้แพปลาที่ประกอบกิจการแพปลา โดยไม่มีใบอนุญาตกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา พ.ศ.๒๔๙๖ มาตรา ๒๙ และ ๓๐ ซึ่งมีโทษทางอาญาทั้งปรับและจำคุก กรมประมงมีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องบังคับใช้กฎหมาย การขยายเวลาให้จะเท่ากับเป็นการสนับสนุนให้แพปลากระทำความผิดต่อกฎหมายต่อไป

๑.๔ บริษัท สมพร ๓๔๕ เมทล ออลไทพ คอมเมอร์ส จำกัด ผู้เป็นคู่สัญญากับองค์การสะพานปลาจะได้รับความเสียหายจากการที่เข้าไปทำงานไม่ได้ จากการขยายระยะเวลาถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นการขยายเวลาเกินระยะเวลาการทำงานไปแล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน ซึ่งจะครบกำหนดในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๕

๒. คณะกรรมการองค์การสะพานปลา จึงมีมติให้องค์การสะพานปลาแจ้งคณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ขอให้พิจารณาทบทวนการขยายระยะเวลาการรื้อถอนออกไปส่งวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ และขอให้คณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ เชิญผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดประกอบด้วย สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมบังคับคดี กรมประมง บริษัท สมพร ๓๔๕ เมทิล ออลไทฟ คอมเมอร์ส จำกัด รวมทั้งองค์การสะพานปลา และสมาคมส่งเสริมการประมงไปร่วมประชุมเพื่อรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกันโดยเร็วที่สุด

นอกจากนี้ สมาคมส่งเสริมการประมง ได้มีหนังสือมายังประธานคณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ ขอสำเนานบันทึกการประชุมคณะกรรมการธิการการเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เพื่อแจ้งแก่สมาชิกสมาคมและเก็บไว้เป็นหลักฐาน อันจะก่อขวัญและกำลังใจในการดำเนินธุรกิจต่อไป

เรื่องพิจารณา แนวทางการแก้ไขปัญหาการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในนาข้าว เพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกันการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
(การประชุมครั้งที่ ครั้งที่ ๓๘ วันพุธที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมวิชาการเกษตร
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร
๓. กรมการข้าว

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากปี ๒๕๕๔ ได้เกิดสถานการณ์การระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในหลายพื้นที่โดยเริ่มมีการระบาดในต้นเดือนมีนาคม และขยายพื้นที่การระบาดอย่างต่อเนื่องจนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีพื้นที่รวม ๑,๖๘๐,๒๘๔ ไร่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการควบคุมการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ต่อมาการระบาดได้ยุติลงเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๔

สำหรับสถานการณ์การระบาดในปี ๒๕๕๕ มีการแพร่ระบาดเพิ่มมากขึ้น ซึ่งคณะกรรมาธิการพิจารณาเห็นว่า ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเกษตรกรเป็นอย่างมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการรองรับการแพร่ระบาดของเพลี้ยกระโดดที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรรมาธิการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรบูรณาการร่วมกัน โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในการให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน
๒. กรมวิชาการเกษตรควรทำความเข้าใจแก่เกษตรกร ในกรณีการใช้ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรของบริษัทเอกชน ซึ่งมีการโฆษณาอย่างแพร่หลาย และเกินความเป็นจริง
๓. กรมวิชาการเกษตรควรตรวจสอบเรื่องงบประมาณที่เข้าซ้อนกับหน่วยงานอื่น ในเรื่องการซื้อขายกำจัดโรคระบาด

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดมาตรการควบคุมเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ดังนี้

๑. มาตรการเฝ้าระวัง จัดตั้งศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้านและเกษตรกรติดตามสถานการณ์ในแปลงนาอย่างต่อเนื่องทุกสัปดาห์
๒. มาตรการแจ้งเตือนภัย วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช หากมีแนวโน้มเกิดการระบาด คือพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เฉลี่ยตั้งแต่ ๑ - ๑๐ ตัว/จุดให้แจ้งเตือนภัยทันทีทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เช่น โทรศัพท์แจ้งในชุมชน การแจ้งเตือนผ่านหอกระจายข่าววิทยุชุมชน รถประชาสัมพันธ์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น และหนังสือพิมพ์รายวัน เป็นต้น
๓. มาตรการควบคุม ใช้หลักการควบคุมเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลโดยวิธีผสมผสาน โดย

๓.๑ การป้องกันไม่ให้เกิดการระบาด

- ๑) ปรับปรุงบำรุงดินโดยไถกลบตอซัง แทนการเผา และทำนาไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
- ๒) ปลุกข้าวพันธุ์ต้านทาน เช่น กข๒๙ กข๓๑ กจ๔๑ สุพรรณบุรี ๑ พิษณุโลก ๒ และใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสม ๑๐ - ๑๕ กก./ไร่
- ๓) ใช้ปุ๋ยเคมีพอเหมาะตามคำแนะนำ
- ๔) สำรวจแปลงนาสม่ำเสมอทุกสัปดาห์
- ๕) การจัดการและรักษาระบบนิเวศในนาข้าว

๓.๒ การควบคุมการระบาดไม่ให้ขยายพื้นที่

- ๑) ใช้เชื้อราบิวเวอร์เรีย อัตรา ๑ กิโลกรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร
- ๒) สารสะเดาพ่นเพื่อยับยั้งการลอกคราบ
- ๓) ระบายน้ำออกและเข้าแปลงสลับกัน เพื่อปรับสภาพไม่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต
- ๔) ใช้กับดักแสงไฟและเครื่องดูดแมลง
- ๕) ใช้กับดักกาวเหนียว
- ๖) ใช้สารเคมีที่ถูกต้องและไม่ใช้สารเคมี ๓๗ ชนิดที่ทำให้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลระบาดมากขึ้น ตามคำแนะนำของกรมการข้าว

๔. มาตรการช่วยเหลือเยียวยา

๔.๑ สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและชุมชนให้สามารถจัดการศัตรูพืชได้ด้วยตนเอง

๔.๒ กรณีเกิดความเสียหายจากการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือหรือสนับสนุนปัจจัยควบคุม เช่น เครื่องดูดแมลง สารชีวภัณฑ์ หรือเมล็ดพันธุ์ข้าวต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เป็นต้น

๔.๓ กรณีมีความเสียหายโดยสิ้นเชิงดำเนินการตามขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลัง

๕. มาตรการติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามมาตรการควบคุมเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล จึงมีการติดตามผล ดังนี้

๕.๑ การใช้พันธุ์ข้าวต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและอัตราการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว

๕.๒ ความรู้และการปฏิบัติของเกษตรกร เรื่องการควบคุมเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น การใช้เครื่องดูดแมลง

๕.๓ การดำเนินงานของศูนย์ข้าวชุมชนและศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตขยายเชื้อราบิวเวอร์เรีย การสำรวจติดตามสถานการณ์ ศัตรูพืช การแจ้งเตือนภัย เป็นต้น

๖. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดูแล และเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องหอยเชอร์รี่ และโรคฉีหนูระบาด เนื่องจากแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ ควรมีการส่งเสริมการเลี้ยงเป็ดไรทุ่ง ซึ่งสามารถช่วยลดปัญหาเรื่องหอยเชอร์รี่ได้

**การปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติ
ของประธานสภาเกษตรกรจังหวัด**

(คณะกรรมการมีการพิจารณา จำนวน ๓ ครั้ง คือ การประชุมครั้งที่ ๓๙ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖ ครั้งที่ ๔๔ วันพุธที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๔๕ วันพุธที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

เรื่องพิจารณา พิจารณาเรื่องร้องเรียนของนายกิตติชัย บาลี สมาชิกสภาเกษตรกรระดับอำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี และคณะ กรณีขอความเป็นธรรมเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาบุคคล เพื่อคัดเลือกเป็นหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี ไม่มีความโปร่งใสและไม่เป็นธรรม
(การประชุมครั้งที่ ๓๙ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายกิตติชัย บาลี สมาชิกสภาเกษตรกรระดับอำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี และคณะ

ผู้มาชี้แจง ๑. สภาเกษตรกรแห่งชาติ
๒. สภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี

สภาพปัญหา

ด้วยพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดให้เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติมีอำนาจแต่งตั้งสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด และเลขาธิการสภาเกษตรกรจังหวัด ซึ่งหมายความว่า เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติมีอำนาจแต่งตั้งสำนักงานเลขาธิการสภาเกษตรกรจังหวัดได้ จึงเกิดความไม่เป็นธรรมในการสรรหา

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. การแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัด มีการดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย หรือไม่ ดังนั้น สภาเกษตรกรแห่งชาติจะต้องมีการดำเนินการตรวจสอบเพื่อหาข้อเท็จจริงต่อไป
๒. ควรมีการตรวจสอบเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว ในจังหวัดอื่น ๆ ด้วย ว่ามีกรณีดังกล่าวหรือไม่

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเพื่อคัดเลือกเป็นหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี โดยคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ได้เชิญฝ่ายผู้ร้องมาร่วมประชุม พร้อมทั้งนำพยานหลักฐานต่าง ๆ มาชี้แจงต่อคณะกรรมการ แต่เนื่องจากผู้ร้องกับพวกได้ร้องเรียนไปอีกหลายหน่วยงานเกี่ยวกับการคัดเลือกหัวหน้าสำนักงาน แต่ปรากฏว่า มีสมาชิกบางจังหวัดถอนการลงลายมือชื่อสนับสนุนข้อร้องเรียนดังกล่าว โดยอ้างเหตุผลว่าได้ลงนามไปเพราะสำคัญผิดในประเด็นข้อร้องเรียน ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่ง เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงที่ได้มีการร้องเรียนใหม่ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายต่อไป

สำหรับประเด็นข้อกฎหมายมาตรา ๓๗ ประกอบมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภา
เกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ในกรณีมีมติสองในสามให้สมาชิกพ้นจากตำแหน่ง นั้น ได้มีการหารือ
กฤษฎีกาในประเด็นดังกล่าวแล้ว และกฤษฎีกาไม่รับตีความ เนื่องจากเป็นอำนาจสภาเกษตรกรแห่งชาติที่
จะพิจารณาตามมาตรา ๑๑ (๑๐) พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้น สภา
เกษตรกรแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการกิจการสภาพิจารณา ศึกษา และเสนอความเห็นต่อสภา
เกษตรกรแห่งชาติ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย และกำหนดแนวทางในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวต่อไป

เรื่องพิจารณา พิจารณาเรื่องร้องเรียนของสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย กรณีประธาน
สภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับ
ของสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยเฉพาะการสรรหาบุคคลเข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ
ในสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย
(การประชุมครั้งที่ ๔๔ วันพุธที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และครั้งที่ ๔๕ วันพุธที่ ๒๓
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย

ผู้มาชี้แจง ๑. ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย
๒. หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย

สภาพปัญหา

ด้วยประธานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบ
ข้อบังคับของสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยเฉพาะการสรรหาบุคคลเข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานสภา
เกษตรกรจังหวัดหนองคาย ส่งผลให้สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายได้รับความเดือดร้อน

ผลการพิจารณา

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาการสรรหาบุคคลเข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงาน
สภาเกษตรกรจังหวัดเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ และประสบปัญหาเช่นเดียวกันในหลายจังหวัด ดังนั้น เพื่อให้
การพิจารณาเป็นไปด้วยความรอบคอบ ได้รับทราบข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เพียงพอเพื่อเป็นประโยชน์ในการ
พิจารณาของคณะกรรมการ ที่ประชุมจึงมีมติให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวอีกครั้ง

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเพื่อ
คัดเลือกเข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย โดยคณะกรรมการตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงได้เชิญฝ่ายผู้ร้อง ผู้ถูกร้องและหัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายมาให้ถ้อยคำ
พร้อมทั้งนำพยานหลักฐานต่าง ๆ มาชี้แจงต่อคณะกรรมการแล้ว และคณะกรรมการได้เชิญพนักงานของ
สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายจำนวน ๕ คน มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการในวันที่ ๒๐

สิงหาคม ๒๕๕๖ เพื่อที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อเสนอความเห็นต่อ
ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติต่อไป

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายและสมาชิกสภาเกษตรกร
จังหวัดสกลนคร กรณีประธานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วย
กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของสภาเกษตรกรแห่งชาติ โดยเฉพาะการสรรหาบุคคล
เข้ารับตำแหน่งต่าง ๆ ในสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย และจังหวัดสกลนคร
(เรื่องสืบเนื่อง)
(การประชุมครั้งที่ ๔๕ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดสกลนคร

ผู้มาชี้แจง ๑. สภาเกษตรกรแห่งชาติ
๒. สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดสกลนคร
๓. สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจาก สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย และสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดสกลนคร
ได้ร้องเรียนขอความเป็นธรรม กรณีประธานสภาเกษตรกรจังหวัดหนองคายปฏิบัติหน้าที่ไม่ชอบด้วย
กฎหมาย และระเบียบข้อบังคับของสภาเกษตรกรแห่งชาติเกี่ยวกับการสรรหาบุคคลเข้ารับตำแหน่ง

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๑. ควรมีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่ที่ดีให้กับสมาชิกสภาเกษตรกรแห่งชาติ สมาชิกสภา
เกษตรกรจังหวัด และพนักงาน เพื่อให้เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็งเหมือนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกร
๒. ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง ควรมีการพูดคุยหารือเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน และ
ลดความขัดแย้งในองค์กร
๓. ควรมีการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียนของสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี สภา
เกษตรกรจังหวัดหนองคาย และสภาเกษตรกรจังหวัดสกลนคร เป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหาจังหวัด อื่น ๆ
ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน
๔. สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติควรมีการสร้างเครือข่าย เพื่อดำเนินการในเชิงรุก โดยมีการ
กำหนดยุทธศาสตร์และการพัฒนา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติไปดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี สภาเกษตรกรจังหวัดหนองคาย และสภาเกษตรกรจังหวัดสกลนคร ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

สำหรับประเด็นข้อกฎหมายมาตรา ๓๗ ประกอบมาตรา ๙ (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ในกรณีมีมติสองในสามให้สมาชิกพ้นจากตำแหน่ง นั้น ได้มีการหารืออภิปรายในประเด็นดังกล่าวแล้ว และอภิปรายไม่รับตีความ เนื่องจากเป็นอำนาจสภาเกษตรกรแห่งชาติที่จะพิจารณาตามมาตรา ๑๑ (๑๐) พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้น สภาเกษตรกรแห่งชาติได้มอบหมายให้คณะกรรมการกิจการสภาพิจารณา ศึกษา และเสนอความเห็นต่อสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย และกำหนดแนวทางในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวต่อไป

เรื่องพิจารณา พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการเรื่องสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ของสหภาพยุโรป
(การประชุมครั้งที่ ๓๙ วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๒. กรมการค้าต่างประเทศ

สภาพปัญหา

เพื่อรับทราบข้อมูลและรายละเอียด เพื่อเตรียมความพร้อมรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสิทธิพิเศษทางภาษี GSP ของสหภาพยุโรป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมรับผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการตัดสิทธิพิเศษทางภาษี GSP ของสหภาพยุโรป
๒. ควรมีการให้ข้อมูลแก่เกษตรกรเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ทราบเกี่ยวกับสิทธิพิเศษทางภาษี GSP ของสหภาพยุโรป แต่ในปัจจุบันผู้ส่งออกและผู้ประกอบการได้รับทราบข้อมูลและมีการเตรียมความพร้อมแล้ว
๓. ควรมีการทำความเข้าใจกับต่างประเทศเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย กรณีพ่อแม่สอนลูกให้ทำงานเนื่องจากในขณะนี้หลายประเทศได้ใช้เป็นมาตรการในการกีดกันทางการค้า โดยอ้างว่ามีการใช้แรงงานเด็ก

เรื่องพิจารณา พิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน
(ครั้งที่ ๔๑ วันพุธที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการยิบยกขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช.)
๒. กรมชลประทาน
๓. กรมทรัพยากรน้ำ

สภาพปัญหา

เพื่อรับทราบแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปี ๒๕๕๖ สำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช.) รวมถึงความเป็นมาในการจัดตั้งและงบประมาณเพื่อการฟื้นฟูเยียวยาความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. ในการดำเนินการโครงการต่าง ๆ ภายใต้วงเงินกู้ ๓๕๐,๐๐๐ ล้านบาท ควรต้องมีการพิจารณาว่าโครงการที่จะดำเนินการต้องก่อให้เกิดประโยชน์และเกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในการบริหารจัดการน้ำของประเทศอย่างแท้จริง

๒. ประเทศไทยแก้ไขปัญหาที่ท่วมโดยมุ่งเน้นในการแก้ไขโครงสร้างทางวิศวกรรมแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขโครงสร้างทางสังคม เช่น การบุกรุกที่ดินที่อยู่บริเวณริมคูคลอง การทิ้งสิ่งปฏิกูลลงไปในแม่น้ำลำคลอง การถมทางน้ำโดยไม่ได้มีการใส่ท่อลอดให้น้ำสามารถระบายไปตามทางน้ำเดิมได้

๓. สาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมคือ แม่น้ำ คู คลอง ตื้นเขิน ถูกบุกรุก

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการสร้างเขื่อนกั้นลำน้ำยม โดยมีลักษณะเป็นเขื่อนกั้นอยู่ในลำน้ำเหมือนกับเขื่อนเจ้าพระยา แทนการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น เพื่อลดผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมจากการก่อสร้างเขื่อนแก่งเสือเต้น

๕. ในการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์อาจจะไม่ได้ช่วยแก้ไขป้องกันปัญหาน้ำท่วม แต่ช่วยในการควบคุมปริมาณน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อป้องกันปัญหาน้ำทะเลหนุน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรในพื้นที่ภาคกลาง และกรุงเทพมหานคร เนื่องจากในช่วงหน้าแล้งในแต่ละวันจะต้องมีการปล่อยน้ำผ่านแม่น้ำเจ้าพระยาปริมาณ ๔ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวินาที เพื่อป้องกันน้ำทะเลหนุน ทั้งนี้บริเวณที่จะมีการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์เป็นจุดที่ประชาชนใช้เป็นเส้นทางในการลักลอบเข้าไปล่าสัตว์ ดังนั้น ถ้าหากมีการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ก็จะเป็นการปิดเส้นทางในการลักลอบเข้าไปล่าสัตว์ได้ ขณะเดียวกัน ในการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ก็จะเสียพื้นที่ป่าเพื่อใช้ในการก่อสร้างไม่มากนัก

๖. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับการนำน้ำที่อยู่บริเวณผิวดินลงไปเก็บกักไว้ในชั้นใต้ดิน ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาที่ท่วมได้ในระดับหนึ่ง

๗. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาเกี่ยวกับการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำน้อย อ.ตาปลา บริเวณลุ่มน้ำป่าสัก เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่สามารถกักเก็บน้ำได้เป็นอย่างดี โดยไม่ต้องมีการเวนคืนที่ดิน รวมถึงควรมีการพิจารณาในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบริเวณพื้นที่วังเจริญ และบริเวณพื้นที่เขาขาด บริเวณลุ่มน้ำป่าสัก เพื่อช่วยในการชะลอน้ำจากแม่น้ำป่าสัก และกักเก็บน้ำไว้เพื่อการทำการเกษตรกรรม นอกจากนี้ ยังควรมีการขุดลอกแม่น้ำป่าสัก ที่ต้นเขิน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ

๘. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาเกี่ยวกับการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ บริเวณทางขึ้นของ ภูทับเบิก ที่เรียกว่าภูโปรด ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับภูน้ำก้อ เนื่องจากสามารถป้องกันน้ำท่วม ในเขตพื้นที่อำเภอหล่มสัก และอำเภอหล่มเก่าได้

๙. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาเกี่ยวกับการก่อสร้างฝายกั้นลำน้ำคลองพระสทิง จังหวัด จันทบุรี เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้ง ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี สระแก้วและปราจีนบุรี

๑๐. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาเกี่ยวกับก่อสร้างฝายหินทิ้งบริเวณลุ่มน้ำชี เพื่อชะลอน้ำ และกักเก็บน้ำ เนื่องจากฝายหินทิ้งที่มีอยู่เริ่มเสื่อมสภาพจนไม่สามารถกักเก็บน้ำและชะลอน้ำได้ ทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้น้ำจากแม่น้ำชีเพื่อการอุปโภคบริโภคในช่วงหน้าแล้งได้

๑๑. การประชาสัมพันธ์ที่ไม่เพียงพอในการปล่อยน้ำเข้าสู่แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พื้นที่ทางการเกษตรบริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาได้รับความเสียหายเป็นวงกว้าง

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กรมชลประทานจัดส่งรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการก่อสร้างต่าง ๆ ในพื้นที่ของจังหวัดสงขลาตามที่ นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการธิการ คนที่สอง ได้ซักถามในที่ประชุม รวมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการก่อสร้างประตูระบายน้ำท่าเกวียน อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ตามที่นางสาวสุนทรี ชัยวิรัตน์ กรรมการธิการ ได้ซักถามในที่ประชุม มายังคณะกรรมการธิการต่อไป

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของชมรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาเส้นจังหวัดเพชรบูรณ์และจังหวัดหนองคาย เนื่องจากไม่ได้รับความเป็นธรรมในการแข่งขันทางการค้า
(การประชุมครั้งที่ ๔๒ วันพุธที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน ชมรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาเส้นจังหวัดเพชรบูรณ์ และชมรมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยาเส้น

ผู้มาชี้แจง กรมสรรพสามิต

สภาพปัญหา

ด้วยพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๒๐ ได้ยกเว้นการเก็บภาษียาเส้นพันธุ์พื้นเมือง เป็นเหตุให้เกิดช่องว่างในการแข่งขันทางการค้า และเกิดการแอบอ้างของผู้ประกอบการรายใหญ่ว่าเป็นยาเส้นพันธุ์พื้นเมือง คณะกรรมการจึงได้กำหนดที่จะพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการแก้ไขพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. ๒๕๐๙ เพื่อยกเลิกการยกเว้นการเก็บภาษียาสูบพันธุ์พื้นเมือง

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้ทำหนังสือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอให้มีการชะลอการบังคับใช้กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าแสตมป์ยาสูบ พ.ศ. ที่ได้อนุมัติหลักการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกาศใช้เป็นกฎหมาย เพื่อให้ผู้ประกอบการยาเส้นที่ไม่ได้รับสิทธิในกรณีพันธุ์พื้นเมืองมีระยะเวลาในการปรับตัวให้สามารถประกอบกิจการต่อไปได้ และมอบหมายให้กรมสรรพสามิตเร่งดำเนินการสำรวจตรวจสอบผู้ประกอบการที่ได้รับสิทธิพันธุ์พื้นเมืองให้สอดคล้องตามความเป็นจริง เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ประกอบการทุก ๆ ราย อย่างเท่าเทียมกัน

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

เลขาธิการสภาเกษตรกรแห่งชาติ มีหนังสือมายังประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ชี้แจงความเห็นของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. กรณีที่คณะกรรมการขอให้แก้ไขข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ข้อ ๕ (๔) เพื่อให้สมาชิกพรรคการเมืองเป็นพนักงานของสำนักงานได้นั้น สำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ แจ้งว่า ข้อบังคับสภาเกษตรกรแห่งชาติว่าด้วยการบริหารงานบุคคล ข้อ ๕ (๔) “ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงานต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง ” นั้น ไม่หมายความว่ารวมถึงสมาชิกพรรคการเมืองจึงไม่ต้องแก้ไขแต่ประการใด

๒. กรณีขอให้ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นขณะนี้ได้มีการตั้งกรรมการเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว และอยู่ระหว่างการดำเนินการ

๓. กรณีขอให้สภาเกษตรกรแห่งชาติจัดประชุมสภาเกษตรกรระดับจังหวัดทั้งหมดในจังหวัดอุดรธานี โดยเชิญคณะกรรมการเข้าร่วมประชุมด้วย ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ

เรื่องพิจารณา แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ต่าง ๆ
(ครั้งที่ ๔๔ วันพุธที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการยิบยักขึ้นพิจารณาสอบสวนหรือศึกษา

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กรมชลประทาน
๓. กรมส่งเสริมการเกษตร
๔. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร
๕. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

สภาพปัญหา

ด้วยประเทศไทยมักประสบปัญหาภัยแล้งในหลายพื้นที่ ส่งผลให้เกษตรกรผู้เพาะปลูกได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากขาดแคลนน้ำใช้ในการเกษตร กระทบต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกรและครอบครัว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงต้องเตรียมแผนรับสถานการณ์ภัยแล้งที่จะมาถึง และบูรณาการร่วมกันเพื่อหาแนวทางป้องกันให้แก่เกษตรกร

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรรมาธิการ

๑. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องของภัยแล้ง ซึ่งมี ๒ ลักษณะ คือ ฝนแล้ง และฝนทิ้งช่วง ซึ่งจะมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และการช่วยเหลือที่แตกต่างกัน
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการบังคับอย่างจริงจังในการทำนาปรังของเกษตรกร
๓. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะต้องมีเครื่องมือและอุปกรณ์ในการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๔. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดสรรอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ครบถ้วน สมบูรณ์สามารถใช้งานได้ เช่น การจัดสรรเรือให้แก่ผู้ประสบภัยควรจะต้องมีพายหรือเครื่องยนต์ด้วย

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว เพื่อให้ความช่วยเหลือเรื่องการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้
กรณีอุทกภัยของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัดจังหวัดสงขลา
(การประชุมครั้งที่ ๔๖ เมื่อวันที่พุธที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมส่งเสริมสหกรณ์
๒. สมาชิกสหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด

สภาพปัญหา

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาญัตติของนายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด เรื่องการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้กรณีประสบอุทกภัย เมื่อปี ๒๕๕๔

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

ความเห็นของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ พิจารณาเห็นว่า ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบมาตรการให้ครอบคลุมสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยปี ๒๕๔๘ ของจังหวัดสงขลา โดยการให้ความช่วยเหลือจะต้องเป็นกรณีที่ได้รับ ความเสียหายจริงและไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่นตามความเห็นชอบของสำนักงบประมาณ ดังนั้น เพื่อบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนให้กับสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ลงไปตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงกรณีสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยปี ๒๕๔๘ อีกครั้งหนึ่ง โดยการจัดทำประชาคมและประสานผู้นำท้องถิ่นเพื่อจัดประชุมประชาคมและสอบถามข้อเท็จจริงความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงจากกรณีอุทกภัยปี ๒๕๔๘ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาให้ความช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยปี ๒๕๔๘ ต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่ง โดยการจัดทำประชาคมและประสานผู้นำท้องถิ่นเพื่อจัดประชุมประชาคมและสอบถามข้อเท็จจริงความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงจากกรณีอุทกภัยปี ๒๕๔๘ และหาแนวทางให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้กรณีอุทกภัยปี ๒๕๔๘ ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สามารถขอรับการชดเชยดอกเบี้ย ทั้งนี้ ขอให้กรมส่งเสริมสหกรณ์รายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการฯ รับทราบด้วย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

จังหวัดสงขลาได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อตรวจสอบการให้ความช่วยเหลือด้านหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด ที่ประสบอุทกภัยปี ๒๕๔๘ โดยมีสหกรณ์จังหวัดสงขลาเป็นประธานกรรมการ ซึ่งคณะทำงานฯ ได้มีการประชุมเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๖ ปรากฏว่าผู้ร้องเรียนจำนวน ๔ ราย เป็นสมาชิกสหกรณ์เพียงรายเดียวเท่านั้น คือ นางกันยา ส่องสว่าง ประกอบกับผู้ร้องเรียนมิได้ลงลายมือชื่อในแบบคำขอขยายระยะเวลาการพักชำระหนี้ที่สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด ได้แจกให้แก่ประธานกลุ่มของแต่ละกลุ่มเพื่อให้สมาชิกผู้ได้รับความเสียหายลงลายมือชื่อในท้ายแบบคำขอ ซึ่งหลังจากนั้น สหกรณ์การเกษตรระโนด จำกัด ได้มีการตรวจสอบเพิ่มเติมสำหรับสมาชิกที่ยังมิได้ลงลายมือชื่อ และรายงานขอเงินงบประมาณช่วยเหลือเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ จากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสงขลาแต่ไม่ได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ ดังนั้น ที่ประชุมคณะทำงานฯ จึงมีมติเห็นว่าสมาชิกสหกรณ์รายที่ร้องเรียนไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนด ส่งผลให้ไม่ได้รับการช่วยเหลือด้านหนี้สินเช่นเดียวกับสมาชิกสหกรณ์อื่น ๆ

เรื่องพิจารณา พิจารณาติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสบอุทกภัย
ปี ๒๕๕๔
(การประชุมครั้งที่ ๔๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ คณะกรรมาธิการยิบยกขึ้นมาพิจารณาเพื่อติดตามความคืบหน้า

ผู้มาชี้แจง ๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๓. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๔. สำนักงานงบประมาณ
๕. สำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (สบอช.)

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากอุทกภัยปี ๒๕๕๔ เป็นอุทกภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อพื้นที่ทางการเกษตรเป็นวงกว้าง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเกณฑ์และอัตราช่วยเหลือเกษตรกรเป็นกรณีพิเศษ กรรมาธิการจึงได้มีการพิจารณาเพื่อติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือในประเด็นดังกล่าว

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

๑. ในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายภัยพิบัติต่าง ๆ รัฐบาลไม่ควรกำหนดเกณฑ์และอัตราช่วยเหลือเกษตรกรเป็นกรณีพิเศษ แต่ควรปรับเกณฑ์และอัตราการช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายอุทกภัยให้สอดคล้องกับต้นทุนการผลิตของเกษตรกร เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและความรวดเร็วในการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยช่วยเหลือให้กับเกษตรกร

๒. ปัญหาสำคัญในการดำเนินการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหายภัยพิบัติทางธรรมชาติคือ ปัญหาความคลาดเคลื่อนในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการแจ้งขอรับความช่วยเหลือ เช่น ขณะที่เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติประชาชนไม่ได้อยู่ในพื้นที่ จึงไม่ได้แจ้งขอรับความช่วยเหลือ แต่เมื่อแจ้งขอรับความช่วยเหลือกลับเกินกำหนดระยะเวลาที่หน่วยงานของรัฐได้ระบุไว้ จึงไม่สามารถแจ้งความประสงค์ในการขอรับความช่วยเหลือได้ หรือกรณี ชาวประมงที่มีการรวมกลุ่มกันในพื้นที่อำเภอระโนดสามารถขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐได้ แต่ชาวประมงอีกอำเภอไม่สามารถขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับความช่วยเหลือ เนื่องจากไม่ได้มีการรวมกลุ่มเกษตรกร ดังนั้น หน่วยงานของรัฐควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการขอรับความช่วยเหลือที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้เป็นการทั่วไปในทุกพื้นที่

๓. ในการป้องกันปัญหายอุทกภัย นอกจากจะให้ความสำคัญกับการวางระบบโครงสร้างทางวิศวกรรมแล้ว ยังควรให้ความสำคัญกับการระบบโครงสร้างทางสังคมด้วย เช่น การปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องในการไม่ก่อสร้างอาคารบ้านเรือนรุกล้ำแนวเขตลำนํ้า การถมดินโดยมีการวางท่อระบาย เป็นต้น

๔. ประเทศไทยนำเข้านมผงปีละหลายหมื่นตัน แต่ผู้เลี้ยงโคนมกลับประสบปัญหาขาดทุน ขณะเดียวกัน นมผงและนมโคที่คนไทยบริโภคเป็นนมคุณภาพต่ำ เกรด ๒ และเกรด ๓ เนื่องจากมีการผสม น้ำมันปาล์มลงไป ซึ่งส่งผลเสียต่อภาวะสุขภาพและการเจริญเติบโตของผู้บริโภคชาวไทย รวมถึงการบริโภค อาหารที่มีเนื้อไก่ที่มีการให้ออร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตก็จะส่งผลให้เด็กผู้หญิงที่บริโภคมีประจำเดือน ครั้งแรกเร็วกว่าเกณฑ์ ซึ่งจะส่งผลให้มีส่วนสูงไม่มาก

๕. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรัดในการช่วยเหลือเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมที่ได้รับผลกระทบจาก อุทกภัยปี ๒๕๕๔

๖. ปัญหาสำคัญของประเทศไทยในปัจจุบันคือ เกษตรกรรายย่อยถูกครอบงำโดยกลุ่มทุนรายใหญ่ และระบบการศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้มีมติมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เร่งรัดในการดำเนินการจ่ายเงินชดเชย ให้กับเกษตรกรผู้ปลูกพืชต้นทุนสูง และสมาชิกสหกรณ์โคนมที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยปี ๒๕๕๔

เรื่องพิจารณา ติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหagrณการโต้แย้งสิทธิ์ในที่ดิน ส.ป.ก.
อำเภอเพ็ญ และอำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี
(การประชุมครั้งที่ ๔๘ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ คณะกรรมาธิการยิทยกขึ้นมาพิจารณาเพื่อติดตามความคืบหน้า

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
๒. อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

สภาพปัญหา

ปัญหาที่ดิน ส.ป.ก.ในเขตอำเภอเพ็ญ และอำเภอสร้างคอม เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานานเกิดจากความแตกแยกในชุมชนเกี่ยวกับกรณการโต้แย้งสิทธิ์ในที่ดิน ส.ป.ก. กรรมาธิการมีการพิจารณาศึกษาโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมาธิการ

ปัญหาที่ดิน ส.ป.ก.ในเขตอำเภอเพ็ญ และอำเภอสร้างคอม เป็นปัญหาที่ยืดเยื้อมานาน เนื่องจากมีบุคคลบางกลุ่มได้ใช้อิทธิพลไปแอบอ้างว่าเป็นคนของทางราชการไปหากินโดยให้เกษตรกรไปเช่า ที่ทำกินพอเกษตรกรไม่มีเงินค่าเช่า ก็ให้คนอื่นเข้ามาเช่าแทน ปัญหาเกิดกับเกษตรกรหลายราย เนื่องจากเกิดปัญหาซ้ำซ้อนการเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน ประกอบกับวิธีการที่จะบุกเบิกที่ตรงนั้นจำเป็นต้องใช้รถไถของผู้มีอิทธิพลกลุ่มนั้น ทำให้ประชาชนเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เกิดปัญหาความแตกแยกในชุมชน เพราะเป็นการให้เช่าที่ดินซ้ำซ้อนกันระหว่างคนในหมู่บ้านเดียวกัน เกิดความขัดแย้ง มีความวุ่นวายในสังคม เพราะผู้มีอิทธิพล ไปแอบอ้างเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว เมื่อเกษตรกรไปแจ้งความมีการบอกให้ไปถอนแจ้งความ แต่เมื่อเกษตรกร ไม่ยอมถอนก็พุดจาข่มขู่ให้ออกจากพื้นที่และขู่ว่าจะถ้าถูกติดคุกเมื่อออกจากคุกจะมายิงเกษตรกร ทั้งที่พื้นที่นั้นไม่ใช่บ้านป่าเมืองเถื่อนซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป ซึ่งทางจังหวัดโดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี ควรเป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติให้มีหนังสือไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ต่าง ๆ ดังนี้

๑. ขอให้มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหagrณนายอัครวิน อินทราชา พร้อมพวกในนามเครือข่ายเกษตรกรไทย ซึ่งอ้างว่าได้รับความชอบธรรมจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุดรธานี (ส.ป.ก.อุดรธานี) เข้ามาจัดกองทุนที่ดินให้เกษตรกรในเขตอำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม โดยมีพฤติกรรมเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จากที่ดินกองทุน โดยเรียกเก็บเงินจากสมาชิกรายเก่าและรายใหม่โดยเร่งด่วน

๒. ขอให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดอุดรธานี ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดอุดรธานี เป็นประธานเร่งรัดการดำเนินการในการจัดที่ดินที่ได้รับเอกสารสิทธิ์จากกรมที่ดินจำนวน ๔๓๐ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๙,๕๐๐ ไร่ ในพื้นที่อำเภอเพ็ญ และอำเภอสร้างคอมให้กับเกษตรกรที่มีสิทธิ์โดยเร่งด่วน

เรื่องพิจารณา การแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของชมรมสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเครือข่ายสหกรณ์ ๔ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพักหนี้ครัวเรือนของเกษตรกร รายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท อย่างน้อย ๓ ปี (การประชุมครั้งที่ ๔๙ วันพุธที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน สหกรณ์การเกษตรวงน้อย จำกัด, สหกรณ์การเกษตรขานาวชิรบำรุง จำกัด และ สหกรณ์การเกษตรศรีกันทรารมย์ จำกัด

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
๓. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๔. กรมส่งเสริมสหกรณ์

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ เรื่องการพักหนี้ ครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยและผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท อย่างน้อย ๓ ปี ซึ่ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นชอบโครงการพักหนี้เกษตรกรรายย่อยและ ประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้คงค้างต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาทดำเนินการโดยสถาบันการเงินเฉพาะกิจของ รัฐทั้ง ๖ แห่ง และต่อมาคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เห็นชอบในหลักการปรับปรุง โครงการพักหนี้เกษตรกรรายย่อย และประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้คงค้างต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อ เป็นการดูแลปัญหาภาระหนี้สินของประชาชนอย่างต่อเนื่อง และบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนด้านการเงิน ให้กับประชาชนกลุ่มเป้าหมายอย่างครอบคลุม โดยขยายประเภทองค์กรที่ให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อย ในภาคการเกษตร การพักหนี้และลดภาระดอกเบี้ยของลูกหนี้ที่กู้ยืมกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป็นไป ตามข้อเสนอของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นผู้ออกกำหนด หลักเกณฑ์และแนวทางดำเนินการโครงการพักหนี้ฯ เพื่อให้สหกรณ์ถือปฏิบัติและดำเนินการต่อไป นั้น คณะกรรมาธิการได้พิจารณาและหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนของชมรมสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเครือข่ายสหกรณ์ ๔ ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพักหนี้

ผลการพิจารณา

ที่ประชุมคณะกรรมาธิการมอบหมายให้ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสาวลดาวัลย์ คำภา รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ในฐานะ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๓ (โดยมีรองนายกรัฐมนตรี นาย กิตติรัตน์ ณ ระนอง เป็นประธาน) เร่งรีบดำเนินการเสนอเรื่องการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อคณะกรรมการ กลั่นกรองฯ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ นำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว และให้รายงานความ คืบหน้าเป็นหนังสือต่อคณะกรรมาธิการด้วย

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายฟ้าคำรณ หนูรอด และคณะ กรณีที่ราษฎรพื้นที่หมู่ ๑๐ ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ถูกทางราชการยึดที่ทำกิน และโดนจับกุมดำเนินคดี
(การประชุมครั้งที่ ๕๐ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายฟ้าคำรณ หนูรอด และคณะ

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒. สำนักอุทยานแห่งชาติ
๓. ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก
๔. นายอำเภอวังเจ้า
๕. สำนักงานที่ดินจังหวัดตาก
๖. สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ (ตาก)
๗. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติจังหวัดตาก

สภาพปัญหา

นายฟ้าคำรณ หนูรอด และราษฎรพื้นที่หมู่ ๑๐ ได้เข้าทำประโยชน์ ไถที่เตรียมดินเพื่อปลูกมันสำปะหลังในเขตป่าสงวนแห่งชาติ บริเวณหมู่ที่ ๑๐ ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก ได้ถูกเจ้าหน้าที่จากกรมป่าไม้และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอำเภอวังเจ้า จับกุมข้อหาบุกรุกป่า จำนวน ๕ คน พร้อมรถไถจำนวน ๓ คัน โดยประกาศห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปทำกินอีกต่อไป ต่อมาเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ราษฎรจำนวนประมาณ ๘๐ คน ได้ขอเข้าพบผู้ว่าราชการจังหวัดตากเพื่อขอความเป็นธรรม ผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้มอบหมายให้ปลัดจังหวัด และนายอำเภอวังเจ้า เข้าชี้แจง ซึ่งสรุปได้ว่าทางราชการจะยึดที่ทำกินแปลงนี้คืนทั้งหมด โดยให้ราษฎรเข้าไปเก็บเกี่ยวผลผลิตให้เสร็จสิ้นภายในเดือนเมษายน ๒๕๕๖ และห้ามเพาะปลูกอีกต่อไป

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. จังหวัดตากควรเร่งดำเนินโครงการประชาอาสาปลูกป่า ๘๐๐ ล้านกล้า ๘๐ พรรษา มหาราชินี เฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถในพื้นที่หมู่ ๑๐ ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก โดยเร็วเพื่อช่วยเหลือราษฎรหมู่ที่ ๒๒ ตำบลโกสัมพี อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร ที่ถูกจับกุมดำเนินคดี อีกทั้งยังเป็นการช่วยรักษาพื้นที่ป่าในจังหวัดตากอีกด้วย

๒. ราษฎรควรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเกษตร โดยเข้าร่วมโครงการประชาอาสาปลูกป่า ๘๐๐ ล้านกล้า ๘๐ พรรษามหาราชินี เฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เพื่อสามารถทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติได้อย่างถูกต้องภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการสำรวจพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเพื่อจับกุมผู้บุกรุกป่าอย่างจริงจังและเสมอภาคกัน โดยไม่เห็นกับความสัมพันธ์ส่วนตัว ประกอบกับต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อลดปัญหาการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติในประเทศซึ่งเกิดในทุกพื้นที่

๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติให้เห็นได้ชัดเจน เช่น ทำป้าย ถนน เป็นต้น เพื่อเป็นการป้องกันการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติ

๕. กำนัน และผู้ใหญ่บ้านจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องแนวเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเป็นอย่างดี เพื่อทำความเข้าใจแก่ราษฎรในพื้นที่มิให้บุกรุกพื้นที่ป่าไม้

๖. การส่งเสริมราษฎรในการปลูกพืชตามโครงการประชาสัมพันธ์ปลูกป่า ๘๐๐ ล้านกล้า ๘๐ พรรษามหาราชาฯ เถลิงพระเกียรติพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงตลาดที่จะรับซื้อผลผลิตด้วย

๗. จังหวัดตากควรส่งเสริมให้ราษฎรปลูกปอสา ซึ่งเป็นพืชที่มีคุณสมบัติใช้ในการผลิตกระดาษได้เป็นอย่างดี และเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศ

เรื่องพิจารณา พิจารณาญัตติของนายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการฯ คนที่สอง กรณีเกษตรกรชาวสวนยางได้ประสบปัญหาราคายางพาราตกต่ำ และมีแนวโน้มที่ลดต่ำลง รวมทั้งต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่สร้างความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรชาวสวนยางพาราทั่วประเทศ (การประชุมครั้งที่ ๕๒ วันพุธที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา

ผู้มาชี้แจง

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๓. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง
๔. องค์การสวนยาง
๕. สมาคมยางพาราไทย
๖. ชุมนุมสหกรณ์ชาวสวนยางแห่งประเทศไทย
๗. สมาคมสหพันธ์ชาวสวนยางพาราแห่งประเทศไทย
๘. กรมวิชาการเกษตร

สภาพปัญหา

เนื่องจากสถานการณ์ราคายางพาราในขณะนี้ ปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้เป็นปัญหากับเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราทั่วประเทศ ประกอบกับยางพาราเป็นพืชสำคัญทางเศรษฐกิจที่ทำรายได้จำนวนมากให้แก่ประเทศ ซึ่งหากไม่มีการแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำ จะส่งผลกระทบไปในวงกว้างมากยิ่งขึ้นเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราได้มีการร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับการช่วยเหลือให้ได้ราคาเหมาะสมและสอดคล้องกับต้นทุนการผลิตที่แท้จริง รวมทั้งที่สามารถทำให้เกษตรกรอยู่ได้

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมคณะกรรมการฯ ได้มีมติให้ทำหนังสือกราบเรียน นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. ควรมีมาตรการในการชดเชยเกษตรกรที่หยุดการกรีดยาง เพื่อลดปริมาณน้ำยางในตลาด
๒. สัตว์อย่างที่มีอยู่ในประเทศประมาณ ๒.๑ แสนตัน ควรมีการประกาศให้ชัดเจนว่าจะไม่มีการนำไปขายยังตลาดต่างประเทศ และจะมีการนำไปใช้เฉพาะภายในประเทศเท่านั้น
๓. ควรมีการปรับเพิ่มเงินค่าชดเชยการปลูกใหม่ จากไร่ละ ๑๖,๐๐๐ บาท เป็นไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท
๔. ควรมีการจัดโซนนิ่งยางพาราตามนโยบายของรัฐบาลอย่างบูรณาการ โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้จะต้องมีการจัดโซนนิ่งยางพาราและปาล์มน้ำมันพร้อมกัน รวมทั้งควรมีการส่งเสริมการประกอบอุตสาหกรรมยางพาราและปาล์มน้ำมัน โดยอาจจะมีการดำเนินการด้านภาษีมาช่วยด้วย

๕. ควรมีการตรวจสอบการดำเนินโครงการแทรกแซงราคาขายที่ผ่านมา เพื่อให้มีความโปร่งใส ทั้งนี้ หากเห็นว่าควรมีการดำเนินโครงการแทรกแซงราคาขายต่อไป ก็ควรมีการดำเนินการให้ถึงมือเกษตรกรโดยตรง

๖. ในระยะยาวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรมีนโยบายนำยางพาราไปทำถนนตามขอบคลองชลประทานหรือนำไปทำฝายยาง

๗. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเสริมให้ตั้งโรงงานรับซื้อน้ำยางในพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกยางในปริมาณมาก

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

๑. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้อง และเรียนรองนายกรัฐมนตรี (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง) ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แทนนายกรัฐมนตรี ได้รับทราบแล้ว

๒. สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยางพาราในระดับต้นน้ำ โดยได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตามหนังสือ เรื่อง ชี้แจงแนวทางการแก้ไขปัญหาราคายางพาราตกต่ำ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๖ แจ้งผลการพิจารณาตามข้อสังเกตของคณะกรรมการธิการ ดังนี้

๒.๑ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๖ คณะรัฐมนตรีมีมติให้การช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางในอัตราไร่ละ ๒,๕๒๐ บาท ไม่เกินครัวเรือนละ ๒๕ ไร่ และยื่นขอขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับการช่วยเหลือภายในวันที่ ๓๐ กันยายน แล้ว

๒.๒ คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางมีมติเมื่อคราวประชุมกรรมการบริหารโครงการฯ ครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ เห็นชอบให้องค์การสวนยาง เป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการสต็อกยางและการระบายยางให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีและมติคณะกรรมการนโยบายยางธรรมชาติ ทั้งนี้ การระบายสต็อกยางจะเน้นการนำไปใช้ภายในประเทศเป็นหลัก

๒.๓ การปรับเงินสงเคราะห์สวนยาง จากอัตราไร่ละ ๑๖,๐๐๐ บาท เป็นอัตราไร่ละ ๒๑,๐๐๐ บาท อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการสงเคราะห์การทำสวนยาง

๒.๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ แล้ว ประกาศ ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

๒.๕ คณะกรรมการบริหารโครงการพัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรเพื่อรักษาเสถียรภาพราคายางได้ดำเนินโครงการอย่างโปร่งใส ทั้งนี้ ได้นำเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการสวมสิทธิ์และการดำเนินการไม่เป็นธรรมส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบแล้ว ในส่วนของการดำเนินการแทรกแซงราคายางนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้ว เห็นว่า การเข้าไปแทรกแซงราคาดังกล่าวไม่ส่งผลให้ราคายางในตลาดสูงขึ้น และการรับซื้อยางในราคาดำเนินตลาดตามเงื่อนไขของ

เกษตรกร จะส่งผลให้มีภาระในการเก็บสต็อกยางเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ราคายางลำต่ำลงไปอีก เพราะผู้ซื้อจะรอช่วงเวลาการระบายสต็อก

๒.๖ นายกรัฐมนตรีมีนโยบายให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการรวบรวมข้อมูลเพื่อหาช่องทางในการนำยางไปใช้ในประเทศ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ เช่น การสร้างถนนยางพารา การนำยางไปใช้ในกิจการด้านสาธารณสุข การท่องเที่ยว และกีฬา เป็นต้น

๒.๗ สกย.ดำเนินการโครงการจัดตั้งตลาดน้ำยางสดระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นโครงการระยะยาว ดำเนินการถึงปีงบประมาณ ๒๕๕๙ โดยมีเป้าหมายโครงการรวมทั้งสิ้น ๔๙๖ กลุ่ม จำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๑๖,๒๙๒ ราย เนื้อที่สวนยางเปิดกรีดยางทั้งสิ้น ๑๙๔,๒๘๒ ไร่

เรื่องพิจารณา พิจารณาญัตติของนางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเลย เรื่องขอความเป็นธรรมเรื่องชำระเงินค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จาก บริษัท สหฟาร์ม จำกัด และ บริษัทในเครือ (การประชุมครั้งที่ ๕๓ วันพุธที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเลย

ผู้มาชี้แจง ๑. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. จำกัด (สกต.เลย จำกัด)
๒. ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๓. บริษัท สหฟาร์ม จำกัด

สภาพปัญหา

ด้วยนางเปล่งมณี เร่งสมบูรณ์สุข สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเลย ได้เสนอญัตติ เรื่อง ขอความเป็นธรรม เรื่องชำระเงินค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากบริษัท สหฟาร์ม จำกัด และบริษัทในเครือ เนื่องจาก บริษัท สหฟาร์ม จำกัด และบริษัทในเครือ ค้างชำระค่าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. เลย ในฤดูกาลผลิต ๕๔/๕๕ เป็นเงินจำนวน ๘๐,๘๖๓,๕๓๒ บาท พร้อมดอกเบี้ย

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

๑. คณะกรรมการมีมติกำหนดให้นิคมสหกรณ์นครเดิฐเป็นนิคมนำร่องในการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ โดยเสนอแนะให้กรมป่าไม้และกรมส่งเสริมสหกรณ์ดำเนินการจัดทำข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่สำคัญให้เสร็จเป็นที่เรียบร้อย รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขให้ชัดเจนเพื่อป้องกันมิให้สมาชิกนิคมสหกรณ์นครเดิฐนำที่ดินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ จากนั้นให้กรมป่าไม้ดำเนินการทำหนังสือไปยังปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแก้ไขปัญหาด้านเอกสารสิทธิในที่ดินทำกินของกลุ่มเครือข่ายสหกรณ์ผู้เช่า ๑๓ นิคมสหกรณ์ ดำเนินการพิจารณาเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมในเขตนิคมสหกรณ์นครเดิฐ รวมทั้งให้กรมป่าไม้รายงานความคืบหน้าในการดำเนินการมายังคณะกรรมการได้รับทราบทุก ๒ เดือน

๒. สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. เลย จำกัด ควรดำเนินการเจรจาประนอมหนี้ระหว่าง กับบริษัท สหฟาร์ม จำกัด เพื่อเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาที่จะเกิดผลดีและเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่าย

เรื่องพิจารณา ญัตติของของนายปวิณ แสงจึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ
กรณีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนากันค้ำและกลุ่มเกษตรกรทำนากันค้ำของ
จังหวัดศรีสะเกษ (การประชุมครั้งที่ ๕๔ วันพุธที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ และ
ครั้งที่ ๕๖ วันพุธที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายปวิณ แสงจึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้มาชี้แจง ๑. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
๒. ผู้เสนอญัตติ
๓. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

กลุ่มเกษตรกร อำเภอรามไธสง จังหวัดศรีสะเกษ มีจำนวน ๑๖ กลุ่ม แต่เมื่อปี ๒๕๓๙ ได้แยกการปกครองออกเป็น ๒ ตำบล คือ ตำบลค้ำและตำบลค้ำของ แต่การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกรก็ยังคงอยู่กับอำเภอรามไธสง กรณีปัญหาตามเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ตนได้เสนอให้กลุ่มเกษตรกรทำนากันค้ำ และกลุ่มเกษตรกรทำนากันค้ำของร้องเรียนไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เพื่อให้สอบสวนกรณีในกลุ่มเกษตรกรถูกเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ และกระทำการปลอมลายมือชื่อของกลุ่มเกษตรกร

ในคดีนี้ ผู้เสนอญัตติเห็นว่าไม่ใช่ความผิดของกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากถูกปลอมลายมือชื่อ ดังนั้น องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) ควรให้ความเป็นธรรมต่อเกษตรกรและควรถอนฟ้องคดี

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกรควรมีการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อ เพื่อให้มีหลักฐานที่มีน้ำหนักชัดเจนว่ามีการปลอมลายมือชื่อเกษตรกรจริง ซึ่งหากให้เกษตรกรเป็นผู้พิสูจน์ลายมือชื่ออาจจะเป็นภาระด้านค่าใช้จ่าย ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงเสนอให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์ลายมือชื่อของกลุ่มเกษตรกรทำนากันค้ำ และกลุ่มเกษตรกรทำนากันค้ำของที่ถูกฟ้องดำเนินคดีทั้งหมด รวมทั้งแถลงต่อศาลขอเลื่อนการพิจารณาคดีออกไปก่อนเพื่อรอผลการตรวจสอบลายมือชื่อดังกล่าว

ทั้งนี้ มอบหมายให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานมายังคณะกรรมาธิการภายในสิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๖

เรื่องพิจารณา พิจารณาญัตติของของนายปวิณ แสงจึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ
กรณีสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนุบ้านคลีลิ่งและกลุ่มเกษตรกรทำนุบ้านจิกสังข์ทอง
จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากถูกองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรฟ้องร้อง
ดำเนินคดีให้ชำระหนี้ค่าปุ๋ย (เรื่องสืบเนื่อง)

(การประชุมครั้งที่ ๕๖ วันพุธที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายปวิณ แสงจึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้มาชี้แจง ๑. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร
๒. ผู้เสนอญัตติ
๓. ผู้ร้องเรียน

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ในกระบวนการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อเกษตรกรที่อ้างว่าถูกปลอมลายมือชื่อทุกคนจะต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก โดยกองพิสูจน์หลักฐานจะดูลายมือชื่อที่ปรากฏในสำเนาบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้าน ลายมือชื่อที่ปรากฏในเอกสารในอดีต รวมถึงการให้เกษตรกรลงลายมือชื่อลงในกระดาษเปล่าใหม่ ซึ่งกรณีที่สมาชิกเกษตรกรเสียชีวิตแล้วก็จะไม่สามารถลงลายมือชื่อใหม่ได้ ซึ่งจำเป็นต้องดูจากประวัติการลงลายมือชื่อในอดีตแทน

ในการนี้ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรจะมีสำเนาชื่อของเกษตรกรเพื่อส่งให้กองพิสูจน์หลักฐานตรวจพิสูจน์ เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การสุ่มตรวจก็มีข้อพึงระวังคือ ในกรณีที่กองพิสูจน์หลักฐานตรวจแล้วพบว่าเป็นลายเซ็นจริงก็อาจจะไม่ได้หมายความว่าลายเซ็นของเกษตรกรทุกรายเป็นลายเซ็นจริง ทั้งนี้ ขณะที่อยู่ระหว่างกระบวนการตรวจพิสูจน์ลายมือชื่อของเกษตรกรซึ่งใช้ระยะเวลายาวนานองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรจะให้ศาลระงับการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่ากระบวนการพิสูจน์ลายมือชื่อจะเสร็จสิ้น

นอกจากนี้ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรตรวจสอบกระบวนการสั่งซื้อและจัดจำหน่ายปุ๋ยในกรณีดังกล่าวว่ามีความถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ซึ่งถ้าหากตรวจสอบแล้วพบว่าการฉ้อโกงเกิดขึ้น องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรจะถอนฟ้องเกษตรกร

๒. องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรควรตรวจสอบการจำหน่ายปุ๋ยกรณีดังกล่าวว่ามีการทุจริตหรือไม่ ซึ่งทำได้โดยการตรวจสอบว่ารถที่ขนส่งปุ๋ยเป็นรถคันไหน มีการจัดส่งปุ๋ยไปที่จุดใด ซึ่งถ้ามีการจัดส่งไปให้เกษตรกรจริงเกษตรกรจะต้องรับรู้ว่าการส่งมอบปุ๋ย ถ้าหากมีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดและได้เสียชีวิตแล้วก็สามารถเรียกคืนทรัพย์สินได้

มติที่ประชุม

๑. ให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์ลายมือชื่อของกลุ่มเกษตรกรทำนาก้านคลีกล้วย และกลุ่มเกษตรกรทำนาก้านคลีกล้วยที่ถูกต้องดำเนินการคดี โดยองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ทั้งนี้ ขอให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นโดยเร็วที่สุด

๒. ให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรแถลงต่อศาลเพื่อขอเลื่อนการพิจารณาคดีออกไปก่อนเพื่อรอผลการตรวจสอบลายมือชื่อ

๓. ให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อและจำหน่ายปุ๋ยให้กับสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนาก้านคลีกล้วย และกลุ่มเกษตรกรทำนาก้านคลีกล้วยว่ามีการทุจริตหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าควรจะถอนฟ้องสมาชิกเกษตรกรทั้งสองกลุ่มหรือไม่

ทั้งนี้ ภายหลังจากที่ศาลนัดพร้อมพิจารณาคดีในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ให้องค์การตลาดเพื่อเกษตรกรรายงานความคืบหน้าในการดำเนินงานมายังคณะกรรมการ

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในพื้นที่อำเภอหนองโดน และอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากไม่สามารถเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือกปีการผลิต ๒๕๕๕/๒๕๕๖ รอบที่ ๒
(การประชุมครั้งที่ ๕๔ วันพุธที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอหนองโดน และอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี

ผู้มาชี้แจง

๑. กรรมการค้าภายใน
๒. องค์การคลังสินค้า
๓. กรมส่งเสริมการเกษตร
๔. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอหนองโดน และอำเภอดอนพุด จังหวัดสระบุรี ได้มีหนังสือร้องเรียนมายังคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ว่าไม่สามารถเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๒๕๕๖ รอบที่ ๒ ได้ทันภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๖

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการการควมมีหนังสือไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในฐานะรองประธานคณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ ขอให้พิจารณาขยายระยะเวลาดำเนินโครงการรับจำนำข้าวฤดูการผลิตปี ๒๕๕๕/๕๖ จากเดิมสิ้นสุดวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๖ เป็นสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

กรมส่งเสริมการเกษตร ได้อนุมัติให้จังหวัดดำเนินการออกใบรับรองและมอบให้เกษตรกรนำไปเข้าร่วมโครงการได้ตั้งแต่วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

เรื่องพิจารณา พิจารณาญัตติของนายนคร มาฉิม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายศิลา ปัญจรี ประธานเครือข่ายชาวสวนยางจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอให้พิจารณาหาแนวทางทบทวนประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ (การประชุมครั้งที่ ๕๕ วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายนคร มาฉิม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์จังหวัดพิษณุโลก

ผู้มาชี้แจง

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กรมวิชาการเกษตร
๓. กรมส่งเสริมการเกษตร
๔. กรมพัฒนาที่ดิน
๕. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๖. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

ด้วย นายศิลา ปัญจรี ประธานเครือข่ายชาวสวนยางจังหวัดพิษณุโลก เพื่อขอให้พิจารณาหาแนวทางทบทวนประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

สืบเนื่องจากผู้ร้องเห็นว่าประกาศฯ ดังกล่าว มีการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราของจังหวัดพิษณุโลกเพียง ๔ อำเภอ รวม ๗ ตำบล ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และส่งผลกระทบต่อการประกอบอาชีพการทำสวนยางของเกษตรกรในจังหวัดพิษณุโลก รวมทั้งกระทบสิทธิในการที่จะได้รับการช่วยเหลือจากทางราชการ

ผลการพิจารณา

หากต้องการให้เกษตรกรไทยมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน จะต้องมีการรวมกลุ่มหรือควรจะต้องดำเนินการในรูปแบบของสหกรณ์ อีกทั้ง เห็นว่าการจะต่อต้านบริษัทยักษ์ใหญ่นั้นเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาในเรื่องของบริษัทยักษ์ใหญ่นำเข้าครอบงำเกษตรกรมาเป็นเวลาช้านาน และขยายเครือข่ายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชพันธุ์ที่มีคุณภาพดี เพื่อจำหน่ายพันธุ์ให้แก่เกษตรกรด้วยกันโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาบริษัทยักษ์ใหญ่ ประกาศเขตพื้นที่เหมาะสมในการปลูกพืช ไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รับทราบในระดับท้องถิ่น ประกอบกับในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิมีเจ้าหน้าที่เกษตรไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับจำนวนเกษตรกรในพื้นที่ การให้ความรู้แก่เกษตรกรและการประชาสัมพันธ์นโยบายต่าง ๆ ของทางภาครัฐจึงไม่ทั่วถึง

นอกจากนี้ เห็นว่าการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นเรื่องที่ควรส่งเสริมและสนับสนุน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรต้องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการรวมกลุ่มและการขอเมล็ดพันธุ์ให้เกิดความชัดเจน ประกอบกับประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรได้รับรู้ด้วย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

นายเลอศักดิ์ รุ่งตระกูลไพบูลย์ รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต ได้มีหนังสือชี้แจงว่า ในการดำเนินการประกาศพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราของจังหวัดพิษณุโลกเดิมที่ใช้ฐานข้อมูลเชิงแผนที่ในการวิเคราะห์อัตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ ทำให้การดำเนินงานในระดับพื้นที่มีความคลาดเคลื่อนของข้อมูลเชิงแผนที่ประมาณร้อยละ ๓๐ ทั้งนี้ ภายหลังการประชุมร่วมกับคณะกรรมการฯ แล้ว กรมพัฒนาที่ดินในฐานะผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมประชุมได้ดำเนินการพิจารณาปัจจัยที่นำมาใช้และปรับปรุงความละเอียดของการกำหนดเขตเหมาะสมในการปลูกยางพาราของจังหวัดพิษณุโลกใหม่ โดยใช้ข้อมูลดิน และข้อมูลสภาพการใช้ที่ดิน แผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๕,๐๐๐ มาวิเคราะห์ใหม่ พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่เข้าสำรวจพื้นที่และปรับปรุงข้อมูลใหม่ ซึ่งพบว่าจังหวัดพิษณุโลกสามารถประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราเพิ่มเป็น ๘ อำเภอ ๓๓ ตำบล และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาที่ดินได้ลงพื้นที่ชี้แจงเกษตรกรผู้ร้องเรียนตามศูนย์ดำรงธรรมดังกล่าวแล้ว

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายอำนาจ วิลาวัลย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี
เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖
ในพื้นที่อำเภอ บ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี
(การประชุมครั้งที่ ๕๕ วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายอำนาจ วิลาวัลย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี

ผู้มาชี้แจง ๑. คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.)
๒. กรมการค้าภายใน
๓. กรมส่งเสริมการเกษตร
๔. องค์การคลังสินค้า
๕. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากนายอำนาจ วิลาวัลย์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดปราจีนบุรี ได้เสนอญัตติเกี่ยวกับกรณีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ได้ประสบปัญหาการเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๒๕๕๖ โดยมีการออกหนังสือรับรองเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไม่ตรงกับความเป็นจริง และเกษตรกรไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อนำไปจำนำข้าวทันกำหนดโครงการรับจำนำข้าวที่จะสิ้นสุดในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๖ จึงทำให้เกษตรกรได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายเพชรายุทธ ทรงชุ่ม ยูวชนประชาธิปไตยจังหวัดสมุทรสาคร
กรณีเกษตรกรชาวสวนมะพร้าวในพื้นที่ตำบลหลักสาม อำเภอบ้านแพ้ว
จังหวัดสมุทรสาคร ประสบปัญหาแมลงศัตรูมะพร้าวเข้าทำลายใบและยอดมะพร้าว
ได้รับความเสียหาย
(การประชุมครั้งที่ ๕๖ วันพุธที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายเพชรายุทธ ทรงชุ่ม ยูวชนประชาธิปไตยจังหวัดสมุทรสาคร

ผู้มาชี้แจง ๑. จังหวัดสมุทรสาคร
๒. กรมส่งเสริมการเกษตร
๓. กรมวิชาการเกษตร

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ในการรณรงค์เพื่อกำจัดแมลงศัตรูพืชที่กำลังระบาดในสวนมะพร้าวให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันและดำเนินการพร้อมกันในทุกจุดที่เกิดการระบาด
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรตรวจสอบคุณภาพของชีวภัณฑ์บีทีที่จำหน่ายให้กับเกษตรกรว่าได้คุณภาพหรือไม่ หมดอายุหรือไม่ และให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้อย่างถูกวิธีเพื่อให้การใช้ได้ผลมากที่สุด
๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้าไปตรวจสอบสภาพความเสียหายของสวนที่เกษตรกรร้องเรียนมา เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือที่เหมาะสมต่อไป
๔. หน่วยงานในระดับท้องถิ่นของพื้นที่ที่มีการระบาดของแมลงศัตรูมะพร้าวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครควรพิจารณาอกระเบียบเพื่อให้สามารถเข้าไปดำเนินการป้องกันกำจัดในสวนมะพร้าวที่เกิดการระบาดแต่ไม่สามารถติดต่อกับเจ้าของสวนได้

เรื่องพิจารณา ญัตติของนายยุพราช บัวอินทร์ โฆษกคณะกรรมการ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์ กรณีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดใกล้เคียงประสบปัญหาไม่สามารถเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๖/๒๕๕๗ ได้ เนื่องจากเกษตรกรปลูกข้าวโพดในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ และประสบปัญหาราคาข้าวโพดตกต่ำ
(การประชุมครั้งที่ ๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายยุพราช บัวอินทร์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้มาชี้แจง ๑. กระทรวงพาณิชย์
๒. กรมการค้าภายใน
๓. กรมส่งเสริมการเกษตร
๔. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
๕. จังหวัดเพชรบูรณ์

สภาพปัญหา

เพชรบูรณ์ เนื่องจากราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตกต่ำซึ่งปัจจุบันราคารับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์อยู่ที่กิโลกรัมละ ๓.๕๐ บาท ส่งผลให้เกษตรกรเกิดความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก รวมทั้งเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดใกล้เคียงประสบปัญหาไม่สามารถเข้าร่วมโครงการแทรกแซงตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๖/๒๕๕๗ ได้ เนื่องจากเกษตรกรปลูกข้าวโพดในพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ และประสบปัญหาราคาข้าวโพดตกต่ำ

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

ภายหลังจากนั้น ที่ประชุมได้มีมติเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ดังนี้

๑. ทำหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายยรรยง พวงราช) เพื่อเสนอแนะให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ควรมีมาตรการในการดูแลเกษตรกรที่ได้ขายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๖/๕๗

๑.๒ ควรนำหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เมื่อปี ๒๕๕๒/๕๓ มาใช้ดำเนินการเป็นหลักเกณฑ์ของโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๖/๕๗ ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินสามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวได้

๑.๓ ควรขยายโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี ๒๕๕๖/๕๗ ถึงสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๗ เนื่องจากเกษตรกรบางพื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิตล่าช้า และมีระยะเวลาไม่พร้อมกัน

๑.๔ ปริมาณการเข้าสู่ระบบการแทรกแซงข้าวโพด มีปริมาณน้อย รัฐบาลควรขยายปริมาณโควต้ามามากกว่า ๒๕ ตันต่อครัวเรือน

๑.๕ สำหรับเกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ควรนำทะเบียนเกษตรกรที่ได้ขึ้นไว้ตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๕๕๒/๕๓ มาใช้ในการเข้าร่วมโครงการ

๑.๖ ควรมีการปรับปรุงกลไกการแทรกแซงราคาข้าวโพดใหม่ เนื่องจากนโยบายไม่มีความชัดเจน และไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการ

๑.๗ รัฐบาลควรเร่งรัดการดำเนินการรับซื้อข้าวโพดตามที่ได้ตกลงกับบริษัท เจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน)

๑.๘ รัฐบาลควรลดปริมาณการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว และ กัมพูชา)

๒. ทำหนังสือไปยังผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และอธิบดีกรมศุลกากร เพื่อเสนอแนะให้เข้มงวดในการตรวจสอบการลักลอบนำเข้าข้าวโพดโดยผิดกฎหมาย

๓. ทำหนังสือไปยังอธิบดีกรมวิชาการเกษตรเพื่อเสนอแนะให้เข้มงวดในการออกใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate) ตรวจหาสารเคมี และสิ่งปนเปื้อนในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีการนำเข้ามาให้ถูกต้องตามกฎหมาย

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

สำนักเลขาธิการรัฐมนตรีได้มีหนังสือเรียนนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ และนายยุคล ลิ้มแหลมทอง รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งกำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาในส่วนที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว

เรื่องพิจารณา พิจารณาเรื่องร้องเรียนของนายอำนาจ จรแก้ว กำนันตำบลสัมป่อย อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ เรื่อง การแก้ไขปัญหาลำเหมืองน้ำท่าเกวียน อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
(การประชุมครั้งที่ ๕๘ วันพุธที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน นายอำนาจ จรแก้ว กำนันตำบลสัมป่อย อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมชลประทาน
๒. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากการคณะกรรมการได้รับเรื่องร้องเรียนจากนายอำนาจ จรแก้ว กำนันตำบลสัมป่อย อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ กรณียขอให้ช่วยแก้ไขปัญหาลำเหมืองน้ำท่าเกวียนไม่มีระบบเปิด-ปิดน้ำ เพื่อการระบายน้ำจนเป็นเหตุให้ราษฎรหลายหมู่บ้านได้รับความเดือดร้อนประสบปัญหาน้ำท่วมบ้านเรือน และทำให้พื้นที่ทางการเกษตรได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก สำหรับการประชุมในวันนี้คณะกรรมการจึงเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม โดยอธิบดีกรมชลประทาน ได้มอบหมายให้ นายสัญญา เกตุวรชัย รองอธิบดีกรมชลประทาน เข้าร่วมประชุมแทนและผู้ร้องเรียน

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

ที่ประชุมได้มีมติให้ทำหนังสือไปยังกรมชลประทาน เพื่อเร่งรัดให้มีการสร้างระบบประตู เปิด – ปิด อย่างถาวรในการกักเก็บและระบายน้ำ เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาวบ้านที่ต้องประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี โดยขอให้มีการบรรจุโครงการการดังกล่าวไว้ในแผนงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. กรมชลประทานควรติดตั้งเครื่องสูบน้ำเพิ่มเติมในพื้นที่ตำบลสัมป่อยที่เกิดปัญหาน้ำท่วม เพื่อเร่งระบายน้ำที่ท่วมขัง โดยของงบประมาณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงจากจังหวัดชัยภูมิ หรือป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดชัยภูมิ

๒. กรมพัฒนาที่ดินควรดำเนินการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ตำบลสัมป่อยที่กำลังประสบปัญหาน้ำเน่าเสียจากการท่วมขัง โดยใช้สารอีเอ็ม (E.M.) เพื่อบำบัดน้ำที่เน่าเสีย ร่วมกับการใช้ปูนขาวซึ่งจะทำให้การแก้ไขน้ำเสีย มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

กรมชลประทานได้ตรวจสอบรายการดังกล่าวแล้ว ขอเรียนว่าแผนงาน/โครงการดังกล่าว มีความพร้อมในทุกด้านแล้ว ทั้งนี้ จะเร่งรัดพิจารณาจัดเข้าแผนงานก่อสร้างเพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อช่วยเหลือราษฎรโดยเร็วต่อไป

เรื่องพิจารณา พิจารณาเรื่องร้องเรียนของนายสมชาย กุลนริศ กรณีขอให้ยกเลิกการนำเข้าสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนไทย ได้แก่ สารคาร์โบฟูราน สารเมโทมิล สารไดโครโตฟอส และสารอีพีเอ็ม

(การประชุมครั้งที่ ๕๙ วันพุธที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายสมชาย กุลนริศ

ผู้มาชี้แจง

๑. สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
๒. กรมวิชาการเกษตร
๓. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
๔. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

สืบเนื่องจากนายสมชาย กุลนริศ ได้มีหนังสือร้องเรียนมายังคณะกรรมการอาหาร ขอให้ยกเลิกการนำเข้าสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนไทย ได้แก่ สารคาร์โบฟูราน สารเมโทมิล สารไดโครโตฟอส และสารอีพีเอ็ม ซึ่งเป็นสารที่เกษตรกรนิยมนำมาใช้ในการทำการเกษตร และสารเคมีดังกล่าวได้ตกค้างในพืช ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ จึงเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค และเป็นปัจจัยหนึ่งก่อให้เกิดโรค "มะเร็ง"

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติให้ทำหนังสือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตร ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์วิธีการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ถูกต้องให้กับเกษตรกรได้รับทราบ เพื่อให้การใช้สารเคมีของเกษตรกรเป็นไปอย่างถูกต้อง รวมทั้งกรมส่งเสริมการเกษตรควรพิจารณาให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกผัก ผลไม้ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งการผลิต และเป็นกลไกติดตามตรวจสอบการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิต ป้องกันการปนเปื้อนสารเคมีในผลผลิตทางการเกษตร

๒. กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ ควรเข้มงวดในการตรวจสอบสินค้าเกษตรที่จำหน่ายในท้องตลาดอย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ รวมทั้งกระทรวงสาธารณสุข ควรบูรณาการการทำงานร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงอุตสาหกรรม กำหนดแนวทางควบคุมการใช้สารเคมีทางด้านการเกษตร และตรวจสอบการปนเปื้อนสารเคมีในสินค้าเกษตร เพื่อให้เกษตรกรผู้ใช้สารเคมีและผู้บริโภคภายในประเทศเกิดความปลอดภัย

๓. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ในประเด็น ดังต่อไปนี้

(๑) โครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

(๒) ความคืบหน้าในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกษตรอินทรีย์

พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๕๙

(๓) ความสำเร็จในการกำหนดยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

(๔) รายละเอียดการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ

เรื่องพิจารณา พิจารณาติดตามความคืบหน้าในการก่อสร้างทางผันน้ำ (Flood Diversion Channel) ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ภายใต้โครงการระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนและระบบแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศไทย พิจารณาเกี่ยวกับความคืบหน้าในการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ และพิจารณาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์

(การประชุมครั้งที่ ๖๐ วันพุธที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมาธิการหยิบยกขึ้นมาพิจารณาเพื่อติดตามความคืบหน้า

ผู้มาชี้แจง

๑. กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.)
๓. สำนักงานนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (สบอช.)
๔. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

กรณีโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ อาจจะส่งผลกระทบต่อจังหวัดอุทัยธานี เนื่องจากน้ำจากเขื่อนแม่วงก์ที่ไหลผ่านจังหวัดอุทัยธานี อาจจะทำให้จังหวัดอุทัยธานีประสบปัญหาน้ำท่วมได้ ทั้งนี้ในการก่อสร้างระบบชลประทานไม่ว่าจะเป็น อ่างเก็บน้ำ ของกรมชลประทานมักจะไม่มีโครงการก่อสร้างระบบชลประทาน คือ ลำคลองหรือแม่น้ำสาขาเพื่อรองรับน้ำจากอ่างเก็บน้ำนั้น ตัวอย่างเช่น อ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้ว และอ่างเก็บน้ำทับเสลาเวลาฤดูฝนน้ำมีปริมาณมากมักจะล้นอ่างไม่สามารถกักเก็บน้ำไว้ได้รวมทั้งอ่างเก็บน้ำวังร่มเกล้า และคลองโพธิ์มักประสบปัญหาน้ำหลากในช่วงฤดูฝน ส่วนฤดูแล้งไม่มีลำคลองไว้กักเก็บน้ำกรณีปัญหาดังกล่าวกรมชลประทานควรสร้างคันกันน้ำบริเวณตามลำคลองธรรมชาติเช่นคลองโพธิ์

สำหรับกรณีโครงการก่อสร้างคลองผันน้ำฝั่งตะวันตก (Floodway) จะตัดผ่านแหล่งน้ำธรรมชาติทุกแห่งของจังหวัดอุทัยธานี และตัดผ่านจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งจะทำให้จังหวัดอุทัยธานีถูกแบ่งออกเป็น ๒ ฝั่ง

ทั้งนี้ หากจะมีการสร้างคลองผันน้ำ (Floodway) และสร้าง Syphon (ระบบท่อส่งน้ำให้ทางน้ำสายหนึ่งไหลลอดผ่านทางน้ำอีกสายหนึ่ง) นั้นไม่เห็นด้วยเนื่องจากระบบ Syphon ไม่มีความเหมาะสมกับการบริหารจัดการน้ำของประเทศไทย เพราะต้นกำเนิดแหล่งน้ำของประเทศไทยไม่ใช่น้ำที่ ละลายมาจากหิมะตามเทือกเขา แต่ต้นน้ำของประเทศไทยจะมีเศษซาก กรวด หิน ดิน ทราย และเศษไม้ ไหลตามแหล่งน้ำมาด้วย ดังนั้น จึงมักทำให้เกิดปัญหาอุดตันของ Syphon

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ปัญหาของกรมชลประทานในการก่อสร้างระบบชลประทานหรืออ่างเก็บน้ำนั้น เกิดจากการทำงานไม่เต็มระบบ ซึ่งก็เป็นเรื่องของงบประมาณ เช่น มีการก่อสร้างในพื้นที่ ๑ ตารางกิโลเมตร เมื่อสร้างเสร็จแล้ว กรมชลประทานต้องดำเนินการทำในพื้นที่ต่อไป แต่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการ

ก็เพราะมีปัญหาเรื่องไม่มีงบประมาณ ดังนั้น ในการดำเนินโครงการต่าง ๆ กรมชลประทานควรพิจารณาให้ครอบคลุมทั้งระบบหากงบประมาณไม่เพียงพอที่จะทำให้ทั้งระบบก็ไม่ควรจะดำเนินโครงการนั้น ๆ

๒. เนื่องจากภายหลังการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบางแห่ง เช่น อ่างเก็บน้ำคลองโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ ไม่มีการสร้างคันกันน้ำเลียบลำน้ำ เพื่อบริหารจัดการป้องกันปัญหาน้ำล้น ทำให้เมื่อถึงฤดูน้ำหลากจังหวัดอุทัยธานีซึ่งเป็นพื้นที่รับน้ำต้องประสบปัญหาอุทกภัย ดังนั้น ในกรณีที่กรมชลประทานจะดำเนินการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ ควรก่อสร้างคันกันน้ำเลียบลำน้ำตลอดเส้นทางคลองโพธิ์ รวมทั้งบริหารจัดการในแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพป้องกันปัญหาอุทกภัยที่อาจเกิดขึ้นด้วย

๓. การก่อสร้างคลองผันน้ำ (Flood Diversion Channel) หากมีการใช้ระบบทำท่อลอดระบายน้ำ (syphon) อาจมีทรายหรือเศษวัสดุต่าง ๆ กีดขวางการไหลของน้ำ ส่งผลให้ท่อไม่สามารถ ระบายน้ำได้ดีเท่าควร จนทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม

๔. การก่อสร้างโครงการต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น การสร้างเขื่อนภาคีรัฐต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการกำหนดวิธีการเยียวยาและการจ่ายค่าชดเชย รวมทั้งสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนควรได้รับ

๕. คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) กรมชลประทาน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งให้ข้อมูลข้อเท็จจริงแก่ประชาชนได้ทราบและให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเปิดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน

๖. แนวทางการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมที่สำคัญและจำเป็นอีกประการหนึ่งที่ภาครัฐควรดำเนินการ คือ การบริหารจัดการแม่น้ำสายหลักให้มีประสิทธิภาพสูงสุดในการระบายน้ำ

๗. ในการดำเนินโครงการก่อสร้างคลองผันน้ำ (Flood Diversion Channel) และโครงการก่อสร้างเขื่อนแม่วงก์ ในการเวนคืนที่ดินจากประชาชน รัฐควรมีการกำหนดกรอบในเรื่องการจ่ายเงินชดเชยให้ชัดเจน ทั้งในเรื่องของราคาที่ดิน และราคาพันธุ์ไม้ยืนต้นต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณที่ดินนั้น โดยต้องกำหนดให้ประชาชนได้รับการชดเชยในราคาที่เป็นธรรม และควรได้ราคามากกว่าราคาประเมิน

เรื่องพิจารณา เรื่องร้องเรียนของนายจินดา คงเพียร เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อระบบฟาร์มปิด อำเภอสว่าง
อารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี
(การประชุมครั้งที่ ๖๑ วันพุธที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๖)

ผู้ร้องเรียน นายจินดา คงเพียร เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อระบบฟาร์มปิด อำเภอสว่างอารมณ์
จังหวัดอุทัยธานี

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กรมปศุสัตว์
๓. จังหวัดอุทัยธานี
๔. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
๕. ผู้ร้องเรียน

สภาพปัญหา

นายจินดา คงเพียร เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อระบบฟาร์มปิด อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี ได้
มีหนังสือร้องเรียนมายังคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ เนื่องจากได้รับความเสียหายจากอุทกภัย
เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ เป็นเหตุให้ต้องสูญเสียลูกไก่เป็นจำนวนมาก รวมถึงอาหารและอุปกรณ์ที่ใช้
ในการประกอบอาชีพได้รับความเสียหายทั้งหมด

ผลการพิจารณา

มติที่ประชุม

๑. มอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานีหาแนวทางการแก้ไขปัญหาในเรื่องของงบประมาณ
ในการช่วยเหลือและชดเชยความเสียหายให้แก่ นายจินดา คงเพียร ผู้ร้องเรียน
๒. ตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ จำนวนเงินช่วยเหลือเกษตรกร
ผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ
กรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อให้การจ่ายเงินช่วยเหลือสอดคล้องกับสภาพความเสียหายที่แท้จริง และ
สามารถบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรได้อย่างเหมาะสม

เรื่องพิจารณา พิจารณาญัตติของนายนคร มาฉิม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดพิษณุโลก เกี่ยวกับความคืบหน้าในการอนุมัติโครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งซ้าย ระยะที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก (ครั้งที่ ๖๓ วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายนคร มาฉิม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ จังหวัดพิษณุโลก

ผู้มาชี้แจง ๑. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
๒. กรมชลประทาน

สภาพปัญหา

พื้นที่ลุ่มน้ำน่าน ซึ่งเป็นหนึ่งในลุ่มน้ำหลักของประเทศ ๒๕ ลุ่มน้ำ และได้ติดตามทวงถามเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำ ทั้งห้วย นอง คลอง บึง บาง ทั้งลุ่มน้ำหลัก และลุ่มน้ำสาขามาอย่างต่อเนื่องยาวนาน รวมถึงได้ยื่นกระทู้ญัตติสอบถามเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ไม่มีผลเป็นที่น่าพอใจในเชิงประจักษ์ จนกระทั่งเกิดปัญหาอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ จึงเกิดความตื่นตัวในเรื่องการบริหารจัดการน้ำเป็นอย่างมาก และรัฐบาลได้ออกพระราชกำหนด (พ.ร.ก.) ให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อวางระบบบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๕ ในการกู้เงินจำนวน ๓.๕ แสนล้านบาท อย่างไรก็ตาม แผนงานเดิมในการบริหารจัดการน้ำของกรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้มีการบูรณาการการทำงานเท่าที่ควร

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

๑. แม้ว่าโครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งซ้าย ระยะที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก จะเป็นโครงการ ที่ไม่มีการทับซ้อนกับโครงการ Module A๓ ของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) แต่ก็อาจเกิดปัญหาในการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณในการลงทุนเป็นจำนวนมากถึง ๙,๗๐๐ ล้านบาท ดังนั้น กรมชลประทานควรจะเสนอของบประมาณต่อรัฐบาล โดยแบ่งพื้นที่ดำเนินการโครงการออกเป็นระยะเพื่อให้งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานในแต่ละปีงบประมาณไม่สูงจนเกินไปจนรัฐบาลไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้ได้ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการโครงการล่าช้า และส่งผลกระทบต่อราษฎรในพื้นที่

๒. ในกรณีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอโครงการพัฒนาแหล่งน้ำไปยังคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ควรพิจารณาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากการกักเก็บน้ำ นอกเหนือจากการพิจารณาว่าโครงการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นโครงการที่เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหอุทกภัยหรือไม่ หรือมีความคาบเกี่ยวกับโครงการในโมดูลต่าง ๆ ของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) หรือไม่

๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินจากประชาชนเพื่อพัฒนาแหล่งน้ำให้เกิดความเป็นธรรม โดยต้องชดเชยให้กับราษฎรที่ถูกเวนคืนอย่างคุ้มค่า และทำให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรปรับปรุงหลักการคำนวณเงินเพื่อชดเชยค่าที่ดิน บ้าน และสิ่งปลูกสร้างใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมถึงควรจัดหาที่ดินที่เป็นที่พักและที่ทำกินให้กับประชาชน โดยอาจจะจัดหาที่ดินในพื้นที่สาธารณะของจังหวัดที่ประชาชนถูกเวนคืนเป็นที่อยู่และที่ทำมาหากินใหม่

๔. กรมชลประทานควรกำหนดมาตรการป้องกันขบวนการทุจริตการเวนคืนที่ดินจากการที่มีนายทุนเข้าไปปลูกสร้างบ้านเรือนในพื้นที่ที่จะมีการเวนคืนที่ดินเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อให้ได้รับสิทธิในการได้รับเงินชดเชยจากการเวนคืนที่ดิน

๕. กรมชลประทานควรมีการปรับปรุงแผนงานในการพัฒนาแหล่งน้ำภายใต้โครงการชลประทานพิษณุโลกฝั่งซ้าย ระยะที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก ให้มีความสอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากโครงการดังกล่าวมีการศึกษาและออกแบบตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐

๖. กรมชลประทานควรออกแบบระบบชลประทานที่ทำให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เหนือเขื่อนได้รับประโยชน์จากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เหนือเขื่อน และพื้นที่ท้ายเขื่อนอย่างเท่าเทียมกัน

ความคืบหน้าการดำเนินงาน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้รับรายงานผลการตรวจสอบจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

๑. พื้นที่บริเวณบ้านใหม่ลำกระโดน หมู่ที่ ๑๗ ตำบลวังนกแอ่น อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าลุ่มน้ำวังทองฝั่งซ้าย ซึ่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ส.ป.ก. ได้รับมอบพื้นที่ส่วนที่เป็นป่าเศรษฐกิจเสื่อมโทรม (ป่าโซนอี) มาจากกรมป่าไม้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ส.ป.ก. ได้เข้าดำเนินการสำรวจจริงวัดเพื่อเตรียมการปฏิรูปที่ดิน ในระหว่างรอการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน และในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ส.ป.ก. และกรมป่าไม้ได้มีการเดินสำรวจพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เพื่อกันดินกรมป่าไม้ตามบันทึกข้อตกลงที่ทำร่วมกัน

๒. พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินพื้นที่โครงการป่าลุ่มน้ำวังทองฝั่งซ้าย ส.ป.ก. จึงได้ดำเนินการสำรวจจริงวัดที่ดินใหม่ตามแนวเขตแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา ซึ่งปรากฏว่ามีพื้นที่บางส่วนที่ ส.ป.ก. เคยสำรวจจริงวัดไว้เดิมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๘ อยู่นอกเขตแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา เป็นเหตุให้ ส.ป.ก. ไม่มีอำนาจจัดที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวให้แก่ราษฎรได้ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมป่าไม้ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ทั้งนี้ ส.ป.ก. พิษณุโลก ได้ดำเนินการแจ้งให้ผู้ปกครองท้องที่ (กำนันตำบลวังนกแอ่น) และราษฎรในพื้นที่ได้รับทราบแล้ว

เรื่องพิจารณา พิจารณาศึกษาเกี่ยวกับความคืบหน้าในการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหามลพิษ
คาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา
(การประชุมครั้งที่ ๖๓ วันพุธที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการธิการ คนที่สอง

ผู้มาชี้แจง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สภาพปัญหา

คาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา ครอบคลุมพื้นที่อำเภอระโนด อำเภอกะแสสินธุ์ อำเภอสทิงพระ และอำเภอสทิงหมื่น ซึ่งตั้งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดสงขลา โดยเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการทำนา เลี้ยงกุ้ง และปลูกพืชไร่ สร้างอาชีพและรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ

อย่างไรก็ตาม พื้นที่ดังกล่าวมีปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการทำการเกษตร คือ ปัญหา น้ำท่วม และปัญหาน้ำแล้ง โดยในช่วงฤดูฝนจะเกิดปัญหาน้ำท่วมเป็นระยะเวลายาวนานเป็นประจำทุกปี เนื่องจากเป็นพื้นที่รับน้ำจากจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสงขลา ส่งผลให้พื้นที่ทางการเกษตรเสียหาย ขณะที่ในช่วงฤดูแล้งจะเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากขาดแหล่งกักเก็บน้ำ

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ

๑. กรมชลประทานควรมีการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาประตูละบายน้ำเพื่อใช้ในการกั้นน้ำเค็มกับน้ำจืดเพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างเกษตรกรผู้ปลูกข้าวกับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้ง ในพื้นที่ตำบลท่าบอนและตำบลบ้านใหม่ อำเภอระโนด

๒. กรมชลประทานควรจัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าหลายร้อยไร่ ในพื้นที่ของหมู่บ้านโคกพระ ตำบลโรง เพื่อใช้เป็นแก้มลิง ซึ่งจะประโยชน์กับเกษตรกรในพื้นที่อำเภอกะแสสินธุ์ และอำเภอระโนดตอนบน

เรื่องพิจารณา ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย – ออสเตรเลีย (Thailand – Australia Free Trade Agreement : TAFTA) และความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ไทย – นิวซีแลนด์ (Thailand – New Zealand Closer Economic Partnership : TNZCEP) และพิจารณาเกี่ยวกับการผูกตัดสิทธิจากระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences – GSP) ของสหภาพยุโรป และพิจารณาการที่สหภาพยุโรป (EU) จะตัดสิทธิ GSP สินค้าไทย ในปี ๒๕๕๘
(การประชุมครั้งที่ ๖๔ วันพุธที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖)

ผู้เสนอญัตติ/ผู้ร้องเรียน คณะกรรมการการหยีบยกขึ้นมาพิจารณาเพื่อติดตามความคืบหน้า

ผู้มาชี้แจง ๑. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
๒. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

สภาพปัญหา

ความตกลงการค้าเสรีไทย – ออสเตรเลีย (TAFTA : Thailand – Australia Free Trade Agreement) มีการลงนามเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๘ นอกจากนี้รัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจาเพิ่มเติมภายใต้ TAFTA เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓

ความตกลงเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดยิ่งขึ้นไทย – นิวซีแลนด์ (TNZCEP : Thailand – New Zealand Closer Economic Partnership) มีการลงนามเมื่อ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๘ และมีผลบังคับใช้เมื่อ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๘ โดยรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจาเพิ่มเติมภายใต้ TNZCEP เมื่อ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓

ทั้งนี้ ครอบคลุมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจรอบด้าน (Comprehensive) ทั้งการเปิดเสรีด้านการค้า การเปิดเสรีบริการและการลงทุน กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า รวมทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ

สำหรับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System Preference : GSP) เป็นระบบที่สหภาพยุโรปให้กับประเทศต่าง ๆ ที่ผ่านมาไม่กำหนดเงื่อนไข แต่ปัจจุบันมีการกำหนดเงื่อนไขโดยพิจารณาตัดสิทธิจาก ๒ หลักเกณฑ์ ได้แก่ การตัดสิทธิเป็นรายประเทศ และการตัดสิทธิเป็นรายสินค้า

โดยการตัดสิทธิเป็นรายประเทศ จะพิจารณาจากระดับรายได้ประชาชาติ ที่วัดโดยธนาคารโลก (World Bank) ซึ่งแบ่งเป็น High Income Country คือประเทศที่ประชาชนมีรายได้มากกว่า ๑๒,๑๙๖ เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปี Upper Middle Income Country ประเทศที่ประชาชนมีรายได้อยู่ระหว่าง ๓,๙๔๖ – ๑๒,๑๙๕ เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปี ถ้าอยู่ในระดับนี้ ๓ ปี ติดต่อกัน ถือว่าเป็นประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง

ทั้งนี้ ในปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ ประเทศไทยมีรายได้ ๔,๓๒๐, ๔,๖๒๐ และ ๕,๒๑๐ เหรียญสหรัฐต่อคนต่อปีตามลำดับ ซึ่งล้วนอยู่ในระดับ Upper Middle Income Country ส่งผลทำให้ไทยถูกตัดสิทธิ GSP ภายใต้เงื่อนไขของรายประเทศและมีผลในปี ๒๕๕๘

สำหรับการตัดสิทธิเป็นรายสินค้าในปี ๒๕๕๗ มีสินค้าที่มีปัญหา ๓ หมวดรายการ คือ หมวดเครื่องปรุงแต่งจากเนื้อสัตว์ ปลาและสัตว์น้ำ หมวดน้ำตาล โกโก้ เครื่องปรุงแต่งจากแป้ง ธัญพืช พืชผักผลไม้ น้ำส้มสายชู อาหารสัตว์ และหมวดอัญมณี เหตุที่ถูกตัดใน ๓ รายสินค้า เนื่องจากมีสถิติปริมาณการส่งออกเกินกว่าที่ทางสหภาพยุโรปกำหนด แต่อาจมีบางสินค้าที่อาจยังไม่ถูกตัด GSP อาทิ อาหารสัตว์สุนัขและแมว เพราะได้รับการยกเว้นภาษีเป็นกรณีพิเศษ สินค้าส่งออกสำคัญที่จะได้รับผลกระทบ คือ กุ้งปรุงแต่ง ปลาทูน่ากระป๋อง

ผลการพิจารณา

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะคณะกรรมการ

๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้บริโภคได้ทราบ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ภายใต้เครื่องหมายโบว์ทอง ซึ่งเป็นการรับรองว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้นมโคสดแท้ ๑๐๐%
๒. ควรมีมาตรการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้สำหรับการปกป้องช่วยเหลือเกษตรกรภายในประเทศ
๓. ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุน โดยให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำให้กับเกษตรกร
๔. โครงสร้างภาคการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย การส่งเสริมต่าง ๆ ควรทำในรูปแบบของสหกรณ์ หากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถขับเคลื่อนกระบวนการสหกรณ์ให้เกิดความเข้มแข็ง จะทำให้ภาคการเกษตรสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๔

การจัดสัมมนาของคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ได้มีการจัดสัมมนาทั้งหมด รวม ๓๒ ครั้ง ใน ๑๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดอุดรธานี จังหวัดสงขลา จังหวัดจันทบุรี จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสระบุรี จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ และกรุงเทพมหานคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การจัดสัมมนา เรื่อง “การส่งเสริมการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรและแนวทางการเพาะปลูกพืชผักปลอดสารพิษและเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง” วันศุกร์ที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ หอประชุมโรงเรียนเมืองราดวิทยา อําเภอลําเกี๊ยะ จังหวัดเพชรบูรณ์

๒. การจัดสัมมนา เรื่อง “เกษตรอินทรีย์สู่วิถีชีวิตพอเพียง ทางรอดเกษตรกรไทย” วันเสาร์ที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมที่ว่าการอําเภอสว่างคอม อําเภอสว่างคอม จังหวัดอุดรธานี

๓. การจัดสัมมนา เรื่อง “การฟื้นฟูดินเพื่อการเพิ่มผลผลิต” วันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมที่ว่าการอําเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

๔. การจัดสัมมนา เรื่อง “การฟื้นฟูดินเพื่อการเพิ่มผลผลิต” วันเสาร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมที่ว่าการอําเภอลืออํานาจ จังหวัดอํานาจเจริญ

๕. การจัดสัมมนา เรื่อง “การฟื้นฟูดินเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร” วันศุกร์ที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมโรงแรมโมเชติฮิลล์ อําเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

๖. การจัดสัมมนา เรื่อง “เกษตรอินทรีย์สู่วิถีชีวิตพอเพียง ทางรอดเกษตรกรไทย” วันเสาร์ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ ศาลาเกษตร วัดโพธิ์ชัย ตำบลในเมือง อําเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

๗. การสัมมนาเรื่อง “แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลังและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์” วันเสาร์ที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ หอประชุมโรงเรียนบ้านปางสุด อําเภอแม่วังค์ จังหวัดนครสวรรค์

๘. การสัมมนาเรื่อง “ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง คาบสมุทรสทิงพระ จังหวัดสงขลา” วันศุกร์ที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเทศบาลบ่อตรุ หมู่ที่ ๔ ตำบลวัดสน อําเภอรโนด จังหวัดสงขลา

๙. การสัมมนาเรื่อง “โครงการรับจํานํามันสำปะหลังของรัฐบาลเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรจริงหรือ” วันอังคารที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ ศาลาวัดทุ่งขนาน อําเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

๑๐. การสัมมนาเรื่อง “ชาวสวนยางจะได้อะไรจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย” วันเสาร์ที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๕ ณ หอประชุมโรงละครองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

๑๑. การสัมมนาเรื่อง “การเตรียมความพร้อมของเกษตรกรไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” วันเสาร์ที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมที่ว่าการอําเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

๑๒. การสัมมนาเรื่อง “การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร” วันจันทร์ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ณ หอประชุมที่ว่าการอำเภอเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

๑๓. การสัมมนาเรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เกษตรกรไทยได้หรือเสีย?” วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องจูปีเตอร์ ชั้น ๓ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต หลักสี่ ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร

๑๔. การสัมมนาเรื่อง “การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร” วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ โรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธรบาท อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

๑๕. การสัมมนาเรื่อง “การฟื้นฟูดินเพื่อการผลิต” วันเสาร์ที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมแสงทอง รีสอร์ท แอนด์ สปา อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

๑๖. การสัมมนาเรื่อง “การเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร” วันอาทิตย์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมเทศบาลตำบลจตุรัส อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

๑๗. การสัมมนาเรื่อง “การเมืองกับการพัฒนาภาคการเกษตรไทย” วันจันทร์ที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

๑๘. การสัมมนาเรื่อง “ทางรอดประมงชายฝั่งในจังหวัดสงขลา” วันเสาร์ที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๖ ณ ห้องเปรมปรีดิ์ โรงแรมหาดแก้วรีสอร์ท อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

๑๙. การสัมมนา เรื่อง “พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพดี ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์” วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ ณ วัดหนองผ่องค์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

๒๐. การสัมมนาเรื่อง “เกษตรกรไทยกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” วันเสาร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมที่ว่าการอำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

๒๑. การสัมมนาเรื่อง “การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชอย่างยั่งยืน” วันศุกร์ที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องศรีเทพ โรงแรมโมเชิตฮิลล์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

๒๒. การจัดสัมมนา เรื่อง “วาระประชาชน : นครการเกษตร” ในวันเสาร์ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงละคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

๒๓. การจัดสัมมนาเรื่อง “เกษตรกรไทยกับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” วันเสาร์ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงเรียนศรีฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

๒๔. การสัมมนาเรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาลูกทกภัยและน้ำเพื่อการเกษตรในคาบสมุทรสทิงพระ” วันเสาร์ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมสวนบูรพาจารย์ ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

๒๕. การจัดสัมมนา เรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ” วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมที่ว่าการอำเภอเพ็ญ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี

๒๖. การจัดสัมมนา เรื่อง “การเกษตรโคนนึ่ง และเกษตรอินทรีย์ ทางรอดของเกษตรกรไทย” วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมที่ว่าการอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

๒๗. การจัดสัมมนาเรื่อง “ปัญหาราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์วิกฤตเกษตรกรไทย” ในวันศุกร์ที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงเรียนเมืองราดวิทยาคม อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์

๒๘. การสัมมนาเรื่อง “แกนนำเครือข่ายประชาชน : การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” วันศุกร์ที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงละคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

๒๙. สัมมนาเรื่อง “เกษตรกรอินทรีย์และเกษตรกรโซนนิ่งทางรอดของเกษตรกรไทย” วันเสาร์ที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธรบาท อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี

๓๐. การสัมมนาเรื่อง “การเกษตรโซนนิ่ง และเกษตรกรอินทรีย์ ทางรอดของเกษตรกรไทย” วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงเรียนบ้านตะเบาะ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

๓๑. การสัมมนาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์” วันเสาร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงเรียนเพชรพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

๓๒. การสัมมนาเรื่อง “แนวทางการทำการเกษตรอินทรีย์เพื่อพัฒนาเกษตรกรไทย” วันจันทร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ณ ศาลาวัดสวนแก้ว ตำบลบ้านแพ อำเภอกุเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

๔.๑ สรุปผลการสัมมนา เรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เกษตรกรไทยได้หรือเสีย?” ในวันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖ เวลา ๐๘.๐๐ – ๑๕.๔๕ นาฬิกา ณ ห้องมิราเคิล แกรนด์ ชั้น ๔ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

๑. ความเป็นมาของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of Southeast Asian Nation-ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพ (The Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๑๐ โดยในปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด ๑๐ ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย บรูไน ลาว เวียดนาม พม่า และกัมพูชา อาเซียนก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

ผู้นำอาเซียนได้ลงนามร่วมกันในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมือในอาเซียนฉบับที่ ๒ (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Ball Concord II) เพื่อประกาศจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี ๒๕๖๓ (ค.ศ. ๒๐๒๐) โดยสนับสนุนการรวมตัวและความร่วมมืออย่างรอบด้าน โดยในด้านการเมืองให้จัดตั้ง “ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” หรือ ASEAN Political-Security Community (APSC) ด้านเศรษฐกิจให้จัดตั้ง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” หรือ ASEAN Economic Community (AEC) และด้านสังคมและวัฒนธรรมให้จัดตั้ง “ประชาสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน” หรือ ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) ซึ่งต่อมา ผู้นำอาเซียนได้เห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนให้เร็วขึ้นกว่าเดิมอีก ๕ ปี คือภายในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕)

สำหรับเสาหลักการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) มีเป้าหมายเพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุนที่เสรีขึ้น ต่อมา ในปี ๒๕๕๐ อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) ซึ่งเป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งประกอบด้วย แผนงานเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายภายในสิ้นปี ๒๕๕๘ รวมทั้งการให้ความยืดหยุ่นตามที่ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันล่วงหน้า อาเซียนได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนคือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และการเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับผิดชอบความร่วมมือด้านอาหาร การเกษตร และป่าไม้ ภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ต้นปี ๒๕๑๑ เน้นเรื่องการผลิตและการจัดหาอาหาร ต่อมาในปี ๒๕๒๐ ได้มีการขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมภาคการเกษตรและป่าไม้สาขาต่าง ๆ โดยสาขาความร่วมมือด้านอาหาร การเกษตร และป่าไม้ในปัจจุบัน ประกอบด้วย ด้านอาหาร ได้แก่ ความมั่นคงด้านอาหาร การดูแลรักษาอาหาร (Food Handling) และความปลอดภัยด้านอาหาร ด้านการเกษตร ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ ประมง สหกรณ์การเกษตร การส่งเสริมและฝึกอบรมด้านการเกษตร และความร่วมมือ

ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านป่าไม้เน้นเรื่องการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน การพัฒนาพืชสมุนไพร และพืชที่ใช้ทำยาในอาเซียน และด้านการค้าสินค้าเกษตรและผลิตผลป่าไม้ มีกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการค้าสินค้า ภายใต้ MOU on ASEAN Cooperation in Agriculture and Forestry Products Promotion Scheme อาทิ พริกไทย ชา มันสำปะหลัง โกโก้ ปลาทูน่า และมะพร้าว เป็นต้น

๒. นโยบายและการดำเนินนโยบายในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ทางด้านการเกษตร

จากคำแถลงนโยบายของรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีต่อรัฐสภาหนึ่งในจุดมุ่งหมายของนโยบายรัฐบาล คือ “เพื่อนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ อย่างสมบูรณ์ โดยสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และการเมืองความมั่นคง” โดย ที่ประชาคมอาเซียนทั้งสามเสาหลักมีความสำคัญเท่าเทียมกันควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องไปพร้อม ๆ กัน การกำหนดการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเป็นวาระแห่งชาติจึงควรครอบคลุมทั้งสามเสาหลักเพื่อประกอบกันเป็นประชาคมอาเซียนที่ครบถ้วนสมบูรณ์

กลไกสำคัญระดับชาติประกอบด้วย คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติเป็นกลไกระดับประเทศในการประสานการดำเนินงาน และติดตามความคืบหน้าในภาพรวมทุกเสาหลัก และมีหน้าที่สำคัญการผลักดันและสนับสนุนหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และได้มีการจัดทำแผนงานแห่งชาติสำหรับการก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนด้วย

คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการสำหรับการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในแต่ละเสาหลัก โดยหน่วยงานที่เป็นผู้ประสานงานหลักของแต่ละเสาเป็นประธาน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ – เสาหลักทางด้านการเมืองและความมั่นคง กระทรวงพาณิชย์ – เสาหลักทางด้านเศรษฐกิจ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ – เสาหลักทางด้านสังคมและวัฒนธรรม และสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นตามข้อ ๑๓ ของกฎบัตรอาเซียน โดยมีกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศทำหน้าที่ดังกล่าว

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย การเตรียมพร้อมของภาครัฐ โดยกระทรวงการต่างประเทศได้เสนอให้มีการจัดตั้งกลุ่มงานหรือส่วนงานที่รับผิดชอบประเด็นเกี่ยวกับอาเซียนโดยตรง (ASEAN Unit) ในแต่ละหน่วยงาน การเตรียมความพร้อมของภาคประชาชน โดยการสร้างความตระหนักรู้และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน การเตรียมความพร้อมของภาคเอกชน มีผู้แทนภาคเอกชนในคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย โดยกระทรวงการต่างประเทศได้ประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานทั้งสามข้างต้น

คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๕ มีมติให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ร่วมกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (สลค.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำแผนแม่บทการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของประเทศไทย ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดให้มีการจัดทำ

แผนปฏิบัติการ ๓ ปี (๒๕๕๖ – ๒๕๕๘) ตามแบบฟอร์มที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนด

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ เห็นชอบยุทธศาสตร์ประเทศ และยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนประกอบด้วย ๘ ยุทธศาสตร์ และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้แจ้งแต่ละกระทรวงให้จัดทำรายละเอียดแผนงาน/โครงการตามยุทธศาสตร์ประเทศและยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอแผนงาน/โครงการ ตามยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของภาคเกษตรกรรมทั้งสิ้น ๔๐,๓๕๗.๗๒ ล้านบาท และได้ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

การประชุมหารือร่วมกันระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน เป็นผลสืบเนื่องจากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ข้อสรุปมีดังนี้

๑) ให้จัดตั้งคณะทำงานคัดเลือกสินค้าเกษตรเพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ต่อไป ซึ่งขณะนี้ ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว

๒) การคัดเลือกสินค้าเกษตร ๑ รายการ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์แบบครบวงจรในเบื้องต้นที่ประชุมได้พิจารณาสินค้าสับปะรด และข้อคิดเห็นว่ายุทธศาสตร์ของสินค้าสับปะรดยังไม่สมบูรณ์ขอให้ทุกหน่วยงานกลับไปพิจารณา และส่งข้อคิดเห็นให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อย่างไรก็ตามไม่มีหน่วยงานใดส่งข้อมูลกลับมาภายในกำหนด

๓. อุปสรรคทางการค้าที่ไม่มีภาษี (Non-Tariff Barriers : NTBs)

การนำมาตรการทางการค้าที่ไม่มีภาษี (Non – Tariff Barriers : NTBs) มาใช้ สามารถดำเนินการได้แต่จะต้องอยู่ในกฎกติกาการค้าระหว่างประเทศและไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้า รวมถึงจะต้องสอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) และความตกลง WTO เพื่อป้องกันการถูกฟ้องร้องจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น

มาตรการทางการค้าที่ไม่มีภาษี (NTMs) ที่สามารถนำมาใช้โดยต้องไม่ขัดกับพันธกรณีภายใต้ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) และองค์การการค้าโลก (WTO) ได้แก่ (๑) การกำหนดมาตรฐานและอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Standard and Technical Barriers to Trade : TBT) เช่น กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร กฎระเบียบทางเทคนิค และกระบวนการตรวจสอบรับรอง อาทิ การตรวจสอบสารพิษตกค้าง สารตกค้างพันธุกรรม จุลินทรีย์ ยาสัตว์ ตกค้างในอาหาร และโลหะหนัก สำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตร (๒) การใช้มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) สำหรับการนำเข้าสินค้าเกษตร อาหารและป่าไม้ เช่น กำหนดให้ผู้นำเข้าต้องแสดงใบรับรองสุขอนามัยจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้ การกำหนดมาตรการด้านสุขอนามัยและ

สุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS) จะต้องมีข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์รองรับ และ (๓) การใช้มาตรการขออนุญาตนำเข้า (import licensing) โดยกำหนดให้ต้องขอใบอนุญาตการนำเข้า

หน่วยงานภาครัฐของไทยจำเป็นต้องมีกฎระเบียบในการกำกับดูแลและบริหารการนำเข้าเพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีสินค้าเกษตร ทำให้สินค้าบางชนิดทะลักเข้ามาตีตลาดภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นจนทำให้เกษตรกรไทยได้รับความเดือดร้อนจากราคาผลผลิตตกต่ำ กรมการค้าต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารการนำเข้า – ส่งออกสินค้า จึงได้มีประกาศกระทรวงพาณิชย์กำหนดให้สินค้าเกษตรบางรายการต้องขอหนังสือรับรองนำเข้า เช่น สุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate) และกำหนดคุณสมบัติผู้นำเข้าโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการส่งออกปศุสัตว์และการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๒๒

โดยล่าสุด (เดือนมกราคม ๒๕๕๖) กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมการค้าต่างประเทศได้กำหนดให้สินค้า หอมแดง ส้ม และเครื่องในสุกร เป็นสินค้าที่ต้องมีหนังสือรับรองและต้องปฏิบัติตามมาตรการจัดระเบียบในการนำเข้าในราชอาณาจักร เช่น ผู้นำเข้าสินค้านี้ต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้นำเข้ากับกรมการค้าต่างประเทศ ต้องรายงานการนำเข้า ครอบครอง การส่งออก สถานที่เก็บรักษา การจำหน่ายจ่ายโอนและปริมาณคงเหลือเป็นประจำทุกเดือน เป็นต้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการสาธารณสุขของประเทศ เนื่องจากสินค้าทั้ง ๓ รายการได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า

การดำเนินการในเชิงรุกของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แบ่งเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกเป็นการออกมาตรฐานสินค้าเกษตรที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล และปรับปรุงมาตรฐานสินค้าเกษตรในอาเซียนให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน ตลอดจนการจัดทำความตกลงในเรื่องของการยอมรับการตรวจสอบสินค้าเกษตรเพื่อลดขั้นตอนในการตรวจสอบปล่อยสินค้าของประเทศปลายทาง ส่วนที่สองเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับปรุงการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การผลิตตามหลักเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP) เป็นต้น

นอกจากนี้ ในปัจจุบันไทยเองก็ยังคงมีการใช้มาตรการบริหารการนำเข้าต่าง ๆ อาทิ การกำหนดช่วงเวลานำเข้า การขออนุญาตผู้นำเข้า การกำหนดด่านในการนำเข้า เป็นต้น ซึ่งมาตรการทางการค้าที่มีใช้เหล่านี้ อาจสร้างความขัดแย้งทางการค้าระหว่างไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียนได้ โดยที่ผ่านมามีไทยเองก็ได้ดำเนินการต่าง ๆ ในการประนีประนอมกับประเทศสมาชิกอาเซียน

ที่ผ่านมาในด้านการส่งออกนั้น ประเทศที่พึ่งพาการนำเข้า อาทิ สิงคโปร์ก็ไม่ได้มีข้อกำหนดที่เป็นพิเศษแต่อย่างใด ประเทศบรูไนซึ่งมีประชากรไม่มากก็ไม่มีข้อห้ามพิเศษใดเว้นแต่ด้านมาตรฐานสินค้าอาหาร ฮาลาลที่บางส่วนยังพึ่งพาการตรวจสอบจากหน่วยงานของมาเลเซียอยู่ ส่วนประเทศพม่า มาเลเซีย และเวียดนาม ก็ไม่มีการใช้มาตรการทางการค้าที่มีใช้ภาษี (Non – Tariff Barriers : NTBs) ที่มีความเข้มงวดเป็นพิเศษจนก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการส่งออกสินค้าของไทย

ประเทศอินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีการใช้มาตรการทางการค้าที่มีใช่ภาษี (Non – Tariff Barriers : NTBs) เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศอย่างมากเนื่องจากผู้ผลิตในประเทศยังไม่มีความพร้อมในการแข่งขันกับสินค้าจากต่างชาติ รัฐบาลจึงออกมาตรการควบคุมสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก สร้างความสับสนให้กับผู้ประกอบการทั้งในอาเซียนและนอกอาเซียน แม้ว่าชาติต่าง ๆ รวมถึงสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปจะประท้วงมาตรการทางการค้าที่มีใช่ภาษี (Non – Tariff Barriers : NTBs) ของอินโดนีเซียมาโดยตลอด แต่อินโดนีเซียก็ยังคงกลยุทธ์เดิมคือยกเลิกมาตรการเดิม และกำหนดมาตรการใหม่ที่มีเนื้อหาคล้ายเดิม เมื่อได้รับการทักท้วงก็พร้อมที่จะยกเลิกมาตรการเก่า จากนั้นก็กำหนดมาตรการใหม่ ๆ ขึ้นอีก โดยอาศัยความล่าช้าของการฟ้องร้องและการพิสูจน์ความผิดเป็นประโยชน์ในการซื้อเวลาไปเรื่อย ๆ ล่าสุด สินค้าของไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการฯ ของอินโดนีเซีย อาทิ ผักและผลไม้ (ซึ่งเป็นสินค้าที่เน่าเสียง่าย : Perishable Product) เนื่องจากอินโดนีเซียมีการกำหนดด่านที่นำเข้าสินค้าเพียง ๔ ด่าน (จากเดิม ๘ ด่าน) ส่งผลให้สินค้าไทยที่ไม่สามารถส่งเข้าท่าเรือที่จาการ์ตาได้ และต้องส่งไปยังท่าเรือที่ห่างไกลจากตลาด

ฟิลิปปินส์ได้ระงับการนำเข้าสินค้าไก่สดแช่เย็นและแช่แข็งจากไทยตั้งแต่มีการระบาดของไข้หวัดนกตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ปลอดจากไข้หวัดนกและหลายประเทศ รวมทั้งสหภาพยุโรปซึ่งมีความเข้มงวดในเรื่องสุขอนามัยได้อนุญาตการนำเข้าสินค้าจากไทยแล้ว ล่าสุดผู้ตรวจสอบจากฟิลิปปินส์ได้เดินทางมาสำรวจฟาร์มเลี้ยงไก่ของไทยเป็นเวลานานแล้ว แต่ยังคงไม่แจ้งผลให้ไทยทราบโดย ยังคงอ้างปัญหาการระบาดของไข้หวัดนกและห้ามการนำเข้าผลิตภัณฑ์ไก่ของไทยต่อไป

๔. ภาพรวม แนวโน้ม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัดของภาคการเกษตรไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ โดยเป็นแหล่งรองรับการว่างงานจากภาคอุตสาหกรรมและบริการในเมืองหลวง รวมทั้งเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ ภาคเกษตรมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๔๔ เป็น ๒.๗๗ เท่า ในปี ๒๕๕๔ โดยสาขาพืชเป็นกิจกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดและมีสัดส่วนของมูลค่าทางเศรษฐกิจ ร้อยละ ๖๑.๗ สาขาประมงมีสัดส่วนรองลงมา เป็นร้อยละ ๑๔.๑ สาขาแปรรูปอย่างง่าย อาทิ ผลิตภัณฑ์โครงการ ๑ ตำบล ๑ ผลิตภัณฑ์ การถนอมอาหารจากพืช เนื้อสัตว์ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์หมักดอง เป็นต้น มีสัดส่วนร้อยละ ๑๑.๔ และสาขาปศุสัตว์ มีสัดส่วนร้อยละ ๙.๖

ภายหลังจากที่ได้มีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะทำให้แนวโน้มของภาคเกษตรมีรูปแบบการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นการผลิตในแหล่งที่มีปัจจัยการผลิตราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการผลิต และส่งต่อไปยังประเทศคู่ค้า ในขณะเดียวกันมีแนวโน้มปกป้องทางการค้าในรูปแบบมาตรการทางการค้าที่มีใช่ภาษี (Non – Tariff Barriers : NTBs) มากยิ่งขึ้น เช่น สุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่ใช้เป็นเงื่อนไขการนำเข้า เป็นต้น

นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มเกี่ยวกับการแข่งขันของการดำเนินธุรกิจและอุตสาหกรรมมากขึ้น มีแนวโน้มที่ต้องอาศัยความเร็ว และต้องใช้ความรู้ ทักษะและเทคโนโลยี อีกทั้งการให้ความสำคัญต่อผู้บริโภคและเน้นอุปสงค์เป็นตัวนำ (Demand Driven) แทนการมุ่งผลิตจำนวนมาก

จุดแข็งของภาคการเกษตรไทยประการแรกคือ ความเหมาะสมของที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ยังคงมีความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทยจัดได้ว่าอยู่ในเขตร้อนชื้น มีช่วงอุณหภูมิและแสงแดดที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของพืชพันธุ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง เหมาะแก่การทำการเกษตร โดยเฉพาะการเกษตรแบบพึ่งพาธรรมชาติ ซึ่งต้องรักษาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า เพื่อให้สามารถพัฒนาสู่การเป็นฐานการผลิตที่เหมาะสม และสนับสนุนให้การผลิตทางการเกษตรมีประสิทธิภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น

จุดแข็งของภาคการเกษตรไทยประการที่สองคือ การเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญและสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร ภาคเกษตรสร้างความมั่นคงอาหารและเป็นฐานอุตสาหกรรมเกษตรของประเทศ และเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก โดยผลผลิตสินค้าเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สินค้าที่มีสัดส่วนการใช้ภายในประเทศสูง ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน ไข่ไก่ ข้าว เป็นต้น โดยได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากที่เคยเป็นสินค้าเพื่อการบริโภคภายในประเทศและส่งออกในรูปของสินค้าขั้นปฐมเป็นสินค้าที่ใช้เป็นวัตถุดิบเพื่อการผลิตของภาคการผลิตอื่น เช่น อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร และผลิตพลังงานทดแทน เป็นต้น ขณะเดียวกัน ประเทศไทยเป็นประเทศส่งผลผลิตการเกษตรและอาหารเลี้ยงพลเมืองโลกมาโดยตลอด จากความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรได้มากกว่าความต้องการบริโภคภายในประเทศ โดยประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรเป็นอันดับที่ ๘ ของโลก

จุดแข็งของภาคการเกษตรไทยประการที่สามคือ องค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิต มีการพัฒนาองค์ความรู้ทั้งทางด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ โดยประยุกต์องค์ความรู้และเทคโนโลยีใช้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสำหรับใช้เป็นอาหารและพลังงานในปริมาณที่เหมาะสม รวมทั้งมีกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ที่มีไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาภาคเกษตรให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างมั่นคงมากขึ้น และมีความสามารถในการแข่งขัน นอกจากนี้ มีการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อรองรับการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งด้านการใช้ประโยชน์ ภายภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความผันผวนด้านราคา และภาวะทางเศรษฐกิจ

จุดแข็งของภาคการเกษตรไทยประการที่สี่คือ การเป็นศูนย์กลางโครงข่ายเชื่อมโยงคมนาคมด้านต่าง ๆ การรวมตัวกันอย่างใกล้ชิดทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในประชาคมอาเซียน ก่อให้เกิดโอกาสทางการค้าและการลงทุนที่เพิ่มขึ้นให้กับไทย อีกทั้งส่งผลให้ไทยมีศักยภาพที่จะเป็นจุดเชื่อมโยงที่สำคัญในการเชื่อมโยงทางการคมนาคมและขนส่งของอาเซียน ที่มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคคลระหว่างประเทศสมาชิกที่สะดวกยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงสำคัญในการขนส่งสินค้าระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับภูมิภาคยุโรป ตะวันออกกลาง เอเชียใต้ และแอฟริกา โดยมีศักยภาพอย่างยิ่งในการพัฒนาเป็นฐานการค้าสำคัญกับภูมิภาคทั้งสองด้านต่อไป

การพัฒนาภาคเกษตรของไทยยังมีจุดอ่อนที่ต้องเร่งแก้ไขหลายด้าน ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการแข่งขันกับประเทศสมาชิกในอาเซียน ประการแรกคือ ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานการผลิตของภาคเกษตรมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น โดยเฉพาะทรัพยากรดิน ที่พบปัญหาดินเสื่อมสภาพจำนวน ๑๕๐ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๐ ของพื้นที่ทั้งประเทศ นอกจากนี้ มีการใช้สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณมาก รวมทั้งมีปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการผลิตทางการเกษตร เนื่องจากประสบปัญหาน้ำต้นทุนลดลงอย่างมาก

จุดอ่อนประการที่สอง คือ ความอ่อนแอของภาคเกษตรที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ซึ่งเป็นผลมาจากหลายปัจจัยที่สำคัญ คือ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตในสังคมเกษตร ที่เข้าสู่สังคมปัจเจกมากขึ้นมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มหมดไป นอกจากนี้ ต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอันเนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตและการขนส่งสูงขึ้นที่ปรับตัวตามราคาพลังงาน ทำให้ไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้เท่าที่ควร ประกอบกับแรงงานเกษตรมีแนวโน้มลดลงและเป็นผู้สูงอายุ รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่ไม่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง และมีการย้ายออกจากภาคเกษตรไปในการผลิตอื่น

ขณะเดียวกัน ความอ่อนแอยังเกิดจากการพึ่งพาต่างประเทศทั้งปัจจัยการผลิตและตลาดส่งออก เช่น เทคโนโลยี ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ที่ต้องนำเข้าปีละกว่า ๘๐,๐๐๐ ล้านบาท รวมถึงทรัพยากรถูกแย่งชิงจากภาคการผลิตอื่น ทั้งทรัพยากรที่ดินและน้ำ เพื่อตอบสนองความต้องการตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขึ้นของประชากร

จุดอ่อนประการที่สาม คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีแนวโน้มรุนแรงเพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อการผลิตภาคเกษตร โดยเฉพาะภาวะภัยแล้ง น้ำท่วม และฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล รวมถึงโรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ซึ่งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลโดยตรงต่อปริมาณผลผลิตทางการเกษตร

จุดอ่อนประการที่สี่ คือ ประเทศไทยมีการใช้พลังงานที่ผลิตจากพืชเพื่อทดแทนพลังงานเชื้อเพลิงจากฟอสซิลมากขึ้น ทำให้มีความต้องการพืชที่สามารถนำไปผลิตเป็นพลังงานเพิ่มมากขึ้น เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น เกษตรกรจึงมีการเปลี่ยนรูปแบบการใช้ประโยชน์พื้นที่เกษตรจากการปลูกพืชอาหารมาเป็นการปลูกพืชพลังงานแทน ซึ่งส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกพืชอาหารลดลง และทำให้ราคาพืชอาหารมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการผลิตและใช้เอทานอลไบโอดีเซลให้มีสัดส่วนที่สูงขึ้น เพื่อลดการนำเข้าและการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลเพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน

โอกาสที่สำคัญของภาคการเกษตรไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ประการแรกคือ ขยายช่องทางและโอกาสของสินค้าเกษตรไทยในการเข้าถึงตลาดอาเซียน ประชากรในกลุ่มประเทศอาเซียนประกอบด้วยประชากรกว่า ๕๕๐ ล้านคน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มประเทศอาเซียน +๓ (จีน เกาหลีใต้ และญี่ปุ่น) กว่า ๑,๕๐๐ ล้านคน ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยมีโอกาสในการเข้าถึงตลาดอาเซียน

และตลาดในภูมิภาคมากขึ้น เนื่องจากประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่เป็นผู้นำเข้าสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศไทย

ประการที่สอง คือ โอกาสการเพิ่มการค้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน เนื่องจากประเทศสมาชิกต้องยกเลิกมาตรการกีดกันทางการค้าทั้งที่เป็นมาตรการภาษี และไม่ใช้ภาษี รวมทั้งยกเลิกมาตรการจำกัดปริมาณ (Quantitative Restriction) ตลอดจนมีการดำเนินการพัฒนาและทบทวนกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rule of Origin) และการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Trade Facilitation) โดยปรับให้เป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้สินค้าเกษตรของไทยมีโอกาสส่งออกเพิ่มมากขึ้น โดยในปัจจุบันการส่งออกสินค้าเกษตรของไทยไปอาเซียน ปี ๒๕๕๔ มีมูลค่า ๒๖๕,๖๗๔ ล้านบาท

ประการที่สาม คือ ลดต้นทุนการผลิตจากการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าชั้นกลางที่ใช้ในการผลิตได้ในราคาต่ำลง ส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ใช้นำมาแปรรูปและส่งออก โดยสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่านำเข้าสูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ ปลาทะเล โอเลอินหรือสตีयरินของเนื้อในเมล็ดปาล์ม และน้ำมันปาล์ม อาหารปรุงแต่งใช้เลี้ยงทารกที่ทำจากนมและผลิตภัณฑ์ กาแฟสำเร็จรูป และรังนก

ประการที่สี่ คือ การสร้างความร่วมมือในกลุ่มสมาชิกอาเซียนการสร้างความร่วมมือในกลุ่มสมาชิกอาเซียน เพื่อร่วมกันพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร เช่น การผลิตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปในภูมิภาค เพื่อให้เป็นแหล่งผลิตสินค้าอาหารที่สำคัญของโลก หรือการพัฒนาพืชพลังงานทดแทน เป็นต้น และการร่วมลงทุนผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยสนับสนุนให้มีการผลิตในแหล่งผลิตที่มีศักยภาพและมีต้นทุนการผลิตต่ำ การพัฒนาคุณภาพผลผลิตการเกษตร เป็นต้น

ข้อจำกัดของภาคการเกษตรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประการแรก คือ อุตสาหกรรมเกษตรและเกษตรกรบางสาขาอาจได้รับผลกระทบด้านราคาสินค้าตกต่ำ เมื่อมีการนำเข้าสินค้านำเข้าจากอาเซียน ซึ่งมีผลต่อขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าที่ไทยมีต้นทุนการผลิตสูงกว่า

ประการที่สอง คือ การนำมาตรการทางการค้าในรูปแบบที่ไม่ใช่ภาษีมาเป็นเงื่อนไขในการค้ามากขึ้น เพื่อต่อรองทางการค้าที่ผลักดันผู้ประกอบการไทยต้องยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานที่กำหนดเพื่อสามารถแข่งขันได้ เช่น มาตรการสิ่งแวดล้อม มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน

ประการที่สาม คือ สินค้าเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐานและคุณภาพต่ำมีโอกาสเข้ามาจำหน่ายในประเทศมากขึ้นสินค้าเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐานและคุณภาพต่ำมีโอกาสเข้ามาจำหน่ายในประเทศมากขึ้น หากมาตรการป้องกันไม่เข้มงวดและการตรวจสอบไม่จริงจัง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อผู้บริโภคได้รับอันตรายจากสารเคมีปนเปื้อนได้

ประการที่สี่ คือ คู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้น คู่แข่งและสภาพการแข่งขันในตลาดเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากประเทศอาเซียนมีโครงสร้างการส่งออกสินค้าเหมือนกัน ทำให้เป็นคู่แข่งกับประเทศไทยมากขึ้น ทั้งในตลาดสหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น

ประการสุดท้าย คือ ทักษะด้านภาษาของเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร เป็นข้อจำกัดในการพัฒนาความร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งจะทำให้เสียโอกาสในการขยายตลาดหรือร่วมทำการค้าการลงทุน

๕. ข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเตรียมความพร้อมของเกษตรกรและการกำหนดนโยบายในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

นโยบายภาคเกษตรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ควรมีทิศทางทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตเพื่อการส่งออก ในขณะเดียวกัน ควรป้องกันการนำเข้าสินค้าด้อยคุณภาพจากต่างประเทศ เน้นการเพิ่มมูลค่าสินค้าทั้งห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเกษตรกรจากการแข่งขันของตลาดที่จะมีความรุนแรงมากขึ้น โดยสรุปได้ดังนี้

ประการแรก การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสินค้าเกษตร โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพในการผลิตของประเทศ การเพิ่มมูลค่า ระบบโลจิสติกส์ การส่งออก ในขณะเดียวกัน สร้างโอกาสจากความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ องค์ความรู้ เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร โดยพัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้าเกษตร เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพความรวดเร็วของการให้บริการของด่านชายแดน ศักยภาพการตรวจสอบของห้องปฏิบัติการให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อการค้าและการส่งออก

ขณะเดียวกัน ควรมีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยจัดทำโซนนิ่งภาคเกษตรเพื่อให้เกษตรกรทำกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ที่เหมาะสม ทั้งด้านกายภาพ เช่น ความพร้อมของทรัพยากรน้ำ ดิน และด้านเศรษฐกิจ เช่น มีโรงงานแปรรูปตั้งอยู่ ความพร้อมของคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น ซึ่งจะเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้กับเกษตรกร ในขณะเดียวกัน ช่วยลดต้นทุนการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนการขนส่งสินค้าเกษตรได้

ควรมีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ มาตรฐาน การตรวจรับรองสินค้าเกษตรสู่สากล โดยสนับสนุนผู้ผลิตรายย่อยเข้าสู่ระบบมาตรฐานสินค้าปลอดภัยต่างๆ เช่น GAP GHP GMP HACCP เป็นต้น ยกกระดับห้องปฏิบัติการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเกษตร และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร โดยให้ความสำคัญกับการสร้างเรื่องราวให้กับสินค้าเกษตรที่มีความโดดเด่นด้านวัฒนธรรมท้องถิ่นและประวัติศาสตร์ (Multifunctionality of Agriculture) ตลอดจน สินค้าเกษตรจากระบบการผลิตที่ยั่งยืน เช่น เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น การพัฒนาการบรรจุสินค้าเกษตรหรือยืดอายุสินค้าด้วยนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น

ควรสร้างโอกาสทางการตลาด เน้นการสร้างภาพลักษณ์สินค้าเกษตรไทยให้เป็นที่รู้จัก ยอมรับ เชื่อมั่น และสร้างค่านิยมของสินค้าไทยในตลาดอาเซียน รวมถึงส่งเสริมการลงทุนในการต่างประเทศ ทั้งเรื่องการผลิตสินค้าและบริการในประเทศอาเซียน เพื่อสร้างความได้เปรียบการแข่งขัน ด้านต้นทุนการผลิต แรงงาน วัตถุดิบ และโลจิสติกส์

ประการที่สอง สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และสร้างความเข้าใจเพื่อเตรียมความพร้อมและปรับตัวรองรับการเปิดเสรีเต็มรูปแบบ โดยเน้นการพัฒนาพันธุ์พืช

และสัตว์ คุณภาพดี ด้านทานโรคแมลง ปลุกได้ทุกฤดู มีคุณค่า มีโภชนาการสูง และพัฒนานวัตกรรมทางการเกษตรต่าง ๆ อาทิ เทคโนโลยีชีวภาพด้านการเกษตร การศึกษาและตรวจสอบเกี่ยวกับพืชดัดแปลงพันธุกรรม (GMOs) รวมทั้ง พัฒนาระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูล พร้อมเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนในการวิเคราะห์และตัดสินใจนโยบายพัฒนาด้านการเกษตร

ประการที่สาม การบริหารจัดการการนำเข้าสินค้าเกษตรให้มีความเข้มงวดด้านการตรวจสอบรับรองและควบคุมด้านมาตรฐานและความปลอดภัยของสินค้านำเข้า ตลอดจน ปรามปรามการลักลอบนำเข้าที่ผิดกฎหมาย โดยควรพิจารณาแนวทางในการกำหนดมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้านำเข้าเพื่อป้องกันการนำเข้าสินค้าด้อยคุณภาพจากต่างประเทศ เช่น ต้องมีใบรับรองปริมาณสารพิษตกค้าง การกำหนดให้เป็นสินค้าที่ต้องขอหนังสือรับรองนำเข้าและกำหนดคุณสมบัติผู้นำเข้า กำหนดมาตรการสุขอนามัยที่เข้มงวด เช่น ต้องแสดงใบรับรองสุขอนามัยจากหน่วยงานที่เชื่อถือได้ในประเทศต้นทาง ตรวจเข้มใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้า ตลอดจน กำหนดด่านนำเข้าให้นำเข้าเฉพาะสำหรับด้านอาหารและยา ด้านตรวจพืช และกำหนดช่วงเวลานำเข้า นอกจากนี้ ควรมีการจัดตั้งระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคด้วย

ประการที่สี่ เตรียมความพร้อมเกษตรกร โดยเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการผลิตทางการเกษตร และความรู้ด้านภาษาอังกฤษและภาษาในอาเซียนอื่นที่จำเป็น สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรอง เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร และส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเกษตรกร พัฒนาทักษะผู้ประกอบการเกษตร โดยเพิ่มศักยภาพการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน ตลอดจน พัฒนาระบบบริหารจัดการแรงงานเกษตรข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และพัฒนาบุคลากรภาครัฐที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้าการลงทุนในภาคเกษตร ภาษาต่างประเทศ และทักษะอื่น ๆ ที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงาน

๖. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี ๒๕๕๘ จะเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของไทย ซึ่งจะทำให้การกำหนดนโยบายและการดำเนินนโยบายของภาครัฐทางด้านการเกษตรเป็นได้ด้วยความยากลำบาก เนื่องจากรัฐบาลจะขาดความสามารถในการควบคุมสภาพแวดล้อมภายนอกประเทศ เนื่องจากขาดเครื่องมือทางด้านภาษีและอุปสรรคทางการค้าที่ไม่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Barriers : NTBs) ในการปกป้องภาคการเกษตรภายในประเทศอย่างที่เคยเป็นมา นอกจากนี้ สินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านยังอาจทำให้การดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการยกระดับราคาสินค้าเกษตรในประเทศเกิดความเสี่ยงมากขึ้นจากการนำสินค้าเกษตรของประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาสวมสิทธิ์แทนสินค้าเกษตรของไทย ซึ่งรัฐบาลควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา เพื่อพิจารณาหามาตรการเพื่อชะลอการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยคณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กรมศุลกากร ทหาร ตำรวจ ท้องถิ่น พร้อมทั้งบุคคลที่ประกอบอาชีพในการเป็น

ผู้ติดต่อกับกรมศุลกากรแทนผู้ประกอบการนำเข้าหรือส่งออก หรือเรียกว่า “ชิปปิ้ง” และผู้แทนเกษตรกรที่ปลูกพืชเกษตรซึ่งได้รับผลกระทบในพื้นที่ตามแนวชายแดน เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น ขณะที่การควบคุมการนำรถขนส่งสินค้าเข้ามาในประเทศควรจะเป็นการดำเนินการในรูปแบบรัฐต่อรัฐ แทนการดำเนินการโดยบริษัทชิปปิ้ง

ขณะเดียวกัน ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เป็นผู้กำหนดกฎระเบียบเพื่อจัดเก็บภาษีการนำเข้าและควบคุมปริมาณการนำเข้าสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านแทนรัฐบาล นอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานสินค้านำเข้า เช่น องค์การอาหารและยา กรมปศุสัตว์ ไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติเป็นจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลควรพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานกลางในการตรวจสอบสินค้านำเข้าทุกประเภท เพื่อให้มีการจัดเก็บตัวอย่างสินค้าและจัดทำฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ในกรณีที่เกิดปัญหา

ขณะเดียวกัน เกษตรกรไทยจะเป็นผู้เล่นที่เป็นทั้งผู้ได้และผู้เสียจากการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยเกษตรกรรายใหญ่ที่มีกระบวนการผลิต และการตลาดอย่างครบวงจรจะสามารถปรับตัวได้ดีกว่าและจะเคลื่อนย้ายการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้านที่มีความได้เปรียบจากการมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า สิ่งที่น่ากังวลคือ สินค้าเกษตรเหล่านั้นอาจย้อนกลับมาแข่งขันกับสินค้าเกษตรของไทยได้ ขณะที่ เกษตรกรรายย่อยที่ยังไม่สามารถปรับปรุงกระบวนการผลิตของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิมได้ รวมถึงไม่สามารถควบคุมช่องทางการจำหน่ายและการตลาดได้จะเป็นผู้เสียที่สำคัญ ซึ่งรัฐบาลจะต้องมีมาตรการในการช่วยเหลือเพื่อให้เกษตรกรกลุ่มนี้สามารถปรับตัวได้

ภาครัฐบาลจะต้องเร่งรัดในการวิเคราะห์วิจัยอย่างละเอียดว่าสินค้าเกษตรของไทยแต่ละชนิดมีความสามารถในการแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มากน้อยเพียงใด และจะต้องกำหนดมาตรการในการปรับตัวอย่างไร และจะต้องมีการดำเนินมาตรการในเชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรในทุกสาขาอาชีพสามารถปรับตัวได้อย่างแท้จริง

แม้ว่าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จะเป็นปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาคการเกษตรของไทย แต่คณะกรรมการมีข้อคิดเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ภาคการเกษตรของไทยเกิดความอ่อนแอคือปัจจัยภายในประเทศ กล่าวคือ ปัญหาของภาคการเกษตรเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างซึ่งเกิดขึ้นซ้ำซากทุกปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ ปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ปัญหาด้านการชลประทาน ปัญหาปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ และสารเคมีทางการเกษตรปลอมปนมาตรฐาน และเสื่อมคุณภาพ ปัญหาระบบสหกรณ์และหนี้สินเกษตรกร และมีบางปัญหาที่กำลังจะเป็นปัญหาที่สำคัญในอนาคต เช่น ปัญหาการลดลงของทรัพยากรสัตว์น้ำทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง การออกกฎหมายอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำกับการประกอบอาชีพการประมง ปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมเกษตรจากการผูกขาดของนายทุนรายใหญ่ เป็นต้น

สาเหตุสำคัญที่ทำให้การแก้ไขปัญหภาคการเกษตรไม่ได้รับการแก้ไขเกิดจากข้อมูลทางการเกษตรของภาครัฐไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหทางการเกษตรที่เกิดขึ้นได้

ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ ให้มีความถูกต้องแม่นยำ และสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน เพื่อวางแผนการผลิตและการตลาดให้มีประสิทธิภาพโดยการบูรณาการการดำเนินงานด้านการสำรวจข้อมูลการเกษตรของแต่ละหน่วยงานให้มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ การจัดทำสำมะโนการเกษตรแต่ละครั้ง ควรจะมีระยะห่างกันในทุก ๆ ระยะ ๓ ปี เพื่อสามารถประมาณการผลิตในแต่ละฤดูกาลผลิตได้ รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงหาวิธีการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในการสำรวจข้อมูลให้มีความถูกต้องแม่นยำสอดคล้องกับความเป็นจริง สนับสนุนพัฒนาการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาดำเนินงาน จัดการสำรวจพัฒนาจัดเก็บข้อมูลการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน พร้อมทั้งการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานดังกล่าว และส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูลและเป็นผู้ให้ข้อมูลด้านการเกษตรโดยตรง และการพัฒนาระบบให้บริการข้อมูลด้านการเกษตรแก่ประชาชน

รัฐบาลควรเร่งแก้ไขปัญหาลำไยในของภาคการเกษตรไทย โดยในการแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำควรมีการประสานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อช่วยในการประสานงานและกระจายผลผลิตไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรล่วงหน้าก่อนที่ผลผลิตจะออกสู่ท้องตลาด เนื่องจากในปีที่ผ่านมา ๆ มา มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาดลำไย ส่งผลให้มาตรการต่าง ๆ ไม่ได้ผลเท่าที่ควร

ขณะที่ สหกรณ์ส่วนใหญ่ยังขาดความเข้มแข็ง ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาการทุจริตภายในสหกรณ์ หากระบบสหกรณ์มีความเข้มแข็งจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ เกิดภาวะล้นตลาดได้ ด้วยการสร้างเครือข่ายระหว่างกันเพื่อเป็นช่องทางในการจำหน่ายและกระจายสินค้าระหว่างกลุ่มสหกรณ์ อีกทั้งยังทำให้เกษตรกรสามารถกำหนดราคาสินค้าได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำโครงการส่งเสริมการให้ความรู้ในเรื่องปุ๋ยแก่งอังกอร์และเกษตรกร เช่น ความสำคัญของดินและการใช้ปุ๋ย ความเสียหายที่เกิดจากการใช้ปุ๋ยยาและสารเคมีปลอม การสังเกตปุ๋ย ยาและสารเคมีปลอมไต่ถามด้วยตนเอง เป็นต้น ขณะที่กรมวิชาการเกษตรควรดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ คือ บริษัท หรือโรงงานผลิตปุ๋ยเคมี ยาและสารเคมีปลอม โดยการออกกฎหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อกำหนดบทลงโทษแก่บริษัท หรือโรงงานผลิตปุ๋ยที่มีคุณภาพต่ำและไม่ได้มาตรฐาน เพื่อหาแนวทางกำจัดและป้องกันการระบาดของปุ๋ย ยาและสารเคมีปลอม เช่น กรณีที่จับกุมบริษัท หรือโรงงานผลิตปุ๋ย ยาและสารเคมีปลอม หากพิสูจน์ได้ว่า กระทำความผิดจริง ขอให้ดำเนินคดีโดยการสั่งปิดบริษัท หรือโรงงานผลิตปุ๋ย ยาและสารเคมีปลอม ภายใน ๓๐ วัน

รัฐบาลจะต้องดำเนินการในเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้างของภาคการเกษตรของไทย และการปรับตัวในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งกุญแจสำคัญของความสำเร็จ คือ การพัฒนาเกษตรกร องค์กรเกษตรกร การพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ โดยการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น การพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตร และการยกระดับมาตรฐานการผลิตสู่สากล รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ และการตลาดของ

สินค้าเกษตร การพัฒนาระบบฐานข้อมูลทางการเกษตรของประเทศ และการพัฒนาการวิจัยเกี่ยวกับการเกษตรของประเทศสู่ความเป็นเลิศ รวมถึงการปรับปรุงระเบียบข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาภาคการเกษตรของไทย

๔.๒ สรุปรายงานการสัมมนาเรื่อง “เรื่อง “วาระประชาชน : นครการเกษตร” วันเสาร์ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงละคร องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภายหลังจากที่มีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ จะก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน โดยในด้านการเกษตรจะทำให้เกิดการแข่งขันทางด้านราคาสินค้าระหว่างประเทศสมาชิกมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเกษตรกรของไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สมาพันธ์เกษตรกร จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดสัมมนาเรื่อง “วาระประชาชน : นครการเกษตร” เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชถึงผลกระทบและการเตรียมความพร้อม รวมถึงการรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อนำข้อคิดเห็นดังกล่าวมาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป อนึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราชได้จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นนครแห่งการเรียนรู้ นครแห่งการเกษตร นครแห่งการท่องเที่ยว นครแห่งความเข้มแข็ง นครน่าอยู่ นครแห่งแดนพุทธภูมิ

การสัมมนาในวันนี้มีวาระสำคัญประกอบด้วย การบรรยาย เรื่อง “การเตรียมความพร้อมของเกษตรกรในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” โดย นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว รองประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ คนที่สอง และการอภิปรายกลุ่มย่อย เรื่อง “วาระประชาชน : นครการเกษตร” โดย ๑. เกษตรกรชาวสวนยาง ๒. เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน ๓. เกษตรกรชาวสวนผลไม้ ๔. เกษตรกรชาวประมง ๕. เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ซึ่งจะเป็นการระดมความคิดเห็นของเกษตรกรเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทางด้านการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และขับเคลื่อนโดยหน่วยงานในระดับท้องถิ่นและระดับชาติต่อไป

นอกจากนี้ ยังต้องมีการผลักดันวาระประชาชนให้เป็นพิมพ์เขียวในการพัฒนาประเทศไทยเพื่อกำหนดอนาคตที่ยั่งยืนของประเทศไทยในอีกสิบปีข้างหน้า โดยพรรคประชาธิปัตย์ได้มีการตั้งสถาบันออกแบบประเทศไทย โดยมี ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ เป็นผู้อำนวยการสถาบันฯ และได้มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากทั่วโลก และผู้ที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันสมมนาระดมความคิดเห็น โดยมีการสรุปประเด็นสำคัญในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวข้ามความขัดแย้ง ความยากจน และปัญหาต่าง ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์สำคัญสามประการ คือ

๑. ประเทศไทยจะต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษาที่คนไทยได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ รวมถึงให้คนไทยได้มีโอกาสในการเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน และทำให้คนไทยได้มีงานทำตามความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ ยังต้องมีการพัฒนาระบบการศึกษาที่คนไทยมีความสุขในการเรียน เช่น การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กแบบใหม่ที่มีห้องสำหรับผู้ปกครองเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับเด็กนักเรียน นอกจากนี้ ยังมีการตรวจสอบความสามารถเฉพาะด้านของเด็กนักเรียนเพื่อวางแผนในการพัฒนาได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีการร่วมมือกันในการดำเนินการ

๒. ในการพัฒนาระบบการศึกษาดังกล่าวตลอดช่วงวัยของการเรียนรู้จะทำให้คนไทยมีหลักในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างถูกต้อง รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รู้เท่าทันนักการเมืองที่ทุจริต รู้เท่าทันนักธุรกิจที่ทุจริต

๓. ประเทศไทยต้องมีการดำเนินการในการบริหารจัดการเศรษฐกิจแบบยั่งยืน ที่มีรากฐานทางเศรษฐกิจจากประชาชนไทย และรายได้ทางเศรษฐกิจเป็นของประชาชนไทย

นอกจากนี้ ยังต้องมีการสร้างเศรษฐกิจเชิงการท่องเที่ยว เนื่องจากประเทศไทยมีภูมิรัฐศาสตร์ที่เป็นศูนย์กลางของอาเซียน มีชายหาดที่สวยงาม มีภูเขาในพื้นที่ภาคเหนือ อำเภอละนสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นแหล่งอากาศที่ดีที่สุดของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

มีการจัดระบบการบริหารจัดการประเทศแบบธรรมาภิบาล มีการตรวจสอบ มีความโปร่งใส โดยสร้างเครือข่ายการตรวจสอบจากภาคประชาชน มีการดำเนินการกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง

สรุปผลการอภิปรายกลุ่มย่อย เรื่อง “วาระประชาชน : นครการเกษตร”

กลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางพารา

๑. ควรประกันราคายางพาราให้มีความมั่นคง ราคายางแผ่นขึ้นต่ำ ๑๐๐ บาท เศษยาง ๕๐ บาท

๒. ควรส่งเสริมให้แปรรูปยางพาราเป็นสินค้าต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. อยากให้มีการตั้งโรงงานผลิตรายางรถยนต์ที่ภาคใต้เพื่อแก้ปัญหาราคายางตกต่ำและผลผลิตล้น

ตลาด

๔. ต้องการให้มีโรงงานแปรรูปไม้ยางพารารูปแบบสหกรณ์

๕. ต้องการให้มีโรงงานแปรรูปผลผลิตยางพาราเป็นระบบ

๖. ควรมีการฝึกอบรมเพิ่มทักษะความรู้ด้านต่างๆ เช่น การผลิต การเพิ่มปริมาณน้ำยาง

๗. ต้องการให้อาชีพกรีดยางพาราเป็นอาชีพที่ควบคุม

๘. ควรกำหนดโซนพื้นที่ปลูกยางพาราและให้มีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา

๙. ควรส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ให้มีประสิทธิภาพ อย.ควรสนับสนุนกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์

๑๐. ต้องการให้ อย.สนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ยางพันธุ์ดี ปุ๋ย ในราคาต้นทุนให้กับเกษตรกร

๑๑. ควรควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้ลดลง ราคาไม่เกินกระสอบละ ๕๐๐ บาท

๑๒. ต้องการให้ อย.รับซื้อยางพาราเพื่อนำไปเป็นวัสดุในการทำถนน ให้มีถนนที่ใช้ยางพาราเป็นวัสดุในการก่อสร้างอำเภอละ ๑ สาย

๑๓. ไม่ต้องการให้องค์การสวนยางเป็นผู้จัดการเองเพราะไม่ถึงมือเกษตรกร ควรให้องค์กรเกษตรกรเป็นผู้ดำเนินการเองร่วมกับสหกรณ์ เพราะที่ผ่านมาเงินไม่ถึงมือเกษตรกร แต่ตกอยู่ที่กลุ่มนายทุนหมด

กลุ่มเกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมัน

๑. ต้องการให้มีการรวมกลุ่ม

๒. ควรมีการประกันราคาผลผลิตไม่ให้ต่ำกว่ากิโลกรัมละ ๕-๖ บาท

๓. ควรให้การสนับสนุนกลุ่มอาชีพในด้านเงินทุน พันธุ์ปาล์ม ฯลฯ

๔. ควรมีการตรวจสอบตาชั่งในร้านรับซื้อปาล์มน้ำมันให้เที่ยงตรง มีการชั่งอย่างยุติธรรม
 ๕. ต้องการให้มีการแสดงราคารับซื้อปาล์มน้ำมันที่ลานรับซื้อปาล์มทุกวัน อย่างเปิดเผย
 ๖. ควรส่งเสริมการผลิตและใช้ปุ๋ยชีวภาพ
 ๗. อยากให้รัฐช่วยเหลือแจกปุ๋ยให้ไร่ละ ๒ กระสอบ
 ๘. ควรส่งเสริมการผลิตน้ำมันเองในชุมชน โดย อบจ.ลงทุนเครื่องจักรขนาดเล็ก หรือทำโรงงานแปรรูปผลผลิตปาล์มน้ำมันแบบครบวงจร
 ๙. ควรส่งเสริมการวิจัยการนำปาล์มน้ำมันมาใช้ประโยชน์
 ๑๐. ควรมีการจัดโซนในการปลูกปาล์มน้ำมัน
 ๑๑. ควรส่งเสริมการผลิต การแปรรูปยางพาราและปาล์มน้ำมันในครัวเรือน
- กลุ่มเกษตรกรชาวสวนผลไม้
๑. ควรสนับสนุนด้านการตลาด การกระจายสินค้าผลไม้ ให้มีพ่อค้าแม่ค้ามารับซื้อสินค้าให้มากขึ้น
 ๒. ควรให้ความรู้การจัดการผลผลิตให้มีคุณภาพ
 ๓. ควรเข้ามาจัดการด้านการตลาดให้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดและทันเวลา ผลผลิตไม่เสียหาย
 ๔. ควรเชื่อมโยงเครือข่ายผลผลิตระหว่างผู้ผลิต-ตลาด-องค์กรของรัฐ
 ๕. ควรผลักดันงานสหกรณ์นครผลไม้
 ๖. อบจ.ควรสนับสนุนการปลูกมะพร้าวที่มีคุณภาพ
 ๗. ต้องการให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ผลิตมันท์ลูกจันทน์ และส่งเสริมการแปรรูปลูกจันทน์เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP
 ๘. ควรสนับสนุนเครื่องมือต่างๆ เช่น เครื่องคัดขนาดมังคุด เครื่องเป่าลมไล่แมลง ตะกร้าใส่ผลไม้ ให้แก่กลุ่มที่จดทะเบียนวิสาหกิจหรือสหกรณ์
 ๙. ควรส่งเสริมการแปรรูปในช่วงผลผลิตล้นตลาด เช่น ผลิตภัณฑ์จากมังคุด มังคุดคัต สบู่มังคุด น้ำมังคุด ฯลฯ
 ๑๐. ควรมีการประกันราคาผลไม้ไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ ๓๐ บาท
- กลุ่มชาวประมง
๑. ต้องการให้มีการปิดอ่าวพร้อมกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี
 ๒. ให้ อบจ.ออกข้อบัญญัติเกี่ยวกับทะเลและชายฝั่ง
 ๓. ประมงชายฝั่งตั้งแต่อำเภอขนอม ท่าศาลา ปากพนัง หัวไทรไม่ต้องการให้มีโรงงานอุตสาหกรรมทุกชนิดเกิดขึ้น
 ๔. ให้ อบจ.ตั้งกองทุนอนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
 ๕. ควรส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนเครื่องมือประมงที่ช่วยอนุรักษ์สัตว์น้ำ
 ๖. ให้ อบจ.แก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งหาดด้านภาษีที่ยังเหลืออยู่ (ต่อจากที่กรมเจ้าท่าได้ทำไว้แล้ว)

๗. ให้ อบจ. จัดงานวันกลุ่มน้ำปากพนังเป็นงานระดับจังหวัด
 ๘. อบจ. ควรจัดหาเสื้อชูชีพให้กับลูกเรือประมงหรือใช้ในกรณีเกิดภัยพิบัติ ภัยธรรมชาติ
 ๙. กวดขันจับกุมการใช้เครื่องมือประมงที่ทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน แก้ไขปัญหาเรือประมงขนาดเล็กที่ทำประมงโดยวิธีผิดกฎหมาย เช่น เรือลากช้าง เรือลากตะแกรง โดยการใช้กฎหมายบังคับอย่างจริงจัง และต่อเนื่องควบคู่กับการส่งเสริมให้ทำประมงอย่างถูกต้อง ให้การสนับสนุนทุนหรือเครื่องมือที่ถูกกฎหมาย
 ๑๐. ควรมีการตั้งตลาดกลางสัตว์น้ำ
 ๑๑. ขอให้ อบจ. ช่วยขุดลอกคลองบอด บ้านด่านภาษี หมู่ที่ ๙ ตำบลท่าศาลา เพื่อให้เรือเล็กใช้หลบคลื่นลมมรสุม หรือใช้เป็นตลาดน้ำของอำเภอท่าศาลาด้วยก็ได้
 ๑๒. อบจ. ควรสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ ปลาน้ำจืดที่มีคุณภาพให้เกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกข้าว
 ๑. ควรให้ความช่วยเหลือในการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ช่วยแก้ปัญหาพันธุ์ข้าวและปุ๋ยมีราคาแพง
 ๒. ควรช่วยเหลือเรื่องแหล่งน้ำ ให้มีน้ำเข้าสู่แปลงนาทั่วถึงและพอเพียง รางน้ำของชลประทานยังไม่มีน้ำบางพื้นที่รางน้ำร้าง คือ ไม่เคยมีน้ำเลยเป็นเวลา ๕-๑๐ ปี
 ๓. ควรมีการประกันราคาที่ชัดเจน
 ๔. ต้องการให้ความช่วยเหลือกำจัดศัตรูพืช
 ๕. ต้องการให้ช่วยเหลือ ปรับปรุงพื้นที่นาให้มีระดับสม่ำเสมอ
 ๖. ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนาพันธุ์ข้าวประจำอำเภอ
 ๗. ควรเพิ่มโรงสีที่รับจำนำข้าวให้เพียงพอกับผลผลิต
 ๘. ควรปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณควนเค็งให้เป็นแหล่งน้ำ
 ๙. ต้องการให้ก่อสร้างโรงสูบน้ำไฟฟ้าบ้านหนองโพรง ตำบลแหลม อำเภอหัวไทร
 ๑๐. อบจ. ควรส่งเสริม สนับสนุนการปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองแบบครบวงจร
 ๑๑. ต้องการให้จัดตั้งศูนย์ปราบศัตรูข้าวประจำแต่ละอำเภอ (นอกเหนือจากกรมวิชาการเกษตร) โดยมีพนักงานหรือเจ้าหน้าที่คอยให้นำแนะนำปรึกษา
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ
๑. การกู้เงินของรัฐบาลควรปฏิบัติตาม พรบ. การกู้เงินของกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ โดยคณะรัฐมนตรีต้องรับภาระการก่อหนี้สินรายบุคคลเช่นเดียวกับกรรมการสหกรณ์ก่อหนี้รายบุคคล
 ๒. ควรสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่บุตรหลานเกษตรกร
 ๓. ควรเสริมสร้างอาชีพ ทำให้คนมีงานทำ
 ๔. ต้องการให้นายก อบจ. ลงพื้นที่ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอทุ่งใหญ่ เรื่องถนนหนทาง
 ๕. ควรแก้ปัญหาพ่อค้าคนกลาง ไม่ให้การซื้อขายต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง
 ๖. ควรตรวจสอบการช่วยเหลือเกษตรกรในระดับหมู่บ้านหรือระดับตำบลให้ได้รับความช่วยเหลือ
 ๗. ควรส่งเสริมโครงการฝักสวนครัวรั้วกินได้แก่ชาวบ้านทุกครัวเรือน
 ๘. ควรส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์

๙. ควรมีตลาดผักในชุมชน
๑๐. อยากให้ อบจ.สนับสนุนการแปรรูปสมุนไพรเกษตรอินทรีย์
๑๑. อบจ.ควรตั้งงบประมาณช่วยเหลือกระจายสินค้าไปจำหน่ายในพื้นที่อื่น เช่น ค่าขนส่ง ค่าบริหารจัดการ
๑๒. ควรกำหนดเป้าหมายรวมของการพัฒนาการเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราชไว้ล่วงหน้าให้ชัดเจน
๑๓. ควรมีหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการพัฒนาการเกษตร จะทำให้การพัฒนาด้านการเกษตรมีความต่อเนื่อง
๑๔. เสถียรภาพทางการเมืองระดับท้องถิ่นจะส่งผลให้มีเวลาพิจารณากำหนดนโยบายด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ซึ่งทำให้มีการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง
๑๕. ควรมีคณะกรรมการด้านการเกษตร ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนมีคณะทำงานพิเศษทำหน้าที่พิจารณาปัญหาแก้ไขด้านการเกษตรเฉพาะเรื่องแต่ละกรณี

๔.๓ รายงานการสัมมนาเรื่อง “การเกษตรโซนนิ่งและเกษตรอินทรีย์ทางรอดของเกษตรกรไทย”
วันเสาร์ที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๖ ณ ศาลาประชาคมอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์

๑.สรุปคำกล่าวเปิดสัมมนาและบรรยายพิเศษ โดย นายชาดา ไทยเศรษฐ์ ประธาน
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

โซนนิ่งการเกษตร หมายถึง การกำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชแต่ละชนิด โดย
เกษตรกรจะไม่เสียสิทธิในการปลูกพืชชนิดอื่น

ทั้งนี้ เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มจำนวน ๕๐๐ คน ในจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ๕,๐๐๐ ไร่ เพื่อขอรับ
การส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐในการเพาะปลูกพืชตามที่เกษตรกรต้องการได้

ปัญหาการทำการเกษตรของเกษตรกรไทย

(๑) เกษตรกรไทยถูกรอบงำจากนายทุนให้เกิดความเข้าใจว่า การใช้สารเคมีในการเพาะปลูกพืช
จะช่วยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีการใช้สารเคมีในการเพาะปลูกพืชเพิ่มมากขึ้น และไม่มี
ความคิดที่จะเปลี่ยนการใช้สารเคมีมาเป็นการทำเกษตรอินทรีย์ เนื่องจากเกรงว่าผลผลิตจะไม่เท่าเดิม แต่
หากเกษตรกรมีการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ ๒-๓ ปี ขึ้นไป ผลผลิตทางการเกษตรก็จะดีขึ้นเรื่อย ๆ

(๒) เกษตรกรทำการเกษตรโดยขาดองค์ความรู้ และขาดการวางแผนการเพาะปลูกพืช รวมทั้ง
ไม่ให้ความสำคัญต่อต้นทุนการผลิต ในแต่ละปีเกษตรกรทำการเพาะปลูกข้าวหลายครั้งแต่ไม่คุ้มทุน ส่งผล
ให้เกษตรกรต้องเป็นหนี้สินและไม่มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ทั้งนี้ ประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางด้านการเกษตรจะทำการเกษตรโดยใช้
ระบบสหกรณ์เข้ามาช่วยพัฒนาด้านการผลิตและวางแผนการผลิตที่เน้นให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เกษตรกร
ญี่ปุ่นทำการเพาะปลูกข้าวเพียงครั้งเดียวต่อปีแต่คุ้มทุน ดังนั้น การพัฒนาให้ภาคการเกษตรไทยมีความ
เข้มแข็ง เกษตรกรไทยจะต้องรวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์ เพื่อให้มีอำนาจในการต่อรองทางด้านราคาและ
พัฒนาส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร รวมทั้งไม่หลงเชื่อคำโฆษณาต่าง ๆ จากนายทุน ตลอดจนกล้าที่จะ
แสดงความคิดเห็นเพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของตนเอง

นอกจากนี้ ปัจจุบันมีการตั้งโรงงานน้ำตาลมิตรเกษตรอุทัยธานี อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัด
อุทัยธานี ซึ่งเป็นโรงงานที่ต้องรับซื้ออ้อยจากเกษตรกรเท่านั้น และได้จดทะเบียนกับสมาคมโรงงานน้ำตาล
ไทย รวมทั้งคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายได้ประกาศให้ราคาอ้อยในโรงงานดังกล่าวกับอ้อยในเขต ๗
(กาญจนบุรี)อยู่ในระดับราคาเดียวกัน ดังนั้น หากเกษตรกรในพื้นที่อำเภอลาดยาว อำเภอแม่วงก์ อำเภอ
แม่เปิน อำเภอชุมตาบง ที่มีแนวเขตติดต่อกับอำเภอสว่างอารมณ์ ดำเนินการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกอ้อย
แทนการปลูกข้าว ก็จะได้ผลดีในการนำอ้อยมาขายได้ในราคาที่ดี

๒. สรุปการบรรยาย เรื่อง “การเกษตรอินทรีย์ และเกษตรอินทรีย์ ทางรอดของเกษตรกรไทย” โดย นายณัฐชัย พวงสมบัติ ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์

การเกษตรอินทรีย์ คือ การจัดระเบียบพื้นที่ทางการเกษตรที่เหมาะสมให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเกษตรกรต้องรู้จักวางแผนการผลิตอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ และต้องยึดหลักการตลาดนำการผลิต ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดมาตรการช่วยเหลือเกษตรกรทั้งในส่วนของการผลิตและพัฒนาระบบชลประทาน เพื่อเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านภาคการเกษตรของไทย

การทำการเกษตรอินทรีย์รัฐบาลไม่ได้บังคับให้เกษตรกรต้องเพาะปลูกพืชตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด หากแต่การเพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ จะส่งผลดีต่อเกษตรกรในด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้นเกษตรกรยังคงสามารถเพาะปลูกพืชตามที่ต้องการได้ จากนั้นจึงค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนทำการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

จังหวัดนครสวรรค์มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการพัฒนาพื้นที่เกษตรอินทรีย์ เพื่อขับเคลื่อนแนวทางการทำการเกษตรอินทรีย์ และสภาเกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์กำลังอยู่ระหว่างให้สมาชิกสภาเกษตรกรแต่ละอำเภอ ดำเนินการประชุมสภาเกษตรกรระดับตำบลเพื่อสำรวจ ระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากเกษตรกรเกี่ยวกับพื้นที่ที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมในการปลูกพืชแต่ละชนิดของจังหวัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมต่อไป

ปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรมีการใช้สารเคมีมากขึ้น เช่น การใช้สารเคมีในการเพาะปลูกพืช การใช้ฮอร์โมนเพื่อเร่งการเจริญเติบโตในไก่ การใช้สารเร่งเนื้อแดงในหมู ที่ล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคทั่วโลกที่ห่วงใยในสุขภาพมีแนวโน้มบริโภคสินค้าเกษตรที่ปลอดสารเคมีเพิ่มขึ้น อีกทั้ง ปี ๒๕๕๘ เมื่อประเทศไทยต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียนจะส่งผลให้เกิดการแข่งขันด้านสินค้าเกษตรมากขึ้น เกษตรกรจึงจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภค โดยการทำการเกษตรอินทรีย์ ที่ลดการใช้สารเคมีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยยกระดับการส่งออกสินค้าเกษตรให้เป็นที่ยอมรับในต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

หลักการทำการเกษตรอินทรีย์

๑. เสริมสร้างองค์ความรู้การทำการเกษตรอินทรีย์ให้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาการทำการเกษตรอินทรีย์ไทยให้เป็นที่ยอมรับทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น

๓. จัดหาช่องทางการตลาดในการจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้เป็นระบบทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ สภาเกษตรกรจังหวัดนครสวรรค์จะดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันและลดความเสี่ยงให้แก่เกษตรกร สร้างความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกของยุวเกษตรกรต่ออาชีพเกษตรกรรมอย่างมีคุณค่า

เพื่อยกระดับขีดความสามารถและสร้างกระบวนการพัฒนาอาชีพเกษตรกรให้เกิดความมั่นคง ถ้าหากเกษตรกรประสบปัญหาด้านการเกษตร เกษตรกรสามารถรวมกลุ่มเสนอปัญหาให้สภาเกษตรกรจังหวัด นครสวรรค์ได้รับทราบ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไปได้

๓. สรุปการอภิปราย เรื่อง “การเกษตรโซนนิ่ง และเกษตรอินทรีย์จากแนวคิดสู่การปฏิบัติจริงของเกษตรกร” โดย นายอรรถจิต รงค์ทอง เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์ และนายบุญณรงค์ ธานีรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ (นครสวรรค์)

๓.๑ นายอรรถจิต รงค์ทอง เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครสวรรค์

การเกษตรโซนนิ่งเป็นนโยบายที่รัฐบาลต้องดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา โดยที่ผ่านมามาตรฐเคยมีนโยบายจัดทำเขตเศรษฐกิจเพื่อสนับสนุนการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ แต่การบังคับให้เกษตรกรต้องดำเนินการเพาะปลูกตามที่กำหนดไว้เป็นเรื่องยากในการปฏิบัติ ทำให้นโยบายดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จ จึงเป็นที่มาในการประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชในปัจจุบัน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิด โดยการวิเคราะห์ศักยภาพของดินแต่ละพื้นที่ ปัจจัยความต้องการของพืชแต่ละชนิด และปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ เขตป่าไม้ตามกฎหมาย และเขตพื้นที่โครงการชลประทาน เป็นต้น

การประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชจะไม่มีมีการประกาศว่าพื้นที่ใดไม่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช ดังนั้น การที่เกษตรกรมีการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดนอกเขตเหมาะสมจึงไม่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกร แต่เกษตรกรจะต้องแบกรับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และได้ผลผลิตน้อยกว่าการเพาะปลูกพืชในเขตเหมาะสม อย่างไรก็ตาม เกษตรกรสามารถดำเนินการพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมให้เป็นพื้นที่ ที่เหมาะสมในการเพาะปลูกพืชได้

ทั้งนี้ พืชที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกในจังหวัดนครสวรรค์ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน ยางพารา และมีความเหมาะสมในการเลี้ยงสุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

อนึ่ง จังหวัดนครสวรรค์มีการปลูกข้าวนอกเขตพื้นที่เหมาะสมจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ ไร่ ส่งผลให้จังหวัดนครสวรรค์ได้ผลผลิตข้าวน้อยกว่าที่ควรจะได้ แต่หากเกษตรกรปลูกข้าวในเขตพื้นที่เหมาะสมย่อมทำให้ได้ผลผลิตข้าวมากกว่าพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ หากเกษตรกรส่วนใหญ่ของจังหวัดเพาะปลูกข้าวได้ผลผลิตมากย่อมทำให้ผลผลิตข้าวเฉลี่ยของจังหวัดสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งจะทำให้เกษตรกรได้รับสิทธิจํานาข้าวในปริมาณสูงขึ้นตามหลักเกณฑ์การรับจํานาข้าว

ในการปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เกษตรกรย่อมมีทางเลือกที่จะดำเนินการ โดยคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศ ระบบการขนส่ง กำลังแรงงาน ความรู้เกี่ยวกับการเพาะปลูกพืชชนิดนั้น ๆ และนโยบายการส่งเสริมการทำการเกษตรโซนนิ่งของรัฐบาล เช่น เกษตรกรที่เพาะปลูกข้าวในเขตพื้นที่ไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อยจะปรับเปลี่ยนมาปลูกอ้อยแทน ย่อมมีผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

เนื่องจากอ้อยเป็นพืชเศรษฐกิจที่ต้องส่งจำหน่ายให้แก่โรงงานน้ำตาล เพื่อดำเนินการผลิต ซึ่งการซื้อขายอ้อยของโรงงานน้ำตาลแต่ละแห่งจะมีการกำหนดราคาที่ดีและชัดเจน

นอกจากนี้ เกษตรกรต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างถูกต้อง เกษตรกรไทยมีความเข้าใจมาโดยตลอดว่า การใช้ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูกพืชจะทำให้ได้ผลผลิตสูง ทั้งที่พื้นที่บางแห่งดินดีมีคุณภาพแล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมี ในขณะที่เดียวกันหากใส่ปุ๋ยเคมีมากเกินไปในพื้นที่ที่ดินมีคุณภาพอยู่แล้ว อาจทำให้ดินเสื่อมคุณภาพเร็วมากขึ้น ซึ่งการทำให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพต้องใส่ปุ๋ยบำรุงพืชในปริมาณสัดส่วนที่เหมาะสมกับสภาพของดิน และ

เกษตรกรต้องมีการวิเคราะห์คุณภาพดินในพื้นที่เพาะปลูกก่อนดำเนินการเพาะปลูก

๓.๒ นายบุญณรงค์ ธานีรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ (นครสวรรค์)

การจัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชเป็นแนวคิดที่กรมพัฒนาที่ดินดำเนินการมาหลายปีแล้ว เมื่อประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รัฐบาลจึงได้กำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศ

พืชแต่ละชนิดมีความต้องการแร่ธาตุอาหารที่แตกต่างกัน เช่น ข้าวเป็นพืชที่ต้องการความชื้นและปริมาณน้ำแตกต่างจากมันสำปะหลัง และศักยภาพดินของแต่ละพื้นที่จะมีความชื้น แร่ธาตุ ปริมาณน้ำที่แตกต่างกัน ทำให้พื้นที่แต่ละแห่งมีความเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดแตกต่างกัน ดังนั้น การปลูกพืชแต่ละชนิดให้ได้คุณภาพและผลผลิตที่ดีจึงต้องคำนึงถึงสภาพพื้นที่ว่าเหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชชนิดใด

ทั้งนี้ การเพาะปลูกพืชของเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้ว่าสภาพที่ดินในพื้นที่ทำการเกษตรของตนมีความเหมาะสมที่จะเพาะปลูกพืชชนิดใด รวมทั้งเกษตรกรมีการเพาะปลูกพืชมากเกินไปความต้องการของตลาด ทำให้ได้ผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพและเกิดปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืช เพื่อให้เกษตรกรไทยมีแนวทางการทำการเกษตรที่เป็นระบบ สามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้ และใช้เป็นข้อมูลสำคัญ เพื่อประกอบการตัดสินใจทำการผลิตหรือส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งหากผลผลิตมีมากเกินไปความต้องการของตลาด รัฐบาลจะกำหนดนโยบายในการปรับลดพื้นที่เพาะปลูกในเขตไม่เหมาะสมหรือเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย โดยการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เช่น ในเขตพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมหรือมีความเหมาะสมน้อยสำหรับปลูกข้าว รัฐบาลจะกำหนดนโยบายส่งเสริมให้ปลูกอ้อยแทน เนื่องจากอ้อยเป็นที่ต้องการของตลาดและมีราคาดี จึงเป็นผลดีต่อเกษตรกรในเรื่องของรายได้ที่จะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชยังใช้เป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาด้านสาธารณูปโภคที่สำคัญในอนาคต รวมทั้งการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชจะใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์ศักยภาพความเหมาะสมของดิน ปัจจัยความต้องการของพืชแต่ละชนิด หลักเกณฑ์ข้อมูลทางกายภาพดิน แผนที่การใช้ที่ดิน แผนที่ชลประทาน แผนที่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม แผนที่แสดงเส้นเขตนํ้าฝน เพื่อกำหนดว่า

พื้นที่ใดมีศักยภาพเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชชนิดใด โดยใช้โปรแกรมสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาช่วยในการดำเนินงาน ส่วนการกำหนดระดับความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิด ประกอบด้วย พื้นที่ที่เหมาะสม พื้นที่เหมาะสมปานกลาง พื้นที่เหมาะสมน้อย และพื้นที่ไม่เหมาะสม

การประกาศเขตพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชจะไม่ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรที่มีการเพาะปลูกพืชนอกพื้นที่ที่เหมาะสม รวมทั้งเกษตรกรจะยังได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากภาครัฐเช่นเดิมโดยไม่เสียสิทธิในด้านการเกษตรแต่อย่างใด

ทั้งนี้ รัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดนโยบายส่งเสริมและมาตรการจูงใจต่าง ๆ ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ โดยดำเนินการดังกล่าวจะประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในส่วนของการตลาด การกำหนดราคาสินค้าการเกษตรให้สอดคล้องกับปริมาณการผลิต ซึ่งเกษตรกรต้องรอว่ารัฐบาลจะกำหนดแนวทางดังกล่าวอย่างไร เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจวางแผนการเพาะปลูกพืชต่อไป

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบางพื้นที่มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินมานาน ปัจจัยคุณภาพของดินจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นได้ ดังนั้น ภาครัฐจะดำเนินการสำรวจพื้นที่อีกครั้งเพื่อปรับปรุงข้อมูลการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชให้มีความถูกต้องยิ่งขึ้น

สำหรับการทำการเกษตรอินทรีย์ถือว่าเป็นแนวทางการทำการเกษตรพอเพียง ซึ่งมีหลายหน่วยงานที่ให้ความสำคัญในการดำเนินงานขับเคลื่อนมาโดยตลอดแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก โดยหลักการสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์ คือ เกษตรกรต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศักยภาพของดิน ลดการใช้สารเคมี เนื่องจากการใช้สารเคมีมากเกินไปความต้องการของดินหรือพืชย่อมทำให้ดินเสื่อมคุณภาพเร็ว และก่อให้เกิดปัญหาสารเคมีตกค้างในดินและพืชที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคด้วย อีกทั้งหากพื้นที่ใดยังทำการเกษตรที่ใช้สารเคมีอยู่ย่อมจะส่งผลให้สารเคมีกระจายปนเปื้อนไปยังพื้นที่การเกษตรอื่นได้ ดังนั้น การทำการเกษตรอินทรีย์จะเกิดผลสัมฤทธิ์ได้ เกษตรกรที่ทำการเกษตรในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกันจะต้องรวมกลุ่มทำการเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจังเป็นรูปธรรม เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดสารเคมีอย่างแท้จริง สำหรับแนวทางการลดสารเคมีในการเพาะปลูกพืช ที่ผ่านมามีการรณรงค์ให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีแบบสั่งตัด ซึ่งเป็นการจัดการธาตุอาหารพืชเฉพาะพื้นที่ โดยการนำข้อมูลดินและธาตุอาหารในดิน (ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม) มาประกอบการตัดสินใจเลือกสูตรปุ๋ยและกำหนดปริมาณปุ๋ยในการเพาะปลูกพืชเพื่อลดการใช้สารเคมี

นอกจากนี้ กรมพัฒนาที่ดินยังได้ดำเนินการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยหมักชีวภาพบำรุงพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดการเสื่อมคุณภาพของดิน พร้อมทั้งจัดทำโปรแกรมดินไทยซึ่งเป็นโปรแกรมให้คำแนะนำเบื้องต้นสำหรับการเลือกใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดินพื้นฐานหรือค่าวิเคราะห์ดินเฉลี่ยประจำกลุ่มชุดดิน โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการใช้งานคือเกษตรกร

๔. สรุปคำกล่าวปิดสัมมนา โดยประสาท ตันประเสริฐ รองประธานคณะกรรมการ การเกษตรและสหกรณ์ คนที่สี่

การเกษตรโซนนิ่งถือเป็นเรื่องใหม่ของภาคการเกษตรที่เกษตรกรต้องทำความเข้าใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชจะส่งเสริมให้เกษตรกรมีแนวทางในการเพาะปลูกพืชอย่างเป็นระบบ มีผลผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังมีทางเลือกในการเพาะปลูกได้ตามที่ต้องการโดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามที่รัฐบาลกำหนด โดยการรวมกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาส่งเสริมการเพาะปลูกพืชให้ได้ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด และจะไม่เสียสิทธิด้านการเกษตรแต่อย่างใด

นอกจากนี้ ระบบสหกรณ์เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทำให้เกษตรกรมีรายได้จากเงินปันผลที่จะได้รับแต่ละปี และผลักดันให้องค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็งสามารถต่อรองราคาสินค้าเกษตรให้ได้ในราคาที่เหมาะสม ดังนั้น เกษตรกรจะต้องรวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์เพื่อพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ให้ก้าวหน้าต่อไป

ทั้งนี้ หากเกษตรกรต้องการคำชี้แนะในการทำการเกษตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาที่ดิน เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ หมอดินอาสา พร้อมทั้งจะให้คำแนะนำและสนับสนุนช่วยเหลือตลอดเวลา

การสัมมนาในครั้งนี้ หวังว่าเกษตรกรจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ โดยพัฒนาคุณภาพผลผลิตด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ อีกทั้ง สามารถนำความรู้เรื่องการเกษตรโซนนิ่งไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๔ รายงานการสัมมนาเรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาอุทกภัยและน้ำเพื่อการเกษตรในคาบสมุทรสทิงพระ” วันเสาร์ที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมสวนบูรพาจารย์ ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา

๑. สรุปการอภิปราย เรื่อง “แนวทางแก้ไขปัญหาอุทกภัยและน้ำเพื่อการเกษตรในคาบสมุทรสทิงพระ” โดยมี นายสมเกียรติ ประจำวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน นายจำเริญ เจริญมาก นายช่างชลประทานอาวุโส นายสาณิต นพนิช รองผู้อำนวยการสำนักทางหลวงที่ ๑๕ กรมทางหลวง และนายพีรวัส ยันตรกิจ หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสงขลา สรุปสาระสำคัญดังนี้

นายสมเกียรติ ประจำวงษ์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารโครงการกรมชลประทาน ได้อภิปรายเกี่ยวกับแนวทาง การแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา และคาบสมุทรสทิงพระ สรุปสาระสำคัญดังนี้

ปัญหาสำคัญของการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ คือ ปัญหาอุทกภัยและปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร โดยในปี ๒๕๔๘ ได้เกิดปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ ส่งผลให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนและเป็นเหตุให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก มีปริมาณน้ำในพื้นที่อำเภอกระแสดินธุ์ มากกว่า ๖๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ส่วนในช่วงตอนบนบริเวณอำเภอรโนด มีปริมาณน้ำมากกว่า ๑๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาระบายน้ำในสภาพปกติ ๒ – ๓ เดือน โดยพบว่าสาเหตุสำคัญมาจากภาวะฝนตกหนัก ประกอบกับปริมาณน้ำในลำน้ำสาขาของทะเลสาบสงขลา ได้แก่ ทะเลสาบน้อย ทะเลหลวง และทะเลสาบสงขลาตอนล่าง ซึ่งมีปริมาณน้ำทั้งหมดประมาณ ๖,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่สามารถระบายออกสู่ทะเลสาบสงขลาได้เพียง ๔,๗๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตรเท่านั้นตลอดจนระดับพื้นที่โดยรอบทะเลสาบสงขลา มีระดับความสูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลางเพียง ๕๐ เซนติเมตร ขณะที่ในปี ๒๕๔๘ ระดับน้ำท่วมสูงประมาณ ๒.๔ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง

ขณะที่ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร มีสาเหตุหลักมาจากการขาดแหล่งเก็บกักน้ำในพื้นที่ทำให้น้ำต้นทุนมีไม่เพียงพอกับความต้องการ ประกอบกับไม่สามารถนำน้ำจากทะเลสาบสงขลามาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากเกิดปัญหาน้ำเค็มรุกเข้ามามีในทะเลสาบสงขลาและคลองสาขา ซึ่งทำให้คุณภาพน้ำไม่มีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้เพื่อการเกษตร ดังนั้น กรมชลประทานจึงได้จัดทำโครงการศึกษาความเหมาะสมการแก้ไขปัญหามลพิษในคาบสมุทรสทิงพระ

ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ โดยได้ผ่านความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว โดยโครงการดังกล่าวได้ศึกษาถึงปัญหาอุทกภัยและปัญหาการขาดแคลนน้ำในคาบสมุทรสทิงพระ ซึ่งครอบคลุมพื้นที่อำเภอรโนด อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสทิงพระและอำเภอลิงหนคร ดังนี้

การแก้ไขปัญหามลพิษ

๑. การสร้างคันกันน้ำรอบทะเลสาบสงขลา ทั้งตอนบนและตอนล่าง ต่อจากคันกันน้ำกระแสดินธุ์ ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางของทะเลสาบสงขลา

๒. ปรับปรุงประสิทธิภาพคลองระบายน้ำในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ เพื่อระบายน้ำที่เกิดจากฝนตกในพื้นที่คาบสมุทรสทิงพระระบายออกสู่ทะเลสาบสงขลาและอ่าวไทย ประกอบด้วย

๒.๑) ปรับปรุงคลองระโนดและคลองสาขาเพื่อระบายน้ำลงสู่ทะเล ปรับปรุงขยายความกว้างคลองช่วงที่มีศักยภาพในการระบายน้ำต่ำ ประกอบด้วย การปรับปรุงคลองบ้านโคกทอง คลองหัวคลอง คลองระโนด ช่วงคลองระโนด-ปากระวะ และคลองศาลาหลวง ให้ระบายน้ำลงทะเลได้สะดวก

๒.๒) ปรับปรุงระบบระบายน้ำของพื้นที่ภายในคันกั้นน้ำกระแสดินรุ้ง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำของสถานีสูบน้ำริมคันกระแสดินรุ้งโดยสร้างสถานีสูบน้ำเพิ่มเติมจำนวน ๔ สถานี ได้แก่ สถานีสูบน้ำเฉิงพง สถานีสูบน้ำกาหรั สถานีสูบน้ำคลองโหนด และสร้างสถานีสูบน้ำเพิ่มเติมที่คลองโรงเพื่อระบายน้ำท่วมขังในพื้นที่อำเภอกระแสดินรุ้งลงสู่ทะเลสาบสงขลาในช่วงน้ำหลาก และสูบน้ำจัดจากทะเลสาบสงขลาเข้าสู่พื้นที่คาบสมุทรสทิงพระ เพื่อใช้ประโยชน์ในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งปรับปรุงคลองโรงและคลองพังยาง โดยขยายความกว้างของคลองโรงและคลองพังยางเพื่อระบายน้ำที่ท่วมขังที่อำเภอกระแสดินรุ้งและอำเภอระโนดลงสู่อ่าวไทย พร้อมก่อสร้างอาคารประกอบ ได้แก่ ประตูระบายน้ำและท่อระบายน้ำ

๓. การผันน้ำจากทะเลสาบสงขลาออกสู่อ่าวไทย โดยเพิ่มช่องทางระบายน้ำ ได้แก่ ปรับปรุงคลองระโนด และคลองสาขาของคลองระโนดซึ่งจะไหลผ่านคลองหนั่งและคลองสทิงพระ เพื่อออกสู่ทะเลสาบสงขลาและอ่าวไทย

การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๑. ปรับปรุงประสิทธิภาพของสถานีสูบน้ำให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น ประกอบกับเพื่อให้คลองรับน้ำได้มากขึ้น จะต้องปรับปรุงคลองส่งน้ำระโนดด้วย

๒. ปรับปรุงคลองพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก ซึ่งมีความยาวของคลองทั้งหมดประมาณ ๕๖ กิโลเมตร โดยปรับปรุงช่วงที่มีความตื้นเขินมากไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เป็นระยะทางประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำ และเสริมคันกั้นน้ำริมคลองให้สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างประตูระบายน้ำกลางคลองและติดตั้งสถานีสูบน้ำเพิ่มเติม

ทั้งนี้ โครงการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ได้บรรจุไว้ในแผนการดำเนินงานของกรมชลประทานในปีงบประมาณปี ๒๕๕๗ ซึ่งจะใช้เวลาการดำเนินการประมาณ ๓ ปี อย่างไรก็ตาม โครงการต่าง ๆ จะต้องบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมทางหลวงชนบท องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ดังนั้น จังหวัดสงขลาควรตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อศึกษาโครงการบางโครงการ เนื่องจากบางโครงการต้องมีการสำรวจ ตรวจสอบและออกแบบก่อนเสนอโครงการ เพื่อเสนอโครงการอย่างเป็นระบบไปพร้อมกัน และได้รับอนุมัติงบประมาณในการดำเนินโครงการไปได้พร้อม ๆ กัน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างต่อเนื่องตามแผนงานที่ได้ออกแบบไว้

นอกจากนี้ กรมชลประทานได้กำหนดหลักเกณฑ์การสูบน้ำใช้เพื่อการเกษตรจะต้องมีระดับความเค็มไม่เกิน ๑.๕ มิลลิกรัมต่อลิตร อีกทั้ง มีการตรวจวัดระบบโทรมาตร เพื่อศึกษาระดับความเค็มของ

น้ำในทะเลสาบ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำให้เกิดความเหมาะสมต่อการใช้น้ำของประชาชน รวมถึงได้วางระบบโทรมาตรเพื่อตรวจสอบปริมาณน้ำฝนและปริมาณน้ำท่า เพื่อการบริหารจัดการน้ำอย่างเหมาะสม

นายจำเริญ เจริญมาก นายช่างชลประทานอาวุโส ได้อภิปรายเกี่ยวกับสภาพปัญหาในคาบสมุทรสติงพระ สรุปสาระสำคัญดังนี้

คาบสมุทรสติงพระ ประกอบด้วยพื้นที่ ๔ อำเภอ ได้แก่ อำเภอรอนด อำเภอกะแสสินธุ์ อำเภอสติงพระ และอำเภอสิงหนคร ซึ่งปัญหาที่สำคัญของคาบสมุทร ได้แก่ ปัญหาน้ำท่วมขังและปัญหาน้ำแล้ง เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศและลักษณะทางกายภาพของจังหวัดไม่มีความเหมาะสมในการเป็นแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบไม่มีป่าไม้และภูเขา รวมถึงพื้นที่มีลักษณะแคบและยาว ประกอบกับมีคลองพลเอกอาทิตย์ กำลังเอก เพียงคลองเดียวเป็นคลองสายหลัก ซึ่งมีสภาพปัญหาการตื้นเขิน จึงทำให้สามารถกักเก็บน้ำได้น้อยและไม่สามารถระบายออกสู่ทะเลได้ในภาวะน้ำท่วมขัง ซึ่งจังหวัดสงขลาได้ให้ความสำคัญในการแก้ไขสภาพปัญหาน้ำในคาบสมุทรสติงพระ โดยได้เข้าร่วมประชุมกับกรมชลประทานทุกครั้งที่มีการนัดประชุมศึกษาสภาพปัญหาน้ำในคาบสมุทร รวมถึงจังหวัดได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ และกรมเจ้าท่า รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเทศบาล แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังและปัญหาขาดแคลนน้ำในคาบสมุทรสติงพระร่วมกัน

นอกจากปัญหาน้ำท่วมขังและปัญหาขาดแคลนน้ำ ปัญหาหลักที่สำคัญในคาบสมุทรสติงพระ คือ ปัญหาการตื้นเขินของปากคลองที่จะระบายน้ำออกสู่อ่าวไทย โดยเฉพาะคลองกระแสดินธุ์ ซึ่งสถานีสูบน้ำไม่สามารถสูบน้ำได้เท่าที่ควรเนื่องจากลำคลองตื้นเขินมาก หน่วยงานในระดับท้องถิ่นและกรมชลประทาน จึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการขุดลอกคลอง และรองอธิบดีกรมชลประทานได้มีหนังสือถึงสำนักวิจัยและพัฒนากรมชลประทานเพื่อให้ดำเนินการศึกษาปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังและเร่งด่วน ซึ่งจังหวัดสงขลาที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการขุดลอกคลองในบริเวณตอนล่างของอำเภอสิงหนคร และอำเภอสติงพระ เป็นระยะทางยาวประมาณ ๙ กิโลเมตร เป็นงบประมาณจำนวน ๕ ล้านบาท จากบริษัทชุดเจาะน้ำมัน

ปัญหาสำคัญอีกประการ ได้แก่ ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่ติดกับอ่าวไทย จากการศึกษาและวิจัยของกรมทรัพยากรธรณีพบว่า การกัดเซาะชายฝั่งในพื้นที่บริเวณตำบลปากแตรและตำบลท่าบอน มีสาเหตุจากการไม่สามารถระบายน้ำเพื่อพัดพาตะกอนจากทะเลสาบสงขลาเข้าสู่ทะเลอ่าวไทยได้ ส่งผลให้ตะกอนในทะเลอ่าวไทยมีปริมาณน้อยพีชที่จะปะทะน้ำทะเลน้อยลงด้วย ดังนั้น กรมชลประทานจะต้องเร่งดำเนินการขุดลอกคลองที่เป็นเส้นทางระบายน้ำจากทะเลสาบสงขลาออกสู่อ่าวไทย ซึ่งขณะนี้ยังไม่มีงบประมาณในการดำเนินการจึงต้องฝากคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ช่วยผลักดัน

ทั้งนี้ จังหวัดสงขลาให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณภาพและปริมาณของผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะข้าว เนื่องจากในพื้นที่อำเภอรอนดประสบปัญหาทั้งวัชพืช หอยเชอรี่และเพลี้ยกระโดด จังหวัดสงขลาจึงได้ร่วมกับมูลนิธิพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในการพัฒนาการเพาะปลูกข้าวโดยมูลนิธิฯ ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่มาช่วยเหลือเกษตรกรในพื้นที่หมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านขาว อำเภอรอน

โนด และแจกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดีที่ตลาดต้องการให้แก่เกษตรกร เพื่อช่วยลดต้นทุนในการซื้อเมล็ดพันธุ์จากพ่อค้า ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อที่จะยกระดับการผลิตให้มีคุณภาพและเพิ่มปริมาณผลผลิตให้ได้ ๑ ไร่ต่อ ๑ แสนบาท อีกทั้ง ขณะนี้ได้เปิดโรงเรียนสอนและให้ความรู้แก่เกษตรกรในการเพิ่มผลผลิต โดยได้มีการจัดให้เกษตรกรไปศึกษาดูงานเรื่องการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกรในพื้นที่ภาคกลาง อย่างไรก็ตาม กรมชลประทานต้องให้ความสำคัญและแก้ไขปัญหาในเรื่องของน้ำต้นทุนเพื่อให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจในการเพาะปลูกและทำการเกษตร รวมถึงการก่อตั้งอาคารควบคุมปริมาณน้ำในคลองธรรมชาติเพื่อการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ เหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการของราษฎรในพื้นที่

นายสนธิ์ นพนิช รองผู้อำนวยการสำนักทางหลวงที่ ๑๕ กรมทางหลวง ได้อภิปรายเกี่ยวกับแนวทางการระบายน้ำของกรมทางหลวงและการปรับปรุงเส้นทางจราจร สรุปได้ดังนี้

สำนักทางหลวงที่ ๑๕ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบทางหลวงแผ่นดินใน ๖ จังหวัด ได้แก่ พัทลุง สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทางหลวงที่เกี่ยวข้องกับการระบายน้ำโดยตรง ได้แก่ ถนนหมายเลข ๔๐๘ ซึ่งเป็นทางหลวงสายนครศรีธรรมราช-สงขลา และเป็นถนนสายหลักที่อยู่ในแผนนโยบายระยะยาวของรัฐบาลที่จะขยายเป็น ๔ ช่องจราจร โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ กรมทางหลวงจะได้งบประมาณในการปรับปรุงให้เป็น ๔ ช่องจราจร ในระยะทาง ๓๒ กิโลเมตร จากกิโลเมตรที่ ๘๒ ถึง ๑๑๔ หรือจากบ้านตาหลวงเหนือถึงบ้านพังไม้ไผ่ และจะบรรจบกับถนน ๔ ช่องจราจรที่อำเภอสติงพระ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะดำเนินการโครงการต่าง ๆ กรมทางหลวงจะจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นของราษฎรในพื้นที่ พร้อมทั้งทำความเข้าใจและชี้แจงรายละเอียดของโครงการแก่ราษฎร เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา

โดยปกติการระบายน้ำผ่านทางหลวง กรมทางหลวงจะใช้เกณฑ์การไหลผ่านของน้ำตามธรรมชาติในแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ คู คลอง และลำน้ำต่าง ๆ เป็นเครื่องมือในการคำนวณการออกแบบอาคารระบายน้ำ ไม่ว่าจะเป็นท่อกลม ท่อเหลี่ยม หรือการสร้างสะพานข้าม ยกเว้นการระบายน้ำในกรณีพิเศษ เช่น กรณีที่กรมชลประทานได้ทำการศึกษาไว้ และจะต้องดำเนินการขุดคลอง ขยายคลองหรือต้องมีการระบายน้ำผ่านทางหลวง จะต้องมีการบูรณาการร่วมกันระหว่างกรมทางหลวงและกรมชลประทาน

สำหรับโครงการขุดลอกปรับปรุงคลองหน้และคลองสติงพระ เป็นโครงการในอนาคตที่กรมชลประทานได้เตรียมแผนการดำเนินงานไว้แล้ว ซึ่งกรมทางหลวงพร้อมจะดำเนินการร่วมกับกรมชลประทาน

นายพีรวัส ยันตรกิจ หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดสงขลา ได้อภิปรายเกี่ยวกับภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบท สรุปได้ดังนี้

กรมทางหลวงชนบทมีวิสัยทัศน์ พัฒนาเพิ่มคุณค่า เต็มต่อโครงข่ายทางหลวงชนบทให้สมบูรณ์และพอเพียงอย่างยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

มีภารกิจและอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ ๓ ประเด็นหลัก ๆ คือ การสร้าง การซ่อมแซม และการสอน

การสร้าง คือ การยกระดับถนนให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น จากถนนลูกรังเป็นถนนลาดยางหรือถนนคอนกรีต

การซ่อมแซม เมื่อดำเนินการก่อสร้างแล้ว เกิดการชำรุดบกพร่องกรมทางหลวงชนบทก็มีหน้าที่ในการซ่อมแซม ซึ่งการซ่อมแซมแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ ได้แก่ การซ่อมแซมบำรุงปกติ เช่น ซ่อมแซมถนนที่มีลักษณะเป็นหลุมเป็นบ่อ ซ่อมป้ายจราจรต่าง ๆ ที่ชำรุดบกพร่อง

ประเภทที่ ๒ ได้แก่ การซ่อมแซมตามกำหนดเวลา เช่น ซ่อมแซมตามอายุการใช้งานของถนน โดยทำการเสริมหรือฉาบผิวถนนใหม่ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเพิ่มอายุการใช้งานของถนน

ประเภทที่ ๓ ได้แก่ การซ่อมแซมพิเศษ เช่น ซ่อมแซมถนนเก่าที่เสียหายเป็นจำนวนมาก เพื่อรื้อสร้างใหม่ พร้อมทั้งเพิ่มขนาดความหนาของผิวถนนให้มากขึ้น

ประเภทที่ ๔ ได้แก่ การซ่อมแซมลักษณะฉุกเฉิน เช่น การซ่อมแซมจากเหตุอุทกภัย หรือดินโคลนถล่มที่เป็นเหตุให้ถนนขาด

การสอน คือ กรมทางหลวงชนบทจะเป็นฝ่ายสนับสนุนและให้คำปรึกษาพร้อมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับทางหลวง รวมถึงจัดการอบรมต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา ซึ่งปัจจุบันได้สนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นขึ้นทะเบียนทางหลวงท้องถิ่นทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบ เพื่อเป็นฐานข้อมูล และเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานของรัฐบาล ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการไปแล้วร้อยละ ๕๕ ของทางหลวงท้องถิ่นทั้งหมด

สำหรับถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบทที่อยู่ในพื้นที่คาบสมุทรสตูล มีอยู่ด้วยกัน ๕ เส้นทาง ดังนี้

สายทางที่ ๑ คือ ถนนสาย นศ ๓๐๕๓ ตั้งแต่แยกทางหลวงชนบทหมายเลข ๔๐๘ ถึงเขตเทศบาลระโนด หรือเส้นทางเชื่อมต่อกาจนครศรีธรรมราชถึงเขตเทศบาลระโนด

สายทางที่ ๒ คือ ถนนสาย สข ๕๐๑๖ ตั้งแต่แยกทางหลวงชนบทหมายเลข นศ ๓๐๕๓ ถึงบ้านปากเหมือง

สายทางที่ ๓ คือ ถนนสาย สข ๔๐๒๒ ตั้งแต่แยกทางหลวงชนบทหมายเลข ๔๐๘๓ ถึงบ้านคลองแดน

สายทางที่ ๔ คือ ถนนสาย สข ๔๐๐๙ ตั้งแต่แยกทางหลวงชนบทหมายเลข ๔๐๘๓ ถึงกระแสดินธุ์

สายทางที่ ๕ คือ ถนนสาย สข ๓๐๔๙ ตั้งแต่แยกทางหลวงหมายเลข ๔๐๘ ถึงบ้านชุมพล

ทั้งนี้ จากปัญหาอุทกภัยที่ผ่านมา ไม่พบว่าถนนทั้ง ๕ สายดังกล่าว ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบทเกิดน้ำท่วมขังแต่อย่างใด โดยกรมทางหลวงชนบทมีความพร้อมในการระบายน้ำทุกเส้นทาง ส่วนการยกระดับถนนตามแผนการศึกษาของกรมชลประทานได้บรรจุเข้าสู่แผนการดำเนินการแล้ว

อนึ่ง กรมทางหลวงชนบท ได้จัดทำโครงการพัฒนาเมืองระโนด โดยมีแผนการดำเนินโครงการ ดังนี้

โครงการที่ ๑ ได้แก่ โครงการปรับปรุงขยายถนนสาย นศ ๓๐๕๓ เป็น ๔ ช่องจราจร จากเขตเทศบาลระโนดมาถึงสะพานข้ามคลองระโนด โดยจะเริ่มดำเนินการได้ในปี ๒๕๕๗ ด้วยงบประมาณ ๘๐ ล้านบาท

ซึ่งเป็นงบประมาณผูกพัน ๓ ปี ตั้งแต่ ดั้งนี้ ปี ๒๕๕๗ งบประมาณ ๑๒ ล้านบาท ปี ๒๕๕๘ งบประมาณ ๓๒ ล้านบาท และปี ๒๕๕๙ งบประมาณ ๓๖ ล้านบาท

โครงการที่ ๒ ได้แก่ โครงการปรับปรุงขยายสะพานข้ามคลองระโนดเพื่อรองรับการขยายถนนสาย นศ ๓๐๕๓ ให้เป็น ๔ ช่องจราจร ด้วยงบประมาณ ๑๑ ล้านบาท ความกว้างของผิวจราจร ๑๒ เมตร มีทางเท้าข้างละ ๒ เมตร ความยาว ๗๐ เมตร ซึ่งจะเข้าสู่แผนการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘

โครงการที่ ๓ ได้แก่ การก่อสร้างสะพานบริเวณหน้าองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบอน อำเภอระโนด ให้มีความกว้างเท่ากับคลองชลประทาน เพื่อความเหมาะสมและความสามารถในการระบายน้ำ เนื่องจากปัจจุบันยังเป็นท่อลอดเล็ก ๆ โดยจะนำเข้าสู่แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๘

สำหรับถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบท สามารถดูได้จากหลักกิโลเมตรซึ่งจะมีรูปครุฑสีดงและหมายเลขถนนอยู่ด้านหน้า ส่วนรูปครุฑสีขาวจะอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวง เมื่อพบเห็นถนนชำรุดเสียหาย สามารถโทรศัพท์แจ้งได้ที่เบอร์โทรศัพท์ ๐๗-๔๒๔-๐๐๗๐ โดยบอกรหัสสายทางหลวงที่ปรากฏในหลักกิโลเมตร

ทั้งนี้ กรมทางหลวงชนบทมีนโยบายที่จะจัดตั้งศูนย์บำรุงทางหลวงชนบท โดยจะรับผิดชอบในการดูแลบำรุงรักษาทางหลวงชนบทในพื้นที่อำเภอสติงพระ ในส่วนของอำเภอระโนด อำเภอกระแสดินธุ์ อำเภอสติงพระ และอำเภอสิงหนคร รวมถึงอำเภอรัตนภูมิบางส่วน อยู่ระหว่างการดำเนินการ

๒. ข้อซักถามและข้อเสนอแนะ

นายเกียรติศักดิ์ ธนกุล นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองระโนด ได้แสดงความคิดเห็นว่า เนื่องจากลักษณะทางภูมิประเทศของอำเภอระโนดเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ประกอบกับมีทะเลหนุนน้ำทั้ง ๒ ด้าน เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาอุทกภัย ปัญหาคุณภาพน้ำที่มีน้ำเค็มมากเกินไป ซึ่งปัญหาทั้งหมดเกิดขึ้นล้วนส่งผลเสียหายต่อภาคเกษตรกรรมและภาคการประมงน้ำจืดเป็นวงกว้าง ดังนั้นการจัดทำโครงการฟื้นฟูคลองระโนดและคลองบ้านโคกทอง จึงเป็นโครงการที่เกิดขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาด้านการเกษตรและการประมงน้ำจืด พร้อมทั้งยังสามารถเป็นแหล่งเก็บกักน้ำจืดขนาดใหญ่สำหรับชุมชน รวมถึงแหล่งผลิตน้ำประปาสำหรับชุมชน ซึ่งในครั้งที่นายถาวร เสนเนียม ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้จัดเวทีประชาคมขึ้นเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอำเภอระโนด โดยเชิญกรมโยธาธิการและผังเมืองและหน่วยงานราชการทั้งหมดในจังหวัดสงขลา จัดทำโครงการพัฒนาเมืองเพื่อการท่องเที่ยวระโนด มรดกกลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ซึ่งมีกิจกรรมทั้งหมด ๗ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ขุดลอกและขยายคลองระโนดและคลองลาดโคกทอง ความกว้างบนคลอง ๔๐ เมตร ก้นคลอง ๒๕ เมตร ลึก ๓ เมตร

กิจกรรมที่ ๒ รื้อถอนบ้านเรือนภายในโรงพยาบาลระโนดและที่ทำการอำเภอ ตำบลท่าบอน ที่สร้างรุกล้ำลำคลองบ้านโคกทอง

กิจกรรมที่ ๓ ก่อสร้างประตูระบายน้ำขยาย ๒ ช่องระบาย ณ บริเวณคันกั้นน้ำจืดและน้ำเค็ม ที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบอน ๑ จุด

กิจกรรมที่ ๔ ก่อสร้างประตูละบายน้ำ ๔ จุด ได้แก่ บ้านป่าบางระโนด ปากคลองบ้านใหม่ ปากคลองศาลาธรรม และปากคลองตะเคียน

กิจกรรมที่ ๕ ก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก จำนวน ๔ แห่ง

กิจกรรมที่ ๖ ก่อสร้างถนนชุมชนตามแนวคลองบ้านโคกทองตั้งแต่วัดหัวเค็ดจนถึงทางหลวงชนบท บ้านโคกทองที่ตำบลคลองแดน โดยยกระดับถนนเดิมทั้ง ๒ ฝั่ง พร้อมจัดภูมิทัศน์ริมถนนชุมชน ระยะทางข้างละ ๑,๕๐๐ เมตร ผิวจราจร ๔-๕ เมตร

กิจกรรมที่ ๗ ปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสถิตย์ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ โดยใช้งบประมาณ ๑๘๐ ล้านบาท

ว่าที่ร้อยตรีไกรธู แก้วทนต์ สมาชิกสภาจังหวัดเขตพื้นที่อำเภอระโนด เขต ๑ ได้แสดงความเห็นว่า การแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำในพื้นที่อำเภอระโนดที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาอุทกภัยและการจัดหาน้ำจืดเพื่อใช้ในการเกษตร ซึ่งการตื่นขึ้นในคลองระโนด เนื่องจากมีสิ่งปฏิกูล ดินโคลนเป็นจำนวนมาก เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ระโนด ซึ่งการแก้ไขปัญหาโดยใช้รถแบคโฮในการขุดดินโคลนและสิ่งปฏิกูลขึ้นมา นั้น ไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหาที่ดี เนื่องจากรถแบคโฮไม่สามารถขุดดินโคลน หรือดินเลนขึ้นมาได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรใช้เรือดูดในการแก้ไขปัญหาในการขุดดินโคลนและสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ เพราะเรือดูดสามารถดูดดินโคลนและดินเลนขึ้นมาได้ทั้งหมด

อีกปัญหาที่สำคัญและได้รับการร้องเรียนเป็นอย่างมาก ได้แก่ น้ำเค็มจากบ่อกุ้งไหลเข้าสู่ลำคลองระโนดและไหลผ่านลำคลองหลายสาย ส่งผลกระทบต่อพื้นที่การเกษตรหลายพื้นที่ด้วยกัน ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแก้ไขปัญหาโดยการจัดทำกฎหมายเพื่อควบคุมการระบายน้ำ และขุดลอกคูคลองเพื่อผลักดันน้ำออกสู่อ่าวไทย ประกอบกับต้องแก้ไขปัญหาจากท่อกลระบายน้ำของทางหลวงหมายเลข ๔๐๘ บริเวณหมู่บ้านศาลาหลวงบน ซึ่งถูกดินโคลนและดินเลนปิดทอระบายน้ำเป็นจำนวนมากจนไม่สามารถระบายออกสู่อ่าวไทยได้ ดังนั้น ควรแก้ไขปัญหาโดยการวางท่อคอนกรีตเสริมเหล็กและติดตั้งประตูละบายน้ำตลอดแนวของหมู่บ้านศาลาหลวงบน เพื่อป้องกันดินโคลนและดินเลนรวมถึงตะกอนทรายต่าง ๆ เข้ามาปิดกั้นการระบายน้ำ อีกทั้ง ควรจัดทำทางระบายน้ำจากหมู่บ้านศาลาหลวงล่างไปถึงหมู่บ้านศาลาหลวงบน

อย่างไรก็ตาม การแก้ไขปัญหาเรื่องน้ำในพื้นที่ระโนดจะต้องคำนึงถึง ปริมาณน้ำทางเหนือที่จะกระทบต่อเกษตรกร พร้อมทั้งการระบายน้ำต้องศึกษาปริมาณน้ำในทะเลสาบสงขลาและอ่าวไทยประกอบด้วย เนื่องจากหากปริมาณน้ำในอ่าวไทยมีปริมาณสูงจะส่งผลให้น้ำในทะเลสาบสงขลาไม่สามารถระบายลงสู่อ่าวไทยได้

นายธีรเทพ พงษ์เทพ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลระโนด ได้แสดงความเห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรแก้ไขปัญหาในระยะสั้นให้แก่เกษตรกร ประชาชนผู้ใช้น้ำและชาวประมงในพื้นที่ระโนด โดยเฉพาะฝั่งด้านทิศใต้ของคลองระโนดได้แก่ คลองเฉียงพง คลองมหาการและคลองดวงแจ้ง ปัญหาที่เกิดขึ้นทุกปีคือดินโคลนและดินเลนปิดประตูละบายน้ำเป็นจำนวนมากจนน้ำไม่สามารถไหลผ่านได้ ส่งผลให้ในฤดูแล้งเกษตรกรผู้ปลูกข้าวไม่มีน้ำใช้ในการทำนา ขณะเดียวกันในภาวะน้ำท่วมขังก็ไม่สามารถระบายน้ำ

ออกสู่ทะเลได้ ประกอบกับกรมชลประทานไม่สามารถให้ความช่วยเหลือด้านเครื่องสูบน้ำได้ เนื่องจากในฤดูแล้งไม่มีเครื่องสูบน้ำสูบน้ำให้แก่เกษตรกรเพื่อใช้ในการเกษตรได้ ส่วนในภาวะน้ำท่วมไม่สามารถสูบน้ำออกเพื่อแก้ไขปัญหาก็แก่ผู้ประสบภัยได้ ดังนั้น การแก้ไขปัญหาในพื้นที่ระโนดอย่างถาวร กรมชลประทานควรดำเนินการโดยจัดสร้างเขื่อนหินทิ้งให้แก่ประชาชน

นายถาวร แผล้ว ประธานชมรมนาข้าวจังหวัดสงขลา ได้แสดงความเห็นว่า กรมชลประทานควรสร้างประตูกันระหว่างน้ำจืดและน้ำเค็มในพื้นที่อำเภอระโนดถึงหมู่บ้านโคกทองและหมู่บ้านบางหรอด ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ประมาณ ๘,๐๐๐ ไร่ โดยใช้งบประมาณ ๗ ล้านบาท

นายสัมพันธ์ ด้วงมี รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลระโนด ได้แสดงความเห็นว่า กรมชลประทานควรก่อสร้างเขื่อนหินทิ้งเป็นลักษณะพนังกั้นปากร่อง เพื่อป้องกันคลื่นพัดพาดินโคลนมาทับถม เนื่องจากการแก้ไขปัญหาโดยใช้เรือดูดเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะสั้นเท่านั้น

นายสมเพียร บุญศิริ นายกเทศบาลตำบลปากแตระ ได้แสดงความเห็นว่า ในพื้นที่ตำบลปากแตระประสบปัญหาน้ำท่วมขังตลอดเวลา เพราะน้ำไม่สามารถระบายลงสู่คลองปากแตระได้ เนื่องจากพื้นที่อีกฝั่งเป็นบ่อกึ่งซึ่งจะต้องถมคันดินสูง จึงต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาโดยวางท่อระบายน้ำขนาดใหญ่เพื่อระบายน้ำลงสู่คลองปากแตระ

นายดลหล่อหมาน แก้วโต๊ะเหล้า เกษตรกรจากตำบลบ่อตรุ ได้แสดงความเห็นว่า ขณะนี้มีบริษัทขุดเจาะน้ำมันในอ่าวไทยที่ดำเนินการขุดเจาะน้ำมันในพื้นที่บริเวณอำเภอสิงหนคร และอำเภอสติงพระคาบเกี่ยวกับอำเภอระโนด ซึ่งได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลา ๒-๓ ปี ส่งผลให้น้ำทะเลบริเวณดังกล่าวมีคราบน้ำมันเจือปน รวมถึงเสียงรบกวนจากการขุดเจาะและแสงสว่างจากไฟฟ้าของบริษัท เป็นเหตุให้สัตว์น้ำในบริเวณดังกล่าวอพยพที่อยู่ จึงส่งผลกระทบต่อชาวประมงเนื่องจากได้ความเดือดร้อนเพราะขาดรายได้ไปวันละ ๔๐๐ บาท ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาให้แก่ชาวประมง

นายกาจบัณฑิต รามมาก ประธานเครือข่ายเกษตรกรเพื่อเกษตรกรกรรมก้าวหน้าจังหวัดสงขลา ได้แสดงความเห็นว่า ปัญหาส่วนใหญ่ของทะเลสาบสงขลาได้แก่ เกิดอุทกภัยในฤดูฝน และขาดน้ำใช้เพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง ดังนั้น กรมชลประทานซึ่งเป็นหน่วยงานหลักจะต้องขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประกอบกับคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานราชการจะต้องผลักดันงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการสร้างคุระบายน้ำบางหรอด โดยงบประมาณ ๗๙ ล้านบาท และท่อระบายน้ำจำนวน ๔๙ แห่ง พื้นที่ถนนบ้านโคกทองและตำบลคลองแดน ซึ่งบรรจุเข้าแผนการดำเนินงานของกรมชลประทานไปแล้ว ๓-๔ ปี รวมถึงคลองกันระหว่างน้ำจืดกับน้ำเค็ม เพื่อให้เกษตรกรตำบลบ้านใหม่ และตำบลคลองแดน อำเภอระโนด รวมถึงบ้านคลองฉนวน ตำบลชุมพล อำเภอสติงพระ มีน้ำใช้ในการเพาะปลูก อีกทั้ง คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ จะต้องผลักดันไปยังรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องราคาดผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าวและยางพารา

ทั้งนี้ ขอเสนอโครงการเก็บกักน้ำจืดในทะเลสาบสงขลา และการตั้งศูนย์เรียนรู้ให้แก่ประชาชนและเกษตรกรในเรื่องน้ำ รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานของการดูแลถนนเพื่อการขนส่งสินค้าเกษตรรองรับประชาคม

เศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อีกทั้ง ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมด้านอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่ท้องถิ่นในการช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนผู้ประสบภัยพิบัติ ตลอดจนแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในฝั่งทะเลอ่าวไทยในกรณีคลื่นกัดเซาะชายฝั่ง รวมถึงการขุดเจาะน้ำมันของบริษัทขุดเจาะน้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งเป็นเหตุให้มีคราบน้ำมันเจือปนในผิวน้ำและสัตว์น้ำอพยพย้ายที่อยู่อาศัย

๓. นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว และผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมสัมมนาได้ลงพื้นที่ตรวจสอบพื้นที่คลองปากบางระโนดและคลองเทศบาลระโนดเพื่อรับทราบข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว และผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมสัมมนาได้ลงพื้นที่ตรวจสอบสภาพปัญหาในบริเวณคลองปากบางระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เนื่องจากการรुक้ำของน้ำเค็มและการขึ้นเงินจากการทับถมของตะกอน เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว

หลังจากนั้น นายชัยวุฒิ ผ่องแผ้ว และหัวหน้าชุมชนที่เข้าร่วมสัมมนา ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบสภาพปัญหาการขึ้นเงินของลำคลองเทศบาลระโนด ตำบลระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการขุดลอกคลองและพัฒนาเป็นสถานที่พักผ่อนของคนในชุมชน รวมถึงพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

๔.๕ รายงานการสัมมนาเรื่อง การเกษตรโซนนิ่ง และเกษตรอินทรีย์ ทางรอดของเกษตรกรไทยของ คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันจันทร์ที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุม ที่ว่าการอำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

สืบเนื่องจากการที่รัฐบาลได้กำหนดให้มีการจัดทำเขตเกษตรเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปทานและอุปสงค์ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการประมาณการผลผลิตสินค้าเกษตรที่จะออกสู่ตลาดตามช่วงฤดูกาลต่าง ๆ และเฝ้าระวังเพื่อหามาตรการรองรับได้ทันทั่วทั้งที่ ตลอดจนเพื่อสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินและมาตรการจูงใจให้เกษตรกรทำ การผลิตตามศักยภาพของพื้นที่ และเพื่อให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำการผลิตหรือการส่งเสริมผลผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม มีปริมาณการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถรักษาเสถียรภาพของระดับราคาผลผลิตทางการเกษตร และยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้สูงขึ้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยการวิเคราะห์ความเหมาะสมของที่ดิน (Land Suitability) กับปัจจัยความต้องการของพืชแต่ละชนิด (Crop Requirement) ตามสภาพที่มีการเพาะปลูกพืชแต่ละชนิดในปัจจุบัน ร่วมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ เขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตพื้นที่โครงการชลประทาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้ดำเนินการดังนี้

- ประกาศกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำแนกตามรายภาค จังหวัด อำเภอ และตำบล เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

- ประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกสับปะรดโรงงาน ลำไย เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๖

- ประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการปลูก เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖

จากนั้นเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๖ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังได้ประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการผลิตโคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ และไก่ไข่ โดยพิจารณาจากด้านศักยภาพการผลิตสูง เช่น พื้นที่เลี้ยงสัตว์จำนวนมาก มีแหล่งอาหารสัตว์มาก มีบริการด้านปศุสัตว์อย่างเพียงพอ ภูมิประเทศและภูมิอากาศมีความเหมาะสม การขนส่งสะดวกและเป็นพื้นที่ที่กำหนดยุทธศาสตร์ของจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด รวมทั้งพิจารณาจากความสามารถด้านการผลิตอาหารปลอดภัย ศักยภาพด้านการตลาด มีตลาดจำหน่ายในท้องถิ่น มีความเสี่ยงภัยทางธรรมชาติต่ำ มีการแข่งขันต่ำ ไม่เป็นแหล่งสร้างมลภาวะ มีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และอยู่ในพื้นที่ปลอดภัย

ทั้งนี้ เขตเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่ไข่มีจำนวนน้อย เนื่องจากประเทศไทยมีการเลี้ยงไก่ไข่จำนวนมากจนบริโภคไม่หมดต้องส่งไปขายยังต่างประเทศและไม่คุ้มทุน เพราะระบบการขนส่งมีความยุ่งยาก ไข่เสียหายง่าย แต่จำเป็นต้องส่งขายยังต่างประเทศเพื่อให้การขาดทุนลดน้อยลง โดยคาดว่าจะกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงไก่ไข่จะส่งผลให้เกษตรกรไม่ขาดทุน

นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังได้จัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยวิเคราะห์จากปัจจัยการพัฒนาพื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประกอบด้วย ความเหมาะสมของดิน แหล่งน้ำ เส้นทางคมนาคม ร่วมกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ อาทิ เขตป่าไม้ตามกฎหมาย เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเล ที่มาตราส่วน ๑ : ๕๐,๐๐๐ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการทำการผลิตหรือส่งเสริมการผลิตสัตว์น้ำ อย่างเหมาะสมทั้งในระดับจังหวัดและระดับประเทศนำไปสู่ปริมาณการผลิตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถรักษาเสถียรภาพของระดับราคาผลผลิตสัตว์น้ำ และยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้สูงขึ้น โดยภาคเกษตรกรจะมีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในแต่ละพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๖ โดยสรุปเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีการกำหนดพื้นที่แบ่งเป็น ๔ ระดับ คือ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม หรือนอกเขตพื้นที่เหมาะสม น้อยพื้นที่เหมาะสมปานกลาง และพื้นที่ที่เหมาะสมมาก โดยคำนวณจากคุณสมบัติเนื้อดิน มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างที่เหมาะสม มีการอุ้มน้ำดี สามารถเก็บกักน้ำได้ ไม่รั่วซึม ระยะห่างจากแหล่งน้ำ เส้นทางคมนาคม สะดวก ความลาดชันของพื้นที่ และปริมาณน้ำฝนในพื้นที่

เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล ๒๔ จังหวัด ๑๒๐ อำเภอ และ ๕๙๐ ตำบล คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๒.๖๐ ล้านไร่

เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (เช่น ปลานิล กุ้งก้ามกราม หรือสัตว์น้ำจืดเศรษฐกิจอื่น ๆ เป็นต้น) ๗๕ จังหวัด ๗๔๒ อำเภอ และ ๕,๒๙๖ ตำบล คิดเป็นพื้นที่ประมาณ ๔๕ ล้านไร่

อนึ่ง การประกาศเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชและปศุสัตว์ เป็นการประกาศเฉพาะเขตที่มีความเหมาะสมสูงและเหมาะสมปานกลาง

หลักการการโซนนิ่ง แบ่งเป็น ๓ เรื่อง ได้แก่

๑. โซนนิ่ง เพื่อการส่งเสริม คือ การกำหนดพื้นที่ผลิตให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุน ลดความเสี่ยง และได้สินค้าคุณภาพ หน่วยงานรับผิดชอบประกอบด้วย กรมการข้าว กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และกลุ่มจังหวัด

๒. โซนนิ่ง เพื่อการป้องกันไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สร้างความเหมาะสมทั้งทางกายภาพ และทางเศรษฐกิจ เป็นเขตป้องกันโรคระบาดเข้มงวด หรือสร้างระบบการบริหารจัดการให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน หน่วยงานรับผิดชอบประกอบด้วย กรมประมง กรมปศุสัตว์ กลุ่มจังหวัด

๓. โซนนิ่ง เพื่อการ Matching Demand and Supply เชื่อมโยงการผลิต การแปรรูป และเครือข่ายเกษตรกร รวมทั้งพันธะสัญญาระหว่างผู้ผลิตและโรงงาน หน่วยงานรับผิดชอบ ประกอบด้วย กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กลุ่มจังหวัด

นอกจากนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังได้มอบนโยบายให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดทั่วประเทศได้เร่งเดินหน้าทำงานในพื้นที่ ประสานงานและร่วมมือกับหน่วยงานที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด จัดทำรายละเอียดข้อมูล ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ

๑) พื้นที่ที่เหมาะสม (ตามประกาศกระทรวง) ให้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจัดทำเป็นตัวอย่าง นำร่องในพื้นที่จังหวัด

๒) พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมหรือเหมาะสมน้อย ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตพื้นที่ปลูกพืชชนิดเดิม และปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชอื่นที่เหมาะสม เลี้ยงสัตว์ หรือ ทำประมงน้ำจืด ซึ่งการปรับเปลี่ยนการผลิตถือเป็นนโยบายสำคัญ เพราะจะลดปริมาณสินค้าส่วนเกินในตลาดได้ และหากเปลี่ยนเป็นการทำไร่นาสวนผสม ควรเน้นเกษตรกรที่มีความตั้งใจจริง ทั้งนี้ การดำเนินงานทั้ง ๒ กลุ่ม ให้พิจารณาตลาดที่จะรองรับผลผลิตเป็นสำคัญ โดยได้กำชับให้เกษตรกรและสหกรณ์จังหวัดและหน่วยงานในพื้นที่เร่งดำเนินการจัดทำรายละเอียดต่าง ๆ และส่งข้อมูลให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อกระทรวงจะได้พิจารณาข้อมูลและนำเสนอของบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลต่อไป

สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่นอกเขตโซนนิ่ง หรือพื้นที่ที่เหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้มีการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และทำการประมงเพื่อสร้างรายได้ใหม่ ประกอบด้วย เขตส่งเสริมการปลูกอ้อยโรงงานเพื่อสร้างรายได้ใหม่มีเนื้อที่ ๖,๓๖๔,๕๑๑ ไร่ เขตส่งเสริมการปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์เพื่อสร้างรายได้ใหม่มีเนื้อที่ ๔,๘๙๐,๕๔๘ ไร่ และเขตส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อสร้างรายได้ใหม่มีเนื้อที่ ๙๔๙,๕๕๕ ไร่

การดำเนินการขับเคลื่อนโซนนิ่งด้านปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เลือก โคเนื้อ เป็นฐาน นำร่อง โดยจะวางระบบการปลูกพืชเพื่อนำมาเป็นอาหารสัตว์ เพราะสัตว์จะกินหญ้าเป็นหลักมีการจัดพื้นที่ปลูกพืชเพื่อเป็นอาหารสัตว์ที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้มีการใช้พื้นที่สำหรับปรับเปลี่ยนมาเลี้ยง โคเนื้อได้

ส่วนโซนนิ่งด้านการประมง หลังจากที่มีแผนที่เขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแล้ว กรมประมงจะนำไปเทียบกับแผนที่เขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อพิจารณาว่ามีพื้นที่ไหนที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชแต่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยต้องคำนึงถึงปริมาณการผลิตและความต้องการในพื้นที่ โดยเป้าหมายในปีแรกจะปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมมาเลี้ยงปลาในเขตที่เหมาะสม ส่วนในเขตที่เหมาะสมอยู่แล้วจะเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การจัดการเรื่องระบบการตลาด การปรับเปลี่ยนการเกษตรในพื้นที่เพื่อลดต้นทุนการผลิตเพื่อสะดวกในการส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีองค์ความรู้ และผลิตในปริมาณที่เหมาะสมในปริมาณความต้องการของตลาด การพัฒนาระบบโลจิสติกส์

ส่วนการคัดเลือกจังหวัดต้นแบบในการขับเคลื่อนโซนนิ่ง กรมประมงไม่ได้พิจารณาจากพื้นที่หรือผลผลิต แต่จะต้องพิจารณาจากความเข้มแข็งของเกษตรกร ความสามารถในการรวมกลุ่มแก้ไขปัญหา ร่วมกันได้ และสามารถขับเคลื่อนการประมงในพื้นที่นั้นได้ดี โดยจังหวัดที่สามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาส่งเสริมการเพาะเลี้ยงกุ้ง คือ กลุ่มผู้เลี้ยงกุ้งสุราษฎร์ธานี จันทบุรี ส่วนกลุ่มผู้เลี้ยงปลาน้ำจืดที่มีความเข้มแข็งอยู่ในภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ อ่างทอง

อนึ่ง การกำหนดเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช หรือที่เรียกว่า โซนนิ่ง ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศไปแล้ว ๑๓ ชนิดพืช ซึ่งการประกาศโซนนิ่งจะใช้ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดินเป็นหลัก โดยใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ทั้งเรื่องคุณสมบัติของดิน ความต้องการธาตุอาหารของพืชแต่ละชนิด สภาพ

ภูมิอากาศต่างๆ เอามาประกอบกันว่าพื้นที่ตรงไหนมีความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชชนิดใด โดยแบ่งเป็น ความเหมาะสมระดับมาก ปานกลางและน้อย รวมถึงไม่เหมาะสมเลย โดยเรื่องของข้อมูลโซนนิ่งนั้น สิ่งสำคัญคือ คุณสมบัติของดิน มีการสำรวจทำแผนที่ดิน มีการจำแนกเป็นดินชนิดต่างๆ ทั่วประเทศ ซึ่งพื้นที่ โซนนิ่งที่ประกาศไปแล้วเป็นภาพรวมของทั้งประเทศ เป็นข้อมูลเบื้องต้นเพื่อดูศักยภาพของดินที่จะนำมาใช้ ในการปลูกพืชชนิดต่าง ๆ ทั้งนี้ในแต่ละจังหวัดจะต้องมีการตรวจสอบเพิ่มเติมอย่างละเอียด เพื่อให้ถูกต้อง แม่นยำอีกครั้ง และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเป็นจริง เนื่องจากดินในพื้นที่ติดกัน อาจมีคุณสมบัติไม่ เหมือนกัน โดยกรมฯ จะมีการพัฒนาข้อมูลนี้ให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้นไป

ทางกรมพัฒนาที่ดิน “ยืนยันได้ว่าข้อมูลที่ประกาศออกไป อย่างน้อยกว่า ๘๐% มีความถูกต้องสูง อาจจะมีบางจุดที่มีการคลาดเคลื่อนไปบ้าง แต่โดยพื้นฐานแล้ว ไม่แตกต่างกันมากนัก สำหรับเกษตรกรในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยประสบการณ์ความรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน ใช้ประโยชน์ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ประกาศไป มี เพียงส่วนน้อยที่อาจจะไปใช้ในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น ปลูกยางพาราในพื้นที่ลุ่ม เมื่อน้ำท่วมยางก็ตายหมด ทำให้เกิดการขาดทุน นี่คือตัวอย่างที่เห็นชัดเจนว่าการโซนนิ่งมีความสำคัญอย่างไร”

การทำโซนนิ่งที่ผ่านมา นั้น ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของเกษตรกรเป็นสำคัญ ถ้าเกษตรกรเห็นว่า ข้อมูลนี้เป็นประโยชน์ ก็สามารถปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า รวมทั้งมีความ เหมาะสมมากกว่า ถือเป็นทางเลือกของเกษตรกร รัฐบาลจะมองในภาพรวมของอุปสงค์ อุปทาน ในแต่ละ สินค้าว่าการผลิตกับความต้องการสอดคล้องกันหรือไม่ ถ้าความต้องการมีมาก รัฐบาลอาจจะเข้าไปเสริมใน เรื่องของประสิทธิภาพการผลิตให้ดีขึ้น แต่ถ้าความต้องการมีน้อยกว่าผลผลิตที่ออกมา จะส่งผลให้ผลผลิต ขายไม่ได้ หรือขายได้ในราคาต่ำ รัฐบาลก็จะเสนอทางเลือกในการปรับเปลี่ยนให้ปลูกพืชชนิดอื่นแทน ซึ่ง ขณะนี้กำลังหาแนวทางในการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเกิดการปรับเปลี่ยน เช่น ร่วมมือกับภาคเอกชน หรือโรงงานที่พร้อมรองรับวัตถุดิบ รวมทั้งสามารถนำไปแปรรูปเพื่อให้เกษตรกรนำไปขายได้ในราคาสูง เป็น ต้น

จากผลการวิเคราะห์ดินทั่วประเทศ พบว่า ค่าเฉลี่ยของอินทรีย์วัตถุที่อยู่ในดินต่ำกว่า ๑% ซึ่ง สัดส่วนของดินที่ดีควรจะมีอินทรีย์วัตถุประมาณ ๕% จึงจะถือว่าเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ดินที่ขาด แคลอินทรีย์วัตถุทำให้สิ่งมีชีวิตในดินและจุลินทรีย์ในดินตายหมด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่ม อินทรีย์วัตถุในดิน การใช้ปุ๋ยหมัก การใช้ปุ๋ยพืชสด เป็นการช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และฟื้นฟูสิ่งมีชีวิตใน ดินอย่างจุลินทรีย์ให้สามารถปลดปล่อยธาตุอาหารในดิน หรือตรึงไนโตรเจนจากอากาศ นอกจากนี้ ใบไม้ที่ หล่นลงมาจากต้นไม้บนดินถ้ามีการไถกลบก็จะเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุได้เช่นกัน เมื่อดินเริ่มมีสิ่งมีชีวิต ดินก็จะ เริ่มมีชีวิต คืนความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาใหม่ สอดคล้องกับโลกร้อนที่เราจะดึงคาร์บอนไดออกไซด์ลงไปเก็บไว้ ในดินได้ด้วย

ถ้าเกษตรกรเห็นประกาศในเรื่องของการโซนนิ่งว่าพื้นที่บริเวณนี้ไม่สามารถปลูกพืชชนิดนี้ได้ แต่ หากคิดว่าดินในพื้นที่ของตนเองสามารถปลูกพืชได้เป็นอย่างดีและมีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็สามารถแจ้ง ทางสำนักงานพัฒนาที่ดินที่มีอยู่ทุกจังหวัดให้ช่วยตรวจสอบเพิ่มเติมได้ เพื่อยืนยันความเหมาะสมดังกล่าว ต่อไป

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกษตรกรจะได้รับจากการจัดโซนนิ่งการเกษตร

๑. ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนจากการทำการเกษตร เนื่องจากปัจจัยการผลิตได้ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับความต้องการของพืชแต่ละชนิด ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒. ทำให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจกรรมทางการเกษตรได้เต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ช่วยลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี อันนำไปสู่การยกระดับความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรของประเทศ พร้อมทั้งสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรรายย่อย

๓. เป็นการช่วยแก้ปัญหาการเกษตรอย่างยั่งยืน โดยการจัดพื้นที่ที่เพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาวะภูมิประเทศและภูมิอากาศ ระบบการชลประทาน การคมนาคมขนส่ง ทำให้เกษตรกรได้รับความสะดวกในการทำการเกษตรและลดความเสี่ยงภัยทางธรรมชาติได้มากยิ่งขึ้น

๔. ภาครัฐสามารถพัฒนาส่งเสริมภาคการเกษตรได้อย่างครอบคลุมทั้งเรื่องน้ำ เรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปัจจัยการผลิตที่สามารถจัดสรรได้ทั้งงบประมาณหรือแหล่งต้นทุนทำให้เกษตรกรสามารถแข่งขันกันในเรื่องผลผลิตทางราคาได้

ข้อเสีย

๑. การประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชยังไม่สอดคล้องตามสภาพการเพาะปลูกจริง เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรมีการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จ ในพื้นที่ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไม่ได้ประกาศให้เป็นเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืช ดังนั้นการประกาศดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิด้านต่าง ๆ ของเกษตรกรในอนาคตได้

๒. การประกาศเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ยังขาดการมีส่วนร่วมของภาคเกษตรกร และขาดการประชาสัมพันธ์ โดยเกษตรกรในหลายพื้นที่ยังไม่รับทราบและเกษตรกรบางกลุ่มยังไม่ยอมรับการประกาศดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลให้นโยบายดังกล่าวของภาครัฐมีปัญหาอุปสรรคในการการดำเนินงาน และแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรอาจมีความยุ่งยากขึ้น

๓. การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นการส่งเสริมการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว ซึ่งบางปีอาจเสี่ยงต่อการขาดทุนได้ เนื่องจากราคาขึ้นกับกลไกของตลาด เช่น ยางพารา ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ รวมทั้งผลผลิตอาจเอื้อประโยชน์ต่อโรงงานอุตสาหกรรมและพ่อค้าผู้รวบรวมผลผลิตมากกว่าเกษตรกร

๔.๖ สรุปรายงานการสัมมนาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ จังหวัดเพชรบูรณ์” วันเสาร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ณ หอประชุมโรงเรียนเพชรพิทยาคม อำเภอ เมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์มีภูมิประเทศเหมือนฝักมะขาม มีภูเขาล้อมรอบ เวลาฝนตกน้ำจากภูเขาจะไหล ลงมาตามลำห้วยซึ่งเหมือนก้างปลาเล็ก ที่จะไหลลงมารวมกันเป็นต้นน้ำของแม่น้ำป่าสักที่เหมือนแกนกลาง ของก้างปลา แม่น้ำป่าสักมีที่มาจากคำเรียกที่ว่า “น้ำสัก” ซึ่งชาวเพชรบูรณ์จะเรียกแม่น้ำตามอาการไหล ของน้ำ ที่ “น้ำป่า” ไหลแรงมากลงมาจากที่สูง เนื่องจากต้นน้ำกับท้ายน้ำมีระดับต่างกันกว่า ๖๐ - ๗๐ เมตร ทั้งนี้ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไม่มีป่าไม้สักมากมายเหมือนจังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน หรือมีป่าไม้สักมากจนมี นัยยะสำคัญพอที่จะนำมาตั้งเป็นชื่อแม่น้ำได้

จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นจังหวัดที่เป็นจุดกำเนิดของแม่น้ำที่สำคัญของประเทศไทย ๕ สาย คือ แม่น้ำ โขง แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำชี แม่น้ำน่าน และแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะอำเภอหล่มสัก และอำเภอน้ำหนาวเป็นจุดกำเนิดของแม่น้ำที่สำคัญที่สุด

จังหวัดเพชรบูรณ์มีลักษณะภูมิประเทศเหมาะสมและมีศักยภาพมากที่สุดในการก่อสร้าง อ่างเก็บน้ำในลุ่มน้ำป่าสักที่ไหลผ่านหลายจังหวัด แต่ไม่สามารถสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ได้ สร้างได้ เฉพาะอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก เช่น อ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดงสามารถกักเก็บน้ำได้ประมาณ ๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร

ทั้งนี้ การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำเป็นวิธีการที่จะป้องกันไม่ให้น้ำป่าไหลบ่ามาท่วมเรือนสวนไร่นา บ้านเรือนในช่วงฤดูฝน ขณะที่ในหน้าแล้งก็จะมีน้ำปล่อยจากอ่างเก็บน้ำลงมาที่แม่น้ำป่าสักและลำน้ำ สาขาให้มีน้ำไหลตลอดปี

ลุ่มน้ำป่าสัก

สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของกลุ่มน้ำป่าสัก ตอนบนจะเป็นบริเวณเทือกเขาเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นเทือกเขาสูง ล้อมบริเวณด้านเหนือ ด้านตะวันตกและด้านตะวันออกของจังหวัดเพชรบูรณ์ และมีพื้นที่ราบอยู่ตอนกลาง มีความลาดชันเฉลี่ยประมาณ ๑:๑,๔๐๐ จากทิศเหนือลงไปทิศใต้ พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปาน กลางประมาณ ๑๑๐-๑๑๕ เมตร ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักตอนกลางมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบสลับเนินเขาและ ภูเขา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางประมาณ ๔๕-๖๐ เมตร ลาดเทลงมาทางทิศใต้ โดยพื้นที่ทาง ทิศตะวันตกและทิศใต้เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบสลับเนินเขา ส่วนพื้นที่ทางทิศตะวันออกยังคงเป็นเทือกเขา และภูเขาสลับเนินเขา ครอบคลุมบริเวณตอนล่างของจังหวัดเพชรบูรณ์ พื้นที่จังหวัดลพบุรี สระบุรี ชัยภูมิ และนครราชสีมาบางส่วน

ส่วนพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักตอนล่าง บริเวณด้านตะวันออกตอนล่างและตะวันออกเฉียงใต้จะเป็นแนว เทือกเขาดงพญาเย็น เขาสามหลั่น ต่อเนื่องถึงอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ปานกลางประมาณ ๕-๓๐ เมตร ความลาดชันเฉลี่ยตามแนวลำน้ำป่าสักประมาณ ๑:๗,๐๐๐ ครอบคลุม บริเวณบางส่วนของจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา และจังหวัดนครศรีอยุธยา

แม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายหลัก มีต้นน้ำอยู่บริเวณเทือกเขาตอนบนในเขตจังหวัดเลย ไหลจากทิศเหนือลงสู่ทางใต้ โดยไหลผ่านพื้นที่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี ลงเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์และไหลผ่านจังหวัดสระบุรี สู่เขื่อนทดน้ำพระราม ๖ และไหลบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมความยาวทั้งสิ้นประมาณ ๗๐๐ กิโลเมตร มีลำน้ำสาขาแยกไปทางตะวันตกและตะวันออก แต่ลำน้ำสาขาส่งส่วนใหญ่จะสั้นและพื้นที่รับน้ำมีขนาดเล็ก ลำน้ำสาขาที่สำคัญได้แก่ ห้วยน้ำพุ ห้วยป่าแดง ห้วยขอนแก่น ลำก้าง ห้วยเกาะแก้ว ลำสนธิ ห้วยมวกเหล็ก เป็นต้น

ทรัพยากรป่าไม้

รัฐบาลได้มีเป้าหมายไว้ในนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติว่าจะทำการสงวนป่าไว้เป็นเนื้อที่ประมาณร้อยละ ๕๐ ของเนื้อที่ประเทศ คือประมาณ ๑๕๖ ล้านไร่ จากข้อมูลของกรมอุทยาน สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ๒๕๔๓ พบว่า เขตป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ในลุ่มน้ำป่าสักมีเนื้อที่รวม ๔,๗๓๑,๒๘๓ ไร่ (๗,๕๗๐.๐๕ ตารางกิโลเมตร) หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๔๕ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

พื้นที่การเกษตรที่มีศักยภาพการพัฒนา

จากการศึกษาด้านการเกษตรจากแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมแผนที่ดิน ปี พ.ศ.๒๕๕๒ พบว่า ลุ่มน้ำป่าสักมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๕,๖๕๘,๐๑๒ ไร่ หรือ ๙,๐๕๒.๘๒ ตร.กม. คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๓ ของพื้นที่ทั้งลุ่มน้ำ โดยพื้นที่ทั้งหมดนี้เป็นพื้นที่ที่ราษฎรใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมทั้งหมดจากแผนที่การใช้ที่ดิน ซึ่งอาจมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก เช่น มีปัญหาดินเปรี้ยว ดินเค็ม หรืออยู่ในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพื้นที่บางส่วนราษฎรรุกเข้าไปในเขตป่าอนุรักษ์ที่ประกาศตามกฎหมายอีกด้วย ดังนั้นในการศึกษาถึงพื้นที่การเกษตรที่มีศักยภาพในการพัฒนาจึงต้องพิจารณาพื้นที่การเกษตรในปัจจุบันร่วมกับข้อมูลชนิดดิน ความลาดชันของพื้นที่ และขอบเขตป่าอนุรักษ์ ประกอบด้วย ซึ่งในการพิจารณาพื้นที่การเกษตรที่มีศักยภาพการพัฒนาได้พิจารณาใน ๒ ระดับ ดังนี้

- (๑) พื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก
- (๒) พื้นที่ศักยภาพสำหรับการพัฒนาระบบชลประทาน

พื้นที่ศักยภาพชลประทาน (ตามรายงานการศึกษาโครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนหลักรองรับการพัฒนาแหล่งน้ำและปรับปรุงโครงการชลประทานสำหรับแผนฯ ๙, กรมชลประทาน ๒๕๔๘) หมายถึงพื้นที่เกษตรที่มีศักยภาพการพัฒนาระบบชลประทานโดยแรงโน้มถ่วงโลก (ความลาดชันน้อยกว่า ๒๐%) และเป็นดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว และไม่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

พื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก หมายถึง พื้นที่การเกษตรที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกพืชไม่ว่าจะเป็นข้าว พืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ชนิดใดชนิดหนึ่งหรือหลายชนิดรวมกันก็ได้ และจะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ตามประกาศของกรมป่าไม้ รวมถึงไม่ใช่พื้นที่ที่มีความลาดชันจนเกินไป โดยในการศึกษาจะพิจารณาจากพื้นที่ทำการเกษตรในปัจจุบันจากแผนที่การใช้ที่ดิน จากนั้นจึงนำมาพิจารณาร่วมกันกับปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ชนิดดิน ขอบเขตพื้นที่ป่าไม้ และความลาดชันของพื้นดินมา

วิเคราะห์ซ้อนทับแบบเวกเตอร์(Vector Overlay analysis) ด้วยฟังก์ชันในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographic Information System, GIS) โดยเงื่อนไขในการซ้อนทับประกอบด้วย ชนิดดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืช ได้แก่ ดินประเภทที่ ๓ (ดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชแต่สามารถปรับปรุงให้ปลูกพืชบางชนิดได้) และดินประเภทที่ ๔ (ดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชใด ๆ) พื้นที่เฉพาะซึ่งเป็นพื้นที่ลุ่มและชื้น และประเภท Wet Land ซึ่งได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พรุริมชายทะเล เป็นต้น

พื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตอนกลางของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยเฉพาะบริเวณสองฝั่งลำน้ำของแม่น้ำป่าสัก ซึ่งพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกทั้งหมดในลุ่มน้ำป่าสักมีจำนวน ๑,๕๙๗,๕๕๔ ไร่ หรือ ๒,๕๕๖.๐๙ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๔ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด หรือร้อยละ ๑๖.๓๖ ของพื้นที่ทั้งลุ่มน้ำ (มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๙,๗๖๖,๑๖๗ ไร่) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายพืช พบว่ามีพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกข้าวมากที่สุด แต่ในปัจจุบันมีการเพาะปลูกพืชไร่มากที่สุด ซึ่งยังปลูกบนพื้นดินที่มีความเหมาะสมไม่เพียงพอ สำหรับพื้นที่เกษตรอื่น ๆ ส่วนใหญ่ก็ยังปลูกบนพื้นดินที่มีความเหมาะสมไม่เพียงพอเช่นกัน

พื้นที่ศักยภาพสำหรับการพัฒนาระบบชลประทาน

พื้นที่ศักยภาพสำหรับการพัฒนาระบบชลประทาน ซึ่งในที่นี้จะเป็นการพิจารณาเฉพาะในด้านศักยภาพของพื้นที่เพียงอย่างเดียว โดยยังไม่พิจารณาถึงความเพียงพอของปริมาณน้ำ โดยจะพิจารณาจากพื้นที่การเกษตรที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าว (อาจเหมาะสมต่อการปลูกพืชชนิดอื่น เช่น พืชไร่ พืชผัก หรือไม้ผล ด้วยก็ได้) มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างเป็นที่ราบสามารถพัฒนาระบบชลประทานโดยเฉพาะแบบแรงโน้มถ่วงได้ และจะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ในเขตป่าอนุรักษ์ ซึ่งจากการพิจารณาเกณฑ์ดังกล่าว จะเห็นว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาระบบชลประทานจะเป็น พื้นที่ส่วนหนึ่งของพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก ดังนั้นในการศึกษาจึงนำพื้นที่การเกษตร ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกมาซ้อนทับกับข้อมูลชนิดดินด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ จากนั้นจึงทำการตัดดินชนิดดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวออกเพิ่มเติม (เนื่องจากการพัฒนาระบบชลประทานส่วนใหญ่จะเน้นการปลูกข้าวเป็นหลัก และพื้นที่ดินที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวส่วนใหญ่อยู่ในที่ราบ ซึ่งสามารถพัฒนาระบบส่งน้ำชลประทานได้) ได้แก่ ดินประเภทที่ ๒ (ดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชชนิดอื่น แต่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว) ส่วนดินประเภทที่ ๓ (ดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชแต่สามารถปรับปรุงให้ปลูกพืชบางชนิดได้) และดินประเภทที่ ๔ (ดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชใด ๆ) ได้ทำการตัดออกแล้วในขั้นตอนการศึกษาพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก และตัดพื้นที่ชลประทานที่พัฒนาแล้ว

จากการพิจารณาตัดข้อมูลดินประเภทที่ ๒ เพิ่มเติมดังกล่าว จะคำนวณพื้นที่ที่มีศักยภาพสำหรับการพัฒนาระบบชลประทานทั้งหมดในลุ่มน้ำป่าสักได้ สรุปพื้นที่การเกษตรที่เหมาะสมกับการเพาะปลูก และพื้นที่ศักยภาพสำหรับการพัฒนาระบบชลประทาน ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเป็นรายพืช

พื้นที่ที่มีศักยภาพการพัฒนาระบบชลประทานในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก ส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณตอนกลางของพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยเฉพาะบริเวณสองฝั่งลำน้ำของแม่น้ำป่าสัก โดยลุ่มน้ำป่าสักมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาระบบชลประทานทั้งหมด ๑,๓๖๒,๘๖๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๕ ของพื้นที่

ลุ่มน้ำ ซึ่งได้รับการพัฒนาระบบชลประทานไปแล้ว ๒๐๙,๖๔๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๑๕ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ และยังมีพื้นที่ที่เหมาะสมที่สามารถพัฒนาระบบชลประทานเพิ่มได้ ๑,๑๕๓,๒๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๑ ของพื้นที่ลุ่มน้ำ

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำในปัจจุบัน

การพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำป่าสักมีประวัติการดำเนินงานมาเป็นเวลายาวนาน ตั้งแต่ในสมัย รัชกาลที่ ๖ โดยกรมชลประทาน (กรมคลอง ชื่อในสมัยนั้น) ได้ทำการก่อสร้างเขื่อนพระราม ๖ ปิดกั้นแม่น้ำป่าสักบริเวณบ้านท่าลาน อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ และได้เปิดพื้นที่เป็นโครงการชลประทานป่าสักได้ (ปัจจุบันเรียกว่า โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักได้) สร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ และปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่

การพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำป่าสัก มีวัตถุประสงค์ในระยะแรกเพื่อหาแหล่งน้ำ สำหรับการเกษตร และอุปโภค-บริโภค แต่ในระยะหลังๆ เมื่อมีการขยายตัวและพัฒนาของอุตสาหกรรมมากขึ้น ทำให้มีความต้องการน้ำในรูปแบบอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น เพื่อการอุตสาหกรรม ปศุสัตว์ การท่องเที่ยว กรมชลประทานจึงได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำในหลายๆ รูปแบบ คือ ประเภทโครงการอ่างเก็บน้ำ ฝายทดน้ำ และการสูบน้ำ จาก ลำน้ำ แยกเป็นโครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก นอกจากนี้ กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน ได้ก่อสร้างโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าทั้งในลำน้ำป่าสักและลำน้ำสาขา

ในส่วนของหน่วยงานอื่นๆ ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำ เช่น กรมเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมพัฒนาที่ดิน กรมโยธาธิการ กรมส่งเสริมการเกษตร และองค์กรส่วนท้องถิ่น ฯลฯ ก็ได้ร่วมพัฒนาแหล่งน้ำ ขนาดเล็กในลุ่มน้ำเช่นเดียวกัน เพื่อให้การกระจายโครงการประเภทต่างๆ เข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้มากขึ้น

โครงการขนาดกลางที่สร้างแล้วเสร็จและที่กำลังก่อสร้าง มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๐ โครงการ โดยแบ่งเป็นโครงการอ่างเก็บน้ำ ๑๒ โครงการ สามารถเก็บน้ำได้ ๑๖๙.๒๙ ล้าน ลบ.ม. โครงการฝายทดน้ำ ๓ โครงการ โครงการเขื่อนทดน้ำ ๒ โครงการ และโครงการสูบน้ำ ๕ โครงการ มีพื้นที่ชลประทานรวมทั้งสิ้น ๕๒๕,๗๗๐ ไร่

สำหรับลักษณะโครงการสำคัญๆ ที่สร้างแล้วเสร็จ จากการทบทวนข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสรุปได้ดังนี้

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาคลองเพรียว-เสาไห้

กรมชลประทานได้เริ่มโครงการขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ห้วงงานโครงการตั้งอยู่ที่ตำบลปากเพรียว อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี โดยส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก ๙๑,๙๐๐ ไร่ ใน ๔ อำเภอในจังหวัดสระบุรี และ ๒ อำเภอในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยก่อสร้างเป็นอ่างเก็บน้ำความจุ ๔.๕ ล้าน ลบ.ม. ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้เริ่มโครงการสูบน้ำเสาไห้ขึ้นมาอีก โดยก่อสร้างโรงสูบน้ำขึ้นบนริมแม่น้ำป่าสักบริเวณบ้านเจดีย์งาม อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ประกอบด้วย เครื่องสูบน้ำจำนวน ๘ เครื่อง แต่ละเครื่องสามารถสูบน้ำได้

ในอัตราประมาณ ๑ ลบ.ม./วินาที เพื่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก ๔๓,๔๐๐ ไร่ และสูบน้ำให้แก่โครงการคลองเพรียวเดิมด้วย รวมพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น ๑๓๕,๓๐๐ ไร่

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาป่าสักใต้

พื้นที่ชลประทานของโครงการรวมทั้งสิ้น ๒๔๐,๖๐๐ ไร่ โครงการนี้ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการชลประทานเจ้าพระยาใหญ่ โดยรับน้ำจากคลองระพีพัฒน์ทางคลอง ๑ ขวา ถึงคลอง ๑๑ ขวา การเพาะปลูกในฤดูฝนทำได้เต็มพื้นที่ชลประทาน แต่การส่งน้ำไม่สามารถทำได้เต็มที่ตามความต้องการ เพราะในระยะที่มีความต้องการน้ำ เป็นเวลาเดียวกับที่เกิดน้ำท่วมในพื้นที่เพาะปลูกของโครงการต่างๆ ทางตอนล่าง ซึ่งจำเป็นจะต้องลดการส่งน้ำ ส่วนพื้นที่ทางตอนล่างของโครงการที่อยู่ติดคลองระพีพัฒน์แยกตะวันตก เกษตรกรจะช่วยเหลือตัวเอง โดยสูบน้ำจากคลองนี้ขึ้นมาใช้ในการเพาะปลูก จากปัญหาที่กล่าวมาแล้วนั้นทำให้สามารถส่งน้ำได้จริงเพียง ๑๘๔,๙๐๐ ไร่

ในฤดูแล้งโครงการได้รับการจัดสรรน้ำเพื่อทำนาปรังประมาณ ๒๐,๐๐๐ ไร่ โดยจะสลับกันทำปีเว้นปีระหว่างพื้นที่ทางตอนเหนือและตอนใต้ของคลองระบายน้ำหนองงู เฉพาะพื้นที่ที่อยู่ติดคลองส่งน้ำเท่านั้น

โครงการแม่น้ำป่าสักฝั่งซ้าย

โครงการนี้ตั้งอยู่ที่หมู่ ๖ ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โครงการเป็นประเภทฝายทดน้ำ เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ.๒๔๙๕ และแล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๑๒ มีพื้นที่ชลประทาน ๓๒,๒๐๐ ไร่ ราษฎรในเขตโครงการส่วนใหญ่ทำการปลูกข้าวในฤดูฝน และปลูกถั่วเขียว ยาสูบ พืชผักในฤดูแล้ง เนื่องจากโครงการนี้ได้ก่อสร้างมาเป็นเวลา ๓๐ กว่าปีมาแล้ว ประสิทธิภาพของระบบชลประทานจึงลดลงตามกาลเวลา และเนื่องจากคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายส่วนมากอยู่ติดตามเชิงเขา เมื่อเกิดฝนตกหนักมักจะทำความเสียหายแก่อาคารชลประทานและคันคลองซึ่งเป็นคลองดินอยู่เสมอ จึงทำให้การส่งน้ำชะงักเป็นประจำ ประกอบกับสภาพปัจจุบันราษฎรได้บุกรุกถางป่าตามเชิงเขาเพื่อปลูกข้าวโพด จึงทำให้ปริมาณน้ำไหลบ่าจากเชิงเขามีความรุนแรงขึ้น จากปัญหาดังกล่าวจึงทำให้ประสิทธิภาพการส่งน้ำต่ำลง

โครงการฝายศรีจันทร์

โครงการนี้ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าอิฐ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ หัวงานโครงการเดิมเป็นฝายไม้ สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๒ แต่ได้ชำรุดทรุดโทรม และผ่านการซ่อมแซมหลายครั้งจนในที่สุดต้องสร้างขึ้นใหม่เป็นฝายคอนกรีตในปี พ.ศ.๒๕๒๔ แล้วเสร็จปี พ.ศ.๒๕๒๗ โครงการมีพื้นที่ประมาณ ๑๒,๐๐๐ ไร่ แต่ส่งน้ำได้จริงประมาณ ๔,๕๐๐ ไร่ อีก ๗,๕๐๐ ไร่ ไม่สามารถส่งน้ำได้เพราะพื้นที่มีความลาดชันสูงกว่าคลองส่งน้ำที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประกอบกับมีคลองธรรมชาติขวางอยู่ และไม่มีอาคารชลประทานหรือท่อดลอด ทำให้ประสิทธิภาพการส่งน้ำมีเพียงประมาณ ๓๐%

ในพื้นที่โครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวในฤดูฝน และปลูกยาสูบ ถั่วเขียวในฤดูแล้ง แต่จากปัญหาที่เกี่ยวกับสภาพคลองไม่เหมาะสมในการส่งน้ำ จึงทำให้ต้องมีการอัดน้ำตามคลอง ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำทางด้านท้ายน้ำ ส่งผลให้ราษฎรทะเลาะวิวาทกันในเรื่องแย่งน้ำ

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยป่าแดง

โครงการนี้ตั้งอยู่ที่หมู่ ๓ ตำบลป่าเลา อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ เริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี พ.ศ.๒๕๑๒ และแล้วเสร็จในปี พ.ศ.๒๕๒๐ ความจุอ่าง ๒๐.๗๐ ล้าน ลบ.ม. มีพื้นที่โครงการ ๒๐,๐๐๐ ไร่ แต่ส่งน้ำได้จริงเพียง ๑๓,๖๐๐ ไร่ ราษฎรในเขตโครงการส่วนใหญ่ทำการปลูกข้าวในฤดูฝน และปลูกถั่วเขียว ยาสูบ ในฤดูแล้ง

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยส้ม

โครงการห้วยส้ม ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ความจุอ่างเก็บน้ำ ๑๒.๕๐ ล้าน ลบ.ม. ส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๙,๐๐๐ ไร่

โครงการอ่างเก็บน้ำคลองเฉลียงลับ

โครงการคลองเฉลียงลับ ตั้งอยู่ที่ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ บนคลองเฉลียงลับ ตอนบน ความจุอ่างเก็บน้ำ ๘ ล้าน ลบ.ม. ส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๗,๕๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาเป็นโครงการชลประทานประเภทเหมืองฝาย แต่เนื่องจากโครงการประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ จึงได้มีการพัฒนาเป็นโครงการอ่างเก็บน้ำขึ้น

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยขอนแก่น

โครงการห้วยขอนแก่น ตั้งอยู่ทางต้นน้ำห้วยขอนแก่น อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีความจุของอ่างเก็บน้ำ ๓๓.๒๐ ล้าน ลบ.ม. ส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูก ๓๑,๘๐๐ ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตส่งน้ำของฝ่ายศรีจันทร์ ๑๒,๐๐๐ ไร่ และพื้นที่เปิดใหม่อีก ๑๙,๘๐๐ ไร่

โครงการอ่างเก็บน้ำซับตะเคียน

โครงการซับตะเคียน ตั้งอยู่ที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ความจุอ่างเก็บน้ำ ๘.๖๐ ล้าน ลบ.ม. ส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๘,๘๗๐ ไร่

โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยเล็ง

โครงการห้วยเล็ง ตั้งอยู่ที่อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ บริเวณห้วยเล็งตอนบน ความจุอ่างเก็บน้ำ ๑๘ ล้าน ลบ.ม. ส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๑๐,๐๐๐ ไร่

โครงการในลำสนธิ

ลำสนธิเป็นลำน้ำสาขาของแม่น้ำป่าสักที่ค่อนข้างใหญ่ พื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ ๑,๓๕๐ ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำย่อยสองสาย คือ ลำสนธิและห้วยทรายฉนวน กรมชลประทานได้ทำการพัฒนาลุ่มน้ำย่อยลำสนธิ โดยการสร้างฝายทดน้ำทางตอนล่าง เพื่อส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกประมาณ ๔๘,๕๐๐ ไร่ และทางต้นน้ำได้ทำการสร้างโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยซับประดู่ ความจุอ่างเก็บน้ำ ๐.๙๘ ล้าน ลบ.ม. ส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูก ๑,๗๐๐ ไร่ และอ่างเก็บน้ำห้วยสีดา ความจุอ่างเก็บน้ำ ๐.๙๙ ล้าน ลบ.ม. ส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูก ๑,๗๕๐ ไร่ และอ่างเก็บน้ำทั้งสองจะส่งน้ำให้แก่พื้นที่โครงการฝายลำสนธิด้วย กล่าวโดยสรุป ในลำน้ำลำสนธิได้มีการพัฒนาเป็นโครงการอ่างเก็บน้ำ ๒ อ่าง และเขื่อนทดน้ำ ๑ แห่ง และมีพื้นที่ที่พัฒนาเป็นโครงการชลประทานรวมทั้งหมด ๕๑,๙๕๐ ไร่

อ่างเก็บน้ำกุดตาเพชร

โครงการอ่างเก็บน้ำกุดตาเพชร เป็นโครงการชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ แล้วเสร็จในปี ๒๕๔๗ เพื่อแก้ไขปัญหาความขาดแคลนน้ำในเขต อ.ลำสนธิ และ อ.ชัยบาดาล ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรได้รับผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น โครงการอ่างเก็บน้ำกุดตาเพชร เป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนให้กับโครงการลำสนธิ อ.ชัยบาดาล สามารถเก็บกักน้ำได้ ๔๓ ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อช่วยเหลือการเพาะปลูกทั้งในฤดูฝนและแล้ง ซึ่งมีพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๔๕,๐๐๐ ไร่ รวมทั้งเป็นแหล่งน้ำสำหรับพื้นที่ด้านท้ายอ่างเก็บน้ำบริเวณ ๒ ฝั่งลำสนธิ ซึ่งจะอำนวยประโยชน์ให้กับกิจกรรมการใช้น้ำด้านต่าง ๆ ของประชาชน ได้แก่ เป็นแหล่งน้ำสำหรับการอุปโภคบริโภค เลี้ยงสัตว์และทำการเกษตร รวมทั้งเป็นแหล่งแพร่พืชน้ำชนิดต่าง ๆ ช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศวิทยาและยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นอีกด้วย

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

(๑) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ก่อสร้างโดยกรมชลประทาน

ในกลุ่มน้ำป่าสักมีการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ปัจจุบันมีจำนวน ๑๕๘ โครงการ รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค โดยแบ่งเป็นแต่ละจังหวัดได้ดังนี้

จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๘๑โครงการ พื้นที่ ๒๐๑,๕๐๐ ไร่ น้ำเก็บกัก ๓.๕๓ ล้าน ลบ.ม.

จังหวัดลพบุรี จำนวน ๔๙ โครงการ พื้นที่ ๔๖,๘๙๐ ไร่ น้ำเก็บกัก ๔.๑๗ ล้าน ลบ.ม.

จังหวัดสระบุรี จำนวน ๒๘ โครงการ พื้นที่ ๑๗,๓๐๐ ไร่ น้ำเก็บกัก ๒.๓๓ ล้าน ลบ.ม.

รวม ๑๕๘โครงการ พื้นที่ ๒๖๕,๖๙๐ ไร่ น้ำเก็บกัก ๑๐.๐๓ ล้าน ลบ.ม.

(๒)โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ก่อสร้างโดยหน่วยงานอื่นๆ

นอกจากนี้ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ก่อสร้างโดยกรมชลประทานแล้ว ยังมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กที่ก่อสร้างโดยหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักซึ่งจากการศึกษาสำรวจข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำป่าสักเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๔ ได้แบ่งประเภทโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบันที่สร้างขึ้นเป็น ๘ ประเภท มีรายละเอียดดังนี้

๑. อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก จำนวน ๕๔ โครงการ พื้นที่ ๒๗,๐๐๐ ไร่

๒. ฝายกั้นน้ำขนาดเล็ก จำนวน ๙๘๗ โครงการ พื้นที่ ๑๖๘,๐๐๐ ไร่

๓. สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๑๓ โครงการ พื้นที่ ๖,๕๐๐ ไร่

๔. ฝายที่มีประตูระบายน้ำ/ปตร. จำนวน ๒๖ โครงการ พื้นที่ ๕,๒๐๐ ไร่

๕. สระน้ำสาธารณะ จำนวน ๑,๒๑๖ โครงการ พื้นที่ - ไร่

๖. บ่อบาดาล จำนวน ๒,๓๖๒ โครงการ พื้นที่ - ไร่

๗. บ่อน้ำตื้น จำนวน ๓,๐๕๓ โครงการ พื้นที่ - ไร่

๘. ประปาชนบท จำนวน ๑,๑๕๒ โครงการ พื้นที่ - ไร่

จากข้อมูลแหล่งน้ำขนาดเล็กดังกล่าว พบว่า โครงการประเภทเก็บกักน้ำในลำน้ำจะเป็นโครงการที่มีลักษณะการใช้น้ำจากลำน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค และการทำเกษตรกรรมตามแนวลำน้ำ ซึ่งเป็นการเพิ่ม

ประสิทธิภาพการใช้น้ำจากลำน้ำเป็นส่วนใหญ่ โดยมีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการขนาดเล็กดังกล่าว ประมาณ ๒๐๖,๗๐๐ ไร่ และเมื่อรวมพื้นที่รับประโยชน์ที่ได้จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กของทุกหน่วยงาน จะมีพื้นที่รับประโยชน์ประมาณ ๔๗๒,๔๐๐ ไร่ อย่างไรก็ตาม พื้นที่รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กส่วนใหญ่จะไม่มีระบบส่งน้ำ ทำให้การนำน้ำไปใช้ทำได้ไม่เต็มประสิทธิภาพมากนัก ซึ่งในทางปฏิบัติจะส่งผลให้พื้นที่รับประโยชน์ที่แสดงไว้จะลดลงอีกประมาณ ๓๐% ถึง ๔๐%

โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน

โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าของกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน การดำเนินงานในปัจจุบัน ทางราชการจะจัดตั้ง หรือให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารการใช้น้ำกันเอง แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณในการดูแลรักษาระบบส่งน้ำ ทำให้ประสิทธิภาพการส่งน้ำลดลง อีกทั้งงบประมาณในการจ่ายค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการสูบน้ำไม่เพียงพอ เพราะกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานได้รับภาระค่ากระแสไฟฟ้าครึ่งหนึ่งแทนเกษตรกรในปีแรกๆ ของการส่งน้ำ ทำให้การขยายโครงการมีขีดจำกัด

กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานก็ได้ทำการพัฒนาโครงการประเภทสูบน้ำด้วยไฟฟ้าขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๔ และจนถึงปี พ.ศ.๒๕๔๓ มีโครงการทั้งหมดจำนวน ๓๙ โครงการ รายละเอียดดังแสดงในภาคผนวก ค มีพื้นที่โครงการประมาณ ๗๗,๕๘๒ ไร่ อยู่ในเขตจังหวัดต่างๆ ดังนี้

- เพชรบูรณ์ จำนวน ๒๐ โครงการ พื้นที่โครงการ ๓๗,๒๗๘ ไร่
- ลพบุรี จำนวน ๗ โครงการ พื้นที่โครงการ ๑๒,๕๐๔ ไร่
- สระบุรี จำนวน ๙ โครงการ พื้นที่โครงการ ๒๖,๓๐๐ ไร่
- พระนครศรีอยุธยา จำนวน ๓ โครงการ พื้นที่โครงการ ๑,๕๐๐ ไร่

แผนงานโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ

จากข้อจำกัดทางด้านกายภาพของกลุ่มน้ำป่าสักส่งผลให้บริเวณที่จะสามารถพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเก็บกักเป็นน้ำต้นทุนที่เหมาะสมมีน้อย การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำส่วนใหญ่จึงทำได้ในส่วนที่เป็นพื้นที่ชายเขาและอยู่นอกเขตพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ๑A และตำแหน่งอ่างเก็บน้ำที่มีพื้นที่รับน้ำและปริมาณน้ำท่าไหลลงอ่างเก็บน้ำปริมาณมากที่เหมาะสมมีน้อย โดยจากข้อมูลทางอุทกวิทยาของพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักในสภาพปัจจุบัน พบว่า ปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีของทั้งลุ่มน้ำมีประมาณ ๒,๙๕๖.๖ ล้าน ลบ.ม. ในขณะที่การเก็บกักน้ำที่สามารถเก็บกักโดยโครงการชลประทานต่างๆ ได้ประมาณ ๙๖๔.๓ ล้าน ลบ.ม. (รวมความจุเก็บกักของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ๗๘๕ ล้าน ลบ.ม. แล้ว) คิดเป็นร้อยละ ๓๒ ของปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปี และเมื่อแยกกลุ่มน้ำย่อยตามสภาพลุ่มน้ำ สามารถสรุปได้ คือ

- กลุ่มน้ำย่อยในกลุ่มน้ำป่าสักตอนบนเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีรวมทุกกลุ่มน้ำย่อยในเขตนี้ประมาณ ๑,๕๕๙.๕ ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีแหล่งน้ำสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ๘๓.๖ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๖

- กลุ่มน้ำย่อยในกลุ่มน้ำป่าสักตอนกลางเขตจังหวัดลพบุรี-ชัยภูมิ มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีรวมทุกกลุ่มน้ำย่อยในเขตนี้ประมาณ ๗๐๒.๙ ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีแหล่งน้ำสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ๘๘.๐๓ ล้าน ลบ.ม.

คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕ และมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีที่ไหลมาจากกลุ่มน้ำตอนบนเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย อีกประมาณ ๑,๓๗๐ ล้าน ลบ.ม.

- กลุ่มน้ำย่อยในกลุ่มน้ำป่าสักตอนล่างเขตจังหวัดสระบุรี-นครราชสีมา-พระนครศรีอยุธยา มีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีรวมทุกกลุ่มน้ำย่อยในเขตนี้ประมาณ ๗๐๙.๙ ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีแหล่งน้ำสามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ ๗.๖๕ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๑ เท่านั้น โดยมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีที่ไหลมาจากกลุ่มน้ำตอนบนเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อีกประมาณ ๑,๘๙๔ ล้าน ลบ.ม.

- ณ จุดบรรจบของแม่น้ำป่าสักและแม่น้ำลพบุรี จะมีปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายปีที่ไหลออกจากแม่น้ำป่าสัก ประมาณ ๒,๔๘๗ ล้าน ลบ.ม.

นอกจากนี้ ในบางกลุ่มน้ำย่อยยังไม่มีการพัฒนาแหล่งน้ำอย่างเพียงพอตามศักยภาพน้ำท่าที่มีอยู่ในกลุ่มน้ำย่อย ในขณะที่การดำเนินการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำขนาดใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากไม่มีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสม ส่วนโครงการขนาดกลางยังคงสามารถดำเนินการได้ โดยต้องมีการพิจารณาให้ครอบคลุมถึงผลกระทบในด้านต่างๆ อย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถพัฒนาเป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนเพิ่มเติมมากขึ้น และโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กสามารถดำเนินการให้กระจายไปตามความเหมาะสม สภาพภูมิประเทศของแต่ละพื้นที่ที่ต้องพิจารณาถึงปริมาณของทรัพยากรน้ำที่มีอยู่ในแต่ละกลุ่มน้ำย่อย

จากผลการทบทวนการศึกษารวบรวมแผนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพของรายงานแผนลงทุนพัฒนาและการบริหารจัดการน้ำและการชลประทาน ปี พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๕๔ ของคณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและการชลประทาน, กรกฎาคม ๒๕๕๑ พบว่า มีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ การกระจายแผนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในกลุ่มน้ำป่า

สภาพปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การผันแปรของปริมาณฝน ซึ่งเป็นสภาพที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขได้ จากสภาพการผันแปรของปริมาณฝนดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดภาวะภัยแล้งในช่วงที่ฝนทิ้งช่วง โดยเฉพาะในพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งน้ำ หรือแม้แต่ในพื้นที่ที่อยู่ติดลำน้ำสาขาหากฝนทิ้งช่วงติดต่อกันเป็นเวลานานก็จะเกิดการขาดแคลนน้ำได้ ส่วนในช่วงที่ฝนตกหนักในช่วงสั้นๆ ก็ก่อให้เกิดปริมาณน้ำจำนวนมากไหลหลากมาตามลำน้ำเข้าท่วมพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรกรรม สภาพความผันแปรของปริมาณฝนจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเริ่มปรากฏให้เห็นชัดเจนขึ้น ในภาพรวมการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะมีการเพิ่มขึ้นของปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปี การเปลี่ยนแปลงด้านการกระจายตัวของปริมาณฝนรายเดือนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการเกษตร ฝนตกติดต่อกันหลายเดือน และการระบายน้ำฝนมากกว่าปกติในช่วงฤดูฝนกรณีปกติ จากข้อมูลปริมาณของกรมอุตุนิยมวิทยาในปี พ.ศ.๒๕๕๓ เทียบกับค่าเฉลี่ย ๓๐ ปี (ช่วงปี ๒๕๒๓-๒๕๕๒) พบว่า มีการกระจายตัวของฝนเปลี่ยนแปลงจากค่าเฉลี่ยในรอบ ๓๐ ปีเกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวถึงช่วง พ.ค.-ก.ค. ฝนทิ้งช่วงมีปริมาณฝนน้อยและช่วงเดือน ส.ค.- ต.ค. ฝนตกชุกมากกว่าค่าปกติสูงกว่าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สภาพปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำและภัยแล้ง

ปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากธรรมชาติ ได้แก่ สภาพลมฟ้าอากาศที่จะทำให้เกิดฝนตกน้อย สภาพภูมิประเทศในบริเวณลุ่มน้ำที่ขาดที่เหมาะสมสำหรับทำเป็นแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุน นอกจากจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติแล้ว ความแห้งแล้งยังเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดความเสียสมดุลด้านระบบนิเวศวิทยา เช่นการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งเก็บกักน้ำตามธรรมชาติ เปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรมทำให้ในช่วงหน้าฝนน้ำไหลหลากมามากและรวดเร็ว ส่วนในช่วงฤดูแล้งจะมีน้ำไหลลงสู่ลำนําน้อยหรือไม่มีเลย นอกจากนี้ยังส่งผลให้เกิดชะล้างพังทลายของดินอย่างรุนแรง ทำให้เกิดตะกอนสะสมในลำน้ำ ทำให้แหล่งน้ำเกิดการตื้นเขิน ไม่สามารถเก็บกักน้ำได้เต็มประสิทธิภาพ

กล่าวได้ว่าปัญหาการขาดแคลนน้ำและภัยแล้งที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาด้านสภาพทางกายภาพของกลุ่มน้ำเอง และปัญหาจากการใช้ที่ดินที่ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในลุ่มน้ำ โดยสามารถสรุปปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำ ตามลักษณะเขตพื้นที่ลุ่มน้ำได้คือ

๑) พื้นที่ลุ่มน้ำเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย

ถึงแม้ว่าพื้นที่ในส่วนนี้จะมีปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีค่อนข้างสูง แต่ก็ยังมีสภาพของการขาดแคลนน้ำเกิดขึ้น ซึ่งปัญหาการขาดแคลนน้ำส่วนใหญ่จะเกิดจากขาดแคลนแหล่งเก็บกักน้ำ รวมถึงแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิมเก็บกักน้ำได้น้อย สาเหตุมาจากลักษณะภูมิประเทศที่สูงชัน พื้นที่รองรับน้ำฝนมีน้อย เกิดการชะล้างพังทลายของดินไหลลงสู่แหล่งน้ำและตกตะกอนทับถม นอกจากนี้แหล่งเก็บกักน้ำที่มีอยู่เดิมขาดการดูแลรักษาเนื่องจากขาดผู้รับผิดชอบ

๒) พื้นที่ลุ่มน้ำเขตจังหวัดลพบุรี-ชัยภูมิ

พื้นที่ในบริเวณนี้มีปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากขาดแคลนแหล่งเก็บกักน้ำและแหล่งน้ำที่มีอยู่เดิมตื้นเขินเช่นเดียวกับพื้นที่ลุ่มน้ำเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยที่สาเหตุหลักคือมีพื้นที่ที่เป็นต้นน้ำลำธารน้อย ฝนตกเฉลี่ยต่อปีในพื้นที่ค่อนข้างน้อย ภูมิอากาศไม่เหมาะสมที่จะสร้างแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ นอกเหนือจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ และสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ยังเป็นลักษณะลูกคลื่นทำให้พื้นที่ทำการเกษตรอยู่สูงกว่าแหล่งน้ำที่มีอยู่ นอกจากนี้การใช้ที่ดินในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นพืชไร่ ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกบนเนินลูกคลื่น ตามสภาพพื้นที่โดยในช่วงของการเตรียมแปลงหว่านไถส่วนใหญ่ยังขาดมาตรการในการอนุรักษ์หน้าดิน ทำให้มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินลงในแหล่งน้ำเป็นสาเหตุให้ลำน้ำและแหล่งน้ำตื้นเขินไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้เพียงพอตลอดปี ส่วนการพัฒนาอ่างเก็บน้ำมาใช้งานยังทำได้ไม่มากเนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน

๓) พื้นที่ลุ่มน้ำเขตจังหวัดสระบุรี นครราชสีมา และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่ส่วนนี้ ส่วนใหญ่เป็นลักษณะที่เกิดจากมีแหล่งเก็บกักน้ำไม่เพียงพอ และแหล่งน้ำตื้นเขิน เนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่ไม่มีความเหมาะสมในการสร้างแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ สภาพดินไม่ตื้นน้ำเก็บกักน้ำไม่อยู่ และยังมีการชะล้างพังทลายของดินไหลลงสู่แหล่งน้ำ พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับที่สูงกว่าแหล่งน้ำ รวมถึงระบบชลประทานที่มีอยู่ในพื้นที่ขาดการ

บำรุงรักษา เป็นสาเหตุให้น้ำเพื่อการเกษตรยังคงขาดแคลนอยู่ ส่วนการพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาเป็นน้ำอุปโภคบริโภคยังไม่มีประสิทธิภาพมากนักเนื่องจากคุณภาพน้ำมีการละลายคาร์บอนตึงอยู่ค่อนข้างสูง

สภาพปัญหาด้านน้ำท่วม

๑) พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักด้านเหนือเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

ปัญหาอุทกภัยในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำส่วนนี้เป็นปัญหาต่อเนื่องมาจากปัญหาด้านสภาพทางกายภาพของพื้นที่ ร่วมกับปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่เกิดจากการใช้ที่ดินที่ผิดประเภท กล่าวคือ มีปัญหาด้านการบุกรุกทำลายป่าไม้สูง เนื่องจากการขยายพื้นที่ทำกิน ขาดการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ เกิดการชะล้างพังทลายของดินลงในแหล่งน้ำลำธาร ทำให้แหล่งน้ำลำธารตื้นเขิน ประสิทธิภาพในการระบายน้ำลดน้อยลง นอกจากนี้ยังส่งผลให้ดินขาดการยึดเกาะถูกชะล้างมาพร้อมกับการเกิดน้ำหลาก ทำให้ความรุนแรงของน้ำหลากมีมากขึ้น

จากสภาพของกลุ่มน้ำตอนบนในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย ที่มีความลาดชันสูงประกอบกับมีโครงสร้างพื้นฐานกีดขวางทางน้ำ และปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีค่อนข้างสูง (๑,๐๖๗ มม./ปี ถึง ๑,๖๓๐ มม./ปี) ทำให้ปัญหาน้ำท่วมในบริเวณนี้เกิดค่อนข้างรุนแรง และเกิดอย่างฉับพลันในบริเวณเชิงเขา ส่วนตอนล่างในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์ต่อเนื่องกับจังหวัดลพบุรีพื้นที่ค่อนข้างลาดชันน้อย ประกอบกับแม่น้ำป่าสักคดเคี้ยวตื้นเขิน การระบายน้ำเป็นไปได้ช้า การเกิดอุทกภัยในช่วงนี้จึงเกิดขึ้นในลักษณะน้ำท่วมขัง และในบางพื้นที่ ถนน หรือคันกันน้ำที่สร้างขึ้นยังเป็นอุปสรรคในการระบายน้ำออกจากพื้นที่ เนื่องจากขาดระบบระบายน้ำที่ดีพอ

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่เกิดต่อเนื่องจากปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรเนื่องจากการใช้ที่ดินในบริเวณเขตจังหวัดลพบุรี ได้แก่ ความเสื่อมโทรมของป่าไม้ต้นน้ำลำธาร และการชะล้างพังทลายของดินที่มีสาเหตุมาจากการปลูกพืชไร่ที่ไม่มีระบบการอนุรักษ์ดิน ส่งผลให้แหล่งน้ำลำน้ำตื้นเขิน ประสิทธิภาพการระบายน้ำและการชะลอน้ำของแหล่งน้ำลำน้ำลดลง ลักษณะของการเกิดอุทกภัยเป็นลักษณะน้ำท่วมขังในบริเวณที่เป็นแอ่งกระทะทางตอนกลางของพื้นที่ลุ่มน้ำ และบริเวณลำน้ำป่าสักช่วงรอยต่อจังหวัดเพชรบูรณ์และลพบุรี บริเวณตามแนวริมแม่น้ำป่าสัก ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผลกระทบสืบเนื่องมาจากอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย ที่ระบายน้ำจากตอนบนลงมา ประกอบกับ สภาพแม่น้ำป่าสักมีความลาดชันค่อนข้างราบกว่าตอนบน ทำให้ระดับน้ำจะเอ่อท้นขึ้นเนื่องจากความเร็วของน้ำหลากลดลง

ในสภาพภายหลังจากมีการเก็บกักน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ระดับน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์จะส่งผลกระทบต่อระดับน้ำท่วมขังในบริเวณตอนบนของกลุ่มน้ำเขตลพบุรีมากขึ้น หากการควบคุมการเก็บกักน้ำในอ่างเก็บน้ำได้ไม่ดีพอ

๒) พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักด้านท้ายน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

ลักษณะของอุทกภัยที่เกิดขึ้นในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำเขตนี้สืบเนื่องจากลักษณะทางกายภาพของแม่น้ำ และสภาพความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในลุ่มน้ำ โดยสภาพปัญหาของอุทกภัยตามแนวริมแม่น้ำป่าสักลดลงไปอย่างมาก ภายหลังจากมีเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ยกเว้นบริเวณบรรจบระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยาและ

แม่น้ำป่าสัก บริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแต่สภาพของแม่น้ำป่าสักในบางช่วงค่อนข้างแคบมีความสามารถในการระบายน้ำต่ำ ซึ่งจะเกิดปัญหาน้ำเอ่อท่วมเมื่อเกิดกรณีที่มีเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ระบายน้ำในปริมาณที่มากเกินไปกว่า ๖๐๐ ลบ.ม./วินาที

ส่วนปัญหาอุทกภัยที่มีลักษณะเป็นน้ำป่าไหลหลากบริเวณที่ราบเชิงเขาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำบริเวณนี้เป็นปัญหาต่อเนื่องจากความเสื่อมโทรมของสภาพแหล่งต้นน้ำ ประกอบกับปริมาณฝนเฉลี่ยรายปีที่ค่อนข้างสูง (๙๙๐-๑๗๐๒ มม./ปี) สำหรับอุทกภัยที่เกิดการท่วมขังในพื้นที่บางแห่งส่วนใหญ่เกิดจากสภาพการตื้นเขินของคลองระบายที่ขาดการดูแลรักษา การขยายตัวของชุมชนทำให้พื้นที่ชะลอน้ำลดลง ปริมาณน้ำท่าที่เกิดจากฝนที่ตกจึงมีมากขึ้น รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกีดขวางทางระบายน้ำ และขนาดโครงสร้างที่ใช้ระบายน้ำไม่เหมาะสม

สภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง

๑) พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย

พื้นที่ในบริเวณนี้ จัดเป็นแหล่งต้นน้ำของลำน้ำสาขาและแม่น้ำป่าสัก แต่จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินปี ๒๕๔๓ และการใช้ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่าพื้นที่ป่าต่างๆ ที่มีอยู่ประมาณ ๓,๑๑๐,๘๗๐ ไร่ หรือร้อยละ ๕๓ ของพื้นที่ลุ่มน้ำเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย (๕,๘๕๗,๖๔๕ ไร่) นี้ มีสภาพเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์เพียงประมาณ ๕๗๓,๘๐๐ ไร่ หรือประมาณร้อยละ ๑๘ ของเขตพื้นที่ป่า และเมื่อเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย พบว่า สภาพป่าไม้ที่สมบูรณ์มีเพียงประมาณร้อยละ ๑๐ เท่านั้น สาเหตุเนื่องจากการขยายตัวของชุมชนและการเพิ่มขึ้นของประชากร ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตรและตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยมากขึ้น สาเหตุเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของลุ่มน้ำ ซึ่งนำมาสู่ปัญหาการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน การสูญเสียหน้าดิน การตกตะกอนในลำน้ำและแหล่งน้ำ ส่งผลให้แหล่งน้ำเกิดการตื้นเขิน โดยบริเวณที่เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่รุนแรงในบริเวณลุ่มน้ำเขตนี้มีอยู่ประมาณ ร้อยละ ๒๑ ของพื้นที่ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในแถบเทือกเขาทางตะวันตกและตะวันออกของลุ่มน้ำ

๒) พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเขตจังหวัดลพบุรี-ชัยภูมิ

พื้นที่ในบริเวณนี้ทางตอนบนและทางตะวันออก ยังคงเป็นแหล่งต้นน้ำของลำน้ำสาขา คือ ห้วยเกาะ แก้ว ลำสนธิ ลำพญากลาง ซึ่งไหลเข้าบรรจบกับแม่น้ำป่าสักทางตอนบนของพื้นที่ ตามสภาพการใช้ที่ดินปี ๒๕๔๓ และการใช้ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่าพื้นที่ป่าต่างๆ ที่มีอยู่ประมาณ ๙๖๐,๗๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๔๙ ของพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเขตจังหวัดลพบุรี-ชัยภูมิ (๑,๙๗๑,๖๕๔ ไร่) มีสภาพเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์เพียงประมาณ ๒๗,๒๐๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๘ ของเขตป่าไม้ที่มี และเมื่อเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเขตจังหวัดลพบุรี-ชัยภูมิ พบว่าสภาพป่าไม้ที่สมบูรณ์มีเพียงร้อยละ ๑.๔ เท่านั้น ส่งผลให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของลุ่มน้ำ ซึ่งนำมาสู่ปัญหาการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน การสูญเสียหน้าดิน และการตกตะกอนในลำน้ำและแหล่งน้ำเช่นเดียวกับพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย โดยบริเวณที่เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่รุนแรงในบริเวณนี้มีอยู่ประมาณร้อยละ ๒๑ ของพื้นที่ แต่ระดับความรุนแรง

จะน้อยกว่าในกลุ่มน้ำป่าสักเขตจังหวัดเพชรบูรณ์-เลย พื้นที่ที่เกิดการชะล้างพังทลายของดินส่วนใหญ่เกิดขึ้นบริเวณต้นน้ำของห้วยเกะแก้ว ลำสนธิ และลำพญากลาง

๓) พื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก เขตจังหวัดสระบุรี-นครราชสีมา-พระนครศรีอยุธยา

พื้นที่บริเวณด้านตะวันออกของกลุ่มน้ำป่าสักในเขตนี้อย่างคงเป็นแหล่งต้นน้ำของลำน้ำสาขา ห้วยมวกเหล็ก ซึ่งไหลบรรจบกับแม่น้ำป่าสัก ทางด้านท้ายน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ตามสภาพการใช้ที่ดินปี ๒๕๔๓ และการใช้ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า พื้นที่ป่าต่างๆ ที่มีอยู่ประมาณ ๗๓๗,๗๐๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๑ ของพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักในเขตจังหวัดสระบุรี-นครราชสีมา-พระนครศรีอยุธยา (๒,๓๕๓,๒๐๑ ไร่) มีสภาพเป็นป่าไม้ที่สมบูรณ์ประมาณ ๒๒๒,๖๕๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๐ ของเขตป่าไม้ที่มีและเมื่อเทียบกับพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักในเขตนี้นี้ คิดเป็นร้อยละ ๙.๕ ความเสื่อมโทรมของกลุ่มน้ำป่าสักในเขตนี้น่าไปสู่ปัญหาการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน การสูญเสียหน้าดิน และการตกตะกอนในลำน้ำและแหล่งน้ำ โดยมีบริเวณที่เกิดการชะล้างพังทลายของดินที่รุนแรงมีอยู่ประมาณร้อยละ ๑๔.๕ ของพื้นที่ แต่ความรุนแรงเมื่อเทียบกับลุ่มน้ำป่าสักตอนบนถือว่าน้อยที่สุด

สภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการน้ำปัจจุบัน

จากรายงานการศึกษาโครงการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก, กรมทรัพยากรน้ำ ๒๕๔๘ พบว่า การบริหารจัดการลุ่มน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสักโดยภาพรวม ยังขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยมีสถานการณ์ที่สำคัญพอสรุปได้ดังนี้

๑) ทรัพยากรหลักที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ยังถูกมองแบบแยกส่วน ป่าต้นน้ำถูกทำลายเป็นจำนวนมาก และยังถูกทำลายอย่างต่อเนื่อง การพังทลายของดินลงทับถมแหล่งน้ำ จากการที่ไม่มีพืชปกคลุม และการเตรียมดินเพื่อการเพาะปลูก น้ำเสียและขยะจากชุมชน จากโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่และย่อย ไหลลงปนเปื้อนแหล่งน้ำ

ปัจจุบันยังขาดแนวทางและแผนงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ทั้งในระดับนโยบาย (Policy Maker) และระดับปฏิบัติการในท้องถิ่น

๒) ความสัมพันธ์ของระบบสายน้ำ ที่ไหลจากต้นน้ำ จากห้วยและลำคลอง รวมทั้งแม่น้ำสาขา ลงสู่แม่น้ำป่าสัก ยังไม่ถูกนำมาเป็นพื้นฐานเพื่อการบริหารจัดการ แต่จะใช้ขอบเขตของการปกครอง เป็นพื้นฐานในการบริหารจัดการ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาในเชิงระบบได้

๓) ความเหลื่อมซ้อนกันของหน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ตั้งแต่ระบบการจัดการที่มีขนาดเล็ก เช่น ประปาและบาดาล เหมือนฝายไปจนถึงการจัดการอ่างเก็บน้ำขนาดกลางมีหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการทั้งในด้านการก่อสร้างอาคาร ระบบชลประทาน รวมไปถึงการจัดการจัดการกลุ่มองค์กร มีหน่วยงานที่มีแนวทางและระเบียบปฏิบัติที่แตกต่างกันมากมาย ความเหลื่อมซ้อนเหล่านี้สร้างความสับสนให้กับผู้ปฏิบัติงานและผู้ใช้น้ำในพื้นที่ โดยเฉพาะการมีบทบาทมากขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยิ่งทำให้ปัญหานี้ขยายตัวมากขึ้น

๔) การมีส่วนร่วมในการกำหนดและตัดสินใจของผู้มีส่วนได้-ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ ยังมีน้อยและไม่ทั่วถึงทุกกลุ่ม เช่น ในกระบวนการทำแผนรวมการบริหารจัดการลุ่มน้ำป่าสัก ที่ผ่านมานั้น ตัวแทนของผู้ใช้

น้ำจากภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมที่เป็นกลุ่มผู้ใช้ที่สำคัญและมีสัดส่วนมากกว่าส่วนอื่นๆ ยังมาเข้าร่วมการประชุมน้อยเกินไป จนอาจทำให้ข้อตกลงที่ได้จากการปรึกษาหารือ เพื่อกำหนดแนวทางและแผนการบริหารจัดการร่วมกัน ไม่มีผลในทางการปฏิบัติเท่าที่ควร

๕) ขาดระบบและกลไกการประสานทำงานร่วมกัน คณะอนุกรรมการลุ่มน้ำยังไม่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและทรัพยากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากความไม่เหมาะสมของโครงสร้างที่มีความใหญ่โต ซับซ้อนและภารกิจรับผิดชอบ ที่กว้างขวางหลากหลาย ตั้งแต่การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่จนถึงการวางนโยบายการบริหารจัดการ การไม่มีกลไกระดับพื้นที่ที่ช่วยสะท้อนปัญหา ความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สามารถตอบสนองได้อย่างทันสถานการณ์ รวมทั้งการขาดระบบแผนและกลไกการประสานงานที่ปฏิบัติได้จริง ทำให้ผลดำเนินการที่ผ่านมาไม่ตอบสนองต่อปัญหาที่รุนแรงมากขึ้น นับแต่การแก้ไขวิกฤตน้ำท่วม ไปจนถึงการแก้ปัญหาการแย่งชิงน้ำและการจัดการน้ำเสียจากแหล่งต่าง

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำและทรัพยากรน้ำ

กรมทรัพยากรน้ำมีนโยบายมุ่งเน้นการบริหาร จัดการ อนุรักษ์ พัฒนา และแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมอย่างยั่งยืน ภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยเน้นการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนประชาคม เครือข่ายภาคเอกชน ตลอดจนทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำและทรัพยากรน้ำของกรมทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก จากรายงานการศึกษาโครงการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก, กรมทรัพยากรน้ำ, ๒๕๔๘ โดยยึดกรอบแผนทรัพยากรน้ำที่ได้วางไว้จากวิสัยทัศน์และนโยบายน้ำแห่งชาติ มีดังนี้

ก.ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ

(๑) ให้บูรณะและปรับปรุง แหล่งน้ำที่มีอยู่เดิมให้สามารถเก็บกักน้ำได้มากยิ่งขึ้น และให้มีการดูแลบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ

(๒) ให้มีการก่อสร้างแหล่งเก็บน้ำเพิ่มเติม ตามศักยภาพของน้ำ ตามความเหมาะสมของสภาพภูมิประเทศ โดยให้มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และเป็นแหล่งน้ำที่เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของราษฎรผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๓) ให้มีการก่อสร้างระบบประปา และปรับปรุงระบบเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อจัดหาน้ำประปาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของกรมอนามัย ส่งให้แก่ชุมชนต่างๆ ได้มีน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภคอย่างทั่วถึง

ข.ด้านการบริหารจัดการน้ำ

(๔) ให้มีการบริหารจัดการน้ำในระดับลุ่มน้ำย่อย โดยให้มีกฎระเบียบและข้อบังคับตามแต่จะตกลงกันเป็นรายลุ่มน้ำย่อย และให้มีบทลงโทษแก่ผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบและข้อบังคับดังกล่าว

เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำของลุ่มน้ำย่อยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และยั่งยืน และสอดคล้องกับลุ่มน้ำป่าสักทั้งลุ่มน้ำ

(๕) ให้มีการประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างจิตสำนึก และการฝึกอบรมให้ราษฎรได้เข้าใจและให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำเป็นรายลุ่มน้ำย่อย และให้ตระหนัก และให้ความร่วมมือในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และรักษาคุณภาพน้ำทั้งระบบลุ่มน้ำย่อย

ค.ด้านน้ำท่วมและภัยแล้ง

(๖) ให้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้ง ทั้งในลักษณะของการแก้ไขปัญหเฉพาะหน้า ให้บรรเทาเบาบางลง และในพื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมหรือภัยแล้งซ้ำซากนั้นให้ดำเนินการแก้ไขโดยมาตรการที่สามารถแก้ไขปัญหได้โดยถาวร

ง.การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และคุณภาพน้ำ

(๗) ให้มีการฟื้นฟู ปลูกป่า และบำรุงรักษาป่าไม้ต้นน้ำลำธาร และป่าชุมชน และมีการกำหนดแนวเขตป่าไม้ดังกล่าวให้ชัดเจน โดยให้เป็นที่ยอมรับของราษฎรผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(๘) ให้มีการป้องกันการชะล้างการกัดเซาะหน้าดิน และการป้องกันการกัดเซาะพังทลายของตลิ่ง และให้มีการลดปริมาณตะกอนที่จะไหลลงสู่แหล่งน้ำเพื่อลดปัญหาการตื้นเขินของแหล่งน้ำ

(๙) ให้มีการบำบัดน้ำเสียให้มีค่าความสกปรกตามมาตรฐานก่อนทิ้งลงสู่แหล่งน้ำ

(๑๐) ให้มีระบบรวบรวมและกำจัดขยะที่ถูกต้อง

(๑๑) ให้มีการใช้ปุ๋ย และสารเคมีการเกษตรให้ถูกวิธีและให้ลดปริมาณการใช้ลง

ยุทธศาสตร์ของกรมชลประทานกับการพัฒนาแหล่งน้ำในลุ่มน้ำ

จากรายงานการศึกษาโครงการศึกษาเพื่อทำแผนหลักรองรับการพัฒนาแหล่งน้ำและปรับปรุงโครงการชลประทานสำหรับแผนฯ ๙, กรมชลประทาน, ๒๕๔๖ พบว่า การศึกษาเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ของกรมชลประทาน “รายงานแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการกลุ่มน้ำแบบบูรณาการของกลุ่มน้ำทั่วประเทศ” ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของกรมชลประทานไว้ ๘ ข้อ ดังนี้

๑.เสริมสร้างบทบาทกรมชลประทาน เพื่อการปรับโครงสร้างการผลิตและสนับสนุนตลาดทางการเกษตร

๒.เร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารให้สามารถเพิ่มบทบาทและประสิทธิภาพในยุคของการแข่งขัน

๓.เพิ่มประสิทธิภาพของระบบการชลประทาน

๔.ดำเนินการป้องกัน แก้ไข และบรรเทาภัยจากน้ำ

๕.ปฏิรูประเบียบการบริหารจัดการ การเงิน พัสดุ งบประมาณ ระบบการติดตามการประเมินผล และบุคลากร

๖.พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ

๗.พัฒนาระบบสารสนเทศและประชาสัมพันธ์งานชลประทาน

๘.พัฒนาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำ และบริหารจัดการน้ำ และเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้น้ำ

เนื่องจากสภาพของแต่ละลุ่มน้ำมีความแตกต่างกัน ดังนั้นในการกำหนดว่ายุทธศาสตร์ของกรมชลประทานข้อใดจะมีความเหมาะสมกับลุ่มน้ำใดนั้น ต้องทำการศึกษาถึงโอกาสและข้อจำกัดในแต่ละลุ่มน้ำ (SWOT) ดังนั้น กรมชลประทานได้ทำการศึกษาถึงโอกาสและข้อจำกัดในลุ่มน้ำป่าสัก จากข้อมูลสภาพลุ่มน้ำป่าสัก ได้สรุปถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ในลุ่มน้ำได้ดังนี้

จุดแข็ง :มีปริมาณน้ำทำเพียงพอกับความต้องการน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำเมื่อมีการพัฒนาจนเต็มศักยภาพ มีแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ที่พัฒนาไว้แล้ว

จุดอ่อน:พื้นที่ตอนบนที่มีศักยภาพในการพัฒนาระบบชลประทาน (ในแง่ความเหมาะสมของดิน) มีสภาพเป็นแถบแคบ ๆ สองฝั่งลำน้ำไม่สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทานขนาดใหญ่ได้

โอกาส:สามารถพัฒนาพื้นที่ชลประทานเพิ่มเติมได้

ภัยคุกคาม:พื้นที่ตอนบนมีการบุกรุกป่าต้นน้ำ และลุ่มน้ำอื่นที่อยู่ตอนล่างมีการใช้น้ำเพิ่มมากขึ้น

จากการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ทางด้านกายภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก และการศึกษาผลผลิตรวม (GDP) และ Productivity ของภาคการเกษตร (พืช) จากรายงานแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการลุ่มน้ำแบบบูรณาการของลุ่มน้ำทั่วประเทศ กรมชลประทานได้นำมากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับลุ่มน้ำป่าสัก ดังนี้

๑)ยุทธศาสตร์ที่ ๒:เร่งรัดการปรับปรุงโครงสร้างและระบบการบริหารให้สามารถเพิ่มบทบาทและประสิทธิภาพในยุคของการแข่งขัน

๒)ยุทธศาสตร์ที่ ๕:ปฏิรูประเบียบการบริหารจัดการ การเงิน พัสดุ งบประมาณ ระบบการติดตามการประเมินผล และบุคลากร

๓)ยุทธศาสตร์ที่ ๖:พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ

๔)ยุทธศาสตร์ที่ ๗:พัฒนาระบบสารสนเทศและประชาสัมพันธ์งานชลประทาน

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๑.การพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลาง

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ในบริเวณลุ่มน้ำป่าสักไม่สามารถดำเนินการได้ในปัจจุบัน เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านภูมิประเทศ ส่วนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดกลางยังสามารถดำเนินการได้ในหลายลุ่มน้ำย่อยที่มีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสม และมีพื้นที่เกษตรน้ำฝนที่มีศักยภาพใช้น้ำจากลำน้ำจากการสร้างอาคารประเภทฝายทดน้ำสำหรับกักเก็บน้ำในลำน้ำ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาโครงการประเภทสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากลำน้ำป่าสักเพิ่มขึ้นได้ทั้งเหนือน้ำและท้ายน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

๒.การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก

การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กประเภท ฝายทดน้ำ สถานีสูบน้ำในลำน้ำสาขาเป็นโครงการที่มีลักษณะการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำของพื้นที่ที่มีศักยภาพการใช้น้ำจากลำน้ำ โดยเป็นการเพิ่มความสะดวกในการใช้น้ำจากลำน้ำได้มากขึ้น แต่สามารถเพิ่มพื้นที่การใช้น้ำเพื่อการเกษตรกรรมได้ไม่มากนัก

อย่างไรก็ตาม หากลำน้ำมีศักยภาพในการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำก็จะทำให้โครงการแหล่งน้ำขนาดเล็กที่อยู่ด้านท้ายน้ำของอ่างเก็บน้ำมีความมั่นคงในการได้รับน้ำมากขึ้น

๓.ด้านการแก้ไขปัญหาอุทกภัยในพื้นที่ลุ่มน้ำป่าสัก

ถึงแม้การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามศักยภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำด้านเหนือน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์จะสามารถบรรเทาอุทกภัยได้ค่อนข้างดีในลุ่มน้ำย่อย แต่จะมีผลการบรรเทาอุทกภัยในลำน้ำหลักที่เป็นลักษณะน้ำหลากล้นตลิ่งจะบรรเทาได้ไม่มากนัก จึงต้องมีการดำเนินการในมาตรการอื่นๆ เพิ่มเติมโดยมีแนวทาง คือ

(ก)พื้นที่ลุ่มน้ำด้านเหนือน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

พื้นที่ลุ่มน้ำบริเวณที่เป็นภูเขา เนินเขา และพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง

๑. ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามภูมิประเทศที่เหมาะสม

๒. การขุดลอกลำน้ำ รวมทั้งปรับปรุงอาคารระบายน้ำ

๓. จัดตั้งสถานีวัดน้ำฝนให้ครอบคลุมพื้นที่ต้นน้ำ

๔. ติดตั้งระบบการพยากรณ์ฝนและการพยากรณ์สภาพน้ำท่วม และเชื่อมโยงเข้ากับระบบโทร

มาตร

มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง

๑. พื้นฟูสภาพป่าไม้บนพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

๒. กำหนดพื้นที่เสี่ยงอุทกภัยแบบฉับพลันและพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินถล่ม

๓. กำหนดมาตรการปลูกพืชคลุมดินและกำหนดมาตรการอนุรักษ์ดินที่เหมาะสม

๔. เคลื่อนย้ายประชาชนและทรัพย์สินออกจากบริเวณพื้นที่เสี่ยงต่ออุทกภัยเป็นการชั่วคราว หรือ

ในช่วงฤดูน้ำหลาก

๕. รมรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมอนุรักษ์ดินและวางแผนทรัพยากรป่าไม้อย่าง

ต่อเนื่อง

๖. วางผังเมืองเพื่อกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้อง

๗. ควบคุมระดับเก็บกักน้ำในอ่างเก็บน้ำเพื่อวัตถุประสงค์ในการบรรเทาอุทกภัย

พื้นที่ลุ่มน้ำบริเวณตามแนวริมแม่น้ำป่าสัก

มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง

ศึกษาออกแบบและก่อสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมและระบายอย่างเป็นระบบ โดยพิจารณาพื้นที่จากประเภทของการใช้ที่ดินที่มีมูลค่าความเสียหายสูงหากเกิดสภาวะอุทกภัย ได้แก่ บริเวณอำเภอหล่มสัก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย

๑. การปรับปรุงอาคารระบายน้ำ

๒. ขุดลอกและปรับปรุงลำน้ำสาขาและลำน้ำสายย่อย

๓. ก่อสร้างคันกันน้ำตามแนวริมฝั่งแม่น้ำป่าสักพร้อมทั้งติดตั้งระบบสูบน้ำออกจากพื้นที่ป้องกันในช่วงที่เกิดสภาวะฝนตกหนัก

๔. ปรับปรุงแม่น้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ รวมถึงการขุดช่องลัดบริเวณโค้งลำน้ำ และการป้องกันการกัดเซาะตลิ่ง

มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง

๑. ใช้ระบบโทรมาตรที่มีอยู่ร่วมกับระบบพยากรณ์เพื่อเตือนภัยน้ำท่วม

๒. กำหนดเขตลำน้ำเพื่อป้องกันการรुकล้ำลำน้ำ

๓. กำหนดพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุทกภัย

๔. รณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้ใช้วิธีอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสมกับพื้นที่

๕. ควบคุมระดับน้ำในอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ตอนบนของกลุ่มน้ำร่วมกับการควบคุมระดับน้ำเก็บกักในอ่างเก็บน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

(ข) พื้นที่ลุ่มน้ำด้านท้ายน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

พื้นที่ลุ่มน้ำบริเวณที่เป็นภูเขา เนินเขา และพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง

๑. ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามภูมิประเทศที่เหมาะสม

๒. ขุดลอกลำน้ำ รวมทั้งปรับปรุงอาคารระบายน้ำ

มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง

๑. ฟื้นฟูสภาพป่าไม้บนพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

๒. กำหนดพื้นที่เสี่ยงด้านอุทกภัย

๓. กำหนดมาตรการการปลูกพืชคลุมดิน และกำหนดมาตรการอนุรักษ์ดิน

๔. รณรงค์ประชาสัมพันธ์และปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมอนุรักษ์ดินและวางแผน

ทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง

๕. การกำหนดและวางผังเมือง เพื่อกำหนดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน

๖. ควบคุมระดับเก็บกักน้ำในอ่างเก็บน้ำเพื่อวัตถุประสงค์ในการบรรเทาอุทกภัย

พื้นที่ลุ่มน้ำบริเวณตามแนวริมแม่น้ำป่าสัก

มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง

๑. ขุดลอกและปรับปรุงแม่น้ำป่าสักให้สามารถระบายน้ำในปริมาณที่เหมาะสม และมีความสัมพันธ์กับปริมาณน้ำที่ปล่อยจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

มาตรการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง

๑. บริหารจัดการการปล่อยน้ำของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์อย่างเหมาะสม โดยอาศัยข้อมูลจากระบบทำนายและเตือนภัยจากลุ่มน้ำป่าสักตอนบน

๒. กำหนดเขตลำน้ำเพื่อป้องกันการรुकล้ำลำน้ำ

๓. กำหนดพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย

๔.๗ สรุปรายงานสัมมนาเรื่อง “แนวทางการทำการเกษตรอินทรีย์เพื่อพัฒนาเกษตรกรไทย” วันจันทร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ณ ศาลาวัดสวนแก้ว ตำบลบ้านแพ อำเภอกุเมือง จังหวัดบุรีรัมย์

๑. สรุปการอภิปราย เรื่อง “แนวทางการทำการเกษตรอินทรีย์เพื่อพัฒนาเกษตรกรไทย”

โดย นายสมบุรณ์ ชารัมย์ เกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ และนายอุเทน เพ็งพิศ นักวิชาการเกษตร

สืบเนื่องจากการใช้ทรัพยากรดินโดยไม่คำนึงถึงผลเสียของปุ๋ยเคมีสังเคราะห์ ก่อให้เกิดความไม่สมดุลในแร่ธาตุและกายภาพของดิน ทำให้สิ่งมีชีวิตที่มีประโยชน์ในดินนั้นสูญหายและไร้คุณสมบัติที่จะก่อให้เกิดความสมดุล จึงสูญเสียความสามารถในการดูดซับแร่ธาตุ ส่งผลให้ผลผลิตที่ได้มีแร่ธาตุและวิตามินน้อย พืชจึงอ่อนแอขาดภูมิต้านทานโรค และนำพามาซึ่งการคุกคามของแมลงศัตรูพืช เกิดการใช้สารเคมีสังเคราะห์กำจัดวัชพืช ขอบกพร่องเช่นนี้ก่อให้เกิดวิกฤติในห่วงโซาอาหารและระบบการเกษตร ส่งผลต่อปัญหาทางสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างยิ่งในโลกปัจจุบัน จากการสำรวจขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งประชาชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ พบว่าประเทศไทยมีเนื้อที่ทำการเกษตรเป็นอันดับที่ ๔๘ ของโลก แต่ใช้ยาฆ่าแมลงเป็นอันดับ ๕ ของโลก ใช้ยาฆ่าหญ้าและใช้ฮอร์โมนเป็นอันดับ ๔ ของโลก และประเทศไทยนำเข้าสารเคมีสังเคราะห์ทางการเกษตร เป็นเงินสามหมื่นล้านบาทต่อปี ทำให้เกิดการลงทุนสูงและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ราคาผลผลิตในรอบยี่สิบปีไม่ได้สูงขึ้นตามสัดส่วนของต้นทุน ส่งผลให้เกษตรกรขาดทุน จึงทำให้เกิดเกษตรอินทรีย์ขึ้นในประเทศไทย เพื่อให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเองและสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนในสภาวะที่มีการแข่งขันสูง โดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมี รวมถึงเพื่อให้ผลผลิตเกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสภาพแวดล้อม ตลอดจนให้ผลผลิตทางการเกษตรเป็นที่ยอมรับของประเทศต่าง ๆ ในเรื่องของความปลอดภัยและคุณภาพ

เกษตรอินทรีย์ คือ ระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมรักษาสมดุลของธรรมชาติและ ความหลากหลายของทางชีวภาพโดยมีระบบการจัดการนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติและหลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและฮอร์โมนต่าง ๆ ตลอดจนไม่ใช่พืชหรือสัตว์ที่เกิดจากการตัดต่อทางพันธุกรรมที่อาจเกิดมลพิษในสภาพแวดล้อม เน้นการใช้อินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และ ปุ๋ยชีวภาพในการปรับปรุงบำรุงให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้ต้นพืชมีความแข็งแรงสามารถต้านทานโรคและแมลงด้วยตนเอง รวมถึงการนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ด้วยผลผลิตที่ได้จะปลอดภัยจากสารพิษตกค้างทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคและไม่ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมอีกด้วย

เกษตรอินทรีย์จึงมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. พื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน

เนื่องจากดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต้องมีคุณสมบัติที่ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๓ ประการ คือ แร่ธาตุ อินทรีย์วัตถุ และสิ่งมีชีวิต ดังนั้น จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดินโดยให้ความสำคัญของโครงสร้างทางกายภาพของดิน และองค์ประกอบที่เป็นธาตุอาหารพืช อินทรีย์วัตถุและสิ่งมีชีวิตในดิน

๒. สร้างความปลอดภัยของอาหาร

การใช้สารเคมีในปริมาณที่มากและสะสมเป็นระยะเวลานานของรูปแบบการเกษตรในปัจจุบัน ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติด้านเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อการพัฒนาการของภูมิปัญญาท้องถิ่น และที่สำคัญที่สุด คือ ผลกระทบต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภคจากสารพิษที่ตกค้างในผลผลิตทางการเกษตร

หลักการและเงื่อนไขของเกษตรอินทรีย์ ได้แก่

๑. การหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในการผลิต
 ๒. การเพิ่มพูนความสมบูรณ์ของดินโดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และจุลินทรีย์
 ๓. การควบคุมและกำจัดศัตรูพืช โดยชีวภาพ กายภาพ และอินทรีย์เคมีหรือโดยวิถีธรรมชาติ
- จากหลักการและเงื่อนไขของเกษตรอินทรีย์หัวใจสำคัญ คือ การปรับปรุงดินให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์มากที่สุด เทคนิคต่าง ๆ ในการปรับปรุงดิน จึงถือเสมือนว่าเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จของการเกษตรอินทรีย์ เช่น
๑. การใช้ระบบการปลูกพืชแบบผสมผสาน พืชหมุนเวียน และการปลูกพืชสดเป็นปุ๋ย การใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร คือ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก เศษพืชที่มีในไร่นา
 ๒. การใช้จุลินทรีย์ในดิน เช่น โปรโตซัว เชื้อรา แบคทีเรีย ไวรัส ทำให้เกิดกระบวนการทางชีวเคมี ในการย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดิน ในการปรับปรุงดิน
 ๓. ใช้วัสดุที่เกิดจากธรรมชาติประกอบด้วยหินที่มีแร่ธาตุอาหารที่ต้องการ
 ๔. การใช้ชีววิธีหรือสิ่งมีชีวิตที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น การกำจัดเพลี้ยอ่อนโดยใช้วาน้ำาพญาไรใบ และทานตะวัน เป็นต้น
 ๕. การใช้กลวิธีในการดักจับศัตรูพืช เช่น ติดไฟล่อแมลง กาวกับดัก เป็นต้น

การพัฒนาารูปแบบเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย

ปัจจุบันเกษตรกรที่ทำการเกษตรอินทรีย์ในประเทศไทยมีกรรมวิธีที่หลากหลายในการจัดระบบการผลิต เช่น ทำการเพาะปลูกพืชหลายชนิดผสมผสานกันเพื่อให้เกิดความหลากหลาย ใช้ชีววิธีในการกำจัดศัตรูพืช หรือทำการปลูกพืชชนิดเดียวแต่ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี และไม่ใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ผลผลิตเกษตรปลอดสารพิษได้รับความสนใจจากผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ และมีแนวโน้มการผลิตที่เพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการโดยขึ้นอยู่กับขนาด ความสด รสชาติ มาตรฐานและคุณภาพ ดังนั้น จึงมีการกำหนดมาตรฐานสากลของสมาพันธ์ขบวนการเกษตรอินทรีย์นานาชาติ (International Federal of Organic Agriculture Movement: IFOAM) ซึ่งต่อมาในประเทศไทยได้เปลี่ยนเป็น สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หรือ มกท.(Organization Agriculture Certification Thailand : ACT)

รูปแบบเกษตรอินทรีย์ สามารถจำแนกตามประเภทของพืชที่ปลูกได้ ดังนี้

๑. การปลูกพืชผักในแบบเกษตรอินทรีย์ จะเป็นการปลูกผักชนิดเดียวหรือปลูกผักผสมผสานกันหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

๒. การปลูกพืชไร่ในแบบเกษตรอินทรีย์ เช่น ข้าว ที่มีการพัฒนาเชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเป็นระบบธุรกิจเกษตรอินทรีย์ อาจจะมีการประยุกต์ใช้เพิ่มพืชตระกูลถั่ว หรือเลี้ยงปลาในนาข้าวไปด้วยก็ได้

๓. การปลูกไม้ผลในแบบเกษตรอินทรีย์ จะเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีและหันมาใช้ปุ๋ยจากเศษพืช มูลและซากสัตว์ เพื่อเป็นอาหารของจุลินทรีย์ ช่วยในการปรับปรุงดิน ไม่ใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเพื่อความปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

ประโยชน์ของเกษตรอินทรีย์ต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม

๑. อนุรักษ์และปรับปรุงสภาพ แวดล้อมที่เสื่อมโทรมให้สมบูรณ์ ทำให้ห่วงโซ่อาหารที่ถูกทำลายไปโดยสารเคมีกลับฟื้นคืนดี ทำให้ประชาชนมีอาหารที่เกิดจากธรรมชาติ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา กบ เขียด และนก เป็นต้น

๒. ลดต้นทุนการผลิต ทำให้เกษตรกรได้กำไรมากขึ้น

๓. ผลผลิตจำหน่ายได้ในราคาสูงกว่าผลผลิตที่ใช้สารเคมีทั้งในตลาดต่างประเทศและในประเทศประมาณ ร้อยละ ๑๐ – ๓๐ อีกทั้ง ประสิทธิภาพการผลิตต่อพื้นที่จะเพิ่มมากขึ้นในระยะยาว เพราะดินได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๔. ผลผลิตปลอดภัยต่อผู้บริโภค ทำให้อัตราการป่วยไข้และเสียชีวิตของประชาชนทั้งประเทศลดจำนวนลง และประชาชนมีสุขภาพพลานามัยดีขึ้น รัฐบาลประหยัดเงินงบประมาณในการรักษาพยาบาลได้มากขึ้น

๕. ประเทศไทยสามารถลดการนำเข้าปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชลงได้คิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่าปีละ ๕๐,๐๐๐ ล้านบาท สามารถสร้างงาน และรายได้ในส่วนนี้ให้กับคนไทยที่ผลิตปุ๋ยชีวภาพ และสารธรรมชาติกำจัดศัตรูพืชขึ้นทดแทนได้อีกด้วย

๖. แก้ไขปัญหาการส่งออกสินค้าการเกษตรที่มีสารเคมี ซึ่งเป็นสารพิษเจือปน และถูกประเทศผู้นำเข้าตั้งข้อรังเกียจที่จะนำเข้าสินค้าการเกษตรจากประเทศไทย หากปรับเปลี่ยนมาใช้ในการผลิตโดยวิธีเกษตรอินทรีย์จะทำให้ประเทศส่งออกสินค้าการเกษตรได้มากขึ้น ทั้งปริมาณและมูลค่า

๗. ลดภาระงบประมาณของรัฐบาลในการดำเนินการควบคุมตามกฎหมายและตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลผลิตการเกษตรลงได้คิดเป็นมูลค่าปีละหลายพันล้านบาท

อย่างไรก็ตาม หากเกษตรกรสนใจจะทำเกษตรอินทรีย์ สามารถเริ่มต้นด้วยการศึกษาค้นคว้าหรือติดต่อเพื่อรับคำปรึกษาจากสำนักงานเกษตรในพื้นที่ เพื่อให้ทราบหลักการ ข้อกำหนด และมาตรฐานของเกษตรอินทรีย์ จากนั้นเกษตรกรสามารถเริ่มต้นทำการเกษตรโดยการปรับเปลี่ยน เช่น ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงจนหยุดใช้โดยสิ้นเชิง ใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยชีวภาพทดแทนในการบำรุงดิน หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ซึ่งการที่เกษตรกรจะปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรอินทรีย์ได้ช้าหรือเร็ว นั้น จะขึ้นอยู่กับความเข้าใจเกษตรอินทรีย์ให้ท่องแท้ มีความตั้งใจจริง มีความขยันหมั่นเพียรไม่ทอดทิ้งต่อปัญหาหรืออุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในช่วงเริ่มแรก และเพื่อให้ได้รับความเชื่อถือเป็นเกษตรอินทรีย์ที่สมบูรณ์และได้รับการยอมรับจากประเทศคู่ค้า เกษตรกรจะต้องขอรับเอกสารการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์จาก

หน่วยงานที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร หรือสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานเอกชน เพื่อสามารถนำผลผลิตที่มีตรารับรองเกษตรอินทรีย์ไปจำหน่าย และบริโภคได้อย่างมั่นใจ และได้ราคาตามมาตรฐานผลผลิตเกษตรอินทรีย์ที่สูงกว่าราคาจำหน่ายผลผลิตผลการเกษตรทั่วไป

โดยเกษตรอินทรีย์จะมีหลักการและขั้นตอนการผลิต ดังนี้

๑. เลือกพื้นที่ที่ไม่เคยทำการเกษตรเคมีมาไม่น้อยกว่า ๓ ปี
๒. เป็นพื้นที่ที่ค่อนข้างดอนและโล่งแจ้ง
๓. อยู่ห่างจากโรงงานอุตสาหกรรม
๔. อยู่ห่างจากแปลงที่ใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี
๕. ห่างจากถนนหลวงหลัก
๖. มีแหล่งน้ำที่ปลอดสารพิษ

ขั้นตอนการแปลง

๑. เก็บตัวอย่างดิน ได้แก่ ดินที่อยู่ด้านบนหรือหน้าดินและดินที่อยู่ลึกลงไปอย่างละ ๑ กิโลกรัม นำไปวิเคราะห์พร้อมกับหาชนิดและปริมาณธาตุอาหารที่อยู่ในดิน

๒. แหล่งน้ำที่ใช้จะต้องเป็นแหล่งน้ำอิสระ โดยเก็บตัวอย่างน้ำ ๑ ลิตร นำไปวิเคราะห์เพื่อหาสารปนเปื้อนที่ขัดต่อหลักการผลิตพืชอินทรีย์

๓. เมื่อทราบข้อมูลของดินและน้ำแล้วว่าไม่มีสารพิษต่อการปลูกพืชอินทรีย์ ก็เริ่มทำการวางรูปแบบแปลงผลิตพืชอินทรีย์ การวางรูปแบบแปลงจะต้องทำการขุดร่องน้ำล้อมรอบแปลง เพื่อเป็นการดักน้ำหรือป้องกันน้ำที่มีสารปนเปื้อนไหลบ่ามาท่วมแปลงในฤดูฝน ร่องขุดรอบแปลงควรกว้าง ๒ เมตร ลึก ๑ เมตร พร้อมทั้งทำการปลูกหญ้าแฝกริมร่องน้ำโดยรอบทั้งด้านในและด้านนอก เนื่องจากรากหญ้าแฝกจะเป็นกำแพงกรองน้ำเสียให้กลายเป็นน้ำดี ส่วนใบของหญ้าแฝกก็ตัดไปใช้ปรับปรุงสภาพดินหรือใช้คลุมแปลงพืชผักอินทรีย์ได้

๔. ในการเตรียมแปลงในครั้งแรกอนุโลมให้ใช้รถไถได้ แต่ในครั้งต่อไปให้ใช้คนขุดพรวนดิน เนื่องจากมลพิษจากเครื่องยนต์จะตกค้างอยู่ในดิน และจะก่อให้เกิดการเป็นพิษต่อพืช ส่วนในการเตรียมแปลงจะต้องทำการไถพรวนให้พื้นที่ในแปลงโล่งแจ้งพร้อมที่จะวางรูปแบบแปลง โดยจะต้องวางไปตามทิศทางของดวงอาทิตย์ เนื่องจากพืชจะใช้แสงแดดปรุงอาหารและฆ่าเชื้อโรค อีกทั้ง แปลงที่จะใช้สำหรับปลูกพืชผักนั้น จะต้องมีความกว้างไม่เกิน ๑ เมตร ส่วนความยาวให้ดูตามความเหมาะสมของพื้นที่ สำหรับพื้นที่ที่ยังทำแปลงปลูกพืชผักไม่ทันให้นำเอาพืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วเขียวหรือถั่วมะแฮ มาหว่านคลุมดินเพื่อทำเป็นปุ๋ยพืชสดเป็นการปรับปรุงดินไปพร้อมกับเป็นการป้องกันแมลงที่จะวางไข่ในพวงหญ้าไวก่อน

๕. เมื่อเตรียมแปลงแล้วก็หันมาทำการปลูกพืชสมุนไพร เช่น สะเดา ชะอม ตะไคร้หอม ข่า เพื่อไล่แมลงเสียก่อนที่จะทำการปลูกพืช โดยปลูกเป็นระยะห่างประมาณ ๒ เมตร รอบพื้นที่ ส่วนด้านในจะต้องปลูกสมุนไพรที่มีลำต้นเตี้ย เช่น ดาวเรือง กะเพรา โหระพา ตะไคร้หอม พริกต่าง ๆ โดยปลูกห่างกันประมาณ ๑ เมตร อีกทั้ง จะต้องปลูกตะไคร้หอมทุก ๆ ๓ เมตร แซมโดยรอบพื้นที่ด้านในด้วย

๖. หลังจากปลูกพืชสมุนไพรเพื่อป้องกันแมลงแล้ว จะต้องทำการยกแปลงปลูกและปรับสภาพดินในแปลงปลูก โดยการใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยขี้วัว ตามสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินที่จะทำแปลงปลูกพืชอินทรีย์ และทำการพรวนคลุกกันให้ทั่วทั้งไว้ ๗ วัน ก่อนปลูก ซึ่งการปลูกให้ปลูกพืชสมุนไพรป้องกันแมลงที่ขอบแปลงก่อน เช่น กุยฉ่าย ขึ้นฉ่าย และระหว่างแปลงก็ทำการปลูกกะเพรา โหระพา พริกต่าง ๆ เพื่อป้องกันแมลงก่อนที่จะทำการปลูกพืชผัก พอครบกำหนด ๗ วัน ให้พรวนดินอีกครั้งแล้วนำเมล็ดพันธุ์พืชมาหว่าน แต่เมล็ดพันธุ์พืชส่วนใหญ่เป็นเมล็ดพันธุ์ที่คลุกสารเคมี จึงต้องนำเอาเมล็ดพันธุ์ผักมาล้างโดยการนำเมล็ดพันธุ์มาแช่ลงในน้ำที่อุณหภูมิ ๕๐ - ๕๕ องศาเซลเซียส ประมาณ ๓๐ นาทีแล้วจึงนำขึ้นมาคลุกกับกากสะเดา หรือสะเดาผงแล้วนำไปหว่านลงแปลงที่เตรียมไว้ คลุมฟางและรดน้ำ ควรพ่นสารสะเดาอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ๓ - ๗ วัน และควรดูแลเอาใจใส่จนถึงเวลาเก็บเกี่ยว ซึ่งพืชอินทรีย์ในระยะแรกผลผลิตจะได้น้อยกว่าพืชที่ใช้สารเคมีประมาณร้อยละ ๓๐ - ๔๐ แต่ราคาจะสูงกว่าพืชเคมีประมาณร้อยละ ๒๐ - ๕๐

๗. เมื่อทำการเก็บเกี่ยวพืชแล้ว ไม่ควรปลูกพืชชนิดเดียวกับพืชเดิม

๘. การปลูกพืชอินทรีย์ ปลูกได้ทั้งแนวตั้งและแนวนอน แต่จะต้องปลูกพืชสมุนไพรก่อนและต่อเนื่อง แล้วต้องปลูกพืชสลับลงไปแปลงพืชผักเสมอ โดยต้องทำให้สมุนไพรเกิดการซ้ำเพื่อส่งกลิ่นไล่แมลง ซึ่งการปลูกพืชสมุนไพรในแปลงเพื่อไล่แมลงยังสามารถนำเอาพืชสมุนไพรเหล่านี้ ไปจำหน่ายเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง

๙. หลังจากทำการเก็บเกี่ยวพืชผักแล้วควรรีบทำความสะอาดแปลงไม่ควรทิ้งเศษพืชที่มีโรคแมลงไว้ในแปลง หากมีให้รีบนำไปทำลายนอกแปลง ส่วนเศษพืชที่ไม่มีโรคแมลงก็ให้สับลงแปลงเพื่อเป็นปุ๋ยต่อไป

สำหรับสารที่อนุญาตให้ใช้ในการปรับปรุงดิน ได้แก่

๑. ปุ๋ยอินทรีย์ ที่ผลิตจากวัสดุในไร่นา เช่น
 - ปุ๋ยหมัก จากเศษซากพืช ฟางข้าว ขี้เลื่อย เปลือกไม้ เศษไม้ และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอื่น ๆ เป็นต้น
 - ปุ๋ยคอก จากสัตว์ที่เลี้ยงตามธรรมชาติ โดยต้องไม่ใช้อาหารจากจีเอ็มโอ และสารเร่งการเจริญเติบโต
 - ปุ๋ยพืชสด เศษซากพืชและวัสดุเหลือใช้ในไร่นา
๒. ดินพูน ที่ไม่เติมสารสังเคราะห์
๓. ปุ๋ยชีวภาพ หรือจุลินทรีย์ที่พบทั่วไปตามธรรมชาติ
๔. ปุ๋ยอินทรีย์ สิ่งที่ซบถ่ายจากไส้เดือนดินและแมลง
๕. ดินอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ
๖. ดินชั้นบน หรือหน้าดินที่ปลอดจากการใช้สารเคมีมาแล้วอย่างน้อย ๑ ปี
๗. ผลิตภัณฑ์จากสาหร่าย และสาหร่ายทะเล ที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ
๘. ปุ๋ยอินทรีย์น้ำที่ได้จากพืชและสัตว์

๙. อุจจาระและปัสสาวะ ที่ได้รับการหมักแล้ว โดยใช้เฉพาะพืชที่ไม่เป็นอาหารของมนุษย์

๑๐. ของเหลวจากระบบน้ำโสโครก จากโรงงานที่ผ่านกระบวนการหมักโดยไม่เติมสารสังเคราะห์ และไม่เป็นพืชต่อสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ

๑๑. ของเหลือใช้จากกระบวนการในโรงงานฆ่าสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานมันสำปะหลัง โรงงานน้ำปลา โดยกระบวนการเหล่านั้นต้องไม่เติมสารสังเคราะห์ และต้องได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการ

๑๒. สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชหรือสัตว์ ซึ่งได้จากธรรมชาติ

นอกจากนี้ ยังมีส่วนสารอินทรีย์ ได้แก่ หินและแร่ธาตุ เช่น หินบด หินฟอสเฟต หินปูนบด ยิบซัม แคลเซียม ซิลิกา แมกนีเซียมซิลเฟต แร่ดินเหนียว แร่เฟลด์สปาร์ แร่เพอร์ไลต์ ซีโอไลต์ เบนโทไนท์ หินโพแทส แคลเซียมจากสาหร่ายทะเล และ สาหร่ายทะเล เปลือกหอย ถั่วถ่าน เปลือกไข่บด กระดูกป่น และเลือดแห้ง เกลือสินเธาว์ โบรแก็กซ์ กำมะถัน ธาตุอาหารเสริม (โบรอน ทองแดง เหล็ก แมงกานีส โมลิบดีนัม และสังกะสี) เป็นต้น

สารที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในการปรับปรุงดิน ได้แก่

๑. กากตะกอนโสโครก
๒. สารเร่งการเจริญเติบโต
๓. จุลินทรีย์ และผลิตภัณฑ์จากจุลินทรีย์ที่ได้มาจากการตัดต่อสารพันธุกรรม
๔. สารพิษตามธรรมชาติ เช่น โลหะหนักต่าง ๆ
๕. ปุ๋ยเทศบาล หรือปุ๋ยหมักจากขยะในเมือง

๒. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในการสัมมนา

การสัมมนาครั้งนี้ ได้มีการตั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตข้าวให้มีคุณภาพดีได้ราคาสูง ดังนี้

๑. การจะแก้ไขปัญหาการถูกหักราคาข้าวเนื่องจากความชื้นและสิ่งเจือปนตามหลักเกณฑ์การรับซื้อข้าวที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดนั้น ลำดับแรกจะต้องเลือกพันธุ์ข้าวหอมมะลิที่มีคุณภาพดี บริสุทธิ์ไม่มีข้าวพันธุ์อื่นปะปน และเมื่อเก็บเกี่ยวแล้ว

ก่อนนำไปจำหน่ายให้แก่โรงสีจะต้องตากข้าวให้แห้งเพื่อลดความชื้นประกอบกับต้องตรวจสอบสิ่งเจือปนเพื่อลดปัญหาสิ่งเจือปน ทั้งนี้ เกษตรกรควรนำข้าวไปทดลองวัดความชื้นและสิ่งเจือปนที่โรงสีก่อนที่นำไปจำหน่ายจริง

๒. สำหรับกระบวนการทำนาเกษตรกรไม่ควรหว่านข้าวในช่วงเริ่มต้นฤดูฝน เนื่องจากช่วงระยะเวลาดังกล่าวจะมีหญ้าขึ้นงอกงาม หากเกษตรกรหว่านข้าวในช่วงระยะเวลาดังกล่าวหรือก่อนหน้านี้จะส่งผลให้ต้นข้าวเติบโตไปพร้อมกับต้นหญ้าทำให้ได้ข้าวคุณภาพต่ำและเกิดการเจือปน เป็นสาเหตุให้ข้าวถูกตัดราคา ดังนั้น เกษตรกรควรปล่อยทิ้งระยะเวลาให้ต้นหญ้าขึ้นจนเต็มพื้นที่เสียก่อน แล้วจึงดำเนินการ

ไถ่กลบและหว่านข้าวต่อไป หลังจากนั้นเกษตรกรจะต้องกำจัดต้นหญ้าและวัชพืชต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

๓. ควรแบ่งช่วงระยะเวลาการใส่ปุ๋ยในนาข้าวออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ครั้งแรกในระยะที่ข้าวขึ้นสูงประมาณหนึ่งศอก โดยวิธีการหว่านให้ทั่วพื้นที่นาข้าว ครั้งที่สองจะเว้นจากครั้งแรกประมาณ ๑ เดือน โดยจะใช้วิธีการหว่านแบบเฉพาะบริเวณที่มีปัญหาเท่านั้น เช่น ในบริเวณที่ต้นข้าวมีลำต้นต่ำกว่าในบริเวณอื่น ๆ สำหรับครั้งที่สามจะเป็นการหว่านปุ๋ยในระยะที่ต้นข้าวตั้งท้องเพื่อเป็นการเสริมธาตุอาหารให้แก่ต้นข้าว

๔. เกษตรกรสามารถนำดินในพื้นที่การเกษตรของตนมาตรวจสอบที่สถานีพัฒนาที่ดินได้ว่ามีลักษณะเป็นดินเค็มหรือดินจืด โดยการขุดดินในพื้นที่ที่จะทำการเกษตรจะต้องขุดเป็นจำนวน ๕ จุดต่อพื้นที่ ๑ ไร่ มาตากจนแห้งและนำมาตรวจสอบ เพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงและบำรุงดิน รวมถึงการใส่ปุ๋ยเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพของดิน

๕. เกษตรกรไม่ควรที่จะทำการเผาตอซังในนาข้าว แต่ควรใช้การไถ่กลบแทน เนื่องจากตอซังสามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ โดยอาจจะให้สารเร่ง รม.๑ ช่วยเร่งการย่อยสลายให้เร็วขึ้น ซึ่งจะใช้เวลาเพียง ๓ เดือนเท่านั้น

๖. การหมักปุ๋ยใช้เองจะต้องใช้ภายใน ๓ เดือน เนื่องจากจะเป็นช่วงที่จุลินทรีย์มีคุณภาพดีที่สุด หากนำมาใช้เกินกว่า ๑ ปี จะทำให้คุณภาพของปุ๋ยหมักลดลง

บทที่ ๕

การเดินทางไปศึกษาดูงาน และการรับรองบุคคลสำคัญทางการเมืองต่างประเทศ

๕.๑ การเดินทางศึกษาภายในประเทศเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงด้านการเกษตรและสหกรณ์

การเดินทางศึกษาข้อเท็จจริงทางด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่ต่าง ๆ ของกรมการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๗ ครั้ง ในพื้นที่ ๑๑ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดหนองคาย และจังหวัดบุรีรัมย์ เช่น

๑.๑) สรุปรายงานการเดินทางไปร่วมประชุมและศึกษาดูงานเพื่อติดตามความคืบหน้าโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลรวมถึงปัญหาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑๐ ถึงวันเสาร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ จังหวัดนครราชสีมา

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เดินทางไปร่วมประชุมเพื่อรับฟังการบรรยายสรุปเกี่ยวกับโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล รวมถึงปัญหาด้านการเกษตรและสหกรณ์ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้ว่าราชการจังหวัด สมาชิกสภาเกษตรจังหวัด การค้าภายในจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด เกษตรจังหวัด สหกรณ์จังหวัด ผู้อำนวยการองค์การตลาดเพื่อการเกษตร ผู้อำนวยการองค์การคลังสินค้า ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และตัวแทนเกษตรกร สรุปสาระสำคัญดังนี้

การดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ จังหวัดนครราชสีมา

โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ และจะสิ้นสุดโครงการในวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ดังนี้

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีทั้ง ๓๒ อำเภอ ข้อมูลจากการดำเนินการขึ้นทะเบียนเกษตรกรมีพื้นที่ปลูก ๓.๙๒ ล้านไร่ ผลผลิตข้าวเปลือกประมาณ ๑.๘๒ ล้านตัน แยกเป็นข้าวหอมมะลิ ๖๘% ข้าวเจ้า ๒๓% ข้าวเหนียว ๗% และข้าวปทุมธานี ๒% เมื่อหักการทำพันธุ์และบริโภค คาดว่าจะมีผลผลิตข้าวเปลือกเหลือประมาณ ๑.๒๔ ล้านตัน ซึ่งเกษตรกรจะนำเข้าสู่ระบบการจำนำ การขายให้พ่อค้าตามกลไกตลาดปกติ และเก็บไว้เพื่อรอราคาในช่วงปลายฤดู

ผลการรับจำนำ ซึ่งแยกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑) การจำนำใบประทวน โดย อคส. และ อ.ต.ก. ได้รับจำนำข้าวเปลือกเจ้า หอมมะลิ และปทุมธานี ตั้งแต่วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ รวม ๓๔๒,๕๘๐ ตัน แยกเป็นข้าวหอมมะลิ ๒๓๖,๐๖๙ ตัน ข้าวเจ้า ๑๐๖,๔๒๖ ตัน และข้าวปทุมธานี ๘๔ ตัน ธ.ก.ส. ได้จ่ายเงินให้เกษตรกรแล้ว ๖๔,๙๘๙ ราย ปริมาณ ๓๑๐,๑๐๓ ตัน มูลค่า ๕,๗๒๐ ล้านบาท การจ่ายเงินยังไม่ครบถ้วนเนื่องจากเกษตรกรบางส่วนอยู่ระหว่างการรับใบประทวนสินค้า และบางส่วนอยู่ในขั้นตอนการทำสัญญากู้และโอนเงินกู้เข้าบัญชีเงินฝากลูกค้า ซึ่งมีการดำเนินการเฉลี่ยวันละ ๓,๐๐๐ ราย ธ.ก.ส.ได้ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรทราบล่วงหน้าว่า จะได้รับเงินภายใน ๓ วัน

๒) การจำหน่ายยังฉางเกษตรกร โดย ธ.ก.ส. เริ่มจำหน่าย ๑ มกราคม ๒๕๕๕ ได้รับจำหน่ายข้าวเปลือกหอมมะลิแล้ว ๘๗ ราย ปริมาณ ๖๗๔ ตัน มูลค่า ๑๔ ล้านบาท ผลการดำเนินงานน้อย เนื่องจากการตรวจคุณภาพข้าวเปลือกหอมมะลิของ ธ.ก.ส. พบว่าส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ผสม เนื่องจากการปลูกในพื้นที่เดียวกับข้าวเจ้า

สำหรับข้าวหอมมะลิ ปริมาณที่เกษตรกรนำมาจำหน่ายเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่ข้าวเจ้ามีบางส่วนที่สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผลการตรวจสอบของคณะทำงานระดับอำเภอแจ้งว่า เกษตรกรบางพื้นที่ได้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ ๑,๐๐๐ กก./ไร่ มีการบำรุงดิน และดูแลรักษาในระหว่างเพาะปลูก เช่น ใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง มีการกำจัดวัชพืช จึงทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่สูง

วิเคราะห์ปริมาณการรับจำหน่ายโดยภาพรวมทั้งใบประทวนและยังฉาง ซึ่งมีปริมาณ ๓๔๒,๖๖๗ ตัน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของปริมาณผลผลิตคงเหลือทั้งหมด(๑.๒๔ ล้านตัน) จังหวัดได้ประเมินในระดับพื้นที่ถึงสาเหตุที่เกษตรกรเข้าร่วมโครงการรับจำหน่ายน้อย สาเหตุเกิดจาก

๑) เกษตรกรบางรายมีความจำเป็นต้องใช้เงินเร่งด่วน เช่น การนำเงินไปชำระหนี้ค่างวดเกี่ยวข้าว และหนี้สินอื่นๆ

๒) เกษตรกรบางรายเกี่ยวข้าวสดขายไปก่อนหน้าแล้ว เพราะเห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบราคาขายข้าวทั่วไปกับราคาจำหน่าย จะขายได้ในราคาที่ใกล้เคียงกัน

๓) เกษตรกรเห็นว่าขั้นตอนการรับจำหน่ายมีมาก ได้รับใบประทวนช้า เกษตรกรบางรายไม่สะดวกในการเข้าร่วมโครงการและเกษตรกรเห็นว่าข้าวโดนหักความชื้นและสิ่งเจือปนมากเกินไป

๔) บางพื้นที่มีจุดรับจำหน่ายอยู่ห่างไกล เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งค่อนข้างมาก

๕) เกษตรกรบางรายจะเก็บข้าวไว้ในยังฉาง รอจำหน่ายในช่วงที่ข้าวราคาสูง ก่อนปลูกฤดูการต่อไป

๖) ผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติ รวมทั้ง คุณภาพข้าวไม่ได้ตามมาตรฐานที่โรงสีกำหนด

สำหรับโกดังกลางที่รับข้าวสารในจังหวัด ปัจจุบันได้เปิดรับข้าวสาร รวม ๑๑ หลัง โรงสีได้ส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังแล้วรวม ๘๑,๙๑๑ ตัน (จ่ายออก ๓,๖๖๒ ตัน เพื่อทำข้าวถุงธงฟ้า) คงเหลือ ๗๘,๒๔๙ ตัน ซึ่งปัญหาในการสีแปรสภาพและส่งมอบข้าวสารล่าช้า เนื่องจากโรงสีบางรายมีการรับข้าวเปลือกหลายชนิดทั้งข้าวเจ้าและหอมมะลิ ซึ่งไม่สามารถสีแปรสภาพพร้อมกันได้ คณะอนุกรรมการกำกับดูแลการรับจำหน่ายข้าวของรัฐบาลซึ่งมี รมช.พาณิชย์เป็นประธานจึงได้ผ่อนผันการส่งมอบโดยให้โรงสีแจ้งแผน และความจำเป็นที่เหมาะสม ให้คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดพิจารณาและกำกับดูแล คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดได้ดำเนินการให้หอคส./อ.ต.ก.ในจังหวัดกำกับโรงสีที่รับผิดชอบให้สีแปรสภาพข้าวเป็นไปอย่างเหมาะสมเป็นรายๆไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และแจ้งผลการดำเนินการให้จังหวัดทราบด้วย

อีกประการหนึ่งคือบางโรงสีมีกำลังการผลิตต่ำ เช่น โรงสีในเขตอำเภอปทุมชัยกำลังการผลิต ๔๐ และ ๘๐ ตัน/วัน แต่จำเป็นต้องรับจำหน่ายข้าวเปลือกอย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมากซึ่งคณะอนุกรรมการระดับจังหวัดได้รายงานปัญหานี้ให้ส่วนกลางพิจารณาผ่อนผันแล้ว

ในส่วนของโรงสีที่เข้าร่วมโครงการ จังหวัดได้ประชาสัมพันธ์และพิจารณารับรองโรงสีเข้าร่วมโครงการ ๑๕ ราย (อคส. ๑๔ ราย และ อ.ต.ก. ๑ ราย) ซึ่งเป็นปริมาณที่ใกล้เคียงกับโครงการรับจำนำที่ผ่านมา โดยดูจากศักยภาพกำลังการผลิตของโรงสี การกระจายในพื้นที่ และคุณสมบัติอื่นๆ ตามหลักเกณฑ์กำหนด แต่เนื่องจากจังหวัดนครราชสีมาพื้นที่กว้างและอำเภอห่างไกลกัน การเปิดจุดรับจำนำของโรงสี ๑๕ จุด อยู่ในพื้นที่ ๑๐ อำเภอจึงไม่เพียงพอ คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดจึงได้อนุมัติให้โรงสีดังกล่าวเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ในเขตอำเภอต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิและข้าวเจ้าที่สำคัญของจังหวัด อีก ๒๒ จุด ใน ๑๒ อำเภอ โดยสรุปจังหวัดได้เปิดจุดรับจำนำทั้งสิ้น ๓๗ จุด (อคส. ๓๕ จุด/ อ.ต.ก. ๒ จุด) ในพื้นที่ ๒๒ อำเภอ

ในส่วนของการกำกับดูแลของจังหวัด เพื่อให้การดำเนินโครงการรับจำนำฯ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะอนุกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติกำหนด เกิดประโยชน์กับเกษตรกรและป้องกันการสวมสิทธิ์ จึงได้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบและกำกับดูแลการรับจำนำข้าวเปลือก ๓ ชุด รับผิดชอบตามอำเภอที่กำหนด แต่งตั้งคณะทำงานติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับอำเภอ (นายอำเภอเป็นประธาน) เพื่อติดตามกำกับดูแลกระบวนการรับจำนำของอำเภออย่างใกล้ชิด และในช่วงที่ผลผลิตข้าวออกสู่ตลาดมาก ได้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจติดตามโครงการฯ อีก ๔ ชุด เพื่อให้ตรวจติดตามทุกสัปดาห์ สำหรับที่จุดรับจำนำ ได้มีการแต่งตั้งตัวแทนข้าราชการ ๑ คน และตัวแทนเกษตรกร ๑-๒ คน (ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับปริมาณการรับจำนำ) เพื่อคอยดูแลให้เป็นธรรมกับเกษตรกร ทั้งในด้านการสุ่มตัวอย่าง วัดความชื้น วัดคุณภาพข้าว การชั่งน้ำหนัก การตีราคาตลอดจนแนะนำวิธีการ และหลักเกณฑ์ต่างๆ ในการรับจำนำ

สำหรับการกำกับดูแลโกดังกลาง กขช.ได้กำหนดให้มีการถือฤกษ์แฉโกดังๆ ละ ๓ ดอก คือ อคส./อ.ต.ก. ๑ ดอก เซอร์เวย์เยอร์ (บริษัทเอกชนผู้ตรวจสอบคุณภาพข้าว) ๑ ดอก และผู้ว่าราชการจังหวัด (มอบหมายนายอำเภอพื้นที่เป็นผู้ถือฤกษ์แฉ) ๑ ดอก

ปัญหาอุปสรรคและการแก้ไขปัญหาของจังหวัด เนื่องจากเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลที่ต้องการให้เกษตรกร จำนำข้าวเปลือกได้ทุกเมล็ด ในราคาสูง เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร การดำเนินการจึงอาจมีปัญหบ้างในส่วนของบริหารจัดการซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบทำให้เกษตรกรนำผลผลิตมาจำนำน้อยเพียง ๓๐% ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญเกิดขึ้นในช่วงที่ผลผลิตข้าวหอมมะลิออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนธันวาคม เช่น การรอคิวจำนำของเกษตรกร การออกไปประทวนบางจุดค่อนข้างล่าช้า ทำให้มีใบประทวนค้างมาก

เกษตรกรไม่สามารถรับใบประทวนได้ภายใน ๓ วัน สาเหตุเกิดจากได้รับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรวันละ ๒๐๐-๓๐๐ ราย แต่การพิมพ์ใบประทวนใช้ระบบการประมวลผลเข้าสู่ส่วนกลาง (Online) ซึ่งเกิดปัญหาระบบ Server ล่มบ่อย พิมพ์ใบประทวนได้น้อย ๒๐-๓๐ ราย/วัน และต้องพิมพ์กลางคืนจึงจะสะดวกขึ้น จึงเกิดปริมาณสะสมมาก

อีกทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยปฏิบัติงาน อคส. มีจุดละ ๒ คน และเครื่องคอมพิวเตอร์มีน้อย จุดละ ๑-๒ เครื่อง จังหวัดจึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยระดมเจ้าหน้าที่จาก อบต.และเครื่องคอมพิวเตอร์จากอำเภอต่างๆ

๑๐-๒๐ เครื่อง/จุดรับจำหน่ายที่มีปัญหา และพิมพ์ใบประทวนระบบ Excel จึงทำให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ อคส.ที่เป็นผู้ลงนามในใบประทวนมีน้อย ๑ คนรับผิดชอบประมาณ ๗-๘ จุดรับจำหน่าย จึงไม่สามารถออกใบประทวนได้ทัน ปัจจุบันปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขเสร็จสิ้นแล้ว และเกษตรกรสามารถรับใบประทวนได้ภายในเวลา ๓ วันที่กำหนด

ส่วนปัญหาสินค้าการเกษตรชนิดอื่น ๆ เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังเห็นว่า การดำเนินโครงการแทรกแซงตลาดมันสำปะหลัง ปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ มีความล่าช้า และโรงแป่ง ลานมันที่เข้าร่วมโครงการมีจำนวนน้อยและอยู่ห่างไกล ทำให้เกษตรกรต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่ง

ข้อสังเกตของคณะกรรมการและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครราชสีมา

๑. เนื่องจากในช่วงฤดูฝนที่ผ่านมาปริมาณน้ำมากทำให้ชาวนาขยายพื้นที่ทำนาปรังเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ปริมาณผลผลิตข้าวนาปรังมีจำนวนมาก และทำให้ข้าวมีราคาตกต่ำ ดังนั้น รัฐบาลจึงควรกำหนดมาตรการเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าว

๒. กรมชลประทานควรบริหารจัดการน้ำให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรและ เกิดความเท่าเทียมในทุกพื้นที่รวมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อวางแผนป้องกันน้ำท่วมไว้ล่วงหน้าด้วย

๓. รัฐบาลควรพิจารณาให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่รับจำนำข้าวส่งตัวแทนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในระดับพื้นที่ เพื่อสะท้อนปัญหาและความร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานรับจำนำข้าวในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

๔. เนื่องจากมีการคำนวณผลผลิตต่อไร่สูงเกินกว่าที่ชาวนาเก็บเกี่ยวได้จริง รวมทั้ง มีการนำพื้นที่นาที่เกษตรกรไม่ได้เพาะปลูกข้าวมารวมด้วย ส่งผลให้การคาดการณ์จำนวนเกษตรกรสูงเกินจริงทำให้ปริมาณผลผลิตข้าวที่เกษตรกรมาจำนำ ณ ปัจจุบันจึงต่ำ มีเพียงร้อยละ ๒๘ เท่านั้น

๕. รัฐบาลควรกำหนดมาตรการในการกำหนดปริมาณผลผลิตที่ระบุในใบรับรองการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้สอดคล้องกับปริมาณผลผลิตที่เกษตรกรนำมาจำนำ ซึ่งระบุไว้ในใบประทวนเพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์

๖. หลักเกณฑ์การรับจำนำข้าวขาดความชัดเจนทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน

๗. ภาครัฐควรกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหานี้ในระบบของเกษตรกรโดยเร่งด่วน รวมทั้งกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาราคาพืชการเกษตรชนิดอื่น ๆ ด้วย

๘. รัฐบาลควรจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ในการดำเนินโครงการรับจำนำข้าว เพื่อให้การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่เกิดความเข้าใจถูกต้องตรงกัน

๙. หน่วยงานภาครัฐ พาณิชย์จังหวัด ควรกำหนดมาตรการและตรวจสอบการใช้เครื่อง ชั่ง ตวง วัด ของผู้ประกอบการอย่างเคร่งครัดและได้มาตรฐาน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางลงโทษอย่างจริงจังกับผู้กระทำความผิด เพื่อป้องกันการทุจริตและการเอาเปรียบเกษตรกร

และในเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการได้เดินทางถึงโรงสีชัยภูมิรุ่งเรืองชัย (ประเทศไทย) อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมาซึ่งเกษตรกรตำบลบ้านโพธิ์ได้ชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอนการออกใบรับรองให้แก่เกษตรกร ดังนี้

๑. การขึ้นทะเบียนให้แก่เกษตรกร มีหลักเกณฑ์ ดังนี้
 - เกษตรกรจะต้องมีพืชปลูกอยู่ในพื้นที่ในวันที่ขึ้นทะเบียน
 - เป็นผู้มีสัญชาติไทย
 - บรรลุนิติภาวะ
๒. กำหนดวันขึ้นทะเบียน
๓. หลังจากขึ้นทะเบียนแล้ว ๑๕ วัน จะมีการตรวจสอบเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียน จากรูปถ่ายเอกสารสิทธิ์ที่ดินข้างเคียง ผู้รับรอง ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน
๔. ทำการประชาคม เพื่อตรวจสอบข้อมูลของเกษตรกรผู้ขึ้นทะเบียนแต่ละราย จากเกษตรกรรายอื่น ๆ

๕. ออกใบรับรองให้แก่เกษตรกร

ผู้อำนวยการคลังสินค้าจังหวัดนครราชสีมา ได้ชี้แจงเกี่ยวกับกรณีที่ประเมินราคาข้าวไว้สูง เนื่องจากสมัชชาที่แล้วในโครงการประกันราคา รัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรทำการศึกษาวิจัย เพื่อกำหนดผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นค่ากำหนดในการรับประกันราคา หากแต่รัฐบาลปัจจุบันมองว่าค่าเฉลี่ยผลผลิตต่อไร่ในแต่ละพื้นที่เป็นค่าเฉลี่ยกลางระหว่างค่าเฉลี่ยผลผลิตสูงสุดและต่ำสุดในแต่ละพื้นที่ ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรรัฐบาลจึงให้ใช้ค่าเฉลี่ยสูงสุดในพื้นที่นั้น

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรรมาธิการ

๑. การสลักหลังใบรับรองนั้น ไม่มีมาตรการที่แน่ชัดในการตรวจสอบว่ายังเหลือผลผลิตที่ยังไม่ได้นำมาจำหน่ายตามใบรับรองจริงหรือไม่ ดังนั้น การตรวจสอบพื้นที่ในการออกใบรับรอง ควรจะต้องถ่ายภาพไว้เป็นหลักฐานเพื่อใช้ในการตรวจสอบ

๒. ทางเกษตรอำเภอและเกษตรตำบล ไม่ควรประเมินปริมาณข้าวเกินความเป็นจริง เนื่องจากจะเป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตขึ้นได้

๓. มีการทุจริตในการรับจำนำข้าวหอมมะลิ โดยนำข้าวเจ้ามาผสมกับข้าวหอมมะลิเพื่อให้ได้ข้าวหอมเพิ่มขึ้น เป็นเหตุให้รัฐบาลเสียหาย

ที่ประชุมได้มีความเห็นตรงกันให้ทางจังหวัดทำหนังสือถึงอำเภอเพื่อให้ออกใบรับรองให้เหมาะสมตรงตามความเป็นจริง

และในวันเสาร์ที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลา ๐๘.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมาธิการได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมจุดรับจำนำข้าว ณ บริษัทนครราชสีมาศิริโชคชัย จำกัด อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. บริษัทนครราชสีมาศิริโชคชัย จำกัด ดำเนินการรับจำนำข้าว ดังนี้

- ๑.๑ เปิดจุดรับจำนำข้าวและโรงสี
- ๑.๒ เปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ จำนวน ๒ จุด

๑.๓ เป็นโกดังกลางในการเก็บข้าวสารในโครงการรับจำนำข้าว ซึ่งข้าวสารที่จะนำมาเก็บที่โกดังจะมีการตรวจสอบคุณภาพว่ามีข้าวชนิดอื่นปลอมปนหรือไม่ โดยโกดังของบริษัทสามารถเก็บข้าวสารได้ประมาณ ๖๐,๐๐๐ กระสอบ น้ำหนักข้าวสารกระสอบละไม่ต่ำกว่า ๑๐๗ กิโลกรัม และมีการกำหนดความสูงของการเก็บข้าวสารไม่เกิน ๓๐ กระสอบ ขณะนี้บริษัทจัดเก็บข้าวสารในโครงการรับจำนำทั้งหมด ๑๘,๐๐๐ กระสอบ

๑.๔ กระสอบข้าวจะมีการระบุรายละเอียดที่มาของข้าวสารคือ จังหวัดที่รับจำนำ โรงสีที่รับจำนำ หน่วยงานที่รับผิดชอบการรับจำนำ เดือน/ปีที่รับจำนำ ชนิดข้าวที่รับจำนำ ขณะที่ด้ายเชือกที่เย็บกระสอบจะแยกเป็นสองสีตามชนิดของข้าวสารคือ ด้ายสีส้มคือข้าวหอมมะลิและด้ายสีเหลืองคือข้าวขาวเจ้า โดยจะมีการอบยาเพื่อกำจัดแมลงและมอด ๒ เดือน/ครั้ง

๑.๕ รัฐบาลจ่ายค่าเช่าให้กับบริษัทกระสอบละ ๒ บาทและจ่ายค่าแรงให้กับแรงงานที่ขนข้าวสารจัดเก็บในโกดังคนละ ๓ บาท/กระสอบ

ทั้งนี้ ระยะเวลาในการเก็บข้าวสารขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลที่จะมีการเปิดประมูลข้าวสารในโกดังหรือรัฐบาลอาจจะขายข้าวให้กับประเทศต่างๆ ในลักษณะการซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ(Government to Government)

ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาโกดังเก็บข้าวสารในโครงการรับจำนำที่อยู่ภายใต้การดูแลขององค์การคลังสินค้า ทั้งหมด ๙ หลัง ประกอบด้วย โกดังเก็บข้าวหอมมะลิ จำนวน ๕ หลัง โกดังเก็บข้าวขาวเจ้า จำนวน ๒ หลัง และโกดังเก็บปลายข้าวเจ้าและข้าวหอมมะลิ จำนวน ๒ หลัง นอกจากนี้ทางองค์การคลังสินค้ากำลังจะพิจารณาเปิดโกดังเก็บข้าวหอมมะลิเพิ่มเติมอีก ๑ หลัง ขณะที่องค์การตลาดเพื่อการเกษตรมีโกดังเก็บข้าวสารจำนวน ๑ หลัง

และในเวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงานโครงการรับจำนำข้าว ณ สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา

คณะกรรมการได้เดินทางไปตรวจเยี่ยมสหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจุดรับจำนำข้าวของโรงสีห้างหุ้นส่วนเจียเม้ง จำกัด แต่สหกรณ์การเกษตรพิมายไม่ได้ดำเนินการรับจำนำข้าวด้วยตนเอง เนื่องจากรัฐบาลไม่ได้อนุมัติให้สหกรณ์การเกษตรทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวในปี ฤดูแล้งปี๒๕๕๔/๕๕ สรุปสาระสำคัญดังนี้

๑. ในพื้นที่อำเภอยางชุมน้อยมีพื้นที่การเกษตร ๔๒๙,๗๘๓ ไร่ แยกเป็น

๑.๑ พื้นที่ทำนาข้าว ๓๑๙,๕๖๙ ไร่

๑.๒ พื้นที่ทำไร่ ๙๕,๕๙๖ ไร่

- มันสำปะหลัง ๔๕,๕๐๐ ไร่

- อ้อยโรงงาน ๕๐,๐๙๖ ไร่

๑.๓ พื้นที่ทำสวน ๓.๘๗๕ ไร่

๑.๔ พื้นที่อื่น ๆ ๑๐,๗๔๓ ไร่

๒. การรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ๒๕๕๔/๕๕

- ๒.๑ ผลการบันทึก ๑๓,๗๓๐ ครัวเรือน ๓๒,๖๗๙ แปลง พื้นที่ปลูก ๓๐๒,๐๐๒.๕๐ ไร่
- ๒.๒ ผ่านการประชาคม ๑๓,๗๖๑ ครัวเรือน ๓๒,๕๘๙ แปลง พื้นที่ปลูก ๓๐๒,๑๐๒ ไร่
- ๒.๓ ผลการออกใบรับรอง ๑๓,๗๕๘ ครัวเรือน ๓๒,๕๘๔ แปลง พื้นที่ปลูก ๓๐๑,๐๖๗.๒๕ ไร่

๓. ผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับในปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕

- ๓.๑ ข้าวเปลือกหอมมะลิ จำนวน ๑๐๘,๑๖๔ ตัน
- ๓.๒ ข้าวเปลือกข้าว จำนวน ๖๗,๔๔๖ ตัน
- ๓.๓ ข้าวประทุมธานี จำนวน ๕,๑๑๐ ตัน
- ๓.๔ ข้าวเหนียว จำนวน ๒,๓๗๔ ตัน
- รวม จำนวน ๑๘๓,๐๙๔ ตัน

๔. การรับจำนำข้าวนาปี ๒๕๕๔/๕๕

๔.๑ โรงสีที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าว ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕

๔.๑.๑ โรงสีในพื้นที่ จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ โรงสีพิมายการเกษตร ที่ตั้ง บ้านวังหิน หมู่ที่ ๘ ตำบลในเมือง อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

๔.๑.๒ โรงสีที่เปิดรับจำนำนอกเขต จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่

- หจก.เจียเม้ง เปิดจุดรับจำนำ ที่สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด บ้านนางเหริญ หมู่ที่ ๖ ตำบลเมืองอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

- บจก.นครราชสีมา สิริโชคชัย เปิดจุดรับจำนำที่ สกต.นครราชสีมา สาขาพิมาย ที่ตั้ง บ้านตาแย หมู่ที่ ๓ ตำบลกระเบื้องใหญ่ อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

๔.๒ ปริมาณการรับจำนำตั้งแต่เปิดรับจำนำ ถึงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ (รวมเกษตรกรอำเภอข้างเคียง)

	โรงสี	สถานที่	จำนวน เกษตรกรที่เข้า ร่วมโครงการ	ข้าวเปลือก หอมมะลิ ปริมาณ (ตัน)	ข้าวเปลือก ข้าว ปริมาณ (ตัน)	รวม ปริมาณ (ตัน)
๑.	หจก.เจียเม้ง	สหกรณ์สหกรณ์ การเกษตรพิมาย จำกัด	๒,๙๓๙	๑๑,๙๔๐	๓,๒๔๑	๑๕,๑๘๑
๒.	บจก.นครราชสีมา สิริโชคชัย	สกต.นครราชสีมา สาขาพิมาย	๑,๒๒๒	๖,๕๖๘	-	๖,๕๖๘
๓.	พิมาย การเกษตร	โรงสีพิมายการเกษตร	๒,๘๖๗	๖,๐๓๐	๗,๙๖๑	๑๓,๙๙๑
รวม			๗,๐๒๘	๒๔,๕๓๘	๑๑,๒๐๒	๓๕,๗๔๐

๔.๓ ปริมาณการรับจำนำเฉพาะข้าวในพื้นที่อำเภอพิมาย ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕

ข้อมูลปริมาณ ผลผลิต	ชนิดพันธุ์ข้าว				รวม
	ข้าวหอมมะลิ (ตัน)	ข้าวเปลือกเจ้า (ตัน)	ข้าวปทุมธานี (ตัน)	ข้าวเหนียว (ตัน)	
ข้าวที่เก็บไว้ทำพันธุ์	๙,๒๗๗	๖,๐๙๘	๓๖๕	๒๓๗	๑๕,๙๗๗
ข้าวที่เก็บไว้บริโภค	๑๐,๖๒๐	๑๐,๖๑๙	-	๙๖๐	๒๒,๑๙๙
ข้าวที่จำหน่ายแล้ว	๕๕,๐๓๔	๓๖,๖๕๕	๓,๗๙๖	๙๔๒	๙๖,๔๒๗
ข้าวที่เข้าร่วม โครงการรับจำนำ	๑๙,๔๗๕	๔,๙๑๑	-	-	๒๔,๓๘๖
ปริมาณข้าวคงเหลือ	๑๓,๗๕๘	๙,๑๖๓	๙๔๙	๒๓๕	๒๔,๑๐๕
รวม ทั้งสิ้น	๑๐๘,๑๖๔	๖๗,๔๔๖	๕,๑๑๐	๒,๓๗๔	๑๘๓,๐๙๔

๔.๔ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

๔.๔.๑ ระบบบันทึกข้อมูลขัดข้อง (เป็นปัญหาในช่วงแรกปัจจุบันได้รับการแก้ไขแล้ว)

๔.๔.๒ จำนวนเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลในการออกไปประทวนไม่เพียงพอกับจำนวนเกษตรกรที่นำข้าวมาจำนำ

๔.๔.๓ การเบิกจ่ายค่าจ้างและค่าล่วงเวลาเจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ล่าช้า

๔.๔.๔ โรงสีไม่ยอมรับจำนำข้าวที่เกษตรกรนำไปจำนำ เนื่องจากข้าวมีคุณภาพต่ำและมีการปลอมปนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้เกษตรกรต้องยอมขายข้าวในราคาถูก ดังนั้น รัฐบาลควรกำหนดราคาขั้นต่ำในการรับซื้อข้าวคุณภาพต่ำที่เกษตรกรนำมาเข้าร่วมโครงการรับจำนำ

๔.๔.๕ รัฐบาลควรสนับสนุนให้ชาวนาจัดตั้งสมาคมชาวนาเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองและสร้างความเข้มแข็งให้กับชาวนาทุกคน

๔.๕ ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตของคณะกรรมการ

๔.๕.๑ สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด ควรพิจารณารับซื้อข้าวคุณภาพต่ำที่โรงสีไม่รับจำนำ ในราคาที่เหมาะสม เพื่อนำมาสีเป็นข้าวสารจำหน่ายให้กับสมาชิกของสหกรณ์และบุคคลทั่วไป

๔.๕.๒ รัฐบาลควรอนุมัติให้สหกรณ์การเกษตรดำเนินการรับจำนำข้าวได้ เพื่อให้ชาวนามีอำนาจในการต่อรองกับโรงสีได้ นอกจากนี้ยังมีข้อดีจากการที่สหกรณ์การเกษตรสามารถสำรองจ่ายเงินค่าจำนำข้าวให้กับสมาชิกได้ รวมถึงสหกรณ์การเกษตรสามารถควบคุมกระบวนการผลิตของสมาชิกได้ตั้งแต่เริ่มเพาะปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว และการรวบรวมข้าวของสหกรณ์การเกษตรเป็นขบวนการที่เชื่อถือได้

๒) สรุปผลการเดินทางไปร่วมประชุมและศึกษาดูงานเพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลและการเบิกจ่ายงบภัยพิบัติผู้ประสบภัยโรคใบจุดสีน้ำตาลในข้าวปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ระหว่างวันที่ ๑๘ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๖ ณ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองบัวลำภู

ตามที่คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เดินทางไปประชุมและศึกษาดูงานเพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล และการเบิกจ่ายงบภัยพิบัติผู้ประสบภัยโรคใบจุดสีน้ำตาลในข้าวปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ ณ จังหวัดหนองบัวลำภูและอุดรธานี ระหว่างวันที่ ๑๘ ถึง ๒๐ มกราคม ๒๕๕๖ นั้น

การเดินทางครั้งนี้ คณะกรรมการได้รับความร่วมมือจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดหนองบัวลำภูและอุดรธานี หัวหน้าส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภูและอุดรธานีเป็นอย่างดี รวมทั้งได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ และการเบิกจ่ายงบภัยพิบัติผู้ประสบภัยโรคใบจุดสีน้ำตาลในข้าว ปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

วันศุกร์ที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๖

การประชุมของคณะกรรมการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล และปัญหาภัยพิบัติกรณีผู้ประสบภัยโรคใบจุดสีน้ำตาลในข้าวปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ ณ ศาลากลางจังหวัดหนองบัวลำภู

ผลการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวจังหวัดหนองบัวลำภู

การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ จังหวัดหนองบัวลำภูมีการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกร ทั้งในแบบการจำนำใบประทวนและจำนำแบบย้งฉางเกษตรกร โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖,๓๘๗ ราย ปริมาณข้าวเปลือก ๑๖,๒๘๘.๕ ตัน ข้าวเปลือก (ข้าวเปลือกหอมมะลิ ๗,๗๓๖.๖ ตัน ข้าวเปลือกเหนียว ๘,๕๕๑ ตัน) มูลค่าข้าวเปลือกที่รับจำนำ ๒๘๑,๗๙๖,๐๔๗ บาท มีรายละเอียดดังนี้

การจำนำใบประทวน

มีผู้ประกอบการค้าข้าวประเภทสีข้าวจากต่างจังหวัดที่ได้รับอนุมัติจากกรมการค้าภายในให้เข้ามาเปิดจุดรับจำนำในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน ๓ ราย ได้แก่ (๑) ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงสีอรุณพัฒนา จังหวัดเพชรบูรณ์ (๒) โรงสี บริษัท อุดรเพิ่มสิน จำกัด จังหวัดอุดรธานี (๓) โรงสี บริษัท มิตรนำชัยไรซ์ จำกัด จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเข้ามาเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ - ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖,๓๖๓ ราย ปริมาณข้าวเปลือก ๑๖,๒๒๐ ตัน ข้าวเปลือก (ข้าวเปลือกหอมมะลิ ๗,๗๓๕ ตัน ข้าวเปลือกเหนียว ๘,๔๘๕ ตัน) มูลค่าข้าวเปลือกที่รับจำนำ ๒๘๐,๗๔๘,๔๔๗ บาท

การนำย้งฉงเกษตรกร

ดำเนนการตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ – ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๔ ราย ปริมาณข้าวเปลือก ๖๘.๓๙ ตันข้าวเปลือก (ข้าวเปลือกหอมมะลิ ๑.๕ ตัน ข้าวเปลือกเหนียว ๖๖.๘๙ ตัน) มูลค่าข้าวเปลือกที่รับจำนำ ๑,๐๔๗,๖๐๐ บาท

การจ่ายเงินกู้ของ ธ.ก.ส.

ขณะนี้ ธ.ก.ส. ได้จ่ายเงินกู้ให้กับเกษตรกรที่นำข้าวเปลือกมาเข้าร่วมโครงการทั้งจังหวัดหนองบัวลำภู รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒๘๑,๗๙๖,๐๔๗ บาท

ประเมินผลที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

จากการนำข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวของสำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู ข้อมูลการรับจำนำขององค์การคลังสินค้าและองค์การตลาดเพื่อเกษตรกรประจำจังหวัดหนองบัวลำภู และ ข้อมูลการจ่ายเงินกู้ให้กับเกษตรกรของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู มาใช้ในการวิเคราะห์ภาพรวมของการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ของ จังหวัดหนองบัวลำภู สรุปได้ดังนี้

๑. การเข้าร่วมโครงการของเกษตรกร

๑.๑ มีเกษตรกรมาขึ้นทะเบียนและได้รับหนังสือรับรอง จำนวน ๔๗,๔๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐ ของปีการผลิต ๒๕๕๓/๕๔

๑.๒ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๖,๓๘๗ ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๓.๔ ของเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและได้รับหนังสือรับรอง

๒. ปริมาณข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการ

๒.๑ มีปริมาณข้าวเปลือกตามหนังสือรับรองเกษตรกร จำนวน ๒๙๑,๓๐๙.๓๔ ตันข้าวเปลือก หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๘.๙ ของปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรมาขอขึ้นทะเบียน

๒.๒ ปริมาณข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๖,๒๘๘.๕๐ ตันข้าวเปลือก หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๕ ของปริมาณข้าวเปลือกตามหนังสือรับรองเกษตรกร

๓. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับการเข้าร่วมโครงการ

๓.๑ ปริมาณข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๖,๒๘๘.๕๐ ตันข้าวเปลือก มูลค่า ๒๘๑,๗๙๖,๐๔๗ บาท

๓.๒ เกษตรกรจำนำข้าวเปลือกตามโครงการได้ราคาเฉลี่ย ข้าวเปลือกหอมมะลิตันละ ๑๘,๘๐๐ บาท สูงกว่าราคาตลาดทั่วไปตันละ ๒,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ บาท (ตลาดทั่วไปเฉลี่ยตันละ ๑๕,๐๐๐ – ๑๖,๐๐๐ บาท) ส่วนข้าวเปลือกเหนียวตันละ ๑๕,๘๗๘ บาท สูงกว่าราคาตลาดทั่วไปตันละ ๒,๐๐๐ – ๓,๐๐๐ บาท (ตลาดทั่วไปเฉลี่ยตันละ ๑๓,๐๐๐ – ๑๔,๐๐๐ บาท)

๓.๓ เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ๔๐,๗๒๑,๒๕๐ บาท

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

๑. การออกหนังสือรับรองเกษตรกร

ในช่วงแรกไม่สามารถออกหนังสือรับรองให้เกษตรกรได้ ก่อนที่จะมีการเก็บเกี่ยวผลผลิต เนื่องจากหนังสือรับรองจะต้องมีลายมือชื่อของเกษตรกรอำเภอและปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ลงนามร่วมกันซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน รวมทั้ง ไม่ได้มีการนำไปแจกจ่ายให้กับเกษตรกรตามชุมชน/หมู่บ้าน ดังเช่นปีที่ผ่านมา โดยเกษตรกรจะต้องมาติดต่อขอรับหนังสือรับรองเกษตรกรด้วยตนเองที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

การแก้ไข จังหวัดหนองบัวลำภูได้เร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ดำเนินการออกหนังสือรับรองเกษตรกรและอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรเพื่อให้สามารถเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว

๒. การออกใบประทวนสินค้า ในช่วงแรกไม่สามารถออกใบประทวนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด (๓ วันทำการ) เนื่องจากการออกใบประทวนในระบบออนไลน์ขัดข้องบ่อยครั้งทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาดังกล่าว

การแก้ไข จังหวัดหนองบัวลำภูได้ให้เจ้าหน้าที่ อคส./อ.ต.ก. ประจำจุดรับจำหน่ายเปลี่ยนไปใช้ระบบ Excel ในการออกใบประทวนสินค้าแทนระบบออนไลน์ ซึ่งทำให้การออกใบประทวนสินค้าสามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาดังกล่าว (๓ วันทำการ)

๓. การใช้เอกสารเข้าร่วมโครงการ หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ กำหนดให้เกษตรกรต้องมีหนังสือรับรองความเป็นเกษตรกรและต้องเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. แต่ในข้อเท็จจริงมีเกษตรกรบางครัวเรือนที่สมาชิกผู้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ได้เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. แต่สมาชิกที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ไม่ได้ไปขึ้นทะเบียน เช่น ครอบครัวหนึ่งสามีไปขึ้นทะเบียนเกษตรกรแต่ไม่ได้เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. แต่มีภรรยาเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ซึ่งตามหลักเกณฑ์เจ้าหน้าที่จะต้องออกใบประทวนให้กับเกษตรกรที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. เท่านั้น เนื่องจากต้องจ่ายเงินกู้เข้าบัญชี ธ.ก.ส. ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จึงทำให้เกิดปัญหาในช่วงแรก

การแก้ไข จังหวัดหนองบัวลำภูได้มอบหมายให้ ธ.ก.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ครัวเรือนเกษตรกรที่สมาชิกมีชื่อในหนังสือรับรองเกษตรกรแต่ไม่ได้เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ทำหนังสือโอนกรรมสิทธิ์ให้กับสมาชิกในครอบครัวเดียวกันที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ อคส./อ.ต.ก. ออกใบประทวนสินค้าเป็นชื่อของสมาชิกในครอบครัวเดียวกันที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. แทน รวมทั้งได้ประสานเจ้าหน้าที่ อคส./อ.ต.ก. ประจำจุดรับจำหน่ายทราบแนวทางการปฏิบัติแล้ว

๔. การเข้าใจหลักเกณฑ์โครงการที่คลาดเคลื่อนของเกษตรกร

๔.๑ การไม่ได้ราคารับจำหน่ายตามที่รัฐบาลประกาศ เนื่องจากเกษตรกรมีความเข้าใจว่าจะสามารถนำข้าวเปลือกเข้าร่วมโครงการแล้วได้รับราคาจำหน่ายที่มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ (ข้าวเปลือกหอมมะลิตันละ ๒๐,๐๐๐ บาท ข้าวเปลือกเหนียวตันละ ๑๖,๐๐๐ บาท)

การแก้ไข จังหวัดหนองบัวลำภูได้ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่และสื่อมวลชนในจังหวัดประชาสัมพันธ์ชี้แจงหลักเกณฑ์การดำเนินโครงการฯ ให้เกษตรกรมีความเข้าใจที่ถูกต้องซึ่งสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับเกษตรกรได้

๔.๒ การได้รับเงินต่างกันทั้งที่จำนำข้าวเท่ากัน เนื่องจากเกษตรกรมีความเข้าใจว่าเมื่อนำข้าวเปลือกมาเข้าร่วมโครงการในปริมาณที่เท่ากันแล้ว จะได้รับเงินในจำนวนที่เท่ากัน โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพข้าวเปลือกที่นำมาเข้าร่วมโครงการ

การแก้ไข จังหวัดหนองบัวลำภูได้ขอความร่วมมือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่และสื่อมวลชนในจังหวัดประชาสัมพันธ์ชี้แจงหลักเกณฑ์การดำเนินโครงการฯ ให้เกษตรกรมีความเข้าใจที่ถูกต้อง

๔.๓ การปรับกรัมข้าว เนื่องจากข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำมาเข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่จะมีคุณภาพตันข้าวต่ำกว่า ๓๖ กรัม แต่ตามหลักเกณฑ์ในการออกใบประทวนสินค้าเจ้าหน้าที่จะทำการปรับกรัมตันข้าวไปที่ตันข้าว ๓๖ กรัม ราคารับจำนำกิโลกรัมละ ๑๘.๘๐ บาท แต่ขณะเดียวกันก็ให้ปรับน้ำหนักข้าวเปลือกของเกษตรกรลดลงในสัดส่วนที่เท่ากัน ซึ่งแม้จะทำให้เกษตรกรได้รับเงินในใบประทวนเท่ากับมูลค่าข้าวเปลือกในใบซึ่งน้ำหนักแต่ทำให้เกษตรกรเกิดความสงสัยเคลือบแคลงว่าจะเกิดการทุจริต

การแก้ไข จังหวัดหนองบัวลำภูได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ อคส./อ.ต.ก. ประจำจุดรับจำนำถ่ายสำเนาใบรับฝากสินค้าซึ่งจะมีรายละเอียดการปรับกรัมข้าวให้กับเกษตรกรที่มารับใบประทวนพร้อมชี้แจงให้เกษตรกรทราบทุกครั้ง เพื่อป้องกันการเกิดประเด็นข้อสงสัยที่จะตามมา รวมทั้งได้แจ้งปัญหาดังกล่าวให้กระทรวงมหาดไทยและกรมการค้าภายในทราบแล้ว

การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖

หลักเกณฑ์การดำเนินโครงการ

คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.) ได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ เห็นชอบมาตรการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ โดยกำหนดเป้าหมายการรับจำนำไม่จำกัดปริมาณข้าวที่รับจำนำทั้งโครงการฯ ซึ่งเกษตรกรจะจำนำข้าวเปลือกได้ปีละไม่เกิน ๒ ครั้ง/แปลง/ราย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ชนิดและราคารับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖

ให้กำหนดชนิดและราคารับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ณ ความชื้นไม่เกิน ๑๕ % ดังนี้

(๑) ข้าวเปลือกหอมมะลิ (๔.๒ กรัม)	ตันละ	๒๐,๐๐๐ บาท
(๒) ข้าวเปลือกหอมจังหวัด (๔๐ กรัม)	ตันละ	๑๘,๐๐๐ บาท
(ข้าวหอมมะลินอกพื้นที่ ๒๓ จังหวัด)		
(๓) ข้าวเปลือกปทุมธานี (๔๒ กรัม)	ตันละ	๑๖,๐๐๐ บาท
(๔) ข้าวเปลือกเหนียว ๑๐% เมล็ดยาว	ตันละ	๑๖,๐๐๐ บาท
ข้าวเปลือกเหนียว ๑๐% เมล็ดสั้น	ตันละ	๑๕,๐๐๐ บาท

(๕) ข้าวเปลือกเจ้า ๑๐๐%	ตันละ ๑๕,๐๐๐ บาท
ข้าวเปลือกเจ้า ๕%	ตันละ ๑๔,๘๐๐ บาท
ข้าวเปลือกเจ้า ๑๐%	ตันละ ๑๔,๖๐๐ บาท
ข้าวเปลือกเจ้า ๑๕%	ตันละ ๑๔,๒๐๐ บาท
ข้าวเปลือกเจ้า ๒๕%	ตันละ ๑๓,๘๐๐ บาท

ทั้งนี้ ราคารับจํานําข้างต้นให้ปรับเพิ่ม – ลดตามจํานวนกรัมในอัตรากกรัมละ ๒๐๐ บาท

๒. เป้าหมายการรับจํานํา

เกษตรกรผู้มีสิทธิจํานําข้าวเปลือกได้ปีละไม่เกิน ๒ ครั้ง/แปลง/ราย โดยไม่ว่าเป็นข้าวนาปีหรือนาปรัง ส่วนปริมาณข้าวเปลือกที่เกษตรกรแต่ละรายจะจํานําได้ไม่จำกัดจํานวน โดยต้องเป็นข้าวเปลือกที่เกษตรกรเพาะปลูกเองในปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และต้องมีหนังสือรับรองเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งผ่านการทําประชาคมและเกษตรกรลงชื่อรับรองตัวเอง พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร และปลัดองค์รปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงชื่อรับรองด้วย

๓. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาดําเนินการรับจํานํา ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ – ๑๕ กันยายน ๒๕๕๖ ระยะเวลาไถ่ถอน ๔ เดือนนับถัดจากเดือนที่รับจํานํา ระยะเวลาโครงการ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ – ๓๑ มกราคม ๒๕๕๗

การเตรียมความพร้อมในการดําเนินโครงการ

เพื่อให้การดําเนินโครงการรับจํานําข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ในจังหวัดหนองบัวลําภูเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้ขอรับการประเมินในฐานะรักษาการการคํายาในจังหวัดหนองบัวลําภูจึงได้ดําเนินการดังนี้

๑. การประชาสัมพันธ์โครงการ ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์การดําเนินโครงการรับจํานําข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ เพื่อให้เกษตรกรได้รับทราบและสามารถเข้าร่วมโครงการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งได้ดําเนินการประชาสัมพันธ์ผ่านหลายช่องทาง ดังนี้

- คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด จัดประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการดําเนินโครงการ เพื่อให้สามารถนำไปประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างถูกต้องต่อไป

- หน่วยปฏิบัติทั้งในระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ

(๑) ประชาสัมพันธ์จังหวัด ขอความร่วมมือให้ช่วยประชาสัมพันธ์ชี้แจงหลักเกณฑ์การดําเนินโครงการผ่านหน่วยงาน/องค์กรที่อยู่ในเครือข่าย ได้แก่ สถานีวิทยุทั้งในส่วนของรัฐและสถานีวิทยุชุมชน รวมทั้งเคเบิลทีวี เป็นต้น ให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ

(๒) เกษตรจังหวัด ขอความร่วมมือให้มอบหมายหน่วยงานในระดับอำเภอ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอ ช่วยประชาสัมพันธ์ชี้แจงหลักเกณฑ์การดําเนินโครงการให้เกษตรกรได้รับทราบ ตั้งแต่ในขั้นตอนการขึ้นทะเบียนและทําประชาคม

(๓) สหกรณ์จังหวัด ขอความร่วมมือให้มอบหมายกลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร/สหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ช่วยประชาสัมพันธ์ชี้แจงหลักเกณฑ์การดำเนินโครงการให้เกษตรกรได้รับทราบอย่างทั่วถึง

(๔) นายอำเภอในพื้นที่ ขอความร่วมมือให้มอบหมายส่วนราชการที่อยู่ในกำกับของนายอำเภอ ได้แก่ ส่วนราชการระดับอำเภอ หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ กำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น โดยเฉพาะในส่วนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีหอกระจายข่าว/เสียงตามสายประจำหมู่บ้านได้ใช้เป็นเครื่องมือในการชี้แจงประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์การดำเนินโครงการและทำความเข้าใจกับเกษตรกรในพื้นที่

(๕) ตัวแทนเกษตรกร ตัวแทนข้าราชการประจำจุด จัดประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๕/๕๖ ให้ตัวแทนเกษตรกร ตัวแทนข้าราชการตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

๒. การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

ในการเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนวิธีการปฏิบัติในการเข้าร่วมโครงการรับจำนำของเกษตรกร กล่าวคือ เกษตรกรที่ประสงค์จะเข้าร่วมโครงการต้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกข้าว ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ และต้องผ่านการตรวจสอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องผ่านการทำประชาคมหมู่บ้าน และได้หนังสือการรับรองความเป็นเกษตรกรจากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนั้น เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าร่วมโครงการได้ทันทีหลังจากการเก็บเกี่ยว สำนักงานฯ ได้ประสานให้สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภูเร่งรัดให้สำนักงานเกษตรอำเภอออกหนังสือรับรองเกษตรกรโดยเร็ว เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำผลผลิตที่เก็บเกี่ยวเข้าร่วมโครงการได้ทันที

ในปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ จังหวัดหนองบัวลำภูมีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปีมาขึ้นทะเบียน ๔๘,๐๓๘ ครัวเรือน มีพื้นที่เพาะปลูก ๘๐๓,๖๙๙ ไร่ ผลผลิต ๒๗๕,๔๖๐ ตันข้าวเปลือก โดยเกษตรกรจะเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิต ตั้งแต่กลางเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ เป็นต้นไป

๓. การรับสมัครโรงสีเข้าร่วมโครงการ

จังหวัดหนองบัวลำภู มีผู้ประกอบการค้าประเภตสีข้าว รวม ๕ ราย ได้แก่ (๑) บริษัท ข้าวศรีไทยใหม่ จำกัด กำลังการผลิต ๔๐๐ ตัน/วัน (๒) บริษัท ศรีไทยใหม่การเกษตร จำกัด กำลังการผลิต ๘๐ ตัน/วัน (๓) สหกรณ์การเกษตรภูดู่ จำกัด กำลังการผลิต ๑๒ ตัน/วัน (๔) สหกรณ์การเกษตรศรีบุญเรือง จำกัด กำลังการผลิต ๘ ตัน/วัน (๕) ไทยจิระกำลังการผลิต ๕ ตัน/วัน โดยโรงสีลำดับที่ ๑ - ๒ มีภาระค้ำส่งมอบข้าวกับองค์การคลังสินค้า ส่วนโรงสีลำดับที่ ๓ - ๕ เนื่องจากเป็นโรงสีขนาดกลางจึงไม่พร้อมที่จะเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ส่งผลให้จังหวัดหนองบัวลำภูไม่มีโรงสีในพื้นที่สมัครเข้าร่วมโครงการ ทำให้เกษตรกรไม่สามารถนำผลผลิตข้าวเปลือกที่เก็บเกี่ยวเข้าร่วมโครงการได้

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดหนองบัวลำภูให้สามารถเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ได้ สำนักงานการค้าภายในจังหวัดหนองบัวลำภูจึงได้ดำเนินการดังนี้

(๑) ประสานสำนักงานการค้าภายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อจัดหาโรงสีที่มีความพร้อมเข้ามาเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ในจังหวัดหนองบัวลำภู

(๒) ประสานกรมการค้าภายในให้จัดหาโรงสีจากภาคอื่นที่มีความพร้อมเข้ามาเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่

(๓) กรมการค้าภายในได้อนุมัติให้ หจก. โรงสีอรุณพัฒนา จังหวัดเพชรบูรณ์ และ หจก. โรงสีพิจิตรร่วมเจริญ ๒ ไร่ จังหวัดพิจิตร เข้ามาเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยสามารถดำเนินการเปิดจุดรับจำนำได้ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ และวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ตามลำดับ

๔. การจัดหาสถานที่เป็นจุดรับจำนำ

เพื่อให้สามารถเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ในจังหวัดหนองบัวลำภูเป็นไปอย่างรวดเร็ว จึงได้ประสานสถานที่ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ที่มีความพร้อมและประสงค์จะให้บริการเป็นจุดรับจำนำนอกพื้นที่กับโรงสีจากต่างจังหวัดไว้ จำนวน ๔ แห่ง ดังนี้

๔.๑ สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.หนองบัวลำภู จำกัด อำเภอเมืองหนองบัวลำภู

๔.๒ ร้านขายส่งสนั่นพืชผล อำเภอโนนสัง

๔.๓ สหกรณ์การเกษตรโนนสัง จำกัด อำเภอโนนสัง

๔.๔ ร้านขายส่งพรทิพย์พืชผล อำเภอศรีบุญเรือง

๕. การแต่งตั้งคณะกรรมการและผู้แทนประจำจุดรับจำนำ

จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ/ที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด รวมทั้งแต่งตั้งผู้แทนประจำจุดรับจำนำ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๕๕ ในจังหวัดให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนี้

๕.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติโรงสี/จุดรับจำนำ โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการเพาะปลูก ๒๕๕๔/๕๖

๕.๒ การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบสต็อกข้าวโรงสี/จุดรับจำนำ

๕.๓ การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับจังหวัด

๕.๔ การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามกำกับดูแลการรับจำนำระดับอำเภอ

๕.๕ การแต่งตั้งผู้แทนจังหวัดประจำจุดรับจำนำ

๖. การกำกับดูแลการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำ

จังหวัดหนองบัวลำภูจึงได้ออกประกาศจังหวัดหนองบัวลำภู เรื่อง การกำกับการขนย้ายข้าวเปลือกจากจุดรับจำนำนอกพื้นที่ไปเก็บ ณ สถานที่ตั้งของโรงสี ตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขนย้ายข้าวเปลือกดังกล่าว โดยมอบหมายให้ นายอำเภอในพื้นที่หรือผู้ซึ่งนายอำเภอมอบหมาย ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ หรือผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรมอบหมาย และเจ้าหน้าที่องค์การคลังสินค้า (อค.ส.)/องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) เป็นผู้พิจารณาลงนามในหนังสือกำกับการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำนอกพื้นที่ และรายงานให้คณะอนุกรรมการระดับจังหวัดทราบ

๗. การจัดหาเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยปฏิบัติงานประจำจุดรับจำนำ

ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดหาบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติตามที่ อคส./อ.ต.ก. กำหนดมาจัดฝึกอบรมเตรียมความพร้อมที่จะปฏิบัติงานประจำจุดรับจำนำนอกพื้นที่ จำนวน ๔ จุด ก่อนที่จะมีการเปิดเป็นจุดรับจำนำนอกพื้นที่

การกำกับดูแลการรับจำนำ

๑. การเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่

จังหวัดหนองบัวลำภู ได้ให้ความเห็นชอบโรงสีจากต่างจังหวัดที่กรมการค้าภายในอนุมัติให้เข้ามาเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน ๒ โรงสี ดังนี้

๑.๑ โรงสี ห้างหุ้นส่วนจำกัด โรงสีอรุณพัฒนา จังหวัดเพชรบูรณ์ เปิดจุดรับจำนำ

(๑) สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส.หนองบัวลำภู จำกัด อำเภอเมืองหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

(๒) ร้านขายส่งพรทิพย์พืชผล อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

๑.๒ หจก.โรงสีพิจิตรร่วมเจริญ ๒ ไร่ จังหวัดพิจิตร

(๑) สหกรณ์การเกษตรโนนสัง จำกัด อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

(๒) ร้านขายส่งสนั่นพืชผล อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

๒. การติดตามการรับจำนำ

๒.๑ การติดตามการรับจำนำ ณ จุดรับจำนำ

มอบหมายให้คณะทำงานติดตามการรับจำนำระดับจังหวัดตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ออกติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับจำนำ และรับฟังข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการจากเกษตรกรที่นำข้าวเปลือกมาเข้าร่วมโครงการ

๒.๒ การตรวจสอบสต็อกข้าวคงเหลือ ณ จุดรับจำนำ

มอบหมายให้คณะทำงานตรวจสอบสต็อกข้าว ตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๖/๕๕ ออกตรวจสอบสต็อกข้าวเปลือกรับจำนำ ณ จุดรับจำนำนอกพื้นที่ เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์และติดตามการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำกลับไปยังที่ตั้งของโรงสีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๒.๓ การตรวจสอบการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำ

มอบหมายให้การค้าภายในจังหวัดหนองบัวลำภู และนายอำเภอในพื้นที่ที่มีการเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ กำกับดูแลการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำกลับไปยังที่ตั้งของโรงสีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๓. การจัดตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนการรับจำนำ

มอบหมายให้สำนักงานการค้าภายในจังหวัดหนองบัวลำภูจัดตั้งเป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียนจากการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ในจังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อรับเรื่องร้องเรียนจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ อาทิ การหักสิ่งเจือปนที่ไม่เป็นธรรม การประเมินราคาจำนำต่ำกว่าที่ควร การปรับกรรมข้าว การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับจำนำ การสวมสิทธิ์ เป็นต้น รวมทั้งรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้เกี่ยวข้องก่อนรวบรวมนำเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขปัญหาและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบต่อไป

ผลการดำเนินโครงการ

สรุปผลการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ระหว่างวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ – ๑๕ มกราคม ๒๕๕๖ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕,๓๘๒ ราย ปริมาณข้าวเปลือก ๑๒,๑๕๖.๘๖๒ ตัน ข้าวเปลือก (ข้าวเปลือกหอมมะลิ ๗,๐๗๑.๑๑๗ ตัน ข้าวเปลือกเหนียว ๕,๐๘๕.๗๔๕ ตัน)

ปัญหาอุปสรรค

ไม่มี

พิจารณาเกี่ยวกับการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินด้านพืชโรคพืชระบาดในนาข้าว (โรคใบจุดสีน้ำตาล)

ในปี ๒๕๕๕ จังหวัดหนองบัวลำภูได้ประสบปัญหาภัยพิบัติ ๒ อย่าง คือ ภัยแล้ง และปัญหาการระบาดของโรคพืชในพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมดของจังหวัด ประมาณ ๘ แสนกว่าไร่ ซึ่งบางพื้นที่ประสบภัยแล้ง จึงส่งผลกระทบต่อพื้นที่การปลูกข้าว สำหรับสาเหตุของการระบาดเกิดจาก

๑. พื้นที่รอบคันนาของเกษตรกรไม่ได้มีการทำลายวัชพืช ซึ่งเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรค จึงนำไปสู่การเกิดโรค

๒. ปัญหาฝนตกในพื้นที่น้อย จึงทำให้ต้นกล้าที่เกษตรกรเพาะไว้ไม่สามารถปักดำได้ตามกำหนดเวลา และเมื่อฝนตกจึงได้นำต้นกล้าจากพื้นที่อื่นมาปักดำ จึงเป็นสาเหตุของการระบาดดังกล่าว

๓. การทำนาหว่านซึ่งทำให้ต้นข้าวมีความหนาแน่น ต้นข้าวมีความอ่อนแอ และเกิดโรคได้ง่าย

๔. การใส่ปุ๋ยไม่ถูกวิธีของเกษตรกรเพื่อเร่งผลผลิต ทำให้เกิดโรค

๕. ปัญหาความแห้งแล้ง

พื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย ทั้งสิ้นจำนวน ๖ อำเภอ ในพื้นที่ปลูกข้าว ๗๕,๘๘๓ ไร่ มีพื้นที่ได้รับความเสียหาย จำนวน ๔๗,๖๖๕ ไร่ ใน ๔๖ ตำบล ๔๓๐ หมู่บ้าน เกษตรกร ๑๐,๙๙๒ ราย โดยแยกเป็นรายอำเภอ ดังนี้

๑. อำเภอหนองบัวลำภู พื้นที่เสียหาย จำนวน ๔,๐๒๒ ไร่ จำนวน ๑๐ ตำบล ๔๑ หมู่บ้าน
เกษตรกร จำนวน ๘๓๕ ราย

๒. อำเภอนากลาง พื้นที่เสียหาย จำนวน ๑๔,๕๘๖ ไร่ จำนวน ๙ ตำบล ๑๒๗ หมู่บ้าน เกษตรกร
จำนวน ๓,๕๖๒ ราย

๓. อำเภอโนนสัง พื้นที่เสียหายจำนวน ๗,๗๕๑ ไร่ จำนวน ๑๐ ตำบล ๑๐๓ หมู่บ้าน เกษตรกร
๒,๒๔๗ ราย

๔. อำเภอศรีบุญเรือง พื้นที่เสียหาย จำนวน ๘,๒๕๘ ไร่ จำนวน ๗ ตำบล ๕๓ หมู่บ้าน เกษตรกร
๑,๓๖๕ ราย

๕. อำเภอสุวรรณคูหา พื้นที่เสียหาย จำนวน ๘,๕๘๓ ไร่ จำนวน ๕ ตำบล ๕๕ หมู่บ้าน เกษตรกร
๑,๘๘๓ ราย

๖. อำเภอนาวัง พื้นที่เสียหาย จำนวน ๔,๔๖๕ ไร่ จำนวน ๕ ตำบล ๕๑ หมู่บ้าน เกษตรกร ๑,๓๙๐ ราย

การให้ความช่วยเหลือ

จังหวัดหนองบัวลำภู ได้ดำเนินการโครงการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน
โรคระบาดในนาข้าว (โรคใบจุดสีน้ำตาล) โดยได้ดำเนินการจัดซื้อสารเคมีคาร์เบนดาซิม ๕๐% SC อัตรา
การใช้ ๑ ลิตร/ไร่ (๒๐๐ ซีซี/ไร่/ครั้ง ใช้สารเคมี ๕๐ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร ราคาลิตรละ ๙๒๐ บาท) โดยให้
สำนักงานเกษตรอำเภอ แต่ละอำเภอเป็นผู้จัดซื้อสารเคมี จากชุมนุมร้านค้าสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด

ข้อสรุปของคณะกรรมการการ

คณะกรรมการการได้ดำเนินการสุ่มตรวจสอบพื้นที่อำเภอนากลาง และอำเภอนาวัง โดย
การสอบถามเกษตรกรในพื้นที่ พบว่า เกษตรกรเมื่อพบการแพร่ระบาดของโรคระบาดในนาข้าว (โรคใบจุด
สีน้ำตาล) แล้วจะมีการแจ้งผู้ใหญ่บ้านเพื่อขึ้นทะเบียนขอรับการช่วยเหลือ ภายหลังจากนั้นเกษตรกรอำเภอจะ
นำสารเคมีคาร์เบนดาซิม ๕๐%SC มาแจกเกษตรกรตามรายชื่อที่แจ้งไว้

เมื่อเกษตรกรได้รับสารเคมีคาร์เบนดาซิม ๕๐% SC แล้วจะนำมาฉีดพ่นในนาข้าวของตนเอง
ดังนั้นจากการสอบถามเกษตรกรพบว่า

๑. เกษตรกรที่ไม่ได้นำสารเคมีคาร์เบนดาซิม ๕๐% SC มาฉีดพ่น หรือมีสารเคมีเหลือ เนื่องจาก
ต้นข้าวได้เสียหายเนื่องจากภัยแล้งและขาดแคลนน้ำ

๒. ในการแจ้งความเสียหายครั้งแรกของเกษตรกร จะมีการแจ้งตามความเป็นจริง เช่น มีที่นา
๒๐ ไร่ แต่จะแจ้งเพียง ๕ ไร่ที่เสียหาย แต่เมื่อได้รับสารเคมี จะนำมาฉีดพ่นในพื้นที่ทั้งหมด จึงไม่สามารถ
ทำให้สารเคมีใช้ได้ผลเท่าที่ควร รวมทั้งเกษตรกรในบางพื้นที่ยังขาดความรู้ในการใช้สารเคมีดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะและข้อสังเกตของคณะกรรมการการ

๑. ในพื้นที่จังหวัดหนองบัวลำภูจะมีผู้เข้าร่วมโครงการและนำข้าวมาจำนำน้อย เนื่องจาก
เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง

๒. เกษตรกรบางรายเลือกนำข้าวไปขายยังท้องตลาดเนื่องจากขึ้นตอนยุ่งยาก ประกอบกับบางรายขายข้าวสดขณะเก็บเกี่ยวเพราะต้องการใช้เงินเพื่อนำไปจ่ายค่าปุ๋ย และค่าจ้างแรงงานในการทำนาและเก็บเกี่ยวด้วย

๓. ควรกำหนดหลักเกณฑ์การวัดความชื้นข้าวเปลือกและสิ่งเจือปนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้เกษตรกรได้รับความเป็นธรรม

๔. ในเรื่องของสิ่งเจือปน เกษตรกรควรมีการตรวจหรือดำเนินการเป่าข้าวก่อน เมื่อนำข้าวมาขาย ณ จุดรับจำนำจะทำให้ถูกหักสิ่งเจือปนน้อยลง

๓) การประชุมของคณะกรรมการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๖ ณ ห้องประชุมคำชะโนด ชั้น ๒ ศาลากลางจังหวัดอุดรธานีสรุปผลการดำเนินการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๒๕๕๕

ในการดำเนินการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๔/๒๕๕๕ มีโรงสีที่เข้าร่วมโครงการประกอบด้วยโรงสีที่เข้าร่วมโครงการผ่านองค์การคลังสินค้า (อคส.) จำนวน ๑๐ ราย และโรงสีที่เข้าร่วมโครงการผ่านองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) จำนวน ๑ ราย

ผลการรับจำนำ ณ โรงสีที่เข้าร่วมโครงการมีดังนี้

มีจำนวนเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ๑๘,๗๖๔ ราย มีปริมาณข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการประกอบด้วย ข้าวเปลือกหอมมะลิ คุณภาพต้นข้าว ๔๒ กรัม จำนวน ๓,๐๙๘.๐๒๗ ตัน คุณภาพต้นข้าว ๔๐ กรัม จำนวน ๒,๒๙๑.๓๐๒ ตัน คุณภาพต้นข้าว ๓๘ กรัม จำนวน ๒,๗๔๑.๑๓๒ ตัน คุณภาพต้นข้าว ๓๖ กรัม จำนวน ๙,๔๘๒.๓๒๒ ตัน ปริมาณข้าวรวมจำนวน ๑๗,๖๑๒.๗๘๓ ตัน มีปริมาณข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว จำนวน ๓๒,๓๗๔.๔๒๗ ตัน คละเมล็ด จำนวน ๑๐,๙๐๔ ตัน ปริมาณข้าวรวมจำนวน ๓๒,๓๘๕.๓๓๑ ตัน รวมปริมาณข้าวที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น ๔๙,๙๙๘.๑๑๔ ตัน

ผลการรับจำนำข้าวที่ยังค้างเกษตรกร จำนวน ๒๔๑ ราย ปริมาณ ๔๖๗.๙๕ ตัน แยกเป็น ข้าวหอมมะลิ ๔.๕ ตัน ข้าวเหนียว ๔๖๓.๔๕ ตัน

คลังสินค้านำมอบข้าวสารจากโรงสีที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๓ ราย คือ บริษัทโรงสีข้าวหนองหานไทยวงวน จำกัด บริษัทอุดรไรซ์ จำกัด และบริษัทอุดรเลียงฮงไถ่ (๑๙๙๒) จำกัด (เข้าโดยบริษัท โรงสีข้าวหนองหานไทยวงวน จำกัด) มีปริมาณข้าวหอมมะลิ จำนวน ๗,๓๘๗.๗๗๒ ตัน ข้าวท่อนหอมมะลิ จำนวน ๑,๐๕๒.๖๑๕ ตัน ปลายข้าวหอมมะลิจำนวน ๒,๗๖๗.๓๔๔ ตัน ข้าวเหนียว ๑๐% เมล็ดยาว จำนวน ๒๑,๑๖๐.๗๗๕ ตัน และปลายข้าวเหนียว จำนวน ๖,๕๓๑.๗๑๕ ตัน

สรุปผลการดำเนินการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๕

ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๕๕ จำนวน ๑๒๖,๑๖๙.๕ ไร่ ผลผลิตประมาณ ๕๘,๕๘๙.๗๖ ตัน ปลูกมากในเขตอำเภอบ้านดุง อำเภอกุมภวาปี อำเภอเพ็ญ อำเภอศรีสงคราม อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอบ้านผือ และอำเภอกุมภวาปี โดยมีผลผลิตออกสู่ตลาดในช่วงเดือนมีนาคม

ร้อยละ ๑๐ เดือนเมษายน ร้อยละ ๒๐ เดือนพฤษภาคม ร้อยละ ๕๐ เดือนมิถุนายน ร้อยละ ๑๐ เดือนกรกฎาคม ร้อยละ ๑๐

ในการดำเนินการรับจำนำข้าวเปลือกนาปรัง ปีการผลิต ๒๕๕๕ มีโรงสีที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำจำนวน ๕ แห่ง โดยมีผลการรับจำนำ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ มีเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำจำนวน ๒,๗๘๗ ราย มีปริมาณข้าวเปลือกเจ้าร้อยละ ๕ ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๑,๒๕๖.๒๘๔ ตัน มีปริมาณข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว ที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำจำนวน ๖,๙๓๒.๔๖๙ ตัน

สรุปผลการจ่ายเงินตามโครงการรับจำนำของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ณ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ ประกอบด้วย ใบประทวน จำนวน ๒,๗๐๗ ราย วงเงิน ๑๒๙,๖๒๕,๓๙๓ บาท โดยแบ่งประเภท คือ

ข้าวเปลือกเจ้า	๔๓๑ ราย	มูลค่า ๑๙,๓๓๘,๔๖๙ บาท
----------------	---------	-----------------------

ข้าวเปลือกเหนียว	๒,๒๗๖ ราย	มูลค่า ๑๑๐,๒๘๖,๙๒๔ บาท
------------------	-----------	------------------------

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการโครงการรับจำนำ

๑. การหักน้ำหนักรับไม่เป็นธรรม
๒. การรับเงินตามใบประทวนล่าช้า

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ทำความเข้าใจกับเกษตรกรในเรื่องการหักน้ำหนักซึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และขั้นตอนการรับจำนำข้าวเปลือกตามมาตรฐานสินค้าข้าวของกระทรวงพาณิชย์
๒. ประสานองค์การคลังสินค้า (อคส.) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ให้จ่ายเงินแก่เกษตรกรภายในระยะเวลา ๓ วัน นับจากเอกสารครบถ้วน

สรุปผลการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖

๑. ข้อมูลทั่วไป

พื้นที่ปลูกข้าวนาปี ๒,๔๗๕,๔๖๘ ไร่ ประสพภัยแล้ง ๕๓๔,๔๘๓ ไร่ คงเหลือ ๑,๙๔๐,๙๘๕ ไร่
ผลผลิตรวม ๘๗๓,๗๙๕ ไร่ ประสพภัยแล้ง ๑๘๘,๖๗๒ ตัน คงเหลือ ๖๘๕,๑๒๓ ตัน

ผลผลิตเฉลี่ยของจังหวัด

ข้าวเหนียว ๔๔๘ กิโลกรัม/ไร่ ข้าวเจ้า ๔๒๖ กิโลกรัม/ไร่ ข้าวหอมมะลิ ๓๓๐ กิโลกรัม/ไร่

ราคาซื้อ-ขาย ตลาดทั่วไป (บาท/ตัน) ณ วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖

ข้าวเปลือกหอมมะลิ	๑๕,๒๕๐-๑๖,๕๐๐ บาท
-------------------	-------------------

ข้าวเปลือกเหนียว กข ๖	๑๒,๘๕๐-๑๔,๑๐๐ บาท
-----------------------	-------------------

ข้าวเปลือกเหนียวคละ	๑๑,๔๕๐-๑๒,๗๕๐ บาท
---------------------	-------------------

๒. การขึ้นทะเบียนเกษตรกร ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

๑. เกษตรกรมาขึ้นทะเบียน ๑๑๑,๒๔๔ ราย คิดเป็น ร้อยละ ๙๐ ของปี ๕๔/๕๕
ผลผลิต ๖๓๑,๗๐๐ ตัน
๒. ผ่านประชาคม ๑๑๐,๗๓๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๔ ของการขึ้นทะเบียน ผลผลิต
๖๒๗,๔๘๓ ตัน
๓. ออกหนังสือรับรอง ๑๑๐,๖๖๖ ราย คิดเป็น ร้อยละ ๙๙.๙๔ ที่ผ่านประชาคม ผลผลิต
๖๒๗,๐๗๒ ตัน

๓. การเตรียมความพร้อม

การประชาสัมพันธ์ ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์การดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ผ่านทุกช่องทางสื่อสารในจังหวัดแล้ว

การจัดประชุมชี้แจง คณะอนุกรรมการระดับจังหวัด ได้จัดประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕

การรับสมัครโรงสี มีผู้ประกอบการโรงสีในจังหวัดสมัครเข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งสิ้น ๑๐ ราย ได้รับอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการฯ ๘ ราย โดยได้เปิดจุดรับจำนำตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

การจัดอบรมเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับจำนำ ได้จัดอบรมเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับจำนำ อาทิ ตัวแทนข้าราชการ ตัวแทนเกษตรกร เจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน ๑๘๗ คน แล้วเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

๔. การเปิดจุดรับจำนำ จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการเปิดจุดรับจำนำไปแล้วรวม ๙ แห่ง ดังนี้

จุดรับจำนำในพื้นที่ จำนวน ๘ แห่ง ได้แก่ อ.เมือง ๕ แห่ง อ.หนองหาน ๒ แห่ง

อ.กุดจับ ๑ แห่ง

จุดรับจำนำนอกพื้นที่ มีโรงสีในจังหวัดไปเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่ ๑ แห่ง ณ ท่าข้าวตั้งจิตร์

อ.บ้านดุง

การรับจำนำยังฉาง ยังไม่มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการรับจำนำ

การเปิดโกดังกลาง จังหวัดอุดรธานี ได้เปิดโกดังกลางแล้ว ๒ แห่ง คือ โกดังกลาง บจก.อุดรประเสริฐผล ตั้งอยู่ อ.เมือง จำนวน ๑ หลัง เก็บข้าวสารได้ ๗๒,๙๐๐ กระสอบ (๗,๒๙๐ ตัน) และโกดังกลาง บจก.อุดรชัยธนาสินเจริญ ตั้งอยู่ อ.เมือง จำนวน ๑ หลัง เก็บข้าวสารได้ ๑๐๐,๐๐๐ กระสอบ (๑๐,๐๐๐ ตัน)

๕. เอกสารประกอบการรับจำนำ

๑. หนังสือรับรองเกษตรกร
๒. สมุดบัญชีเงินฝาก ธ.ก.ส. (เล่มเหลือง)
๓. บัตรประจำตัวประชาชนของเกษตรกร

๖. ขั้นตอนการรับจำนำ

๑. การสุ่มตัวอย่าง
๒. การตรวจวัดความชื้น
๓. การวัดสิ่งเจือปน

๔. การสีทดสอบ
๕. การคัดแยกต้นข้าวปลายข้าว
๖. การประเมินราคา
๗. การชั่งน้ำหนัก
๘. การลงข้าว
๙. การออกใบประทวน
๑๐. การทำสัญญา/จ่ายเงิน

๗. การกำกับดูแล

แต่งตั้งคณะทำงานรวม ๖ คณะ ประกอบด้วย

- (๑) คณะทำงานตรวจสอบความพร้อมโรงสี ที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ
- (๒) คณะทำงานตรวจสอบสต็อกข้าวตามโครงการฯ
- (๓) คณะทำงานตรวจสอบสต็อกข้าวตามโครงการฯ
- (๔) คณะทำงานกำกับดูแลการรับ-จ่ายใบประทวนสินค้า
- (๕) คณะทำงานติดตามกำกับดูแลระดับอำเภอ
- (๖) คณะทำงานเฉพาะกิจกำกับตรวจสอบการปฏิบัติงาน ณ จุดรับจำนำ

การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับจำนำ

การกำกับดูแลการขนย้ายข้าวรับจำนำ จังหวัดได้ออกประกาศ เรื่อง การกำกับดูแลการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำนอกพื้นที่โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ เพื่อใช้กำกับดูแลการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำนอกพื้นที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายข้าวแห่งชาติ (กขช.) กำหนด

จังหวัดอุดรธานีได้แต่งตั้งตัวแทนข้าราชการ ตัวแทนเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๑๔๕ คน เป็นเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับจำนำทั้ง ๙ แห่ง

การกำกับดูแลจุดรับจำนำนอกพื้นที่

จังหวัดอุดรธานีได้ออกประกาศฯ เรื่อง การกำกับดูแลการขนย้ายข้าวเปลือกรับจำนำนอกพื้นที่โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต ๒๕๕๕/๕๖ เพื่อใช้กำกับดูแลการขนย้ายข้าวเปลือกจากจุดรับจำนำนอกพื้นที่กลับที่ตั้งของโรงสี

การเพิ่มช่องทางการร้องเรียน

จังหวัดอุดรธานีได้ประชาสัมพันธ์ช่องทางการรับเรื่องร้องเรียนให้เกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ อาทิ สายด่วน ๑๕๖๙ กรมการค้าภายใน สายด่วน ๑๕๖๗ ศูนย์ดำรงธรรม รวมทั้งรายการวิทยุผู้ว่าฯ พบประชาชน

มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุดเฉพาะกิจออกสุ่มตรวจสอบการขึ้นทะเบียนเกษตรกร และการรับจำนำข้าวเปลือกจากเกษตรกรของโรงสีที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกสัปดาห์

๘. ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๖

๘.๑ การรับจำนำใบประทวน

- (๑) มีเกษตรกรเข้าร่วม ๑๔,๑๔๗ ราย
- (๒) ปริมาณข้าวเปลือก ๓๓,๕๑๗ ตัน แยกเป็น
 - ข้าวเปลือกหอมมะลิ ๑๔,๐๐๔ ตัน
 - ข้าวเปลือกเหนียว ๑๙,๕๑๓ ตัน

๘.๒ การรับจำนำย้งฉาง มีเกษตรกรในอำเภอศรีธาตุเข้าร่วมจำนวน ๒ ราย

๘.๓ การสีแปรสภาพและส่งมอบข้าวสาร

- (๑) การสีแปรข้าวเปลือก โรงสีที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการสีแปรแล้ว ๒๖,๕๗๑.๔๔๕ ตัน
- (๒) ข้าวสารที่รอส่งมอบ ๑๕,๙๔๔.๙๕๐ ตัน
- (๓) การส่งมอบข้าวสารเข้าโกดังกลาง โรงสีที่เข้าร่วมโครงการฯ ดำเนินการส่งมอบแล้ว ๕,๐๕๘.๙๓๖ ตัน

๘.๔ การจ่ายเงิน ธ.ก.ส. จ่ายเงินเข้าบัญชีเกษตรกรแล้ว ๗,๒๕๗ ราย จำนวนใบประทวน ๗,๒๕๗ ชุด ปริมาณข้าวเปลือก ๒๖,๘๕๖.๗๐๐ ตัน เป็นเงิน ๔๖๔,๗๙๘,๔๙๕ บาท

๘.๕ การตรวจติดตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุดเฉพาะกิจได้ออกสุ่มตรวจสอบการรับจำนำ ๔ ครั้งไม่พบการทุจริตแต่อย่างใด

๘.๖ การร้องเรียน มีเกษตรกรร้องเรียนผ่าน สายด่วน ๑๕๖๙ กรมการค้าภายใน ๕ เรื่อง จากการตรวจสอบพบว่าเป็นเรื่องที่เกษตรกรเข้าใจหลักเกณฑ์การรับจำนำคลาดเคลื่อนในกรณีที่มีการปรับกรัมข้าว (ข้าวเหนียว) ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงให้เกษตรกรทราบแล้ว

๙. อุปสรรคปัญหา

๙.๑ การกระจุกตัวจุดรับจำนำ จุดรับจำนำ ๙ แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๔ อำเภอ ได้แก่ อ.เมือง อ.หนองหาน อ.กุดจับ อ.บ้านดุง เกษตรกรอำเภออื่นต้องขนข้าวเปลือกมาจำนำระยะทางค่อนข้างไกล

๙.๒ เกษตรกรไม่เข้าใจการปรับกรัมข้าว โดยเฉพาะกรณีการรับจำนำข้าวเปลือกเหนียว เนื่องจากหลักเกณฑ์ในปีที่กำหนดให้รับจำนำตามกรัมข้าว (ปีที่แล้วไม่มี)

๑๐. แนวทางแก้ไข

๑๐.๑ การกระจุกตัวจุดรับจำนำ ได้ดำเนินการเปิดจุดรับจำนำนอกพื้นที่เพิ่มเติม เช่น อ.บ้านดุง ส่วนพื้นที่อำเภออื่นอยู่ระหว่างดำเนินการ

๑๐.๒ เกษตรกรไม่เข้าใจการปรับกรัมข้าว ได้กำชับเจ้าหน้าที่ประจำจุดรับจำนำชี้แจงหลักเกณฑ์การปรับกรัมข้าวให้เกษตรกรได้รับทราบอย่างชัดเจนทุกครั้งที่มีการปรับกรัมข้าว

๑๑. การปรับกรัมข้าวตามโครงการฯ

- **กรณีตัวอย่าง** เกษตรกรนำข้าวเปลือกเหนียวเมล็ดยาว มาจำหน่าย ๑,๖๕๐ กก. โดยมีคุณภาพ ความชื้น ๑๓% สิ่งเจือปน ๕% ต้นข้าว ๓๑ กรัม ราคารับจำหน่าย ๑๔.๒๔ บาท/กก. มูลค่าการรับจำหน่าย ๒๓,๓๔๓.๖๓ บาท

- **การออกใบประทวน** น้ำหนักข้าวเปลือกคงเหลือ ๑,๔๕๘.๙๗๖ กก. ราคาประเมิน ๑๖ บาท/กก. มูลค่า ๒๓,๓๔๓.๖๓ บาท

- **ประเด็นข้อสงสัย** น้ำหนักข้าวเปลือก จำนวน ๒๓๑.๐๒ กก. หายไปไหน

- **ข้อเท็จจริง** เป็นการหักลดน้ำหนักจาก

๑) สิ่งเจือปน ๓% จำนวน ๕๐.๗๐ กก. (%ละ ๑๐ กก.)

๒) การปรับกรัมข้าว จำนวน ๑๘๐.๓๒ กก. จากต้นข้าว ๓๑ กรัม (ราคาประเมิน ๑๔.๒๔ บาท/กก.) เป็นต้นข้าว ๔๒ กรัม (ราคาประเมิน ๑๖ บาท/กก.) ดังนี้

การปรับกรัมข้าวตามโครงการฯ

สูตรการคำนวณ

= น้ำหนักข้าวเปลือก (นน.ขป.)(หลังหักความชื้น/สิ่งเจือปน) x ราคาประเมิน (ตามคุณภาพข้าว)
ราคารับจำหน่ายต้นข้าว ๔๒ (๑๖ บาท/กก.)

= (๑,๖๕๐ กก.- ๕๐.๗๐ กก.) x (๑๔.๒๔ บาท/กก.) = ๑,๔๕๘.๙๘ กก.
(๑๖ บาท/กก.)

- **สรุป** เกษตรกรจะถูกหักลดน้ำหนัก ๑,๖๕๐ - ๑,๔๕๘.๙๘ = ๒๓๑.๐๒ กก.

ข้อซักถาม ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. เพราะเหตุใดจึงมีเกษตรกรจำนวนประมาณ ๕๐๐ ราย ไม่ผ่านประชาคม ในการขึ้นทะเบียนเกษตรกร

๒. เพราะเหตุใดจึงมีเกษตรกรจำนวนประมาณ ๗๑ ราย ไม่ได้ใบรับรองเกษตรกร

๓. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวได้รับเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรครบทุกรายหรือไม่

๔. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำได้รับความเดือดร้อนจากการถูกหักสิ่งเจือปนและความชื้นหรือไม่

๕. ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีปัญหาการทุจริตโครงการรับจำนำข้าวหรือไม่

๖. ชาวนาในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีรายใหญ่ที่สุดมีพื้นที่ปลูกข้าวกี่ไร่ และรายเล็กที่สุดมีพื้นที่ปลูกข้าวกี่ไร่

๗. ข้อจำกัดสำคัญของการดำเนินการในโครงการรับจำนำข้าวคือ สถานที่จัดเก็บข้าวไม่เพียงพอ トラซิ่ง และอุปกรณ์ในการตรวจสอบคุณภาพมีไม่เพียงพอ โรงสีที่ติดแบล็คลิสต์จะไม่สามารถอนุมัติให้เข้าร่วมโครงการ

๘. องค์การคลังสินค้าต้องมีความเป็นกลางและให้เป็นธรรมกับเกษตรกรในการตรวจวัดความชื้น สิ่งเจือปนในข้าวที่เข้าร่วมโครงการ เช่น กรณีมีการตรวจวัดความชื้นนอกห้องแอร์กับในห้องแอร์

จะมีความขึ้นแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเอารัดเอาเปรียบของโรงสี โดยมีบางกรณีที่ องค์การคลังสินค้าร่วมมือกับโรงสีในการเพิ่มความขึ้นของข้าวที่เกษตรกรนำมาเข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะทำให้ โรงสีได้รับปริมาณข้าวเปลือกที่ถูกหักความขึ้นเพิ่มมากขึ้น

๙. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสะท้อนปัญหาในการดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวไปยัง รัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาย่างทันท่วงที เช่น ปัญหาจากรับจำนำไม่เพียงพอควรระบุให้ชัดเจนว่าควรเพิ่ม จดรับจำนำอีกจำนวนเท่าใด

๑๐. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการป้องกันการซื้อขายใบประทวนระหว่าง เกษตรกรกับโรงสีที่เข้าร่วมโครงการ

๑๑. ปัญหาสำคัญของการดำเนินโครงการรับจำนำคือปัญหาจากรับจำนำไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้ การรับจำนำไม่ทั่วถึง ขณะที่การเปิดจุดรับจำนำก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ดังนั้น จึงควรมี การจ่ายเงินชดเชยค่าขนส่งให้กับเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลจากจุดรับจำนำ ที่ต้องการนำข้าวมาเข้าร่วม โครงการ ซึ่งน่าจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการเปิดจุดรับจำนำ

๑๒. ควรสนับสนุนให้สหกรณ์การเกษตรร่วมมือเป็นคู่ค้ากับโรงสี ในการเปิดจุดรับจำนำ ข้าวเปลือกในพื้นที่

๑๓. ควรมีการปรับระเบียบหลักเกณฑ์ของโครงการรับจำนำข้าวให้มีความยืดหยุ่นเพื่อให้ สหกรณ์การเกษตรสามารถเข้าร่วมโครงการได้

๑๔. ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่ ซึ่งองค์การคลังสินค้าเป็นผู้คัดเลือก เกี่ยวกับการตรวจสอบ คุณภาพข้าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้สามารถตรวจสอบคุณภาพข้าวได้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรม ในการตรวจสอบคุณภาพข้าว โดยมีเกษตรกรอำเภอประจำจุดรับจำนำด้วย

ข้อซักถาม ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่

๑. ในพื้นที่อำเภอบ้านฝือ น้ำโสม และนาญน มีจุดรับจำนำน้อยเกินไป ควรจะเพิ่ม จุดรับจำนำ เนื่องจากเกษตรกรไม่สะดวกในการเดินทางไปยังจุดรับจำนำที่อำเภอกุดจัด อำเภอมืองมี ระยะทางกว่า ๑๐๐ กิโลเมตร

๒. ควรให้สหกรณ์การเกษตรในแต่ละอำเภอเข้าร่วมเป็นจุดรับจำนำ

๓. ในพื้นที่อำเภอศรีธาตุ วังสะมอ ชัยวาน อุ้มแก้ว มีปัญหาพื้นที่จุดรับจำนำอยู่ไกล ควรจะ เพิ่มจุดรับจำนำ

๔. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรลงพื้นแปลงนาของเกษตรกรเพื่อแนะนำวิธีการเก็บเกี่ยวและดูแล ผลผลิตเพื่อไม่ให้ถูกหักความขึ้นมากเกินไป รวมถึงประชาสัมพันธ์โครงการรับจำนำข้าวให้เกษตรกรทราบ

๕. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีแนวทางในการดำเนินการป้องกันปัญหาการเอาเปรียบเกษตรกร โดยการหักคุณภาพข้าวมากเกินไปอย่างไร

๖. ในพื้นที่อำเภอศรีธาตุ วังสะมอ ชัยวาน อุ้มแก้วมีลานมันที่เข้าร่วมโครงการรับจำนำ เพียงจุดเดียว (อำเภอวังสามหมอ) ทั้งที่มีเกษตรกรที่นำมันสำปะหลังมาเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก ทำให้ ต้องรอคิวนาน

ตอบข้อซักถามของคณะกรรมการธิการ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในพื้นที่

ปัญหาสำคัญของโครงการรับจำนำมันสำปะหลังปีการผลิต ๒๕๕๔/๒๕๕๕ คือการเริ่มดำเนินการโครงการล่าช้า จากเดิมที่ควรจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๕๔ แต่ดำเนินการจริงคือเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ขณะที่โครงการรับจำนำมันสำปะหลังปีการผลิต ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ได้กำหนดที่จะเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากราคามันสำปะหลังในท้องตลาดใกล้เคียงกับราคารับจำนำ จึงได้มีการเลื่อนมาเป็นวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ ขณะนี้มีลานมันที่เข้าร่วมโครงการจำนวน ๗ ราย สามารถรับจำนำมันสำปะหลังจากเกษตรกรได้ประมาณ ๑๕๐-๓๐๐ ตัน แต่ยังมีเกษตรกรนำมันสำปะหลังมาเข้าร่วมโครงการน้อย เนื่องจากราคารับซื้อมันสำปะหลังในท้องตลาดโดยไม่มัดเชื้อแป้งอยู่ที่ ราคา ๒.๑๐ บาท/กิโลกรัม ขณะที่ราคารับจำนำอยู่ ๒.๖๕ บาท/กิโลกรัม จึงทำให้เกษตรกรต้องการขายมันสำปะหลังให้กับเอกชนมากกว่า เนื่องจากราคาใกล้เคียงกัน และกระบวนการขายไม่ยุ่งยาก ประกอบกับช่วงนี้ดินแข็ง เกษตรกรจึงชะลอการขุดหัวมันสำปะหลัง

ขณะที่ในปัจจุบันยังไม่ได้มีการกำหนดค่ามาตรฐานในการหักสิ่งเจือปนในมันสำปะหลังเป็นเพียงการตกลงกันระหว่างเกษตรกรกับลานมัน ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดค่ามาตรฐานเพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการรับจำนำ

สถานการณ์ราคามันสำปะหลังมีแนวโน้มที่ดี เนื่องจากเป็นวัตถุดิบของอาหารสัตว์ นอกจากนี้ ลานมันในพื้นที่จังหวัดอุดรธานียังให้ความสำคัญกับการรับจำนำมันสำปะหลังของเกษตรกรในพื้นที่ เนื่องจากเกรงว่าถ้าหากไม่มีการรับจำนำแล้วเกษตรกรจะเลิกปลูกมันสำปะหลังและเปลี่ยนไปปลูกอ้อยและยางพาราแทน ซึ่งจะทำให้ลานมันขาดวัตถุดิบ

ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีปัญหาเรื่องการวัดความชื้นและสิ่งเจือปนเกิดขึ้นเมื่อมีการดำเนินการโครงการรับจำนำนาปี ๒๕๕๕ เนื่องจากมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินโครงการรับจำนำนาปี ๒๕๕๔/๒๕๕๕ กับโครงการรับจำนำนาปี ๒๕๕๕ เหมือนกัน แต่คุณภาพข้าวนาปีจะไม่เหมือนข้าวนาปี ซึ่งเมื่อมีการวัดกรัมข้าวจะทำให้เหลือกรัมข้าวน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อโรงสีรับจำนำข้าวจากเกษตรกร ก็จะทำให้เกษตรกรถูกหักปริมาณข้าวจำนวนมาก เช่น จากข้าวจำนวน ๕๐๐ ตัน จะเหลือปริมาณข้าวเพียง ๓๐๐ ตัน ดังนั้น จึงได้มีการกำหนดค่ามาตรฐานของกรัมข้าวที่จะหักจากเกษตรกร ซึ่งถ้าหากโรงสีมีการหักกรัมข้าวเกินกว่าค่ามาตรฐานก็ต้องคืนเงินสดให้กับเกษตรกรแต่ละรายที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๓,๓๐๐,๐๐๐ บาท

ดังนั้น จึงเป็นที่มาของการกำหนดหลักเกณฑ์ในการรับจำนำข้าวนาปี ปีการผลิต ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ที่กำหนดให้ต้องมีการตรวจวัดกรัมข้าว ทั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดคุณภาพของข้าวเปลือกและมันสำปะหลังที่เข้าร่วมโครงการบางอย่างมีมาตรฐาน ขณะที่บางอย่างก็ไม่มีมาตรฐาน เช่น เครื่องมือวัดความชื้นของข้าวเปลือกมีการรับรองมาตรฐาน แต่เครื่องมือวัดคุณภาพข้าวไม่มีการรับรองมาตรฐาน

ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ไร่ มีเกษตรกรประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ ไร่ เฉลี่ยเกษตรกรมีพื้นที่เพาะปลูก คน ๒๐ ไร่ แต่เมื่อแบ่งให้สมาชิกในครอบครัว ๔ คนก็จะเหลือพื้นที่ในการเพาะปลูกเพียงคนละ ๕ ไร่ ได้ผลผลิตประมาณ ๒.๕ ตัน ดังนั้น การกระจายเปิด

จตุรรับจำนำอย่างกว้างขวางจะทำให้ไม่คุ้มค่ากับการดำเนินการ เช่น จตุรรับจำนำที่อำเภอบ้านดุง มีเกษตรกรนำข้าวมาเข้าร่วมโครงการรับจำนำนาปี ปี ๒๕๕๕/๒๕๕๖ ไม่ถึง ๓๐๐ ตัน นอกจากนี้ สหกรณ์การเกษตรบางพื้นที่ยังได้รับค่าเช่าจากการให้บริการเช่าพื้นที่ จึงไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้ รวมถึงโรงสีบางแห่งมีฐานลูกค้าของตนเองจึงต้องผลิตข้าวเพื่อส่งมอบให้กับลูกค้า จึงไม่สนใจเข้าร่วมโครงการ

ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานีไม่เคยมีปัญหาเกษตรกรนำข้าวมาเข้าร่วมโครงการรับจำนำแล้วต้องรอคิวค้างคั้น เนื่องจากในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์มีปริมาณข้าวเปลือกที่เข้าร่วมโครงการไม่มากนัก ประมาณ ๕๐,๐๐๐ ตัน โดยร้อยละ ๘๐ เป็นข้าวเปลือกเหนียว ซึ่งเกษตรกรจะเก็บไว้กินจำนวนหนึ่ง นอกจากนี้พฤติกรรมการเก็บเกี่ยวข้าวของเกษตรกรในพื้นที่อีสานเหนือไม่เหมือนกับเกษตรกรในพื้นที่อีสานล่างหรือภาคกลางที่เทขายข้าวหมดในคราวเดียว หากแต่พื้นที่อีสานเหนือจะทยอยขายจนกว่าจะเห็นข้าวที่เพาะปลูกในฤดูกาลใหม่

สาเหตุที่ทำให้การทำให้การประชาสัมพันธ์ไม่ครบถ้วน เนื่องจากมีเกษตรกรส่วนหนึ่งที่มีผลผลิตข้าวไม่เพียงพอที่จะนำไปเข้าร่วมโครงการรับจำนำ ขณะที่เกษตรกรไม่ได้รับหนังสือรับรองเนื่องจากขาดเอกสารสิทธิ์ เช่น เกษตรกรที่เช่าที่นา

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะจ่ายเงินให้กับเกษตรกรโดยการโอนเข้าบัญชีเงินฝากของเกษตรกรโดยตรง จำนวน ๗,๒๕๗ ราย เป็นเงิน ๔๖๔,๗๙๘,๔๙๕ บาท ขณะที่ เกษตรกรอีกส่วนหนึ่งที่นำข้าวมาเข้าร่วมโครงการหลายครั้ง จึงมีใบประทวนหลายใบ เกษตรกรกลุ่มนี้จะรองานกว่าจะนำข้าวมาเข้าร่วมโครงการครบทั้งหมด จึงรวบรวมใบประทวนมาทำสัญญาจำนำข้าวเปลือกกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ขณะที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจ โดยมีระบบการลงบัญชีด้วยการแยกบัญชีออกเป็นสองส่วนคือบัญชีปกติ ซึ่งจะมีการรายงานสถานะกิจการของธนาคาร และบัญชีนโยบายรัฐ ซึ่งจะไม่เกี่ยวข้องกับสถานะการดำเนินงานของธนาคาร โดยรัฐบาลจะหาเงินจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เพื่อนำมาชดเชยให้กับธนาคาร เพื่อใช้ในการดำเนินโครงการรับจำนำสินค้าเกษตร แต่อาจมีบางช่วงที่ธนาคารมีสภาพคล่องเหลืออยู่เป็นจำนวนมาก รัฐบาลจึงยืมเงินของธนาคารเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมของรัฐบาล และทยอยคืนให้ในภายหลัง

ปัจจุบัน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีสาขาครอบคลุมทุกอำเภอในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และจะเปิดสาขาเพิ่มอีกหนึ่งสาขา คือ สาขาอู่แก้ว เป็นสาขาที่ ๒๐ ของธนาคาร และจะมีการทยอยเปิดสาขาเพิ่มในพื้นที่อำเภอสร้างคอม อำเภอพิบูลย์รักษ์ ตำบลคำวงศ์ ตำบลกลางใหญ่ และอำเภอบ้านผือ

๕.๒ การศึกษาดูงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ ต่างประเทศ

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกแทนราษฎร ได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

๑) การเดินทางไปศึกษาดูงานและหาความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน ถึงวันพุธที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกแทนราษฎร ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันเสาร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ถึงวันพุธที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ในการเดินทางครั้งนี้ คณะกรรมการได้ศึกษาดูงานและเจริญธุรกิจเกี่ยวกับด้านการเกษตรและสหกรณ์ โดยเฉพาะการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรของประเทศให้เป็นที่ยอมรับ และข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สินค้าเกษตรไทยที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐประชาชนจีน ข้อมูลการผลิตสินค้าการเกษตรของสาธารณรัฐประชาชนจีน รวมทั้งการพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของสาธารณรัฐประชาชนจีน ตลอดจนเยี่ยมชมการระดมทุนใหญ่ ณ นครกวางเจา สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

เมื่อวันอังคารที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงานการพัฒนาและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของสาธารณรัฐประชาชนจีน ณ เขื่อนซานเสียดำป่า ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

เขื่อนซานเสียดำป่าหรือ เขื่อนสามหุบเขา หรือ เขื่อนสามผา เป็นเขื่อนแรกของจีน ชื่อในภาษาอังกฤษของโครงการก่อสร้างเขื่อนนี้ คือ “Three Gorges multipurpose water control project” มีประวัติการก่อสร้างยาวนาน ตั้งแต่สมัย ดร.ซุน ยัตเซ็น ในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ และเริ่มศึกษาโครงการฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๓ สถาปนาชน ลงมติให้ก่อสร้างได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ในสมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรีหลี่เผิง

ลักษณะของเขื่อน

ชนิดของเขื่อน: คอนกรีตถ่วงน้ำหนัก (Concrete gravity dam) ความสูงเขื่อน ๑๘๕ เมตร ความกว้างสันเขื่อน ๑๑๕ เมตร ความยาวสันเขื่อน ๒,๓๓๕ เมตร ความยาวสันระบายน้ำล้น ๔๘๓ เมตร อารการระบายน้ำล้น ระบายได้สูงสุด ๑.๑๖ แสน ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ท่อระบายน้ำล้นขนาด ๗x๙ เมตร จำนวน ๒๓ ท่อ พื้นที่รับน้ำ กว่า ๑ ล้าน ตารางกิโลเมตร ประตูเรือสัญจรกว้าง ๓๔ เมตร ประตูเรือสัญจรยาว ๒๘๐ ม. เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๒๖ เครื่อง ความสามารถในการผลิตกระแสไฟฟ้า ๑,๘๒๐ kw/ชั่วโมง สร้างพลังงานไฟฟ้า ๓ ส่วน คือ พลังงานไฟฟ้าด้านซ้าย พลังงานไฟฟ้าด้านขวา และพลังงานไฟฟ้าใต้ดิน

ไฟฟ้าที่ผลิตได้จากโรงไฟฟ้าพลังน้ำของโครงการ TGP จำหน่ายให้ State Grid Corporation และ China South Power Grid Corporation ซึ่งนำไปจ่ายไฟครอบคลุมผู้ใช้ไฟใน ๙ มณฑล และ ๒ เมือง รวมทั้งมหานครเซี่ยงไฮ้ (Shanghai) ด้วย โดยส่งผ่านสายส่ง ๕๐๐ kVDC และ ๕๐๐ kVAC

วัตถุประสงค์ของการสร้างเขื่อน คือ

๑) ควบคุมการเกิดอุทกภัย (Flood Control) โดยการผันน้ำเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้คนได้มากถึง ๑๕ ล้านคนอีกทั้งเป็นแหล่งกักเก็บน้ำสำหรับใช้ในชีวิตประจำวันและภาคอุตสาหกรรมด้วยเช่นกัน

๒) เป็นแหล่งกำเนิดพลังงานไฟฟ้าไฟฟ้าจากน้ำ (Power Generation) ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานไฟฟ้าที่สะอาดกว่าการใช้ถ่านหินทำให้สามารถลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ลงได้ ๑๑๐ ล้านตัน ในไตรโกออกไซด์ ๑๑,๐๐๐ ตัน ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ๒.๒ ล้านตัน ไนโตรเจนออกไซด์ ๔๒๐,๐๐๐ ตัน และประหยัดการใช้ถ่านหินได้ถึง ๕๗ ล้านตัน

๓) เป็นเส้นทางเดินเรือ (Navigation) ระหว่างฉงชิ่งและอู่ฮั่นทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งลงได้ประมาณ ๑ ใน ๓

๔) เป็นแหล่งท่องเที่ยว (Tourism) เพราะมีทิวทัศน์ที่งดงาม

เขื่อนซานเสียดำป่า ได้มีการเริ่มก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เมื่อสร้างเสร็จแล้วจะครองตำแหน่งเขื่อนที่ใหญ่ที่สุด ด้วยความสูงถึง ๑๘๕ เมตรและผลิตไฟฟ้าพลังน้ำได้มากที่สุดในโลก และเป็นเขื่อนที่ใหญ่กว่าเขื่อนอู๋ไดปูที่กั้นแม่น้ำอิ้วจูในประเทศบราซิล ซึ่งครองอันดับหนึ่งอยู่ในขณะนี้ ความมโหฬารของเขื่อนซานเสียดำป่า ทำให้รัฐบาลจีนมีความมั่นใจว่าจะให้สมญานามเขื่อนชั้นเสีย ว่า The Second Great Wall หรือ กำแพงเมืองจีนแห่งที่สองนั่นเอง

โครงการสร้างเขื่อนดังกล่าวเป็นโครงการขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อน ดังนั้น เพื่อให้จะให้การบริหารจัดการเขื่อนมีประสิทธิภาพ จึงมีการพัฒนาแนวคิดการดำเนินงานโดยการเน้นการร่วมกระบวนการพัฒนาโครงการอย่างละเอียดเป็นระบบ การทบทวนตรวจสอบแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของโครงการ การกำหนดนโยบายดำเนินงานที่เน้นการประหยัด การทดลองระบบ/รวบรวมข้อมูล/แสดงผลลัพธ์ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันแม่นยำด้วยระบบเทคโนโลยีที่รวดเร็วเชื่อถือได้ รวมทั้งการมีเครื่องมือการดำเนินงานที่อำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี ตลอดจนการบริหารจัดการความเสี่ยงภายใต้การควบคุมด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพสูงได้มาตรฐาน

ในช่วงปี ๒๐๐๐ - ๒๐๐๒ มีการปรับปรุงบำรุงรักษาทดลองระบบอย่างสม่ำเสมอ โดยในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๐๐๒ ได้พบว่า เขื่อนสามารถสร้างพลังงานไฟฟ้าและควบคุมน้ำท่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลำดับเหตุการณ์ในการสร้างเขื่อน

๑. ๓ เมษายน ๒๕๕๕ ได้ผ่านการอนุมัติรูปแบบโครงการสร้างเขื่อน
๒. ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ส่วนสำคัญหลักของโครงการเริ่มดำเนินการ
๓. ๘ พฤศจิกายน ๑๙๙๗ สร้างเขื่อนปิดแม่น้ำแยงซีได้สำเร็จ
๔. กุมภาพันธ์ ๒๐๐๐ สร้างและจัดเตรียมสำนักงานโครงการสร้างเขื่อน
๕. ๖ พฤศจิกายน ๒๐๐๒ ปิดช่องน้ำสำเร็จ
๖. ๑๐ มิถุนายน ๒๐๐๓ เขื่อนมีระดับน้ำอยู่ที่ ๑๓๕ เมตร
๗. ๑๖ มิถุนายน ๒๐๐๓ เปิดให้มีการเดินเรือ
๘. ๑๐ กรกฎาคม ๒๐๐๓ สร้างกังหันลมอันดับแรก

๙. ๑๖ กรกฎาคม ๒๐๐๕ สร้างกังหันลม ๑๔ ตัว ขนาด ๗๐๐ เมกกะวัตต์ สถานีด้านซ้าย เพื่อเชื่อมต่อกับเครื่องผลิตพลังงานไฟฟ้าสำหรับ ๑ ปี
๑๐. ๒๐ พฤษภาคม ๒๐๐๖ เชื้อนมีระดับน้ำอยู่ที่ ๑๘๕ เมตร
๑๑. ๖ มิถุนายน ๒๐๐๖ เชื้อนป้องกันน้ำท่วมได้
๑๒. ๒๗ ตุลาคม ๒๐๐๖ ระดับน้ำเพิ่มขึ้น ๑๕๖ เมตร
๑๓. ๑๐ กรกฎาคม ๒๐๐๗ ยูนิทหมายเลข ๒๖ สร้างพลังงานไฟฟ้าได้ ๗๕๖ เมกกะวัตต์ ในสถานีพลังงานไฟฟ้าด้านขวาของเชื้อนโดยเชื่อมต่อกับเครื่องเก็บพลังงานไฟฟ้า
๑๔. ๒๗ ธันวาคม ๒๐๐๗ ยูนิทหมายเลข ๑๗ ได้สร้างขึ้นเพื่อผลิตพลังงานไฟฟ้า ๕,๐๐๐ เมกกะวัตต์/ปี แต่สามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้จริง ๑๔,๘๐๐ เมกกะวัตต์
๑๕. ๒๙ ตุลาคม ๒๐๐๘ กังหันลมทั้งหมดของสถานีพลังงานไฟฟ้าด้านขวาได้สร้างขึ้นมาเพื่อทดลองใช้
๑๖. ๒๖ ตุลาคม ๒๐๑๐ ระดับเก็บกักน้ำอยู่ที่ ๑๗๕ เมตร
๑๗. ๑๓ สิงหาคม ๒๐๑๑ เชื้อนผลิตพลังงานไฟฟ้าได้สูงสุด ๕๐๐ ล้านกิโลวัตต์

แม้เชื้อนซานเสียต้าป่าจะสร้างคุณูปการต่างๆดังที่กล่าวมาแต่ก็สร้างผลกระทบทางลบไม่น้อยด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการตกตะกอนของดิน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการกัดกร่อนของดิน มลพิษทางน้ำ การเปลี่ยนแปลงทางนิเวศวิทยาของสัตว์น้ำและพันธุ์พืชต่างๆที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมที่เกิดจากการสร้างเชื้อน การสูญเสียภูมิทัศน์ที่งดงามของพื้นที่บางแห่งที่จมน้ำไปเนื่องจากการก่อสร้างเชื้อนซึ่งไม่มีวันจะเรียกกลับคืนมาได้ นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งซึ่งเป็นผลกระทบจากการสร้างเชื้อนก็คือการต้องอพยพและเคลื่อนย้ายวิถีชีวิตและวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นในพื้นที่อ่างเก็บน้ำทำให้ต้องย้ายเมืองมากถึง ๑๒๙ แห่งส่งผลกระทบถึงผู้คนกว่า ๑ ล้านสองแสนคนโดยผู้คนเหล่านี้ไม่มีสิทธิ์เลือกแต่ต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตตนเองไปตามนโยบายของรัฐบาล แม้บ้านโบราณ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมอาจไม่ได้อำนวยความสะดวกให้กับผู้คนเหมือนวิถีชีวิตในเมืองของจีนที่กำลังกลายเป็นตึกระฟ้าสูงตระหง่านเช่นเดียวกับเมืองต่างๆในโลกแต่ผู้คนก็สามารถพึ่งตนเองและมีความสุขอย่างพอเพียงได้โดยไม่ต้องพึ่งวัตถุหรือเงินตรา ปัญหาเหล่านี้จึงกลายเป็นที่มาของคำถามที่ว่าความชอบธรรมหรือไม่ที่รัฐจะกำหนดวิถีชีวิตผู้คนและหาการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดังกล่าวไม่ได้สร้างความสุขอย่างแท้จริงแต่กลับทำให้ผู้คนต้องดิ้นรนไขว่คว้าเอาตัวรอด เกิดปัญหาว่างงาน ปัญหาสังคมขึ้นมามากมายแล้วรัฐจะรับผิดชอบอย่างไรเพราะชาวบ้านไม่สามารถหวนกลับไปสู่วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมได้อีก คำถามเหล่านี้คงไม่ใช่เพียงแค่รัฐบาลจีนเท่านั้นที่ต้องเตรียมหาคำตอบแต่สถานการณ์คงไม่แตกต่างกันสำหรับประเทศอื่นๆที่เลือกแก้ปัญหาโดยการสร้างเชื้อนเพราะแท้จริงแล้วการเรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติอาจเป็นทางออกที่เหมาะสมกว่าการบิดเบือนธรรมชาติก็เป็นได้เพราะมนุษย์และธรรมชาติต้องพึ่งพาอาศัยกัน

เมื่อวันพุธที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการได้เดินทางไปศึกษา ดูงานและเยี่ยมชมการดำเนินงานของตลาดค้าส่งผักผลไม้เจียงหนาน (กวางโจว) สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนาน ก่อตั้งเมื่อปี ๑๙๙๔ ภายใต้การสนับสนุนของภาครัฐและเอกชน โดยเอกชนเป็นผู้ถือหุ้น ๗๐ % เทศบาลนครกว่างโจวเป็นผู้ถือหุ้น ๓๐ % เป็นตลาดการค้าส่งผักและผลไม้ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศจีน นาย เย่ ซาน เจียง เป็นผู้อำนวยการใหญ่และผู้จัดการทั่วไปของตลาด

ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๖ ประเทศไทยได้ส่งออกผลไม้โดยผ่านตลาดเจียงหนานประมาณ ๘๐ % โดยนำเข้าผลไม้ไทยเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๑๐๐ ตู/วัน และตลาดได้จัดสรรเนื้อที่ ๖,๐๐๐ ตารางเมตร ไว้สำหรับการค้าผลไม้ไทย

ลักษณะการจำหน่ายผลไม้ภายในตลาดเจียงหนาน

- ปริมาณการค้าผลไม้โดยเฉลี่ย ๕,๐๐๐ ตัน/วัน
- ผลไม้ภายในประเทศ ๖๐% (คิดเป็นน้ำหนักประมาณ ๓,๐๐๐ ตัน/วัน)
- ผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศ ๔๐ % (คิดเป็นน้ำหนักประมาณ ๒,๐๐๐ ตัน/วัน)
- ๕๐% ของผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศเป็นผลไม้จากประเทศไทย (คิดเป็นน้ำหนักประมาณ ๑,๐๐๐ ตัน/วัน)
- จีนเป็นประเทศผู้นำเข้าผลไม้รายใหญ่เป็นอันดับ ๙ ของโลก ปี ๒๐๐๘ นำเข้าผลไม้ ๑.๗ ล้านตันเพิ่มขึ้น
- % จากปี ๒๐๐๗ ผลไม้ที่นำเข้า คือ กล้วยหอม (Banana) องุ่น (Grape) กีวี (Kiwi Fruit)

ส้ม (Citrus) แอปเปิล (Apple) ลำไย (Longan)

จีนนำเข้าผลไม้จากประเทศ ไทย อเมริกา เวียดนาม ซิลี และฟิลิปปินส์

สินค้าเกษตรที่สำคัญในการค้าไทย-จีน เรียงตามมูลค่าการส่งออก ได้แก่ ยางพารา มันสำปะหลัง ผลไม้ และข้าว (โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิไทย)

เมืองท่าที่นำเข้าผลไม้ที่สำคัญของจีนเรียงตามลำดับ คือ กวางตุ้ง เซี่ยงไฮ้ เหลียวหนิง ปักกิ่ง ชานตง ซิงเต่า และหนิงปอ

ปริมาณ และมูลค่าการส่งออกยางพารา , มันสำปะหลัง และข้าว เฉพาะจากไทยมาจีน ปี ๒๕๕๐ – ๒๕๕๓

ยางพารา				
ปี	ปริมาณ (ตัน)	เพิ่มขึ้น/ลดลง เปอร์เซ็นต์	มูลค่า (ล้าน บาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (เปอร์เซ็นต์)
๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๖๙๘,๕๖๘		๑๗,๐๗๓	
๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๙๒๙,๗๒๖	+๓๓.๐%	๒๖,๔๘๔	+๕๕.๐%
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๑,๐๙๐,๖๗๑	+๑๗.๓%	๒๒,๐๐๓	-๑๖.๙%
๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๑,๔๓๓,๗๒๒	+๓๑.๔%	๖๘,๑๔๔	+๒๐๙.๐%
มันสำปะหลัง				
ปี	ปริมาณ (ตัน)	เพิ่มขึ้น/ลดลง เปอร์เซ็นต์	มูลค่า (ล้าน บาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (เปอร์เซ็นต์)

๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๓,๔๒๙,๘๙๓		๑๘,๐๗๑	
๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๑,๕๒๖,๕๗๔	-๕๕.๕%	๑๐,๗๗๒	-๔๐.๖%
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๔,๘๐๔,๕๔๖	+๒๑๔.๗%	๒๙,๐๒๙	+๑๖๙.๔%
๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๕,๒๔๑,๑๒๔	+๙.๐%	๓๘,๗๕๐	+๓๓.๔%
ข้าว				
ปี	ปริมาณ (ตัน)	เพิ่มขึ้น/ลดลง เปอร์เซ็นต์	มูลค่า (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (เปอร์เซ็นต์)
๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๔๖๑,๕๖๓		๘,๓๓๙	
๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๒๗๕,๒๗๙	-๔๐.๓%	๖,๑๔๘	-๒๖.๒%
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๓๔๑,๑๖๓	+๒๓.๙%	๗,๖๔๕	+๒๔.๓%
๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๓๐๓,๖๙๗	-๑๐.๙%	๗,๕๘๑	-๐.๘๓%
ผลไม้				
ปี	ปริมาณ (ตัน)	เพิ่มขึ้น/ลดลง เปอร์เซ็นต์	มูลค่า (ล้านบาท)	เพิ่มขึ้น/ลดลง (เปอร์เซ็นต์)
๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๒๙๔,๘๘๘		๔,๙๕๕	
๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๓๖๘,๒๙๐	+๒๔.๐%	๖,๐๑๕	+๒๑.๓%
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๖๐๐,๗๐๕	+๖๓.๑%	๙,๔๒๐	+๕๖.๖%
๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๕๐๙,๘๙๔	-๑๕.๑%	๘,๙๘๐	-๔.๗%
๒๕๕๓ (๒๐๑๑)	๖๓๒,๐๓๖	+๒๓.๙%	๑๒,๓๑๕	+๓๗.๑%

ศักยภาพของมณฑลกวางตุ้ง

มณฑลกวางตุ้งเป็นมณฑลที่มีมูลค่า GDP มากที่สุดของประเทศ GDP ของมณฑลกวางตุ้งปี ๒๕๕๔ มีมูลค่ามากที่สุดในประเทศ โดยมีมูลค่า ๕.๒๗ ล้านล้านหยวน (๘๑๕.๔ พันล้าน US DOLLAR) GDP มากกว่าไทยทั้งประเทศ ถึง ๒.๒๓ ล้านล้านหยวน (๓๔๕.๖ พันล้าน US DOLLAR)

มูลค่าผลผลิตรวมทางอุตสาหกรรม มูลค่าการค้าระหว่างประเทศ มูลค่าการนำเข้า มูลค่า การส่งออก มูลค่าการค้าปลีกสินค้าบริโภค และรายรับจากการท่องเที่ยว มากเป็นอันดับหนึ่งของประเทศมีเขตเศรษฐกิจพิเศษถึง ๓ แห่ง ที่เมืองเซินเจิ้น จูไห่และซัวเถา มีท่าเรือและสนามบินที่มีศักยภาพในการรองรับการค้าและขนส่งระหว่างประเทศ ๗๐% ของผลไม้จากไทยถูกส่งไปที่ตลาดขายส่งผลไม้นำเข้าจากต่างประเทศเจียงหนานนครกว่าโจว

ผลไม้ที่เป็นที่นิยมของชาวจีน ได้แก่ ทูเรียน ลำไย มังคุด กัลย โดยคู่แข่งสำคัญในการส่งออกผลไม้เมืองร้อนของไทย คือ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เวียดนาม และไต้หวัน

ผลไม้ที่มีแนวโน้มดีในตลาดจีน นอกจากทูเรียน มังคุด ลำไย คือ กัลยไข่ เงาะ ชมพู่ มะขามหวาน ขนุน ส้มโอ มะม่วง ทั้งนี้ ผลไม้ไทยในตลาดจีนที่ยังไม่มีคู่แข่ง คือ ทูเรียน

กล้วยไข่ ปัจจุบันเป็นที่นิยมและรู้จักในวงกว้างขึ้นในชื่อว่า “หวงตี้เจียว” ซึ่งหมายถึง “กล้วยจักรพรรดิ”

ลองกอง ตลาดจีนยังไม่ค่อยรู้จัก แต่ก็เริ่มมีผู้นำเข้ามาขายและผู้บริโภคที่ได้ทดลองชิมแล้วส่วนใหญ่ชอบ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของอายุในการเก็บรักษาค่อนข้างสั้นและมีปัญหาเชื้อราที่ผิว ทำให้อายุการวางขายสั้น

มะปราง แก้วมังกร แดงโม แคนตาลูป และพุทรา ยังไม่อยู่ในรายชื่อผลไม้ไทยที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้าจีน แต่เป็นผลไม้ที่มีศักยภาพ หากมีปริมาณมากพอและผู้ประกอบการสามารถทำตลาดได้ก็สามารถเสนอให้ภาครัฐเจรจาขอเพิ่มรายชื่อได้

พฤติกรรมผู้บริโภคชาวจีน มณฑลกว่างตุง ที่มีต่อประเด็นรูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า (คำปลีกประเภทสินค้าแปรรูป) - นิยมบรรจุภัณฑ์ที่สามารถมองเห็นสินค้าข้างในได้ ดังนั้น อาจมีส่วนหนึ่งของบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเจาะรูเพื่อให้เห็นสินค้าภายในนิยมสีสันสวยงาม โดยเฉพาะสีแดง ทอง เนื่องจากมีความหมายที่ดี เป็นสิริมงคล และสามารถซื้อเป็นของฝาก ของขวัญ ในช่วงเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ของจีนได้ รวมทั้งนิยมซื้อสินค้ามีความหมายที่ดี เช่น หลงเหยียน (ลำไย) แปลว่า ดวงตามังกร

รสนิยมการรับประทานผลไม้ของผู้บริโภคชาวจีนมณฑลกว่างตุง ร้อยละ ๘๐ ชอบทานผลไม้สด ร้อยละ ๒๐ ชอบทานผลไม้แห้งและแปรรูป นิยมซื้อผลไม้ทั้งลูก มากกว่าการแกะเนื้อ นิยมรับประทานผลไม้รสหวาน

เปรียบเทียบราคาผลไม้ไทย

ราคาส่งออกผลไม้ไทย ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๕๑

* ทุเรียน ๑๕ - ๒๐ บาท/กิโลกรัม
* ลำไย ๑๕ - ๑๘ บาท/กิโลกรัม
* มังคุด ๑๕ - ๒๐ บาท/กิโลกรัม

ราคาประเมินผลไม้ไทยของศุลกากรจีน

* ทุเรียน ๓๘.๐๘ บาท/กิโลกรัม
* ลำไย ๔๘.๐๘ บาท/กิโลกรัม
* มังคุด ๗๗.๔๖ บาท/กิโลกรัม

ข้อมูล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อมูลการส่งออกผลไม้สดจากไทยไปจีน

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๒๙๔,๘๘๘	๔,๙๕๕
๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๓๖๘,๒๙๐	๖,๐๑๕
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๖๐๐,๗๐๕	๙,๔๒๐
๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๕๐๙,๘๙๔	๘,๙๘๐
๒๕๕๔ (๒๐๑๑)	๖๓๒,๐๓๒	๑๒,๓๑๕

แหล่งข้อมูล : สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

ข้อมูลการนำเข้าผลไม้ไทยสู่ตลาดเจียงหนาน

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๒๘๖,๒๑๐	๑๓,๗๕๘.๓๐
๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๓๓๕,๑๔๐	๑๕,๗๙๙.๑๐
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๔๑๘,๖๙๐	๒๐,๔๗๓.๙๐
๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๕๐๙,๘๙๔	๑๗,๘๐๐.๐๐
๒๕๕๔ (๒๐๑๑)	๕๒๘,๒๖๐	๒๖,๔๐๐.๐๐

แหล่งข้อมูล : ศูนย์ตรวจสอบข้อมูล บริษัทตลาดค้าส่งผักและผลไม้เจียงหนาน จำกัด

ปัญหาที่พบของการค้าผลไม้ไทย

ผู้ส่งออก

- การค้าแบบฝากขาย ผู้ค้าฝ่ายไทยเสียเปรียบ
- การตั้งราคาประเมินของผลไม้สูง โดยศุลกากรจีนในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม ๑๓ %
- การเสียค่าใช้จ่ายในการออกของแบบเหมารวม ไม่มีหลักฐานในการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ช่องทางการนำเข้าถูกจำกัดโดยข้อกำหนด ในการต้องขอใบอนุญาตตรวจกักกันก่อนการนำเข้า (ใช้เวลาในการขอประมาณ ๓ สัปดาห์ก่อนได้รับอนุมัติ) แจ้งด่านที่จะนำเข้า ปริมาณที่จะนำเข้า ๑ ชนิดต่อ ๑ ใบใช้ได้ภายใน ๖ เดือน (ผู้นำเข้าฝ่ายจีนเป็นผู้ขอ)

เปรียบเทียบปริมาณและมูลค่าการนำเข้าผลไม้ไทยสู่จีนและตลาดเจียงหนาน

ปี	ผลไม้สดจากไทยไปจีน		ผลไม้สดจากไทยไปตลาดเจียงหนาน		ราคาเฉลี่ย (บาท/ตัน)	
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ไทย	เจียงหนาน
๒๕๕๐ (๒๐๐๗)	๒๙๔,๘๘๘	๔,๙๕๕	๒๘๖,๒๑๐	๑๓,๗๕๘.๓๐	๑๖,๘๐๒.๙	๔๘,๐๗๐.๖
๒๕๕๑ (๒๐๐๘)	๓๖๘,๒๙๐	๖,๐๑๕	๓๓๕,๑๔๐	๑๕,๗๙๙.๑๐	๑๖,๓๓๒.๒	๔๗,๑๔๑.๗
๒๕๕๒ (๒๐๐๙)	๖๐๐,๗๐๕	๙,๔๒๐	๔๑๘,๖๙๐	๒๐,๔๗๓.๙๐	๑๕,๖๘๑.๕	๔๘,๘๙๙.๙
๒๕๕๓ (๒๐๑๐)	๕๐๙,๘๙๔	๘,๙๘๐	๔๔๕,๐๖๐	๑๗,๘๐๐.๐๐	๑๗,๖๑๑.๕	๓๙,๙๙๔.๖
๒๕๕๔ (๒๐๑๑)	๖๓๒,๐๓๖	๑๒,๓๑๕	๕๒๘,๒๖๐	๒๖,๔๐๐.๐๐	๑๙,๔๘๔.๖	๔๙,๙๗๕.๓

ผู้นำเข้า

- ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า เอกสารต้นฉบับส่งมาไม่ทันภายใน ๓ วัน
- ความสะอาดของตู้คอนเทนเนอร์ มีเศษซากของการขนส่งก่อนหน้านี้
- ความสดของผลไม้ ควรเริ่มตั้งแต่การเก็บเกี่ยว บรรจุหีบห่อ การรักษาอุณหภูมิ ตลาดจนเส้นทางการขนส่ง
- ศัตรูพืช พบศัตรูพืชที่ยังมีชีวิต เช่น มดดำ (มั่งคุด) เพลี้ยแป้ง (ลำไย) เพลี้ยหอย (ทุเรียน) เป็นศัตรูพืชกักกันของจีน

- ปัญหาสารพิษตกค้าง โดยสารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ตกค้างในเนื้อลำไย ค่าที่กำหนดไม่เกิน ๕๐ ppm (ที่ตรวจพบสูงถึง ๑๗๐ ppm) และ DDT ในกล้วยหอม ค่าที่กำหนดไม่เกิน ๐.๐๕ mg/kg (ที่ตรวจพบสูงถึง ๐.๐๖ mg/kg)

ผู้ขาย

- นำผลไม้ชาติอื่นมาจำหน่ายในนามผลไม้ไทย เนื่องจากได้ราคาดีกว่าแต่คุณภาพไม่ดี ทำให้เสียชื่อผลไม้ไทย
- การประชาสัมพันธ์ถิ่นกำเนิดผลไม้ไม่ถูกต้อง
- การบรรจุหรือการดูแลรักษาระหว่างการขายยังไม่ถูกต้องทำให้เน่าเสียได้ง่าย ข้ำแห้งดำ

การปลอมแปลงแหล่งกำเนิดสินค้า

- ผลไม้เวียดนาม แจ่งเป็นผลไม้ไทย เข้าทางด่านฝั่งเสี่ยง มณฑลกว่างสี ไทย (๒๓ ชนิด) เวียดนาม (๘ ชนิด)

- การรับไม่ระบุข้อความบนฉลากบรรจุภัณฑ์ตามข้อกำหนดในพิธีสารผลไม้
- ความไม่สม่ำเสมอของผลไม้ในบรรจุภัณฑ์เดียวกัน

ผู้ซื้อ ส่วนใหญ่ประสบปัญหาคุณภาพสินค้า เช่น มั่งคุด ร้อยละ ๕๐ มีปัญหา เช่น รอยข้ำ เนื้อแก้ว และมียางสีเหลือง ทุเรียน อ่อน ไม่สุก มะม่วงน้ำดอกไม้สีทอง สุกช้ามาก (ผิวเหลืองแห้ง รอ ๑ สัปดาห์ยังไม่สุก) เงาะ เปลือกดำแห้ง มะม่วงน้ำดอกไม้ห้วยเบ้ง ๔ มีจุดดำ ลินจี ลูกเล็ก เมล็ดโต ไม่หวาน เปลือกแห้งดำ มีเชื้อราขึ้นที่ผิภายใน ๒ - ๓ วัน หลังซื้อ

- ศัตรูพืชในมั่งคุด มีมดดำ ลองกอง มีราดำ ราแป้ง มด ฯลฯ ทุเรียน มีเพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง ลำไย พบเพลี้ยแป้ง

- ผู้ซื้อยังไม่รู้จักผลไม้ไทยชนิดอื่น ๆ เช่น ลองกอง ละมุด สละ (มะปราง) แต่รู้จัก ทุเรียน มั่งคุด ลำไย และกล้วยไข่

ปัญหาที่พบของผลไม้ไทยที่ส่งไปจีน

- ลำไย มีเพลี้ยแป้ง มดดำ สารซัลเฟอร์ไดออกไซด์ตกค้าง (๕๐ ppm)
- ก้านลำไย ยาวเกิน ๑๕ ซม.
- ลินจี ศัตรูพืชหลังเก็บเกี่ยว เชื้อรา เมล็ดโต เนื้อบาง เปลือกดำ
- เงาะมี หนอน เปลือกแห้งดำ

- ทูเรียน มีเปลือกแข็ง เปลือกหอย (ศัตรูพืชกักกันของจีน) ทูเรียนมีคุณภาพอ่อน

สรุปปัญหาและแนวทางแก้ไข

๑. ปัญหาศัตรูพืชในผลไม้ สารเคมีตกค้าง อายุการวางจำหน่ายมีระยะเวลานาน แก้ไขโดยใช้เทคโนโลยีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีที่ปลอดภัยสารพิษ หรือสารตกค้างที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค/การออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เหมาะสม/การใช้เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อยืดอายุจนถึงมือผู้บริโภค

๒. ปัญหาการตลาดผลไม้ส่งออกของไทยเป็นชนิดเดียวกับที่จีนมี เช่น มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่ สับปะรด กล้วย รวมทั้งปัญหาการฝากขาย แก้ไขโดยการทำผลไม้ส่งออกฤดู และการหาคู่ค้าที่ไว้วางใจได้

๓. ปัญหาการกระจุกตัวของจุดนำเข้าสินค้า แก้ไขปัญหาโดยการสร้างเส้นทางโลจิสติกส์ใหม่ ๆ เส้นทางขนส่งทางบก

- สาย R๓E ประมาณ ๒,๒๗๒ กิโลเมตร (กทม. – เชียงราย – คุณหมิง –เจียงตู)

- สาย R๔ ประมาณ ๑,๑๕๐ กิโลเมตร (มุกดาหาร – ลาว – เวียดนาม- ด่านผิงเสียง กวางสี)

- เส้นทางขนส่งทางน้ำ – ท่าเรือเสอโข่ว

- เส้นทางขนส่งทางอากาศ การกระจายสินค้าสู่ภาคเหนือและภาคตะวันตกของจีน

การเสียค่าใช้จ่ายแบบเหมารวม แก้ไขการอำนวยความสะดวกของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฝ่ายจีน การทำงานนอกเวลาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง CIQ ศุลกากร

ราคากลางในการประเมิน VAT ๑๓% สูงกว่าราคาจริงที่ขายได้ แก้ไขโดยการเจรจาศุลกากร

เมื่อวันพุธที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ในเวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการได้เดินทางเข้าเยี่ยมชมการะวงสุลใหญ่ประจำนครซิดนีย์ โดยมี ท่านสุพัตรา ศรีมิตรพิทักษ์ กงสุลใหญ่ ณ นครกวางเจา ท่านประสม แฝงทอง รองกงสุลใหญ่ ณ นครกวางเจา ท่านสมพงษ์ นิ่มเชื้อ อัครราชทูตที่ปรึกษาฝ่ายการเกษตร ณ กรุงปักกิ่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลการผลิตสินค้าเกษตร สถานการณ์สินค้าเกษตรไทยที่ส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ประเทศจีน เป็นประเทศที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ มีประชากร ๑.๓ พันล้านคน จากพื้นที่ที่กว้างขวางและมีประชากรเป็นจำนวนมาก จึงมีสถานกงสุลไทย ๙ แห่ง โดยสถานกงสุลใหญ่จะอยู่ที่เมืองเซี่ยงไฮ้ กวางโจว และฮ่องกง เนื่องจากฮ่องกงถือเป็นส่วนหนึ่งของจีน ซึ่งสถานกงสุลใหญ่ ณ นครกวางโจวได้เปิดอย่างเป็นทางการ ในปี ๑๙๘๙ โดยมีหน้าที่เป็นตัวแทนรัฐบาลไทยในการอำนวยความสะดวกด้านการตรวจลงตราแก่มิตรชาวจีน การปกป้องและส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมไทย – จีน การขยายและแสวงหาช่องทางความร่วมมือตลอดจนเป็นศูนย์กลางการติดต่อประสานประโยชน์ความร่วมมือระหว่างไทยกับมณฑลกวางตุ้งและมณฑลไห่หนาน

ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับจีนมาอย่างยาวนาน ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ซึ่งมณฑลกวางตุ้งและบริเวณภาคใต้ของจีนมีความสำคัญต่อไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากนี้ ชาวจีนโพ้นทะเลในไทยส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากมณฑลกวางตุ้ง อีกทั้งเมืองไทยยังให้ความสำคัญแก่ชาวจีน เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชียโดยจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนในเมืองไทย

สำหรับการนำเข้าสินค้าจากเมืองไทยนั้น มีอุปสรรคอยู่บ้าง เนื่องจากประเทศจีนเป็นประเทศที่
ประหยัด และนิยมรับประทานอาหารที่ผลิตได้เองในประเทศ แต่ปัจจุบันประเทศจีนนำเข้าผลไม้จาก
ประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งกว้างใจก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่มีปริมาณการนำเข้าผลไม้เป็นจำนวน
มาก รองจากเชียงใหม่ และหนานหนิง โดยในปีที่ผ่านมาสินค้าเกษตรเป็นสินค้านำเข้าอันดับ ๑ จากปกติจะ
เป็นชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ และชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์

สินค้าเกษตรนำเข้าที่สำคัญ ได้แก่

๑. ยางพารา
๒. มันสำปะหลัง
๓. ผลไม้
๔. ข้าวหอมมะลิ
๕. สินค้าสัตว์น้ำ

ยางพารา ถือว่าเป็นสินค้านำเข้าที่สำคัญของจีน และญี่ปุ่น ตลาดการซื้อขายล่วงหน้ายางพาราซึ่งมี
ผลต่อการกำหนดราคา จึงอยู่ที่ประเทศดังกล่าว จึงต้องยอมรับว่าราคายางพาราที่ควบคุมค่อนข้างมาก
เนื่องจากขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดโลก ซึ่งจีนและญี่ปุ่นนำเข้ายางพาราจากประเทศไทย เพื่อผลิต
ยางรถยนต์ส่งออกไปยังยุโรป ดังนั้น เมื่อยุโรปประสบปัญหาเศรษฐกิจจึงมีผลต่อราคายางพาราใน
ระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีความต้องการลดลง

สำหรับมันสำปะหลัง จีนมีความต้องการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เนื่องจากนำมาใช้เป็นวัตถุดิบ
ในการผลิตแอลกอฮอล์ และเอทานอล

ส่วนผลไม้ จีนนำเข้าจากประเทศไทยมากที่สุด โดยเฉพาะ ทุเรียน มังคุด ลำไย กุ้งแช่แข็ง และ
มะขามหวาน เป็นผลไม้ยอดนิยม ซึ่งจากการที่รัฐมนตรีกระทรวงต่างประเทศได้เข้าพบกับนายจู เสี่ยวตาน
ผู้ว่าการมณฑลกว่างตุง ในระหว่างเดินทางเยือนประเทศจีน นายจู เสี่ยวตาน มีความประสงค์ที่จะนำเข้า
สินค้าเกษตรของไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศยังยืนยันในเรื่องของคุณภาพ
ของสินค้าเกษตร เนื่องจากประเทศไทยให้ความสำคัญในเรื่องคุณภาพมากกว่าปริมาณการส่งออก

สำหรับความสัมพันธ์ในเรื่องการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๕ รัฐมนตรีกระทรวง
ต่างประเทศได้เข้าพบกับนายจู เสี่ยวตาน ผู้ว่าการมณฑลกว่างตุง ในระหว่างเดินทางเยือนประเทศจีน ใน
การนี้ ทั้งสองฝ่ายมีความต้องการที่จะสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยจะผลักดันให้มีการจัดตั้งสำนักงาน
ส่งเสริมการท่องเที่ยวในกว่างโจว ซึ่งขณะนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศมีความพร้อมที่จะจัดตั้ง
พร้อมทั้งเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการ และขณะเดียวกันฮ่องกงได้เข้ามาช่วยเหลือในเรื่องของการจัดตลาด
โดยเชิญผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวจากประเทศไทย มาพบกับผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวหรือบริษัท
ทัวร์ของประเทศจีน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง

สำหรับการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน Board of Investment ให้
ความสำคัญกับสินค้าเกษตรเป็นพิเศษ โดยจะยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้แก่ ผู้ประกอบการชาวจีนที่เข้า
ไปลงทุนที่สร้างโรงงานในประเทศไทย เป็นระยะเวลา ๘ ปี พร้อมทั้งยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรทั้งหมด

ซึ่งจะยกเว้นให้ทั้งหมดโดยไม่จำกัดเขตพื้นที่ อีกทั้ง คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน Board of Investment ยังส่งเสริมสนับสนุนการแปรรูปยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น ยางรถยนต์ และขณะเดียวกันยางพาราของไทยมีคุณภาพดีกว่าประเทศอื่น ๆ จึงเป็นที่นิยมในการเข้าไปลงทุนตั้งโรงงานในเมืองไทยเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน Board of Investment จะพยายามผลักดันการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ประกอบกับส่งเสริมสนับสนุนการสร้างนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งหากได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากประเทศไทย จะส่งผลให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน Board of Investment ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนสอดคล้องกับความต้องการของประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรมการค้า

๑. หากประเทศจีนเข้าร่วมกับการยางแห่งประเทศไทยจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมยางพาราไทยในประเทศไทย จะเกิดประโยชน์ต่อประเทศไทย ทั้งเรื่องแรงงาน และการแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น
๒. คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ควรส่งเสริมการลงทุนในส่วนของการแปรรูปยางพารา เช่น ยางรถยนต์
๓. ควรส่งเสริมปาล์มน้ำมัน และประชาสัมพันธ์ถึงความพร้อมของประเทศไทยในการเพิ่มคุณภาพของยาง เช่น ยางคอมปาวด์ เพื่อเป็นวัตถุดิบในการทำล้อเครื่องบิน

๒) การเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ ๗ ถึงวันอังคารที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕

คณะกรรมการการค้าเกษตรและสหกรณ์ สมาชิกแทนราษฎร ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหารือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ ๗ ถึงวันอังคารที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕ ในการเดินทางครั้งนี้ คณะกรรมการได้ศึกษาดูงานและเจริญธุรกิจเกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์ โดยเฉพาะการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรของประเทศให้เป็นที่ยอมรับ และข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สินค้าเกษตรไทยที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐฝรั่งเศสโดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๕ เวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงานการนำเข้าสินค้าเกษตรของไทยมายังสาธารณรัฐฝรั่งเศส ณ Tang Frères ซึ่งสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

กลุ่ม Tang Frères เป็นกลุ่มห้างค้าปลีก และผู้นำเข้า - จัดจำหน่ายสินค้าจากเอเชียรายใหญ่ของยุโรปก่อตั้งขึ้นโดยพี่น้องตระกูลรัตนวัน (Rattanavan) ชาวลาวเชื้อสายจีนจากเมืองท่าแขก ประเทศลาว ที่เข้ามาตั้งรกรากในสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยเริ่มจากการเปิดร้านค้าปลีกสินค้าอาหารเอเชียสาขาแรกในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ธุรกิจค้าปลีกดังกล่าวประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก และมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในปี ๒๕๓๑ Tang Frères มีผลประกอบการเป็นจำนวน ๒๗๐ ล้านฟรังก์ฝรั่งเศส (ประมาณ ๔๑ ล้านยูโร) ต่อมาในปี ๒๕๓๓ ผลประกอบการมีจำนวนเพิ่มขึ้นถึงกว่า ๖๐๐ ล้านฟรังก์ฝรั่งเศส (ประมาณ ๙๑.๕ ล้านยูโร) Tang Frères จึงได้กลายมาเป็นผู้นำเข้าและผู้ค้าสินค้าจากเอเชียรายใหญ่ที่สุดรายหนึ่งของยุโรป และได้ขยายการดำเนินธุรกิจออกไปในหลายสาขาด้วยกัน

ผลประกอบการของกลุ่ม Tang Frères ในปี ๒๕๕๓ มีมูลค่า ๑๕๐,๘๕๙,๐๐๐ ยูโร ร้านค้าปลีกสาขาใหญ่ตั้งอยู่บนถนน Avenue d Ivry ในเขต ๑๓ ของกรุงปารีส ซึ่งเป็นย่าน ที่มีชาวเอเชียอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น นอกจากสาขาใหญ่ดังกล่าวแล้ว ยังมีสาขาย่อยอีกหลายแห่ง เช่น สาขาถนน Avenue de Choisy สาขาเมือง Vitry sur Seine (๑๐ กิโลเมตรจากกรุงปารีส) สาขาเมือง Noisiel (๓๐ กิโลเมตรจากกรุงปารีส) สาขาเมือง Pantin (๑๐ กิโลเมตรจากกรุงปารีส) และสาขาเมือง Lognes (๒๕ กิโลเมตรจากกรุงปารีส) เป็นต้น

นอกจากกิจการในฝรั่งเศสแล้ว กลุ่ม Tang Frères ยังได้ก่อตั้งศูนย์การค้าและการประชุม Lao International Trade Exhibition & Convention Center หรือ Lao-ITECC ในนครเวียงจันทน์ และศูนย์การค้า Savan – ITECC ในเมืองสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อีกด้วย

นอกจากธุรกิจนำเข้า/จัดจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแล้ว กลุ่ม Tang Frères ยังได้เข้ามีบทบาทในประเภทสินค้าอื่น ๆ อาทิ

- Tang Media บริษัทจัดจำหน่ายกระจายสินค้าประเภท Cultural content ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ การ์ตูน ละคร และในปัจจุบันมีการให้บริการแพ็คเกจช่องโทรทัศน์ภาษาจีนทาง ADSL ผ่านทาง ISP

- TANGSHAN EA HOAMEN BEER GROUP กลุ่ม Tang Frères และกลุ่มดานอน (Danone) ร่วมทุนกับบริษัทผู้ผลิตอาหารรายใหญ่ของจีนก่อตั้งบริษัท TANGSHAN EA HOAMEN BEER GROUP เพื่อผลิตเบียร์

ผู้บริหาร Tang Frères ได้แก่

ประธานกรรมการบริหาร

Mr.Thao RATTANAVAN

ประธานฝ่ายบริหาร

Mr.Bounmy RATTANAVAN

ประธานฝ่ายบริหาร

Mr. Sumphone BATTAVAN

Tang Frères มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ ๑๖๓ Boulevard Stalingrad – ๙๔๔๐ Vitry sur Seine สาธารณรัฐฝรั่งเศส โทรศัพท์ + ๓๓ ๑๔๙ ๖๐ ๕๖ ๗๘ โทรสาร + ๓๓ ๑ ๔๙ ๖๐ ๗๒ ๗๔

นายปลายศักดิ์ สวัสดิ์สิงห์ อัครราชทูต (ฝ่ายพาณิชย์) สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการโดยการโดยสรุปได้ดังนี้

Tang Frères เป็นบริษัทที่นำเข้าสินค้าจากไทยประมาณร้อยละ ๕๐ ส่วนที่เหลือจะนำเข้าจากประเทศเวียดนาม กัมพูชา และจีน โดยนำเข้าเพื่อจำหน่ายให้แก่คนเอเชียที่อาศัยอยู่ในประเทศฝรั่งเศส รวมถึงชาวฝรั่งเศส Tang Frères มีสาขาของห้างอยู่ตามเมืองต่าง ๆ กรุงปารีสมีอยู่ทั้งสิ้น ๔ สาขา และมีความสัมพันธ์กับเมืองใหญ่ต่าง ๆ ของฝรั่งเศสเพื่อกระจายสินค้าให้ทั่วถึง ทั้งยังมีการประกอบกิจการนำเข้าสินค้าเข้ามาส่งต่อไปยังประเทศรัสเซียมีการนำเข้าพืชผักผลไม้แทบทุกชนิดจากไทย เช่น ใบกะเพรา ใบโหระพา มะม่วง ผลไม้ต่าง ๆ ฯลฯ รวมทั้ง สินค้าประเภท ซอสปรุงรสต่าง ๆ เช่น ซีอิ๊ว น้ำปลา และข้าวซึ่งมีการนำเข้าประมาณปีละ ๗ พันตัน

Tang Frères มีบริษัทตัวแทนในเมืองไทย ชื่อว่าบริษัทไทยเวิลด์ (Thai World Export co., ltd.) เป็นบริษัทรับซื้อสินค้าในไทยเพื่อนำสินค้าส่งไปจำหน่ายยังกลุ่มประเทศแถบยุโรป ในเรื่องของพืช ผัก ใบ

กะเพรา ใบแมงลัก ทางกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีมาตรการป้องกันโดยห้ามส่งออกไปยังสหภาพยุโรปเนื่องจากเป็นกังวลเรื่องสารตกค้างเพราะหากทางสหภาพยุโรปตรวจพบสารตกค้างจำนวน ๕ ครั้ง สหภาพยุโรปจะดำเนินการห้ามนำเข้าสินค้าด้านการเกษตรของประเทศไทยทั้งหมด

ปัจจุบันมี ๑๖ บริษัท ที่ได้รับการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร และยอมรับจากสหภาพยุโรป ให้สามารถส่งสินค้าเกษตรไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรปได้ แต่ในทางปฏิบัติยังมีการส่งออกไม่ครบทั้ง ๑๖ บริษัท เนื่องจากยังมีความวิตกกังวลในเรื่องสารตกค้างเกรงว่าหากส่งสินค้าเข้ามาสหภาพยุโรปแล้วถูกตรวจพบสารตกค้างจะส่งผลเสียถึงสินค้าทั้งหมดของประเทศไทย ทำให้ไทยสูญเสียด้านการตลาดเพราะสหภาพยุโรปจะหันไปนำเข้าพืชผักจากประเทศมาเลเซีย และกัมพูชาแทน ซึ่งทางกระทรวงพาณิชย์เองก็ไม่ต้องการให้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากหากผู้บริโภคชาวยุโรปชินกับรสของพืชผักผลไม้จากประเทศอื่นนอกจากประเทศไทย ทำให้ผู้บริโภคลิ้มรสชาติของพืชผัก ผลไม้จากประเทศไทย ส่งผลถึงการสูญเสียตลาดการค้าไปได้ในที่สุด

ประเทศไทยส่งออกสินค้าเกษตรที่ค่อนข้างหลากหลายไปยังประเทศฝรั่งเศส ในขณะที่ประเทศฝรั่งเศสส่งสินค้าเพียงไม่กี่ชนิดมายังประเทศไทย โดยเฉพาะไวน์คิดเป็น ๒ ใน ๓ ของมูลค่ารวมทั้งหมด ผักสด ผลไม้ และเครื่องเทศนำเข้าจากประเทศไทยจะจำหน่ายในร้านขายสินค้าเอเชียเป็นหลัก (โดยมี Tang Frères และ Paris Store เป็นผู้จำหน่ายหลัก) ผู้นำเข้าอื่น ๆ จะนำเข้าสินค้าประเภทผักและผลไม้เพื่อการค้าส่ง (Rungis ตลาดขายส่งใกล้ปารีส) ร้านอาหารไทย ร้านอาหารเอเชีย และร้านค้าปลีกของประเทศฝรั่งเศสเอง เช่น ไฮเปอร์มาร์เก็ต และซูเปอร์มาร์เก็ต หรือใช้เป็นเครื่องปรุงในอุตสาหกรรมอาหารฝรั่งเศส ข้าวกล้องนำเข้าโดย ๒ โรงสีในประเทศฝรั่งเศส (Soufflet Alimentaire and Nouvelle Rizerie du Nord) ข้าวขาวนำเข้าโดยร้านค้าปลีก (ร้านขายสินค้าเอเชีย และร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ เช่น Carrefour, Auchan Casino) และ ร้านค้าส่งที่จัดส่งร้านค้าปลีกในพื้นที่ หรือส่งออกต่อไปยังทวีปแอฟริกา

ปัจจัยเชิงลบต่อสินค้าเกษตรนำเข้าจากไทยในตลาดฝรั่งเศส

๑. ปัญหาด้านมาตรการสุขอนามัย ผักหลายรายการจากประเทศไทยไม่ผ่านการตรวจจากประเทศฝรั่งเศสและสหภาพยุโรป เนื่องจากมีประวัติปะปนอยู่ การห้ามนำเข้าสินค้าเหล่านี้ส่งผลให้ยอดการส่งออกของไทยลดลงในรอบเดือนที่ผ่านมา

๒. การแข่งขันที่เพิ่มขึ้น (ทั้งด้านราคาและคุณภาพ) ของสินค้าที่มาจากประเทศอื่น ๆ ในแถบเอเชีย (เช่น ประเทศเวียดนาม และ ประเทศกัมพูชา)

๓. ราคาข้าวที่ส่งออกเพิ่มขึ้นเป็นอีกปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้การนำเข้าข้าวจากประเทศไทยลดลง เพราะว่าขณะนี้ข้าวจากประเทศกัมพูชามีคุณภาพทัดเทียมกับไทยจนเป็นอีกตัวเลือกหนึ่ง (การนำเข้าข้าวจากประเทศกัมพูชาเพิ่มขึ้น ๓๓% ในปี ๒๕๕๔ และเพิ่มขึ้น ๒๐% ในช่วงต้นปี ๒๕๕๕) ไม่ใช่แค่ข้าวจากประเทศกัมพูชาที่มีราคาถูกกว่า แต่ประเทศกัมพูชายังไม่ต้องเสียภาษีในการนำสินค้าเข้าสู่ตลาดฝรั่งเศสและยุโรป สถานการณ์อาจจะแย่ลงหากยังไม่มีเปลี่ยนแปลงราคาข้าวไทย เนื่องจากร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ในฝรั่งเศสอาจจะเปลี่ยนมาตรการการจัดหาข้าวหอมจากเดิมนำเข้าเฉพาะจากประเทศไทยเป็นนำเข้าทั้งจากประเทศไทยและประเทศกัมพูชา

ปัญหาการนำเข้าสินค้าไทยในฝรั่งเศสที่ยังคงเกิดขึ้นต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เช่น :

๑. ค่าขนส่งและความพร้อมของการขนส่งทางอากาศ
๒. ผลิตภัณฑ์เขตร้อนมีการแข่งขันสูง จากอาณานิคมเก่าของประเทศฝรั่งเศสในแถบแอฟริกาและอดีตอาณานิคมของประเทศสเปนในอเมริกาใต้ (ผลไม้และผักสดส่วนใหญ่ล้นนำเข้ามาจากประเทศสเปน)
๓. มาตรการสุขอนามัยและกระบวนการตรวจสอบที่เข้มงวด ทำให้บางครั้งเกิดผลกระทบต่อสินค้าประเภทที่นำเข้าง่าย
๔. ร้านค้าปลีกขาดพนักงานที่มีความรู้เกี่ยวกับผักและผลไม้ไทย
๕. ขาดความรู้เกี่ยวกับผู้บริโภคชาวฝรั่งเศส
๖. ผู้บริโภคชาวฝรั่งเศสหันไปบริโภคสินค้าประเภทพร้อมรับประทาน

ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน

สินค้าเกษตรจากประเทศไทยส่วนใหญ่จำหน่ายในร้านค้าเอเชีย และผู้บริโภคส่วนใหญ่จะบริโภคสินค้าเหล่านี้ไม่ว่าเศรษฐกิจจะเป็นเช่นไร เนื่องจากความต้องการบริโภคอาหารที่คุ้นเคย แม้ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำความต้องการสินค้าเหล่านี้ก็ไม่ได้ลดลง อย่างไรก็ตาม ราคายังคงเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง คุณภาพข้าวจากประเทศเวียดนาม และกัมพูชาที่ได้พัฒนามีคุณภาพทัดเทียมกับข้าวไทยอาจเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจเช่นนี้

นายชลวิทย์ จุลบุตร ที่ปรึกษา (ฝ่ายการเกษตร) สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำสหภาพยุโรป ราชอาณาจักรเบลเยียม ได้นำเสนอข้อมูลปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขในการส่งออกสินค้าเกษตรของไทย ไปยังสหภาพยุโรปสรุปได้ดังนี้

ปัญหาหลัก ๓ ด้าน :

ปัญหาสุขภาพพืช (Plant Health) สหภาพยุโรป ROPHYT

- ในปี ๒๕๕๒ ปัญหาหลักไทยคิดเป็น ๑ ใน ๓ ของปัญหาหลักที่สหภาพยุโรปนำเข้าจากทั่วโลกโดยไทยตรวจพบโรคพืชโรคแมลง ๗๑๕ ครั้ง ในจำนวน ๒,๕๐๐ ครั้ง
 - ในปี ๒๕๕๔ ไทยตรวจพบโรคพืชโรคแมลง ๑๘๙ ครั้ง
 - ในปี ๒๕๕๕ (ม.ค. – พ.ค. ๕๕) ไทยตรวจพบโรคพืชโรคแมลง ๓๘ ครั้ง
- ศัตรูพืชหลักที่ตรวจพบ คือ
- กะเพรา โหระพา ปัญหา คือ แมลงวันหนอนชอนใบ
 - มะเขือเปราะ ปัญหา คือ แมลงหวี่ขาว
 - มะระ ปัญหา คือ เพลี้ย
 - พริกหยวก ปัญหา คือ แมลงวันทอง

ปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้าง (Chemical Residue) RASFF

- ในปี ๒๕๕๔ ไทยถูก ตรวจพบสารฆ่าแมลงในผักไทย เป็นจำนวน ๑๔ ครั้ง
- ในปี ๒๕๕๕ ไทยถูก ตรวจพบสารฆ่าแมลง เป็นจำนวน ๑๔ ครั้ง

สารฆ่าแมลงหลักที่ตรวจพบ คือ methomyl, omethoate, dimethoate, profenofos, carbendazim, dinotefuran, carbofuran, chlorfluazuron, EPN, triazophos, acetamiprid, imidacloprid, metalaxyl

ปัญหาเชื้อจุลินทรีย์ (Microbiological contamination) RASFF

- ในปี ๒๕๕๔ ไทยถูกตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ เป็นจำนวน ๕ ครั้ง
- ในปี ๒๕๕๕ ไทยถูกตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ เป็นจำนวน ๓ ครั้ง

เชื้อจุลินทรีย์หลักที่ตรวจพบ คือ Salmonella, E. coli และ Campylobacter

การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๓ ด้าน :

ปัญหาสุขภาพพืช (Plant Health)

- เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ กรมวิชาการเกษตร ได้จัดตั้งระบบ Establishment List (EL) ซึ่งสหภาพยุโรปเห็นชอบว่าจะส่งผลดีต่อการจัดการ ปัญหาผลผลิตด้านพืชของไทยเพื่อการส่งออกไปยัง สหภาพยุโรป ระบบดังกล่าวกำหนดให้ผู้ส่งออกที่จะสามารถส่งออกผักไทย ๕ กลุ่ม ๑๖ ชนิด (ตั้งแต่เดือน มกราคม ๒๕๕๕ เพิ่มเป็น ๒๑ ชนิด) ไปยังสหภาพยุโรปได้ต้องขึ้นบัญชีอยู่ใน EL แล้ว เท่านั้น

ปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้าง (Chemical Residue) RASFF

- สหภาพยุโรปออกกฎระเบียบ EC Regulation ๖๖๙/๒๐๐๙ เพื่อควบคุมพืชที่มีปัญหา ที่นำเข้า จากประเทศที่สาม โดยเป็นการสุ่มตรวจเข้ม ณ ด่านนำเข้าในสหภาพยุโรป มีผลปรับใช้แล้วมาตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ ในส่วนของไทย โดนสุ่มตรวจเข้มหาสารฆ่าแมลงตกค้างที่ระดับ ๑๐% - ๕๐% ใน สินค้าประเภท พริก ผักชี กะเพรา โหระพา ผักกลุ่มมะเขือ กลุ่มกะหล่ำ และถั่วฝักยาว ฯลฯ

ปัญหาเชื้อจุลินทรีย์ (Microbiological contamination) RASFF

- สหภาพยุโรป ออกกฎระเบียบ EC Regulation ๖๖๙/๒๐๐๙ เพื่อควบคุมพืชที่มีปัญหา ที่นำเข้า จากประเทศที่สาม โดยเป็นการสุ่มตรวจเข้ม ณ ด่านนำเข้าใน สหภาพยุโรป มีผลปรับใช้แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ ในส่วนของไทยโดนสุ่มตรวจเข้มหาเชื้อจุลินทรีย์ตกค้างที่ระดับ ๑๐% ในผักชี กะเพรา โหระพา และสะระแหน่ ฯลฯ

ผลการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๓ ด้าน :

ปัญหาสุขภาพพืช (Plant Health)

- ในปี ๒๕๕๔ ไทยไม่ถูกตรวจพบศัตรูพืชในผัก ๕ กลุ่ม ๑๖ ชนิด ที่ส่งจากโรงคัดบรรจุ EL
- ในปี ๒๕๕๕ ไทยถูกตรวจพบศัตรูพืชในผัก ๕ กลุ่ม ๒๑ ชนิด ที่ส่งจากโรงคัดบรรจุ EL ๒ ครั้ง (พบแมลงวันหนอนขอนใบในโหระพา ทั้ง ๒ ครั้ง)
- สหภาพยุโรปยอมรับในระบบ Establishment List ของกรมวิชาการเกษตรค่อนข้างดี
- สหภาพยุโรป ทาบทามขอให้ไทยจัดงานระบบ Establishment List ให้กับเวียดนาม เพื่อเป็น แบบอย่างที่ดีควรให้เวียดนามถือปฏิบัติตาม

- ผลความคืบหน้าล่าสุด เมื่อวันที่ ๑๗ ก.ค. ๕๕ จากที่รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตรได้เข้าพบ DG-SANCO โดย สหภาพยุโรป พอใจผลการดำเนินงานของไทย (กวก.) พร้อมส่ง FVO เพื่อตรวจประเมินก่อนผ่อนปรนมาตรการ

ปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้าง (Chemical Residue) RASFF

- จากผลการสุ่มตรวจหาสารฆ่าแมลงในผักไทยล่าสุด พบว่าอยู่ในผักชี กระเพรา โหระพา และ สะระแหน่ ๒.๗% ในผักกลุ่มกะหล่ำ กลุ่มมะเขือ และถั่วฝักยาว ๘.๕% ในพริก ๒๕%

- ผลความคืบหน้าล่าสุด เมื่อวันที่ ๑๗ ก.ค. ๕๕ จากที่รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตรได้เข้าพบ DG-SANCO โดยสหภาพยุโรปเห็นด้วยกับการขยายผลของระบบ EL เป็นการครอบคลุมปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้าง เมื่อ ๑ ก.พ. ๕๕ และผลในช่วง ๖ เดือนแรกเป็นที่น่าพอใจ หากภายในสิ้นปีผลยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ สหภาพยุโรปจะพิจารณาผ่อนปรนมาตรการให้กับไทยต่อไป

ปัญหาเชื้อจุลินทรีย์ (Microbiological contamination) RASFF

- จากผลการสุ่มตรวจหาเชื้อจุลินทรีย์ในผักไทยล่าสุด พบว่าอยู่ที่ระดับ ๙.๓% ในผักชี กระเพรา โหระพา และสะระแหน่ ฯลฯ

- ผลความคืบหน้าล่าสุด เมื่อวันที่ ๑๗ ก.ค. ๕๕ จากที่รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตรได้ เข้าพบ DG-SANCO โดยสหภาพยุโรปเห็นด้วยกับการขยายผลของระบบ EL เป็นการครอบคลุมปัญหาเชื้อจุลินทรีย์ปนเปื้อนเมื่อ ๑ ก.พ. ๕๕ และผลในช่วง ๖ เดือนแรกเป็นที่น่าพอใจ หากภายในสิ้นปี ผลยังอยู่ในระดับที่น่าพอใจ สหภาพยุโรปจะพิจารณาผ่อนปรนมาตรการ

ข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหามัก ๓ ด้าน :

ปัญหาสุขภาพพืช (Plant Health)

- สหภาพยุโรปยังคงกำหนดห้ามตรวจพบศัตรูพืชเกิน ๕ ครั้งต่อปี ทำให้ผู้ประกอบการไทยแม้ว่าจะอยู่ใน EL แล้ว ก็ยังเกรงที่จะส่งออกไปยังสหภาพยุโรป ทำให้ปริมาณการส่งออกลดลงประมาณ ๑๐ เท่า
- สหภาพยุโรปอยากให้ไทยพิจารณาเพิ่มชนิดผัก ผลไม้ กล้วยไม้ ที่ปัจจุบันมีการตรวจพบปัญหาศัตรูพืชอยู่นั้น รวมในบัญชี EL ด้วย

ปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้าง (Chemical Residue) RASFF

- สหภาพยุโรปยังคงมาตรการสุ่มตรวจเข้มเพื่อหาสารฆ่าแมลงในผักไทยต่อไป เนื่องจากยังคงตรวจพบปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้างในผักไทยอย่างต่อเนื่อง

- สหภาพยุโรปอยากให้ไทยนำผักกลุ่มที่โดนตรวจเข้มเข้าสู่ระบบควบคุม EL ด้วย ซึ่งในขั้นต้น เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ กรมวิชาการเกษตรได้รวมผักกลุ่มที่มีปัญหาของ Regulation ๖๖๙/๒๐๐๙ ได้แก่ ถั่วฝักยาว ผักตระกูลกะหล่ำ สะระแหน่ ผักชี และขึ้นฉ่าย เข้าสู่ระบบ EL เนื่องจากระบบ EL เป็นการควบคุมปัญหาทั้ง ๓ มิติ กล่าวคือ ปัญหาศัตรูพืช ปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้าง และปัญหาการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์

ปัญหาเชื้อจุลินทรีย์ (Microbiological contamination) RASFF

- สหภาพยุโรปยังคงมาตรการคุ้มครองเข้มเพื่อหาเชื้อจุลินทรีย์ในผักไทยต่อไป เนื่องจากยังคงตรวจพบปัญหาเชื้อจุลินทรีย์ตกค้างในผักไทยอย่างต่อเนื่อง

- สหภาพยุโรปอยากให้ไทยนำผักกลุ่มที่โดนตรวจเข้มเข้าสู่ระบบควบคุม EL ด้วย ซึ่งในขั้นต้น เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ กรมวิชาการเกษตรได้รวมผักกลุ่มที่มีปัญหาของ Regulation ๖๖๙/๒๕๕๒ ได้แก่ ถั่วฝักยาว ผักตระกูลกะหล่ำ สะระแหน่ ผักชี และขึ้นฉ่าย เข้าสู่ระบบ EL เนื่องจากระบบ EL เป็นการควบคุมปัญหาทั้ง ๓ มิติ กล่าวคือ ปัญหาศัตรูพืช ปัญหาสารฆ่าแมลงตกค้าง และปัญหาการปนเปื้อนเชื้อจุลินทรีย์

สถานภาพการขอขึ้นบัญชีรายชื่อประเทศที่สามที่ส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปยังสหภาพยุโรปของไทย :

วันที่	ลำดับการณ
๓๐ เมษายน ๒๕๕๐	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ยื่นคำร้องขอขึ้นบัญชีรายชื่อประเทศที่สาม ที่ส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ไปยังสหภาพยุโรป ของไทยต่อ DG-AGRI
๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๐	มกอช. จัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมให้แก่ DG-AGRI ดังนี้
-	จัดส่งสรุปและประเมินสถานการณ์เกษตรอินทรีย์ในประเทศไทย
-	จัดส่งคำแปลมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทยเป็นภาษาอังกฤษ
ปัจจุบัน	เรื่องยังคงอยู่ภายใต้การพิจารณาของ DG-AGRI สาเหตุที่มีความล่าช้าเนื่องจากมีประเทศที่สามที่ขอขึ้น list สิบกว่าประเทศพร้อม ๆ กับไทย รวมถึงเจ้าหน้าที่สหภาพยุโรปต้องมีการเดินทางไปตรวจพื้นที่เพาะปลูก และระบบการตรวจสอบรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ประเทศไทยด้วย ขณะเดียวกัน DG-AGRI ต้องพยายามเร่งพิจารณาประกาศบัญชีรายชื่อหน่วยงาน Control Authority (CA) และ Control Body (CB) ควบคู่กันไปด้วย
การผลักดันล่าสุดของฝ่ายไทย	สำนักเอกอัครราชทูตไทย (ออท.) ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนไทย ได้ฝากเรื่องดังกล่าวให้นาย Hugo Sobral, Deputy Head of Cabinet, Diplomatic Advisor ของนาย Barroso ประธานคณะกรรมการธิการยุโรป เพื่อให้ DG-AGRI ช่วยเร่งการพิจารณาการขอขึ้นบัญชีรายชื่อประเทศที่สามของไทยเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา
อนาคต	สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำสหภาพยุโรป ได้เสนอให้ มกอช. หยิบยกเรื่องนี้ขึ้นหารือในที่ประชุมไทย – สหภาพยุโรป ครั้งที่ ๑๑ ที่จะมีการขึ้น ณ ประเทศไทย ในช่วงเดือนกันยายน ๒๕๕๕ นี้

โดยคณะผู้แทนไทยประจำสหภาพยุโรปได้แจ้งไปทางกระทรวงการ
ต่างประเทศให้บรรจุเรื่องดังกล่าวในวาระการประชุมด้วยเช่นกัน

ทางเลือกใหม่กับการขึ้นบัญชี Control Authority และ Control Body ของสหภาพยุโรป :

เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ สหภาพยุโรป ประกาศ update รายชื่อ Control Authority (CA) ซึ่งเป็นหน่วยงานรับรองของรัฐ และ Control Body (CB) ซึ่งเป็นหน่วยงานรับรองของเอกชนที่ได้รับการอนุญาตจากสหภาพยุโรปให้สามารถเป็นผู้รับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่ส่งไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรปได้ ซึ่งมีหน่วยงานรับรอง CA และ CB สินค้าเกษตรอินทรีย์จากทั่วโลก รวมแล้ว ๕๓ ราย ที่ได้รับการอนุญาตให้ขึ้นบัญชีของสหภาพยุโรป ในส่วนของไทยยังคงเป็นสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ หรือ มกท. (Organic Agriculture Certification Thailand) ซึ่งได้รับการอนุญาตให้ขึ้นบัญชีตั้งแต่วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นมา หน่วยงานดังกล่าว สามารถให้การรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ได้ ๒ ประเภท คือ (๑) สินค้าพืชที่ยังไม่ได้แปรรูป (Unprocessed Plant Products) และ (๒) สินค้าเกษตรแปรรูปเพื่อใช้บริโภคเป็นอาหาร (Processed Agricultural Products for use as food) มกท. จะสามารถให้การรับรองการส่งออกสินค้าเกษตรอินทรีย์ดังกล่าวไปได้ จนกว่าการอนุญาตจะสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ทั้งนี้ การต่ออายุและการตรวจสอบ เพื่อขออยู่ในบัญชีต่อไป สามารถกระทำได้ทุก ๆ ๕ ปี นอกจาก มกท. จะให้บริการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยที่ส่งออกแล้ว ยังให้บริการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของประเทศอินโดนีเซีย และลาวด้วย

กฎระเบียบ IUU (Illegal, Unreported and Unregulated Finishing) :

สหภาพยุโรป ออกกฎระเบียบ IUU ซึ่งได้แก่ Council Regulation (EC) No ๑๐๐๕/๒๐๐๘ of ๒๙ September ๒๐๐๘ establishing a Community system to prevent, deter and eliminate illegal, unreported and unregulated fishing ซึ่งกำหนดว่า ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓ เป็นต้นไป สินค้าประมงที่จะ ส่งไปจำหน่ายยังสหภาพยุโรปจะต้องมีใบรับรองการจับสัตว์น้ำประกอบ (Catch certificate) นอกเหนือไปจากใบรับรองสุขอนามัยสัตว์ (Health Certificate) ส่งผลให้ผู้ประกอบการของไทยต้องเลือกใช้แต่วัตถุดิบที่ถูกกฎหมายจากแหล่งจับสัตว์น้ำที่มีใบรับรอง ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นกว่าเดิม

อย่างไรก็ตาม ในเรื่องนี้ ทางกรมประมงได้ปฏิบัติตามข้อกำหนด IUU น้อย่างเคร่งครัด โดยประสานงานใกล้ชิดกับ DG-MARE ซึ่งเป็นหน่วยงานควบคุมกฎระเบียบดังกล่าว

ทั้งนี้ ทุกปีสหภาพยุโรปจะมีการประกาศรายชื่อเรือประมง IUU หากจากการประกาศทั้ง ๒ ครั้งที่ผ่านมา ยังไม่พบว่ามีเรือไทยอยู่บนรายชื่อดังกล่าว และคาดว่าในอนาคตอาจมีการประกาศประเทศ IUU ด้วย

ปัญหาล่าสุดที่ไทยมีกับสหภาพยุโรป :

๑. ปัญหาการตรวจพบสาร Arsenic ในอาหารสัตว์เลี้ยงของไทยเกินกว่าค่า MRL ที่กำหนด (สหภาพยุโรป กำหนดไว้ที่ระดับ ๒ mg/kg) ซึ่งในเรื่องนี้ สำนักงานฯ ได้เสนอให้กรมประมงร่วมกับ มกอช. ร่วมกันจัดเตรียมข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพื่อกำหนดค่าที่ในการเจรจากับสหภาพยุโรปในเรื่องนี้ เนื่องจากปัจจุบันสหภาพยุโรปยังไม่มีแยกค่า MRL ระหว่าง Inorganic Arsenic และ Organic Arsenic ซึ่งสาร

ตัวหลังให้พืชที่น้อยกว่าตัวแรก ในขณะเดียวกันสำนักงานฯ ได้ว่าจ้างบริษัทที่ปรึกษากฎหมายของสหภาพยุโรปให้ศึกษาแนวทางสูตรคำนวณปัจจุบันของสหภาพยุโรปที่กำหนดค่าความชื้นที่ระดับร้อยละ ๑๒ ให้สูงขึ้นด้วย

๒. เมื่อวันที่ ๒๓ ม.ค. ๕๕ ทางกรมประมงได้แถลงข่าวการประกาศเตือนห้ามบริโภคกะเพราเนื่องจาก ไม่เหมาะสมต่อการบริโภค ส่งผลกระทบต่อระบบสืบพันธุ์ หากต่อมาในวันที่ ๘ ก.พ. ๕๕ ได้รับแจ้งจาก สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงโคเปนเฮเกนว่า ทางกรมประมงได้ยกเลิกประกาศเตือนดังกล่าวแล้ว อย่างไรก็ตาม ทางกรมประมงก็ไม่นิ่งนอนใจ ยังคงได้จัดทำข้อมูลเผยแพร่สรรพคุณใบกะเพรา ซึ่งสำนักงานฯ ได้นำข้อมูลเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ สถานเอกอัครราชทูต (สอท.) ณ กรุงปารีสเชลล์ www.thaieurope.net

๓. สหภาพยุโรปตรวจพบ GMO ในมะละกอกจากไทยติดต่อกันถึง ๑๐ ครั้งในปี ๒๕๕๕ ซึ่งในเรื่องนี้ กรมวิชาการเกษตรได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและได้มีการเผาทำลายมะละกอที่มีการปนเปื้อนของ GMO ลงเรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม กรมวิชาการเกษตรจะได้ทำการตรวจสอบฟาร์ม GAP ที่ขึ้นทะเบียนปลูกมะละกอทุกราย เพื่อตรวจวิเคราะห์หา GMO อีกครั้งหนึ่ง รวมถึงอาจจะมีการทบทวนประกาศของกรมฯ ในส่วนของการอนุญาตการนำเข้าผลไม้มะละกอและเมล็ดพันธุ์จากแหล่งอื่นด้วย ทั้งนี้ กรมฯ ได้มีหนังสือแจ้งรายละเอียด ทั้งหมดต่อ DG-SANCO แล้ว

กฎระเบียบล่าสุดของสหภาพยุโรปที่มีผลกระทบต่อไทย :

๑. date of initial freezing : เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ สหภาพยุโรปประกาศกฎระเบียบใหม่ ซึ่งได้แก่ กฎระเบียบ Commission Regulation (สหภาพยุโรป) No ๑๖/๒๐๑๒ กฎระเบียบใหม่นี้เป็นการแก้ไขในส่วนของ Annex II ของกฎระเบียบเดิม คือ Regulation (EC) No ๘๕๓/๒๐๐๔ โดยกำหนดให้มีการระบุวันที่ครั้งแรกที่มีการแช่แข็งสินค้าอาหาร (date of initial freezing) เพิ่มเติม

ซึ่งข้อมูลดังกล่าวได้แก่

- วันที่ผลิต และ
- วันที่แช่แข็ง หากวันที่แช่แข็งแตกต่างจากวันที่ผลิต หากเมื่อสินค้าอาหารถูกผลิตจากวัตถุดิบที่มีวันที่ผลิตและวันที่แช่แข็งที่แตกต่างกัน จะต้องระบุวันที่แรกสุด (the oldest dates) ของการผลิตและการแช่แข็งดังกล่าวด้วยและให้มีผลปรับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ เป็นต้นไป ซึ่งในเรื่องนี้ สำนักงานฯ ได้แจ้งให้กรมปศุสัตว์ กรมประมง และกรมก. ได้เตรียมความพร้อมด้วยแล้ว

๒. Composite food : เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๕ สหภาพยุโรป ออกกฎระเบียบ Commission Regulation (สหภาพยุโรป) No ๒๘/๑๐๑๒ of ๑๑ January ๒๐๑๒ laying down requirements for the certification for imports into and transit through the Union of certain composite products and amending Decision ๒๐๐๗/๒๗๕/EC and Regulation (EC) No ๑๖๒/๒๐๐๔ ว่าด้วยการรับรองการนำเข้าหรือการขนส่งผ่าน (transit) ผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนประกอบมากกว่าหนึ่งประเภท (composite products) โดยกฎระเบียบใหม่นี้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์อาหารที่มีส่วนประกอบมากกว่าหนึ่งประเภท (composite products) ได้แก่

(ก) ผลิตภัณฑ์ composite ที่มีส่วนผสมของสินค้าเนื้อแปรรูป (processed meat products) ตามระบุในมาตรา ๔ (a) ของกฎระเบียบ Decision ๒๐๐๗/๒๗๕/EC

(ข) ผลิตภัณฑ์ composite ที่มีส่วนผสมของสินค้านมแปรรูป (processed milk products) ครอบคลุมโดยมาตรา ๔ (b) และ (c) ของกฎระเบียบ Decision ๒๐๐๗/๒๗๕/EC

(ค) ผลิตภัณฑ์ composite ที่มีส่วนผสมครึ่งหนึ่งหรือมากกว่านั้นของสินค้าประมง แปรรูป หรือสินค้าไข่ (processed fishery or egg products) ครอบคลุมโดยมาตรา ๔ (b) ของกฎระเบียบ Decision ๒๐๐๗/๒๗๕/EC

สินค้าผลิตภัณฑ์ composite ที่กล่าวข้างต้นทั้ง ๓ รายการจะต้องปรับใช้แบบฟอร์มใบรับรอง สุขอนามัยฉบับใหม่ประกอบการนำเข้าตามที่ปรากฏในภาคผนวก ๑ ของกฎระเบียบฉบับนี้

สำหรับสินค้าผลิตภัณฑ์ composite ที่ไม่ได้กล่าวถึงข้างต้น และสินค้านี้มีส่วนผสมที่มีแหล่งกำเนิดมาจากสัตว์ครึ่งหนึ่งหรือมากกว่านั้น จะต้องมาจากประเทศหรือเขตพื้นที่ของประเทศที่ได้รับการอนุญาตให้ส่งออกสินค้าที่มีแหล่งกำเนิดมาจากสัตว์ที่ผสมอยู่ในผลิตภัณฑ์อาหารประเภท composite นั้น ๆ รวมถึงต้องมีใบรับรองที่เกี่ยวข้อง (relevant certificate) ที่กำหนดไว้ตามกฎระเบียบของสหภาพยุโรปประกอบการนำเข้าหรือจะต้องมีเอกสารทางการค้า (commercial document) ทดแทน ในกรณีที่สหภาพยุโรปไม่ได้บังคับให้ต้องมีใบรับรองประกอบการนำเข้านั้น ๆ

เนื่องจากเป็นข้อบังคับใหม่ที่จะปรับใช้ในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๕ นี้ อันครอบคลุมประเด็นใหม่ ๒ ประเด็น คือ (๑) เนื้อสัตว์ที่เป็นองค์ประกอบของ composite food จะต้องมาจากโรงงานที่ตั้งอยู่ในประเทศที่ได้รับการรับรองจากสหภาพยุโรป รวมถึงโรงงานผู้จัดส่งวัตถุดิบจะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขกฎระเบียบว่าด้วยข้อกำหนดด้านสุขอนามัยสำหรับอาหารที่มีแหล่งกำเนิดมาจากสัตว์ด้วย และ (๒) ผู้ประกอบการ และกรมฯ ที่ออกใบรับรองสำหรับสินค้า composite จะต้องปรับใช้แบบฟอร์มใบรับรองฉบับใหม่ให้ทันตามกำหนด มิฉะนั้นแล้ว จะส่งผลให้สินค้าอาจโดนกัก ณ ด่านนำเข้าในสหภาพยุโรปได้

๓. สหภาพยุโรปประกาศห้ามใช้ยา diphenylamine : เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ ประกาศห้ามใช้ยาฆ่าแมลง diphenylamine ในการปลูกพืชอีกต่อไป เนื่องจากประเมินแล้วว่าเป็นยาอันตราย เห็นสมควรถอนออกจากรายชื่อสารที่ได้รับการอนุญาตให้เกษตรกรใช้ปลูกพืชได้อีกต่อไป

๔. สหภาพยุโรปได้มีการปรับเปลี่ยนค่าตกค้างสูงสุดของสาร arsenic ให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น ตามประกาศของกฎระเบียบ Commission Regulation (สหภาพยุโรป) No ๗๔๔/๒๐๑๒ ซึ่งจากเดิม สหภาพยุโรปกำหนดไว้ที่ระดับ ๒ ppm ในอาหารสัตว์ ขณะนี้กำหนดให้อยู่ที่ระดับ ๑๐ ppm สำหรับสัดส่วนความชื้น (moisture) ที่ระดับ ๑๒% เนื่องจากสหภาพยุโรปเล็งเห็นแล้วว่าสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยง ที่มีส่วนผสมของปลา มักมีปัญหาการปนเปื้อนสาร arsenic ซึ่งส่วนใหญ่เป็น organic arsenic ซึ่งมีความเป็นพิษที่น้อยกว่า inorganic arsenic อยู่มาก โดยในปี ๒๕๕๕ ไทยถูกตรวจพบสาร arsenic ในสินค้าอาหารสัตว์ ๑๔ ครั้ง โดยใน ๑๔ ครั้งนี้มีจำนวน ๙ ครั้งที่ถูกตรวจพบสาร arsenic ในระดับที่ต่ำกว่า ๑๐ ppm ในขณะที่อีก ๕ ครั้งที่เหลือถูกตรวจพบในระดับที่สูงกว่า ๑๐ ppm

ดังนั้น การที่สหภาพยุโรปปรับค่าตกค้างสูงสุดใหม่ไว้ที่ระดับ ๑๐ ppm จะช่วยบรรเทาปัญหาการ
ถูกตรวจพบสาร arsenic ตกค้างในสินค้าอาหารสัตว์เลี้ยงที่ส่งออกจากไทยได้ในระดับหนึ่ง

ประเด็นที่ไทยยังคงติดค้างอยู่กับสหภาพยุโรป

๑. ประเด็นปศุสัตว์

- การนำเข้าเนื้อวัวจากสหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรป
- การนำเข้าเนื้อสุกร (แฮมดิบ) จากอิตาลี ปัจจุบันมีเพียง ๒ โรงงานที่ได้รับอนุญาต

๒. ประเด็นพืช

- การนำเข้าผลไม้จากสเปน (การทำ Pest Risk Assessment, Audit)

การแก้ปัญหาการส่งออกผักสดไปสหภาพยุโรป

เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๕ รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร (นางมณฑนา มิลน์) และคณะได้
เดินทางไปหารือกับ DG-SANCO เกี่ยวกับเรื่องการแก้ปัญหาการส่งออกผักสดไปสหภาพยุโรป โดย DG-
SANCO ได้แสดงความชื่นชมผลการจัดทำระบบควบคุมการผลิตและการส่งออกภายใต้ระบบ
Establishment List (EL) สำหรับแก้ปัญหาพืชที่ถูกตรวจพบแมลงศัตรูพืช ๕ กลุ่ม ๑๖ ชนิด (ซึ่งต่อมาฝ่าย
ไทยได้ขยายไปเป็นผักทั้งหมด ๒๒ ชนิด) โดยปัจจุบันมีโรงคัดบรรจุที่ได้รับอนุญาต จำนวน ๑๔ โรง
ที่สามารถแก้ไขปัญหาระบบการตรวจพบแมลงศัตรูพืชในอัตราสูง ในช่วงปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๓ ได้อย่าง
ประสบผลสำเร็จ และเป็นต้นแบบที่ DG-SANCO ใช้ในการเจรจากับประเทศอื่น ๆ ที่มีปัญหาเช่นกัน ใน
การนี้ สหภาพยุโรปจะได้นำผลการตรวจประเมินของคณะจาก FVO ที่จะเดินทางมาตรวจประเมินระบบ
ของไทยอีกครั้งในช่วงเดือนตุลาคม ๒๕๕๕ มาประกอบการพิจารณาด้วย

ปัญหาและอุปสรรคทางการค้า

๑) ปัญหาด้านกฎระเบียบของฝรั่งเศสและของสหภาพยุโรป ซึ่งฝรั่งเศสมักจะเข้มงวดตรวจสอบ
มากกว่าประเทศสมาชิกอื่น ๆ

๒) ปัญหาสุขอนามัย โดยเฉพาะในสินค้าประมง อาทิ การตรวจพบ cadmium ในปลาหมึกแช่
แข็ง หรือการพบเชื้อ salmonella ในปลาแช่แข็ง เป็นต้น ซึ่งทำให้สินค้านำเข้าจากบริษัทที่มีปัญหาถูกใช้
มาตรการเข้มงวด/ตรวจสอบ ทั้งนี้ สินค้าประมงเป็นหนึ่งในกลุ่มสินค้าที่ถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิพิเศษทาง
ศุลกากร (GSP)

๓) ปัญหาคุณภาพสินค้าไทยบางประเภทที่ยังไม่ได้มาตรฐานตลาด

๔) ตลาดฝรั่งเศสเป็นตลาดเสรี มีการแข่งขันสูงมีการกีดกันและป้องกันตนเอง นอกจากนี้ ตลาด
ฝรั่งเศสเป็นตลาดที่ผู้บริโภคมีรสนิยมเฉพาะตัว ข้อมูลที่ได้รับจากผู้นำเข้ารายใหญ่รายงานว่า ผู้บริโภคชาว
ฝรั่งเศสมีรสนิยมที่แตกต่างจากกลุ่มผู้บริโภคในประเทศอื่น ๆ อาทิ กรณีของสับปะรดกระป๋อง ผู้บริโภค
นิยมสับปะรดกระป๋องที่มีความเข้มข้นของน้ำเชื่อมสูง และคำนึงถึงสีส้มของเนื้อสับปะรดด้วย อีกทั้ง
ผู้บริโภคบางกลุ่มยังให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ถูกต้องบนสลากบรรจุภัณฑ์อีกด้วย

๕) ความเข้มงวดทางด้านกฎระเบียบเกี่ยวกับความคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญา ด้วยความที่
ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการ

ออกแบบรูปแบบสินค้าต่าง ๆ จึงทำให้ฝรั่งเศสค่อนข้างมีปัญหาทางการค้ากับกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งไทย โดยเฉพาะความผิดเรื่องการค้าลอกเลียนแบบเครื่องหมายการค้า ซึ่งพบว่า ๗ ใน ๑๐ ของเครื่องหมายการค้าที่พบว่ามีการค้าลอกเลียนแบบนั้น เป็นเครื่องหมายการค้าของฝรั่งเศส นอกจากนี้ ยังพบว่าสินค้าลอกเลียนแบบที่ถูกจับกุมและยึดโดยศุลกากรฝรั่งเศส มีแหล่งกำเนิดจากประเทศไทยมากที่สุด

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการ

๑. ในการแก้ไขปัญหาการส่งออกสินค้าด้านการเกษตรนั้น กรมวิชาการเกษตรควรให้บริษัทเอกชนนำเกษตรกรในพื้นที่ที่รับซื้อสินค้าเกษตรเข้ารับการอบรม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะปลูกสินค้าเพื่อการส่งออกให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่สหภาพยุโรปกำหนด

๒. การส่งออกสินค้าด้านการเกษตร สิ่งสำคัญ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสินค้าด้านการเกษตรต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของต่างประเทศว่าต้องการสินค้าด้านการเกษตรชนิดใดบ้าง ปริมาณเท่าใด และประเทศใดที่ไทยสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายได้ ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลไปพัฒนา ส่งเสริมผู้ประกอบการและเกษตรกรในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร

๓. คณะกรรมการควรเชิญบริษัทโรงคัดบรรจุ ที่ได้รับการรับรองโดยกรมวิชาการเกษตรให้สามารถส่งออกสินค้าเกษตรไปยังสหภาพยุโรป กรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมทั้งเกษตรกรเข้าร่วมสัมมนา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืช ผักผลไม้เพื่อการส่งออกให้แก่เกษตรกรให้ได้รับทราบว่าบริษัทที่รับซื้อสินค้าจากเกษตรกรต้องการพืชผักผลไม้ชนิดใด และต้องมีหลักเกณฑ์ในการเพาะปลูกอย่างไรที่จะสามารถส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ เป็นการสร้างความมั่นใจแก่เกษตรกรว่าเมื่อเพาะปลูกแล้วจะมีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน

๓) การเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐอิตาลี และสาธารณรัฐเช็ก ระหว่างวันที่ ๑๒ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕

คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ได้เดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐอิตาลี และสาธารณรัฐเช็ก ระหว่างวันที่ ๑๒ ถึงวันพฤหัสบดีที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๕ ในการเดินทางครั้งนี้ คณะกรรมการได้ศึกษาดูงานและเจริญธุรกิจเกี่ยวกับด้านการเกษตรและสหกรณ์ โดยเฉพาะการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรของประเทศให้เป็นที่ยอมรับ และข้อมูลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์สินค้าเกษตรไทยที่ส่งออกไปยังสาธารณรัฐอิตาลี และสาธารณรัฐเช็ก โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ได้รับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานผู้แทนถาวรไทยด้านการเกษตรและอาหารประจำสหประชาชาติ (FAO/United Nation) และภาพรวมการค้าสินค้าเกษตรไทย-อิตาลี รวมทั้งการเตรียมความพร้อมงาน Expo Milano ๒๐๑๕ โดย นางสาวรัก ไชยลังกา ที่ปรึกษา (ฝ่ายการเกษตร) - รองผู้อำนวยการสำนักที่ปรึกษาการเกษตร ประจำกรุงโรม, นายปิยวัฒน์ นัยโกวิท เลขานุการเอก

ฝ่ายการเกษตร, นางสาวขวัญฤทัย ศาสตร์นิพนธ์ เจ้าหน้าที่ท้องถิ่น สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงโรม, นางสุปรารถนา กมลเวช ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เมืองมิลาน, นางสุภารัตน์ อติเรกศิริกุล เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นสำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เมืองมิลาน นางสาวนุชนารถ ศิริกุลพิมาน ผู้จัดการทั่วไป บริษัท CPF Europe S.A. ให้การต้อนรับและบรรยายสรุป ณ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ เมืองมิลาน สำนักงานผู้แทนถาวรไทยด้านการเกษตรและอาหารประจำสหประชาชาติ (FAO/United Nation)

ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ หลังจากนั้นในวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ ประเทศไทยก็ได้เข้ามาเป็นสมาชิกลำดับที่ ๔๕ ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (เอฟเอโอ) ธรรมนูญของเอฟเอโอได้กำหนดให้แต่ละประเทศสมาชิกจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับเอฟเอโอ ประเทศไทยจึงได้จัดตั้งองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติขึ้น เมื่อวันที่ ๗ กันยายน พ.ศ. ๒๔๙๑ โดยมีสำนักงานอยู่ภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และเลขาธิการคณะกรรมการประสานงานเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบและบริหารงาน

หน้าที่หลักของคณะกรรมการการประสานงานดูแลการติดต่อประสานงานระหว่างองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติกับส่วนราชการ และหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลไทย

๑. พิจารณาผู้แทนจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ เข้าร่วมการประชุมที่จัดตั้งขึ้นโดยเอฟเอโอ และองค์การอื่น ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๒. เป็นศูนย์กลางการติดต่อเพื่อขอรับและพิจารณาความช่วยเหลือจากเอฟเอโอ หรือองค์การอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ทั้งในสังกัดและนอกสังกัดองค์การสหประชาชาติ ซึ่งอาจเป็นความช่วยเหลือด้านการเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญ หรือการจัดการการศึกษาดูงาน เมื่อได้รับความช่วยเหลือต่าง ๆ แล้วคณะกรรมการฯ ยังมีหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงานด้วย

๓. จัดหา เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ด้านวิทยาการอาหารและการเกษตรที่ได้รับมอบหมายจากเอฟเอโอ พร้อมทั้งทำหน้าที่แจ้งให้เอฟเอโอและประเทศสมาชิกอื่น ๆ ได้รับทราบถึงสถานการณ์พัฒนาการเกษตรในประเทศไทย และให้ข้อมูลต่าง ๆ ตามที่เอฟเอโอและประเทศสมาชิกอื่น ๆ ขอทราบ โดยพิจารณาว่าเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ด้านวิชาการ และไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล

๔. จัดการประชุมทางวิชาการการเกษตรที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย โดยร่วมมือกับเอฟเอโอ หรือองค์การระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร

๕. รับความช่วยเหลือจากเอกชนและองค์การที่ไม่ใช่รัฐบาลเพื่อการพัฒนาในกิจการด้านอาหารและเกษตร

๖. ติดตามผลการดำเนินงานขององค์การและหน่วยงานต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานอาหารและเกษตร เช่น งานของคณะรัฐมนตรีอาหารโลก และกองทุนพัฒนาการเกษตรระหว่างประเทศ เป็นต้น

๗. ให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานเฉพาะกิจ

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้มีการปรับโครงสร้าง คณะกรรมการประสานงานชุดนี้ โดยแต่งตั้งให้ผู้อำนวยการกองการเกษตรต่างประเทศดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานฯ

ต่อมา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นสมควรให้ยกระดับสำนักงานดังกล่าว ปลัดกระทรวงเกษตรฯ (ฝ่ายการต่างประเทศ) ดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการสำนักงานฯ และให้ผู้อำนวยการกองการเกษตรต่างประเทศเป็นผู้ช่วยเลขาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นต้นไป

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มีการปรับโครงสร้างคณะกรรมการประสานงานฯ อีกครั้ง โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรฯ เข้ามาดำรงตำแหน่งเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการประสานงานแทนผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรฯ

อนึ่ง คณะกรรมการประสานงานกับองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาตินี้ ได้รับการจัดตั้งโดยผ่านมติเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ซึ่งที่ผ่านมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานคณะกรรมการฯ ร่วมด้วยผู้แทนจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรฯ ได้แก่ กรมชลประทาน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรฯ (ฝ่ายต่างประเทศ)

นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กรมวิเทศสหการ รวมทั้งผู้แทนจากสมาคมชาวนาไทย โดยมีผู้อำนวยการกองการเกษตรต่างประเทศเป็นเลขานุการคณะกรรมการฯ

อย่างไรก็ตาม นับแต่วันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายให้ปลัดกระทรวงเกษตรฯ ดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการฯ แทน พร้อมทั้งมอบหมายให้ดำเนินการปรับขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานและการบริหารงานมีประสิทธิภาพ และคล่องตัวมากขึ้น

การจัดตั้งสำนักงาน และแต่งตั้งผู้แทนไทยประจำเอฟเอโอ

ประเทศไทยได้จัดตั้งสำนักงานผู้แทนถาวรไทยประจำเอฟเอโอ ตามมติคณะรัฐมนตรีลงวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แต่งตั้งข้าราชการไปเป็นผู้แทนถาวรไทยประจำเอฟเอโอ ณ สำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายการเกษตร ประจำกรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงโรม”

สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี (Office of Agricultural Affairs, Rome, Italy) มีพื้นที่รับผิดชอบ คือ สาธารณรัฐอิตาลี

บทบาท การกิจ

๑. ศึกษาวิเคราะห์และจัดทำแผนงานตามนโยบาย

๒. ศึกษา วิเคราะห์ ติดตามนโยบาย มาตรการ ภาวะความเคลื่อนไหวทางการเกษตรในพื้นที่
รับผิดชอบ

๓. เป็นผู้แทนถาวรไทยประจำ FAO และผู้แทนไทยประจำ WFP และ IFAD

๔. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างไทยกับประเทศที่รับผิดชอบ

๕. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของไทย

๖. เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย รวมถึงการเกษตร และสินค้าเกษตรไทย

ประเด็นหลักในการทำงาน

๑. องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ เอฟเอโอ (Food and Agriculture Organization of the United Nations-FAO)

๒. องค์การอาหารโลก (World Food Programme: WFP)

๓. กองทุนระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (International Fund for Agricultural Development-IFAD)

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (สคร.) เป็นหน่วยงานรัฐ ภายใต้กรมส่งเสริม การส่งออก กระทรวงพาณิชย์ ที่ให้บริการแก่ผู้ผลิต ผู้ส่งออก และนักธุรกิจไทย ตลอดจนผู้ซื้อ ผู้นำเข้า และคู่ค้า ต่างประเทศ ทำหน้าที่ส่งเสริมการส่งออกสินค้า และธุรกิจบริการเพื่อกระตุ้นมูลค่าการค้าระหว่างประเทศ ไทยกับประเทศคู่ค้าในเขตที่สำนักงานฯ รับผิดชอบ ตลอดจนประสานงาน อำนวยความสะดวกและช่วย แก้ไขปัญหาทางการค้า ที่อยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงพาณิชย์

ปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศมีจำนวน ๖๑ แห่ง สาธารณรัฐอิตาลี มีสำนักงานฯ ๒ แห่ง คือ

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เมืองมิลาน มีเขตรับผิดชอบทางตอนเหนือของ สาธารณรัฐอิตาลี ได้แก่ แคว้น Lombardy, Aosta, Veneto, Piemonte, Trentino alto-adige, Liguria, Friuli-Venezia Giulia และ Emilia-Romagna

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงโรม มีฐานะเป็นฝ่ายการพาณิชย์สถานทูตไทย ณ กรุงโรมด้วย โดยมีเขตรับผิดชอบทางตอนใต้ตั้งแต่แคว้น Toscana ลงไป ได้แก่ Marche, Umbria, Lazio, Abruzzo, Molise, Puglia, Campagna, Basilicata, Calabria, Sardegna, Sicily, Albania และ Molta

สำหรับภาพรวมการค้าสินค้าเกษตรไทย-อิตาลี

ข้อมูลเชิงลึกสาธารณรัฐอิตาลี มีดังนี้

๑. ข้อเด่น ข้อด้อยของประเทศ

ข้อเด่น

๑. อิตาลีเป็นแม่แบบแห่งความสำเร็จของธุรกิจ SMEs

๒. มีความโดดเด่นในอุตสาหกรรมด้าน เครื่องจักร รถยนต์ เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ สินค้าแฟชั่น

เสื้อผ้า

๓. ภาคการผลิตของอิตาลี มีทักษะและความชำนาญสูงทำให้มีการเพิ่มมูลค่าของสินค้าได้สูง โดยเฉพาะสินค้าในกลุ่มแฟชั่น เสื้อผ้า เครื่องหนัง

ข้อด้อย

๑. ทรัพยากรในประเทศไม่เพียงพอต่อการบริโภค ส่วนใหญ่ใช้ไปในภาคการผลิต ทำให้ต้องมีการนำเข้าจากต่างประเทศค่อนข้างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุดิบสินค้าอาหารและพลังงาน

๒. เศรษฐกิจของอิตาลีเสียดุลการค้าและมีหนี้สาธารณะค่อนข้างสูง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปได้อย่างล่าช้า

๓. อุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของอิตาลีจะกระจุกตัวอยู่บริเวณภาคเหนือ และภาคตะวันตกเฉียงเหนือของประเทศ ทำให้การกระจายรายได้ของประชาชนไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลต่อสถานะเศรษฐกิจของประเทศขับเคลื่อนได้ไม่คล่องตัว

๔. ผู้นำเข้าอิตาลีนิยมจ่ายชำระค่าสินค้าหลังส่งมอบ ๖ เดือน (Document against payment)

๕. กฎหมาย กฎระเบียบมีความซับซ้อน ยุ่งยาก และใช้ระยะเวลานานในการดำเนินการ

๒. ช่องทางการค้า การลงทุนการประกอบธุรกิจ

๑) ประเทศที่มาลงทุนในอิตาลี ส่วนใหญ่ยังเป็นประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป คิดเป็นร้อยละกว่า ๖๐ ได้แก่ ฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ ส่วนนอกทวีปยุโรปที่สำคัญ ได้แก่ อเมริกาและญี่ปุ่น การลงทุนส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิต (Manufacturing Industry) การค้าส่ง (Wholesale Trade) อุตสาหกรรม IT การขนส่ง Logistic และการก่อสร้าง โดยเรียงลำดับประเทศที่เข้ามาลงทุนในอิตาลี ๕ อันดับแรก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส เยอรมัน ญี่ปุ่น และอังกฤษ

๒) นักลงทุนชาวต่างชาติในประเทศอิตาลีส่วนใหญ่จะเข้ามาลงทุนในเขตพื้นที่ทางตอนเหนือ – ตอนกลาง แต่ทางตอนใต้มีการลงทุนเพียงเล็กน้อย การลงทุนสูงสุดอยู่ที่แคว้น Lombardia ซึ่งมีมิลานเป็นเมืองหลวง ถือเป็นพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญที่สุดของอิตาลี มีการลงทุนจากต่างประเทศกว่าร้อยละ ๔๔ ของการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมดรองลงมาในแคว้น Veneto ทางตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นแหล่งของอุตสาหกรรมหนัก และมีเมืองใหญ่โดยเฉพาะเมืองมิลาน เบริชา แบร์กาโม ตูริน โบโลญญา และประชากรมีรายได้สูง

๓) ปัจจุบันการลงทุนจากประเทศไทยในอิตาลีพบว่ายังมีบริษัทไทยเข้ามาลงทุนจำนวนน้อยมาก และเป็นขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของคนไทยที่ย้ายเข้ามาอาศัยในประเทศอิตาลีโดยสาขาที่มีการลงทุนมากและกำลังเป็นที่สนใจในตลาดอิตาลีอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ขายส่งสินค้าไทย นวดแผนไทย สปา และร้านอาหารไทย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้เม็ดเงินธุรกิจไทยสนใจที่จะเข้ามาลงทุนและอยู่ระหว่างการเจรจา เช่น กิจการห้างสรรพสินค้า

๓. กฎระเบียบทางการค้า การนำเข้า

๑) มาตรการสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures) สำหรับสินค้าในกลุ่มเกษตรกรรมและอาหาร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ปลา ไก่ กุ้ง เป็นต้น มีข้อกำหนดห้ามใช้ส่วนผสมหรือ

สารเคมีบางอย่างในการผลิตเพื่อป้องกันการมีสารตกค้างเกินระดับที่ปลอดภัย ผู้นำเข้าจะต้องตรวจสอบคุณภาพ ขนาด น้ำหนักหีบห่อ หรือฉลากสินค้าให้เป็นไปตามกำหนด นอกเหนือจากการบังคับใช้มาตรการสุขอนามัยพืชที่กำหนดเป็นระเบียบถาวรแล้วสหภาพยุโรปยังประกาศห้าม หรือลดการนำเข้าสินค้าบางชนิดเป็นการชั่วคราว หากพบว่าสินค้านำเข้าจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน

๒) มาตรการด้านเทคนิคสินค้าอุตสาหกรรม (Technical Barrier to trade: TBT) ที่สำคัญ ได้แก่

๒.๑ RoHS ระบุว่าด้วยการจำกัดการใช้สารที่เป็นอันตรายบางประเภทในผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Directive on Restriction of the Use of Certain Hazardous Substance) สารอันตรายที่ถูกห้ามตามระเบียบนี้รวม ๖ ชนิด ได้แก่ ตะกั่ว พรอท แคดเมียม แหกซาวาเลนซ์ โครเมียม (Hexavalent Chromium) โพลีโบรมิเนต ไบฟีนิล (Polybrominated Biphenyls (PBB)) และโพลีโบรมิเนต ไบฟีนิล อีเทอร์ (Polybrominated Biphenyls Ether (PBDE)) โดยห้ามใช้สารเหล่านี้ในผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ที่ผลิตหรือส่งมาขายในสหภาพยุโรป

๒.๒ WEEE ระบุว่าด้วยการจัดการเศษซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ (Directive on Waste Electrical and Electronic Equipment) เป็นมาตรการในการป้องกันการเพิ่มปริมาณของซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และการใช้ซ้ำ (Reuse) และการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยผ่านระบบการรับคืน (Return) ส่งเสริมการนำชิ้นส่วน/วัสดุกลับคืน (Recovery) และการจัดเก็บรวบรวม (Collection) ของผู้ผลิต และเพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากการกำจัดซ้ำซาก

๒.๓ REACH (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemical Products) เป็นมาตรการต่อสินค้าเคมีภัณฑ์ ที่บังคับใช้ตั้งแต่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๐ โดยมี ๒ ประเด็นหลัก ดังนี้

- สารเคมี (Substance) จะมีระยะเวลาผ่อนผันสำหรับการจดทะเบียนภายใน ๓ ปี (๒๕๕๐ – ๒๕๕๓) ในการผลิต/นำเข้า Carcinogenic , Matgenic , Toxic to Reproduction ที่มีปริมาณตั้งแต่ ๑ ตัน/ปี/ราย และสำหรับการผลิต/นำเข้าสารเคมีอื่น ๆ ตั้งแต่ ๑,๐๐๐ ตัน/ปี/ราย และภายใน ๖ ปี (๒๕๕๐ – ๒๕๕๖) สำหรับการผลิต/นำเข้าตั้งแต่ ๑๐๐ ตัน/ปี/ราย และภายใน ๑๑ ปี (๒๕๕๐/๒๕๖๑) สำหรับการผลิต/นำเข้า ตั้งแต่ ๑ ตัน/ปี/ราย

- สารเคมีตกค้างในผลิตภัณฑ์ (Substance in Article) มีช่วงเวลาผ่อนผันสำหรับการจดทะเบียน ภายใน ๑๑ ปี ๓ เดือน (ประมาณปี ๒๕๖๑) สำหรับสารเคมีตกค้างในผลิตภัณฑ์ที่ผลิต/นำเข้า มากกว่า ๑ ตัน/ปี/ราย ในผลิตภัณฑ์ตามที่ EU ได้กำหนดไว้ใน Directive ๖๗ และสารเคมีที่ปลดปล่อยออกมาระหว่างการใช้งาน

๒.๔ มาตรการอื่น ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ CE Marking ข้อบังคับติดฉลาก EuP สำหรับสินค้าพลังงานมาตรฐานการปิดฉลากสิ่งทอ และมาตรฐานยานยนต์และชิ้นส่วนเป็นต้น

๓) มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (AD/CVD) ปัจจุบันสหภาพยุโรปเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนกับสินค้าไทย ๘ รายการ ได้แก่ ข้อต่อท่อเหล็ก เม็ดพรากสติก ท่อเหล็กชนิด Welded คูมาริน สลักกันซ์ กระจกพลาสติก และ Ring Binder Mechanisms

๔. การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคนำเข้า กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย การวิเคราะห์คู่แข่งผู้บริโภค

๑. คนอิตาลีมีความอนุรักษ์นิยมสูง มักเลือกซื้อ/บริโภคสินค้าที่ผลิตหรือดีไซน์โดยอิตาลีหรือเลือกซื้อของชนิดเดิมที่เคยใช้

๒. เน้นให้ความสำคัญเรื่องราคา การออกแบบ คุณภาพ การใช้งาน และการประยุกต์ใช้กับสิ่งของที่มีอยู่แล้วเป็นหลัก

๓. วัยรุ่นอิตาลีเรียนส่วนใหญ่นิยมบริโภคสินค้าตามเทรนด์/ฤดูกาล แต่ราคาต่ำ สินค้าแฟชั่นสำหรับวัยรุ่นส่วนใหญ่จะผลิตที่จีน อินเดียแต่ออกแบบโดยบริษัทอิตาลี

๔. คนอิตาลีนิยมบริโภคอาหารอิตาลีเป็นประจำ จะบริโภคอาหารชาติอื่นบ้างนาน ๆ ครั้งหรือในโอกาสพิเศษ แต่คนรุ่นใหม่หรือคนที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่บริโภคอาหารต่างชาติมากกว่าคนอิตาลีทั่วไป

๕. ในอิตาลีมีคนไทยอาศัยอยู่น้อยมากประมาณ ๔,๐๐๐ คน แต่มีคนไทย (จีน ฟิลิปปินส์ บังกลาเทศ ศรีลังกา และแอฟริกัน) จำนวนหลายแสนคนซึ่งนิยมซื้ออาหาร/เครื่องเทศไทยประกอบอาหารของตัวเอง

ผู้นำเข้า

๑. ผู้นำเข้าอิตาลีส่วนใหญ่ไม่ชอบเสี่ยงในการนำเข้าสินค้าชนิดใหม่ที่ยังไม่เป็นที่รู้จักในตลาด นอกจากมีกระแสการบริโภคสินค้าประเภทนั้น จึงจะสนใจนำเข้า

๒. กิจการร้านค้าในอิตาลีส่วนใหญ่เป็นร้านค้าเฉพาะทางและมีขนาดเล็ก นิยมสั่งสินค้าของผู้นำเข้า หรือตัวแทนในประเทศหรือประเทศใกล้เคียงครั้งละไม่มากแต่สั่งบ่อย เพื่อลดปัญหาการเก็บสินค้าในสต็อก และการขนส่งไม่นิยมนำเข้าเองโดยตรง

๓. ด้วยอิตาลีมี ๔ ฤดู สินค้าส่วนใหญ่จึงเปลี่ยนรูปแบบไปตามฤดูกาล และมีระยะเวลาการจำหน่ายสั้น ผู้นำเข้าจึงต้องสั่งซื้อสินค้าล่วงหน้าให้เข้ากับเทรนด์สินค้าของแต่ละฤดูกาลด้วย และไม่สั่งในปริมาณมาก เพื่อไม่ให้เสี่ยงกับการจำหน่ายในฤดูนั้นไม่หมด

กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

๑. ลูกค้าที่มีรายได้ปานกลางขึ้นไป
๒. ลูกค้าที่มีโลกทัศน์กว้าง และเป็นคนรุ่นใหม่ที่เปิดรับสินค้าต่างชาติ
๓. ลูกค้าที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง และเมืองใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ทางตอนเหนือของอิตาลี

๔. ลูกค้าที่พิจารณาคุณภาพ และดีไซน์ โดยไม่คำนึงเรื่องราคาอย่างเดียว

คู่แข่ง

คู่แข่งด้านสินค้าอุตสาหกรรม

๑. อัญมณีและเครื่องประดับ อิตาลีเป็นผู้ผลิต/ผู้ส่งออกอัญมณีที่สำคัญของโลก ซึ่งโลกสามารถแข่งขันได้ดีในกลุ่มสินค้าเครื่องเงิน (ไทยเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของอิตาลี อันดับ ๗) โดยคู่แข่งที่สำคัญ คือ เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ และสหรัฐอเมริกา

๒. ปลาหมึกแช่แข็ง ปลาหมึกของไทยได้รับความนิยมในตลาดอิตาลีอันดับหนึ่ง ขณะที่สินค้าจากอินเดีย เวียดนาม มีราคาต่ำกว่าก็จริงแต่คุณภาพความกรอบและความสดสุกของไทยไม่ได้

๓. เครื่องปรับอากาศ คู่แข่งสำคัญ คือ จีน ซึ่งสินค้านี้มีราคาต่ำกว่า (ไทยเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของอิตาลี อันดับ ๓)

๔. ยาง ไทยมีคู่แข่งที่สำคัญ คือ จีน และยุโรป (ไทยเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของอิตาลี อันดับ ๖)

๕. ของแต่งบ้าน คู่แข่งที่สำคัญ คือ จีน อินเดีย และอินโดนีเซีย สินค้าส่วนใหญ่โดยเฉพาะสินค้าหัตถกรรมมีลักษณะคล้ายคลึงกับของไทย แต่ราคาถูกกว่าของไทย

๖. ชิ้นส่วนรถยนต์/จักรยานยนต์ คู่แข่งที่สำคัญ คือ จีนและยุโรปซึ่งผลิตชิ้นส่วนสำหรับรถยนต์ยุโรป ในขณะที่ไทยส่วนใหญ่ผลิตชิ้นส่วน/อะไหล่สำหรับรถญี่ปุ่น (ไทยเป็นแหล่งนำเข้าที่สำคัญของอิตาลี อันดับ ๘)

คู่แข่งด้านสินค้าบริการ

๑. ร้านอาหาร

๑) ร้านอาหารอิตาเลียน ทั้งแบบดั้งเดิม ร้านพิซซา และพิวซัน เป็นที่นิยมของชาวอิตาเลียนส่วนใหญ่

๒) ร้านอาหาร Ethnic มีไม่มากนักเมื่อเทียบกับร้านอาหารอิตาเลียน ได้แก่ ร้านอาหารจีน ญี่ปุ่น ตุรกี อินเดีย โมร็อกโก อาร์เจนตินา เม็กซิกัน ไอร์แลนด์ และอาหรับ ซึ่งมีรวมแล้วกว่า ๓,๐๐๐ ร้านในอิตาลี ในขณะที่ร้านอาหารไทยมีประมาณ ๑๐ ร้านเท่านั้น โดยร้านอาหารญี่ปุ่นเป็นที่นิยมติดต่อกันมาประมาณ ๔ - ๕ ปีแล้ว และขณะนี้ร้านอาหารเอเชียที่อาหารหลาย ๆ ชนิด กำลังได้รับความนิยม

๒. ร้านนวด

- ร้านนวดจีน มีจำนวนมากกว่าร้านนวดไทยมาก โดยมีบริการทั้งนวดแบบจีน ไทย ญี่ปุ่น ฯลฯ และราคาถูกกว่าร้านนวดไทยเท่าตัว

๕. สถานการณ์ กลยุทธ์ แนวโน้ม รสนิยม รูปแบบสินค้าที่เหมาะสมกับตลาด

สินค้าไทยที่มีโอกาสทางการค้าที่ดีในตลาดอิตาลี โดยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือเป็นสินค้าที่อิตาลีนำเข้าเพื่อผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปและส่งออก โดยสินค้าไทยที่มีโอกาสขยายตลาดได้ดีในปี ๒๕๕๔ เช่น ยางพารา ผลิตภัณฑ์ยาง ปลาหมึกแช่แข็ง อาหารสัตว์ รถยนต์และชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เป็นต้น

สถานการณ์แนวโน้มสินค้าไทยและรูปแบบสินค้าที่เหมาะสมกับตลาดอิตาลี

๑. ปัจจุบันชาวอิตาลีที่ทำงานและอาศัยอยู่ในเมืองใหญ่จะเร่งรีบและแข่งกับเวลา ส่งผลให้พฤติกรรมการบริโภคของชาวอิตาลีเริ่มเปลี่ยนไป โดยต้องการความสะดวกสบาย และรวดเร็วมากขึ้น ทำให้โอกาสของสินค้าอาหารพร้อมรับประทาน (ready to eat) มีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น

๒. การที่อิตาลีประสบปัญหาเศรษฐกิจ ส่งผลให้ชาวอิตาลีลดรายจ่ายและประหยัดมากขึ้นและบริโภคสินค้าที่จำเป็น หรือสินค้าที่สามารถนำประยุกต์ใช้ประโยชน์ได้หลายทาง โดยลดการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย ไม่ว่าจะเป็น เฟอร์นิเจอร์ สินค้าตกแต่งบ้าน รถยนต์ ที่อยู่อาศัย และสิ่งบันเทิงต่าง ๆ

๓. อิตาลีมีแนวโน้มการบริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและเห็นได้ชัดเจนทางตอนเหนือ สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่พบเห็นได้มาก เช่น ผลิตภัณฑ์อาหาร BIO เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เครื่องสำอาง และเฟอร์นิเจอร์/ของตกแต่ง เป็นต้น

๔. อิตาลีถือเป็นผู้นำด้านแฟชั่น โดยสินค้าแฟชั่นอิตาลีส่วนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาลและเป็นไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น รูปแบบดีไซน์ที่ทันสมัย มีรายละเอียด เน้นใช้สีและวัสดุที่ตามกระแสแฟชั่นจะได้รับความนิยม แต่ในทางตรงกันข้ามสินค้าแฟชั่นที่มีรูปแบบดีไซน์เรียบง่าย ไม่มีลูกเล่น จะไม่ค่อยได้รับความนิยมเท่าที่ควร

กลยุทธ์

๑. การพัฒนาสินค้าให้มีดีไซน์/มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เพื่อให้จุดขายและภาพลักษณ์ของสินค้าแตกต่างและโดดเด่นเหนือสินค้าของจีนและอินเดีย

๒. ปรับเปลี่ยน/พัฒนารูปแบบสินค้า ควรจะมีสินค้าแบบ/คอลเล็กชั่นใหม่ ๆ ออกมาทุกปี เพื่อตอบสนองตลาดที่มีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว และเพื่อนำหน้าคู่แข่ง

๓. สร้างแบรนด์ในเมืองผู้นำแฟชั่น ควรเปิด Shop และ Corner ของสินค้าแฟชั่นและสินค้าเฟอร์นิเจอร์ที่มีดีไซน์ในเมืองผู้นำแฟชั่นของโลก ได้แก่ มิลาน ปารีส นิวยอร์ก ลอนดอน และโตเกียว โดยมีประเด็นสำคัญ คือ การสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นที่ยอมรับและถือเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์แบรนด์เกิดใน Land Mark แฟชั่นของโลก ซึ่งจะส่งผลให้สามารถผลักดันให้ผู้นำเข้าในตลาดอื่น ๆ ยอมรับแบรนด์ของไทยได้ง่ายขึ้น

๔. มีศูนย์กระจายสินค้าหรือ Warehouse ในยุโรปหรืออิตาลี เพื่อจัดส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว และแพร่หลาย เพราะร้านค้าในอิตาลีส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก ไม่สั่งซื้อสินค้ามาสต็อกในร้านครั้งละมาก ๆ แต่จะสั่งใหม่เมื่อของหมด จึงนิยมสั่งซื้อสินค้าจากผู้จัดจำหน่ายในประเทศ หรือในยุโรปเพราะสามารถจัดส่งสินค้าได้อย่างรวดเร็ว และมีความน่าเชื่อถือมากกว่าสินค้าที่ต้องสั่งเองโดยตรงจากนอกอียู

๕. โฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าไทยให้เข้าถึง End User ด้วย เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการรวมทั้งสร้างภาพลักษณ์และความแตกต่างจากสินค้าคู่แข่ง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้นำเข้าต้องนำเข้าสินค้าไทย เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

๖. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ

- ๑) โครงสร้างประกอบไปด้วยผู้นำเข้ารายย่อยจำนวนมาก ขาดผู้กระจายสินค้ารายใหญ่ที่มีศักยภาพ ขาดความใกล้ชิดในการติดต่อการค้าระหว่างผู้ประกอบการไทยกับผู้นำเข้าอิตาลี
- ๒) ปัจจุบันสหภาพยุโรปมีแนวโน้มในการออกนโยบายการค้าใหม่ ๆ ที่เน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้าระหว่างไทย – อิตาลีด้วย
- ๓) อิตาลีมีความเข้มงวดด้านกฎระเบียบการนำเข้าและวิธีปฏิบัติมากกว่าประเทศอื่น ๆ ในสหภาพยุโรป รวมทั้งมีข้อกีดกันโดยวัฒนธรรม ประเพณี และกฎหมายท้องถิ่น เช่น กำหนดโซนการตั้งร้านอาหาร การสงวนอาชีพอีกทั้งอาศัยการพิจารณาของผู้มีอำนาจรับผิดชอบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมักมีทัศนคติไม่สนับสนุนสินค้านำเข้าอยู่แล้ว ทำให้การทำการค้ากับอิตาลีไม่คล่องตัว
- ๔) ปัญหาด้านภาษา เนื่องจากผู้ประกอบการ/ผู้นำเข้าอิตาลีส่วนใหญ่ยังไม่ใช้ภาษาอังกฤษแพร่หลายเหมือนประเทศยุโรปตะวันตกอื่น ๆ
- ๕) การขอวีซ่าเดินทางเข้ามาในอิตาลีมีความยุ่งยากมาก แม้แต่คนไทยที่มีสัญญาจ้างงานจากบริษัทอิตาลี หรือมีหนังสือรับรองจากคู่ค้าอิตาลีที่ติดต่อเพื่อเข้ามาเจรจาธุรกิจแล้ว มักได้รับอนุญาตต่ำกว่าที่แจ้งจำนงค์ไว้มาก เช่น ๑๐ วันแทน ๑ เดือน
- ๖) อิตาลีมีระบบการจัดเก็บภาษีซับซ้อนและใช้เวลามาก เนื่องจากกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ค่อนข้างมากและมีอัตราภาษีสูง
- ๗) ราคาสินค้าของไทยค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งอื่น ๆ รวมทั้งผู้ส่งออกไทยมักกำหนดปริมาณซื้อขั้นต่ำไว้สูง ประกอบกับค่าขนส่งสินค้าไทยมาอิตาลีสูงเมื่อเทียบกับการขนส่งจากประเทศอื่น จึงทำให้ต้นทุนสินค้าไทยสูงกว่าและจูงใจน้อยกว่าทำให้ผู้นำเข้าอิตาลีหันไปซื้อสินค้าจากแหล่งอื่นแทน เช่น จีน อินเดีย
- ๘) ปริมาณการสั่งซื้อแต่ละครั้งขนาดเล็ก ด้วยผู้ประกอบการอิตาลีส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก (SME) ไม่สต็อกของทีละมาก ๆ ร้านค้าจึงต้องการให้เอเจนต์/ผู้นำเข้าส่งของให้รวดเร็วเมื่อของที่โชว์ในร้านหมด หากผู้ส่งออกไม่มีตัวแทนนำเข้าสินค้าในอิตาลี การส่งออกจะทำได้ค่อนข้างลำบาก
- ๙) อิตาลีมีแนวโน้มออกไปลงทุนการผลิตในต่างประเทศที่มีค่าแรงงานต่ำ ได้แก่ โรมานี จิน อินเดีย และประเทศในยุโรปตะวันออก เพื่อลดต้นทุนสินค้าให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้
- ๑๐) การขาดแคลนแรงงานไทย ส่วนใหญ่การประกอบธุรกิจร้านอาหารและร้านนวดไทยจะประสบปัญหาการนำเข้าแรงงานไทย ที่ขั้นตอนยุ่งยาก ใช้เวลานาน มีค่าใช้จ่ายสูง

งาน Universal Exhibition Milano ๒๐๑๕

สืบเนื่องมาจากคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ อนุมัติในหลักการให้ประเทศไทยเข้าร่วมงาน “Universal Exhibition Milano ๒๐๑๕” โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานรับผิดชอบการเข้าร่วมงาน สรุปสาระสำคัญดังนี้

- ๑) งาน “Universal Exhibition Milano ๒๐๑๕” มีระยะเวลาจัดงาน ๖ เดือน (พฤษภาคม-ตุลาคม ๒๕๕๕) ณ เมืองมิลาน สาธารณรัฐอิตาลี โดยมีหัวข้อหลัก (Theme) คือ Feeding

the Planet, Energy for Life หรือ อาหารหล่อเลี้ยงโลกคือพลังงานหล่อเลี้ยงชีวิต ประเทศไทยเข้าร่วมงานโดยจัดแสดงนิทรรศการแบบแยกเดี่ยว (Stand-alone)

๒) ผู้จัดกำหนดให้ประเทศที่เข้าร่วมงานจัดส่ง Theme Statement และกำหนดวันลงนามความตกลงในช่วงเดียวกับการจัด ๒nd International Participant Meeting ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๕ ประเทศไทยได้แจ้งความประสงค์ใช้พื้นที่ประมาณ ๓,๐๐๐ ตรม. และประสงค์จะใช้พื้นที่ตึกน้ำสำหรับการจัดตลาดน้ำ เพื่อจัดนิทรรศการกลางแจ้ง แสดงวิถีชีวิต วัฒนธรรม และผลผลิตเกษตรและอาหารของไทย

๓) ในการจัดลักษณะ Cluster ประเทศที่ได้รับเชิญให้เข้าร่วมใน Rice Cluster ในฐานะของผู้สังเกตการณ์มี ๕ ประเทศ ได้แก่ จีน อียิปต์ อินเดีย เวียดนามและประเทศไทย โดยทั้ง ๕ ประเทศเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ประเทศไทยในฐานะผู้เข้าร่วมงาน World Expo Milano ๒๐๑๕ โดยจะจัดแสดงนิทรรศการแบบแยกเดี่ยว (Stand-alone) มีพาวเวอร์พอยต์ของตนเอง สามารถเข้าร่วมกิจกรรมในส่วนของ Rice Cluster ได้ ๓ วิธีคือ ๑) เข้าร่วมคณะทำงานของ Rice Cluster (CRWG) ในฐานะผู้สังเกตการณ์ ๒) เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเดินชมงานเรื่องข้าว (Rice Itinerary) และ ๓) เข้าร่วมทำกิจกรรมในพื้นที่ด้านนอกอาคารของ Rice Cluster

ทั้งนี้ ประเทศไทยควรเข้าร่วมนิทรรศการ Rice Cluster ในฐานะผู้สังเกตการณ์เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแนวทางการเผยแพร่ข้าวไทย ณ คูหาของประเทศไทย ทั้งนี้ การเข้าร่วมงาน Universal Exhibition Milano ๒๐๑๕ เป็นเรื่องสำคัญและเป็นหน้าตาของประเทศ และ กรม.มอ.กระทรวงเกษตรฯ เป็นเจ้าภาพหลัก โดยให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการครั้งนี้ และขอให้ทุกกรมที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือ

นอกจากนี้ ผู้จัดการทั่วไปบริษัท CPF Europe S.A. (นางสาวนุชนารถ ศิริกุลพิมาน) ได้หารือเกี่ยวกับกรณีที่คณะกรรมการการยุโรป ได้ออกกฎระเบียบ GSP (Generalised System of Preferences) หรือระบบสิทธิพิเศษทางศุลกากรใหม่ของสหภาพยุโรป หรือ EU โดยจะประกาศอย่างเป็นทางการประมาณต้นปี ๒๕๕๖ และเริ่มให้สิทธิประโยชน์ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ ซึ่งผลจากหลักเกณฑ์ใหม่นี้จะส่งผลกระทบต่อการค้าและการส่งออกของไทยไปอียูใน ๒ ช่วงเวลา คือ ช่วงแรก ไทยอาจถูกตัดสิทธิรายสินค้าในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ เนื่องจากมีส่วนแบ่งตลาดเกินกว่าที่สหภาพยุโรปกำหนดไว้ โดยสินค้าที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ เช่น ผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ กล้วยไม้ มะละกอ น้ำตาล ผลิตภัณฑ์ประมงแปรรูป อาหารสำเร็จรูป ผลไม้กระป๋อง เป็นต้น โดยต้องเสียภาษีที่อัตรา MFN ตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

อย่างไรก็ตาม ผู้แทนของบริษัท CPF Europe S.A. ได้มีความเป็นห่วงในสินค้าประเภทผลิตภัณฑ์ประมงแปรรูป โดยเฉพาะกุ้งแช่เย็นแช่แข็ง ทั้งนี้ ภาครัฐจำเป็นต้องวางนโยบายและมาตรการต่างๆ เพื่อสนับสนุนผู้ประกอบการในการปรับตัวและปรับกลยุทธ์ทางการตลาด รวมถึงการพัฒนาคุณภาพสินค้าและมาตรฐานให้ได้มาตรฐานระดับสากล และตรงกับความต้องการของตลาด มีการสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดความหลากหลายของสินค้า ตลอดจนเร่งแสวงหาตลาดใหม่ ๆ กระจายความเสี่ยงการส่งออกเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ให้ไทยยังคงสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดในสหภาพยุโรปได้ต่อไป

เมื่อวันอังคารที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕ คณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ ศึกษางานและเข้าพบผู้บริหาร ณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สาธารณรัฐเช็ก โดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

สาธารณรัฐเช็กมีพื้นที่เพื่อทำกิจกรรมทางการเกษตรประมาณ ๔.๒ ล้านเฮกตาร์ หรือประมาณ ๓๐ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖ ของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศ และมีพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรรมภายใต้ระบบดาวเทียม LPIS เพื่อขอรับการสนับสนุนจำนวน ๓.๕ ล้านเฮกตาร์ รูปแบบการทำเกษตรของเช็กไม่เหมือนกับประเทศอื่น ๆ ในยุโรป

โครงสร้างภาคการเกษตรของเช็ก ประกอบด้วย

๑. เกษตรกรรายย่อย ซึ่งมีพื้นที่น้อยกว่า ๑๐ เฮกตาร์ หรือประมาณ ๖๐ ไร่ มีจำนวนประมาณร้อยละ ๖๕ ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินของตนเองประมาณร้อยละ ๒.๒ ของพื้นที่ทำการเกษตร

๒. เกษตรกรรายใหญ่ ซึ่งมีพื้นที่มากกว่า ๕๐๐ เฮกตาร์ มีจำนวนประมาณร้อยละ ๔ แต่เป็นเจ้าของที่ดินกว่าร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทำการเกษตร ทำให้มีเสียงใหญ่สุดในการรับการอุดหนุนจากรัฐ

ทั้งนี้ แรงงานที่อยู่ในภาคการเกษตรมีประมาณร้อยละ ๒.๒ ของจำนวนแรงงานทั้งหมดของสาธารณรัฐเช็ก

สำหรับผลผลิตทางการเกษตรของสาธารณรัฐเช็ก ประกอบด้วย ผลผลิตจากเนื้อสัตว์ เช่น วัวสุกร และผลผลิตจากพืช เช่น ธัญพืช ฮอปที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตเบียร์ ซึ่งสาธารณรัฐเช็กสามารถผลิตได้เป็นอันดับ ๔ ของโลก พืชน้ำมัน โดยในอนาคตคาดว่าจะจะเป็นสินค้าที่สำคัญของประเทศ

ระบบการอุดหนุนภาคการเกษตรของสาธารณรัฐเช็ก

ประเทศในสมาชิกของสหภาพยุโรปมีการดำเนินนโยบายให้การอุดหนุนภาคการเกษตรเช่นเดียวกับทุกประเทศแต่จะให้ในสัดส่วนที่มาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละประเทศ สำหรับสาธารณรัฐเช็กได้ให้การอุดหนุนภาคการเกษตร ใน ๒ ส่วนคือ

๑. การจ่ายตรง (Direct Payment)

การจ่ายตรง หากเปรียบเทียบกับประเทศไทยมีหลักการเช่นเดียวกับการประกันรายได้เกษตรกร แต่การใช้ศัพท์เช่นนี้จะขัดกับหลักการของ WTO แต่การดำเนินงานของสหภาพยุโรปไม่ขัดกับหลักการของ WTO แต่อย่างใด โดยมีที่มาของเงินจาก ๓ ส่วน ได้แก่

๑.๑ การรับเงินอุดหนุนจากสหภาพยุโรป หรือ SAPS (EU financial recourse) สาธารณรัฐเช็กเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปเมื่อปี ๒๐๐๔ ในระยะแรกสหภาพยุโรปให้การสนับสนุนเพียงร้อยละ ๒๐ และเพิ่มขึ้นมาโดยลำดับ โดยในปี ๒๐๑๓ สหภาพยุโรปจะให้การอุดหนุนทั้งหมด ๑๐๐% ทำให้ใช้เงินการอุดหนุนโดยรัฐบาลหรือ TOP-UP จำนวนน้อยลงไป

วิธีการออกกฎหมาย เมื่อสหภาพยุโรปออกกฎหมาย ประเทศสมาชิกมาออกกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับกฎหมายของทางสหภาพยุโรป การตัดสินใจให้เงินอุดหนุนกับประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปในแต่ละปีจะมีการพิจารณาจาก ๓ ส่วน ได้แก่ ฝ่ายบริหารของสหภาพยุโรป ฝ่ายนิติบัญญัติของสหภาพยุโรป และสภาผู้นำของสหภาพยุโรป

การบริหารจัดการที่ดินของสหภาพยุโรป จะใช้ระบบดาวเทียม และมีระบบ GPS โดยจะเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินของเกษตรกรแต่ละรายที่ได้มีการมาขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับทางภาครัฐ สำหรับสาธารณรัฐเช็กเกษตรกรสามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรเพื่อขอรับการอุดหนุนได้ในกรณีที่ที่ดินตั้งแต่ ๒ ไร่ขึ้นไป กรณีการเลี้ยงสัตว์จะพิจารณาจากจำนวนสัตว์ที่เลี้ยงด้วย โดยการพิจารณาจำนวนเงินที่จะอุดหนุนให้เกษตรกรแต่ละรายจะพิจารณาจากจำนวนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรและจำนวนพื้นที่ของเกษตรกรที่มีการขึ้นทะเบียนไว้กับทางรัฐบาล

นอกจากนี้ หลักเกณฑ์การอุดหนุน เกษตรกรจะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่เรียกว่า GAPE (Goods Agriculture Practices And Envelopment) ซึ่งเหมือนกับมาตรฐาน GAPของไทย แต่สหภาพยุโรปให้ความสำคัญในด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มเข้าไปด้วย ซึ่งจะมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่น หากเกษตรกรรายใดไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะส่งผลทำให้ถูกลดเงินอุดหนุนในปีถัดไป หรือกรณีของการที่เกษตรกรแจ้งข้อมูลที่ไม่เป็นความจริงเพื่อขอขึ้นทะเบียนเกษตรกร และนอกจากนี้เกษตรกรแต่ละรายจะต้องทำรายงานประจำปีให้กับทางราชการว่าได้ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรใดบ้างในแต่ละรอบปีด้วย

สำหรับบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข คือ ถูกลดการจ่ายเงินอุดหนุน แต่ไม่มีบทลงโทษทางอาญา

๑.๒ การอุดหนุนโดยรัฐบาล ในสัดส่วนผันแปรกับที่ได้รับการอุดหนุนจากสหภาพยุโรป หรือ TOP-UP (sensitive sector-nation financial recourse) โดยจะให้ในอัตราคงที่ จากข้อมูลพบว่า ในปี ๒๐๐๔ ที่เริ่มเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปจะได้รับงบประมาณร้อยละ ๒๐ โดยรัฐบาลสาธารณรัฐเช็กให้งบประมาณร้อยละ ๓๐ เรื่อยมา กระทั่งในปี ๒๐๑๐ ปรับลดลงเป็นร้อยละ ๒๐ และในปี ๒๐๑๒ ลดลงเป็นร้อยละ ๑๐ กระทั่งในปี ๒๐๑๓ รัฐบาลสาธารณรัฐเช็กไม่จำเป็นต้องจัดงบประมาณไปอุดหนุนโดยผ่านทางช่องทางในส่วนนี้แล้ว

๑.๓ การอุดหนุนจากรัฐบาลเพิ่มเติม หรือ State-aid (nation financial recourse) ให้กับการทำเกษตรบางประเภท เป็นการอุดหนุนที่รัฐเพิ่มเติม เช่น การทำเกษตรที่เป็นการอนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ กรณีของปราชญ์ชาวบ้านที่ให้การช่วยเหลือให้ความรู้เกษตรกรรายอื่น ๆ กรณีการช่วยกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดในพื้นที่ รวมไปถึงกรณีของผู้ที่ให้การศึกษาคำปรึกษาให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ เช่น หมอดิน

อนึ่ง การอุดหนุนผ่านทางช่องทางนี้ เป็นการให้โอกาสแต่ละประเทศที่จะสามารถวางแผนภายในประเทศว่าควรที่จะให้การสนับสนุนเกษตรกรสาขาใด เป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งส่วนนี้เป็นส่วนที่นอกเหนือจากการอุดหนุนตามจำนวนพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้

ดังนั้น การอุดหนุนเพิ่มเติม แต่ละประเทศจะพิจารณาจากนโยบาย ณ ขณะนั้นเป็นสำคัญ เช่น สาธารณรัฐเช็กขณะนี้มีกำลังเสริมให้ปลูก Hop ซึ่งใช้ในการผลิตเบียร์ ดังนั้น จะมีการอุดหนุนเงินพิเศษเพิ่มเติมให้กับเกษตรกรที่ปลูก Hop

ทั้งนี้ การดำเนินการเกี่ยวกับการระบบการอุดหนุนภาคการเกษตรของสาธารณรัฐเช็กสำหรับวิธีการอุดหนุนแบบการจ่ายตรง(Direct Payment) เพื่อให้เกษตรกรยังคงอยู่ในภาคการเกษตร

ไม่เช่นนั้นจะไม่มีคนสนใจทำการเกษตร ซึ่งในแต่ละปีใช้งบประมาณทั้งสิ้นกว่า ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนการอุดหนุนภาคอุตสาหกรรมจะมีการอุดหนุนในอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบในการผลิตที่มาจากภาคการเกษตรเป็นสำคัญ

อนึ่ง การแก้ไขปัญหาราคาสินค้าเกษตร จะไม่ดำเนินการโดยวิธีการแทรกแซงราคาตลาดสินค้าเกษตร เนื่องจากขัดกับหลักเกณฑ์ของ WTO แต่จะดำเนินการโดยเข้าไปช่วยเหลืออุตสาหกรรมที่มีการนำผลผลิตทางการเกษตรที่ปัญหาราคาตกต่ำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิต เพื่อกระตุ้นให้มีการนำสินค้าที่มีราคาตกต่ำออกจากตลาด ปกติสหภาพยุโรปจะไม่ดำเนินการโดยเข้าไปปรับซื้อผลผลิตที่มีราคาตกต่ำมาจัดเก็บไว้ในสต็อกของรัฐบาล แต่จะเข้าไปดูแลเมื่อมีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรไปแล้ว

๒. โครงการพัฒนาชนบท (Rural Development Programme : RPD)

ปัจจุบันสาธารณรัฐเช็กอยู่ภายใต้โครงการพัฒนาภาคชนบท ในช่วงของ RDP ๒๐๐๗-๒๐๑๓ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทุนของสหภาพยุโรป เป็นจำนวนเงินประมาณ ๒.๘ ล้านล้านยูโร ทั้งนี้งบประมาณที่เช็กได้รับมาจากสหภาพยุโรป กว่าครึ่งหนึ่งของงบประมาณถูกนำไปใช้ในภาคการเกษตร โดยนำไปใช้เพื่อเป้าหมาย ๔ ประการ ดังนี้

๒.๑ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรและด้านป่าไม้ การพัฒนาด้านแรงงาน โดยจะได้รับการจัดสรรงบประมาณ ร้อยละ ๒๓.๔ หรือ ประมาณ ๘๕๘ ล้านล้านยูโร เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งและความเป็นพลวัตให้กับภาคการเกษตร โดยดำเนินการเกี่ยวกับ การลงทุนในทางกายภาพและทุนมนุษย์ นวัตกรรมในภาคการเกษตร และห่วงโซ่อาหาร การถ่ายทอดองค์ความรู้ซึ่งอาจเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับโรงเรือน ยุ้งฉางให้มีการวิวัฒนาการใหม่ ๆ นวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การนำเงินไปสร้างระบบการให้อาหารหมู การทำให้โรงเรือนสะอาด

อย่างไรก็ตาม การอุดหนุนเกษตรกรสามารถดำเนินการได้ทั้งในกรณีที่เกษตรกรชาวเช็กและเกษตรกรชาวต่างชาติซึ่งเป็นประชากรของประเทศสมาชิกยุโรป แต่ไม่สามารถให้การอุดหนุนให้กับเกษตรกรที่มีเชื้อชาติยุโรปได้

นอกจากนี้ เนื่องจากการใช้ระบบดาวเทียมในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ดิน ทำให้สามารถทราบถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน และหากเป็นที่ที่มีความสำคัญรัฐบาลจะกันไว้เป็นกรณีเฉพาะ รวมถึงหากมีการบุกรุกที่ดินเพิ่มเติมเพื่อหวังให้ได้รับเงินอุดหนุนเพิ่มก็จะทราบได้โดยใช้ระบบดาวเทียม และเกษตรกรรายนั้นจะถูกตัดสิทธิ์ได้รับการอุดหนุน

๒.๒ เพื่อพัฒนาปรับปรุงด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่ดิน โดยจะได้รับการจัดสรรงบประมาณ ร้อยละ ๕๓ หรือ ประมาณ ๑,๙๔๖ ล้านล้านยูโร

เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการสร้างความหลากหลายทางการเกษตรและระบบป่าไม้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และทรัพยากรที่ดิน โดยดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนกระบวนการทางการเกษตรเพื่อการใช้ทรัพยากรที่ดินในพื้นที่ชนบท การหยุดการลดลงของความหลากหลายของสิ่งมีชีวิต การป้องกันทรัพยากรดินและน้ำ การบรรเทาปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมไปถึงการลดการใช้ปุ๋ย ลดการใช้สารเคมี การทำแนวคันดินที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้

จะสังเกตเห็นได้ว่าเวลานั่งรถท่องเที่ยวไปในสหภาพยุโรปจะเห็นทิวทัศน์สองข้างทางที่สวยงาม เนื่องจากการส่งเสริมสนับสนุนและให้การอุดหนุนให้เกษตรกรทำเกษตรที่สวยงาม จะเห็นได้ว่านอกจากเลี้ยง WTO แล้ว ยังเป็นการพัฒนาเกษตรกร พัฒนาอาชีพ พัฒนาสถานที่ พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ชาวยุโรปผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่มีความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม เมื่อมีการอุดหนุนเพื่อการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเขาคิดเสมือนว่าเขาได้กลับคืนมาสู่สังคมซึ่งมีนัยในเชิงสังคม โดยคาดว่าในอนาคตเงินอุดหนุนเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๘๐-๙๐

การดำเนินการเกี่ยวกับการอุดหนุนของประเทศต่าง ๆ ในสหภาพยุโรปทำให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งต่างไปจากกรณีของไทยที่ให้การช่วยเหลือเกษตรกรไม่ว่าจะประกันรายได้หรือการรับจำนำที่เป็นเพียงการให้การช่วยเหลือแบบเสร็จเป็นคราว ๆ ไป แต่ไม่ได้ทำให้เกษตรกรสามารถที่จะประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ การอุดหนุนเกษตรกรหากสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยได้จะเป็นผลดีอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดการพัฒนารอบด้าน และในการดำเนินงานสหภาพยุโรปจะมีเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการด้านการเกษตร ๓,๐๐๐ คน โดยที่ ๑,๕๐๐ คนเป็นนักกฎหมายที่เข้ามาดูแลเรื่องข้อกฎหมายเป็นการเฉพาะที่ผ่านมาแผนการพัฒนาทางการเกษตรของไทยจะเน้นที่เรื่องการค้า แต่ในขณะที่ของสหภาพยุโรปเน้นการพัฒนาชนบทเป็นสำคัญและเอาเรื่องการค้าการแข่งขันมาเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของการพัฒนาชนบท

๒.๓ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ชนบท โดยจะได้รับการจัดสรรงบประมาณร้อยละ ๑๗.๕ หรือประมาณ ๖๔๒ ล้านล้านยูโร ซึ่งเป็นการสร้างงานและการพัฒนาเงื่อนไขชีวิตการดำรงชีวิตในชนบท รวมถึงการเพิ่มโอกาสในการมีงานทำ การเจริญเติบโตและพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบท การพัฒนาการศึกษา เป็นต้น

๒.๔ เพื่อพัฒนาการเป็นผู้นำและเป็นหุ้นส่วน โดยจะได้รับการจัดสรรงบประมาณ ร้อยละ ๕.๖ หรือ ๒๐๖ ล้านล้านยูโร เป็นการดำเนินการจากระดับรากหญ้าขึ้นไปสู่ข้างบน Bottom-Up ซึ่งที่นิยมของนักการเมืองเพราะมีการทำงานกับทางชุมชนท้องถิ่น โดยชุมชนเสนอมาเป็นแผนงานโครงการโดยไม่เกี่ยวกับว่าขณะนั้นรัฐบาลจะมีนโยบายส่งเสริมให้ทำอะไร รวมทั้งการส่งเสริมการทำกิจกรรมกลุ่มในชุมชน การพัฒนากลยุทธ์การทำงานในชุมชน การส่งเสริมการทำงานในระบบของสหกรณ์ เป็นต้น

ทั้งนี้ ใน ๓ ประการแรกเป็นแบบบนลงล่างคือเป็นนโยบายลงมา และเป้าหมายสุดท้ายจากล่างขึ้นบน คือเปิดโอกาสให้ชาวบ้านคิดรวมกลุ่มมาทำเป็นโครงการ

อย่างไรก็ตาม สหภาพยุโรปจะกำหนดระดับสูงสุดและต่ำสุดที่ให้การอุดหนุน โดยให้แต่ละประเทศสามารถเลือกระดับการอุดหนุนเกษตรกรซึ่งต้องอยู่ภายในกรอบที่ทางสหภาพกำหนดไว้

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของกรมการค้า

๑. ปัจจุบันสหภาพยุโรปมีแนวโน้มในการออกนโยบายการค้าใหม่ ๆ ที่เน้นการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการค้า การขยายตลาดสินค้าทางการเกษตรไปยังตลาดของสหภาพยุโรป ผู้ประกอบการของไทยต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าวในทุกขั้นตอนและกระบวนการการผลิตสินค้า

๒. เนื่องจากสาธารณรัฐอิตาลีมีความเข้มงวดด้านกฎระเบียบการนำเข้าและวิธีปฏิบัติมากกว่าประเทศอื่น ๆ ในสหภาพยุโรป รวมทั้งมีข้อกีดกันโดยวัฒนธรรม ประเพณี และกฎหมายท้องถิ่น เช่น กำหนดโซนการตั้งร้านอาหาร การสงวนอาชีพ อีกทั้งอาศัยการพิจารณาของผู้มีอำนาจรับผิดชอบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมักมีทัศนคติไม่สนับสนุนสินค้านำเข้าอยู่แล้ว ทำให้การทำการค้ากับอิตาลีไม่คล่องตัว ประกอบกับระบบการจัดเก็บภาษีซับซ้อนและใช้เวลามาก เนื่องจากกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ค่อนข้างมากและมีอัตราภาษีสูง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยควรมีการประสานความร่วมมือในระดับทางการเกี่ยวกับการผ่อนคลายการใช้มาตรการต่าง ๆ กับผู้ประกอบการชาวไทย นอกจากนี้ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สินค้าไทย ให้เป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการ รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์ คุณลักษณะพิเศษให้กับสินค้าไทย โดยเฉพาะ “พืชสมุนไพร” ตลอดจนการสร้างความแตกต่างจากสินค้าของกลุ่มคู่แข่ง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้นำเข้าต้องนำเข้าสินค้าจากไทย เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

๓. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ควรมีการพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการเรื่องสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ของสหภาพยุโรป โดยเชิญ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาเข้าร่วมประชุม เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการในการปรับตัวและปรับกลยุทธ์ทางการตลาด รวมถึงการพัฒนาคุณภาพสินค้าและมาตรฐานให้ได้มาตรฐานระดับสากล และตรงกับความต้องการของตลาด มีการสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดความหลากหลายของสินค้า ตลอดจนเร่งแสวงหาตลาดใหม่ๆ กระจายความเสี่ยงการส่งออกเพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้ไทยยังคงสามารถรักษาส่วนแบ่งตลาดในสหภาพยุโรปได้ต่อไป

๔. รัฐบาล ควรมีนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนเกษตรกร โดยไม่ขัดกับหลักการขององค์การการค้าระหว่างประเทศ(WTO) ซึ่งสามารถนำต้นแบบจากระบบการอุดหนุนภาคการเกษตรของสาธารณรัฐเช็ก โดยนำมาประยุกต์และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย เพื่อให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพทางการเกษตรได้อย่างยั่งยืนต่อไป

๔) การเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจและหารือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันจันทร์ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการได้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ ณ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบทแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (The Rural Development Administration : RDA) และเข้าพบ นายชเว คยู-ซอง ประธานคณะกรรมการอาหารเกษตร ป่าไม้และประมง เพื่อหารือแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมด้านการเกษตรของไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

เวลา ๐๙.๓๐ นาฬิกา คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ศึกษาดูงานและเข้าพบผู้บริหารณ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบทแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (The Rural Development Administration : RDA) โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบทแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (The Ruval Development

Administration : RDA) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการอาหาร การเกษตร การป่าไม้ และการประมง

พันธกิจ

วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตร เผยแพร่เทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร ฝึกอบรมและให้การศึกษาแก่เกษตรกร

หลักการทำงานของสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ต้องมีความสอดคล้องกับการเกษตรของโลก เพื่อเป็นศูนย์กลางของการวิจัยและพัฒนาทางด้านอาหารและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และขยายขอบเขตจากการผลิตอาหารไปสู่การพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรสีเขียว

นอกจากนี้ ยังมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีในการรับมือการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การประหยัดพลังงาน การทำการเกษตรที่สอดคล้องกับวิถีการของธรรมชาติ และการปรับเปลี่ยนทิศทางการธุรกิจการเกษตรในอนาคต เพื่อให้มีการยกระดับและบูรณาการภาคการเกษตรมากขึ้น เพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมแห่งอนาคต การสร้างความเข้มแข็งให้กับการวิจัยเชิงพื้นที่การสนับสนุน ความชำนาญเฉพาะสาขาของการเกษตรท้องถิ่น โดยสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ซึ่งขึ้นอยู่กับแผนเฉพาะด้านการเกษตรในระดับท้องถิ่น

ประวัติและความสำเร็จของโครงการพัฒนาชนบท

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) เริ่มต้นในฐานะสถานีทดลองทางการเกษตร ในปี ค.ศ. ๑๙๐๖ และในปี ค.ศ. ๑๙๖๒ ได้มีการปรับโครงสร้างเป็นสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ทำหน้าที่ในการวิจัย พัฒนาส่งเสริมและให้บริการด้านการเกษตรในพื้นที่ชนบทของสาธารณรัฐเกาหลีและในช่วงที่สาธารณรัฐเกาหลีเกิดวิกฤติปัญหาอาหาร สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้มีการปฏิบัติเกี่ยวข้องซึ่งเป็นการมุ่งเน้นพัฒนาการผลิตข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคภายในประเทศ (ในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๗๐ – ๑๙๘๐) โดยสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ปรับปรุงพันธุ์ข้าวใหม่ชื่อพันธุ์ Tongil ข้าวพันธุ์นี้ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ดั้งเดิมถึง ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ต่อมาได้แพร่หลายไปกว่า ๕๔ เปอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ปลูกข้าวของประเทศ และในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ สาธารณรัฐเกาหลีจึงสามารถผลิตข้าวได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่สูงที่สุดในโลกคือ ๔.๔๗ ตันต่อเฮกตาร์ (๑ เฮกตาร์ เท่ากับ ๖ ไร่ ๑ งาน) ปัจจุบันผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ของสาธารณรัฐเกาหลียังคงครองอันดับต้น ๆ ของโลก แม้ว่าพันธุ์ Tongil เริ่มเสื่อมความนิยมเนื่องจากคุณภาพการหุงต้มรับประทานไม่ดีเมื่อเทียบกับพันธุ์ japonica ที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่ในภายหลัง (เนื่องจากเป็นลูกผสมระหว่างข้าว indica กับข้าว japonica ทำให้ไม่มีความเหนียว)

จากความสำเร็จของการปฏิบัติเกี่ยวข้องส่งผลให้เกิดการปฏิวัติข้าว ซึ่งเป็นการเพาะปลูกพืชผักสดและผลไม้ พัฒนาการผลิตพืชผักให้เพียงพอต่อการบริโภค โดยการสร้างโรงเรือนพลาสติกเพื่อเพาะปลูก

นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ยังมีส่วนอย่างมากในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในชนบท และส่งผลให้รัฐประสบความสำเร็จในการดำเนินโครงการพัฒนาชนบทเป็นอย่างดี โดยในปัจจุบัน

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ดำเนินการโดยคำนึงถึงเทคโนโลยีสีเขียวแห่งอนาคต เพื่อเพิ่มคุณค่าของอุตสาหกรรมเกษตรและชีวิตของประชาชน

องค์กรภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบทแห่งสาธารณรัฐเกาหลี (The Ruval Development Administration – RDA)

(๑) สถาบันวิชาการวิทยาศาสตร์การเกษตรแห่งชาติ (NAAS) โดยรับผิดชอบการวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางด้านการเกษตร โภชนาการพืช จุลินทรีย์ในดิน ความปลอดภัยในผลิตภัณฑ์การเกษตร การอนุรักษ์วัฒนธรรมชนบท เครื่องจักรกล เทคโนโลยีชีวภาพ โลกาภิวัตน์ของอาหารเกาหลี

(๒) สถาบันวิทยาศาสตร์การเพาะปลูกแห่งชาติ (NICS) โดยรับผิดชอบการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเพาะปลูกพืชอาหารที่หลากหลาย เช่น ข้าว ข้าวบาเลย์ ถั่วเหลือง ข้าวโพด และมะเขือเทศ รวมถึงการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับแหล่งพลังงานทางเลือกและวัตถุดิบใหม่ พร้อมด้วยการทำหน้าที่เฉพาะ

(๓) สถาบันวิทยาศาสตร์พืชสวนและพืชสมุนไพรแห่งชาติ (NIHAS) โดยรับผิดชอบการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาพืช ผัก และผลไม้ที่หลากหลาย รวมถึง การวิจัย เกี่ยวกับการผลิตที่ปลอดภัย และเทคโนโลยีกระบวนการผลิตสำหรับผัก ผลไม้ โสม พืชสมุนไพร และเห็ด

(๔) สถาบันวิทยาศาสตร์ปศุสัตว์แห่งชาติ (NIAS) ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ การผลิตด้านปศุสัตว์ และการพัฒนาชีวภาพที่ใช้กับสัตว์เลี้ยง

รูปแบบการทำงานของ RDA ได้กำหนดเป็นวาระแห่งชาติด้านการวิจัยและพัฒนาการเกษตรไว้ ๓ ด้าน ดังนี้

๑. *Future High- Technology* การพัฒนาด้านการเกษตรเสมือนเครื่องจักรกลสีเขียวจากการพัฒนาวัสดุทางชีวภาพต่าง ๆ ด้วยการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ

๒. *On-farm technology* โดยมีเป้าหมายของการวิจัย และพัฒนาในพื้นที่มุ่งเน้นสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน รักษาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจในสังคมชนบท โดยงานวิจัยและการพัฒนาต้องปฏิบัติได้จริงและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้

๓. *Agro-Food Technology* ประกอบด้วย ๓ ประเด็นหลัก คือ เทคโนโลยีการจัดการความปลอดภัยทางอาหาร เทคโนโลยีการผลิตอาหารแบบใหม่ การเพิ่มมูลค่าเพิ่มของอาหาร และการพัฒนาอาหารเกาหลีให้เป็นอาหารของโลกที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลก ตลอดจนการพัฒนาเครื่องมือสร้างมูลค่าเพิ่มในกระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป การพัฒนาสารอาหารชนิดใหม่ ๆ และอาหารทางเลือกอื่น

แนวทางการดำเนินงาน

๑) การวิจัยเชิงพื้นที่และการวิจัยแบบเปิด

งานวิจัยของ RDA มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตของประชาชนและก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างแท้จริงต่อเกษตรกร โดยการสร้างความเข้มแข็งในการวิจัยเชิงพื้นที่ นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการพัฒนา

ชนบท (RDA) ยังเป็นผู้สนับสนุนในเชิงพื้นที่ของเทคโนโลยีสีเขียว เพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำเกษตรกรเกี่ยวกับประเด็นการเพาะปลูกที่มีความซับซ้อน

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้กับการวิจัยเชิงพื้นที่

การสนับสนุนความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของการเกษตรท้องถิ่นสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้จัดการสนับสนุนทางการเงินซึ่งขึ้นอยู่กับแผนเฉพาะด้านทางการเกษตรท้องถิ่น และแนะนำระบบการแข่งขันเพื่อกระตุ้นส่วนกลาง

การวิจัยและพัฒนาที่เกิดจากการผลักดันของอุปสงค์ และการเผยแพร่เทคโนโลยีการเผยแพร่พันธุ์พืชที่ได้รับการปรับให้สอดคล้องกับท้องถิ่นได้เพิ่มรายได้ของเกษตรกรและการสร้างตลาดระดับชุมชนและระหว่างประเทศ การสนับสนุนด้านเทคนิคให้กับผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการปลูกพืชในเรือนกระจกที่มีคุณภาพสูงเพื่อการส่งออก การสนับสนุนเพื่อการผลิตและกระจายเทคโนโลยีจะได้รับการขยายออกไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก และการเผยแพร่เมล็ดพันธุ์ที่มีความเหมาะสมกับการเพาะปลูกในแต่ละพื้นที่

๓) การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการและการตลาด

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้เพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรในการบริหารจัดการผ่านระบบ E – business การช่วยเหลือในการยกระดับรายได้ รวมทั้งทำการวิจัยและให้บริการปรับปรุงการบริหารจัดการฟาร์ม และพัฒนายุทธศาสตร์การตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์อาหาร และให้การวิจัยและพัฒนาประสิทธิภาพมากขึ้น

๔) การเพิ่มความสามารถของทรัพยากรมนุษย์

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและยกระดับรายได้เกษตรกร และให้เกษตรกรสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมและความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้จัดให้มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีในการสร้างความสามารถจัดการการศึกษาระยะยาวให้กับเกษตรกรและเครือข่ายสมาคมเกษตรกร

นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ยังได้ขยายขอบเขตของการวิจัยทางการเกษตรไปสู่ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ วัสดุใหม่ วิศวกรรม และเกษตรกรรม เพื่อสร้างเครือข่ายให้ครอบคลุมในทุกด้าน นอกจากนี้ ยังเพิ่มมูลค่าและการตลาดสำหรับเกษตรกรโดยการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ที่มีมูลค่าสูง วัสดุทางการแพทย์และอาหาร ตลอดจนยังได้ประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ภาคอุตสาหกรรม ดำเนินการวิจัยประเด็นต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนทรัพยากรบุคคล และการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ร่วมกัน

๕) การสนับสนุนเทคโนโลยีสีเขียวในเชิงพื้นที่

การบริการให้คำปรึกษาแบบเบ็ดเสร็จ (One – Stop) ซึ่งปัจจุบันความต้องการในการขอรับบริการเพื่อให้คำแนะนำเกี่ยวกับประเด็นการเพาะปลูกที่มีความซับซ้อน เช่น แมลง โรค ความผิดปกติ และความเสียหายของโรคภัยทางการเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กลุ่มของผู้เชี่ยวชาญของสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ซึ่งเรียกว่า “ผู้ให้การสนับสนุนเทคโนโลยีสีเขียวในเชิงพื้นที่ (Green Technology Filod Srppsters)” ได้ลงพื้นที่ที่เกิดปัญหาเพื่อแก้ไขปัญหา รวมถึงการใช้บริการผ่านสายด่วนออนไลน์

๖) การวิเคราะห์ดิน และให้บริการเช่าเครื่องจักรกล

การให้บริการเช่าเครื่องจักรกลทางการเกษตร รัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้จัดให้มีการให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรกับเกษตรกร เพื่อช่วยเหลือในการประหยัดต้นทุน ในการสั่งซื้อเครื่องจักรกลและการนำเครื่องจักรกลมาใช้ในแปลงปลูก รวมทั้ง การให้ความรู้กับผู้จัดการ และการบริหารจัดการเครื่องจักรให้เช่า

การให้บริการระบบข้อมูลดิน “daath to Ram” เพื่อช่วยให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชให้เหมาะสมกับดินให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น เพื่อรักษาไว้ซึ่งปริมาณการผลิต ลดต้นทุนการผลิต และลดการใช้เคมีทางการเกษตร

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ยกระดับการเพาะปลูกแบบออร์แกนิกอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระบบที่เป็นวิทยาศาสตร์มีมาตรฐานและสามารถปฏิบัติได้จริงมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานระดับโลก โดยการเผยแพร่มาตรฐานการเพาะปลูกแบบออร์แกนิกการบริหารจัดการและการควบคุมโรคและแมลง นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญในเรื่องของวงจรทรัพยากรหรือการเพาะปลูกแบบออร์แกนิก การทำฟาร์มแบบบูรณาการระหว่างปศุสัตว์และการเพาะปลูกพืช โดยเฉพาะการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพและปุ๋ยคุณภาพสูงจากการใช้สิ่งปฏิกูลของปศุสัตว์

๗) การพัฒนาเทคโนโลยีการอาหารสีเขียว และเผยแพร่เทคโนโลยีสีเขียว ซึ่งสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนต่อการเกษตรกรรมในฐานะที่เป็นอุตสาหกรรมชีวิตแห่งอนาคต สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและการกระจายของการเกษตรแบบคาร์บอนและวงจรธรรมชาติ (Low Carbon & nature Cgcling agriculture)

นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ดำเนินการสร้างพื้นที่เชิงนิเวศน์โดยรอบแม่น้ำหลักสี่สาย การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในท้องถิ่น และการฟื้นฟูการทำฟาร์มในเมืองเพื่อสร้างเมืองเทคโนโลยีแห่งอนาคต และเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาเทคโนโลยีที่ประเมินผลผลิตภาพทางการเกษตร โดยการประเมินทรัพยากรของอุณหภูมิที่ผิดปกติ เขตพื้นที่การเพาะปลูกที่เหมาะสม การเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศน์ทางการเกษตร โรคและแมลงดินสีเหลือง และฝนกรด เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งดำเนินการวิจัยพัฒนาพืชชนิดต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ เช่น มะม่วง แก้วมังกร และมะละกอ

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(๑) เทคโนโลยีการผลิตอาหารที่มีเสถียรภาพ และการผลิตพืชคุณภาพสูง การพัฒนาและเผยแพร่ความหลากหลายของข้าวที่ดีที่สุดในโลก และเทคโนโลยีการเพาะเมล็ด รวมทั้งเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มอัตราการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

(๒) เทคโนโลยีการประหยัดต้นทุนการให้อาหาร เพื่อปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์จากปศุสัตว์ โดยทำการวิจัยเพื่อพัฒนาพืชที่เป็นอาหารสัตว์และระบบการเพาะปลูกตลอดปี การปลูกข้าวบาเลย์สีเขียว

(Green baveley) ในแปลงปลูกในช่วงฤดูหนาว ควบคู่กับการปรับปรุงการเก็บเกี่ยว และการใช้ประโยชน์จากพืชอาหารสัตว์ ซึ่งทำให้รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐

(๓) เทคโนโลยีการแทนที่การใช้สารเคมีทางการเกษตร เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่ปลอดภัย โดยดำเนินการปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดิน โดยผ่านการเพิ่มการเพาะปลูกพืชโดยใช้ปุ๋ยธรรมชาติ รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีการป้องกันโรคด้วยวิธีการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยใช้ศัตรูตามธรรมชาติ จุลินทรีย์ และวัสดุตามธรรมชาติ

(๔) การทำการเกษตรคาร์บอนต่ำ และการเพาะปลูกแบบออร์แกนิกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการพัฒนาเทคโนโลยีที่รอบด้านในการรักษาคุณภาพดินและน้ำ โดยการใช้การปฏิบัติทางด้านวิทยาศาสตร์ การสร้างมาตรฐาน และความปลอดภัยของการใช้ทรัพยากร

(๕) เทคโนโลยีการประหยัดพลังงานและการพัฒนาพลังงานชีวมวล

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้พัฒนาพลังงานใหม่และพลังงานหมุนเวียน รวมถึงระบบปั๊มความร้อนใต้พิภพ การปรับปรุงเครื่องจักรกลทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน และเทคโนโลยีแอลอีดี (LED Technology) ในปัจจุบันสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้สาธิตการปลูกต้นเรซ (Rapes) ซึ่งอุดมไปด้วยกรดไลโนลิกที่ใช้ในการผลิตไบโอดีเซล และได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีการขยายพันธุ์พืชพลังงานการเพิ่มการผลิต และการใช้พลังงานทางเลือก พลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานจากความร้อนใต้พิภพ

(๖) การดำเนินโครงการฟื้นฟูแม่น้ำหลัก ๔ สาย การสร้างประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่น ทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการฟื้นฟูการทำเกษตรกรรมในเมืองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการฟื้นฟูแม่น้ำของรัฐบาล รวมทั้งให้การสนับสนุนการพัฒนาการปลูกไม้ดอกบนเนินเขา โดยใช้สายพันธุ์ดั้งเดิม และการปลูกพืชสมุนไพรบนเนินเขา ดังนั้น การทำให้พื้นที่บริเวณแม่น้ำเป็นแหล่งเพาะปลูกจึงทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

(๗) เพื่อรองรับกับเขตการค้าเสรีและการลดค่าสิทธิระยะยาว (Royalty Fee Redechon) รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาตลาดส่งออกเพื่อตอบสนองผู้ผลิตในเขตการค้าเสรี สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) กำลังขยายพันธุ์พืชที่ปลูกในเรือนกระจกที่มีคุณภาพสูง เพื่อยกระดับสาธารณสุข เพิ่มพูนและเพิ่มมูลค่าวัฒนธรรมการบริโภคอาหาร

การร่วมมือในการวิจัยระหว่างภาคอุตสาหกรรม ภาควิชาการและภาครัฐบาลได้ส่งเสริมการเพาะปลูกและการเผยแพร่ความหลากหลายของผลิตผลทางการเกษตรของเกาหลี คือ สตอเบอร์รี่ กล้วยไม้ ดอกเบญจมาศ ดอกกุหลาบ และกีวี และส่งออกไปยังญี่ปุ่น จีน และฮ่องกง ปี ๒๐๑๒ สินค้าจากเกาหลี ซึ่งรวมถึงดอกกุหลาบ สตอเบอร์รี่ เห็ดและกีวี จะได้รับการพัฒนาและสนับสนุนเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับการส่งออก ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตเนื้อวัวคุณภาพ อีกทั้ง สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) มีแผนที่จะสร้างระบบและเทคโนโลยีสำหรับผลิตภัณฑ์จากการเพาะปลูกในเรือนกระจกคุณภาพสูง การป้องกันโรคสัตว์ การจัดการวัชพืชที่มีความปลอดภัยเพื่อควบคุมโรคและแมลง และผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ที่มีความปลอดภัยเพื่อปกป้องสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศน์

(๘) การพัฒนาเครื่องจักรและเทคโนโลยีการเกษตรแห่งอนาคต โดยการพัฒนาวัสดุชีวภาพผ่านเทคโนโลยีชีวภาพการใช้แมลงที่เป็นประโยชน์ และสัตว์ที่ได้รับการดัดแปลงพันธุกรรมและพืช รวมทั้งพัฒนาอาหารใหม่ และวัสดุทางการแพทย์ เช่น biomedication แก้วหุสังเคราะห์ และอวัยวะสังเคราะห์ การสร้างมหาสมุทรสีฟ้าใหม่

(๙) การพัฒนาเมล็ดพันธุ์ที่มีมูลค่า โดยสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ตั้งศูนย์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านการเกษตรแห่งชาติ (The National Agrobiodiversity Cenor – NAC) เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๐๐๖ ซึ่งได้รับการยอมรับในฐานะคลังเมล็ดพันธุ์ของโลก โดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๐๐๘ NAC ได้เก็บรักษาและกระจายความหลากหลายของทรัพยากรทางพันธุกรรมสำหรับอาหารและการเกษตร และจะนำพาอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ไปสู่อนาคต รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีด้านผลิตภัณฑ์อาหารและการเกษตรที่มีมูลค่า เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับความปลอดภัยทางด้านอาหารในระดับโลก สาธารณรัฐเกาหลีจึงได้นำเสนอระบบการจัดการความปลอดภัยก้าวหน้า รวมถึงมาตรฐาน GAP (Good Agri cultural Practice) และ HACCP (Hazard Analysis CRITICAL Control Point)

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้มีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการลดการแพร่กระจายปัจจัยเสี่ยงจากกระบวนการผลิตอาหารและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การควบคุมวัสดุที่เป็นอันตรายจากสภาพแวดล้อมการเพาะปลูก การจัดทำระบบการวิเคราะห์วัสดุที่เป็นอันตรายอย่างแม่นยำ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการจัดการความปลอดภัย

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้พัฒนาส่วนผสมจากผักที่สามารถต้านอากาศ (AF ๓๔๓, การยื่นขอจดสิทธิบัตรทั้งในประเทศและต่างประเทศ) ซึ่งทำมาจากถั่วดำ ดอกแดนดิไลอัน *Savvuras chinensis* และ *Ulmvs dividiana* การพัฒนาอาหารที่ทำหน้าที่เฉพาะอย่าง และการให้การรับรองอาหารสุขภาพซึ่งเป็นการวางรากฐานให้กับความซับซ้อนทางด้านอุตสาหกรรม และการเก็บรักษาผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว การพัฒนาหุ่นยนต์ที่ช่วยในการเพาะปลูก และเครื่องจักรที่ช่วยในการปลูกผัก

นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ยังได้ลงทุนในการวิจัยหุ่นยนต์ที่ช่วยในการกำจัดวัชพืชที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดทำระบบควบคุมเครื่องปลูกข้าวด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และเฮลิคอปเตอร์ไร้คนขับ การพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ล้ำสมัย เช่น โรงเรือนปลูกพืชแนวตั้ง และระบบการบริหารจัดการปศุสัตว์สำหรับการยกระดับการเกษตรของเกาหลีไปสู่จุดสูงสุด

ขบวนการวัฒนธรรมสีเขียว (Dreen Cdlune Mavement)

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ดำเนินการณรงค์พื้นที่ชนบทสีเขียว เพื่อสร้างพื้นที่ชนบทให้เป็นพื้นที่มีชีวิต สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการสร้างหมู่บ้านชนบทที่มีวิสัยทัศน์ที่น่าพึงพอใจ การอนุรักษ์ประเพณีและค่านิยมทางด้านจริยธรรม และส่งเสริมวิถีชุมชนแห่งการพึ่งตนเอง

ความร่วมมือระหว่างประเทศ

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ขยายความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ โดยการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการเกษตรในต่างประเทศ การประสานความร่วมมือด้านเทคโนโลยีกับองค์กรระหว่าง

ประเทศโดยการวิจัยและการประชุมร่วมกัน การฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญต่างชาติ เพื่อร่วมกันพัฒนาทรัพยากรทางการเกษตรและสนับสนุน รวมทั้งสนับสนุนเกษตรกรด้วยการพัฒนาการบริหารจัดการและยุทธศาสตร์ทางการตลาด และสนับสนุนธุรกิจที่ดี

ทั้งนี้ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้ร่วมมือเกี่ยวกับสนธิสัญญาระหว่างประเทศ เช่น การประชุมว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และความหลากหลายทางชีวภาพการประชุมหรือสนับสนุนความคิดริเริ่มเกี่ยวกับเรื่องคาร์บอนต่ำ การเติบโตสีเขียว (Low Carbon, Green Growth) ในภาคการเกษตร ผู้เชี่ยวชาญและนักวิทยาศาสตร์ต่างชาติ

โครงการการเกษตรระหว่างประเทศของเกาหลี (The Korea Project on International Agriculture)

สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ได้จัดตั้งโครงการการเกษตรระหว่างประเทศของเกาหลี (UOPTA) โดยการจัดตั้งศูนย์ในประเทศต่าง ๆ และได้ส่งนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ไปยังศูนย์ดังกล่าว ซึ่งในปัจจุบันมีศูนย์ ๑๕ แห่ง ที่ดำเนินการอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เครือรัฐเอกราช (CJA) ลาตินอเมริกาและแอฟริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับประเด็นในระดับท้องถิ่นและภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและการพัฒนาชนบท เช่น ความมั่นคงด้านอาหาร การลดลงของทรัพยากร และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ศูนย์ได้ดำเนินการเพื่อให้เกิดโครงการความร่วมมือต่าง ๆ กับสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) ที่เป็นหุ้นส่วนเพื่อสนองความต้องการของแต่ละประเทศภายใต้สโลแกน “เรารักที่จะแบ่งปันสิ่งที่เรามีประสบการณ์” (We love to share what we have & experience)

ทั้งนี้ ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๐๑๒ สถาบันเพื่อการพัฒนาชนบท (RDA) กับกรมวิชาการเกษตร ได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MOU) จัดตั้งศูนย์ The Korea Project on International Agriculture (KOPIA) ในราชอาณาจักรไทย กรมวิชาการเกษตร โดยกรมวิชาการเกษตรและสถาบันพัฒนาชนบทแห่งสาธารณรัฐเกาหลีจะร่วมกันดำเนินกิจกรรมในการคิดค้น วิจัย พัฒนา รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ได้จากความร่วมมือให้แก่นักส่งเสริมการเกษตร และเกษตรกรไทย รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนทรัพยากร พันธุกรรมพืชบนพื้นฐานเท่าเทียมกัน โดยได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบการเจริญเติบโตเป็นเอมบริโอจากไซโกตในมันสำปะหลัง พัฒนาเกณฑ์วิธีของการอนุรักษ์การเติบโตช้าและระบบการเก็บรักษาเนื้อเยื่อในต้นอ้อย (Protocol of slow growth conservation and cryopreservation of sugarcane) พัฒนาระบบการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้สายพันธุ์ท้องถิ่น Vanda sp และ Phaiolus sp รวมถึงฝึกอบรมนักวิจัยของกรมวิชาการเกษตรเกี่ยวกับเทคนิคการเก็บรักษาเนื้อเยื่อ

เวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา คณะกรรมการเดินทางไปยังรัฐสภาแห่งชาติสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อเข้าพบ นายชเว คยู-ซอง ประธานคณะกรรมการอาหาร เกษตร ป่าไม้และประมง โดยได้หารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาด้านนำเข้าและส่งออกสินค้าการเกษตรของไทยกับสาธารณรัฐเกาหลี สรุปสาระสำคัญดังนี้

นายชเว คยู-ซอง ประธานคณะกรรมการอาหาร เกษตร ป่าไม้และประมง ได้สรุปผลการค้าการนำเข้าและส่งออกสินค้าการเกษตรระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐเกาหลี ดังนี้

ในช่วงปี ค.ศ. ๒๐๑๑ - ๒๐๑๒ การค้าระหว่างสาธารณรัฐเกาหลีและไทยมีมูลค่าประมาณ ๑,๓๖๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี ค.ศ. ๒๐๑๓ การค้าระหว่างสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศไทยคาดว่าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ในปี ค.ศ. ๒๐๑๒ สาธารณรัฐเกาหลีมีการส่งออกสินค้าไปยังประเทศไทยประมาณ ๓๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากเดิมในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ ที่มีการส่งออกสินค้าประมาณ ๒๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเฉพาะสำหรับและสตอเบอรี่ที่คาดว่าจะมีปริมาณการส่งออกไปยังประเทศไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาธารณรัฐเกาหลีกำลังอยู่ระหว่างการศึกษาและคิดค้นกรรมวิธีการแปรรูปสำหรับให้мирสมาชิกถูกปากคนไทยด้วย เพื่อจะได้ส่งออกสำหรับแปรรูปให้คนไทยได้เลือกรับประทานมากขึ้น

ทั้งนี้ เนื่องจากสำหรับมีประโยชน์และคุณค่าทางอาหารสูงและปัจจุบันคนไทยนิยมบริโภคเป็นอย่างมาก คณะกรรมการได้เสนอแนะให้สาธารณรัฐเกาหลีส่งเสริมสนับสนุนการส่งออกสำหรับที่เป็นแบรนด์ของสาธารณรัฐเกาหลีโดยเฉพาะไปยังประเทศไทย เพื่อให้ผู้บริโภคคนไทยได้เลือกรับประทานสำหรับได้หลากหลายมากยิ่งขึ้น

ปัญหาการส่งออกสินค้าของสาธารณรัฐเกาหลี คือ ประเทศไทยมีการกำหนดภาษีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากสาธารณรัฐเกาหลีในอัตราที่สูง ซึ่งหากภาครัฐของประเทศไทยพิจารณาปรับลดอัตราภาษีการนำเข้าสินค้าเกษตรของสาธารณรัฐเกาหลีจะส่งผลให้ความสัมพันธ์ทางการค้าของทั้งสองประเทศแน่นแฟ้นและเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองประเทศมากขึ้น

ในส่วนของการนำเข้าสินค้าการเกษตรจากประเทศไทย สาธารณรัฐเกาหลีมีการนำเข้ากุ้งขาวปลาทะเลยักษ์จากไทยในปริมาณที่ไม่มากนัก

นอกจากนี้ มีการนำเข้าน้ำตาลทรายจากอินโดนีเซีย ออสเตรเลีย และไทย ตามลำดับ ซึ่งสาธารณรัฐเกาหลีมีมูลค่าการนำเข้าน้ำตาลทรายจากไทยในปีที่ผ่านมาประมาณ ๓๕๓ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ สาธารณรัฐเกาหลียังมีความต้องการนำเข้าน้ำตาลทรายเพื่อการบริโภคเพิ่มขึ้น

อีกทั้ง เนื่องจากผลไม้เมืองร้อนเป็นอาหารที่คนสาธารณรัฐเกาหลีนิยมบริโภค ปริมาณการนำเข้ามะม่วงอบไอน้ำ (น้ำดอกไม้ม) จากประเทศไทยจึงมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน ซึ่งสาธารณรัฐเกาหลีได้ผลักดันสนับสนุนการนำเข้ามะม่วงอบไอน้ำ (น้ำดอกไม้ม) จากประเทศไทย โดยได้ประสานไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายยุคล ลิ้มแหลมทอง) เพื่อขอจัดส่งขั้นตอนการนำเข้ามะม่วงอบไอน้ำ (น้ำดอกไม้ม) เพื่อประกอบการพิจารณา ส่วนผลไม้ชนิดอื่น ๆ เช่น มังคุด ยังไม่มีปริมาณการนำเข้ามากนัก เนื่องจากสาธารณรัฐเกาหลีมีมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าการเกษตรเพื่อควบคุมโรคพืชและแมลง

คณะกรรมการได้มีข้อคิดเห็นในส่วนของการนำเข้าสินค้าการเกษตรของไทยว่า เนื่องจากการเพาะปลูกมะม่วงให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพสูงต้องใช้ระยะเวลาและบำรุงรักษามะม่วงเป็นอย่างดี ทำให้ในปัจจุบันเกษตรกรไม่นิยมปลูกมะม่วง ปริมาณการส่งออกมะม่วงของไทยไปยังประเทศต่าง ๆ จึงอาจลดปริมาณลง

ในส่วนของม้งคุดปัจจุบันมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ทำการวิจัยคุณภาพของม้งคุดแล้วพบว่าม้งคุดมีเปลือกหนา แผลงวันทองไม่สามารถเจาะเข้าไปในเนื้อได้ รวมทั้งม้งคุดไทยยังมีคุณประโยชน์อย่างมาก ซึ่งคณะกรรมการจะประสานไปยังมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาดำเนินการส่งเอกสารรายละเอียดผลการวิจัยเพื่อนำเสนอต่อสาธารณรัฐเกาหลีได้รับทราบและดำเนินการต่อไป

ในส่วนของการปลูกอ้อย ประเทศไทยมีแนวโน้มในการปลูกอ้อยเพื่อผลิตน้ำตาลทรายเพิ่มสูงขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณรัฐเกาหลีที่มีความต้องการนำเข้าน้ำตาลทรายอีกด้วย

ในช่วงเดือนเมษายน ปี ค.ศ. ๒๐๑๔ สาธารณรัฐเกาหลีจะจัดงานแสดงสินค้าอาหารทะเล ณ เกาะเจจู ซึ่งประเทศไทยสามารถเข้ามามีส่วนร่วมโดยนำสินค้าการเกษตรมาจัดในงานแสดงสินค้านี้ดังกล่าวได้เพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์สินค้าการเกษตรของไทยอีกทางหนึ่ง

คณะกรรมการจะดำเนินการประสานไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อพิจารณาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวต่อไป

สำหรับการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร สาธารณรัฐเกาหลีมีการประสานความร่วมมือกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของไทยมาโดยตลอด และจะดำเนินการต่อไปอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีของทั้งสองประเทศให้เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

ในประเด็นดังกล่าว คณะกรรมการได้เสนอแนะให้สาธารณรัฐเกาหลีพิจารณาส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกเครื่องมือทางการเกษตรที่ได้มาตรฐานราคาถูกไปจำหน่ายยังประเทศไทย เพื่อให้เกษตรกรไทยได้มีทางเลือกซื้อสินค้ามากยิ่งขึ้น

ส่วนสาเหตุปัญหาน้ำท่วมของสาธารณรัฐเกาหลีเกิดขึ้นเนื่องจากแม่น้ำลำคลองตื้นเขินไม่สามารถกับเก็บน้ำไว้ได้ สาธารณรัฐเกาหลีจึงมีการแก้ไขปัญหาโดยการสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำ โดยเฉพาะมีการสร้างเขื่อนหลายแห่งในแม่น้ำฮัน ทั้งนี้ สาธารณรัฐเกาหลีได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการบริหารจัดการน้ำท่วมและบูรณะขุดลอกแม่น้ำลำคลอง ซึ่งหากรัฐบาลไทยให้ความสนใจในการแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องดังกล่าว สาธารณรัฐเกาหลีพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการน้ำท่วมให้แก่ประเทศไทยได้

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

๑. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ควรทำหนังสือประสานไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

-ปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการส่งออกสินค้าการเกษตร โดยเฉพาะการส่งออกผลไม้ไทย เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้ ซึ่งประชาชนสาธารณรัฐเกาหลีนิยมบริโภคมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลการวิจัยด้านคุณภาพมาตรฐานของสินค้าการเกษตรไทยให้เป็นที่ยอมรับในสาธารณรัฐเกาหลีมากขึ้น ตลอดจนศึกษาเรียนรู้ความนิยมในการบริโภคอาหารและผลไม้ของประชาชนชาวสาธารณรัฐเกาหลี เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุนการส่งออกสินค้าการเกษตรของไทยไปยังสาธารณรัฐเกาหลีตามความนิยมของผู้บริโภค

-ศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพิจารณาปรับลดภาษีการนำเข้าสินค้าการเกษตรต่าง ๆ จากสาธารณรัฐเกาหลี โดยไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสินค้าการเกษตรของไทย อีกทั้งเจรจาและประสานความร่วมมือกับสาธารณรัฐเกาหลีในการขอปรับลดอัตราภาษีสินค้าส่งออกของไทย เพื่อให้สินค้าการเกษตรของไทยมีโอกาสขยายทางการตลาดมากยิ่งขึ้น

๒. เนื่องจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีการวิจัยมั่งคุดพบว่า มั่งคุดมีเปลือกหนา แผลงวันทองไม่สามารถเจาะเข้าไปในเนื้อมั่งคุดได้ รวมทั้งมั่งคุดไทยยังมีคุณสมบัติอื่นอย่างมาก ดังนั้น คณะกรรมการวิชาการจะประสานไปยังมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้พิจารณาดำเนินการส่งเอกสารรายละเอียดผลการวิจัยเพื่อนำเสนอต่อสาธารณรัฐเกาหลีได้รับทราบและดำเนินการต่อไป

๓. นโยบายของรัฐบาลสาธารณรัฐเกาหลีได้ให้ความสำคัญในการวิจัยด้านการเกษตร และคิดค้นเครื่องเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาด้านการเกษตรและช่วยเหลือเกษตรกร รวมทั้งอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรและบุคลากรด้านการเกษตรให้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดส่งผลให้ภาคการเกษตรของสาธารณรัฐเกาหลีมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องดังนั้น หากรัฐบาลไทยนำแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของสาธารณรัฐเกาหลีดังกล่าวมาปรับใช้กับภาคการเกษตรของไทย เกษตรกรไทยอาจได้รับประโยชน์และมีความรู้ในการพัฒนาอาชีพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งภาครัฐควรส่งเสริมการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการธาตุอาหารพืชเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีทางการเกษตร

๔. คณะกรรมการวิชาการการเกษตรและสหกรณ์ควรพิจารณาศึกษาแนวทางการส่งเสริมการส่งออกสินค้าการเกษตรของไทยไปยังสาธารณรัฐเกาหลี

๕. การพัฒนาชนบทของไทย มีการแบ่งงานออกเป็นแต่ละด้านสังกัดในหลาย ๆ กระทรวงไม่ว่าจะเป็นกระทรวงมหาดไทยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ทำให้การพัฒนาชนบทของประเทศไทยยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ในขณะที่การพัฒนาชนบทของสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันเพื่อการพัฒนาชนบทแห่งสาธารณรัฐเกาหลี เพียงแห่งเดียว ทำให้การดำเนินงานมีเอกภาพเกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพการพัฒนาชนบทในสาธารณรัฐเกาหลีจึงประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี

๕.๓ การรับรองบุคคลสำคัญทางการเมืองต่างประเทศ

คณะกรรมการวิชาการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร ได้ให้การรับรองแขกต่างประเทศ จำนวน ๑ ครั้ง คือ Mr. CHOI Kyu-sung ประธานคณะกรรมการอาหาร การเกษตร การป่าไม้ และการประมง แห่งสาธารณรัฐเกาหลี และคณะ วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ ณ ห้องรับรอง ๒ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๑

สรุปผลการหารือระหว่างคณะกรรมการวิชาการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร และคณะกรรมการอาหาร การเกษตร การป่าไม้ และการประมง แห่งสาธารณรัฐเกาหลี

เมื่อวันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ คณะกรรมการอาหาร การเกษตร การป่าไม้ และการประมง แห่งสาธารณรัฐเกาหลี ได้เข้าพบคณะกรรมการวิชาการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร

ณ ห้องรับรอง ๒ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๑ โดยได้มีการหารือเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านการเกษตรและสหกรณ์ของทั้งสองประเทศ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

คณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรประเทศเกาหลี ประกอบด้วย กรรมการธิการจำนวน ๑๙ ท่าน มาจากฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน โดยคณะกรรมการจะดำเนินงานโดยไม่ได้คำนึงถึงฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้าน แต่จะคำนึงถึงการทำงานเพื่อประชาชนเป็นสำคัญ

ประเทศเกาหลีมีประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณร้อยละ ๗ ของประชากรทั้งประเทศ แต่มีแนวโน้มที่ผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมจะเป็นเกษตรกรรายใหญ่เพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่มีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณร้อยละ ๗๐ และเป็นเกษตรกรรายย่อยเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นว่ามีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมลดลง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ผลักดันให้ประชาชนเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ รัฐบาลได้สนับสนุนทางการเงินให้กับเกษตรกรหลายรูปแบบ เช่น ชดเชยเป็นไร่ ชดเชยเป็นรายบุคคล ขณะเดียวกันก็ได้สนับสนุนให้มีการพัฒนาเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตเป็นสองเท่า ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ดำเนินการมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๗๐ (ปัจจุบันมีผู้ที่เรียนจบปริญญาเอกทางด้านการเกษตรที่ทำงานในสถาบันวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรประมาณ ๖๐๐ คน) โดยรัฐบาลจะสนับสนุนผ่านสหกรณ์การเกษตรที่ให้เช่าเครื่องจักรทำให้เกษตรกรสามารถใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรในการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิต เช่น การทำนาจะใช้เครื่องจักรในการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวทั้งหมด ขณะที่การปลูกผักจะใช้เครื่องจักร แต่การเก็บเกี่ยวจะใช้แรงงานคน รวมถึงการพัฒนาการเพาะปลูก เช่น สตรอเบอร์รี่ในโรงเรือนปิด (Green House) ขณะที่ระบบชลประทานของประเทศเกาหลีจะพึ่งพาน้ำในเขื่อนร้อยละ ๙๐ และน้ำฝนร้อยละ ๑๐

เกษตรกรทุกคนจะเป็นสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้สหกรณ์ดูแลเกี่ยวกับการจำหน่ายผลผลิต โดยเกษตรกรสามารถเลือกที่จะจำหน่ายผลผลิตให้กับสหกรณ์หรือจำหน่ายให้กับพ่อค้า นอกจากนี้ สหกรณ์ยังดำเนินการทางการเงินในรูปแบบธนาคารด้วย

ภาคการเกษตรของประเทศเกาหลีประกอบด้วย ผู้ที่ประกอบอาชีพการปศุสัตว์ร้อยละ ๔๐ ชาวนาร้อยละ ๒๐ ชาวสวนผลไม้ ร้อยละ ๒๐ โดยชาวนาของประเทศเกาหลีจะปลูกข้าวเพียงปีละหนึ่งครั้ง เนื่องจากมีเทคโนโลยีในการผลิตที่มีประสิทธิภาพทำให้ได้ผลผลิตในอัตราเฉลี่ยต่อไร่สูง ซึ่งสามารถผลิตได้ประมาณ ๕.๔ ตันต่อ ๑ เฮกเตอร์ (๑ เฮกเตอร์เท่ากับ ๖ ไร่ ๑ งาน ผลผลิตเฉลี่ย ๘๖๔ กิโลกรัมต่อไร่) ประกอบกับรัฐบาลมีการชดเชยส่วนต่างของราคา โดยชาวนาจะเป็นข้าวสายพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่ โดยมีการปรับปรุงพันธุ์จากข้าวสายพันธุ์เกาหลี ข้าวสายพันธุ์จีน ข้าวสายพันธุ์ญี่ปุ่น และข้าวสายพันธุ์แคลิฟอร์เนีย เช่น ข้าวสายพันธุ์จาโปนิกา (Japonica) ที่มีลักษณะ ลำต้นเตี้ย ได้มีการปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ความเหมาะสมกับการเพาะปลูกในพื้นที่ที่มีพายุไต้ฝุ่น นอกจากนี้ ยังมีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวเพื่อให้สามารถเพาะปลูกในพื้นที่ที่สภาพพื้นดินมีความเค็มเนื่องจากการถมทะเลเพื่อปลูกข้าว

ภายหลังจากที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิต ชาวนาสามารถเลือกที่จะจำหน่ายผลผลิตให้กับสหกรณ์ที่ตนเป็นสมาชิกหรือจำหน่ายให้กับพ่อค้า โดยไม่มีชาวนาที่เก็บข้าวเปลือกไว้ในยุ้งฉางของตนเอง อย่างไรก็ตาม

ตาม การสืประสภาพข้าวเปลือกยังคงดำเนินการโดยบริษัทเอกชน โดยประชาชนชาวเกาหลีกำลังนิยมบริโภคข้าวสารที่ไม่ผ่านการขัดสีมากเนื่องจากเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ

ทั้งนี้ ประเทศเกาหลีมีกลไกในการพยุงราคาข้าวเปลือก โดยการชดเชยส่วนต่างของราคา กล่าวคือ รัฐบาลของประเทศเกาหลีจะกำหนดราคาอ้างอิงในการจำหน่าย ซึ่งจะมีการกำหนดราคาทุก ๓ ปี โดยรัฐบาลจะชดเชยราคาเมื่อราคาตลาดต่ำกว่าร้อยละ ๘๕ ของราคาอ้างอิง เช่น ข้าวสาร ๑ ถุง ขนาด ๘๐ กิโลกรัม ราคาอ้างอิง หรือราคา ๕,๐๐๐ บาท (๑๘๐,๐๐๐ วอน) ถ้าหากราคาตลาด ๔,๐๐๐ บาท รัฐบาลจะชดเชยให้กับเกษตรกรจำนวน ๑,๐๐๐ บาท สาเหตุที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนดราคาอ้างอิงเพราะเกรงว่าถ้าหากรัฐบาลเป็นผู้กำหนดราคาอ้างอิงอาจจะเป็นราคาที่ไม่เป็นธรรมกับเกษตรกร เพราะรัฐบาลอาจลักลอบให้เกษตรกรโดยกำหนดราคาให้ใกล้เคียงกับราคาตลาด ในปัจจุบันประเทศเกาหลีกำลังขยายแนวคิดในการพยุงราคาโดยการชดเชยส่วนต่างของราคาให้ครอบคลุมสินค้าเกษตรทุกชนิด

ปัจจุบัน ผลผลิตข้าวเปลือกมีเพียงพอกับความต้องการในการบริโภค เนื่องจากผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูง ซึ่งเกิดจากมีการพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ทำให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพ ประกอบกับประชาชนชาวเกาหลีรับประทานข้าวน้อยลง เนื่องจากนิยมบริโภคอาหารชนิดอื่นแทนข้าวมากขึ้น เช่น ขนมปัง

อย่างไรก็ตาม กฎหมายของประเทศเกาหลีได้กำหนดให้มีการสำรองข้าวเพื่อความมั่นคง ซึ่งทำให้รัฐบาลต้องนำเข้าข้าวประมาณปีละ ๔๐๐,๐๐๐ ตัน ขณะที่ในอดีตได้มีการส่งข้าวให้กับประเทศเกาหลีเหนือประมาณปีละ ๕๐๐,๐๐๐ ตัน แต่ในปัจจุบันได้มีการชะลอการส่งข้าวให้กับประเทศเกาหลีเหนือเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศตึงเครียดมากขึ้น

ประเทศเกาหลีมีความต้องการในการนำเข้าอาหารทะเลและผลไม้จากประเทศไทยหลายชนิด เช่น กุ้ง มังคุด มะม่วง ลำไย ส้มโอ ข้าวโพด และอ้อย อย่างไรก็ตาม ประเทศเกาหลีมีความเข้มงวดในการบังคับใช้มาตรการทางด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Measures-SPS) ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทยไปยังประเทศเกาหลี

ภาคผนวก

ภาพบรรยากาศการประชุม
ของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร

ภาพบรรยากาศการสัมมนาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) : เกษตรกรไทยได้หรือเสีย?” วันอังคารที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๖
ณ ห้องจูปีเตอร์ ชั้น ๓ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต หลักสี่ ดอนเมือง กรุงเทพฯ

การเดินทางไปร่วมประชุมและศึกษาดูงาน
เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาล
และการเบิกจ่ายงบภัยพิบัติผู้ประสบภัยโรคใบจุดสีน้ำตาลในข้าวปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร
ระหว่างวันศุกร์ที่ ๑๘ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๖
ณ จังหวัดอุดรธานีและจังหวัดหนองบัวลำภู

การเดินทางไปศึกษาดูงานและหารือความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์
ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส ระหว่างวันพฤหัสบดีที่ ๖ ถึงวันอังคารที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๕

การเดินทางไปศึกษาดูงาน เจริญธุรกิจ และหาหรือความร่วมมือด้านการเกษตร
ณ สาธารณรัฐเกาหลี ระหว่างวันที่ ๑ ถึงวันอาทิตย์ที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๖

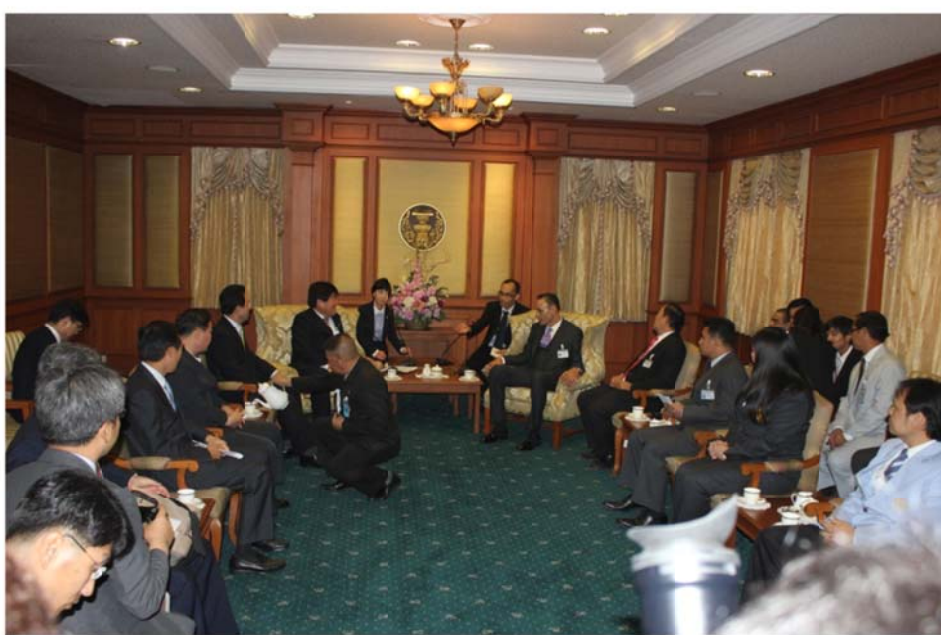

การรับรองแขกต่างประเทศ

Mr. CHOI Kyu-Sung ประธานคณะกรรมการอาหาร การเกษตร

การป่าไม้ และการประมง แห่งสาธารณรัฐเกาหลี และคณะ

วันศุกร์ที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๖ ณ ห้องรับรอง ๒ ชั้น ๒ อาคารรัฐสภา ๑

รายนามฝ่ายเลขานุการ
คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สภาผู้แทนราษฎร

๑. นางจงเดือน สุทธิรัตน์	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงาน คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
๒. นางณัฐลีญา โพธิ์ทรัพย์สุข	วิทยาการชำนาญการพิเศษ
๓. นายณัฐพงศ์ ศรีพา	นิติกรชำนาญการ
๔. นายอาบีดิน กูโน	วิทยาการปฏิบัติการ
๕. นางสาวสุจิตตรา พูนสวัสดิ์	นิติกรปฏิบัติการ
๖. นายกฤษณะ กิตติธรรมทรัพย์	นิติกรปฏิบัติการ
๗. นางสาวเกตุวดี ชื้อสตัยดี	นิติกรปฏิบัติการ
๘. นางนภา ไปสะวุฒะ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๙. นางปัทมาภรณ์ ธรรมกิจ	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน
๑๐. นางปิยกมล บุญหนัก	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน
๑๑. นางจิรัชญา ชินะประภา	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน